

כתובים אחרנים

העתיקם מלשון יון לשפת עברית

החכם הבלשן

מ"ה יצחק זעקיל פרענקיל נ"ע

איש המוניה

אני ידועה ראשון
ואת אחרנים אני הווא
(ישנה בא"י)

מהדורא תליתאה

יצא לאור ע"י

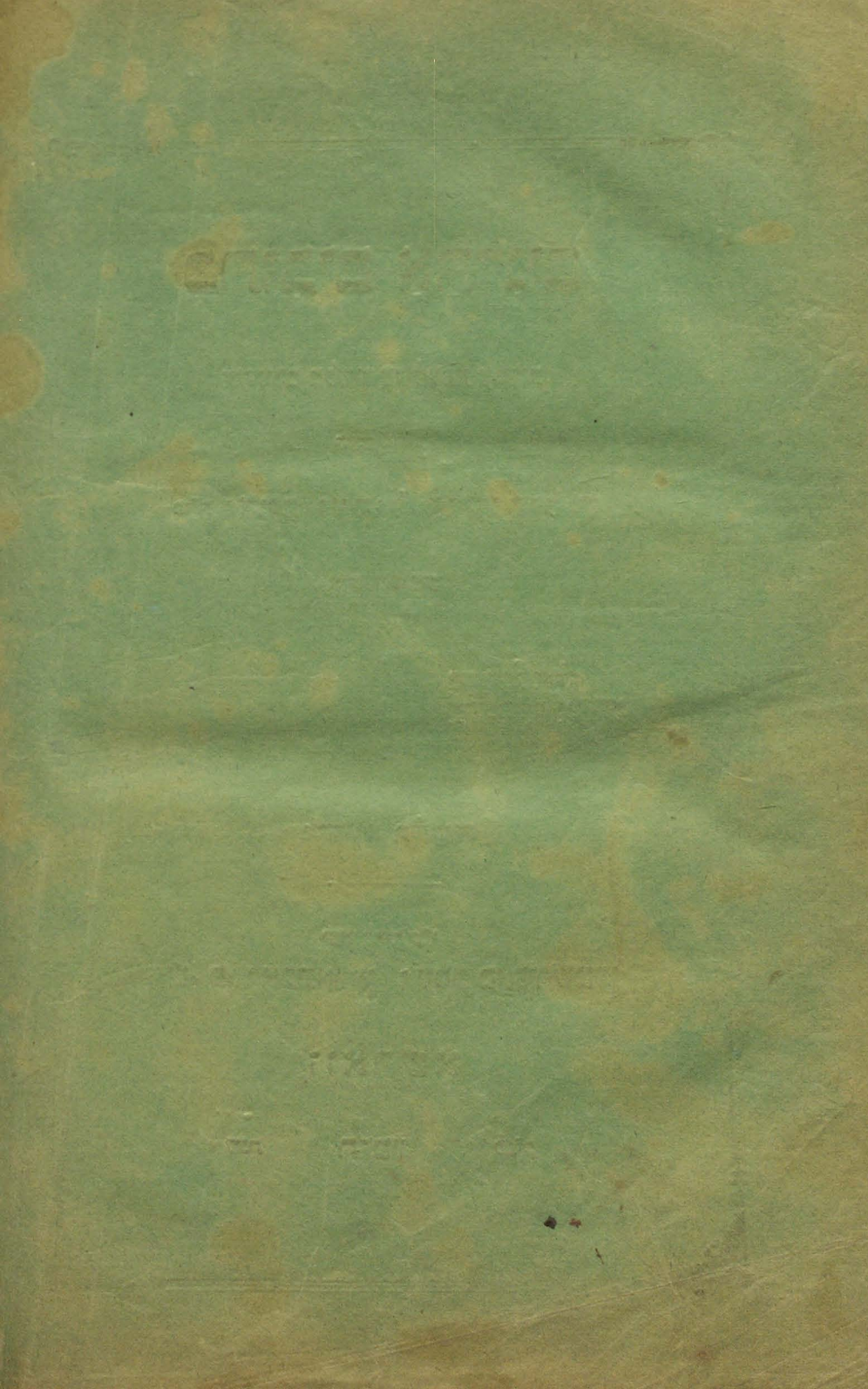
ש. פ. ראבינאוויץ ויעקב סאפירשטיין

ווארשא

לפ"ק

תרמ"ו

שנה

כְּתוּבִים אַחֲרֵינִים

הכוללים

ספרי השמונאים א' וב', חכמת שלמה, אגרת ירמיהו, ברוך בן נריה,
חכמת יהושע בן סירא, הריסת בל, התנין בבבל, שושנה, מגלת
יהודית, הלום מרדכי, תפלת מנשה, תפלת עזריה והכריו
בתוך כבשן האש, מעשה טוביה.

העתיקם מלשון יוון לשפת עברית

החכם הבלשן

מו"ה יצחק זעקיל פרענקיל נ"ע

איש המוניה

אָנֵי יְהוָה רֵאשׁוֹן
וְאֵת אַחֲרֵינִים אָנִי־הוּא

(ישעיה מא ד')

מהדורא תליתאה

יצא לאור ע"י

ש. פ. ראבינאוויץ ויעקב סאפירשטיין

עם נוספות ותיקונים רבים, כמו הקדמת החכם בן זאב ז"ל וסקדמלת ה"צ
החכם מו"ה נפתלי הירץ וויזל כ"ע, גם נטסרו מקמשוגי טעות הדפוס.

* ווארשא *

К ТУБИМЪ АХРОНИМЪ

т. е. Апокрифъ.

ВАРШАВА

1885.

Дозволено Цензурою
Варшава 16 Мая 1885 года.

7135-2
РОССИЙСКАЯ
ГОСУДАРСТВЕННАЯ
БИБЛИОТЕКА

W Drukarni „KUPIESKIEJ“ Plac Teatralny Nr. 7 (nowy 11)

הקדמת

הרב רבי עובדיהו בר' ישראל

יש רבך שיאמך ראיה זה קדש הוא
בך הנה לעולמים אשר הנה מלפנינו:

(קבלת א' י')

הא לכם קוראים אהובים, זרע קדש אשר זרעו אבותינו מלפנים, קחו
מזמרת הארץ הקדושה אשר נטעו חכמינו משנים קדמוניות, בעת
אשר מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים, קרבם בתומו בתי אלהים,
מקדש ראשון גם שני, משם הופיע רוח הקדש על כהורי העדה, סופריה
ונביאיה, כהניה ומשורריה, עשרים וארבעה כתבי הקדש אשר נשארו
מורשה לקהלת יעקב בכתבם ולשונם, יתנו עדיהם עדות נאמנה, כי רוח ה'
דבר עם ורוח ה' נשאם בכל ארבע הרוחות אשר שם נפוצו בני ישראל:
עוד חמדה ננוחה, פלימת ספרינו, היתה לשלל כיד כשדים, יון
זאדם, וישראל לא ידע עמי לא התבונן, כי מעת גלתה יהודה בלה, ועל
כל מחמדיה ידו פרש צר, פשטו מעיל הקדש מעל בת יעקב,
למדוח ספר ולשון כשדים ויסכו את שמה אפוקריפא עד כי מורה היתה
לאחיה ונכריה לבני אמה, לא הניחה את עטת ואת מולרתה, וברכות
חיים הבל נשכח. בואו ונחויק פובה להכמי החור שלפנינו, אשר אמרו
לאסורים צאו ולאשר בחשך הנלו, פקחו עיניהם ויכירו כי מילדי העברים
המה, וילכישום מחלצות עבריות ויקראו שמם בישראל, כתובים אתרונים
הכוללים יותר מעשרה ספרים. בראשון יאתיו השמונאים בס' מלהמות
ה', בצום ותפלה, בעצה ונבורה, משיבי מלחמה שיערה, בעז וזמרת יה
קול רנה וישועה, והשני ברוך מעמו יעמד בשער מוכיה, יגל אוני בני
הנולה למוסר ולבכם לתנחומות אל, יברכם ויאמר להם יהי מכירכם ברוך.
כמה יפחד וירחב לבב הקירא האגרת אשר שלח ירמיה הנביא, הוא הגבר
ראה עני זלכו עודנו חזק ואמיץ לה' וכפמיש יפוצץ פלע האליל, משם
תרוץ רצוא ושוב כי תבא הבכמה שלמה בלכך ודעתו לנפשך ינעם,
או תקרב הלום ותשמע קול דניאל בכבל הקורא לא יטמא בעל בעמיו, אף
הוא הרג את התנין, ובחכמתו מלמ השושנה מן החוחים, ותשר יהודית
את עיר הנצחון כי תשא את ראש הולופורנס, ובאבה רשעים רנה, ואוהביו
כצאת השמש כנבורתו, כבוד חכמים ינחלו מספר בן סירא, ולא יעקן
עוד מות בסור איש האלהים, כי הלאה יצאה טמנו וכלו אמר כבוד משל
ומליצה ואמרי בינה, לולא האמנת לראות בטוב ה' במעשה מליכה חזק
ויאמץ לכך ונפשך בטוב תלין, ושכבת וערכה שנתך בהלום מרדכי,

וצור

וצור ילדך לא תשי בתפלת מנשה מלך יהודה, ואם ראה תראה
הרב הרה מונחת על צוארו של אדם אל תתיאש מן עזרת ה' כעזריה
והבריו, ישלח עורך מקדש או תשיר שיר ה' כאשר שרו הם בהתהלכם
לבטח כמו אש להטת בתוך הכבשן, ולא נכוו כי ימין ה' עשה חיל:

והנה הראשון אשר נתן לו ה' לב לדעת ועינים לראות את הספרים
האלה, הוא הרב החכם הגדול צדיק תמים מוהרנ"ו, הוא העמיק
הרחיב בספר חכמת שלמה, העתיקו ובארו ויתן עליו הוד מלכות,
ואחריו החכם המדקדק הגדול בן זאב בספר בן סירא, הגדיל תושיה
נביל מעליו הרפת הסירים תחת הסיר, גם בדורנו הרב החכם הדרשן
ר' שלמה פלעסנער נ"י הוציא לאור העתקתו היקרה לחלק אחד מהספרים
האלה בבאורו, אך יתר עז ויתר שאת להחכם ר' יצחק זעקיל פרענקיל
איש המוניא, אשר העתיק כלם כאחד על מהרת לשון חקדש בשפה
ברורה ובנעימה ויהיו תאמים יחד.

כל החכמים הנ"ל האריכו לצרף וללכך לכל אשר יקראו באמת, כי
כפרי אמת ולא מזויפים המה, על כן לשפת יתר יחשב הפעם להתהלך
בדרישה וחקירה על ענין זה עוד, אך זאת יפלא כי בכל ראיותיהם שהביאו
על הספרים האלה לא זכרו את הספר הראשון והוא ספר הו'שמונאים
ואולי יעלה על לב הקורא כי באמת לא מצאו אנשי חיל ידיהם לברר
אמתו ולהוציא כננה צדקו, הלילה הלילה לחשוד בכשרים, ואדרכה
נהפוך הוא, כי על הספר הזה גם הם חשבו אך למותר להתניע להוציאו
ממצולות הספיקות, מפני כי הוא בכלל המפורסמות אינן צריכין ראייה,
ובדברי הו"ל הוא מפורסם בשם, מגלת בית השמונאי" ובעל הלכות
גדולות (אשר אמרו עליו כל דבריו דברי קבלה) כתב בהלכות סופרים
שלו, כי זקני שמאי וזקני הלל כתבו מגלת השמונאי, ומי לא ידע
מנפלאות הנזכרים ונעשים בכל דור ודור שנה ושנה בפרסומי ניסא ונקרא
בשם "הנוכה" לשם ולזכר התשועה הגדולה אשר עשה ה' על ידי
החשמונאים, ומלבד כל זאת כלל גדול אמרו רז"ל נכרים דברי אמת,
וכל קורא ירגיש בנפשו כי רוה סופרים הראשונים הנאמנים לה', לתורתו,
לעמו ולארצו הקדושה, דבר כם, והאמת עד לעצמו.

ותשוואות הן הן להחכם האהוב לכל יודעיו מוהר"מ וואלפסואהן נ"י,
ולחמשביל מוהר"ז לאנדסבערג נ"י, אשר התנדבו להוציא לאור שנית
כל הכתובים הנ"ל ולנקותם מקמטוני השכושים שנפלו בהדפסה הראשונה,
גם לטהר שגיורי השפה בכמה מקומות אשר נטה המעתיק החכם מדרך
מליצת לשה"ק. ועתה תנו ידכם להביא ברכה אל בתיכם קראו במ
ותתענג בדישן נפשכם מהפצכם וכהפיץ עבד לעבדי ה'.

הקדמה

לספר חכמת שלמה

על משפט הספר, ומה היה מחברו ?

אם ראוי לומר על ענין זה, כדרך שרגילין בני אדם לומר, המפורסמות אינן לריבין ראיין, לא האטרך להוכיח בראיות מן הים מתבר ספר זה, כי אבות לבנים ספרו שמחברו היה שלמה בן דוד המלך ע"ה, ולכן זה שמו אשר יקראו לו "ספר חכמת שלמה" וכן תארוהו בכל ספרי הביבליאס חדשים גם ישנים, ובספרי אגסים מצני ישראל מתואר בשם "חכמתא רבתא דשלמה מלכא" אבל רואים אני שאיננו בגדר המפורסמות כי רבים ועיוז פניהם נגד המפורסם הזה, ויאמרו שקר נחלו הראשונים, שיחסו הספר הזה למעשה שלמה, והגחילוהו לבניםם אחרים, כי מני יאמין שמבלעדי שלשה ספרי שלמה שבידיו, וכס ס"ה, משלי, וקהלת, ומלא עוד שרש או ענף מימיים הרבים הסם ממעשה ידיו של המלך הנ"ל, ואם הוא מתבאר לשלמה מדוע לא שמו אותו אבותיו הקדמונים ז"ל בתוך שאר ספרי הקודם? ולמה לא זכרוהו רבותיו ז"ל בתלמוד ובאגדות? גם רבים מחכמי הנולדים שבימינו צו לו לעגו לו, ואמרו כי אחד מהיהודים כתבו ודבר בשם המלך שלמה, ולדעתם כתבו פילון היהודי, הנקרא בל"ק יודיים האלכסנדרוני, שהיה בימי הבית השני כמו ק' שנה קודם חרבן הבית, ואחרים מחכמיים אמרו שהוא פילון אחר, שהיה עוד ק"ג שנה לפני פילון הנזכר, והוא המוזכר בספר יוסף בן גוריון לרומיים, ופענו על דברי הספר, אבל טעותיהם אינן בהם ממש, לא עמדו על עומק דברי הספר, ועל חכמת מאמריו, ואין לורך להזכיר טעותיהם ולהשיב עליהן, כי הקורא בפירושו יבין מדעתו שהיתה נעלמה מהם כונת המחבר ועומק מחשבותיו, ולהסיר מעלי התלונות שזכרו וכוולא בכן, לרדף אתי ללרף וללבן הדבר כפי כחו ולברר בראיות נוסף על המפורסם לכל, שאין זרות צדעת רבינו הגדול רמב"ן ז"ל וסיעתו האומרים שלמה המלך חבר הספר הזה, ושדעתנו הקרה נטה לדעתם ז"ל, וע"כ העתקתוהו ופרשנוהו. ותחלה נסור מעלינו תלונות אנשי ריבנו, ואח"כ נכריע הדבר כפי קולר דעתנו.

ואולם הנעם שאין חולק עליו, הוא שהמלך שלמה ע"ה, חבר עוד ספרים רבים מלבד שלשה ספריו שבידיו כמו שאמר, וידבר שלשת אלפים משל וישי שירו חמשה ואלף" (מלכים א' ה' י"ב) למדנו שחבר אלף וחמשה מחברות שירי קדם, שמתעם זה השיר נשאר לנו מתאר שיר השירים, לפי שמתעלה על כל השירים שעשה, וכמו שאמרו ז"ל כל הכתובים קדם ושה"ש קדם קדשים, וכל הספרים הללו נאבדו, כמו שכתבנו בפתיחתו ספר הזה, וא"כ נוכל לומר גם הספר הזה שאנו מתוכחים בו, מעשה ידיו הוא, ונשאר אז ציד האשורים והכשדים והמגרים, ומחס ב"א ליד היונים והרומים והעתיקוהו ללשונותם, ומאז ועד עתה היה משמרת צידם, ואין בכל זה עקשות, רק שהטוען יאמר מה היה לספר הזה לבדו שנשאר מכל המון ספריו

ספריו? ואם בהשגחת השם היתה זאת, מדוע התגלגל עדיו, ולא נשאר בלש"ק ככל ספרי הכנזאים שבדידיו? וגם על זה נשיב לשאלתו דבר, אבל ראשית כל רואה אני להקדים למוד יקר מועיל לעיני זה וגם לכלל ספרי הקודש, כי לא מאלהיו מוצא ב ספרי המזכירים ז"ל.

דע כי ספרי הקדש שבדידיו, שהם עשרים וארבעה ספרים יהודיים, כלם כתובים ברוש"ק, אבל ממשו רבינו ע"ה ואילך עד סוף ימי הגזוזה, כל מחברי ספרי קדש הללו, דברו עוד דברי חכמה, וכתבו עוד מכתבים יקרים ואינם ברוש"ק, אף כי היו יקרי רוח כל נאחם, ולא חדל רוחם היקר מאז לבשם עד שזכר אל האלהים, לדוגמא שלמה המלך ע"ה כשנראה לו השם בגבעון והקוץ ומלא עלמו חכם מכל אדם, ודבר בחכמתו על כל הדברים, לא זו רוחו הימנו רגע, עד יום מותו, כאשר אם היה לו בצבע יצירתו, כמו ששכלנו האנושי ישנו אחנו גם עד זקנה ושיבה. — אמנם יש לרוח חכמתו זה גבול, ואף אם יפליא להתחכם ולהתבונן משאר בני אדם בשכלו הטבעי, עכ"ז אינו מקיף החכמה כלה, כי אין קץ לה מאין ראש וסוף, כמפורש ע"י שלמה בעלמו בקהלת, וכן באיוב, כי איננה נודעת צלתי לה לבדו, ובאפשר אשר יהיה אל עיני מעיניש שיוכל לו, ואפשר שיטעה, וכאמרו ז"ל על בקש קהלת וגו' בקש שלמה לדון וגו' וילתה ב"ק פי', רק יש להסמך על דברי חכמתו יותר מדברי משכיל אחד ההדוטים, לכן המכתבים הכתובים מדעתו, לא יאזרו עליהם כתבי רוח הקדש, כי כתבי קדש הם דבר ה' עלמו, הוא דבר באש ומלאו על לשונו לדבר או לכתוב, וכזה הם ספרי הקדש שבדידיו, כמו ספר תהלים אינן שירי דוד מדעתו, כדרך משוררים חכמים, אבל רוח אלהים שם הדברים בפיו, כאמרו (ש"א כ"ג א"ב) "וכעים זמירות ישראל", הנגלה משורר ומנגיעים זמירות ישראל לא כשאר משוררים, אלא רוח ה' דבר בו וגו' אף להעריכם ולהדרם, וכן קרה לכל אפשי קדש כפי מעלתו ומדרגתו, וזה הוא בענין הגזוזה — רק ההבדל ביניהם שגזוזה הגביה תלויה על ישראל לאמר מה שחזה במראה וששמע קול מדבר אליו. ומיום נפתח החזון נסתלקו שמיאן, נבואה ורוש"ק הדומות זו לזו, כי שתיאן דבר ה' הוא, לא כן דעת האדם ורחב לבו להשכיל ולהבין, אינן מעיני זה, כי זה הוא בכל אדם וכל דור בחסד ה' ועזרו, והנה הבין מעלמך מדבריו שאין דמות ושווי בין ספר כתב איש נביא מדעתו, אף כי נביא ומביט כמשו רבינו ע"ה בעלמו, לספר שכתב נביא או איש אלהים ברוש"ק, וילא לך מזה, כי הספר הלז אף שהוא מעשה ידי שלמה המלך ע"ה, לא יתכן לכללו ולהזכירו עם שלשה ספריו שכתב ברוש"ק, ואפס מקום לשאלת השואל שזכרנו, אם שלמה חבד, מדוע לא הוסיף בקרב כתבי הקדש? כי נפל הוא מהם בערך מעלתו, וכמו כן לא זכרוהו רבותינו ז"ל בעל התלמוד והמדרשים, אף שזכרו בכמה מקומות ספר בן סירא הנקרא איקלוסיאסטיקא — לפי שגם צימיהם לא היה עוד בלש"ק, כי אם בהשתקפות זולמות, ולא השו להביאו — סוף דבר! מכתב שלמה הוא ויקר ממכתב חכם אחר, כי ידענו שמש חכמתו ולדקתו, והוא אחד מראשי הקבלה שקבלו איש מפי איש, וכתבו להגחיל לנו דברי אמת וטוב טעם — וכן הדע עוד הבדל בין הכתוב ברוח הקדש ובלעדו, כי בהכתוב עמו לוקות בדבריו כוונת לפוטות ועמוקות, מאין עמוד עליהן, כתובות במשקל אלטי, סתוונות ומלאות חכמה ודעת, והכתוב בלעדו רק מדעת הנביא במכתב חכם בזמננו, כל מגמתו ללמד דעת את העם, ומפרש דבריו על סדר נכון ונאות ובלי שזר, ולא יתקיא הכונה הכוללת הרגויה מספרו, ועטו עט סופר מסייר

מסיר למען ירוץ קורא בו, ואל תחמה איך ערב לבי לעשות הבדל בין ספרי דוד
ושלמה ושאר הנביאים ברו"ק לספרים שכתבו מדעתם — הגה כן הוא דעת
החכמים ז"ל במשנה שלמה (מס' ידים פ"ג משנה ה') שרבו מחלוקתיהם בספרים
המנמאים את הידים על ספר שה"ש וקהלת, ופי' ר"ע מזרעוהו טעם המחלוקת
הוא, אם כתובים ברו"ק דין הוא שיטמאו, ואם מדעת עלמנו וחכמתו של
שלמה לא יטמאו. הרי לך שעלה על דעתם ז"ל שגם שה"ש וקהלת הם שכתב
מחכמתו, ואינם מרו"ק כמו כמה ספרים שחבר בחכמתו, וזה שאנו מעתיקים,
אם הוא מספרי שלמה יהיה כאחד מאלה שכתב בחכמתו ואינו ברו"ק, ואין לורך
לנהוג בו שום קדושה, כי מעשה ידי אדם הוא, ולא ה' דבר בו כשחזרו, וכ"ש
ספר זה שירד ממצלת שאר ספריו שכתב בחכמתו, בהיותו ספר מתורגם,
והמכתב העברי מעשה ידי אמן נאבד, באין רואה, ואין לסמוך על מליטותיו,
ועתה אחוך שמע לי ואבדך טעם למה נשאר הספר הזה מבין כמה ספרי חכמה
שכתב? ולמה אינו בל"ק? —

דע כי הספר הזה לדעתי לא חזרו המלך שלמה ללמדו לבני ישראל, אבל עשהו
ללמדו דעת למלכי הגוים ופופטיהם הקרובים והרחוקים, כי בימיו היו האומות
משוקעות מאוד בעבודת כוכבים, מאמנים בגלולים, והשתחוו ויקטרו להם ואת
ה' לא ידעו, והשתחוו דרכם בכל מיני זמה ומעשה קדש, לסבת חסרון ידיעתם
והכרתם את השם ודרכי חכמתו, וילכו בדרכי יר' לבס הרע"ז ושריותיו, ולא ידעו את
החכמה ויתרונם על הרשעה והסכלות, ויתרון החכם מן הסביל, לכן כתב המלך
ע"ה ספר זה ללמדם דעת ויראת ה', והודיעם ערוץ לבם, ויגל למוסר אזנם
לעבוד את ד' וללכת בדרכיו שהם לך ומשפט, ואז טוב להם, וצני בליעל כקוץ
מוגד כלם, מאפס ותהו נחשבו ופעלם מאפע, ואם יפרחו ויליט, אחריהם
להכריח — לכן כל דבריו בספר הזה עם המלכים והשופטים שהן העיקר, כי אם
משל בעם לדיק, מכריח את עבדיו ומוליכם בדרך טובה והישר, ומנע ידיהם מעול
וכפייהם נער מתמך בשהד וחמס, ואין לורך רק בשליט לדיק אחד לתקן המדינה
כלה, על כן היו דבריו עם שופטי ארץ, והודיעם סבת גדלו וממשלתו, כי חכמת
לדקתו עומדה לו. ויען חפצו לתקן עולם במלכות שדי, גדל ה' אותו למען החיות
עם רב בתוכחותיו הישרות, אליו גוים ידרשו ויבאו מאפסי ארץ, ויחמיטו בדבריו
לקבל מוסריו ותורותיו, וישבו ליראה את ה' כעמו ישראל, וכמו שבקש ע"ז (מלכים
א' — ה', י"ז, כ"ה, כ"ט, ס') יהי ה' אלהינו עמנו וגו', להטות לבבנו וגו',
לעשות משפט עבדו וגו', למען דעת וגו', ועוד (שם מ"א, מ"ג) וגם אל אֶל־הנכרי
וגו', ועשית ככל אשר יקרא וגו', למען ידעו וגו', ליראה אותך כעמך ישראל
וגו' — וזאת היא מדת הנביאים וחכמי לב, וכן אמר דוד (תהלים — ב', י')
ועתה מלכים וגו', עבדו את ה' וגו', ובדרכו הלך בנו אחיו, מלבד שלמד דעת
את עם ה', כתב ג"כ ספרים בעצור משך תוצל ויון האלים הרחוקים אשר לא
שמעו ואשר לא ראו כבוד ה', להגיד להם חכמה ומוסר, ולו גאס הדבר, כי גדול
היה שמו בגוים, ושמעו הלך בכל המדינות כי חכמת אלהים בקרבנו לזאת כתב ספר
זה ללמד דעת לכל עמי הארץ להיות תוכחת בלאומים, ודברי הספר מעידים
ע"ז, כי תחלתו: שפטי ארץ אהבי לך וגו' (פרשה א' ח') ומודיע מה בין לדיק
לרשע, ושיבא מועד שבו יודע לכל כי טוב לדיק ושאו לרשע רע, וככלותו דברי
מוסריו חזר אל דבריו הראשונים, ואמר: ועתה מלכים שמעו וסבינו, השופטים עד
ה"י ארץ למדו, הטו אזניכם המשלים בעמיה יי' (פרשה ו' א, ב, ג) יען סקודי
מלכותו

מלכותו אתם וגו' (שם ה' ו) פתאום תחתו וגו' (שם שם ח') ענין אליכם מנכים
אדברה (שם שם י') והתברר מזה כי חבר ספר הוה בעבור העמים הסלבו בחשך,
וממחר מידו של שלמה ליד מלכו הארץ וליריכם שבאו אליו לירושלים, ומכתב המלך
היה בלש"ק, ולפי שאין האומות בקיחין בה, נעתק ע"י חכמי עם ועם או ע"י ספרי
המלך שלמה ללשונות העמים, ומעתה היתה ואוליך נאשר בידיהם כי בימי שלמה היו
המלכים הנזכרים והאשורים ראשי הממלכות המושלטים בתבל ארצה, וממם בא ליד
הכשדים, וממם העתיקוהו היונים ללשונם, שהרי בכמו שבע מאות שנה אחרי ימי
שלמה, בתחלת ימי הבית השני בימי אלעזר הכה"ג כבר נעתקו כל ספרי הקדש ע"י
ע"כ זקני ישראל למלך מלכים, וכ"ש הספר הזה שנמלא יומים ימימה כתוב בכל
הלשונות, שנעתק אחר כך מן היונים, והרומים העתיקו אלה הספרים מלשון
יוני ללשונם, ואח"כ נעתק גם לכל הלשונות שבארופה, ועדיין נמלא כתוב בלשון
יוני ורומי, ולפי שמתחלה לא הבינו העמים המכתב העברי ולא השיגוהו עליו, לא
נכתב בו זולת אותן שהיו בידי חכמי עמנו בארץ ישראל, ולא לה קרה מה שקרה לכל
שרי שלמה וחבריו, שבעו"ה לא נאשר מהם גם אחד זולת השלשה שנכתבו ברוח
אלהים, ולכן איננו עוד בלש"ק, לא כן הסעתקות שבאו בארץ העמים מרם גלו
ישראל מעל אדמתם, נאשרו בידיהם מאז ועד עתה, כמו ספרים קדמונים רבים
מעשה בני אדם שאגרו האומות מדור דור, והם עדין בידיהם כמו ספרי הומירוס
שהי כמו ג' מאות שנה אחרי שלמה ואחריו ספרי סוקרטס ואפלטון שהיו בימי
מרדכי ואסתר, שהיו למשמרת עד היום, וכ"ש ספר זה שחבר מאיש אלהים
להאיר עיני לאומים במחשך.

גם מיסודות הספר נבין כי נעשו בעבור גויי הארץ, כי כל הכתוב בו לא היה
לורך בעת היותו ללמדו לבני ישראל, כי יסוד הגדול שעליו יסבו דבריו הוא,
כי השם יר את האדם בעבור החכמה, ומשיגה בתבל לשלם לאיש כמעשהו,
ומלבד הטוב והרע שבעצמו, עשה נפלאות ליראיו להשרות שכינתו עליהם, העולה
הוא למעלה על כל, כנות עליהם הרוח קרובים הם אל ה' וממלא משאלות, ולפי
שלא היה בכל העמים איש אשר עמד בסוד ה' הולך להודיע ענין רוח"ק מעשה
תקפו וגבורתו, ויתרון האיש המלובש בו, באמרו שהוא זכה לכל הכבוד אחרי
טוב עליו רוח החכמה, ושהוא יודע הנגלות והנסתרות, לפי שאהב חכמה ודבק
בכשרון המעשים — אבל מה לורך להודיע זאת לבני יעקב, הלא עיניהם ראו ולא
זר עיני הנבואה ורוח"ק, כי מינות משה ועד שלמה לא פסקו מישראל, וכמה
נבואים ובני נביאים היו בימיו, גם הימן, אסף, איתן ובניהם וחבריהם, וענין
ה' על הכפרת, וה' שוכן בזיון? — אך כתבו בעבור העמים, ולזאת לא הוכיח
דבריו מגדולי הראשונים והנביאים אשר יעולם, כמו האבות הקדושים ומשה ואהרן
ודוניהם, כי לא נודע דבר מעמים באיים הרחוקים, ואשר שמעו לא האמינו כי
לשפתם רוח אלהים, והולך לעשות המופת מנפשו, כי כל פרשת גדולתו היא
באמונתם הברכה אשר ברבו ה' ברוחו הטובה שנתן בקרבו, וגדולתו היתה מפורסמת
מאד, וסרתי נחת והמופת נאמן — וזאת שנית תראה ה"ך התאמץ ע"ה בספר
זה לבאר הפס האלילים וגמותם, ולספר תיעבות עובדיהם, ושהם מוכנים לבלה
ואבדון — ומה לורך להאריך לשון מזה שכבר מובאר בצורת משה רבינו ע"ה,
ומעולם לא שכתו ישראל אל מושיעם מכל וכל ח"ו, וכ"ש בימי שלמה היו דבקים
בה' אלהיהם ובתורתו — אבל בא ללמד דעת את הגוים, כי הרעו מאד וכחשו
בכבוד אל אמת. וכמו שנמלאים גם עתה בקלות הלפזי והדרוס ובהלק אמעריקא
עמים

עמים חושבים כאלו, וכנגדן דבר המלך ע"ה תוכחותיו הקשות, והודיעם שיצאו עליהם כליון נהרץ ושגם מכות מלרים ותחלואיהם היו להם בגלל החטובות האלה, וכמו שיחבאר במקומו — ועוד שלישיית הראה שלא זכר מחבר ספר זה זולת עמיים שיתפרסמו בין העמים להיעזב לעדם ולהשיבם לדרך החיים, הודיעם כבוד ה' ודרכיו הישרים, למען ידעו כי ה' הוא האלהים אין עוד, ושיעזבו גלויהם ויחטו בם', הודיעם הגמלאות שהפליא לעשות בימי קדם, כמו מבול מים, ותפולת בני האמלל, הפכת סדום ועמורה, ומכות מלרים, וכן הטובות שקרו ללדיקים, כמו הללת נח, וההבנת את אברהם אבינו, הללת לוט, והללת יעקב ויוסף, ומשה וישראל מיד מלרים, למען ידעו כי הטוב מסובב מן הדיק, והרע מן הרע, והודיעם טעם יסורי הדיקים לטוב להם, ושלות הרשעים לרע להם, ושם יוס הדיון על כל המעשה, למען לא יתבלבלו למראה עינים בעוה"ז בראותם מקרה אחד לטוב ולרע. — הודיעם סגולת אנשי השם שהגן אותם אלהים רוח חכמה ודעת, ושחיו ברית ה' הם ממלכת כהנים וגוי קדוש, למען יצטו ההבדל שבין זרע ישראל ובינם למען ישובו ליראה אתו כעמו ישראל, שאל זה מנמתו וטובתו כלה כמו שבארנו למעלה, דומה לדברי אביו המשורר האלהי שאמר הודיעו בעינים עלילותיו, ואמר ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו, כי גדול ה' וגו' כי כל אלהי העמים וגו' הוד והדר וגו' יצו להם משפחות עמים וגו' ישמתו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך, אז ירגנו וגו' כי בא לשפוט וגו' (ד"ה א' — ט"ז א, כ"ה, כ"ה, כ"ז, כ"ח, כ"ט, ל"א, ל"ג) והן הן הדברים שדבר עליהם בס' הלל, ומזה תבין שכל דבריו אמת, שנכתב הספר הזה בעבור כל גוי הארץ, ולפי שכל ספריהם לא עבר כוס האבדון, כאשר עבר על ספרי אבותינו שכתבו בהררי קדש בלשון עברי, לכן נותר מכתב הזה בארץ עד היום.

ועתה עת לדבר על אמתת הדעת המפורסמת לכל, האומרת שמחבר הספר הזה היה המלך שלמה ע"ה, ועל כמוהו יתכן לומר „מפורסם אין לריך ראייה" ששכבר הוא נודע מדורות רבות שלפנינו, והראשון שזכרו הוא הרמב"ן ז"ל שחבר ספריו בתחלת חלק השש, ונעתיק דבריו בהקדמה זו, [וראיתו בספרי חכמי הנזירים שחברו זה שלש עשרה מאות שנה, ואמרו שגם קדמוניהם נשאו ונתנו על ספר זה ועל ספר האיגליטיאסטיקה שחברו יהושע בן סירך, אם משפט קדושתם כקדושת אחד מכ"ד ספרי הקדש, ושקלתם חומרים שדומים שוים בכל וכל, וקלתם אחרו שהם חגי קדש, וכמו שדבר על זה מעתיק תנ"ך ללשון לרפת — נמלא מדברי קדמונים הללו עדות נאמנה לספר זה ונחשב להם לספר קדמון ומעשה ידי שלמה ע"ה, ויש לדון מזה שהיה נכבד גם לבית ישראל כמו חברו בן סירך הנ"ל שסוהא מובא פעמים רבות בתלמוד לתהלה ותפארת, כי האנשים הקדמונים שזכרו חיו אחר הרבן בית תפארתו יצ"ב בימי התנאים וחכמי ישראל המופלגים בחכמה, ואם היה נחשב בעיני חכמי ישראל כמלכת הדיוט, לא היו חכמי הנזירים משתבשים לאחוז בו להכריע עם כתבי הקדש, כי בעיני כ"ד ספרי הקדש סמכו על קבל עדת ישראל, וקרבנו מזה שקרבנו ורחקו מה שרחקו — הנה הדבר ברור כי היה גדול ליהודים וראוי לחכמינו לספר נכבד ומעשה ידי אמן המלך שלמה ע"ה, אמנם הם ידעו שהיו קדש כי לא נכתב ברוה"ק וכנ"ל, ומזה גם שלא היה צידם בלשון עבר לזאת לא זכרו אותו עם היותם מודים כי מילידי שלמה הוא] גם מלאחי להבטח ר' עזריה מן האדומים צפרק כ"ז מספרו, פשדצר על לשון ארמי שהיה מורגל באומנתו שכתב „וספר חוכמתא רבנא דשלמה" הקב"ה ספר החכמה

שעליו אמר הרמב"ן בהקדמתו לפי' התורה: "ראיתי ספר המתורגם וכנ"ל (אשר כל דבריו הם תמלאם בפי') קרוב הוא אללי אם לא נעתק, שחבר מאת המלך שלמה בלשון ארמי לשלחו אל איזה מלך אשר בקנה המורה, חולם? עזרא הכהן לא שם ידו כי אם בספרים אשר חברו מאת הנביאים ברו"ק ולה"ק, גם חכמינו צביגה והשכל לא קימו רק המאזשים והמקיימים ממנו" עכ"ל, והנה דבריו מסכימים לדבריו שאלפי' שהוא מלאכת שלמה אינו מחבר ברו"ק אלא כתבו מדעתו לגויי הארץ, ולא חברו בלשון ארמי אלא בלש"ק? כי המליטות הלועזיות מורות שהיה כתוב בתחלה בלש"ק, כי לכל לשון מליטות זולמות וידועות, אלא שביומי עזרא כבר היה נאבד מן העולם וכנ"ל. ויותר מזה יש ראיה יותר גדולה שנקרו בו אותות המלך, אחר שדבר בו פרשיות הראשונות מוסריו ומוכותיו הודיע בפרשיות הסמוכות כי פי המדבר הוא שלמה בן דוד מלך ישראל, ועשה עלינו כמופת לרבים באמרו, גם אנכי אנוש ימות וגו' (שם — ז', ח') לכן התפללתי ותנחנן לי דעת, (שם שם, ז') כלומר כמוני כמוכם מחומר קרלתי גם אני ואל אחד לכלנו, וכאשר אהבתי ובקשתי החכמה אני ושמעתי תפילתי, כן גם אתם תנהלו את חפשו אותה, והזכיר בפרש"ה השמיעית את הרנה ואת התפלה שהתפלל ואמר בה "אתה בחרת בי למלך על עמך וגו' ותאמר אלי לבנות מקדש בהר קדשך וגו' ועמך החכמה וגו' שלח אתה משמי קדשך וגו' למען ירצו צעייך מעשי ואמלוך בלדק על עמך ואכון לפתוך לשבת על כסא חצי, (שם — ט', ח', ט', י', י"ב) ומי יוכל להגיד מליטות כאלה כי אם שלמה, ולא היה בישראל איש זולתו המליכו ה' וזהו לבנות מקדש ושיהיה מחכם כמוהו באותה המדרגה הנפלאה שדבר בספר זה, ובאותה הראיה הזאת חזקת: ואינה ריכה משען לה, רק נגד המתעסק בלא דעת, אך מעקשות לבו לאמר, שעם כל זה אולי אחד העם כתב ספר זה ולפאר דבריו התחפש צפי המלך שלמה ע"ה, אמנם כל בר לבב יבין כי הבל יפלה פיהו, כי על כל פנים גם הוא יודע שמחברו היה נבון דבר ירא ה', כאשר יתנו עדיהן כל אמרות הספר בהיותן אמרות קטורות מזוקקות שבעתים, ואיש נכבד כזה לא יעשה דבר בליעל לדבר מתוך גרונו של מחבר המלכים, ומה גם אחר שהוכחנו כי כבר נודע ספר ההוא בזמן בית שני, ומההכרח וכלי ספק כי לא חברו עובד כו"ם, כי היה מערב בו דעותיו הנפסדות, והספר הזה נגידים ידבר וכל דבריו על יסוד אמונתו האמיתית הטבעו. וע"כ איש ישראל חברו, וסגנון בעלמך בזמן הגזר שישראל היו שרויין על אדמתן ושבת המשל בידם, היעזו איש מהם לחבר דבריו וליחסם לשלמה, ולא יגערו בו חכמי הדור? ואם גם ישרו דבריו בעינינו, אם יתירו הלועזים לעשות כזאת, מאר יבא איש סכל ויצטר ויכתוב הבליו ושגענותיו בשם יהושע בן נון או שמואל הרמתי, ויחטיא עלינו ואת הרבים עמו, לכן אין לזוז מפשוטן של דברים ולא מן המפורסם שהסכימו עליו חכמים גדולים ואמרו שהוא מלאכת שלמה המלך ע"ה.

הרמב"ן ז"ל גדול שמו בישראל ובספריו הרבים אשר חבר, הראה כח במקרא במעשה בתלמוד ובאגדה, גם זה איש משה גדול במעשה בראשית ובמעשה מרכבה, חוקר גדול ופילוסוף אלהי, והחליט לומר שמחברו הוא המלך שלמה ע"ה, ולולא גודל ויקר הספר הזה צעיו הרב לא היה מפארו במקלות עש, לכתבו בהקדמתו שהקדים לפירושו על התורה, ועוד יותר אחר שדבר גדולות בסוד התורה וקדושתה ושהיא כוללת החכמה והתבונה כלה, הביא דברי הספר הזה לעד ולמופת ואמר, ושלמה המלך ע"ה נתן לו השם ב"ה החכמה והתבונה הכל מן התורה

הצורה היה לו, וממנה למד סוד כל התולדות, ואפילו כחות העשבים וסקולתם, עד שכתב בהם ספר רפואות, וראיתי בספר המתורגם הנקרא חוכמתה רבתה שלמה מלכא, וכתוב בו: ולא ממתוס ה' תולדתא אחריתא למלך או לשליט, דחד מעלמא דכל בר נש בעלמא ומפקתא שויתא חדא, מטול קן ללית ויסיבת לי רוחא דחוכמתא קרית ואחית לי רוחא דלידעתא, לבית בה יתר מן שבטא וכורסתא. יאמר, כי לא מדבר תמים תולדה מיוחדת למלך או לשליט, אחת הוא ציאת כל איש בעולם, ויציאה שום לכלל יחד, לכן התפלתי ונתן לי רוח חכמה, קראתי וצאה לי רוח דעה, בחרתי בה יותר מן השבט והכסף, ואמר עוד: וסוף דיהב לידעתא דלא דגולתא למידע היכן קם עלמא ועובדיה דמאזאלתא, שריא ושלמיא ומלעתהון דומי, שולחא דנבזתא יד ודיהיך עברו זמני ריהטון דשמיא וקבציהון דכבדיא, מתא דבעיני וחומתא דחיוותא עודיוון דרוחו ומחשבתא דבני אנשא גנסי דלכתא וחיליהון דעקרא, כל מדעיס דכסי וכל מדעס דגלן ידיעית. אמר, שהאלהים הניח דעת שאין בו שקר לידע איך קם העולם ומעשה המזלות, הראש והסוף והמלעות הזמנים, אלכסוטות הזכות, ואיך יעשו הזמנים, מרולת השמים וקביעות הככבים, לחות הבהמות וחמת החיות, תוקף הרוחות ומחשבות האדם, שרשי האילנות וכחות השרשים, וכל דבר מנסה וכל דבר מגולה ידעתי, וכל זה ידע בחרה והכל מלא בה בפירושה בדקדוקים בלחיותיה ובקוליה כאשר אצרכי. לכן אמר בו הכתוב: ומרב חכמת שלמה וכו', עד כאן דברי הרב ז"ל, הרי אין ספק אלא שלמה היה מחבר הספר, ונראה כי כל הדור הוא הסכים לדעתו, כי זולת זה לא היה בוגר הרב ז"ל בנין גדול על יסוד רעוע אבל היה מפורסם אמתת העיון, ואם כן דן הרב הגדול הנחמני ז"ל, הנה זה ינחמני ממעשה ידינו אם ידברו עלי מהסתלות דרך הסכלים אשר העדר חכמתם ואמונתם היא גאותם וכחם.

וראה מה שכתב הרב החכם הגדול מוה"ר דוד גנז בעל ספר למה דוד, בהקדמתו לספר נחמד ונעים שחבר על תכונת השמים שאמר, עוד מלאחי שלמה המלך ע"ה היה מופלג בחכמה זו, זולת מה שכתב עליו, הנה נחתו לך לב חכם ונבון אשר כמותך לא היה לפניך וגו', ונאמר, ויחכם מכל אדם וגו' יראה וימלא עליו שהיה מופלג בפרטות בחכמה זו (ר"ל תכונת השמים) כי מלאחי כתוב בספר חכמת שלמה אשר הוא אחד משמנה ספרים שנאצדו מאחתו בגליותיו וגמלאים ביד האומות, אשר הם בספרו החכמה בסי' ז' מומו, ז"ל: בקשתו החכמה ונתנה לו ויקרה הוא בעיני מכל המלכות, וכל העושר כאין נגדה, וכל אצני יקרות כאפס לערכה, הסכף נגדה לסיגים, והזהב כאפר יחשב, כי האור הנאלל ממנה לא יכבה וכו', עד שאמר שם עוד, ז"ל: האל נתן לי ידיעה, וראיתי שאני יודע תכונת העולם, וטבע היסודות, ומדת הזמנים, ראש אמלע וכוף, מדת אריכת הימים וקצרים, תקופת השנה ועמידת הטובים, ע"כ. והרמזין בהקדמתו לפי התורה מציא גם הוא הענין הזה בשם ספר חכמת שלמה איך מעט בסגנון אחר, וז"ל שם בהקדמתו הנ"ל: וראיתי הספר המתורגם הנקרא חוכמתא רבתא שלמה מלכא כו' עד אמר שהאלהים הוא הנותן דעת כו' עכ"ל. אשר שני הנוסחאות עולים בקנה אחד וכוללות כל חכמת התכונה. איך שספר חכמת שלמה אינו מקובל לנו כשאר כתבי הקדש, שהאומות אינן נאמנים על כתבי הקדש שמת ידם, כי פן חלו בהם ידיהם בשינוי חוספת או מגרעת, מ"מ עין בעין תראה שכתבין העיד על ענין זה בהקדמתו הנ"ל, וראוי הוא לסמוך עליו, עכ"ל הנכבד הזה.

ומבלעדי הראיות שאמרנו, הכרת פניו בעלמו. עתה בו, ותפרד וייתה לארבעים ראשים.

האחד מלמד מלימותו שתתדמנה לכל מלימות ושירי הקדש, המחזברים במאמרים קברים ונעימים, לא כן מלימות משוררי הדורות האחריו, ירדו פלאים אחרנית עשר מעלות, אף כי טובות הנה. עב"ז הראשונות טובות מאלה מאד, כי גם איש חכם לא עזר כה לחברס זולת בללוח עליו רוח ה', כי אין כמו שפת יתר ולא לשון ללא לורך, כל דבריהם מפיקים תבונה, וחדותיהן כוללות תעלומות דברי תורה, לא כן מלימות זמנינו עשירי מלין ודלי הכונות.

השני מלך קשר העיניים וסדר הפרשיות, מדבר על עיניים שונים ומחבר דבר לדבר, משולבים ונלויים בליות חן, וסמוכים בטוב טעם ודעת בלי הפסק עינין גם במקום אחד.

השלישי כל העיניים אשר דרוש דרוש לא יאותו כי אם לפני מלך ושר כמוהו. **הרביעי** העולה הוא למעלה, כי משמיע חדשות ונלזרות ולא ידועות מלך החקירה זולת בקבלה שהיתה בידו מן הזקנים והנביאים שבדורו שקבלו מרבותם איש מפי איש כמו שגראה משרטי הדברים שדבר בעיני החיים, והשכמה, ולימות ה' ומופתיו בדרך מלרים, וקריעת ים סוף, ומלמודים יוקרים שלמדנו מדבריו בסוד דרך ה' והתנהגו בעולם וכיוצא בזה עינינו חדשים, אין אתנו יודע עד מה. —

סוף דבר היוצא מכל דברי הקדמתנו על פי ההוכחות והראיות, הנה שפוט ישפוט כל בעל דעת מה משפט הספר, ומני הים מחברו, ועם זה יאמו דברי ההקדמה.

בפתלי הירץ וויזל.

הצעה

לספר בן סירא

מאת

החכם מוה' יהודה ליב בן זאב ז"ל

השארה הראשונה אשר קורא משכיל ישית לבו עליה בקראו שם הספר בן סירא, מפיסקא בתלמוד, אמר רב יוסף אף בספר בן סירא אסור למקרי" (סנהדרין דף ק"ג) — ואנכי מרס חענס לכון דעת רב יוסף על מי ועל מה חזר? חצוה מערכת התנאים והאמוראים העומדים לימין לדקת הספר, והמוקרים דבריו כדבר יספר מוסר יקר כאשר הוא בחמת. ולזה אלדיק לעיני הקורא כל המקומות בתלמוד שמיצא דבריו לשם ולתהלה לתלמוד ממנו חכמה ומוסר. **א** איתא בברכות (דף מ"ה) ינאי מלכא ומלכהא כריכו רפתא, לא הוי להו אינש לברוכי כו' אברה ליה דביתהו אשתבע לי דאי טייתנא לך גברא דלא מצרת ליה בוי איתתה ליה לד"ש בן שמח, אותביה בין דידיה לדידה,

א"ל היו כמה יקרא עבדינא לך, א"ל לאו את קא מוקרית לי אלא אורייתא
 היא דקא מיקרת לי. שנאמר *סלמלה ותרוממך ובין נגידים תושיבך (ב
 סירא ו') [אף שפירש"י משמע שצ"ח קרא דמשלי ד', אך חוספוט דסוף פרק
 הסובל ודעירובין (דף ס"ד) מיימו שהוא מספר בן סירא ע"ס, והיה אללס כעין
 דמיון בלבד. אך יש לי רחיס חזקה כי ר"ש בן שטח כיוון אל קרא דבן סירא מהא
 דמדרש רבא פרשת מקץ סי' ל"א, מביא האי מעשה גופא דיקנא הסמך בשמי לטון
 קלת זייל: א"ל ולמה יתבא לך בין מלכא למלכתא? א"ל בספר בן סירא
 כתיב. סלמלה ותרוממך ובין נגידים תושיבך ע"כ. הרי לך שאמר צהדיא קרא
 דבן סירא. ומסתומס כי נעלמו מעיני רש"י ז"ל דברי המדרש סג"ל, וגם צתלמוז
 ירושלמי נזיר פרק ב"ש מביא צהדיא שהוא מספר בן סירא].

ב) וצעירובין (דף ס"ד) *אמר רב חייא בר אשי אמר רב כל שאין
 דעתו מיושבת עליו אל יתפלל שנאמר. בצר אל יורה (בן סירא ו') (ועיין
 שם בתוספות):

ג) צנתי סג"ל (דף ג"ד) *א"ל רב לרב המנונא. בני אם יש לך היטיב לך: כי
 אין בשאול תענוג ואין למות התמהמה: ואם תאמר אניח לבני ולבנותי
 חק בשאול מי יגיד לך: בני אדם דומים לעשבי השרה הללו נוצצים והללו
 נובלין ע"כ, (והס' מדברי צ"ס פרש"י ד', ואף שלא הזכירם צנתי). כי הספר
 הזה שגור היה צפוי רב. כנראה:

ד) חגיגה (דף י"ג) * ואמר רב אחא בר יעקב, עוד רקיע אחד יש למעלה
 מראשי החיות כו', עד כאן יש לך רשות לדבר. מכאן ואילך אין לך
 רשות לדבר. שכן כתוב בס' בן סירא. במפלא ממך אל הדרוש ובמכסה
 ממך אל תחקור במה שהרשית התבונן ואין לך עסק בנסתרות (בן סירא ג')
 [ובמדרש רבה (פ"ח דף י') * ר' אליעזר אומר בשם בן סירא. בגדול ממך
 אל תדרוש, בהזק ממך אל תחקור במפלא ממך אל תדע ובמכסה ממך אל
 תשאל במה שהרשית התבונן ואין לך עסק בנסתרות (פירש"י, ד' מזות יש
 כאן, לומר *שאל תחקור מוס למעלה ומה למטה ומה לפנים ומה לאחור)].
 ה) ביבמות (דף ס"ג ע"ב) * אמר רבא לרבה בר מרי כו' כתיב בספר ב"ם
 * אשה טובה מתנה טובה כו' (בן סירא כ"ו) העלם עיניך מאשת חן כו'
 (שם ט') אל תהי צר צרת מחר כו' (שם ל"א).

ו) כתובות (דף ק"י) * כל ימי עני רעים בן סירא אומר אף הלילות. בשפל
 גנים גנו ובטרום הרים כרטו כו' (בן סירא ל"ג) וסתמאר סוס טני בבבא
 בתרא (דף קמ"ס) ומשולש בסנהדרין (דף ק')

ז) בבא קמא (דף ל"ב) * אמר רבא לרבה בר מרי, מנא הא מילתא
 דאמרי אנשי, מטייל ואויל דיקלא בישא לגבי קניא דשדכי? א"ל ד"ז
 כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים. כתוב בתורה * וילך עשו
 אל ישמעאל (בראשית כ"ט) שנוי בנביאים דכתיב * ויתלקטו אליו אנשים
 פוחזים (זוהר י"א) ומשולש בכתובים שנאמר * כל עוף למינו ישכון ובן
 אדם לדומה לו (בן סירא י"ג).

ח) ב"ב (דף ל"ח) * הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל מסבים,
 וקל מסבים התן הדר בבית חמיו, וקל מחתן אורח מכנים אורח, וקל
 מאורח משיב דבר בטרם ישמע (בן סירא ל"א).

ט) סנהדרין (דף ק') אמר רב יוסף מילי מעליותא דאית בהו דרשינן להו
 אשה

° אשה טובה שתנה טובה כו' כדליתא בגמרא דינמות שהבאתי (סי' ד').
י נדה (דף י"ז) ור"י האי קרא מאי דריש ביה מבעיא ליה לדכתיב בספר
בן סירא שלשה שנאתי וארבעה לא אהבתי. שר הנרגל בבית המשתאות
ואסרי לה שר הנרגן ואמרי לה שר הנרגו והמושיב שבת במרומי קרת והאוחזו
באמה ומשתין והנכנס לבית חברו פתאום.

ואת"י הדברים והאמת האלה, הגדולים התנאים והאמוראים מביאים דבריו שלי
השם ומינחום סיוסו ספר חילון, ואין אחד מהם גלה את אונס לאמר:
איכה הבאת את דבריו הלא ספר חילון הוא ואסור למקרי ביה? ! — ולא זו בלבד
אלא חדרבה היה הספר הוא יקר בעיניו, והיו דורשים וסומכים מדרשם
עליו כעל אחד מכתבי הקדש כנראה מלשון רב שהבאתי (עירובין דף ס"ד) שהבאתו
כמקרא ידוע שהאמר ומדברי ר"ש ב"ש (ברכות מ"ח) ורבה בר מרי אמר בהדיא
"ומשולש בכתובים" (ב"ק ל"ב) וא"כ משמע מדבריו שהיו מוגים אותו בין כ"ד כתבי
הקדש, ואין א"כ יעלה על הדעת, שהאחד מוגה הספר בין כתבי הקדש, והאחר
יאמר למקרי בו ויודאי מה שכוין זה לא כיון זה ומה שכוין זה לא כיון זה, כאשר
אבאר. וכל הגדולים והשלמים המה לי בעוזרי, כי לא לבד שמומר לקרות בספר
הזה, אך ראוי ונכון לקרות בו, ללמוד ממנו יראה, הכמה ומוסר, ופסקה כל ענין
וראה מה שכתב הריטב"א (ב"ב דף ל"ח ע"ב) וז"ל: * כתוב בספר ב"ס. אע"פ
שקראוהו בסנהדרין ספרים חיצונים? שמעינן שלא אסרו שם אלא לעשות
ממנו קבע, אבל מ"מ ראוי להגות בו ללמוד ממנו חכמה ומוסר, עכ"ל.
ומי הגיד לו לריטב"א ומונח לו החילוק הזה, אם לא שהיה קורא בו וראה דבריו
טובים ונכונים, והיה נפלא בעיניו, איכה יאמר שלם האומה למקרי בספר מלא
יראה ומוסר? ע"כ דחק עלמו ליטב, כי האזהרה לא ללאו יראה, אלא לחלק
יראה, לחסור עיון קבע, ולהסיר עיון עראי, ואם כדבריו כן הוא, הנה המשפט
הזה לא לבד על ספר בן סירא נהיך כי אם על כל מקראי הקדש, כדליתא בברכות
(דף כ"ח): דאמר ר' אלעזר לתלמידיו מנעו בניכם מן הגיון (פירש"י) לא תרגילום
במקרא יותר מדאי. אך לענ"ד, דברי התלמוד לזקן גס יחד, ר' יוסף לדעתו
לזקן כי אסר למקרי בספר בן סירא לגמרי, ואנחנו נלך צטה בעקבות שאר חכמי
התלמוד כי נקרא בספר הזה, הא כדליתא והא כדליתא:

ורוה נכיה דברי רב יוסף והסוגיא בלשוננו והסקלי ומריא צמ"ד דסנהדרין (דף ק')
כהיותו, וז"ל: תנא רב יוסף אף בספר בן סירא אסור למקרי, א"ל
אביי מ"מ? אי לימא משום דכתיב ביה לא תנמשו גילדנא מאניה דלא
ליזל משכא לחבלא. אי מפשטא באורייתא נמי כתיב לא תשחית עצו כו'.
ואלא משום דכתיב ביה בת לאביה מטמון שוא כו'? הא רבנן נמי אמרה
כו'. ואלא משום דכתיב ביה לא תיעול דייא בלבך דגברא גיברין קמל? הא
שלמה נמי אמרה. ואלא משום דכתיב ביה מנערבים מתוך ביתך ולא הכל
תביא ביתך? הא רבנן נמי אמרה. ואלא משום דכתיב ביה ולדקן קורטמן
עבדקן סכסן. דנפח בכסא לא צחי, אמר במאי ניכול לחמא, סב לחמא
מיניה, מאן דאית ליה מעברתא בדיקניה כ"ע לא יכול ליה. (ופירש"י, וכל
אלה דברי רוח הסלחן אין קורין כו') ע"כ ועתה קורא סגעים I כאשר תשים נא
עניך ולבך על הספר הזה אשר הוא עתה בידינו, ולא תמלא בהם מדברים האלה
שמביא בעל התלמוד משמו, אשר על אודותם אסר למקרי ביה, זולתי פסוקי בת
לאזיה, מנע רבים מתוך ביתך, ושאר המאמרים שמביא אין מהם לא רמז רמזים

בו, וא"כ אינם מספר בן סירה הזו, והראיה החזקה אשר לי ע"ז, כי אותם הפסוקים שנמלאים בו, מביא בעל התלמוד בל"ע לח וקני, הלשון שדבר המחבר, ואותם הפסוקים שאינם מלאים בספרים אשר בידינו, מביא בעל התלמוד בלעני שפה בשלית ארמית, ומי לא יראה וירגיש כי מליאת זלדקן קורטמן עזדקן סכסן הוא גוף מליאת בלשון שהוא לשון נע"ל, ולא העתקה מעברית, ואלו היתה מספר ב"ס שלנו המחבר בלשון עברי, היה בעל התלמוד מביא בלשון עברי כפסוק, מנע רבים מתוך ביתך" וכפסוק, "בת לאביה" אלא שאינם מדברי בן סירה כאשר חבאר, ואחר שמסקנת התלמוד באיסור קריאת בן סירה משום איזה פסוקים הנזכרים לעיל, ועליהם באו ראיות ברורות ועדות מוכחות, כי אינם מספר בן סירה שלנו, א"כ כנפול הסבה בטל המסובב, ולא חל המאמר, "אסור למקרי" על הספר הזה, ואין כאן חשש איסור כלל.

ד"א נשאר לי מעתה אלה לגלות, אך יתכן שיחסו בעלי התלמוד דברים לספר שהוא מה שלא אמר המחבר ולא עלו על לבו? אולם גם זה נקל לישב, כי אחרי העיון בכל המקומות שזכרתי התלמוד דברי הספר, אך שהם לקוחים ממנו, הם משתנים מאוד בנוסח הלשון ובסדר הפסוקים, אשר מזה נראה להוכיח, שלא היה ספר בן סירה שלם ומסודר על סדר הראוי צ"דו בעלי התלמוד וככתב ספר מחובר כאשר הוא עתה בידינו, אך היו מאמרו ומלימותו שגורות להם ע"פ במסורת איש מפי איש, והיה משתמש במשליו גם ההגון כמנהג האומה עד היום במספר משלי, ועל דברים מסורים ע"פ מה נקל להוסיף או לגרוע ולשנות נושא מאמרים בתוספת או בגרעון (כאשר תראה החלוק בנוסח הפסוק במופלא מן כל תדרוש כו' לפי מה שהוצא בגמרא חגיגה (דף י"ב) נגד מה שהוצא במדרש רבה (פ' ח' דף י') הנזכר למעלה) ולפי שהיה ידוע בן סירך צינים הם מפורסם באומה לאיש גדול בתורה ובחכמה. וידוע לאיש ממשל משלים ודובר מלימות וחדות, ע"כ כל משל ומלימה השגור בפי האומה אז, ולא היה נודע מי אביהו ומי אמרו, היו אומרים בפה ב"ס אומר, כאשר עד היום מייחסים דברים ללא אמרם לאומר דברים כדומה להם ועל אופן הזה נקל היה ליחס מלימות הכל ודברי תועה לבן סירה, ולכונה הזאת לדקו דברי רב יוסף אסור למקרי ביה, אבל על האופן אשר הספר בידינו ועינינו לטובה יביטו, כי הוא ברור ונקי מסיני משלי תועה ודברי רוח, רק כולו יראה ה' חכמה ומוסר, המעורר לב בני אדם לעובד ומרחיק מרשע, לכונה הזאת גם רב יוסף יתן עדיו וילדיק הספר, באמרו, מיילי מעליותא דאיתא בהו דרשינן להו (סנהדרין ק') ומשפטיו החכמים אמת לדקו יחדו.

ד"ב עוד, ומה אם בספר קהלת אמרו (שבת דף ל'), בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו כותרים זה את זה. ומפני מה לא גנזוהו, מפני שהחלתו דברי תורה וסופו ד"ת. ומה אם ספר משלי בקשו לגנוז (שם) ולא גנזוהו כי עיינו ביה ואשכחו עעמא, אך כי הספר הזה אשר כולו מלא חכמה ומוסר ויראת ה' כי ראו הוא לאשר זולקומו. הן אלה אשר העליתי בדרישה וחקירה. יגעתי ומלאתי ראיות ברורות ועדים נאמנים, העומדים לימין לדקת הספר, והולאתי את המחבר יוקר מתלומת פי שבוערים בעם, המעלימים עיניהם ומושכים ידיהם מספר ב"ס, ונשענים על מאמר ר"י ה"ל, מבלי דעת הסבה על מה ולמה? כאשר הוכחתי, וזכות המחבר וספרו יגן עלי ועל כל אוהבי אמת בלבבם, והקורא אשר ישים עינו ולבו אל דברי הספר, יקרא ואז יגזור משפטו ויראה הים אמת בדברי אש לא.

עוד אחת למודעי אני לריך, כי ספר אחד קטן מתנ"ל בידינו, שמו בן סירה בן ירמיהו

ירמיה הנביא, נדפס היום ק' שנה (שנת תנ"ז) בעיר לא גודע שמה, וכתב גם
בהקדמת הספר וז"ל: כתוב עושה גדולות עד אין חקר, ונפלאות עד אין מספר.
בא וראה כמה גדולים מעשיו של הקב"ה בו' פירשי וז"ל עושה גדולות עד אין חקר,
כנגד כל יצירה, ונפלאות עד אין מספר, כנגד שלש שטולדו בלא שכיבת הורחן
עם אדם, ואלו הן בן סורא, רב פפא, ור' זירא בו', ומביא גם המעשה, כי
זהו של ירמיה נתעברה באמבטיו במרחץ שנכנס זרע בקבחה, ממה שכבשו רשעי
הדור את ירמיה הנביא להוליא ז"ל במרחץ ע"ש, ואין קץ לדברי רוח והבליים ודברי
שטות שמביא גם בהקדמה: ובראשונה האמנתי כי חולי הוא איזה אגדה בתלמוד
או במדרש, ואם קבלה היא נקבל, אבל אין הדברים כן. כי שאלו שאלתי את פי
אדונינו מוריגו ורבינו הגאון מ' ישעיה ברלין ז"ל, כי הוא היה בקי בתלמוד,
במדרש, בספרי, ספרא ותוספתא, וכל דבר מדברי החכמים לא נעלם ממנו, ופיו
הקדוש אמר, לא מיטיב ולא מוקלטה נמלא בדברי החכמים. ואח"כ מלחתי בלמה
דוד ח"א ג"א תמ"ח, אמר ג"כ כי לא מלא דבר זה בתלמוד או במדרש. אך הוא
מלקוטי מהרי"ל, ואמר שלפי דעתו הוא גוזמא בעלמא, וכמוסר אמר בעל סדר
הדורות (דף ל"ד). גם לפי מה שאבאר בהקדמה, לא היה אפשר שהיה בן ירמיה,
לפי שהוא מהלל בסוף ספרו פרשה נ', את שמעון בן חונו הנקרא שמעון הלוי,
והוא היה יותר ממאה שנה אחר מיתת ירמיה, וגם המשלים והמליצות שהביא גם
ע"פ ח"ב נראים שהם בדויים מאחד מוקטני הדעת, אשר אסף ולקט המאמרים
הזכרים בתלמוד וסדרם ע"פ ח"ב, בדרך שאלה ותשובה רב ותלמיד, ככל העולה
על רוח המלקט, ולא ידע דרך החכמה ואיה מקום התבונה. ושאר המשלים אשר
הביא עוד גם בשמו בלשון ארמית הן מעטין מאד וגער וכתבם. ואלו הן: בלתיא
עלתה לגננא ולא ידעא מה מטי לה: לחבימא ברמיזא לשמיא בכרמיזא:
טוקיר מבסרוהו דומיא לחמרא: נור דליק מוקיד גדישיין סניאין: סבא בב"ה
ספנא טבא בביתא: ערבא טבא מאה צפרין ובישא אלק אלפין: פתור
פתורא פריש מחלוקת: צריך את למסב ולמתן ויהא חולקך עם בר מולא:
קריבא סחורתא אבלתיה מריה ורחיקא אבל למריה: רחיקא קרמאה לית
את כפרי ביה: שתין מלוכין יהון לך ומליכות נפשך לא תשבוק: תהיחב לך
יד כי הות שבעא ולא דהות בשנא: זהו ענין כל הספר הקטן הזה אט ראוי
להקרא ספר. ואם על הספר שהוא כיון רב יוסף מה לדקו דבריו! כי מלא הכל
הוא ודברי תועה לא חכמה ולא מוסר, אך ברור אללו כי הספר הזה דבוי מלב
אחד האחרונים, אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו, כי הוא גם כפי בן סורא מעשה
דרי"ן בן לוי אשר חטף חרב מלאך המות וקפץ לג"ע, ע"כ ראוי להעיר לב הקורא
על זה, שידע להבדיל בין חמות לשקר, ולא יחליף חכמה בסכלות, ולא ימיר דברי
מוסר בדברי הכל, ומה להבין את הבר? וסכל את נבר? והאם קורא משביל!
שים לבך לספר הזה כי בו תמלא חפך ודבר דבר: רפאות יהיה לשרך ודעת דברי
לנפשך... יגעס.

הקדמה לספר בן סירא

מאת

בהמס' מוה' יהודה לייב בן זאב ז"ל

המִסְרָ הזה, גם הוא אחד מסגולות יקרות, הנשארו לנו מאבותינו, לזכר תפארת
 צהינותם שליוס וסקינים על אדמותם בארץ הנבחרת, והוא אחד משמונה
 ספרים הנוספים על כ"ד כתבי הקדש, ואינם נמנים עמם, הנקראים בלשון
 העמים (Apokrypha) הכי נכבד הוא מהם, בערך ויקר עד למרבה, אם מלד
 איכותו, כי הוא כולל ענינים יותר יקרי הערך מכל שארי ספרים הנוספים, ואם
 מלד מחברו, כי נודע בצירור מי ומי אשר חברו, וסיה הספר הזה רם באומה
 בימיו ההם, ונשא צפי חכמי התלמוד (עיין הלכה) וגבה מלד צעיני העמים
 והשרים, כי ראו את יפיו וחברו אל הציביליזציה שלהם וקראוהו בשם (Ecclesiastikus)
 (Volks-Sitten-Buch לפי שהוא ספר השוט לכל כתות בני האדם: כולל משלים
 ומליצות בדרכי המוסר והמודות כספר "משלי שלמה" התבוננות והסקפות בדרכי
 העולם ובעסקי בני האדם כספר "קהלת" וחקירות בפליאות הטורפים כספר "איוב"
 ואם היות הספר גלוי לכל העמים, והוא לא מקרב אבותם הוא, עם זה נסתרה
 דרכו עתה מעם ה' אל, אשר מאחד העם מקרב אבותינו ילא. כמוס היה באולרות
 לשונות אחרות, ובלשון הקדש לא נראה ולא מנלא, כי אבד מאתנו, וסיה כל
 מבקש חזון בדבריו (לשמע שמעו) אל לשונות העמים ידוע, לכן קמתי עתה להשיבו
 אל טוהו הראשון, ולהלבישוהו באדר יקר תפארת לשונו, להפק מעינותיו גם בקרב
 בני עמנו, וראו גם המה יקרו, וישרים ואשרוהו, ואללו מפרי דבריו, ויהללו
 בשערים חכמתו.

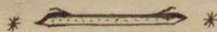
מחבר הספר הזה יהושע בן סירא מחושבי ירושלים [כן תחם הוא שמו בסוף
 פר' מ"ד, ובראש התרגום הארמית תחם שמו "יהושע בן שמעון בן
 סירא" ובעל שבט יהודה] הציאו למח דוד ה"א ג"א תמ"א ובסדר הדורות דף ל"ח)
 כתב עליו, שהיה בן בנו של יהושע בן יהולדק הכהן הגדול המזכיר בעזרא ג' והוא היה
 חכם גדול ומכובד בעם, כאשר כתב עליו היוסופון (סי' ג' פט"ו) בימיו ההם היה יהושע
 בן סירך שר וגדול על היהודים ע"כ, והוא בן סירא היה כמו מאה שנה ויותר אחר
 בנין בית שני: זה נודע מלד מה שמהלל בסוף ספרו (פרשה כ"א) את שמעון בן
 חוני כהן הגדול, שהנביא כחלי בהמ"ק, כאלו ראהו צעיניו, והוא שמעון בן חוני
 בן שמעון בן חוני בן עדו הנקרא שמעון הלדיק, סיה צימו (Ptolemäus Philo-
 metor) כמבואר ביוחסין (לפוס א"ד דף ק"ג ק"ד) כתב שם וז"ל (Ptolemäus:
 Philadelphus) מלך שנת תמ"ט (דכיוני ס' שנים אחר בנין הבית) ואז חוניו בן
 ידוע (או עדו) אביו של שמעון הלדיק, ותקף שמעון בנו אשר ילא לאלכסנדר כ"י,
 ואחריו חוניו בן שמעון כ"י, ואחריו שמעון בן חוניו כהן גדול, והנביא כחלי בהמ"ק
 כ"י (שנת ג"א תקל"ט) ובסוף זמן הזה סיה ר' יהושע בן סרוק שהזכיר ב' ספרים,
 וכו'

והם מחזירים עם הכ"ד לרומיים עכ"ל. וא"כ גראה מדבריו שהיה צימו שמעון בן חוניו השני שלא כדעת החכם Eichhorn במצואו לספרים הנוספים Einleitung (die Apokryphischen Bücher) zu die Apokryphen. אך אין לנו עוד בהתמקדות החשבון הזה, אלא אין לנו להאריך בדבר אשר אין הכרח ופועלת גדולה בידועתו אחר כל הפלפול והטענה והמענה והצדור לא ילא מכלל ספק.

החכם בן סורא הנזכר, חבר ספרו בלשון עברית לחם וקנים, כנראה מהסאמריים שמזכיר התלמוד מדבריו, וכאשר נחזון בספרו, נשכיל כי החכם לקח לו לדוגמא ספר "משלי" והלך בעקבותיו, לחבר משלים ומליצות במאמרים קלרים מעטי הכמות ורצי האיות אשר כל פסוק ענין לעצמו, והוא מחובר לרוב משתי אלעות, הלעף האחת משל, והללע השנית הנמשל, ע"כ אין לבקש צו סדר והמשך וחבור בין פסוק לפסוק, כמו שלא ימצא הסודר והחבור הזה בספר משלי, כי מאמרים ומשלים כאלה יסודרו מיד הכותב כפי אשר יעלו במחשבות רעיוניות, וכפי השקפתו בדברים, זולתי במקלט המקומות, ובפרט מפרשה ח' עד פרשה ט"ו ועל המעט בפרשיות האחרונות, יש לספר הזה יתרון בעיניו הזה על ספר משלי, שימצאו בדבריו חבור והמשך בין הפסוקים והתלות ענין בעיניו, מה שלא ימצא במשלי, אלא זולת זה חבר הספר ככל וכל דוגמת ספר משלי ובעבור זה קרה לו ג"כ מקרה מחבר משלי, שיטעה וישלש מליצה אחת, ומשל אחד, ומאמר אחד, במקומות מתחלפים, אם בלשון הדיבור בעצמה, או בשני הלשון קלת, או בהרבה הצבור, ותוספת החזק, ויתרון המשך כמנהג ממשלי משלים קלרים כאלה, גם ימצאו צו למעט פסוקים כבדי הטנה, כמו שימצאו ג"כ בספר משלי, וזה כפי שמיצאים לפעמים איזה מליצה, אשר היתה כונתה ידועה לכל מלך פרסום המליצה בפי כל הסמוך, ועתה נעדרה ממוט הכונה (עיין פרשה ו' פסוק ג' ד'). עוד הבדל אחד התבוננתי, בין ספר משלי, לספר הזה, בענין איות המליצות. והוא, כי מחבר ספר משלי, לאותו מלך וראש האומה במעלת האנשים הגדולים במדרגה ע"כ רוב משליו ומליצותיו, להורות דרכי מוסר והנהגה לשרים ושופטים ומנהיגים וככבדי חרץ, ועל המעט שופיע אורו על הסמוך, במדותיו ומוסריו, אבל החכם הזה, לפי שהיה איש פשוט, מערך הסמוך, ע"כ רוב מליצותיו ומוסריו לחועלת הסמוכי, ואחרת מרחיק את האדם הביטוי, מהתקרב אל הגדולים הרמים והנכבדים, ומשתדל לרוב עם האנשים אשר במדרגת הסמוך, והם מועילים מאד אל אדם דערכו, ועם זה הוא מעריך לקחו לכל כמות בני אדם ומוסר דרך מוסר והנהגה, לאיש איש לפי מדרגתו וערכו, ולפי מדת ימיו, הנעיר כלעירתו והצבור כבחרותו, בקטן לפי קטנו והזקן כזקנותו, לקטין כדל, לתושב כנכר, והיה משקף על מדות בני אדם והפעולותיהם, הפלס, עסקס, וענינס, עובס ורעס, תומסס יערמסס, אם מלך הנסיון ומלך הבחוס, או מלך הידיעה והספרסוס, וידבר על יל המדות, הטובות, הסהוללות והמנוגות, ומעיר על המדות הטובות, כרחמים ויעוס, בטה ובבלנות, ספוק כלכול אמונה, וחברות רעות ודומה להס. ומרחיק ממדות הרעות, כעסס ורגז, קנאס, מדון, מריבס ורבילות, לשון הרע, הדיגס, והחמדס, ובקשס הטענוגוס והמותרות, והערמס ומרמס וכל הנכללים בהס, ועם זה מרבל החכמה, ומאוס על יראת ה' ושמירת התורה, ועל אלה, על אל אלים נבלאות ידבר, מלך פלאי יוריו, והדות לה' על טובו והסודר, ולשבח תורה עלילותיו. וגם מזה לא תנח ידו לפאר גדולות אלו הסס ומעשיו אבותיו הקדושים אשר בארץ איס בצורו בהתימת ספרו, וזהו כלל ענין הספר, אשר

ע"ז ראו להקרא בשם היקר אשר נתן לו חכמת יהושע בן סירא [לפי מה שמנאחי השם בפתוחת תרגום הארמי כתבי דישוע בר שמעון אסירא, דמתקרי הא כתבא חכמתא דבר אסירא].

יִדְדִי אחרי מות החכם הנזכר, קם נכדו הנקרא ג"כ בן סירא, והעתיק את ספר הזה ללשון יון בהיותו במלריס, בימי (Ptolemaeus Euergetes) כאשר הזכיר הוא בהקדמתו אשר הקדים לפני העתקתו (ואנכי, אחזכירנה אח"כ). ועשה זה לפי שקרו. בימים שלפניו נעתקה כל התורה בלשון יונית במלכות (Ptolemaeus Philadelphus) ע"י ע"ב זקנים, כנזכר בתלמוד (מגלה דף ט') וכל כתבי הדורות (וצפרט בספר מאור עינים שמספר כל המעשה בפרוטרוט בחלק הנקרא הדרת זקנים), וראה הוא להעתיק גם הספר הזה ליונים, אם במלכות המלך מלך פרסוס יקרו אז לספר מפואר, או לכבוד אבותיו, להראות העמים והספרים את יופי הספר, ומן ההעתיקה שהוא נעתק כמעט אל כל לשונות המזרחיות והמערביות, בלשון ארמית (Syrisch) ערבית רומית ואשכנזית, (וזאת לא ידעתי אם גם הארמי נעתק מיוני או מנוף העברי כאשר אדבר עוד, אך זה ברור, כי ההעתיקות הרומית והאשכנזית הן מלשון יונית). ומאז ועד עתה, לא נשאר בידינו שאר וזכר מנוף הספר בלשון עבר, כי נאבד מאתנו על אופן אשר לא ידענו סבתו (כאבדן שארי ספרים יקרים משכיות חמדת אבותינו, וחבל על דאבדן) וכל ההעתיקות מספר הזה המתגוללת בין העמים בלשונות הנזכרות, הן לשם מההעתיקה היונית אזכרתי, וגוף העברי עיניהם לא ראו, כאשר יתנו עדיהם וינדיקו.

וישא הספר הזה את משלו ויאמר

בְּיַחַד חָמַד הָיִיתִי לְהוֹרִי וַיִּזְהָבוּנִי. הוּא אָכַלְמָה הַשְּׂאוֹל וְנִשְׁאַרְתִּי
בְּדָד :

מִיּוֹדְעֵי רַתְקוּ מִמֶּנִּי וַיַּעֲבֹבוּנִי. וְכַל־אֶחָ וְכַל־רַע מִמֶּנִּי נָדַד :
בְּלִמּוֹד תַּעֲשִׂיתִי בְּעָרִים וּבְכַפְרִים. וּמִרַב נְדוּד שִׁבְתִּי וְגַם זְקַנְתִּי :
וְלֹא אֶסְפְּנִי יְלָדֵי זָרִים. כִּי־עָתָה הַמָּוֶת יִשְׁנֶנִּי :
לָמָּה סִפְרָתִי אֶת־מַעֲשֵׂי אֲבוֹתַי. וְאֶת־אֲשֶׁר פָּעַל אֵל בְּיָדָם :
וְהֵם הָאֱמִינוּ לְאֵמֶת עֲדוֹתַי. וּכְתֹבוּם בַּסֵּפֶר לְבַלְתִּי הַשְּׂמֵדָם :
שְׁמָה אֲחֵרָתִי יָמִים וְשָׁנִים. כִּי־לָקְחוּ אֶת־לִקְחֵי נִבְחָר מִיָּין :
וְלַעֲמִי הוֹחֵלְתִּי בְּבִשְׁת פָּנִים. אֲךָ־עַמִּי הוֹלִינִי בְּגִבְהוֹת־עֵין :
אֲחִי. לָמָּה אֶקְבֹּר בְּאֲדַמַּת נֶכֶר. הֲיֵשׁ שָׂקָר בְּפִי וְרַמְיָה בְּלִשׁוֹנִי :
לָמָּה תִשְׁמָמוּנִי כְּאִישׁ הַלֹּם־שֶׂכֶר. הוֹדִיעוּנִי מַה־פָּשַׁעִי וְמָה
עוֹנִי :

הֲאֵם לֹא־תִירָאוּ לְחַמָּא בְּדַמְכֶם. כִּי אֶת־עֲדוֹת אֲבוֹתֵיכֶם
תִּגְבְּרוּ :

כִּי־תִתְּנוּ דָפִי בְּבֶן־אִמְכֶם. וּבְדַבְרֵי אֲמוֹנִים תִּשְׁקְרוּ :
רְאוּ עוֹד־עָתָה נִמְלַמְתִּי בְּעֵפֶר מַרְשֵׁת. כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עַל־
עַמִּי וּמִוֹלַדְתִּי :

אֲךָ עוֹד זָחֵלְתִי וְאִירָא מַנְשֵׁת. פֶּן־תִּפְגְּוֵנִי לִי עַרְף וְאֶבְדְתִי :
שׁוּבוּ־נָא רַעִי וּכְבְּדוּ אֶת־זִכְרֵי אֲבוֹתַי. כִּי בַק־חֲסָדֵי יְיָ וּתְהַלְתֶּם
עַל־שִׁפְתַי :

חשמונאים א.

א.

(א) ויהי אחרי הפות אלכסנדרוס מלך מקדוניה את-דריוש
מלך פרס וימלך תחתיו: (ב) הוא אלכסנדרוס בן-פוליפוס
אשר יצא מארץ פתים וימלך בארץ יון לראשונה: (ג) נוסף
לתלחם מלחמות רבות וילכד ערים בצורות ויהי את-מלכי
הארץ לפי-קרב: (ד) וילך הלוח ונסע עד קצו ארץ ונחש שלל
גוים רבים: (ה) ויהי כפי-נכבשו כל-הארצות לפניו וירם לבו
ונגבה מאד: (ו) ויאסף עוד חיל גדול וימלך על-ממלכות רבות
בארצותם לגויהם ויהיו-לו למס עבד:

(ז) ויהי אחר הדברים האלה ויפל למשכב ויחל: (ח) וירא כפי-
קרבן ימיו למות ויקרא לכל-שריו ובעבדיו אשר גדלו אתו מנעוריו
ויחלק להם את-מלכותו בעודנו חי: (ט) וימלך אלכסנדרוס
שנים-עשרה שנה וימת: (י) ויהי אחרי מותו ויירשו שריו
את-כל-מדינות מלכותו וילכדו איש איש את-ארצו: (יא) וישמו
כתר מלכות בראשם וימלכו הם וזרעם אחריהם ימים רבים
והקעות נברו מאד בארץ:

(יב) מהם יצא שרש רע על-דארץ הוא אנטיוכוס המפאר בן-
אנטיוכוס אשר הנה לערבון ברומא: (יג) ויהי ראשית מלכותו
בשנת שבע ושלשים ומאה למלכות יון:

(יד) ויהי בעת ההיא ויצאו אנשים בני-בלגל מן-קרב ישכאל
וידיחו את-עסדארץ לאמר: (טו) הבה נכרמה ברית את-הגוים
אשר סביבותינו כי מאז אשר סרנו מאחריהם מצאונו צרות
רבות ורעות: (טז) וייטב הדבר בעיני העם וישלחו מלאכים אל-

הַמֶּלֶךְ וַיְצִו הַמֶּלֶךְ בְּנֵדָם לְלָבֵת בְּדַרְכֵי מִנְיֹט וּבְחֻקֹּתֵיהֶם .
 (י) וַיִּקְרְמוּ בֵּית־מִשְׁחָק בִּירוּשָׁלַיִם כְּמִשְׁפַּט הַגּוֹיִם וְלֹא מִלּוּ עוֹד
 אֶת־בְּגֵיהֶם וַיַּעֲזֹבוּ אֶת־בְּרִית הַקֶּדֶשׁ לְלָבֵת בְּחֻקֹּתָם וַיִּתְמַכְּרוּ
 לַעֲשׂוֹת הַרַע בְּעֵינֵי יי :

(י"א) וַיְהִי כִּשְׁבַת אֲנַטְוִיכּוּס הָטַח עַל־כַּפָּא מַלְכוּתוֹ וַיִּשְׁאַהֲוּ
 לָבוֹ לִכְבֹּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְלִהְיֶה שֹׁתֵרֵר עַל־שְׁתֵּי הַמַּמְלָכוֹת :
 (י"ב) וַיִּקְרַם וַיִּלְךְ אֶרְצָה מִצְרַיִם וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ וַיְהִי־לּוֹ רֶכֶב
 וּפָרָשִׁים וְשֹׁנֵה־בַיִם וְאַגִּיזוֹת מִחֲנֵה כְּבֹד מָאֹד : (י"ג) וַיִּלְחַם אֶת־
 תַּלְמֵי מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּירָא תַלְמֵי מִפְּנֵי וַיָּנֹס וַהֲעֵם נָפְלוּ חֲלָלִים
 חֲלָלִים : (י"ד) וַיִּלְכֹּד כָּל עִיר מִכְּצָר בְּמִצְרַיִם וַיְבֹז שָׁלַל רַב מָאֹד :
 (י"ה) וַיְהִי אַחֲרָי שׁוּבוֹ מִמִּצְרַיִם אֶת־מִצְרַיִם בְּשַׁנַּת שָׁלֹשׁ וְאַרְבָּעִים
 וּמֵאָה וַיַּעַל עַל־יִשְׂרָאֵל לְמַלְחָמָה וַיָּבֵא בְּתוֹל כְּבֹד וַעֲצוּם
 יְרוּשָׁלַיִמָּה : (י"ו) וַיָּבֵא בְּעֻזוֹת מִצַּח אֶל־הַקֶּדֶשׁ פְּנִימָה וַיִּקַּח אֶת־
 מִזְבַּח הַזֹּהֵב וְאֶת־הַמְּנוֹרָה וְאֶת־כִּלֵּי־בְלִיָּה וְאֶת שְׁלֹסֵן הַפָּנִים וְאֶת־
 קַעְרוֹתָיו וְאֶת־כַּפּוֹתָיו וְאֶת־הַמְּזֻרְקוֹת וְאֶת־פְּרוּכֹת הַמִּסְפָּה וְאֶת־
 הַכּוֹתְרוֹת וְכָל־עֲדֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר לִפְנֵי הַיְבֵל וַיִּקְצָץ אֹתָם :

(י"ז) וַיִּקַּח גַּם אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזֹּהֵב וְכָל־כִּלֵּי־הַמְּנוֹרָה וְכָל־אֵצֶר
 טָמוֹן אֲשֶׁר מִצָּא וַיִּקַּחם וַיַּעֲבִירם אֶל־אֶרְצוֹ : (י"ח) וַיִּהְיֶה מִכָּה רַבָּה
 בָּעַם וַיַּדְבֵּר אֲלֵיהֶם בְּנְאוּהָ וּבִזוֹ : (י"ט) וַיְהִי אֲבָל גְּדוֹל לְיִשְׂרָאֵל כְּכֹל
 מִשְׁבוּתָם : (כ) שָׂרִים וְזִקְנִים וְאַנְחוּ בַחֲוָרִים וּבְתוֹלוֹת אֲמָלְלוּ וּפְנֵי
 נָשִׁים יָפוֹת תִּמְרְמוּ : (כ"א) חֲתָן וְכֵלָה בְּחַפְזָתָם סָפְדוּ וַיִּלְלוּ :
 (כ"ב) אֲבָלָה נִבְלָה הָאֶרֶץ עַל־יִשְׁבִּיָּה וּבְכָל־בֵּית־יַעֲקֹב תִּאֲנִיָּה
 וְאֲנִיָּה :

(כ"ג) וַיְהִי סִמְרָן שְׁנַתִּים יָמִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׂרֵי־הַמַּסִּים עַל־
 עָרֵי יְהוּדָה וַיַּעַל בָּעַם־כְּבֹד יְרוּשָׁלַיִמָּה : (כ"ד) וַיַּדְבֵּר אֹתָם טוֹבוֹת
 אֲדָה תוֹף וּמְרָמָה הָיוּ בְלִבָּם : (כ"ה) כִּי כַּאֲשֶׁר הֶאֱמִינוּ לְחַלֵּק שְׁפָתָיו
 וַיִּאֲסֹפוּהוּ הַעִירָה וַיַּפְלְעֵיהָ בְּאַנְרוֹף רָשַׁע וַיְהִיג עַם־רַב מִיִּשְׂרָאֵל :
 (כ"ו) וַיְבֹז אֶת־הַעִיר וַיַּצֵּת אֵשׁ בְּקַרְבָּהּ וַיַּהַרֵם אֶת־הַבָּתִּים וְאֶת־הַחֲמוֹת
 מִסְבִּיב : (כ"ז) וַיִּקַּח אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַטַּף וַיִּזְלִיכֵם בְּשִׁבֵי וַיַּנְהִיג
 אֶת־מִקְנֵיהֶם : (כ"ח) וַיִּבְצָר אֶת־עִיר־דָּוִד בְּחֲמוֹת וְכַחוֹת וּמַנְדְּלִים וַתְּהִי

לָהֶם לְמִצְוֹתָהּ: (5) וַיִּשְׁבְּנוּ אֲנָשֵׁי־כְלִיעֵל בְּקִרְבָּהּ וַיִּתְחַקְרוּ־בָּהּ
 וַיִּצְבְּרוּ בָּהּ אֶכָל וַנִּשְׁקַךְ וְכָל־רְכוּשׁ יְרוּשָׁלַיִם הִעֲבִירוּ שָׁמָּה:
 (6) וַיִּצְבְּרוּ מַעַל הַמִּצְוֹתָהּ לְמִקְנֵשׁ יי וַיִּשְׁכְּבוּ דַם־נָקִי סְבִיבוֹתָיו
 וַיִּסְלְלוּהוּ וַתְּהִי לְשִׁמּוֹן וּלְמוֹקֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל יָמִים רַבִּים: (7) וַיָּגֶם כָּל־
 אֹהֶב בְּיִשְׂרָאֵל מִירוּשָׁלַם וְזָרִים יָשָׁבוּ מִחֲתָמָם וַתְּהִי הָעִיר זָרָה
 לְזָרָעָה וַתִּקְרָא אֶת־כְּנִיָּהּ: (8) מִקְדָּשָׁה הָיָה לְשָׁמָּה וּמוֹעֲדֶיהָ נִהְפְּכוּ
 לְאֶכָל: (9) שָׁבְתוּ שַׁבְּתוֹתֶיהָ וְכָל־כְּבוֹדָהּ לְאֵין וַתִּרְבַּח הַרְפָּתָהּ
 וַקְלוּגָה מִתַּפְאֲרָתָהּ וַתְּהַרְהַר:

(10) וַיִּכְתֹּב תְּהַלְלֵךְ אֲנִיּוֹכּוֹם אֶל־כָּל־מְדִינֹת מַלְכוּתוֹ לֵאמֹר
 אַךְ תִּזְכֶּה אֲחֵת וַתִּקְהַךְ אֲחֵת לְכָל יוֹשְׁבֵי אֶרְצֵנוּ: (11) וַיַּעֲזְבוּ כָל־
 עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־תְּחִנּוֹתֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ בְּאִשֶׁר צִוָּה אַתֶּם הַמֶּלֶךְ:
 (12) וַיֵּאוֹתוּ גַם רַבִּים מִכְּנִי־יִשְׂרָאֵל וַיִּזְבְּחוּ לְאֱלִילִים וַיִּחַלְלוּ אֶת־
 הַשַּׁבָּת: (13) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ סְפָרִים בְּיַד הַרְצִים אֶל־יְרוּשָׁלַם
 וּלְכָל עָרֵי יְהוּדָה וַיִּצְוֶם לְלַבֵּת בְּדַרְכֵי גוֹיֵי הָאָרֶץ: (14) לְבַלְתִּי
 תִּקְרִיב עוֹד עֲלֶיהָ וּמִנְחָה בַּקֶּדֶשׁ וּלְבַלְתִּי תִסָּף נֶסֶף לִי וּלְהַפֵּר אֶת־
 הַשַּׁבְּתוֹת וְאֵת הַמוֹעֲדִים: (15) לְחַלֵּל אֶת־הַמִּקְדָּשׁ וְאֶת־הַכְּבֹדִים
 וּלְתַקֵּם בְּמֹזוֹת וּבַתִּים לְאֱלִילִים וּלְהַקְרִיב בְּשַׁר־חַיִּיר וְכָל־כְּהֵמָה
 טְמֵאָה: (16) וַיִּצְוּ לְבַלְתִּי הַמּוֹל לָהֶם כָּל זָכָר וּלְשַׁקֵּץ אֶת־נַפְשׁוֹתָם
 בְּכָל־דְּבַר־פְּגוּל לְהַעֲבִירָם מִחֻקּוֹת אֱלֹהִים וּלְשַׁנּוֹת אֶת־דְּרָכָם:
 (17) וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר יִמְרָה אֶת־פִּי־הַמֶּלֶךְ מוֹת יוֹמָת: (18) אֱלֹהֵי
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִעֲבִיר בְּכָל־מְדִינֹת מַלְכוּתוֹ וַיִּפְקֵד בְּקִידִים עַל־
 הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹתָם: (19) וַיִּשְׁלַח לְכָל עָרֵי יְהוּדָה וַיִּצְוֶם לְזַבְּחַ זָבַח:
 (20) וַיִּסְגְּוּ רַבִּים מִמִּצְוֹת יי וַיִּצְמְדוּ זְנוּיִם וַתִּשְׁחַת כָּל־הָאָרֶץ
 לַפְּגִיָּהֶם: (21) וַיְהִי הֵם נִגְשִׁים אֶת־הָעַם וַיִּתְחַבְּאוּ בַּמְּעֻרוֹת וּבְכָל־
 מְקוֹם אֲשֶׁר מָצְאוּ שָׁם מַפְלָטָה:

(22) וַיְהִי בִשְׁנַת מָאָה וְאַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
 בְּסֻלוֹ וַיִּקְרִימוּ שְׁקוּיִן מִשׁוֹמֵם עַל־מִזְבַּח יי וַיִּבְנוּ בְּמֹזוֹת בְּכָל־עָרֵי
 יְהוּדָה מִסְבִּיב: (23) וַיִּזְבְּחוּ וַיִּקְטְרוּ בַּחֻצוֹת הָעִיר וּלְפָנֵי פֶתְחוֹ
 בַיְתֵם וַיִּקְרְעוּ אֶת־סְפָרֵי תוֹרַת יי לְקַדְעִים וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בְּאִשׁ:
 (24) וְכָל אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ סֵפֶר קְרִית יי וְכָל הַשׁוֹמֵר אֶת־פִּי יי

הבנו לפי־הקרב כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ: (י) כַּמְשָׁמֵט הַזֶּה עָשׂוּ לְגִגְדֵי
 יִשְׂרָאֵל מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּתַדְשׁוֹ בְּתַדְבָּיִן הַעָם אֶל־הָעָרִים: (יז) וּבְחַמְשָׁה
 וַעֲשָׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ וְזָכְחוּ אֶת־זִבְחֵיהֶם עַל־תְּבַבְתָּהּ אֲשֶׁר הִקִּימוּ נֹכַח
 מִזְבֵּחַ יי: (יח) וְהַנְּשִׂים אֲשֶׁר מָלוּ אֶת־בְּגִיתָן הוֹטְתוּ עַל־פִּי הַמֶּלֶךְ:
 (יט) אֶת־הַעוֹלָלִים תָּלוּ בְּצוּאָרֶם וְאֶת־הַמְּלִים אִתָּם הֲרִגוּ בְּתַרְבּוּ וּבִזְבוּ
 אֶת־בְּתִיחֶם: (כ) וְרַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבְקוּ בְּתוֹרַת יי וַיִּשְׁמְרוּ מְאֹד
 כָּל־דְּבַר־טֹמֵא: (כא) וַיִּבְחְרוּ אֶת־חַמְסוֹת מִשְׁקֵיךָ אֶת־נִפְשׁוֹתֶם וּמִחַלְלֵי
 אֶת־בְּרִית יי וּבְמוֹתוֹ: (כב) וַיְהִי קֶצֶף גָּדוֹל עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:

ב (א) בְּיָמִים הַהֵם הָיָה כְּהֵן בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמוּ מִתְתַּיְהוּ בְּרִי־יֹחָנָן בְּרִי־
 שְׁמַעוֹן מִבְּנֵי יְהוֹרֵיב בִּירוּשָׁלַיִם וְהוּא יָשָׁב בְּהַר מוֹדַעִית: (ב) וַיְהִי־
 לוֹ חַמְשָׁה בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתֵם: (ג) יוֹחָנָן בְּתַדְשִׁי שְׁמַעוֹן חַמְסִי
 וַיְהוּדָה הַמַּמְכִּי: (ד) אֶלְעָזָר הַחֹדְרִי וַיּוֹנָתָן הַנְּפָסִי: (ה) וַיֵּרָא מִתְתַּיְהוּ
 אֶת־הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַיִם וַיִּקְוֶן וַיֹּאמֶר: (ו) אֹזִי לִי
 כִּי־נִוְלַתִּי לַחַוּוֹת אֶת־שִׁבְרֵי עַמִּי וְקָרְיָהּ בְּקֹדֶשֶׁהּ בְּיַד־יְבָנִיבֶכָר:
 (ז) מִקְבֹּשׁ אֵלֶיךָ בְּבָרָה וְרִים וְחִיכְלוֹ לְוֵרָא כְּאִישׁ חָרָם: (ח) פֶּל
 מִחֲמַדְיוֹ גִּתְּלָכוּ עוֹלָלִים בַּחֲצוֹת גִּתְּנָקוּ וּמִבְּחַר בַּחֲוָרִים לְמִבַּח
 הַזֶּכֶר: (ט) צְבִי תִפְאַרְתְּנוּ לְחֻקְלֵי שׁוֹסִים וּרְכוּשֵׁנוּ שְׁלָל גוֹיִם:
 (י) חֲלָפָה כָּלְתָה כָּל־הַדְּרָה שְׁרֵתִי בַּמְדִּינוֹת גְּהַפְכָה לְשַׁפְּחָה:
 (יא) מִקְבֹּשׁ יי לְשַׁמָּה וְתִפְאַרְתְּנוּ לְמִשְׁפַּחַת שְׁדוּד וַיִּשְׁמֵם בְּבָרָה עִם־
 לֹעֲזוֹ: (יב) וַעֲתָה אֵיבָכְהָ לֹא־אֶקֶץ בְּחַיִּי: (יג) וַיִּקְרְעוּ מִתְתַּיְהוּ וּבְנָיו
 אֶת־בְּגָדֵיהֶם וַיִּלְכְּשׁוּ שִׁק וַיִּתְאַבְּלוּ מְאֹד:

(יד) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּאוּ פְקִידֵי הַמֶּלֶךְ עִיר מוֹדַעִית לְהַעֲבִיר אֶת־
 הָעָם מִתּוֹרַת יי לַעֲבוֹדַת הָאֱלִילִים וְלִזְבֹּחַ לָהֶם: (טו) וַיִּלְווּ אֲלֵיהֶם
 רַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִתְתַּיְהוּ וּבְנָיו הַתְּחַקּוּ: (טז) וַיֹּאמְרוּ שְׂרֵי
 הַמֶּלֶךְ אֶל־מִתְתַּיְהוּ לֵאמֹר: (יז) הֵן אִישׁ נְגִיד וְנִכְבָּד אַתָּה בְּקִרְבַּי
 עַמֶּךָ וּמִסְפַּר בְּנֵיךָ רַבִּים וְגַם רַבָּה מִשְׁפַּחְתְּךָ לָכֵן קָרַבְתָּ אֵתָּה
 רֵאשׁוּנָה לַעֲשׂוֹת אֶת־מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בְּכָל מְדִינוֹת
 מְלָכוֹתָ וְגַם כָּל־אֲנָשֵׁי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם: (יח) וְאַתָּה וּבְנֵיךָ תִמְצָאוּ
 חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן לָכֶם זָהָב וְכֶסֶף וּמִתְנוֹת יְקָרוֹת: (יט) וַיֵּשֶׁא
 מִתְתַּיְהוּ אֶת קוֹלוֹ וַיֹּאמֶר: (כ) אִם אֲמַנֵּם יִסּוּרוּ כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ

גוי גוי מאלהיו וישמעון לקולו להקמיר את־הקוֹת אבותיהם :
 (כ) לא־בן אֲנָכִי וּמִשְׁפַּחְתִּי כִּי לֹא־נִסּוּר יָמִין וְשָׂמָאל מֵאַחֲרֵי חֲקוֹת
 אֲבוֹתֵינוּ : (כב) חֲלִילָה לָנוּ לְשׁוּב מִמִּצְוֹת יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּלְהַפֵּר בְּרִיתוֹ
 אֲתֵנוּ : (כג) לָכֵן אֶת־דַּתִּי הִמְלַךְ לֹא־נַעֲשֶׂה וְאֶת־חֲקוּיֵינוּ לֹא־נִמְיֹר
 בַּחֲקוֹת הַמְּלָךְ :

(כד) וַיְהִי כְּבָלְתוֹ לַחֲבֵר וַיִּגַּשׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֵינֵי כָל־הַנְּצָבִים
 אֶל־הַבְּמָה אֲשֶׁר בְּמוֹדַעִית לְזַפְחַ וּבַח בְּאֲשֶׁר צִוָּה הַמְּלָךְ : (כה) וַיֵּרָא
 מִתְתַּהוּ וַיַּחֵם לִבּוֹ וַתִּבְעַר קִנְאָתוֹ עַל־תּוֹרַת אֱלֹהָיו : (כו) וַיִּרְץ
 בַּחֲמָתוֹ אֶל־הָאִישׁ וַיִּמְתְּהוּ אֵצֶל הַבְּמָה וְגַם אֶת־הַפְּקִיד הַמִּית
 וַיַּחֲזֵן אֶת־הַבְּמָה : (כז) וַיִּקְרָא לְתוֹרַת אֱלֹהָיו בְּאֲשֶׁר עָשָׂה פִּינְחָס
 לְדוֹמִי בֶן־סִלּוּא : (כח) וַיִּרְץ אַחֲרֵי־כֵן בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּקְרָא בְּקוֹל
 גָּדוֹל וַיֹּאמֶר מִי הָאִישׁ הַחֲרִד לְתוֹרַת אֱלֹהָיו וּמְחִיזֵק בְּבְרִיתוֹ
 יָבֵא אַחֲרָי : (כט) וַיִּגְרַח הוּא וּבְנָיו אֶל־אֲחֵרֵי הַמִּדְבָּר וַיַּעֲזֹבוּ כָל־
 אֲשֶׁר־לָהֶם בְּתוֹךְ הָעִיר : (ל) וְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָגַעַה תּוֹרַת יְיָ
 בְּלִבָּבָם הִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַיִּנּוּסוּ מִהַמִּדְבָּרָה : (לא) וַיִּשְׁבּוּ־שָׁם הֵם
 וַנְּשִׂיהֶם וּמָסָם וּמְקַנְיֵיהֶם כִּי־גִבַר מִקְצָף מְאֹד מְאֹד :

(לב) וַיִּשְׁמְעוּ אֲנָשֵׁי הַמְּלָךְ בְּעִיר־דָּוִד אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם כִּי־יָבִיִּים
 הַכְּבִידוֹ אֶת־לִבָּם לְכַלְתֵּי עֲשׂוֹת אֶת־מִצְוֹת הַמְּלָךְ : (לג) וְכִי גַם־
 עֲזָבוּ אֶת־הָעָרִים לְחַסְמַתָּר בַּמִּדְבָּר וַנִּקְבְּצוּ אֲלֵיהֶם עַם רָב :
 (לד) וַיִּקְוּמוּ כְּתָאֵם לְהַתְגַּלֵּל עֲלֵיהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַיֹּאמְרוּ לָהֶם :
 (לה) עַד־אָנָּה מֵאַנְתֶּם לְשִׁמְעַע בְּקוֹל הַמְּלָךְ קוֹמוּ־נָא וּצְאוּ מִזֶּה וַעֲשׂוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וַיִּשְׁבְּתֶם בְּטַח : (לו) וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ לֹא־נִצָּא כִּי אֶת־דְּבַר
 הַמְּלָךְ לֹא נַעֲשֶׂה וְאֶת־הַשַּׁבָּת לֹא נַחֲלֵל : (לז) וַיִּגְשׁוּ אֶל־הַמְּקַעֲרָה
 וַיַּעֲרְכוּ כָל־מִלְחָמָה לְקִרְאָתָהּ : (לח) וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּקַרְבָּהּ לֹא
 הָרִימוּ אֶת־יְדֵיהֶם לִירוֹת אֶבֶן אוֹ לְסַפֵּר אֶת־פִּיָּהּ : (לט) וַיֹּאמְרוּ
 אֲלֵיהֶם נְמוּתָה סַפְעִים בְּנִקְיוֹן כַּפֵּינוּ וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ עֲדִים בָּנוּ כִּי
 בָדוֹן מִתְרַגְּזוּנוּ : (מ) וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַיִּתְרַגְּזוּ כָל אֲשֶׁר
 בַּמְּקַעֲרָה וַיִּמּוּתוּ הֵם וַנְּשִׂיהֶם וּמָסָם וּמְקַנְיֵיהֶם : (מא) וַיְהִיו הַמַּתִּים
 כְּאֵלֶּף נַפְשׁ :

(מב) וּמִתְתַּהוּ וַהֲעִי שָׁמְעוּ אֶת־הַדְּבָר וַתַּצַּר לָהֶם מְאֹד :

וַיֹּאמְרוּ

(מ) ויאמרו איש אל-אחיו אם עשה בעשה פאשר עשו אחינו
 לבלתי התיצב לפני הנוים בעד נפשנו ותורתנו עוד מעט
 והשמידנו: (מ) וינעצו כלם ביום ההוא לאמר אם הלחם ילחמו
 אויבינו בנו ביום השבת ויצאו לקראתם ועמדנו על-נפשנו ולא
 נמות כמות אחינו במערות: (מ) ויתקבצו אליהם רבים מחסידי בני
 ישראל אשר יראת יי בלבבם וכל הקמלטים את-נפשם מפני
 עזבניהם ניתחזקו-בם: (מ) ויהי כי עתקו וגם נברו חיל ויבו
 באשם ובחמתם כל-הפשעים בישראל והנמלטים בסו אל הנוים:
 (מ) ומתתיהו ורעיו עברו בכל-גבולי ישראל ויתצו את-הכמות
 וימלו את-הילדים אשר לא-נמול אשר ערלתם: (מ) ויתצלח
 המלאכה בידם וירדפו ביד רמה אחרי רדפיהם: (מ) ויצילו את-
 תורת יי מיד הנוים ומלכיהם ולא נתנום עוד הרים את-קרגם:
 (נ) ויהי כפי-זקן מתתיהו וקרבו ימיו למות ויקרא אל-בניו ויאמר
 אליהם: (מ) תנה עת-רעה וזנעה עת-צרה ותוכחה לישראל:
 (נ) לכן קומו בני וקראו לתורת אלהינו שימו נפשכם בכל-יכם
 על ברית אלהינו: (נ) וקרו את-הפגעים אשר עשו אבותינו
 בימי-קדם והיו לכם לשם ולתפארת לדרות עולם: (נ) אברהם
 אבינו גסה במסות והאמין ביי ומחשב-לו לצדקה: (נ) יוסף שמר
 את-משמרת יי בעת צרתו ויהי לאדון במצרים: (נ) פינחס אבינו
 קנא לאלהיו ונתהילו ברית כהנת עולם: (נ) יהושע מלא אחרי יי
 ויהי לראש ולנגיד על-ישראל: (נ) דוד ענה ערות אמת בקהל-
 עם ונתהילו גחלת סגלה: (נ) דוד הלך בדרך פמים ונתהילו
 המלוכה לירושת עולם: (נ) אליהו קנא לאלהיו ויעל השמימה:
 (ס) חנניה מישאל ועזריה במחו בני ויצלו מתוך בבל בשן האש:
 (ס) וגם דניאל בתפלת לבבו נצל מגוב האריות: (ס) לכן אם תבינו
 שנות דור ודור וידעתם כי כל-הפלות ביי יסוד-בנהו חסד:
 (ס) ועמה אלתתגורו מפני בעס הרשע כי כל-כבודו בעש ובהזמן
 על-פני-השדה: (ס) היום יעלה וישגה ומחר איננו וכי ישוב אל-
 עפרו אברו עשתנותיו: (ס) לכן התאושו בני ויחזקו בלבבכם
 בתורת יי וירם אלהים ברוכם:

(ט) שָׁמְעוּ לְקוֹל שְׁמֵעוֹן אַחֵיכֶם כִּי אִישׁ חָכָם רָבִיחַ הוּא וְיִהְיֶה לָכֶם לְאֹבֶב : (ס) יְהוּדָה הַמַּכְבִּי אִישׁ גִּבּוֹר וְגִבּוֹרֵי-חַיִל מְנַעֲרֵיו הוּא יִתִּיחַ לָכֶם לְרֹאשׁ בַּמְּלַחְמָה : (סא) וְעַתָּה אֶסְפּוּ לָכֶם בְּלִי-הַדְּבָקִים בְּתוֹרַת יְיָ לְנֶקֶם אֶת-נַקְמַת עַמּוּנוּ בְּצַרִּיכֶם : (ע) הָשִׁיבוּ לָהֶם כַּפֵּי עַלְמֵם וְשִׁמְרוּ אֶת-מִצְוֹת יְיָ בְּכָל-לֵבְבְכֶם : (עא) וַיִּבְרַךְ אֹתָם וַיֹּאסֶף אֶל-אֲבוֹתָיו : (עב) וַנִּבְּרַת בְּשֵׁנַת מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְשֵׁשׁ וַיִּקְרְרוּ בְּגִיּוֹ אֹתוֹ אֶל-קֶבֶר אֲבוֹתָיו בְּעִיר מוֹדְעִית : (עג) וַיִּכְבוּ אֹתוֹ בְּלִי-בֵית-יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ לוֹ אֶבֶד כְּבֵד מְאֹד :

ג (א) וַיָּקָם יְהוּדָה הַמַּכְבִּי פִּיחַת מִתְּהַדּוֹ אָבִיו : (ב) וְכָל-אֶחָיו וְכָל-הַחֵלְכִים אַחֵרֵי אָבִיו בָּאוּ לְעִזְרָתוֹ וַיִּסְעוּ בְּגִד־רָמָה לְהִלָּחֵם בְּאוֹיְבֵיהֶם : (ג) וַיְהִי כִּי-שָׁמַע בְּנֵי-בְרַךְ חֲלָצִיו וַיִּקְרָה עַל-עַמּוֹ בְּחִרְבוֹ וּבְקִשְׁתּוֹ וַיַּחֲלֵל בְּבוֹד וַיְגַדֵּלָה לְיַעֲקֹב : (ד) מִהִיר בְּמֵלֶאכֶתוֹ כְּלִישׁ בַּיַּעַר וְדַמְיוֹנוּ בְּאֶרֶזֶה שְׂאֵג לַמֶּרְקָה : (ה) נִדְף בְּזַעַם אֶת-זַעְמֵי עַמּוֹ וְאִישׁ נִשְׁקָה נִשְׁקָה בְּעִקְרֵימוֹ : (ו) בְּחִדּוֹ וְרִגְזוֹ חֲזָדִים מִפְּחָדוֹ וּפְעֻלֵי עוֹלָה יַחֲדוֹ נִגְלָחוּ כִּי תִשְׁנַעַת עַמּוֹ צָדָקָה בִּימֵינוּ : (ז) מִלְכֵי לְאֻמִּים שָׁמְעוּ וַיִּרְגְּזוּ וַיַּעֲקֹב שָׁמַח וְעָלוּ בְּמַעֲשָׂיו עַל-בֶּן זָכְרוֹ לְבָרְכָה עַד-עוֹלָם : (ח) וַיַּעֲבֹר בְּכָל-עָרֵי יְהוּדָה וַיִּכְרַת בְּלִי-רֶשְׁעֵי אֶרֶץ וַיִּסַּר חֲרוֹן-אֵף יְיָ מִיִּשְׂרָאֵל : (ט) וַיַּגְדֵּל שְׁמוֹ בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְכָל-עַשׂוֹק וְרַצוּן וַיִּקְבְּצוּ אֵלָיו :

(י) וְאַפְלוּגִיּוֹם הוֹעִיק עַם-דָּב וַעֲצוּם מִן-הַגּוֹיִם וּמֵאֲנָשֵׁי שְׁמֵרוֹן לְצִאֵת בְּחִרְבַּת לְקִרְאֵת יִשְׂרָאֵל : (יא) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה וַיִּסַּע לְקִרְאֵתוֹ וַיִּבְהַדּוּ וַיִּמְיָתְהוּ וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים וְהַשְׂרִידִים בָּרְחוּ לְנַפְשָׁם : (יב) וַיִּשְׁלַל אֶת-שְׁלָלָם וַיַּחְגֵּר אֶת-חֲרָב אַפְלוּגִיּוֹם וַתְּהִי-לוֹ לְחֲרָב נִקְמַת כָּל-תִּימִים

(יג) וַיִּשְׁמַע כִּירוֹן שֶׁר-צָבָא אָרַם כִּי נֶאֱסְפוּ כְּלֵי-יְרָאִי יְיָ אֶל-יְהוּדָה וְכִי נִקְבְּצוּ אֵלָיו עַם רַב לְמַלְחָמָה וַיֹּאמֶר : (יד) אֲנִי-בָרְכָה בִּיהוּדָה וּבְעַמּוֹ וּבְכָל-יְבוּזֵי דְבַר הַמְּלָךְ לַעֲשׂוֹת לִי שֵׁם בְּאֶרֶץ : (טו) וַיֹּאסֵד אֶת-רַקְבּוֹ וַיַּחֲלֵל בְּכֵד מִן-הַגּוֹיִם עָלוּ אֹתוֹ לְהַנְקֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּבֵא עַד מַעְלָה בֵּית-חֲזוֹרוֹן : (טז) וַיְהוּדָה יָצָא אֶף בְּמַתִּי מַעֲט לְקִרְאֵתָם : (יז) וַיְהִי בְּרִאֵתָם אֶת-מַחְנֶה הַאוֹיְבִים וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה אַנְחֵנוּ יִצְאִים

במתי

במתי מעט ונפשנו יבשה מבלי-אכל ואיך נעמד לפני החיל
הנורא הזה: (ח) ויען יהודה ויאמר הני יי תקצר לתת רבים ביד
מעמים ואם יש מעצר לו להושע קרב או-במעט: (ט) הן ליי
התשועה ורב חיל לא ימלט: (י) הם במתחים על-התמונה ועל-רב
חילם להשמידנו עם גשינו ומפנו ולבו את-שאלינו: (יא) ונאנחנו
געמד על גפשונו להלחם בעד חיינו ותורתנו: (יב) לכן אל תיראון
ואלתערצון מפניהם כי השמד ישמידם יי לעינינו: (יג) ויהי
כבלתו לגבר ויפל בחרף עליהם במרס ידעו בבאו ביד את-סירון
ואת-עמו לפי חרב: (יד) וירדפם ממורד בית-חורון עד-הערכה
ונופלו מהם שמונה מאות איש וחמשארים נסו אל-ארץ פלשתים:
(טו) ותפל פחד יהודה ואחיו על-כל-העמים מסביב ויספרו בגוים
את-מעשי יהודה הגדולים ויגיעו עד-אוגי המלך:

(טז) ויהי כשמוע אנטיוכוס את-הדברים האלה ותבער פאש
חמתו וישלח בכל-מדינות מלכותו ויועק חיל גדול ונעצום מאד:
(יז) ויפתח את-דאוצרו ויתן לכל-צבאו שָׂכר שָׁנָה תמימה ויצום
להיות נכונים יום יום: (יח) וירא כי לא-מצאה ידו דיי-קסף וכי
מעטו תרומות העם יען כי פרוע הוא על-דבר השערוריה אשר
עשה בקרבו ונגד דתי הארץ המקדמוניות: (יט) וירא פן-תקבד
עליו העבודה מנשא בפעם בפעם יען כי פזר שָׂכר ומתן מקל-
המלכים לפניו ויתעצב אל-לבו: (כ) ויועץ ללקת אל-ארץ פרס
להרים את-התרומות למען תרבות-לו כסף: (כא) וישאר אחרי
איש מורע המלוכה ושמו ליזאש וישם אתו לפקיד על-כל-
הארץ מגהר פרת ועד-קצה ארץ מצרים: (כב) ואת-בנו אנטיוכוס
הפקיד על-ידו לגדלו ולחנכו עד-שובו מארץ נכריה: (כג) ויחלק
לו את-מחצת החיל ואת-מחצת השנהבים ויצוהו על-כל-אודותיו
ועל-כל-ארץ יהודה וירושלים: (כד) לשלח אנשי צבא לקראתם
ולמשמיד ולהכרית את-שארית יהודה וירושלים ולמחות זכרם
ממפת השמים: (כה) ויצו להושיב גוים בקרבה ולחלק את-הארץ
בגורל קל בגיחנבר: (כו) ויהי בשנת שבע וארבעים ומאה ויח
המלך את-מחצת כל-חילו ויסע מאנטוכיא הכירה ויעבר את-

גַּהַר פָּרַת לְעֹלוֹת אֶל־הָאֲרָצוֹת הַעֲלִיזוֹת :

(ל) וַיִּבְחַרְלוּ לְיִזְעָאשׁ מִנְּקַבְדֵי הָאָרֶץ וּמִקְרוֹבֵי הַמֶּלֶךְ אֶת־חַלְמֵי
בְּדִדּוּרֵימוֹן וְאֵת גְּקִנְרָ וְאֵת גְּרִינִיאַשׁ : (לח) וַיִּחַלֵּק לָהֶם אַרְבָּעִים אֲלָף
אִישׁ רִגְלֵי וְשִׁבְעַת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וַיִּשְׁלַחם אֶל־הָאָרֶץ יְהוּדָה לְשַׁחֲמָהּ
בְּאֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ : (לט) וַיְהִי בְּנִסְעָם עִם כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה וַיַּחֲנוּ
רֵאשׁוֹנָה בְּעֶרְבָה אֲשֶׁר עַל יַד אַמְּהָ : (מ) וַיִּזְדַּע הַדָּבָר לְסוֹחְרֵי הָאָרֶץ
מִסְּבִיב וַיָּבֵאוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה וּכְסָף רַב בְּיָדָם לִקְנוֹת אֶת־שְׂבוּיֵי הַעֲבָרִים
לְעֹבְדִים וַיְלֻוּ אֹלֵיהֶם עִם רַב מְאֹד וּמִזֹּוֹי הָאָרֶץ מִסְּבִיב : (מא) וַיֵּרָא
יְהוּדָה וְאֶחָיו פִּי מִקְצָף הוֹלֵךְ וְגֹדֵל וְכִי קָרַב הָצַר אֶל־קִצָּה גְבוּלֵי
הָאָרֶץ וְגַם שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר לְהַכְרִיתָם מִגּוֹי :
(מב) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו הִבֵּה גַעַמֹד בְּפָרֶץ עֲפָנוּ וְנִלְחַמָּה בְּעַד
נַפְשֵׁנוּ וּמִקְדָּשֵׁנוּ : (מג) וַיִּקְהָלוּ קָהָל גָּדוֹל וַיַּחְלְצוּ לַמִּלְחָמָה וַיִּתְחַנְּנוּ
אֶל־יְיָ לַחַת לָהֶם יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים :

(מד) וְהָעִיר יְרוּשָׁלַם הִיָּתְהָ שְׁמֵמָה מֵאִין יֵשֵׁב אִין יֵאָא וְאִין בָּא
מִכָּל־בְּנֵיהּ וּמִקְבָּשׁ יְיָ מִחֲלָל : (מה) הַמַּצּוּדָה הִיָּתְהָ לְמוֹשֵׁב זָרִים וְכָל־
כְּבוֹד גְּלָה מִן־עַקֵּב קוֹל חֲלִיל וְכִנּוּר לֹא־נִשְׁמַע בְּכָל־הָאָרֶץ :
(מו) וַיִּתְקַבֵּן הָעָם בְּמַצָּבָה מוֹל יְרוּשָׁלַם כִּי מַצָּבָה לְפָנָיִם מְקוּם
הַפְּלָה לְיִשְׂרָאֵל : (מז) וַיִּצְוּמוּ בַיּוֹם הַהוּא וַיִּלְבְּשׁוּ שָׂק וַיַּעֲלוּ עָפָר
עַל־רֵאשֵׁם וַיִּקְרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם : (מח) וַיִּפְרְשׁוּ אֶת־סִפְרֵי תוֹרַת יְיָ
אֲשֶׁר חָפְשׁוּ אֹתָם הַגּוֹיִם לְהַתְּוֹת־בָּם אֶת־פְּסִילֵי גְלוּלֵיהֶם וְגַם אֶת־
פְּאָרֵי הַהֶהָרָה הֵבִיאוּ שָׁמָּה : (מט) וְאֶת־הַמַּעֲשָׂרוֹת וְאֶת־הַכֶּפְזוֹרִים
וְאֶת־הַגְּזוּרִים אֲשֶׁר מָלְאוּ אֶת־יָמֵי גֹזְרָם : (נ) וַיִּצְעֲקוּ בְּקוֹל בְּכִי אֶל־
יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ אֲהֵה אָנָּה נִפְלֹא אֶת־אֱלֹהֵי הַיּוֹם : (נא) הֵן מִקְדָּשְׁךָ
לְטַמְּאָה וּכְבֹהֲנֶיךָ גְּרָדְפוּ וַיִּלְבְּשׁוּ בּוֹשֶׁת : (נב) כָּל־הַעַמִּים בָּרָם קָמוּ
עֲלֵינוּ לְכַלְתָּנוּ וְלֹא גִבְחַד מִמֶּךָ אֶת־אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת : (נג) אֵיכָבָה
גַעַמֹד לְפָנֵיהֶם אִם לֹא תוֹשִׁיעֵנו יְמִינֶךָ :

(נד) וַיִּצְוּ יְהוּדָה וַיִּתְקְעוּ בְּשׁוֹפְרוֹת וַיִּרְעִי תְרוּעָה וַיִּתְּן רֵאשִׁים
עַל־הָעָם שָׁרֵי מֵאוֹת וְשָׁרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׁרֵי עֲשָׂרוֹת : (נה) וַיַּעֲבֵר קוֹל
בְּמַחֲנֶה לְאֹמֶר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר כָּנָה בֵּית חֲדָשׁ וְלֹא חֲנָכוּ אוֹ אֲרֵשׁ
אִשָּׁה וְלֹא לְמַחֲמָה אוֹ גִטַּע בָּרָם וְלֹא חֲלָלוּ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִרְדֵּה לְבָבוֹ

יֵלֵךְ וַיָּשׁוּב לְבֵיתוֹ בְּכַתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת יי : (י) וְאַחֲרֵי־כֵן נִסְעוּ וַיִּפְּסוּ
 אֶת־אֲחֵלֵיהֶם מִגִּגְד לְאֶמֶת : (י) וַיִּדְבֹּר יְהוּדָה אֶרְיֵהֶם לֵאמֹר :
 (י) הַתְּקַדְּשׁוּ לְמִתְחַר וְהָיוּ לְכַנְיֵי־חַיִל לְהִתְחַסֵּם בְּאוֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר
 הַתְּקַבְּצוּ לְהַכְרִיתֵנוּ וְלֹאֲבֹד אֶת מִקְדָּשֵׁנוּ : (י) כִּי טוֹב לָנוּ לָמוֹת
 בְּמִלְחָמָה מֵרֵאֵת קָרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־עַמְּנוּ וְאֶת־מִקְדָּשֵׁנוּ :
 (י) וַיִּי אֱלֹהִים אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינָיו וַיַּעֲשֶׂה :

ד (א) וַיָּקָם גְּרִיגִיאֵשׁ לְיֵלֵךְ וַיִּבְסֹר חֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ רַגְלִי וְאֵלֶּף
 פְּרָשִׁים : (ב) וַיִּקְרְבוּ בְלֹאט אֶל־מַחְנֵה הַיְהוּדִים לְהַתְנַפֵּל פְּתָאם
 עֲלֵיהֶם וְאֲנָשֵׁי הַמְּצוּדָה הָיוּ לָהֶם לְעֵינָם : (ג) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה וַיָּקָם
 עִם־אֲנָשֵׁי צָבָאוֹ לְרַדֵּת אֶל־מַחְנֵה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בָּאֵמֶה וּלְחַבּוֹתָם
 בְּעוֹדָם נְטוּשִׁים עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה : (ד) וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר־הִקְרִיב גְּרִיגִיאֵשׁ
 לְבֹא אֶל־מַחְנֵה יְהוּדָה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּשְׁתַּאֲהֶה וַיֹּאמֶר אֲדָה
 נָסִים הֵם לִפְנֵינוּ וַיִּפְסַע אַחֲרֵיהֶם הַהֲרָה : (ה) וְכִמוֹ הַשְּׁסֵר עָלָה וְהִנֵּה
 יְהוּדָה בְּעֶרְכָּה וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בְּחֹר עֲמוֹ וְשָׂרִיוֹנוֹת וְחַרְבּוֹת
 לֹא־הָיוּ־קָהֶם עוֹד דִּי־מַחְסָרָם : (ו) וַיְהִי בְּרֵאֵתָם אֶת־מַחְנֵה הָאוֹיְבִים
 כִּי־עָצוּם הוּא וְאִישׁ אִישׁ לְבוּשׁ שָׂרִיוֹן קִשְׁקִשִׁים וְגַם פְּרָשִׁים לָהֶם
 פָּלֶם מִלְּמַדֵּי מִלְחָמָה וַיִּירָאוּ : (ז) וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֲלֵיהֶם אֶל־תִּירָאוּ מִפְּנֵי
 הַמּוֹנֵם וְאֶל־תַּחְפוּזוֹ מִפְּנֵי רַב־בָּחֶם : (ח) וְזָכְרוּ אֶת־אֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר
 הִצִּילָם יי עַל יַסּוּף בְּרִדְף בְּרַעַה אַחֲרֵיהֶם בְּרַכְּבוֹ וּבְפָרְשָׁיו :
 (ט) קוֹמוּ־נָא וְנִצְעַק אֶל־יְי אֱלֹהֵינוּ לְתַת־לָנוּ חֶסֶד וְרַחֲמִים וַיִּזְכֹּר אֶת־
 בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמֵד אֶת־כָּל־חַסִּיל הַזֶּה לְעֵינָנוּ :
 (י) לְמַעַן יִדְעוּ הָעַמִּים כָּלֶם כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים הַפּוֹדֶה אֶת־עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל מִכָּל־צָרוֹתָיו :

(יא) וַיְהִי כִּי־יֵרָאוּ חַגּוּזִים אֶת־מַחְנֵה הַיְהוּדִים נִסְעִים לְקַרְאֵתָם
 וַיִּצְאוּ גַם־הֵם מִן־הַמַּחְנֵה וַיִּסְעוּ בְּמַעֲרְכָה לְקַרְאֵתָם וְאֲנָשֵׁי יְהוּדָה
 תִּקְעִים בְּשׁוֹפְרוֹת : (יב) וַיִּפְּגְעוּ בְּאוֹיְבֵיהֶם וַיִּגְּעוּ לִפְנֵי כַּנְיֵי־יִשְׂרָאֵל
 וַיַּגּוּסוּ דְרָף הַעֲרֶכְבָּה : (יג) וַיִּזְכְּבוּ אֶת־הַנְּחָשִׁים בָּהֶם וַיִּדְלְקוּ אַחֲרֵיהֶם
 עַד־חֲצוֹן וְעַד יְשֻׁד־אָדוּם מוֹל־אֲשֶׁר־וּד וַיִּבְגְּהוּ וַיִּפְּלוּ מֵהֶם בְּשְׁלֹשֶׁת
 אֲלָפִים אִישׁ : (יד) וַיְהִי כִּי־שָׁב יְהוּדָה מִדְּרָף אַחֲרֵיהֶם וַיִּצּוּ אֶת־אֲנָשָׁיו
 לֵאמֹר : (טו) הִשְׁמְרוּ לָכֶם פְּרִי־תַפְּשׂוֹ עַל־הַשָּׁלַל אֲשֶׁר בַּמַּחְנֵה

פי לא־קָלַתָּה עוֹד הַמְלָחָמָה: (ט) תָּגַה גְּרִיזָאשׁ וַגְּדוּדָיו לְפָגְנוּ עַל־
 הָהָר לָבוֹן עִמְדוּ עַל גַּפְשֵׁיכֶם בַּמַּעֲרָבָה וְאַחֲרֵי הַכּוֹתְכֶם אֹתָם
 תַּפְּשׂוּם עַל־הַשָּׁלָל וְאִין מִחֲרִיד: (י) עוֹדְנוּ מִדְּבַר וְהִגַּה גְּדוּד
 הָאוֹיֵב גְּרָאָה בְּרֹאשׁ הָהָר: (יא) וַיִּשָּׂא גְרִיזָאשׁ אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא פִי
 גָּמוּ אֲנָשָׁיו וְכִי הִצִּית אֵשׁ בַּמַּחֲנֶה פִי בְקִיטוֹר עָלָה הַשְּׂמִימָה
 וַיִּרְאֶהוּ אֶת־אֲשֶׁר גַּעֲשָׂה: (יב) וַיְהִי בְרֹאשׁוֹם אֶת־יְהוָה וַחֲלוּ
 יַעֲרֹבֵי מְלָחָמָה עִמָּדִים בַּמַּעֲרָבָה וַיִּפְּלוּ מֵאֵד וַיִּפְּנוּ עֵרְף וַיִּנּוּסוּ
 אֶל־אֲרִיץ הַגּוֹיִם: (יג) וַיָּשָׁב יְהוָה וְאֲנָשָׁיו אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיַּעֲמוּ אֶל־
 הַשָּׁלָל וַיָּבִיזוּ זָהָב וְכֶסֶף וּבְגָדֵי הַבָּלַת וְאַרְגָּמָן וּרְכוּשׁ עַד־אֵין
 מִסְפָּר: (יד) וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁבוּ אֶל־אֲרָצָם וַיִּחַלְדוּ אֶת־יְיָ בְּשִׁירִים
 וַיִּזְמְרוּ הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־מִזֹּב פִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: (טו) וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא
 תִּשְׁוַעַת גְּדוּלָה לְיִשְׂרָאֵל: (טז) וְהַגּוֹיִם מִדְּיָתָר הִפְרִיטָה בְּאוֹיֵאֵל־
 לְיוֹזָאשׁ וַיִּסְפְּרוּ־לוֹ אֵת הַקְּרוֹת אֹתָם: (יז) וַיִּשְׁמַע לְיוֹזָאשׁ וַתִּפְּעַם
 רוּחוֹ וַיִּתְעַקֵּף פִּי רָאָה כִּי־כָשָׁל כָּחוּ בְּיִשְׂרָאֵל וְכִי לֹא־נָפַל מִדְּבַר
 בְּרִצּוֹן הַמַּלְאָךְ:

(יח) וַיְהִי לְתַקוּפַת הַשָּׁנָה וַיָּשָׁב לְיוֹזָאשׁ וַיַּקְהַל שְׁשִׁים אֲלָף אִישׁ
 בַּחֹר וַחֲמִשָּׁת אֲלָפִים רַבִּים בַּסּוּסִים לְכַבֵּשׁ אֶת־יְרוּשָׁלָּיִם:
 (יט) וַיַּעֲתֵק אֶת־מַחֲנֶהוּ בְּאֲרִיץ אֲדוּם וַיִּסֵּן לְפָגֵי בֵית־צוּר: (כ) וַיֵּצֵא
 יְהוָה לְקִרְאָתוֹ וַיַּעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אֹתוֹ: (כא) וַיֵּרָא אֶת־מַחֲנֶה
 הָאוֹיֵב פִּי כְבֵד הוּא מֵאֵד וַתִּפְּלַל אֶל־יְיָ וַיֹּאמֶר: (כב) בְּרוּךְ אַתָּה
 יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹאֲלוּ אַתָּה הַכִּיָּת אֶת־בְּנֵי־הָעַקֵּק בְּיַד דָּוִד עַבְדְּךָ
 וְנִתְּמָ אֶת־חַיֵּי הַגּוֹיִם בְּיַד יוֹנָתָן בֶּן־נִשְׂאִי־בְּלִי: (כג) תָּגַה גָּם־
 עִמָּה אֶת־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה בְּיַד עַפְדָּה יִשְׂרָאֵל לְמַעַן יִבוֹשׁוּ וַיִּקְלְמוּ
 בְּרַב־כַּחַם וַתִּמּוֹנֵם: (כד) תֵּן מוֹרֶךְ בְּלִבְכֶם וַתִּפְּלְעוּהֶם אִימָה וַתִּפְּחַד
 שְׁלַח יְדְךָ בְּמוֹ לְהַמֵּם וּלְאַבְדֵם: (כה) לְמַעַן יִפְּלוּ בְּתַרְבּ אֲבָבִיךָ וְכָל
 יְדָעֵי שְׂמָךְ וַיִּזְמְרוּ שִׁירֵי תְהַלְתְּךָ:

(כו) וַתִּבְרָרְבֶם יְהוָה וַיִּגְּנַף לְיוֹזָאשׁ לְפָגְיוֹ וַיְהִיו הַמַּתִּים בַּמַּגָּפָה
 הַהִיא חֲמִשָּׁת אֲלָפִים אִישׁ: (כז) וַיֵּרָא לְיוֹזָאשׁ כִּי־גָּמוּ אֲנָשָׁיו
 וַתִּעַבְרִים אֲנָשֵׁי מְרִי־גַפְשׁ הֵם וַיִּכְוֹנִים לַמָּוֶת וְלַחַיִּים פְּבַגְי־חַיִּל וַיָּשָׁב
 לְאֲנַמּוּכִיא

לֹאֲנִטְמוּ כִּי־אֵל לְאַסֵּף עוֹד חַיִל גְּדוֹל מִקְרָא־שׁוֹנֵה וְלִצְאֵת לִקְרֹאת יְהוּדָה לְמִלְחָמָה :

(ח) וַיְדַבֵּר יְהוּדָה וְאָחִיו אֶל־הַעַם לֵאמֹר : (י) הֵן הָאֹיִב גִּבֹּר לְפָנֵינוּ וְעַתָּה עָלָה גַעְלָה וְטַהֲרֵנוּ אֶת־מִקְדָּשׁ יְיָ : (יא) וַיִּקְרְאוּ כָל־אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא וַיַּעֲלוּ יַחְדָּו עַל־הַר־צִיּוֹן : (יב) וַיְהִי בְרֵאשִׁית אֶת־הַמִּקְדָּשׁ כִּי־שָׁמַם וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ כִּי־חָלַל וְהַדְּלֹתוֹת שְׁרוּפוֹת בְּאֵשׁ וְהַקְּשָׁבוֹת גִּהְרָכוֹת וְעָשָׂב הַשָּׂדֶה צִמַּח בְּכָל־גְּבוּלוֹ מִסְּבִיב : (יג) וַיִּקְרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם וַיִּזְרְקוּ עֶפֶר עַל־רֵאשֵׁם וַיִּתְאַבְּלוּ מֵאֵד : (יד) וַיִּרְעוּ בַחֲצִצְרוֹת תְּרוּעָה וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיַּעֲרֵל שְׁעָתָם הַשְּׂמִימָה : (טו) וַיִּצְוּ יְהוּדָה אֶת־גְּדוֹד אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו לְצוֹר עַל־הַמִּצְוָה עַת טַהֲרֵם אֶת־הַמִּקְדָּשׁ : (טז) וַיִּבְחַר מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר לֹא־הִטְמְאוּ וְאֲשֶׁר לֹא־עָוְבוּ אֶת־כְּרִית אֱלֹהֵיהֶם וַיְצַוֵם לְטַהֵר אֶת־הַמִּקְדָּשׁ וְלַחֲשֹׁלֵהוּ אֶת־הָאֲבָנִים אֲשֶׁר נִטְמְאוּ אֶל־מְקוֹם טָמֵא : (יז) וַיִּרְאוּ אֶת־מִזְבַּח הָעוֹלָה כִּי־חָלַל וַיַּנְעִצּוּ לֵב וַיַּחְדּוּ בְּדַת מַה־לַּעֲשׂוֹת : (יח) וַתְּהִי הַעֲצָה מִיַּעֲזָה לְגַתִּין אֶת־הַמִּזְבֵּחַ עַד רֹדְתּוֹ וְכַלְתִּי הָיִוֹת לָהֶם לְמִכְשׁוֹל יַעַן כִּי־חָלְלוּהוּ זָרִים וַיִּתְּצוּ אֹתוֹ : (יט) וַיִּנְיְחוּ אֶת־הָאֲבָנִים עַל־הַר־הַבַּיִת אֶל־מְקוֹם פְּלִי אֶלְמַנִּי עַד־אֲשֶׁר־יָקוּם גְּבִיא בְּיִשְׂרָאֵל לְהוֹרֹתָם אֵת אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן : (כ) וַיִּקְחוּ אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא־עָדָה עֲלֵיהֶן בְּרוֹזל בְּפָתוֹב בְּתוֹרֵת יְיָ וַיִּבְנוּ מִזְבֵּחַ חֲדָשׁ בְּתַבְּנִית הַרְאֲשׁוֹן : (כא) וַיִּשְׁכְּבוּ לַבְּנוֹת אֶת־בְּרָצֵי הַמִּקְדָּשׁ וְאֶת־כָּל אֲשֶׁר מִבַּיִת לְהִיכָל וַיִּחְטְאוּ אֶת־הַחֲצֹר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ : (כב) וַיִּחְדְּשׁוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי־הַקֹּדֶשׁ וַיִּשְׂמְנוּ אֶת־הַמִּנְטָרָה אֶל־הַיִּכָּל וְאֵת מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת וְאֵת שְׁדֵמֵן הַכֹּהֲנִים : (כג) וַיִּשְׂמְנוּ אֶת־הַקְּטוֹרֶת עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעַל־הַמִּנְטָרָה הֵעֲלוּ אֶת־גִּירוֹתֶיהָ לְהָאִיר בַּמִּקְדָּשׁ : (כד) וַיִּתְּנוּ אֶת־לֶחֶם הַכֹּהֲנִים עַל־הַשֵּׁלֶחָן וְאֶת־פָּרוֹכֵת הַמִּסְכָּה עַל־הָאֲרוֹן וַתִּכָּל כָּל־הָעֲבֹדָה בְּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה : (כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיַּעֲשִׂימוּ לְחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי הוּא בְּסֵלּוֹ בְּשַׁנַּת שְׁמוֹנֶה וָאָרְבָּעִים וּמֵאֵה וַיִּשְׁכְּמוּ בַּבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַחֲדָשׁ בַּמִּשְׁבָּט : (כו) וַיִּחְכְּבוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ בְּעֶצֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר טָמְאוּ אֹתוֹ הַגּוֹיִם וַיִּתְּלוּ לֵי בְּשִׂירִים וּבְכַנְרוֹת בַּחֲלִילִים וּבְמִצְלָעִלִים : (כז) וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לֵי עַל־אֲשֶׁר נָמַן לָהֶם עוֹ וַתִּשְׁחִיזָה :

ויחננו

(יז) וַיַּחֲזוּ אֶת תְּנֻכַת הַמְּזֻבָּח שְׁמוֹנַת יָמִים וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וַתּוֹדוּת
 בְּשִׁמְחַת לִבָּם: (יח) וַיִּפְּאוּ אֶת־פְּגִי־הַחֵיבֶל בְּעִטְרוֹת וּבְמַנְגִי
 זָהָב וַיִּחַטְּאוּ אֶת־הַשְּׁעָרִים וְאֶת־לִשְׁכוֹת הַכֹּהֲנִים וַיִּשְׂמּוּ אֶת־
 הַדְּלָתוֹת: (יט) וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה בְּכָל־הַעַם כִּי גָלַל יְיָ אֶת־הַרְפַּת
 הַגּוֹיִם מֵעֲלֵיהֶם: (כ) וַיֵּצְאוּ יְהוּדָה וְאֶחָיו וְכָל־קְהֵל יִשְׂרָאֵל לְחַג אֶת
 תְּנֻכַת הַמְּזֻבָּח בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי וַעֲשָׂרִים לַחֹדֶשׁ בְּסֵלּוֹ שְׁמוֹנַת יָמִים
 מִדֵּי־שָׁנָה בְּשָׁנָה בְּהִלָּל וּבְתוֹכָהּ לֵי:

(כא) וַיָּבִינוּ גַם בָּעֵת הַהִיא חֲמוֹת בְּצָרוֹת וּמַנְדְּלִים זְכוּיִם מִסְּבִיב
 לַמִּקְדָּשׁ עַל־הַר־צִיּוֹן לְמַעַן לֹא־יוֹסִיפוּ הַגּוֹיִם עוֹד לְשַׁחֲתוֹ כְּבְרָאשׁוּנָה:
 (כב) וַיִּתֵּן יְהוּדָה מִצֵּב בְּתוֹכָם לְשֹׁמֵר אֶת־הַמִּקְדָּשׁ וַיִּבְאֵר גַּם אֶת־
 בֵּית־צִוּר לְמַעַן הָיוֹת לָהֶם לְמִבְצָר מִגֵּנֵד לְאָדָּם:

ה (כג) וַיִּשְׁמְעוּ הַגּוֹיִם מִסְּבִיב כִּי־הִנֵּקֶם הַמְּזֻבָּח וְכִי טִתְּרוּ אֶת־
 הַמִּקְדָּשׁ כְּבְרָאשׁוּנָה וַיַּחַר אַפָּם בְּמָאֵד מָאֵד: (כד) וַיּוֹצֵצוּ יַחֲדָיו
 לְהַכְרִית וּלְעַקֵּר אֶת־כָּל־עֲבֹת וַיַּעֲקֹב וַיַּחֲלוּ לְשַׁלַּח יָד בְּיְהוּדִים אֲשֶׁר
 בְּגִבּוֹלֵם וַיְמִיתוּם: (כה) וַיְהוּדָה יָצָא לְקִרְאֵת אֶרֶץ אֲדוּם לְמַלְחָמָה
 עַל־בְּנֵי עֵשָׂו וַיַּפֵּל עֲלֵיהֶם בְּמַעֲלַה־עַקְרָבִים אֲשֶׁר חֲנוּ־שָׁם עַל־
 בְּגֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּדָה בָּהֶם מִבָּה רַבָּה וַיַּקַּח אֶת שְׁלֹלָם: (כו) וְגַם יִשְׁבִי
 בֵּית־אֶזָּו הָיוּ לְמוֹקֵשׁ וּלְמֵאֲרָב לְיִשְׂרָאֵל עַל־הַדְּרֹךְ וַיְמִיתוּ רַבִּים
 מֵהֶם: (כז) וַיִּפְקֹד יְהוּדָה עֲלֵיהֶם אֶת פְּשָׁעֵם וַיִּצְבֹּא עַל הַמַּנְדְּלִים
 אֲשֶׁר הָיוּ־בָם וַיַּחְרִימֵם וַיִּשְׂרֹף אֹתָם וְכָל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּתוֹכָם:
 (כח) וּמִשָּׁם פָּנָה מוּל בְּנֵי־עַמּוֹן עִם גְּבוּרֵי־חֵיל לְמַלְחָמָה וַיִּמְצְאוּם
 חֲמִשִּׁים וְשָׁשׁ שָׂרֵי־צָבָאָם טִימוֹטִיּוֹם: (כט) וַיַּעַשׂ אֹתָם מְלַחְמוֹת
 רַבּוֹת וַיּוֹכֵל לָהֶם וַיִּלְפֹּד אֶת־יַעֲזֹר וְאֶת־בְּנוֹתָיִת וַיָּשֵׁב אֶל־אֶרֶץ
 יְהוּדָה:

(ל) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיִּקְוֹמוּ גַם יִשְׁבִי גִלְעָד עַל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר
 בְּאֶרְצָם לְבַלְתָּם וַיִּמְלְטוּ אֶל־מִבְצָר דִּימוֹן: (לא) וַיִּשְׁלַחוּ סָפְרִים אֶל־
 יְהוּדָה וְאֶל אֶחָיו לֵאמֹר: (לב) כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבוֹתֵינוּ שָׂתוּ
 עֲלֵינוּ לְבַלְתָּנוּ וְטִימוֹטִיּוֹם בְּרָאשָׁם וַעֲתָה הֵם צָרִים עַל־הַמִּבְצָר
 אֲשֶׁר נִמְלְטָנוּ־שָׁם לְהַמְקִינֵהוּ: (לג) לָכֵן חוֹשָׁה־נָא לְעֹזְרָתֵנוּ לְמַעַן
 הִצִּילֵנוּ מִיָּדָם כִּי רַבִּים מִמֶּנּוּ נָפְלוּ בַחֲרָב: (לד) וְגַם מֵאֲחֵינוּ הַיִּשְׁבִּים

בְּאֶרֶץ טוֹב תְּמִיתוֹ כְּאֶלֶף נֶפֶשׁ וְאֶת־נַשְׁיָהֶם וְטַפָּם הוֹלִיכוֹ בְּשָׂבִי
 וַיָּבִיזוּ אֶת־שָׁלֹמֶם : (י) וַיְהִי הֵם קָרְאִים עוֹד אֶת־הַמִּכְכָּב וְהַגָּה
 מִלְּאֲכִים בָּאִים מִן־הַגְּלִיל וּמִדִּיהֶם קְרוּעִים וַיְגִידוּ חֲדָשׁוֹת כְּאֶלֶף
 וַיֹּאמְרוּ : (י) הִנֵּה הַגּוֹיִם מִכָּל־הַעַרְוִים מִסָּבִיב מַעֲבֹו וּמִצוֹר וּמִצְדוֹן
 וְכָל־יִשְׁבֵי הַגְּלִיל קָמוּ עֲלֵינוּ לְהַשְׁמִידֵנוּ וּתְמַלֵּא הָאֶרֶץ אֲתָם :

(ט) וַיְהִי כִשְׁמַע יְהוָה וַיִּחַדְּהוּ וַאֲנָשָׁיו אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּנְעֲצוּ לֵב
 יַחְדָּו מַה לַעֲשׂוֹת לְהוֹשִׁיעַ אֶת־אֲחֵיהֶם בְּמִכּוּכָה הַזֹּאת : (ט) וַיֵּצֵאוּ
 יְהוּדָה אֶת־אֲחָיו אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֹּאמְרוּ בְּחֶרֶךְ אֲנָשִׁים וְלֶךְ אֶל־
 הַגְּלִיל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־אֲחֵינוּ וְאֲנִי וַיִּזְמְנוּ אֲחֵי גַסְעָה הַגְּלִיעָדָה :
 (י) וַיֵּשֶׁם אֶת־יוֹסֵף בֶּן־יִבְרָיָה וְאֶת־עֲזַרְיָה לְנָצִיבִים עַל־שְׂאֲרֵי־
 הָעָם וְעַל־אֲנָשֵׁי הַמְּלַחְמָה וַיִּפְקְדוּ אֶת־אֶרֶץ יְהוּדָה עַל־יָדָם לְשִׁמְרָה :
 (יא) וַיֵּצֵאוּ אֲתָם לֵאמֹר שְׁפֹטוּ אֶת־הָעָם אַךְ הִשְׁמְרוּ לְכֶם וְאַל־תִּצְאוּ
 לְמַלְחָמָה עַל־הַגּוֹיִם עַד־שׁוּבִי אֵלֵיכֶם : (י) וַיַּחֲלַק לְשִׁמְעוֹן שְׁלֹשֶׁת
 אֲלָפִים אִישׁ אֲבִירֵי־לֵב לְלָקֵת אֶל־הַגְּלִיל וַיְהוּדָה שֵׁם אֶת־פְּעֻמָּיו
 הַגְּלִיעָדָה וּמִסְפַּר פְּקוּדָיו שְׁמוֹנֵת אֲלָפִים : (ב) וַיְהִי כִבֹּא שִׁמְעוֹן אֶל־
 הַגְּלִיל וַיַּלְחֶם מְלַחְמוֹת רַבּוֹת אֶת־הַגּוֹיִם וַתַּעֲזוּ יָדוֹ עֲלֵיהֶם וַיִּגְּסוּ
 וַיַּרְדֵּם עַד־פְּתַח שַׁעֲרֵי עָבֹו : (יא) וַיִּפְּלוּ כִשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים נֶפֶשׁ מִן־
 הַגּוֹיִם וַיִּשְׁלַל אֶת־שָׁלֹמֶם : (כ) וְאֶת־אֲחָיו אֲשֶׁר בַּגְּלִיל וּבְאַרְפַּד
 זָקַח וַיְנַח אֲתָם וְאֶת־נַשְׁיָהֶם וְטַפָּם וְאֶת־כָּל רְכוּשָׁם אֶל־אֶרֶץ
 יְהוּדָה וַיָּלְכוּ אִתּוֹ שְׂמֹחִים וְטוֹבֵי־לֵב :

(כ) וַיְהוּדָה הַמִּכְכָּי וַיִּזְמְנוּ אֲחָיו עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיָּלְכוּ דֶרֶךְ
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר : (כ) וַיִּפְגְּשׁוּ אֶת־אֲנָשֵׁי גִבּוֹ וַיִּקְרְאוּ לָהֶם
 לְשֹׁלֹם וַיִּסְפְּרוּ־לָו אֵת הַקְּרוֹת אֶת־אֲחֵיהֶם בְּאֶרֶץ הַגְּלִיעָד : (כ) כִּי
 הוֹלִיכוֹ הַגּוֹיִם אֲתָם בְּשָׂבִי וַיְכַלְאוּם בְּכַצְרָה וּבְגַצְרָה וּבְעַלְמוֹן
 וּבְחִשְׁבוֹן וּבְמִקְדָּה וּבְקַרְנֵים עָרִים גְּדוּלוֹת וּבְכַצְרוֹת מְאֹד וְגַם רַבִּים
 מֵהֶם אֲסוּרִים בְּעָרֵי הַגְּלִיעָד : (כ) וְכִי נִוְסְדוּ יַחַד לְהַתְּנַפֵּל לְמַחְרָתוֹ
 עַל־הַמִּבְצָרִים הָאֵלֶּה לְהַבְּקִיעֵם וּלְבַלְתָּם בְּיוֹם אֶחָד : (כ) וַיִּפְּן
 יְהוּדָה פְּתָאִם עִם כָּל־חֵילוֹ וַיִּלְךְ דֶּרֶךְ מִדְּבַר גַּצְרָה וַיִּפֹּל עַל־הָעִיר
 וַיִּלְכְּדוּ אֹתָהּ : (כ) וַיַּחְדְּ אֶת־כָּל זְכוּרָה לְפִי־חֶרֶב וַיָּבִיזוּ אֶת־שָׁלֹמֶה
 וְאֶת־הָעִיר הַצִּית בָּאֵשׁ וּבְעוֹד לִלְלָה קָבַב אֶל־הַמִּבְצָר : (כ) הַבְּקָר

אור וישאו את עיניהם ויראו והנה המון גדול עד אין מספר
 נשאים סלמים וכל כלי משחית לעלות על המבצר ולתפשו :
 (ל) וירא יהודה ביהחלה המלחמה ונאקת אנשי העיר וקול
 התרועה גדלו עד לב השמים בעורר את רוח אנשיו להלחם בעד
 נפש אחיהם : (לא) ויחין את עמו לשלשה ראשים ואחרי נשואם
 את קולם אל יי תקעו בשופרות ויתגרו באויביהם מאחור : (לב) ויהי
 ביהחירו אנשי טימוזים את יהודה בעקבם וינוסו מפניו ויה
 בהם מכה גדולה ופלו מהם ביום ההוא בשמונת אלפים נפש :
 (לג) ויפן משם יהודה ויסע מול מצפה ויערף לקראתה ויתפשטה
 ויחרג את כל וכרה ויבו את שלל העיר ויצת אש בקרבה :
 (לד) ואחרי כן שם פעמיו השבוטה ובצרה ומקנה וליתר ערי
 הגלעד ויפלו גורו :

(לה) ויהי אחר הדברים האלה ויאסף טימוזים עוד חיל ויסן
 על רבה מעבר לגחל : (לו) וישלח יהודה מרגלים לתור את מחנה
 האויב וישבו ויאמרו : (לז) הנה כל חגזים מסביב נקבצו יחד
 ויבסו את עין הארץ : (לח) וגם חיל ערב אפם אשר עברו בקסף
 וכל העם תלוצי מלחמה חגים מעבר לגחל :

(לט) וטימוזים אמר אל שרי צבאו לאמר זה לנו האות :
 (מ) אם עבר ועבר יהודה את הגחל ולא יירא מגשת אלינו לא
 נוכל לו כי עצום הוא ממנו : (מא) אולם כי יירא לעבר ומחמיו
 ועמד ועברנו אנחנו כי יכל נוכל לו :

(מב) ויהי פי קרב יהודה אל הגחל ויצג את שומרי העם על
 שפת הגחל ויצו אתם לאמר האיצו בכל העם לעבר למלחמה
 ולא יותר איש במחנה : (מג) ויעבר הוא ראשונה וכל העם אחרי
 וינגפו כל החגזים לפניהם וישליכו איש איש את חרביו ויקרחו אל
 בית גזוליהם אשר בקרניהם להפליט על נפשם : (מד) ויתפש יהודה
 את העיר בישרף את גבות העשפרות וכל אשר בתוכו ויחרם את
 קרניהם עד היסוד בה ולא יכלו להתעצב לפני יהודה : (מה) ויקבץ
 אחרי כן כל איש ישראל אשר בגלעד למקמץ ועד גדול הם ונשיתם
 ומסם וכל רבושם לשוב אל ארץ יהודה : (מו) ויהי בהיותם בדרך

ויפגעו בעיר גדולה ובצורה היא גפרון ואין דרך לנסות ימין
 ושמאל בלתי עבר בתוכה : (טו) וינקרו אנשי העיר בעדם ואת-
 מבואי העיר מלאו אבנים : (טז) ציזשלה להם יהודה דברי
 שלום לאמר : (יז) נעברה-נא בעירכם לשוב אל-ארצנו לא ובע
 לכם איש רק אין דבר-בלתי עבר. ברנלינו ויקשו את-ערפם
 ולא נתנום לעבר : (יח) ויצו יהודה לכל-אנשיו לערוך מערכה
 לקראת העיר איש איש על דגלו : (יט) ויחצו ויסעו לקראתה
 וילחמו-בה כרחוק. שהוא וכל-הלילה עד נתנה האלהים בידם :
 (כ) ויהי יהודה את-כל-זכורה לפי-תרבו ויבז את-העיר ויעשה תל
 עולם ויילכו על-פגרי מתיהם עד אשר עברו את-מנרון ויבאו
 בערכה מור בית-שאן : (כא) ויקבץ יהודה את-הנחלשים בעם
 וידבר עלי-לכם בל-סדרך עד באם אר-ארץ יהודה : (כב) ויעלו
 בקם בשמחה על הרציון ויקריבו עלות לוי יען פי לא-נגעדר
 מהם איש עד שובם אל ארץ אחוזתם :

(כג) ויהי בהיות יהודה ויונתן בארץ מנלעד ושמעון אחיהם
 בגליל רצור על-עכו : (כד) ויוסף בן-זכריה ועזריה שמעו את-כל-
 הגדלות אשר עשו ויאמרו : (כה) למה גברע מעשות לנו שם
 בארץ פאחינו הבה נלחמה גם-אנחנו את-הגוים אשר סביבותינו :
 (כו) ויצאו את-אנשי מלחמתם להחלץ ויצאו לקראת יבנה למלחמה :
 (כז) ויסע נרגאש וחילו לקראתם ויניסם עד גבולי ארץ יהודה
 ויפקדו מהם פאלפים איש ותחי מהומה גדולה בישראל : (כח) יען
 אשר לא-שמעו לקול יהודה ואחיו ויהשבו לעשות גפלאות והם
 לא-היו מורע האנשים אשר בחר יי בהם דתת בידם תשועה
 לעמו : (כט) ויהיה יהודה וצאנשיו הנה יקר ונגדה נגד כל-קמל-
 ישראל ונגד כל-הגוים אשר שמעו את-שמעם ויבאו ויברכו
 אתם :

(ל) ויהי אחר-יבן ויצא יהודה ואחיו להלחם בבני-גשו הישבים
 בארץ מנגב וילכדו את-הכרון ואת-בנותיה ויתרסו את-המבצר
 ואת-המגדלים מסביב שרפו באש : (לא) ויפגו משם וימכו אל-
 גלילות הגוים ויעברו את-שמרון : (לב) ביום ההוא נפלו מן-

הכִּתְּנִים אֲשֶׁר נִשְׁאַם רוּחָם לְהִרְאוֹת אֶת־כֹּחָם וַיִּלְכוּ לְהִלָּחֵם בְּלִי־
דַעַת : (טו) וַיַּעֲתֶק יְהוּדָה מִשָּׁם אֶת־מַחְגָּהוּ מִלֹּא אֲשֶׁדוּד בְּגִלְגַּלִּי
הַגּוֹיִם נוֹתִיץ אֶת־הַמְּזֻבְּחוֹת וְאֶת־פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם שָׂרַף בְּאֵשׁ וְאַחֲרֵי־
קַחְתּוּ אֶת־שָׁלַל הַעַרְמִים שָׁב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה :

ו (טז) וַיְהִי בְּנִסְעֵ אֲנַטְוִיכּוּס בְּאַרְצוֹת הָעֲלִינוֹת מַעִיר לְעִיר
וַיֵּאמְרֵהוּ תִּגְהָ עִיר גְּדוֹלָה בְּאֶרֶץ־פָּרָס וּשְׂמִיָּה עֵינִים וְהִיא מְלֵאָה כֶּסֶף
וְזָהָב : (יז) וּבְאֶצֶר בֵּית־אֱלֹהֵיהֶּ יִרְעוֹת זָהָב וְשִׁרְיָנוֹת וְשִׁלְמִים אֲשֶׁר
הִבִּיאֵם־שָׁם אֶקְבָּבְנִדְרוּס בְּרַפּוּלִיפּוּס מֶלֶךְ מַקְדוֹנִיָּא : (יח) וַיָּבֵא
אֲנַטְוִיכּוּס וַיִּצְבֵּא עַל־הָעִיר לְלַכְדָּהּ וַלְכוּ אֶת־שָׁלְלָהּ אֲךָ פֶּסֶס לְרִיק
כַּחזוֹ : (יט) כִּי אֲנָשִׁי הָעִיר גִּזְהָרוּ מִזְדָּם וַיִּצְאוּ בְּמַעַרְבָּה לְקַרְאוֹתוֹ
וַיִּרְדְּפוּהוּ וַיִּפֹּן סָר וַתַּעַף בְּבִלְהָ :

(כ) וְאִישׁ כָּא אֶרְצָה פָּרָס וַיְגַדְּלוּ לֵאמֹר הִנֵּה הֵצְבֵא אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ
אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה בְּלִיל גִּנְף : (כא) וַלְוִיָּאֵשׁ רֵאשׁ לְכָל־הַמַּחְנוֹת גַּם
מִפְּגֵי הָעֲבָרִים וַיִּשְׁפּוּ אֶת־מַחְגָּהוּ וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי־הַקֶּבֶב אֲשֶׁר
בְּתוֹכָהּ וַעֲתָה פָּרָס תִּגְנִרִי מִלְחָמָה הֵם נוֹתִמְקוּ : (כב) וְאֶת־מִשְׁקוּיָן
אֲשֶׁר בְּקִימוֹתַי עַל־הַבְּמָה בִּירוּשָׁלַיִם הַשְּׂדִיכּוּ חוּצָה וְאֶת־הַמִּקְדָּשׁ
הַקִּיפּו חֲמוֹת גְּבוּהוֹת בְּאֲשֶׁר בַּתְּחִקָּה וַיִּכְצְרוּ אֶת־בֵּית־צִוּר עִירָךְ :
(כג) וַיִּשְׁמַע אֲנַטְוִיכּוּס אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּבְהַל וַיַּתְעַצֵּב אֶל־לְבוֹ
וַיַּפֵּל כְּמִשְׁבָּב וַיַּחַל כִּי רָאָה כִּד־תִּקְנֹתוֹ מֵאַפָּס : (כד) וַיִּתְמַתְּמָה יָמִים
רַבִּים בְּעִיר הַהִיא כִּי עֲצִיבוֹנוּ הִנֵּה הַלֹּוֹךְ וְגִדּוֹל וַיִּבַע כִּי־חָלָה אֶת־
חַלְוֵי לְמוֹת : (כה) וַיִּקְרָא לְכָל־אֲחֵיכִיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם הִנֵּה גִדְּדָה שְׁנֵתִי
מֵעֵינִי וּתְנוּמָה מַעֲפַעֲפִי מִגִּזּוֹן וּמַעֲצָב : (כו) וְאָמַר בְּלִבִּי הִנֵּה כָּל־
כְּבוֹדֵי גְהִיפּוּ עָלַי לְמִשְׁחִית וְצָרוֹת כְּשִׁטְמָה עָבְרוּ עַל נַפְשִׁי : (כז) לוֹ
הִיִּיתִי מִחֲנֹן קָרֵב כַּחזוֹ וַיִּקְרַתִּי בְּעֵינֵי עַמִּי : (כח) וַעֲתָה מַעִי חִמְרָמְרוּ
בְּזַכְרֵי אֶת־אֲשֶׁר הִתְעַלְלַתִּי בִירוּשָׁלַיִם : (כט) אֶת־הַמִּקְדָּשׁ נִצַּלְתִּי
מִכָּל מַחְמָדָיו זָהָב וְכֶסֶף וְאֶת־צְבָאוֹתַי שְׁלַחְתִּי לְהַשְׁמִיד אֶת־יִשְׁבֵּי
יְהוּדָה עַל לֹא־דָבָר : (ל) עַל־אֵלֶּה אֲחֻזְתִּנִּי הַכָּעָה לְרִדְתָּ בְּגִזּוֹן
שְׂאוּלָה עַל־אֲדַמַּת גִּבְרָ : (לא) וַיִּקְרָא לְאַחַד מֵאֲחֵיכִיו לְפּוּלִיפּוּס וַיִּצְוֶהוּ
לְפָקִיד עַל־כָּל־מַלְכוּתוֹ : (לב) וַיִּמְסַדְּלוּ אֶת־מַכְתָּר וְאֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־
טַבַּעַת הַמֶּלֶךְ לְהַבִּיאֵם אֶל־אֲנַטְוִיכּוּס בְּגוֹ וַיִּפְקְדֵהוּ עַד־יְדוֹ לְהַיּוֹת

לו לאמן ולהקליקו פתחיו : (י) ויקת אנטיוכוס בשנת מאה
וארבעים ושמונה : (י) וישמע ליוזאש בירת המלך וימלך את
בנו למלך פתחיו כי הוא היה באמנה אתו ויקרא את שמו
אאפמר :

(כ) ותגזים אשר ישבו עוד על המצודה הרעו לבגד ישראל
סביבות המוקדש מאד מאד ויתחזקו שמה : (כא) ויתן יהודה את
לבו לצור עליהם ולהחרימם עד פלה : (כב) ויתאספו כל העם
ויגישו כל פלגי מפין ומשחית לפניה : (כג) וימלטו מקצת הגוים
אשר במצודה ותגלוים עליהם מן יהודים בישראל וילכו אל המלך
ויאמרו לו : (כד) עד מתי תחשה את ידך מעשות שפטים להגנם
את נקמת אחינו : (כה) כמעט הואלנו לעבד את אביה וללכת
בתקותיו באשר צנו והגה אחינו מתעבים אתנו בגלל הדבר :
(כו) כל הנפל בגדם יחרגו וכל ירכושנו לבו ולמשפה : (כז) ותקמן
בעיניהם לשלח את ידם בנו כי גם בכל גבולי הארץ ירעו בזאת :
(כח) בעת הם חנים על המצודה בירושלים ללכה ואת המוקדש
ואת בית צור בצרו : (כט) ועמה אם לא תעזר אתם וגבה רוחם
לזוד עוד מקדם עד אשר לא יתוכל להם :

(ל) בשמע המלך את הדברים האלה ויקצה מאד ויקרא לכל
שרי הצבא אשר על הרב ועל רגלי : (לא) ויאסף עוד מל
בשבר מאת המלכים אשר בקריתו ומאני העם ויהיו מספר פקודיו
מאת אלף רגלי ופרשים עשרים אלף ופלים שלשים ושנים כלם
מלמדי מלחמה : (לב) ויסעו דרך ארץ אדום ויצבאו על בית צור
ימים רבים ויקריבו כל פלגי קרב ומפין עליה להקיעה : (לג) ויפרצו
בגד ישראל מן העיר וישלחו את בלי משחיתם באש וילחמו
בגבורי מל : (לד) ויהודה סר מעל המצודה ויסע את חילו לקראת
בית סוחרה נכח מחנה המלך : (לה) וישכם המלך למחרתו בטרם
אור היום וימשך את מחנהו פתאם על יד הדרך העלה בית סוחרה
וי ערך את מערכותיו ויתקעו בהצרות : (לו) ויוז עלי השנהבים
דם ענבים ומין פרי בכאים להחרות אפם למלחמה : (לז) ויחזקום
לפירגודי הסמטות ויתנו לכל מיה ומיה אלף איש רגלי לבושי

שְׁרִינֹת בְּרָזָל וְכוּבַע נְחֹשֶׁת פְּרָאשָׁם וְחֹמֶשׁ מְאוֹת אִישׁ בְּחֹדֶר
 רְבָבִים בְּסוּסִים : (ל) כְּל־אֵלֶּה עָמְדוּ עַל צַלְעֵי הַפִּיל וְלֹא־סָרוּ מִמֶּנּוּ
 וּבְכֹל־מְקוֹם אֲשֶׁר הִלְכָה הַחֵיָה שָׁם הָיוּ הַלְכָּיִם : (מ) וְעַל־גֹּב כָּל־
 פִּיל רָבְסוּ צָרִים עֵינַי לְבַל־יֵצֵחַ לַמַּחֲסֶה וּבְצָרִים שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם
 לַוַּחֲמִים מִלְּבַד אִישׁ וְהָיוּ תַמְנִיחַ אֶת־הַחֵיָה : (נ) וְאֶת־יָתֵר הַפָּרָשִׁים
 הִצִּיגוּ עַל־יָרְכְּתֵי הַצָּבָא לְבַר־יָפְרָדוּ : (ס) וַיְהִי בְּצֵאת הַשָּׁמֶשׁ
 וְנָרַח עַל־מַגְנֵי הַזָּהָב וְהַנְּחֹשֶׁת וַיֹּאֲדוּ פְּנֵי הַהָרִים מִסָּבִיב וּמִרְאֵיהֶם
 בִּיקוּדֵי אִשׁ : (סא) וַיִּסַּע מִקְצַת חֵיל הַמֶּלֶךְ עַל־הָהָר וּמִקְצָתוֹ מִפֶּתַח
 בְּשִׁפְלָה וַיִּלְכּוּ לְאַשָׁם בְּמַעְרָכָה : (סב) כְּל־הַשִּׁמְעַע צָלְלוּ אֲזַנָּיו מִקּוֹל
 עֲנוֹת הַחַמּוֹן בְּמַפְעָם וּמִקּוֹל צִלְצַל כְּל־כְּלֵי הַמִּלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה הַגָּדוֹל
 וְהַנּוֹרָא הַזֶּה : (סג) וַיְהִי בְּנִסְעַ יְהוּדָה לְקִרְאתָם וַיֵּךְ שֵׁשׁ מְאוֹת אִישׁ
 מִמַּחֲנֶה הַמֶּלֶךְ לְפִי־חֶרֶב : (סד) וַיֵּרָא אֶלְעָזָר הַחֹתָנִי וְהַגֵּה חֵיָה
 אַחַת מִנּוֹרָה בְּיָתֵר שְׂאֵת וַיְגִדְלָה מִן־הַאֲחֵרוֹת וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ אֲבָן
 הַמֶּלֶךְ עָלֶיהָ : (סה) וַיִּשְׁלַךְ אֶת־נַפְשׁוֹ מִנְּגִיד לְמַעַן הִצִּיל אֶת־עַמּוֹ
 וְלֹעֲשׂוֹת־לוֹ שָׁם עוֹלָם בְּאֶרֶץ : (סו) וַיִּרְץ בְּנִבּוֹר בְּתוֹךְ גְּדוּדֵי הָאוֹיֵב
 וַתִּרְבּוּ אֲבָלָה בָּשׂוּר יָמִין וּשְׂמָאל : (סז) וַיָּבֵא עַד־הַפִּיל וַיִּכְרַע בֵּין
 בְּרַפְיֹו וַיִּדְקָרְהוּ וַיִּפֹּל הַפִּיל עָלָיו וַיָּמָת וַיִּכְנַפְלוּ הַמֵּית גַּם אֹתוֹ :
 (סח) וְהַיְהוּדִים רָאוּ אֶת־חֵיל הַמֶּלֶךְ כִּי עָצוּם הוּא מְאֹד וַיִּטּוּ מִפְּנָיו :
 (ט) וַיִּשָּׂם הַמֶּלֶךְ אֶת־פְּנָיו יְרוּשָׁלַיִם וַיִּסַּח עִם־חֵילוֹ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה נֶכַח
 הַר־צִיּוֹן :

(י) וְאַנְשֵׁי בֵית־צוּר לֹא יָכְלוּ לָעִמֹד בְּעִיר כִּי חִזַּק עֲלֵיהֶם הַרְעָב
 וְשָׁנָה הָיְתָה הַיָּתֵה שְׁנַת הַשְּׂמֵטָה וַיִּשְׁלַם הַמֶּלֶךְ אֹתָם וַיִּצְאוּ בְּמַחַ
 מִן־הָעִיר : (יא) וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־בֵּית צוּר וַיִּתֵּן מִצָּב בְּתוֹכָהּ לְשִׁמְרָה :
 (יב) וַיִּצַר עַל־הַמֶּלֶךְ שׁ יָמִים רַבִּים וַיַּעֲרֹף כְּל־כְּלֵי מִשְׁחִית מִסָּבִיב לוֹ
 לְהַשְׁחִיתוֹ בְּאִשׁ וּבַחֲצִים וּבַאֲבָנֵי קָלְעִים : (יג) וַיִּכְוָנוּ גַם־בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל כְּלֵי מִשְׁחִית לְמוֹלָם וַיִּתְעַצְבוּ יָמִים רַבִּים לְפָנָיו אוֹיְבֵיהֶם :
 (יד) אַךְ עַל־דָּבָר שְׁנַת הַשְּׂמֵטָה אִזּוֹל כְּל־לָחֵם מִכְּלֵי וְהַעֲבָרִים הַנִּמְלָטִים
 מִן־הַגּוֹיִם אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה אֲכָלוּ כְּל־יָתֵר הַמַּחֲסֶה : (טו) וַיִּנְתְּרוּ אַף
 מִתִּי־מִסְפָּר בְּמַקְדָּשׁ כִּי־כָלוּ בְּרָעַב וּבַחֲסָר וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל־אֲחִיו
 וַיִּלְכּוּ לְמִקְוָמָם : (טז) וַיְהִי בַעֲת הַיָּמִים וַיִּגַּד לְלִיזְיֹאשׁ לְאַמֹּר :

המלך

(נח) המלך אנטיוכוס הפקיד את־בנו על יד פוליוס להיות לו לאמן ולהמליכהו : (סג) והנה הוא שב מארץ פרס וכר־אנשי הצבא אתו ועמה פרי־ישנה ידו והחזיק בממלכה : (סד) ויבהילו למור מעלה־המצודה ויאמרו אל־המלך ואל־שרי הצבא ואר־כל־אנשי החיל לאמר : (סה) הן חסרנו כל בארץ הזאת והעם הולך וחסר מגלי צדה ומקום אשר אנחנו צרים עליו חוק הוא מאד הלא טוב לנו לשוב ולשקד על־אדות ארצנו : (סו) לכן נתנה יד לעם הזה ונעשה שלום להם ונאות למו כי ילכו בחרותם במשפטם : (סא) כי כל־מלחמתם וכל־התרנגום עלינו עקב אשר הפרענו אתם מעבודת אלהיהם : (סב) וייתב מדבר בעיני המלך והשרים וישלח להם לשלום וינעוהו שלום : (סג) ואחר גשבעו המלך והשרים להם ויצאו היהודים מן־המבצר : (סד) ויהי כִּי־בא המלך על־הר־ציון וירא כִּי־חוק הוא מאד ויפר את־כרית שלומו ויצו להרס את־החומות מסביב עד־רדמן : (סה) ואחרי כן שב בחפזו לאנטוכיה וירא את־פוליוס כי שלח ידו בבירה וילחם־בו וינקמה מידו בקהקה :

ד (סז) ויהי בשנת מאה וחסשים ואחת ויצא דימיטריוס בן סליקוס מרומא וילכד במתי מעט עיר על־שפת הים וימלך שם : (סח) ויהי בבאו אל־הבירה ואל־בית אבותיו ויאחזו אנשיו את־אנטיוכוס ואת־ליזיאש להסגירם ביד דימיטריוס : (סט) וישמע המלך ויקרא הסירו אתם מער־פני ויפגעו־בם אנשיו וימותו וישב דימיטריוס על־כסא מלכותו וינקצו אליו כל־הפוחתים והבגדים כִּישֵׁרֵאל ואל־גקים בראשם והוא נכסף נכסף אל־משמרת המכהנה : (ק) ויצעקו חכם על־יהודה ועל־עמו ויאמרו אל־המלך : (קי) הנה יהודה ואחיו המיתו כל־אהביה ואתנו גרשו מן־הארץ : (קב) ועתה שלח־נא איש אשר במחפת בו לראת את־הרע אשר עשו לנו ולא־צדק וליסרם ואת כל־עדתם : (קג) ויבחר המלך באחד מרעיו ושמו בכחידס הרדה בעבר הנחר כִּי־בטח־בו המלך ושמו אדיר בארץ : (קד) וישלח אתו את־הבגד אל־גקים וימא את־דיו לבתן ויצוהו לעשות שפטים בבגדי־ישראל : (קה) ויסעו בסול גדול אל־

וַיִּזְרַן יְהוָה וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיו אֶל־יְהוּדָה וְאֶל־אֶחָיו וַדְּבַר שְׁלוֹם
בְּפִיהֶם לְמַעַן הִתְעַתֶּם: (א) וַיְהוּדָה רָאָה כִּי מִל גְּדוֹל בְּעַקְבָּם
וַיִּגְדַּר כִּי עָרְמָה בְּפִיהֶם וְלֹא הָאֱמִין לָהֶם:

(ב) וַעֲבַת סוֹפְרִים הִתְקַבְּצוּ אֶל־אֱלֹקִים וְאֶל־בְּכֹזֵדִים לְדַבֵּר
אִתָּם בְּמִישְׁרִים וְנָלוּ אֲלֵיהֶם חֲסִידִים רַאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְשֹׂאֵל
לָהֶם לְשְׁלוֹם: (ג) כִּי אָמְרוּ בְּלִבָּם הֲלֹא אֱלֹקִים כִּהֵּן הוּא מִנְבַּע
אֶתְרֵן אֲשֶׁר בָּא עִם־הַזֵּהל מִזֶּה וּבָנָד לֹא־יִבְנֶד בְּאֶחָיו: (ד) וַיִּדְבַּר
אֱלֹקִים לָהֶם לְשְׁלוֹם וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר מִי יִי אִם־אֲשַׁקֵּד לָבָם לַעֲשׂוֹת
עִמָּכֶם כָּל רָע: (ה) וַיְהִי כִּי הָאֱמִינוּ לְשִׁבְעָתוֹ וַיֵּאחֲזוּ שְׂשִׁים אִישׁ
מִהֶם וַיִּשְׁחַטֶּם בָּיוֹם אֶחָד: (ו) בַּכְּתוּב בְּשֵׁר חֲסִידָה לְחִיתוֹ אֶרְיָן
שָׁפְכוּ דָמָם בַּמָּוֶם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאִין קוֹבֵר: (ז) וַיַּחֲבֹד כָּל־
הָעָם חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד־מָאֹד וַיִּילָלוּ וַיֵּאמְרוּ הֲלֹא אִין אֲמִון בָּם כִּי
הִפְרוּ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבְּעוּ לָנוּ:

(ח) וַיִּפֶן בְּכַחֲדִים מִירוּשָׁלַיִם וַיִּחַן עַל בֵּית־סֹכּוֹ וַיִּשְׁלַח בְּכָל־
הָאָרֶץ מַסְקִיב לְאָחֹז אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִמְלְטוּ מִיָּדוֹ וַיִּשְׁחַטֶּם
וַיִּשְׁלִיכֶם אֶל־הַפְּחַת: (ט) וְאַחֲרֵי־כֵן הִפְקִיד אֶת־אֱלֹקִים עַל־הָאָרֶץ
וַיַּעֲזֹב אֲנָשִׁים אֹתוֹ לַעֲזֹרָלוֹ וַיִּשָּׁב אֶל־הַמֶּלֶךְ: (י) וְאֱלֹקִים וָלָחֶם
בְּעַד הַהֲרָגָה הַגְּדוֹלָה וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־עַבְרֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּכְבַּד יָדָם
עַל אֶרֶץ יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם: (יא) וַיֵּרָא יְהוּדָה אֶת־אֱלֹקִים וַעֲבַתוֹ
כִּי יָרְעוּ עוֹד מִן־חַגּוּזִים: (יב) וַיָּקָם וַיַּעֲבֵר בְּכָל־גְּבוּלֵי יְהוּדָה וַיַּגִּקֶם
בְּכָל־הַפְּשָׁעִים וַיַּעֲזְרוּ מִשׁוֹט בְּאָרֶץ: (יג) וַיְהִי כִּרְאֵת אֱלֹקִים אֶת־
יְהוּדָה וְאֶת־עַמּוֹ כִּי־שָׁנְבוּ מִמֶּנּוּ וְאִין לֹאֵל יָדוֹ לְהַתְּנַצֵּב לַפְּגִיחָם
וַיִּשָּׁב וַיִּלֶּךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּצַּעַק חָמָס עֲלֵיהֶם: (יד) וַיִּשְׁלַח מִמֶּלֶךְ אֶת־
רֹאשׁ כָּל־שָׂרָיו אֶת־גִּבְרָה וְהוּא שָׂגָא אֶת־יִשְׂרָאֵל מָאֹד וַיַּצְוֵהוּ
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הָעָם: (טו) וַיִּסַּע גִּבְרָה בְּחֵיל בְּבַד
יְרוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁלַח בְּמַרְמָה מַלְאָכָיו אֶל־יְהוּדָה וְאֶל־אֶחָיו וַדְּבַר
שְׁלוֹם בְּפִיהֶם לֵאמֹר: (טז) אַל גָּא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְכֵן
בְּמִתִּי מַעֲט אָבֹא אֲלֵיכֶם וַנְּדַבֵּרָה יַחַד: (יז) וַיָּבֹא אֶל־יְהוּדָה וַיִּשְׁאֲלוּ
אִישׁ אֶת־אֶחָיו לְשְׁלוֹם וְהָאוֹיֵב אָרַב בַּמַּאֲרָב לְתַפְשׂוֹ: (יח) וַיִּגִּד
לְיְהוּדָה כִּי־בָא אֵלָיו גִּבְרָה בַּצְּדִיָּה וַיִּירָא מִסָּגְיוֹ וַיִּמָּאן לְרֹאֲתוֹ עוֹד:

(ט) וַיֵּרָא גִקְנֹר כִּי נִדְעָה עֲקֻבְתּוֹ וַיֵּצֵא בַחֲרֵב לִקְרֹאת יְהוּדָה עַל-
 יַד כְּפַר שְׁלֹמֹה : (6) וַיִּגְנֹף חֵיל גִּקְנֹר לְפָנָיו וַיִּפְּלוּ בַחֲמָשָׁת אֲלָפִים אִישׁ
 בַּמַּגֵּפָה הַהִיא וְהַנְּשָׂאִים נִמְלְמוּ אֶל-עִיר-דָּוִד :

(יא) וַיְהִי אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעַל גִּקְנֹר עַל הַר-צִיּוֹן וַיֵּצֵאוּ מִן-
 הַכְּתָנִים וּמִזִּמְתֵי הַעֵם לִקְרֹאתוֹ וַיִּאֲסֹפוּהוּ כְּמֹוֹב-לֵב הַכְּתִיבָה וַיִּרְאוּהוּ
 אֶת-הַתְּקַרְבָּנוֹת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ בְּעַד שְׁלוֹם הַמֶּלֶךְ : (12) וַיַּתְעַלֵּל בָּהֶם
 גִּקְנֹר וַיִּצְחַק וַיִּנְאֵל אֲתֶם וַיַּדְבֵּר אֲתֶם קִשּׁוֹת : (13) וַיִּשְׁבַּע שְׁבַענָה
 גְּאֹמֵר אִם לֹא תִסְתְּרוּ אֶת-יְהוּדָה וְאֶת-אֲנָשָׁיו בְּיַד שְׂרָף אֲשֶׁרָף
 אֶת-הַבַּיִת הַזֶּה בְּשׂוֹבֵי בְּשָׁלוֹם וַיִּלְךְ בַּחֲרֵי-אֶף : (14) וַיָּשׁוּבוּ הַכְּתָנִים
 וַיִּנְשׂוּ אֶל-מִבְּחַיִּי וַיִּשְׂאוּ אֶת-קוֹלָם בְּכִי וַיֹּאמְרוּ : (15) יְיָ אֱלֹהִים
 יַעַן אֲשֶׁר רָצִיתָ בַּבַּיִת הַזֶּה לְהִקְרֹא-בּוֹ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהוּא בַיִת-
 תְּפִלָּה לְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל : (16) אֲנִי יְיָ נָקַם גִּקְמָתְךָ בְּאִישׁ הַזֶּה וּבְחִילוֹ
 זָכַר אֶת-הַרְפָּתָם אֲשֶׁר חֲרַפְוּ וְהַפֵּל אֲתֶם בַּחֲרֵב לְבַל-יִקְוֹמוּן
 עוֹד :

(17) וַיִּפֹּן גִּקְנֹר מִירוּשָׁלַיִם וַיַּחֲזֵן עַל בַּיִת-חִזְרוּן וְחֵיל אָרֶם בָּא
 לְעֹזְרוֹ : (18) וַיִּסַּע יְהוּדָה אֶת-מַחְגָּהוּ עַל-יַד הַדְּשָׁה וּפְקוּדָיו שְׁלֹשֶׁת
 אֲלָפִים אִישׁ וַיַּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֹּאמֶר : (19) יְיָ אֱלֹהִים עַת חֲרַפְוּ שְׁלוֹחֵי
 מִנְחָרִיב שְׁלֹחַת אֶת-מְלֹאכְדָה בְּיַד בְּחִילוֹ מֵאֵה וַיִּשְׁמוּגִים וּבַחֲמִישָׁה אֲלָף :
 (20) שְׁלַח-נָא גַם-יְהוֹם אֶת-מַגֵּפְתְךָ עַל-הַחֵיל הַזֶּה לְעִיגֵנוּ לְמַעַן
 יִדְעוּ כָל-הַעֲוִים כִּי אֲנֹפֶתָ בָּם עֲקֹב אֲשֶׁר חֲרַפּוּ אֶת-מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ
 וְכִי שִׁפְמַתְךָ אֲתֶם כְּפִי רִשְׁעָתָם : (21) וַיְהִי כִּיּוֹם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ
 אָדָר וַיַּעֲרְכוּ מִלְחָמָה וַיִּגְנֹף חֵיל גִּקְנֹר וְהוּא נָפַל רֵאשׁוֹנָה בַּמַּעֲרָבָה :
 (22) וַיֵּרָא תַעֵם כִּי-נָפַל שׂוֹר אֲבָאָם וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת-הַנֶּשֶׁק וַיִּנְוּסוּ :
 (23) וַיִּדְרֹף יְהוּדָה אַחֲרֵיהֶם דְּרָף יוֹם אֶחָד מִחֲדָשָׁה וַעֲד-גִזּוֹר וַיִּרְעוּ
 בַּחֲצִצְרוֹת אַחֲרֵיהֶם לַתַּת אוֹת לְבַגְי-יִשְׂרָאֵל : (24) וַיֵּצֵאוּ מִכָּל חִוּוֹת
 אֶרֶץ יְהוּדָה מִסְבִּיב וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם וַיְהִי בַּפְּנוֹת הָאוֹיֵב לְקִרְאָתָם
 וַיִּפְּלוּ כֻלָּם בַּחֲרֵב עַד לֹא-נִשְׂאָר שְׂרִיד וּפְלִיט : (25) וַיַּעַט תַּעֵם
 אֶל-הַשָּׁלַל וַיִּכְרְתוּ אֶת-רֵאשׁ גִּקְנֹר וְאֶת יָדוֹ מִיָּמִינָה אֲשֶׁר נִשְׂא
 בְּגָאוֹ לְבָבוֹ וַיִּקְיעוּם בִּירוּשָׁלַיִם : (26) וַתְּחִי רוּחַ תַּעֵם וַיַּחֲזוּ אֶת-
 הַיּוֹם הַהוּא כְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה וַיִּצְווּ לְחַג אֶת-יְהוֹם הַשְּׁלֹשָׁה-עֶשְׂרִי

לחדש

לחודש אדר מקימים ימימה : (ט) ותשקט ארץ יהודה ימים מספר :
 ח . וישמע יהודה את שמע אנשי רומא כי אבירי לב הנה
 ונתנים יד לתפצי אהבתם וכרתים ברית למבקשי שלומם וכי
 עצמו במאד מאד : (י) וגם שמע את המלחמות ואת הגדלות
 אשר עשו בארץ גלתי כי הכניעו את העם למשמעתם ונתנו
 אתם למס עבד : (יא) ואת המעשים אשר עשו באשפניא ויבכשו
 את דברי הנחשת אשר ימצא יעם זהב וכסף : (יב) ואת הארצות
 הרחוקות מהם אשר כבשו וירדו בהן גבעת ובהכמה : (יג) וכל
 המלכים אשר יצאו מקצוי ארץ למלחמה לקראתם הכו במגפה
 ויבגיעו ויתנום למס : (יד) באשר עשו לשני מלכי תפתים לפולפוס
 ולבנו פרוזוס אשר קמו עליהם וכו אתם עד השמד : (טו) ואת
 אשר עשו לאנטיוכוס הגדול מלך אסיה אשר יצא בתרב לקראתם
 ואתו מאה געשירים שנתבים וסוס נרכב וחיל רב עד אין מספר
 ויגפה לפניהם : (טז) ויתפשו אתו חי ונישמו אתו ואת גורעו אתרו
 למס עובד ויצו לשלח להם בגיית ערבות : (יז) ויקחו את מיטב
 ארצותיו כמדו את ארץ חודו וסדי ולוד ונתנו אתם למלך אאמינס :
 (יח) ובאשר התנו עזו ישיבי יין לנפל עליהם ולתכריתם ויודע תדבר
 להם : (יט) וישלחו אחד משרישיהם יהו אתם במערכה ויפלו
 חללים רבים וישבו מהם שבי וינתנו את נשיהם ואת טפם ואת
 רכושם : (כ) ויירשו את ארצם ויחמסו את מבצריהם ויתנום
 לעבדים עד חיים תהו : (כא) וכן השמידו את כל הממלכות וכל
 איי תם המתקוממים בהם הכניעו פחת ידם : (כב) תקרובים
 וקהקים שמעו לקולם כי נפל פחדם על כל העמים : (כג) ואולם
 מיטב היטיבו לכל מאהביהם ולאנשי בריתם : (כד) את אשר
 יושיעו נושע והוקם על ממלכתו ואת אשר לא יחפצו בו יוריו
 מספאו כי עתקו גם נקרו מאד : (כה) ובכל זאת אין בהם לא
 מעטר עטרה ולא לבוש ארגמן לתראת את גדלו : (כו) כיו אם
 גיית משפט למו וקני הארץ שלש מאות געשירים ישפטו בו יום
 יום את העם : (כז) ומדי שנה בשנה יבחרו להם איש אחד לנגיד
 עליהם ועל כל ארצותם ולו ישמעון ונאה וקנאה אין בינותם :

ויבחר

(כ) וַיְבַסֵּר יְהוּדָה אֶת־אֲפוּלִימוֹס בְּיַד־יִתְנָן בְּרֵהֱקוּץ וְאֶת־יִשְׁנַע בְּרֵאֲלֶעָזָר וַיִּשְׁלַחֵם לְרוּמָא לְהַקִּים בְּרִית אֲהֲבָה וְשָׁלוֹם אִתָּם :
 (כא) לְמַעַן הָסִיר אֶת־הָעֵל כְּעַל־שִׁבְכֵם וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא יִדְכְּאוּ עוֹד פִּתְחַת רְגְלֵי הַיּוֹנִים : (כב) וַיִּשְׂאוּ אֶת־דְּגָלָם וַיִּלְכוּ מִהַלְקֵי רַב עַד בָּאֵם לְרוּמָא וַיָּבֵאוּ לִפְנֵי וְקָנִי הַעָם וַיֹּאמְרוּ : (כג) יְהוּדָה הַמַּכְבִּי וְאֶחָיו וְעַם הַיְהוּדִים שָׁלְחוּנוּ אֵלֶיכֶם לְהַקִּים בְּרִית שָׁלוֹם אִתְּכֶם :
 (כד) וְעַתָּה הוֹאִילוּ־נָא כָּתֹב וּפְרוֹן בַּסֶּפֶר כִּי אֲחִיכֶם וְאֲנָשֵׁי בְרִיתְכֶם הִקְפָּה : (כה) נִיטִיב הַדְּבָר בְּעֵינֵי וְקָנִי הַעָם : (כו) וְזֹאת מִשְׁנֵה הַסֶּפֶר אֲשֶׁר כָּתְבוּ עַל לְחוֹת נְחֹשֶׁת וַיִּשְׁלְחוּ אֹתוֹ יְרוּשָׁלַיִם לְהֵיוֹת לְהֵם לְזִכָּר הַבְּרִית :

(כז) יֵצֵוּ יְיָ אֶת־בְּרַכְתּוֹ שָׁלוֹם לְעַם רוּמָא וְלָעַם יְהוּדָה גַּם בַּיּוֹם וְגַם בַּיּוֹשֵׁה וְחֶרֶב לֹא־תֵּעָבֵר בְּאַרְצָם עַד־עוֹלָם :

(כח) אוּלָם בְּיַתְקַרְהָ מִלְחָמָה בְּרוּמָא אוּ כָּל־אֶרֶץ מְמַשְׁלָתָם אוּ בְּאַרְץ בְּעָלֵי בְרִיתָם יֵעָזְרוּ אִתָּם הַיְהוּדִים בְּאַמְתּוֹת וּבְתַמִּים כְּפִי מִצַּב הַדְּבָר : (כט) וְלֹא יִבְלָדְלוּ אֶת־אוֹיְבֵי רוּמָא לֹא־בְצִדָה וְלֹא־בְנִשְׁק לֹא־בְכֶסֶף וְלֹא־בְאֲגוּזוֹת בְּרִצּוֹן הַרוּמָאִים : (ל) כָּל־אֲדָה יִשְׁמְרוּ לַעֲשֵׂת חֲסֵם בְּלִי קַחַת דְּבָר :

(לא) וְכִי־תִקְרָה מִלְחָמָה בְּאַרְץ הַיְהוּדִים יָבֹאוּ חֵיל רוּמָא לְעֹזְרָתָם בְּאַמְתּוֹת וּבְתַמִּים כְּפִי מִצַּב הַדְּבָר : (לב) וְנָתַן לֹא־יִתְּנוּ לְאוֹיְבֵי הַיְהוּדִים לֹא־אֶבֶל וְלֹא־גִשְׁק לֹא־כֶסֶף וְלֹא־אֲגוּזוֹת בְּרִצּוֹן הַרוּמָאִים וְאֶת־אֲלֹהֵי יִשְׁמְרוּ לַעֲשֵׂת בְּלִי־מַעַל וּמְרָמָה : (לג) עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה תִּקַּם הַבְּרִית בֵּין בְּנֵי־רוּמָא וּבֵין הַיְהוּדִים : (לד) וְכִי יֵעָלֶה עַל־לֵב שְׂנֵיָהֶם לְחֹסֵף עַל־אֲדָה אוּ לְגַרוּעַ מִהֶם כְּתַפְצָּם יַעֲשׂוּ וְכָל־אֲשֶׁר יוֹסִיפוּ אוּ יִנְרְעוּ יָקוּם :

(לה) וְעַל־אֹדוֹת דִּימִיטְרִיוֹס אֲשֶׁר עָשָׂק אֶת־הַיְהוּדִים כְּתְבוּ־לוֹ לֵאמֹר : (לו) מַה־לֵּךְ בְּיַתְחַתּוּלָל בַּיְהוּדִים וְהֵם אֲחִינוּ וְאֲנָשֵׁי בְרִיתֵנוּ : (לז) וְדָוָה בְּיִשׁוּבוֹ אֵלֵינוּ לַצֶּעַק עֲלֶיךָ בֵּא נָבֵא לְעֹזְרָתָם וְנִלְחַמְהֶם בַּיּוֹם וּבִיּוֹשֵׁה :

ט. (א) וַיְהִי כִשְׁמַע דִּימִיטְרִיוֹס אֶת־מַגַּפַּת נְקֹנֵר וְחִילוֹ וַיּוֹסֶף לְשַׁלַּח אֶת־בְּכַחוּדָם וְאֶת־אֱלֻקִּים עַל־אֶרֶץ יְהוּדָה עִם מַבְסֵר צָבָא אֲשֶׁר

עמד תמיד לימינו במערכה: (ב) ויסעו וילכו הרך הגלגל ויחנו על מקלות אשר בארגל וילקדוה וישככושם דם רב: (ג) ובחדש הראשון בשנת מאה וחמשים ושתים נסעו וירושלימה ויחנו עליה: (ד) ומשם נסעו אל-בארות ופקודיהם עשרים אלה איש רגלי ופרשים ארבעים: (ה) ויהודה תקע את-מחנהו בלויש וישלשת ארבעים איש בחור עמו: (ו) ויהי בראתם את-מחנה האויב כי עצום הוא מאד וייראו וינוסו רבים מן-המחנה ולא גשערו עם-יהודה בלתי שמונה מאות איש: (ז) וירא יהודה בירגפין העם מעליו והמלחמה נגד פניו וימג לבבו בירקצרה העת להשיב את-הקפוצים ויצר-לו מאד: (ח) ובכל-זאת אמר אל-הנשואים קומו ונקחמה את-אויבינו אולי נוכל גבה-בם: (ט) וימאן העם ויאמרו לא-ינוכל להם אך את-נפשנו וציל ונסורה הפעם: (י) כי אחרי התפרדו אחינו מעלינו דל פחנו מאד ואיך נוכל להלחם-בם: (יא) ויען יהודה ניאמר חלילה-לי ממת עורף כי אם-קרבה עתנו ומתנו באנשי חיל ואל יהי כבודנו לכלמה:

(יב) ויצא החיל מן-המחנה ונסע לקראתם: (יג) תופשי תקשת ותקלעים וכל-גבורי החיל הלכו בראשם והפרשים משגני עבריהם ושר צבאם בכחידים מימינם: (יד) בזאת נסעו משגני קצותם לקראתם ויריעו בחצרות: (טו) ויתקעו גם אנשי יהודה לקראתם ותרעש הארץ מקול שאון הפחנות ויהי המלחמה מן-הבקר עד-הערב: (טז) וירא יהודה את-בכחידים עומד מימין עם תקף חילו ומתקבצו אליו כל-אפירי-לב ויגנה האגף הימין לפניהם וירדפו אחריהם עד-הגל הר-אשדוד: (יז) ויהי בראת העם משמאל כיר-גנה האגף הימין ויפנו וירדפו אחרי יהודה ואנשיו: (יח) ויהי המלחמה חזקה וישלו חללים רבים משגני עבריהם וגם יהודה גפל בין החללים והנשואים נסו לנפשם: (יט) ונקח ונתן ושמעון את גופת אחיהם ויקברו אתה בקברת אבותיו בעיר מודעת: (כ) ויבכו אתו כל-בית-ישראל ויתאבלו עליו ימים רבים ויקוננו ויאמרו: (כא) הוי בי גפל גבור במלחמה חסן ישראל ומנו: (כב) ונחר מעשי יהודה ומלחמותיו וכל-הגדלות אשר עשה אינם בפתובים ביעצמו מספר:

(כ) ויהי אחרי מות יהודה נרבו המתפרצים בכל גבולות ישראל וכל עשי עולה נשאו את ראשם: (כ) ויהי כ"ב קבר הרעב בארץ וילכו כל העם ויתענו פחת יד בכחידם: (כג) ויבחרו לו בכחידם אנשי גבול ונתן אתם לראשים על העם: (כד) ויחקרו ויחפשו את הדגים ביהודה וביאו אתם אל בכחידם להתעלל ולהגקם כמו: (כה) ויהי שערובה גדולה בישראל אשר לא נהיתה כמוה מאז אפס נביא מארץ: (כז) ויגעדו יחדו כל אחי יהודה וביאו אל יונתן ויאמרו לו: (כח) אחרי מות יהודה אחיה אין כמוהו בארץ לצאת ולבא לפגינו להצילנו מבפך בכחידם ומבפך כל דרשי בעת עמנו: (כט) לכן בחרנו בך להיות לראש ונקניד עלינו פחת יהודה אחיה וללחם את מלחמותינו: (ל) ויואל יונתן להיות להם לראש ויקם פחת יהודה אחיו וישמע בכחידם ויצו לבקש אתו ולהמיתו: (לא) ויגד הדבר ליונתן ולשמעון וינוסו עם גריהנלויים אליהם אל מדבר תקוע ויחנו על שפת ים המלח: (לב) וישמע בכחידם את הדבר ביום השביעי ניסע עם בלחילו ויעבר את הנהר: (לג) ויונתן שלח את אחיו את יונתן אשר היה פקיד עליהם אל אחיהו אל אנשי גבו לבקש מהם לשמר את קנינם ואת רכושם פחת ידם כי רכוש רב היה להם: (לד) ויודע הדבר לבני ימקרי ויצאו ממדבא ויפלו על יונתן ויתפשו אתו ואת כל אשר אתו וילכו:

(לה) ויהי אחר הדברים האלה ויגד ליונתן ולשמעון אחיו לאמר: (לו) הנה יום משתה וחתנה לבני ימקרי ועמה הם מביאים את הנערה בתפארת רבה ממדבא כי בת נשיא היא מארץ גנען: (לז) ויזקרו את יונתן אחיהם ויעלו ההרה ויתחבאו במקרת הקר: (לח) וישאו את עיניהם ויראו והנה החתן בא עם אחיו וקרוביו החלבים לקראתם בתפים ובנגלים ובהמון גדול וקול המלה עולה עד לב השמים: (לט) ויפרצו מן המארב עליהם ויפגעו בהם ויפלו חללים רבים ויבזו את כל רכושם והנשארים נסו ההרה: (מ) ומהפך להם המאוה לדאבה ושיר הנגל לאבל: (מא) ויהי אחרי הנקמם את דם אחיהם וישבו ויחנו על יד הנהר: (מב) וישמע בכחידם ניסע לקראתם ויבא בחיל גדול על שפת הנהר וקיום השבת:

(טו) ויאמר יונתן אל-אנשיו לאמר : (טו) קומו ונלחמה בעד נפשנו כי לא-בתמל שלשם היום הזה : (טו) הגה האויב מפנים ומאחור ומי-הירדן מקצה מזה ויערות ובצאות מקצה מזה ומקום גנוס און : (טו) געמה הרימו קולכם אל-י' להושיעכם מיד אויביכם : (טו) ויהי כי החלו להקחם וישלח יונתן את-חרבו להפיל את-בכחידם ויט בכתידם מפניו : (טו) ויגיד יונתן געמו אל-הוה-הירדן וישחו ויעברו ומאנשי בכחידם לא-עבר איש אחריהם : (טו) ויפלו מאנשי בכחידם ביום ההוא כאלה נפש :

(טו) ויפן בכחידם וישב ירושלימה ויחל לחזק את-ערי יהודה ויסב את-יריחו ואת-אמה ואת-בית-חורון ואת-בית-אל ואת-תמנה ואת-פארן ואת-טפן חמות גבוהת דלתום וכרית : (טו) וישם מצב בתוכם להצר לבני-ישראל : (טו) ויחזק גם את-בית-צור ואת-גזר ואת-המצודה ויתן משמר בתוכה וימלא את-מסגנותיה בר ואכל : (טו) ואת-בני-נשיאי הארץ לקח לתערוכה ויכלאם במצודה בירושלים : (טו) והי בחדש השני בשנת שלש וחמשים ומאה ויצו אלתיקים לתרם את-החומה התיכונה לדביר הפית אשר הקימו הנביאים קפנים : (טו) ויהי בתחלם לתרם ויד יי נגעה באלתיקים ולא יספו : (טו) ויהי כאלם לא-יפתח פיו ולא יכול לצוות את-ביתו וימת בצירים וחבלים : (טו) וירא בכחידם כי-מת אלתיקים ויגיד וישב אר-המלך ותשקט ארץ יהודה שנתים ימים :

(טו) וינסדו כל רשעי הארץ יחד ויאמרו : (טו) הגה יונתן בעדתו שלום וישקמים המה ויענה לכו ונביא את בכחידם עליהם לצוד אתם בלילה אחד : (טו) וילכו אל-בכחידם ויגידו-לו את-עצתם : (טו) ויזעק בכחידם חיל גדול וישלח בסתר ספרים לכל הנלוים אליו לתפש את-יונתן ואת-כל-עדתו : (טו) וינדע הדבר ותשאר עצתם מעל ותהי להפך : (טו) כי תפש תפשו יונתן וישמעון חמשים איש מראשי הארץ הנועדים עליהם וישחטום : (טו) וינוסו אחרי-כן עם-כל-החלכים אחריהם אל-בית-בשן אשר במדבר ויבנו את-הריסותיה וישבו-שם : (טו) וישמע בכחידם ויקהל את-כל-חילו וישמע גם את-היהודים אשר בארץ : (טו) ויסע ויבא

לפני בית-בשן וילחם עליה ימים רבים ויערה כל-פלי-משחית
לקראתה: (ס) ויעזב יונתן את-העיר כי שמעון אחיו ניצא ממנה
עם מקצת אנשיו ובה את-החור ואת-אחיו ואת-בני-פשוון
באחליהם: (סא) ויהי בתחלו להסת כהם וירבו עוזרו ויגלה הלוך
וחזק: (סב) ושמעון ואנשיו פרצו מן-העיר וניצתו את-כל-פלי
משחיתם באש ויכו את-חיל בכחידם וינגף לפניהם: (סג) וירא
פיתם דריק פחו ונתבער תמחו ביהודים אשר תסיתוהו לבא בארץ
ויהרג רבים מהם ויתן את-לבבו לשוב אל-ארצו: (סד) וישמע
יונתן וישלח אליו מקאבים לקרא-לו לשלום ולבקש מנדו להשיב-
לו את השבויים: (סה) ויואל בכחידם לעשות ככל אשר שאל וישבע
לו דבלתי תרע לו עוד פר-ומיו: (סו) וישב-לו את-פר-השבי מארץ
יהודה ויפן וישב אל-ארצו ולא-יסף-עוד לבא בגבול ארץ יהודה:
(סז) ונתשבת המלחמה בישראל וישב יונתן במכמש וישפט את-
העם ויכרת את-הפושעים מקרב ישראל:

י (ס) ויהי בשנת ששים ומאה ובעל אלכסנדרוס בן-אנטיוכוס
המפאר וילכד את-עכו ויאספהו העירה בשלום וימלך שם:
(ב) וישמע דימיטריוס ויוצק חיל גדול מאד לצאת למלחמה
לקראתו: (ג) וישלח דימיטריוס ספרי שלום אל-יונתן ויחגיפהו
בתקנות להטות לבבו אליו: (ד) כי אמר בלבו טוב-לי כי יקשר
בפשו בנפשי מהתקשרו עם-אלכסנדרוס עלי: (ה) תרא פקד
יפקד את-כל-הרע אשר עשיתי לו ולאחיו ולכל-עמו: (ו) ויכתב
לו לאמר הנני נתן לך יד לעשות חיל ולהחליץ ונכרתה ברית
יחדו ואיתי להשיב-לך את-בני-התערבות אשר בידי: (ז) ויגלה
יונתן וירושלמה ויקרא את-הספר באזני העם ובאזני האגשים
אשר עליהמצודה: (ח) ויהי כשמעם כי גמלו המלך יד לעשות
חיל וימס לבבם ויראו מפניו: (ט) וישדח את-בני-התערבות להפשי
ויונתן השיבם לאבותיהם: (י) וישב יונתן לשבת בירושלום
ולבנות את-העיר ולתקים את-התריסותיה: (יא) ויצו את-עשוי
המלאכה לתקף את-הר-ציון חמות אבגו גזית לתוקהו ויעשו-כן:
(יב) ויברחו כל-בני-הגבר מן-הערים אשר בנה בכחידם ויעזב איש

איש את מקומו ויגדלו אל ארצו: (י) רק בְּבֵית צוּר וּשְׂעָרוֹ
כִּדְהִסְמוֹנִים מֵאַחֲרַי יִי וּמִצֹּתָיו וַתְּהִי לָהֶם לְמִקְלָט:

(י) וַיְהִי כִשְׁמַע אֲלֵכֶם בְּנֵדְרוֹם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר כָּתַב
דִּימִיטְרִיוֹס לְיוֹנָתָן וְאֶת־הַמְּלַחְמוֹת וְכָל־הַגְּדוּלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הוּא
וְאֶחָיו בְּכִדְהִסְתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצִּאתֶם נִיאָמַר: (יב) הַגִּמְצָא כְמוֹהוּ אִישׁ
כְּאַרְצָן לָכֵה וּכְרִתָּהּ בְּרִית אִתּוֹ וּנְבַקְשָׁה אֶת־אַהֲבָתוֹ: (יג) וַיְכַתְּב־
לוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

(י) הַמְּלִיךְ אֲלֵכֶם בְּנֵדְרוֹס לְיוֹנָתָן אֶחָיו שְׁלוֹם: (יא) הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
אֶת־שְׁמִיעָךְ בִּי אִישׁ חַיִל אֶתָּה וְכִי יִקְרַתְּ לְהַיּוֹת מֵאַנְשֵׁי בְּרִיתִי:
(יב) לָכֵן הִנְנִי נֹתֵן אֶתְךָ כִּפְהוֹן הַגְּדוֹל לְעִמְךָ וְאֶת־הַמְּלִיךְ יִקְרֵא־לָהּ:
(יג) וְעַתָּה קַח־נָא מִיָּדִי אֶת־גִּזְרֵי הַתְּהַב וְאֶת־בְּגַד הַתְּאַרְבָּן אֲשֶׁר
שָׁלַחְתִּי־יָדְךָ וַתְּהִי־נָא יָדְךָ אִתִּי לְדַרְשׁ אֶת־טוֹבֹתַי:

(יד) וַיִּלְבַּשׁ יוֹנָתָן אֶת־בְּגָדֵי הַכְּהֻנָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי כִּפְהוֹן
הַסְּפּוֹת בְּשֵׁנַת שְׁשִׁים וּמֵאָה וַיֵּאֱסֹף חַיִל וּכְלֵי־מִלְחָמָה:

(טו) וַיְהִי כִי הִגִּיעוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־אֹנִי דִימִיטְרִיוֹס נִיצַר־
לוֹ מֵאֹד וַיֹּאמֶר: (טז) מִה־זוֹאת עֲשִׂיתִי כִי הִקְדִּימֵנִי אֶלְכֶם בְּנֵדְרוֹס לְהִסָּב
אֶת־לֵב הָעֲבָרִים אֵלָיו וְלִהְתְּחַזְקֵם בְּמוֹ: (יז) וְעַתָּה אֲכַתְּבֵךְ לָהֶם
גַּם־אֲנִי וּכְבֹד אֲבַבְדֶם בְּיָקָר וּבְמִתְּנָן לְמַעַן יִפְנוּ אֵלַי לְהוֹשִׁיעֵנִי:
(יח) וַיִּשְׁלַח לָהֶם סְפָרִים לֵאמֹר:

(י) הַמְּלִיךְ דִּימִיטְרִיוֹס לְעַם יְהוּדָה שְׁלוֹם: (יב) הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
וַיִּשְׂמַח לְבִי כִי לֹא־סָרְתֶם מֵאַחֲרַי לְדַבְּקָה בַּפְּשָׁעִים־בִּי וְכִי שָׁמַרְתֶּם
אֶת־בְּרִיתִי אֶתְכֶם: (יג) לָכֵן שָׁקְרוּ וְשָׁמְרוּ אֶת־בְּרִית אֶתְכֶם הַזֹּאת
כָּל־הַיָּמִים: (יד) וְנִמְלַתִּי אֶת־אֲנִי רַבִּים בְּכָל־הַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן
עִמָּדִי וְהִסַּר אִסִּיר כָּל־עַל מַעַל־שְׁכַמְכֶם וְהִגְדַּלְתִּי חֲסָדֵי עַמְכֶם:

(ט) וְהִסִּירוּתִי מִכֶּם וּמְכַל־תִּיהוּדִים כָּל־מְכֶם וְתִרוּמָה אֶת־מְכֶם
הַמְּלַח וְאֶת מְנַת־הַמְּלִיךְ: (יא) אֶת־הַשְּׁלִישִׁית מִתְּבוּאוֹת הָאָרֶץ
וְאֶת־הַחֲצִי מִכָּל פְּרִיעֵץ אֲשֶׁר לִי הַקֹּה: (יב) וְהוֹסַר כָּל־מִשְׁאֵה מֵאַרְצָן
יְהוּדָה וּמִשְׁלֵשֶׁת הַנְּפּוֹת הַחֲבֵרוֹת־לָהּ בְּשִׁמְרוֹן וּבְגִלְלִיל לְמִן־הַיּוֹם
וְעַד עוֹלָם: (יג) וְהָעִיר יְרוּשָׁלַיִם עִם כָּל־גְּבוּלָהּ תִּעָזֶה קוֹדֶשׁ וְחֲפְשִׁית
מְכַל־תִּרוּמָה וּמִעֵשֶׂר הַמְּלִיךְ: (יד) גַּם אֶת־הַמִּצוֹנָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם

אֲתָן בְּיַד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְהִאָחֹזֶבֶה וְלָתֵת מִצֵּב בְּתוֹכָהּ לְשִׁמְרָהּ
 בָּאֵת גִּפְשׁוֹ: (לד) וְכָל־שִׁבְנֵי הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מַלְכוּתוֹ לְחַפְשֵׁי
 אֲשַׁלְּחֵם בְּלִי־קֶחֶת פְּדִיּוֹן גִּפְשָׁם וְכָל־מָכֶם וְכָל־תְּרוּמָה לֹא־יִוָּרֵם
 מֵהֶם וּמִמִּקְנֵיהֶם: (לה) וְכָל־הַסִּנְיִים וְהַשְּׁבָתוֹת וְרֵאשֵׁי הַחֲדָשִׁים
 וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה וְגַם שְׁלֹשַׁת יָמִים לְפָנָי הַחַג וְשְׁלֹשַׁת יָמִים אַחֵר הַחַג
 יִהְיוּ יְמֵי־חֹפְשׁ וְהַרְוּחָה לְכָל־יְהוּדִים הַדְּרִים בְּאֶרֶץ: (לו) לֹא
 יִפְרִיעַ וְלֹא־יִשְׁבִּית אִישׁ אֶתֶם וְלֹא־יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם לְכָל־דָּבָר:
 (לז) וְשֹׁלֵשִׁים אֶלֶף אִישׁ יַחֲלִצוּ מֵהֶם לְחִלֵּי הַמִּלְחָה וְנִתְּתִי־לָהֶם אֶת־
 שִׁבְרָם חֲלָף עֲבַדְתֶּם בְּאֶשֶׁר יִתֵּן לְחִלֵּי וּמֵהֶם יִשְׁרְתוּ בְּעָרֵי מִכְצַר
 מַלְכוּתִי: (לב) וְגַם יִבְחָרוּ מֵהֶם אַנְשִׁים לְיִזְעָצֵי הַמִּלְחָה וְלִשְׁקוֹד עַל
 כָּל דָּבָר גָּדוֹל לְהַעֲשׂוֹת בְּאַמוּנָה: (ט) וְרֵאשֵׁיהֶם וּנְצִיבֵיהֶם מִקִּרְבָּם
 יִקְחוּ לְמַעַן יִשְׁמְרוּ כָּלֶם אֶת־חֻקוֹתַם בְּאֶשֶׁר יִסַּד עֲלֵיהֶם הַמִּלְחָה
 בְּאֶרֶץ יְהוּדָה: (טא) וְשְׁלֹשַׁת הַנְּפֹת בְּאֶרֶץ שִׁמְרוֹן וְהַקְּלִיל הַנִּסְפֹּת
 עַל־אֶרֶץ יְהוּדָה לְפָנֶי הַגָּדוֹל תִּהְיֶינָה לְמִנְהָ וְלוֹ יַעֲבֹדוּ לְמַעַן יַעֲזֹת
 בִּי־הוּא אֲדוּגֵי הָאֶרֶץ לְבָדוֹ: (טב) וְהָעִיר עֵבֶר וּמִגְרִישָׁיָהּ הַנְּגִי נִתְּן
 אֵתָהּ מִתָּן לְחִיכָל בִּירוּשָׁלַיִם לְכָל־מְלָאכֶת עֲבַדַּת הַקֹּדֶשׁ:
 (טג) וּמִדֵּי־שָׁנָה בְּשָׁנָה אֲשַׁקֵּל חֲמִשָּׁ־עֶשְׂרֵה אֶלֶף שֶׁקֶל בְּסֶפֶר מִבֵּית
 אוֹצְרֵי וּמִתְּבוּאֹת אֲדָמָתִי: (טד) וְאֶת־אֲשֶׁר לֹא שָׁלַם עוֹד מִן־הַמִּקְדָּשִׁים
 מִיָּמִים אֲשֶׁר עָבְרוּ שָׁלַם יִשְׁכְּמוּ לְעֲבַדַּת הַחֵיכָל: (טו) וּבְחִמִּישַׁת
 אֶלְפִים שֶׁקֶל בְּסֶפֶר אֲשֶׁר לְקָחוּ מִקְדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה מִתְּבוּאֹת הַחֵיכָל
 יִנְתְּנוּ לַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר עֲבַדַּת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם: (טז) וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר
 יֵאָשֶׁם לְמִלְחָה בְּכָל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאִשְׁמָה בָּהּ וְגַם אֶל־תְּוֹד־הַחֵיכָל
 אוֹ אֶל־כָּל־סְבִיבוֹתָיו גָּזָה יִגָּזָה וְיָד לֹא־תִנְעֶ־בוֹ וּבְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ
 בְּכָל־מִדְּיוֹת מַלְכוּתִי: (טז) וְגַם בְּסֶפֶר יִשְׁקֹל מִבֵּית אוֹצְרֵי לְבִנְת
 וּלְחַדֵּשׁ אֶת־הַבַּיִת וּלְחַנֵּן אֶת־חֲמוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־אֶרֶץ יְהוּדָה:

(טז) וַיְהִי כִשְׁמַע יוֹנָתָן וְהָעָם אֶת־תְּוֹדֵי־בָרִים הָאֵלֶּה לֹא הֵאֱמִינוּ בָהֶם
 וְלֹא־פָנּוּ אֲלֵיהֶם כִּי זָכְרוּ אֶת־כָּל־הַרַע אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל וְאֶת־
 הַחֲסִין אֲשֶׁר לְחִין אֶתֶם: (טז) נִיטְבוּ דַבְּרֵי אֶקְסִמְנִירוֹם בְּעֵינֵיהֶם
 עַן אֲשֶׁר קָדַם אֶתֶם בְּאַהֲבָה וּבְשָׁלוֹם וַיְהִי בְּעוֹזְרוֹי כְּרֵי־יָמִים:
 (י) וְהַמִּלְחָה אֶלְכִסְנִירוֹם אֶסֶף מִלִּגְדוֹל וַיֵּצֵא לְמִלְחָמָה לְקִבְּרַת

דימיטריוס : (א) ויהי הם נלחמים במערכה נגוסו אנשי דימיטריוס
 ויהי ברדף אחריהם וגבר אלכסנדרוס : (ב) ונתתי המלחמה ארצה
 עד-באדושמש ויפל דימיטריוס בין החללים :

(ג) ויהי אחרי-כן נישלח אלכסנדרוס מלאכים אל-תלמי מלך
 מצרים לאמר : (ד) אחרי שובי אל-ארץ אבותי ושבותי על-בסא
 מלכותי והממשלה נבינה בגדי : (ה) ואחרי מכותי את-דימיטריוס
 במערכה והוא וחילו נגפו לפני וישבתי על-בסא מלכותי : (ו) הנה
 אנכי יצאתי לשחר פניך ולבקש את-אתכתך : (ז) ועתה אם-נא
 מצאתי חן געניך תנה את-בתך לי לאשה : (ח) ואנכי אהיה-
 לך לחסן והקבכתי-לך אשכר ולבתך אתן מחר ומתן בנד המלך :
 (ט) ויענהו המלך תלמי ויאמר : (י) ברוד היום אשר שבתי-בו אל-
 ארץ אבותיך וישבת על-בסא מלכותם ועמי לעשת ככל אשר
 שאלת : (יא) אך בא-נא לקראתי לעפו וגראה פנים והתחפתתי-
 בך פאשר דברת : (יב) ויהי בשנת מאה וששים ושנים ויצא
 המלך תלמי ממצרים עם-קליאופטרה בתו ויבאו לעפו :
 (יג) ואלכסנדרוס בא לקראתו ויתן-לו תלמי את-בתו לאשה
 ויעשו משתה גדול בעכו בנד המלכים : (יד) ויכתב אלכסנדרוס
 ספרים ליונתן ויבקש ממנו לבא אליו ולהראות לפניו : (טו) ויבא
 יונתן בתפארת גדולה לעפו וימצא-שם את-שני המלכים ויתן
 להם ולאחביהם משאות יקרות וזהב וכסף וימצא חן געניהם
 (טז) ויבאו גם מאנשי רשע בישראל שמה להוציא את-דבתם
 רעה על-יונתן ולא אבה המלך שמע לקולם : (יז) ויצו להפשיט
 את-יונתן את-בגדיו ולהלבישו בגדי ארזמן ויעשו-כן וישבתו
 המלך אצלו : (יח) ויצו אחרי-כן את-שריו להעבירו ברחבות העיר
 ולקרא לפניו : (יט) איש איש אשר יעז פניו למרות פבוד יונתן
 או לעשת לו רעה גדולה או-קמנה דמו בראשו : (ע) ויהי כי ראו
 מלשיניו כי כבדו המלך והלבישו ארזמן וכי קראו ככה לפניו
 ויברחו כלם ונגוסו : (עא) ויכבדו המלך נגד קר-העם ויפקד אתו
 המספר אהביו וישם אתו לראש ולנגיד : (עב) ואחרי-כן שב יונתן
 בשלום ובימחה וישלמה :

(ע) ויהי בשנת חמש וישיש ומאה ויבא דימיטריוס בן--
 דימיטריוס מאי קריטה וישב אל ארין אבותיו (ע) וישמע אקפסנדרוס
 ויזעה לבו וילך וישב מהר לאנמוכיא : (ע) ויפקד דימיטריוס
 פקיד את אפלוניוס אשר היה נציב ארם מתחון ויזעק מיל גדול
 ויחן על יבנה : (ע) וישלח מלאכים אל יונתן תבתי לאמר : (ע) לא
 התנצב איש לפני בלתי אתה לבדה ורק למענה הייתי לחרפה
 ועתה הנדלי חרק על ההרים פחה : (ע) אם איש מיל אתה רדה
 אלי אל המישור ויבחן פתנו בי כח הערים אתי : (ע) וכי תשא לך
 נפשך לאמר מה כחי וכח העם אשר לרגלי כי בטחתי--כו :
 (ס) והנדתי לך כי לא תוכל לעמד לפני העם אשר הבו את--
 אבותיך בעמים בארץ משבותם : (ס) ואף תוכל לקום לפני
 הסיר הנורא הזה עם סוס ורכב במישור אשר אין שם הרים
 וסלעים לנוס ולהסתתר בם :

(כ) ויהי בשמע יונתן את דברי אפלוניוס ויתעצב אל לבו
 ויבקה עשרת אלפים איש בחור ויצא מירושלים ושמעון אחיו בא
 לקראתו לעזר לו ויעתק את מחנהו לפני יפו : (כ) ויקאמו ישרי
 יפו ותתו בא העירה בי אנשי אפלוניוס בקרבה : (כ) ויהי כי
 הרעיש את החמות וימנו ישרי העיר ויפתחו את השערים והתי
 העיר בנד יונתן : (כ) וישמע אפלוניוס ויסן את פגי העיר עם
 שלשת אלפים פרישים וחיל כבד רגלי ויתנפל ללכת אשדודה
 קבען התיקו מן העיר אל המישור כי נשען על רב סוסיו :
 (כ) ניסע יונתן אחריהם על הדרך אשדוד ותחל המלחמה בין שתי
 המחנות : (כ) ואפלוניוס השאיר בהחבא אלה פריש במחנה
 מאחריו : (כ) ויהי כי ייחזק יונתן כי המארב בעקבו וכי הוא
 משוטט סביב למחנה לירות בהצים על העם ויצו יונתן את אנשי
 צבאו לעמד איש תחמי : (כ) ויורו המורים מן הכקר עד הערב
 עד הלאות הסוסים : (כ) וירא שמעון כי עופים הם וימהר וינהג
 את היליו לקראתם ויתגר בם וינסו : (כ) וישוטו על פני השדה
 אנה ואנה וינסו אשדודה ויחפזו אל בית דגון אלהיהם להקלמ
 שמה : (כ) ויבז יונתן את אשדוד ואת פנוותיה וישרף את העיר

ואת

וְאֵת־בֵּית־דָּגוֹן וְכָל־הַגְּמֻלָּטִים בְּתוֹכוֹ : (צג) וַיְהִי מִסְפָּר הַחֲלָלִים
וְהַנְּשָׁרְפִים בְּשִׁמוֹנֵת אֲלָפִים גָּפָשׁ : (צד) וַיִּפֶן יוֹנָתָן מִשָּׁם וַיֵּצֵר עַל
אֲשָׁקְלוֹן נִיצָאוּ אַנְשֵׁי הַעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאסְפוּהוּ בְּכָבוֹד גָּדוֹל הַעִירָה :
(צו) וַיִּקַּח יוֹנָתָן אַחֲרֵיהֶן אֶת־חֵילוֹ וְאֵת־הַרְבוֹשׁ אֲשֶׁר רָכַשׁ וַיֵּשֶׁב
יְרוּשָׁלַיִם : (צז) וַיִּשְׁמַע אֲלֶפְסִנְדְּרוֹס וַיֹּסֶף עוֹד לְבַכְדוֹ מִקִּדְּם וַיִּשְׁכַּח
לוֹ אֲבָגְט וְהֵב בְּאֲשֶׁר נִחְרָרוּ שְׂאֵרֵי הַמְּלָכִים וַיִּמְקֵלֵם לֹא־אֶת־עַקְרוֹן
וְאֵת־גְּבוּלָהּ לְאַחֲזֵת עוֹלָם :

יא (א) וּמִלְמֵי מַלְךְ מִצְרַיִם הִקְהִיל עִם רַב כַּחַל אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם
וַיֹּאסֶף אֲנִיּוֹת רַבּוֹת־כִּי מְלֹאוֹ לְבוֹ לְרִשְׁתׁ אֶת־מַמְלַכְתּוֹ אֲלֶפְסִנְדְּרוֹס
בְּעֶרְכָּהּ וְלְהוֹסִיפָהּ עַד־מַמְלַכְתּוֹ : (ב) נִיפַע כְּאֵהֵב אַרְצָה אָרֶם
וַיִּפְתְּחוּ כָּל־הָעָם אֶת־שַׁעְרֵי עֵינָם נִיצָאוּ בְּשִׁמְחָה לִקְרַאת חוֹתָן
הַמֶּלֶךְ וַיִּבְכְּדוּהוּ כִּי־בֵן צָוָה אַתָּם הַמֶּלֶךְ : (ג) אוֹלָם בְּכָד־עִיר וְעִיר
אֲשֶׁר דָּרְכָה בָּהּ בָּרַגְלוֹ הַשְּׂאִיר מִצֵּב בְּקַרְבָּהּ : (ד) וַיְהִי כִּי־הִקְרִיב
לְבֹא אֲשֶׁר־יָדָה וַיִּרְאֶהוּ אֶת־בֵּית־דָּגוֹן כִּי־שָׂרָף וְאֵת־הָעִיר וּמִגְרִישֵׁיהֶּ
מֵעִי מַפְלָה : (ה) וְאֶת־פְּגָרֵי הַחֲלָלִים אֲשֶׁר גָּפְלוּ תַּמָּרִים תַּמָּרִים
עַל־אֵם־הַדְּרֶךְ מִבְּלֵי נִתּוֹן לָהֶם קָבֵר : (ו) וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַכְּטִינָא וְרִאָה
אֶת־הַמַּחְפָּקָה אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹנָתָן בְּאַרְצָן : (ז) וַיֹּאמְרוּ־לֵבן לְמַעַן
הַבְּאִישׁוּ כְּעִינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּחְרַשׁ הַמֶּלֶךְ וְלֹא־עָנָה אַתָּם דָּבָר : (ח) וַיּוֹנָתָן
יֵצֵא לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ עַד יָפוֹ וַיִּשְׂאֲרוּ אִישׁ אֶת־אֶחָיו לְשִׁלוֹם וַיְלִינֵי
שָׁם בְּלִיקָה הַהוּא : (ט) וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח יוֹנָתָן עִם הַמֶּלֶךְ עַד־בַּסַּל
הַלִּיטָרוֹן וְאַחֲרֵיהֶן שָׁב יְרוּשָׁלַיִם : (י) וּמִלְמֵי לְבָד אֶת־כָּל־הָעָרִים
עַד־סְלוּקִיָּא אֲשֶׁר עַל־יַד הַיָּם כִּי נִחְפָּד לְבָבוֹ עַל־אֲלֶפְסִנְדְּרוֹס :
(יא) וַיִּשְׁכַּח מִלְּאֲבִים אֶל־דִּימִטְרִיוֹס לֵאמֹר : (יב) בֹּא־נָא לִקְרַאתִי
וְנִכְרַת בְּרִית יִתְדוֹ וְאֵת־בֵּיתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲלֶפְסִנְדְּרוֹס אֶתְּןָ לָּךְ
לְאִשָּׁה וְעוֹרְתֶיהָ לְרִשְׁתׁ אֶת־נַחֲלַת אָבִיךָ : (יג) כִּי נִחְמַתִּי אֶת־אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי לָתֵת אֶת־בֵּיתִי לְאִישׁ אֲשֶׁר יִבְקַשׁ אֶת־גְּפָשִׁי : (יד) וַיִּשְׁמַע
לוֹ עֲלִיּוֹת דְּבָרִים רַק לְמַעַן הֵאָחֵז בְּאַרְצוֹ : (טו) וַתִּגְלַח שְׁנֵאתוֹ
אֶת־אֲלֶפְסִנְדְּרוֹס לְעִינֵי כָּל־הָעָם כִּי סָר מִמֶּנּוּ וַיִּקַּח אֶת־בֵּיתוֹ וַיִּתְּנָהּ
לְדִימִטְרִיוֹס : (טז) וַיְהִי כַּבֹּא מִלְמֵי לְאַנְמוּכִיָּא וַיִּשָּׁם שְׁתֵּי כַתְרוֹת
כְּרָאוֹ אֶת־כַּתֵּר אֶסְיָא וְאֶת־כַּתֵּר מִצְרַיִם :

(י) והמלך אלכסנדרוס תנה געת בהיא בארץ קיריקא יען
 כי מרדו יבו ישבי הארץ ההיא : (יא) ויהי בשמעו את אשר עשה
 לו חזתנו ויפן לתקחם ויצא מלמי בגד תוקה לקראתו ויהי אתו
 בניסוהו : (יב) ויברח אלכסנדרוס ארצה ערב להמלט על נפשו
 ומלמי היה הלוך וגדל : (יג) ויכרת ובריא אל הערבי את ראש
 אלכסנדרוס וישלח אתו אל תלמי : (יד) ויהי מקץ שלשת ימים
 וימת תלמי ויכו כל האנשים אשר הגיית בכל ערי המצד
 מאנשי המלחמה אשר היו בהם מקדם : (טו) ותסב המלוכה
 קדימטרוס בשנת שבע וששים ומאה :

(טז) ויהי געת בהיא וינקח וינתן את אנשיו בארץ יהודה
 לכבש את המצודה אשר בירושלים וישפך סוללה עליה ויבן
 קלימפון לקראתה : (יז) ויקומו אנשי בבל על ושנאי בגי ישראל
 ויגכו אל המלך לענות סרה ביונתן ויאמרו הנה יונתן הביא את
 המצודה במצור : (יח) וישמע המלך ויתאנהבו ויאמר את רכבו
 ויגדף אל עכו וכתב לו לאמר : (יט) השמר לך פן תקחם על
 המצודה אך קום מהר ואל תעמד מבא אלי קיפו וגדברנו יחד :
 (כ) ויהי בשמע יונתן את הדברים האלה ויצו את אנשיו לבלתי
 סור מן המצור ויבחר לו מזקני ישראל ומכהני העם וישם נפשו
 בכפו ויגדף : (כא) ויבחר בידו כסף וזהב ושקמות ומתנות וקרית
 ויבא אל המלך לעכו וימצא חן בעיניו : (כב) ואת אמנם הבאישו
 הפשעים בעם בברחו המלך באשר עשו המלכים לפניו וינשאוהו
 לעיני שריו ועבדיו : (כג) וישב ויקם אתו על משמרת הכהנה
 וישבהו עליבנו הראשון וישם את כסאו מעל בלתי השרים אשר
 אתו : (כד) ויבקש יונתן מידו להסיר חסם מערי ארץ יהודה
 ומשלישת חנפות אשר בשמרון ובגליל ויאמר לשקל במחירו
 שרש מאות כבר כסף אל גננו המלך : (כה) ויאזת לו המלך בכל
 אשר שאל ונתן לו הכר כתיב בך ברים האלה :

(כז) המלך דימטרוס ליונתן אחיו ולכל העם יהודה שלום :
 (כח) הנה אנכי שולח לך את משנה הספר אשר שלחתי בגללכם
 ללפניכם אבי למען תדעו את הברכה בך :

(לח) המלך דימיטריוס נתן את ברכתו שלום ללסטינים אביו :
 (לז) הנה יש את נפשי להיטיב עם אחי עם יְהוּדָה עִקֵב
 נפלאה אהבתם לי ולבכם שלם עמי : (לז) לכן גזרתי אמר כל
 גבולי ארץ יהודה ושלשת הנפות אפריקה ולוד ורמה הנקפות
 לה מאדמת שמרון ומצריהן למקריבי קרפן בירושלים תהינה
 לאחות עולם : (לח) והוסר מהם המכס אשר נתנו למלך כדי שנה
 בשנה מתבואת הארץ ומדרי העין ואת מכס המלח ואת מנת
 המלך ואת המעשר לא ישלמו עוד : (לז) את כל אלה שמט
 אשמת ותיתה ואת להם לחק לדרות עולם ולא יעבר : (ט) ומשנה
 הספר הזה ינתן ביד יונתן סבתו למען מניחו לזכרון במקום גאמן
 על־הר הקדש :

(מ) וירא דימיטריוס בישקמה הארץ ואין איש עמד לשמנו
 וישלח את כל חילו את ילדי הארץ מעקיו וילכו איש איש למקומו :
 (מ) ויותר עמו רק החיל מבני הנגב אשר הביא מאי תים ורע
 הדבר מאד בעיני אנשי חיל אבותיו וישממו את המלך :

(מ) ואיש היה בחצר המלך ושמו טרפון והוא היה אהב
 למלך אלכסנדרוס : (מ) וירא את דימיטריוס רע בעיני החיל
 ניקם וילך אל אמלפיאל הערבי והוא היה אמן לאנטיוכוס בן
 אלקסנדרוס : (מ) ויבקש ממנו לתת את הנער על־ידו לרשת
 את כסא אביו ויספר לו את מעשה דימיטריוס ושנאת אנשי
 הצבא אתו וישב עם הערבי ימים רבים :

(מ) ויונתן שלח בעת ההיא אל דימיטריוס לאמר : (מ) הואלי
 גא וצו את אנשיך לצאת מן המצודה אשר בירושלים ומן
 המבצרים כי לא חדלו עוד מהרע לבני ישראל : (מ) ויען דימיטריוס
 את יונתן ויאמר : (מ) גם בדבר אשר שאלת בעדך ובעד העם
 אשר פניך וגם הרבה ארבה את חכדי עמכם לעת נכונה :
 (ז) אמנם בעת היטיב היטיב אנה עמדו בשלחך לי מאנשי
 מלחמתך לעמד לימיני כי כל צבאותי סרו מעלי : (מ) וישלחו
 יונתן שלשת אלפים איש בחור ויבאו אל המלך לאנטיוכיא וישמח
 לקראתם : (מ) ואנשי העיר נקהלו ברחבות ומספרם בעשרים

וּמֵאַחַר אֵלֶּה אִישׁ וַיִּבְקְשׂוּ לַחֲרֹג אֶת־הַמִּלְחָה: (32) וַיִּמְלֹט הַמִּלְחָה אֶת־
 תּוֹךְ הָאָרֶז: (33) וַיְהִי כִּי־בִקְשׂוּ אֲנֹשֵׁי הָעִיר אֶת־מִבְּאֵי הָעִיר
 וַיַּחֲלוּ לְהַרְעִישׁ אֶת־הַחֲמוֹת: (34) וַיִּקְרָא הַמִּלְחָה אֶל־הַיְהוּדִים קָדוֹם
 לְעֹזְרָתוֹ וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו וַיִּשְׁמְצוּ עַל־פְּגִיבֵי־כַל־הָעִיר: (35) וַיַּחֲרֶנּוּ בַיּוֹם
 הַהוּא בְּמֵצַת אֵלֶּה נֶפֶשׁ וַיִּצִּיתוּ אִישׁ בְּעִיר וַיִּשְׁלְלוּ שְׂלַל רַב וַיִּפְדּוּ
 אֶת־הַמִּלְחָה: (36) וַיִּרְאוּ אֲנֹשֵׁי הָעִיר כִּי־נִבְרַח יַד הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם
 נִימִם לְדָבָם וַיִּתְחַנְּנוּ אֶל־הַמִּלְחָה וַיִּבְקְשׂוּ רַחֲמִים וַיֹּאמְרוּ: (37) תְּנֵה
 לָנוּ יְדָה לְהַצִּילָנוּ וְלֹא יִקְחֶמוּ הַיְהוּדִים עוֹד בָּנוּ וּבְעִירָנוּ: (38) וַיִּשְׁלִיכוּ
 אִישׁ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלִימוּ וְלַיְהוּדִים הִיָּתָה יָקָר וַיִּגְדַּה בְּעֵינֵי
 הַמִּלְחָה וּבְעֵינֵי עַם הָאָרֶץ וַיִּשׁוּבוּ בְּרַכּוּשׁ גָּדוֹל יְרוּשָׁלַיִם: (39) וַיְהִי
 כִּשְׁבַת דְּיָמֵימִטְרוֹים בְּמַח עַל־כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ וְאֵין מַכְלִים דְּבָר בְּאָרְץ
 וַיַּחַד דְּבָרָו כִּי לֹא־שָׁמַר מְאוּמָה מִכָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דְּבָר לְיוֹנָתָן
 וַיִּשְׁנֹאֲהוּ: (40) וַיִּנְמַל לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה וַיִּמְעַל בּוֹ רַב־מַעַל:

(41) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּשָׁב מְרִיפּוֹן עִם־אֲנַטְוִיכּוּם הַנָּעֵר
 וַיִּשֶׁם אֶת־הַבְּתֵר בְּרֹאשׁוֹ וַיִּמְלִיכֶהוּ: (42) וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־אֲנֹשֵׁי
 הַצָּבָא אֲשֶׁר שָׂמַח דְּיָמֵימִטְרוֹים מֵעֲלוֹי וַיִּלְחַמּוּ־בּוֹ וַיִּגַּם וַתְּהִי־לוֹ נֶפֶשׁוֹ
 לְשָׂלָל: (43) וַיִּקַּח מְרִיפּוֹן אֶת־הַפִּילִים וַיִּלְכֹּד אֶת־אֲנַטְוִיכּוּיָא:
 (44) וַיִּכְתַּב אֲנַטְוִיכּוּם הַנָּעֵר אֶל יוֹנָתָן לֵאמֹר: (45) תִּנְנֵי מְקִים אֶתְּךָ
 כַּדָּן הָרִאשׁ לְעֵמֶךָ וְאַרְבַּע הַנְּפֹת תַּהֲיִינָה תַּחַת יְדָה לְמַעַן לֹא־
 תִסּוֹר אֶתְּבִתְךָ מִמֶּנִּי: (46) וַיִּשְׁלַח־לוֹ כָּל־זָהָב רַבִּים לְמַנְחָה וַיִּשְׁלִיטֶהוּ
 דְּשָׂרָת בָּם עַל־שְׁלַחְנֵוֹ וְלִלְבַשׁ אֲרִינְמָן וְלַחֲגֹר אֲזוּר וְזָהָב עַל־מַתְּנֵיוֹ:
 (47) וְאֶת־שְׁמֵעוֹן וְאֶחִי יוֹנָתָן שָׁם לְפָקִיד עַל־הָאָרֶץ מִחֶבֶל צוּר וְעַד־
 קֶצֶה אָרֶץ מִצְרַיִם:

(48) וַיֵּצֵא יוֹנָתָן מִירוּשָׁלַיִם וַיַּעֲבֹר בְּכָל־הָעָרִים אֲשֶׁר מֵעַבְרָה
 לְנֶחַר וַיִּנְהָרוּ אֵלָיו כָּל־שׂוֹלְמֵי חֶרֶב מֵאָרֶץ אֲרָם וַיִּבְאוּ לְעֹזְרָתוֹ:
 (49) וַיְהִי כִּי־הִקְרִיב לְבָא אֲשַׁקְלוּנָה וַיֵּצֵאוּ אֲנֹשֵׁי הָעִיר לְקַרְבָּאתוֹ
 וַיִּבְיֹאֲהוּ בְּכַבֵּד הָעִירָה: (50) וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם עֲזַתָּה וַיִּמָּאֲנוּ אֲנֹשֵׁי עֲזַה
 לְתַתּוֹ בֵּא הָעִירָה וַיִּצַר עָלֶיהָ וַיִּבְעֵר אִישׁ בְּמַגְרִשְׁיָהּ וַיִּקַּח אֶת־
 שְׂלָלָם: (51) וַיִּקְרָאוּ יֹשְׁבֵי עֲזַה לְשָׁלוֹם וַיַּעַן לָהֶם יוֹנָתָן שְׁלוֹם וַיִּבְסַח
 מִבְּגֵי קִצְיֵי דְעִיר לְתַעְרוּבוֹת וַיִּשְׁלַחֶם יְרוּשָׁלַיִם וַיִּוָּסֶף כְּעֵבֶר בְּאָרֶץ

עד לְבַא דְּמִשְׁקָא: (ע) וַיִּשְׁמַע שָׁם יוֹנָתָן לֵאמֹר הִנֵּה נִצְיָבֵי דִימִסְרִיזִים
 בָּאוּ בְּסוּל גְּדוּד הַגְּלִילָה וְהֵם בְּקֹדֶשׁ לְגַרְשָׁה מִדְּהָאָרֶץ: (ע) וַיֵּצֵא
 לְקִרְאָתָם נִיגוּב אֶת־שִׁמְעוֹן אֲחִיו בְּאָרְץ וַיֵּצֵר שִׁמְעוֹן עַל־בֵּית־צוּר
 יָמִים רַבִּים אִין יֵצֵא וְאִין בָּא: (ע) וַיִּקְרְאוּ לוֹ לְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלַם שִׁמְעוֹן
 עִמָּהֶם וַיּוֹצִיאֵם מִדְּהָעִיר וַיִּתֵּן מִצֵּב בְּתוֹכָהּ: (ע) וַיּוֹנְתָן חֲנָה אֶת־
 עַתְנָהּ עַל־יַד יַם פְּגֵרַת וַיִּשְׁפִּימוּ בְּבִקְרָה וַיִּבְאוּ לִפְנֵי עַרְבּוֹת־הַצָּר:
 (ע) וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְחָנָה חֵיל הַגּוֹיִם נֹסְעִים לְקִרְאָתוֹ בְּעַרְבַת
 וּבְמִקְצֵתָם שָׁמוּ לְמֵאֲרָב בְּהָרִים: (ע) וַיְהִי בְּנִסְעוֹ לְקִרְאָתָם וַיִּבְרַד
 הַמֵּאֲרָב מִן־הַמַּחְבֵּאִים וַיִּתְנַר בָּם: (ע) וַיֵּרָא הָעַם אֲשֶׁר אֶת־יוֹנָתָן
 וַיִּגּוּסוּ וְלֹא נִשְׁאָרוּ אִתּוֹ וּזְלֹתֵי שָׂרֵי הַצָּבָא מִתְתַּיְחוּ בְּךָ־אֲבָשְׁלוֹם
 וַיְהוּדָה בְּן־כְּלָבִי עַם־אֲנָשִׁיהֶם: (ע) וַיִּקְרַע יוֹנָתָן אֶת־בְּגָדָיו וַיִּזְרַק
 עֶפְרָע עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּתְחַנֵּן אֱלֹהֵי וְאֲחֵרֵי־בֶן שֶׁב לְהַלְחֵם בְּאֹיְבָיו וַיִּנְיֶסֶם:
 (ע) וַיֵּרָא הָעַם אֲשֶׁר נְפֻצוּ מֵעֲלָיו וַיִּשׁוּבוּ אֵלָיו וַיִּדְלְקוּ בָּקָם אֲחֵרֵיהֶם
 עַד־בָּאֵם אֶל־מְקוֹם מַחְנֵיהֶם אֲשֶׁר בְּקֹדֶשׁ וַיִּחְנֵי־שָׁם: (ע) וַיִּפְרֹדוּ
 מִן־הַגּוֹיִם בַּיּוֹם הַהוּא בְּשִׁלְשֵׁת אֲלָפִים נַפְשׁ וַיּוֹנְתָן שֶׁב לִירוּשָׁלַיִם:
 יב (ע) וַיֵּרָא יוֹנָתָן כִּי תִיַתֵּה לוֹ הַרְוָחָה מִסָּבִיב וַיִּבְחַר־לוֹ אֲנָשִׁים
 וַיִּשְׁלַחֵם לְרוּמָא לְהַקִּים וּלְחַדֵּשׁ אֶת־הַקְּבִרִית אֶת־יִשְׁבִּיָּה: (ע) וְגַם
 לְאֲנָשֵׁי אֲשַׁפְּרָתָא וּלְמִקְוֹמוֹת אַחֵרִים כְּתַב סְפָרִים דְּבָרֵי שְׁלוֹם וַאֲמַת:
 (ע) וַיְהִי כִּבְבָאֵם לְרוּמָא וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי וְקָגִי תַעֲם נִיאֲמָרוּ: (ע) יוֹנָתָן
 הִבְהִין וְעַם תִּיהִי־יָדִים שְׁקָחוּנּוּ אֵלֵיהֶם לְחַדֵּשׁ אֶת־קְבִרִית הַאֲהֶבֶת
 אֲשֶׁר הִקִּימוּתָם אֲפִנּוּ זֶה יָמִים: (ע) וַיֵּאוֹרֻוּ לָהֶם וְקָגִי רוּמָא וַיִּתְנֵנוּ
 לָהֶם סְפָרִים לְאֲנָשֵׁי קְבִרִיתָם אֲשֶׁר בְּכַל־מְדִינָה וּמְדִינָה עַל־תְּרִיבָה
 לְמַעַן הַשִּׁיבֵם בְּמַח אֶל־אָרֶץ יְהוּדָה: (ע) וַהּ מִשְׁגָּה הַסֵּפֶר אֲשֶׁר
 שָׂחָה יוֹנָתָן לִישְׁבֵי אֲשַׁפְּרָתָא:

(ע) יוֹנָתָן כִּהֵן הַגְּדוּל וְקָגִי תַעֲם וְהַכְּהֵנִים וְכָל־עַם־הַיְהוּדִים
 לְאַחֵיהֶם אֲנָשֵׁי אֲשַׁפְּרָתָא שְׁלוֹם:

(ע) הִנֵּה זֶה יָמִים רַבִּים וְאַרְגִּישׁ מִלְּכֶכֶּם שְׁלַח סְפָרִים אֶל־חֻזְיָו
 כִּהֵן הַגְּדוּל לֵאמֹר כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ כְּפִתּוּב כְּמִשְׁגָּה הַסֵּפֶר
 אֲשֶׁר מִפְּתַח: (ע) וְחֻזְיָו שָׂמַח לְקִרְאָתָהּ הַצִּיר אֲשֶׁר שְׁלַח וַיִּקַּח אֶת
 סֵפֶר הַקְּבִרִית וְהַאֲהֶבֶת מִיָּדוֹ: (ע) וְעַתָּה אֵם אֲמַנְם לֹא חִסְרָנוּ דְּכָר

וְתוֹרַת

ותורת יי אשר בגידנו לתנחומים לנו : (יא) לא תדלנו משלח לך
את מלאכינו אלה לתדוש ולחזק את ברית האהבה והאהבה עמכם
כן נחשב פגרים בעיניכם כי ארכו הימים אשר שלחתם אלינו :
(יב) לכן דעו ינא פי כל שבת ומועד אשר נקריב בהם קרבן
לאלהים ונזפרתם גם אתם על עולותינו ובתפלתנו כאשר יאות
לחענור אליי בעד שלום האחים : (יג) כי בשלומם ובכבודם
יגל וישמח דבנו : (יד) ואף כי צרות רבות ורעות עברו על נפשנו
כי נלחמנו עם כל המלכים מסביב אשר קמו עלינו להשחיתנו :
(טו) לא עלה על לבנו להוגיע אתכם או את בעלי בריתנו לבקש
עזרה מדם במלחמות האדה : (טז) בי יי אלהים דעה בעזרנו
וחצילנו מפף צרינו ובניעם קפנינו : (יז) אולם בשלחנו בעת את
מלאכינו אתנו מיניום בן אנטיוכוס ואת אנטיפטר בן יושע לאחינו
בגירומא לתדוש את ברית האהבה הנושגת עמכם : (יח) הפקדנו
אתם לקבל גם אליכם לשאל בשלומכם ונתת את הספר הזה
בידכם ולתדוש את בריתנו אתכם : (יט) ואם ייטב בעיניכם תשיבו
אתנו דבר : (כ) וזה משנה הספר אשר שלח ארנוש לחוניו :

(כא) ארנוש מלך אשפרתא לחוניו כהן הגדול שלום :

(כב) מצאנו כתוב בדברי הימים פי ישיבי אשפרתא והיהודים
אנשים אחים המה ואברהם אב לשניהם : (כג) בעתה ביידינו
זאת הואילוינא וכתבו לנו השלום לכם וגם אנחנו נכתב לכם :
(כד) גורל אחד יהיה לכלנו מקנינו וקנינו יהיו לכם ומקניכם
וקניכם יהיו לנו ואנכי שפטתי אלי נכון להודיעכם את כל אלה :
(כה) ויהי אחר הדברים האלה וישמע יונתן ביישיבי פקיד
דימטריוס וכי הם נסעים לקראתו בחיל גדול מבראשונה :
(כו) ויסע מירושלים ויצא לקראתם עד לבא חמת פטרם באם אל
ארצו : (כז) וישלח מרגלים לתור את מתינתם וישונו ויאמרו כי
נכונים הם להתנגל עליו חגיגה ויהי כבא השמש ויצו
יונתן את אנשיו לאמר עורו וישקדו לחילה ושימו איש חרב על
רכו והיו נכונים להקחם ויצב צופים סביבות המחנה : (כח) ויראו
האויבים את מחנה יונתן כי כלם חגורי כלי מלחמה ועמדים

בְּמַעֲרָבָה וַיַּחֲדְדוּ תַּרְדֵּה גְדוּדָה וַיַּבְעִירוּ אִישׁ הַנֶּחֱד וְהָיָה בַּמַּחֲנֶה
 וַיָּנוּסוּ : (א) וְלֹא יָדַע יוֹנָתָן וְאֶנְשָׁיו עַד אֹרֶךְ הַבִּקְרָר כִּי גָתְעוּ מִן־הָאִישׁ
 בַּמַּחֲנֶה : (ב) וַיִּרְדֵּף יוֹנָתָן אַחֲרֵיהֶם וְלֹא הִשְׁגִּים כִּי כָּבַד עֲבָרָו אֶת
 נַחַל הַלַּיְטָרוֹן : (ג) וַיִּפֹּן יוֹנָתָן לְקִבְרַת הַעֲרֹבִים מִמַּמְטָה וַבְּיָדוֹ וַיִּבֶם
 וַיִּקַּח אֶת־שִׁלְטָם : (ד) וַיִּסַּע מִשָּׁם וַיַּפְגַּע בְּדַמְשֶׁק וַיַּעֲבֹד בְּכָל־
 הָאָרְצִי הַהִיא : (ה) וַשְׁמַעוֹן גַּמַּע אֲשֶׁקְלוּנָה וְאַל־חַמְבָּצָרִים חֲקֹרֹבִים
 אֵלָיָה וַיִּפֹּן קִיפּוֹ וַיִּלְבְּדָהּ : (ו) כִּי שָׁמַע אֶת מְזֻמַּת יִשְׁבִי יָפוֹ לְהַסְגִּיר
 אֶת־הָעִיר בְּיַד פְּקִידֵי הַמִּיטְרִיּוֹס וַיִּשְׁבֹּן מִצָּב בְּתוֹכָהּ לְשִׁמְרָה :
 (ז) וַיָּשָׁב יוֹנָתָן אַחֲרֵי־כֵן יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְרָא אֶת־זִקְנֵי הָעָם וַיִּזְעַץ
 עִמָּהֶם לְחֹזֵק אֶת־מַבְצְרֵי אֶרֶץ יְהוּדָה וְלְהַגְבִּיחַ אֶת־חַמּוֹת יְרוּשָׁלַיִם :
 (ח) וְלְהַקִּים רִמָּה לְהַבְדִּיל בֵּין הָעִיר וּבֵין הַמְּצוּדָה לְמַעַן תִּפְרָד
 וְאֶנְשֵׁי הַמְּצוּדָה לֹא־יִקְרְבוּ עוֹד לְקִנּוֹת אֹו לְמַכּוֹר : (ט) וַהֲיִי בְּהַתְאַפֵּף
 הָעָם לְבָנוֹת וַיִּתְקַנוּ גַם אֶת־פְּרָצֵי חַמְמָה הַיְשָׁנָה וְשָׁמָּה כִּפְיִנְתָּא
 אֲשֶׁר חֲתַרְבַּעָה מִקֶּדֶם לְנָסֵחַ : (י) וַשְׁמַעוֹן בָּנָה אֶת־מַבְצָר הַדִּידָה
 בַּשְּׂפֵלָה וַיַּחֲזֹק אֶת־הַמַּבְצָר בְּדִקְתִים וּבְרִים :

(יא) וּמִרִיפּוֹן גַּבַּל נִקְלִים לְהַסֵּב אֶת מַמְלַכַת אַסְיָא אֵלָיו וְלַתַּת
 אֶת־הַבְּתֵר בְּרֹאשׁוֹ וְלִשְׁלֹחַ יָד בְּמִלְחָה אֲנַטְוִיכּוּס : (יב) וַהֲיִי כִּי־יִרְאֶה
 אֶת־יוֹנָתָן פְּנֵי־יְהוָה לִדּוֹ לְשִׁמּוֹן וַיַּעֲרַם לְתַפְשׁ גַּם־אֹתוֹ וְלַחְמִיתוֹ וַיִּקַּם
 וַיִּלְךְ אֶל־בֵּית־שָׁאֵן : (יג) וַיָּבֵא גַם יוֹנָתָן שָׁמָּה וְאֶרְבָּעִים אֶלֶף אִישׁ
 בַּחֹזֶר עִמּוֹ : (יד) וַיִּרְאֶה טְרִיפּוֹן אֶת־חֵיל־יוֹנָתָן כִּי־רַב הוּא וַיִּרְאֶה מִשְׁלַחַם
 כּוֹ יָד וַיִּתְחַסֵּד וַיָּבֵא בְּכַבּוֹד לְקִרְאָתוֹ וַיִּתְחַלֵּל אֹתוֹ אֶל־כָּל־אֲחֵרָיו
 וַיִּתְּנֵן לּוֹ מַתָּנוֹת וַיִּצְוּ עַל־עַבְדָּיו לְשַׁמַּע אֶל־קוֹל יוֹנָתָן כַּאֲשֶׁר לְקוֹלוֹ :
 (טו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ תַּעֲנֶה אֶת־הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְזָה וְאִין מְרִיבָה
 בְּיַגִּינוּ : (טז) שְׁלַח אַתֶּם אִישׁ לְאַחֲלוֹ וּבַחֲרֵ־לָהּ מְתִי מְעַט וַיַּעֲמִדוּ
 אֶתְּךָ וּבֹא עִמָּדִי לְעֹבּוֹ : (יז) וַנִּתְתַּיֵּה בְּיָדָהּ עַם כָּל־הַמַּבְצָרִים וְגַם
 אֶנְשֵׁי הַצָּבָא וְעַשִׂי הַמְּלָאכָה אֲתָן תַּסַּח יָדָהּ וְאֲשִׁיבָה־לִי כִּי־עַל־כֵּן
 יִצְאֵתִי לְקִרְאָתָהּ : (יח) וַיִּאֱמֹן יוֹנָתָן לְדַבְּרֵיו וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר
 וַיִּשְׁלַח אֶת־עַמּוֹ מֵעֵלָיו וַיָּשׁוּבוּ אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה : (יט) וְלֹא נִשְׁאַרוּ
 אֹתוֹ בְּלִתֵּי שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וּמִהֶם שְׁלַח אֲלָפִים אֶל־הַגְּלִיל וְאֶלֶף
 גַּבַּשׁ נִסְעוּ אֹתוֹ : (כ) וַהֲיִי כִּבְאוֹ בְּעֵבּוֹ בִּסְגָרוֹ אֶנְשֵׁי עַבּוֹ אֶת־דַּלְתֵּי

תעיר ויתפשטו את־יונתנו ואת־אנשיו חבו לפי־הרחב: (א) וישלח
 טריפון חיל ר' לי ופרשים הרך תליל אלה הערכה הגדולה לרדף
 אחרי אנשי יונתנו ולכלותם: (א) ויהי כששמעם פי־גשפיה יונתנו
 וכל־אנשיו נגפו ונתעוררו ונתמצבו להקדם בדרך־הים: (ב) ויראו
 האובים ביקמו להקדם בעד־נפשם וישובו לדרךם ותיחידים נמעו
 במח אל־ארצם: (ג) ויבכו העם את־יונתנו ואת־אשר נפלו בדרך
 אתו ויהי אהל כבוד לכל־ישראל: (ד) וכר־הגוים מסביב חשבו
 לבער את־העם מן־הארץ: (ה) כי אמרו אבד ראש מיהודה ועוזר
 אין ועתה נקימה עליהם ונשבית מאנשי זכרם:

יג (א) וישמע שמעון כי אסף טריפון חיל גדול לצבא על־ארץ
 יהודה ולשתתה: (ב) וכי גמנו כל־ישיבי הארץ ונקם ויעל יר־שלימה
 ויאסף את־העם וידבר על־לבם ניאמר: (ג) אתם ידעתם את־אשר
 עשיתי אני ואחי וכל בית־אבי בעד תורת יי ומקדשו וגם ידעתם
 את־המלחמות אשר גלתמנו וכל־התלאות אשר מצאנונו: (ד) ראו
 כי כד־אחי שפלה החרב בעבור ישראל ואותר בק אני לבדי:
 (ה) ועתה תללהדי משמר את־נפשי לעת־צרה כי לא טוב אנכי
 מאחי: (ו) כי אם קום אקום לנקם את־נקמת עם יי ומקדשו ואת־
 נקמת גשנו ונפנו מאת הגוים אשר התאספו מסביב למחות
 את־שמנו בשנאתם אתנו: (ז) ויהי כששמעם את־הדברים האלה
 ויחיו רוח העם ויענו פה אחד ויאמרו הנה אמה לנגיד עלינו
 תסת יהודה וינתן אחיה: (ח) ועתה צא ולחם את־לחמינו ושמיני
 ונעשינו ככל אשר תצוה עלינו: (ט) וישמע שמעון פרי־אנשי
 חיל וימהר לבנות את־חומות ירושלים ולחזק את־העיר מסביב:
 (י) וישלח את־יונתנו בראש־שלום בסידי כבוד לצבא על־יפו ויגרש
 את־ישרי העיר ויאחז־בה:

(יא) וטריפון גסע בחיל גדול בעפו להתגבל על־ארץ יהודה
 ויגהג את־יונתנו אתו אסור בנחשמים: (ב) ושמעון חנה נחזו
 בערכה אשר על־פני הדידה: (ג) ויהי כשמע טריפון כי שמו את
 שמעון לפקוד תסת יונתו אחיו וכי בסך־רב להקדם אתו וישלח
 אליו מלכים לאמר: (ד) תחזק תחזקמי ביונתן אחיך עמך אשר
 שלח

שלח ידו באוצר המקדש בקפודת מטמרתו : (א) ועמה בשעתה די
 מאת כפר כסף ושני בניו לתערה לבל יפשע בי אסא שליחני
 לחפשי השב אשיכנו לה : (ב) ויצו שמעון לשלח לו את הנכסף
 ואת הילדים אף בייטדע בי בנבלה ודבר ונעשגן לבל ילוננו
 עזיו העם לאמר : (ג) יונתן גהרג על ידו ען כי לא שלח לו את
 הנכסף ואת הילדים קפדיון גפשו : (ד) ויהי אחרי שלחו את הילדים
 ואת מאת הנכסף ונחל טריפון את דברו ולא שגח את יונתן :
 (ה) ויסע הלך וקרב אל ארץ יהודה לשחמה ויתחלה מנגד לארץ
 דרה אדר ושמעון הלך למולו אל כל מקום אשר פנה שם :
 (ו) ואנשי המצודה שלחו אל טריפון לאמר : (ז) מהר ובא בסתר
 דרה המדבר אלינו למען נצמיד כי אפסה כל מיתה : (ח) וימתה
 טריפון ויאסף את כר פרושו לשלחם ונעצרו מקרת כי ירד בלילה
 שהוא שלג רב מן השמים : (ט) ויפן משם וישם את פניו נלעה :
 (י) ויהי בבאו לפגי בית שאן ויהרג את יונתן ויקבר שם ואחרי
 כן שב אל ארצו : (יא) וישלח שמעון לקחת את עצמות אחיו
 ויקבר אתם אל קברת אבותיו במודיעית : (יב) ויסדרו לו כר בית
 ישראל ויבכו אתו ימים רבים : (יג) ויקם שמעון על קברת אבותיו
 ואחיו מצבה גדולה אבנים מהקצעות משגי עבריהן ויצג עליה
 שבעה עמודים אחד מול אחד ראבי ולאמו ולא רבעה אחיו :
 (יד) ויקף אתם קרנות גבוהות מעשה מקלעות ועליהן ספתחים כל
 כלי מלחמה לזכר עולם וגם תבנית אגיות מחטבות הנשקפות
 על פגיתים : (טו) ותמצקה הזאת במודיעית עד היום הזה :

(טז) וטריפון ארב במרמה לנפש אגמיוכוס הנער ויהי בהיותם
 ברה ויקם עליו וימיתו : (יז) וישם את דבת אפאי בראשו
 וירעץ וירוצץ את העם במאד מאד : (יח) ושמעון החזיק את
 מבצרי ארץ יהודה ויסובב אתם חמות בצורות ומגדלים גבוהים
 דלתים וברים וימלא את מקנותיהם בר ואכל : (יט) ויבחר שמעון
 אנשים וישלח אתם אל דימטרוס ויבקש מפניו להסיר את
 המשאות מעל הארץ כי כר מעשי טריפון רק שוד ותקם : (כ) ונע
 דימטרוס וכתבו פדברים האלה :

(לד) המלך דימיטריוס לשמעון הכהן הגדול ואתה המלך ולזקני העם ולכל בית יהודה שלום: (לי) הנה לקחתי את עמרת הזקב ואת אדנת הארנטי אשר שלחתם אלי והנני נכזין לתת לכם את בריתי שלום: (לז) וצויתי לכל פקדי אנצותי קנמש פדמשא אשר אסיר מעליכם: (לח) והקימו את אשר הכמתתי לכם והערים הפצורות אשר בניתם תהינה לכם לצמיתות: (לט) ונשאתי לכם בלמעל אשר מעלה בי עד היום הנה ואת מנת המקד ואת התרומות אשר הורמו מירושלים שמת אשמת אתידי: (מ) וכל איש בכך אשר יכשר להסתפח אל עבדתי יספח והנה אד שלום ורעות בינינו: (מא) ויהי בשנת שבעים ומאה נישבר על הגוים מעל בני ישראל: (מב) ומאז החלו לכתב בדברי תמים ובכל ספריהם בשנה הראשונה לשמעון הכהן הגדול שר ונשיא ליהודים:

(מג) ויהי בימים ההם ויסן שמעון על גור ויקח את העיר ואחרי הגישו כלי מפץ לקראתה וילכד המגדל: (מד) ויהי כייצרו אנשי המגדל אל תוך העיר ויהי מהומה גדולה בקרב העם: (מה) ויעלו בקם אנשים ונשים וטף על החמות ויקרעו את בגדיהם ויקראו בקול גדול אל שמעון אהה תן לנו ימנה: (מו) ויאמרו אלגא בחטאינו תעשה לנו אך עשה עמנו חסד ורחמים: (מז) ויחמל שמעון עליהם ולא המיתם ונגרש אתם מן העיר ויחטא אתי חפטים אשר שמרו בהם את אליליהם: (מח) ויסע אחריהם אל תוך העיר ונתן תודה ומלל לוי נבער את השקוצים ואת הגלולים: (מט) וישבן אנשים שמרי תורת יי בקרבה ויחזק את העיר ויבן לו בית בתוכה: (נ) וישבי המצודה אשר בירושלים מסגרים בתוכה אין יצא ואין בא לקנות או למפור: (נא) ויהי כי נשבר להם מטה לחם וימותו רבים מרעב ומחוסר כל: (נב) ויצעקו אל שמעון קתת להם את ימינו ויתן להם את ימינו ויגרשם מעל המצודה ויחטא אתה ויטר כל שקן מקרבה: (נג) ויהי בשנת מאה ושבעים ואחת בחדש השני בשלשה ועשרים יום בו נבאו אד המצודה בזמירות ובכזות תמרים ובזרות ובעונבים ובנבלים

וַיַּחַלְלוּ אֶת־יְיָ אֱשֶׁר פָּדָם מִיַּד הַצָּר הַצּוֹרֵר אֹתָם: (ד) וַיַּעַז שְׂמֵעוֹן
 לַחֹךְ אֶת־יְהוָה הַזֶּה שָׁנָה בְּשָׁנָה: (ה) וַיִּקַּם חַמּוּת עַל הַר הַכְּבִית
 אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַמְצֹדָה וַיֵּשֶׁב שָׁם הוּא וְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אָתּוּ:
 (ו) וַיֵּרָא אֶת־יִחְזָקָן בְּנֵו כִּי אִישׁ תֵּיל הוּא וַיִּפְקֵד אֹתוֹ וַיִּפְקֵד אֹתוֹ לְפָקֵד עַל
 כָּל־אֲנָשֵׁי הַצָּבָא וַיֵּשֶׁב בְּגֹר:

יך (א) וַיְהִי בַשְּׁנַת שְׁתַּיִם וְשָׁבְעִים וּמֵאָה וַיֵּאָחֵף דִּימִטְרִיּוֹס אֶת־
 חִילוֹ לְמַלְחָמָה עַל־טְרִיפּוֹן וַיִּלְךְ אֶל־אֶרֶץ מְדִי לְבַקֵּשׁ עֲזָרָה: (ב) וַיִּשְׁמַע
 אַרְשָׁקָה מֶלֶךְ פָּרַס וּמְדִי כִּי־בָא דִּימִטְרִיּוֹס אֶל־גְּבוּל אֶרְצוֹ וַיִּשְׁלַח
 אֶחָד מִשָּׂרֵי צָבָאוֹ לְאֶזְרָתָו וַיְצַוֶּהוּ לְתַפְשׂוֹ חַי וְלַהֲבִיאוֹ לְפָנָיו:
 (ג) וַיִּלְךְ וַיִּבֶן אֶת־חֵיל דִּימִטְרִיּוֹס וַיַּתְפֹּשׂ אֹתוֹ חַי וַיְבִיֵּאֵהוּ לְפָנָיו
 אַרְשָׁקָה וַיַּעַז וַיֵּאָחֵפוּ אֹתוֹ אֶל־הַמֶּשְׁמֵר:

(ד) וַתִּשְׁקַט אֶרֶץ יְהוּדָה מִמַּלְחָמָה כִּלְיָמִי שְׂמֵעוֹן וַעֲשֵׂה אֶדְמוּב
 לְעַמּוֹ וַיְהִי רְצוֹן וַנִּכְבַּד בְּמִמְשָׁלְתוֹ כְּרִימְיוֹ: (ה) וַיִּלְבֹּד אֶת־יָפוֹ
 בְּיַד חֲזָקָה וַתְּחִי לוֹ לְחוּף אֲנִיּוֹת לְעֹבֵר מִמְּנָה אֶל־אֵי הַיָּם: (ו) וַיִּרְחַב
 אֶת־גְּבוּלֵי הָאֶרֶץ לְעַמּוֹ וַיֵּאָחֵז בָּם: (ז) וַיְהִי לוֹ שְׁבוּנֵי־חֶרֶב
 לָרֹב וַיַּצַּר עַל גְּזֹר וְעַל בֵּית־צוֹר וְעַל־הַמְצֹדָה וַיִּבְעַר כָּל־שֶׁהָיָה
 מִתּוֹכָם וְלֹא עָמַד אִישׁ לְפָנָיו: (ח) כָּל־אִישׁ חָרַשׁ חָרִישׁוֹ בְּבִטְחָה
 וּבְשָׁלוֹם וְהָאֶרֶץ נִתְּנָה אֶת־יְבִילָהּ וְכָל־עֵץ־פְּרִי עָשָׂה אֶת־פְּרִיָּו:
 (ט) הַזֹּקְנִים יָשְׁבוּ בַחֲצוֹת וַיִּשְׁחֲחוּ בְטוֹב הָאֶרֶץ וַתַּבְחֹרִים לְבָשׁוּ
 הַדָּר וַיַּחְזְרוּ כְּלֵי־מַלְחָמָה: (י) שְׂמֵעוֹן נָתַן אֶכָּל גְּעָרִים וּכְגִלְיָקָרֵב
 לְמַלְחָמָה וְשְׂמֵעוֹ הֵלֵךְ לְמִרְחָקִים: (יא) שְׂקִט וּבִטְחָה נָתַן בְּאֶרֶץ
 וּבֵית־יִשְׂרָאֵל צִחְלָה וְשִׁמְחָה: (יב) בְּטַח יָשְׁבוּ כָל־מֹז אִישׁ פִּסַּח
 גִּפְנוֹ וַתַּסַּחַת תְּאֵנָתוֹ וּמַחְרִיד אֵין: (יג) קוֹל מַלְחָמָה לֹא נִשְׁמַע בְּאֶרֶץ
 וַגְּאוֹת עֲרִיצִים הִשְׁפֵּל הַשְׁפֵּלָה בְּיָמֵים הָהֵם: (יד) גְּדָבְאֵי עַמּוֹ גָּבְרוּ
 חֵיל וְאָנוּ וְעוֹל קָפְצוּ פִּיהֶם וַתּוֹכַח יְיָ שְׁעֵשְׁנֵעִיו: (טו) וַיִּבְרַם קַרְנָן
 מִקְדָּשׁ יְיָ וַיִּרְבַּב אֶת־כְּלֵי הַשָּׂרָת בְּקוֹדֶשׁ:

(טז) וַיִּשְׁמְעוּ יִשְׂבֵי רוּמָא וְאַשְׁפּוּרְתָא בֵּית־יִתְנָן וַיַּתְעַצְבוּ אֶל־
 לְבָם: (יז) וַיְהִי בְשִׁמְעָם כִּי הִנָּקַם שְׂמֵעוֹן אֲחִיו לְכַהֵן הַגָּדוֹל מִתְחִיּוֹ
 וְכָל־הָאֶרֶץ וְכָל־הַגְּעָרִים פָּתַח־יָדוּ: (יח) וַיִּקְתְּבוּ־לוֹ סֵפֶר בְּרִית עַל
 לְחוֹת נְחֹשֶׁת בְּרִית אֲהַבָה וְשָׁלוֹם כַּאֲשֶׁר פָּרְתוּ אֶת־יְהוּדָה וַיֵּאָחֵז־

וַיִּזְמַן אָחִיו בְּאָרְזָא בְּאֶרְצָא קַל־קַמֶּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם: (ט) וְזָח
 פִּתְשָׁנָן הַכְּתָב אֲשֶׁר שָׁלַח אֲנָשֵׁי אַשְׁפּוּרְתָא:

(כ) רֵאשֵׁי בְּנֵי־אַשְׁפּוּרְתָא וְהָעִיר לְשִׁמְעוֹן הַכְּהֵן הַגָּדוֹל וְלִזְקֵנָיו
 וְלַפְתָּנִים וְקָלְעָם יְהוּדָה אֲחֵינוּ שְׂרוּם:

(כא) הַמְּלָאכִים אֲשֶׁר שִׁמְחָתָם אֵלֵינוּ סָפְרוּ לָנוּ אֶת־כְּבוֹדָם

וְאֶת־גְּדֻלְתָּם: בְּאֶרְץ וְשִׁמְחָנוּ מְאֹד לְקִרְאָתָם: (כב) אֵת אֲשֶׁר בִּקְשׂוּ
 מִמֶּנּוּ כִּתְבָנוּ עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים אֲשֶׁר לְקִרְיָתָנוּ לְאֹמֶר:

(כג) נוֹמִינִיּוֹם בְּר־אֲנִיּוֹכִים וְאֲנִיּוֹפְטֵר בְּר־שִׁנְע שְׁלוּחֵי תִּיּוּדִים בְּאֹ
 אֲרֵינוּ לְחַדֵּשׁ אֶת־בְּרִית הָאֵהָבָה אֲשֶׁר כָּרְתָנוּ עִמָּהֶם: (כד) וַיִּיטֵב

בְּעֵינֵי הָעָם לְאַסֵּף אֶת־הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּכְבוֹד וּבְתַפְאֲרַת וְלִכְתֹּב
 אֶת־דְּבָרֵיהֶם עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְזָכֵר עִם־אַשְׁפּוּרְתָא וּמִשְׁנֵה

הַסֵּפֶר שְׁלַחְנוּ לְשִׁמְעוֹן בְּהֵן הַגָּדוֹל:

(כה) וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁלַח שְׁמְעוֹן אֶת־נוֹמִינִיּוֹם לְרוֹמָא לְמַעַן תִּקֵּים

אֶת־בְּרִיתוֹ עִם יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן בְּיָדוֹ מִנְחָה כְּגֹן זָהָב אֶחָד אֵלֶּה שְׁמֵל
 מִשְׁקָלוֹ:

(כו) וַיְהִי כִשְׁמַעַתְּ הָעָם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִיאָמְרוּ אִישׁ אֶל־

אָחִיו הֲבֵי לֹא נִשְׁקֵם גְּמִיל לְשִׁמְעוֹן וְלִבְנָיו: (כז) תֵּלֵא הוּא וְאָחִיו
 וְכָד־בֵּית־אֲבִיו הַרִימוּ אֶת־קַרְנוֹ עִמָּנוּ וְאַחֲרֵי הַכְּנִיעַם אֶת־כָּל־אוֹיְבֵינוּ

לְפָנֵינוּ קָרְאֵי דְרוֹר בְּאֶרְץ לְכָל־יִשְׂרָאֵל:

(כח) וַיִּזְוֹרוּ אֹמֶר לְחֲרוֹת אֵת כָּל־הַקְּרוֹת עַל לַחֹת

נַחֲשֵׁת וּלְחַכְרָם עַל־עַמּוּדִים בְּהַר־צִיּוֹן: (כט) וַזֶּה פִּתְשָׁנָן הַכְּתָב
 אֲשֶׁר תִּקִּימוּ:

(ל) בְּשִׁמוּנָה עָשָׂר יוֹם לְחַדֵּשׁ אֵלּוּל בְּשַׁנַּת מֵאָה וְשִׁבְעִים

וְשִׁתִּים: (לא) בְּשַׁנָּה הַשְּׁלִישִׁית לְשִׁמְעוֹן הַכְּהֵן הַגָּדוֹל בְּהַתְאַסֵּף

רֵאשֵׁי הָעָם יַחַד וְהַכְּהֵנִים וְהַזְּקֵנִים בִּירוּשָׁלַיִם: (לב) מוֹדַעַת זֹאת

בְּכָד־הָאֶרֶץ בִּי מִלְחָמוֹת רַבּוֹת הָיוּ בְּאַרְצָנוּ: (לג) וַיִּקָּם שְׁמְעוֹן בְּן־

מַתְתִּיָּהוּ מִמִּשְׁפַּחַת יְהוֹנָדָב וְאָחִיו בִּישְׁלִיכִי: אֶת־גִּפְשָׁם כִּמְגִיד

וַיַּתְצִבּוּ בְּפָנֵי שְׁנָאֵי עַמָּם לְבַל־תִּיפֵר תּוֹרַת יְיָ וּמִקְדָּשׁוֹ וַיְרִימוּ אֶת־

קַרְנוֹ עִמָּם: (לד) וַיִּזְמַן תְּהִלֵּי אֶת־הָעָם וַיְהִי לְכַהֵן גָּדוֹל: (לה) וַיְהִי
 בְּהַתְאַסֵּף וַיִּזְמַן אֶר־עַמּוּדֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְהִשָּׁם אֶת־אַרְצָנוּ וְלִשְׁלֹמֵת

יד בַּמִּקְדָּשׁ יי: (ל) וַיִּקְרָא שְׁמֵעוֹן וַיִּרְקַע אֶת־חֲנִיכָיו לְהַנְחִים בְּעַד־
 עֲמוֹ וּמִבְּסֻפוֹ גִּתָּן לָהֶם שְׂכָרָם: (לז) וַיִּבְצֹר אֶת־עָרֵי יְהוּדָה וְאֶת־
 בֵּית־צֹר בְּקֶצֶה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הָיְתָה עִיר מִסְכְּנוֹת לְאֹיִב בֵּיתָן
 יְהוּדִים לְמִשְׁמַר בְּתוֹכָהּ: (לח) וַיַּחֲזֹק אֶת־יָפוֹ עַל־שִׁפְתַי הַיָּם וְאֶת־
 גֹּזֶר בְּגִבּוֹל אֲשֶׁר־דָּוָד וְהָאֲזוּבִים וַיִּשְׁבֹּר־בָּהּ לְפָנָיו בַּיָּשָׁן יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכָהּ
 וַיִּבְלַל אֹתָהּ בְּכֹל אֲשֶׁר חִמְרָהּ: (לט) וַיִּרְא הַעַם אֶת־שְׁמֵעוֹן כִּי
 כָרַמְעֵשְׁהוּ בְּאִמּוֹנָה וְדָרַשׁ אֲדָמוֹב לַעֲמוֹ וַיִּנְמְלוּ לוֹ בְּצַדִּיקְתּוֹ וַיְכִיֶּשֶׁר
 לָקְבוּ וַיִּבְחָרוּהוּ לְנָשִׂיא וּלְכַהֵן גְּדוֹל־עֲלֵיהֶם: (מ) וַהֲיִי יי עֲמוֹ וְכָל־
 אֲשֶׁר עָשָׂה יי הַצְּלִיחַ בְּיָדוֹ כִּי הוֹרִישׁ אֶת־הַגּוֹיִם מֵאַרְצֵנוּ וּמֵעִיר
 דָּוִד וּמִן־הַמְּצוּדָה אֲשֶׁר נֶאֱחָזֵר־בָּהּ: (מא) כִּי מִמָּנָה פָּרְצוּ הַגּוֹיִם
 וַיִּטְמְאוּ אֶת־כָּל סְבִיבוֹת הַקְּדֹשׁ וַיִּשְׁבִּיתוּ אֶת־עֲבֹדַת יי: (מב) וְהוּא
 לְקַחְתָּהּ בְּחֹזֶק יָד וַיִּתֵּן יְהוּדִים בְּתוֹכָהּ לְחַנּוּן עַרְיַתְהָ אֶרֶץ וְעַל־תַּקְרִיבָהּ
 וְעַבְדֵיהָ אֶת־חַמּוֹתֶיהָ: (מג) וְגַם הַמְּלֶךְ דִּימִיטְרִיוֹס הִקְיִמוֹ עַל־מִשְׁמַרְתָּהּ
 הַסְּהֵנָה וַיִּבְכְּדֵהוּ וַהֲיִי לוֹ לְאֵהָב: (מד) כִּי שָׁמַע אֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר
 כָּרְתוּ הַרוֹמָאִים אֶת־הַיְהוּדִים וַיִּקְרְאוּ אֹתָם בְּשֵׁם אֲחִים וַיִּאֲכַפּוּ
 אֶת־שְׁלוּחָיו שְׁמֵעוֹן בְּכַמּוֹד וּבְתַפְאֲרָתָהּ: (מה) וַיּוֹאִילוּ כָל־הַיְהוּדִים
 וְהַכְּהֵנִים לְהִיזֹת שְׁמֵעוֹן נָשִׂיא וְכַהֵן גְּדוֹל עֲלֵיהֶם כְּלִימָיו עַד כִּי־
 יָקוּם גְּבִיא אֲמֵת בְּיִשְׂרָאֵל: (מז) וַיִּשְׁיִמּוּהוּ לְקִצְיוֹן הַעַם לְשִׁמּוֹר אֶת־
 הַקְּדֹשׁ יי וְלְהַפְקִיד פְּקִידִים עַרְיַתְהָ עֲבֹדָה וְעַל־הָאָרֶץ וְעַל־הַחֲלוּץ
 וְעַל־כָּל־עִיר מְבֻצָּר: (מח) וְכָל־הַעַם יִשְׁמְעוּ קוֹלוֹ וְכָד־הַסְּפָרִים
 יִכְתְּבוּ בְּשִׁמּוֹ וְהוּא יִלְבֹּשׁ אֶרְגָּמָן וּבְגָדֵי זָהָב: (מט) וְלֹא תִיָּד אִישׁ
 מִן־הַעַם אוֹ מִן־הַכְּהֵנִים לְהַפֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אוֹ לְמַרּוֹת אֶת־
 פִּיו אוֹ לְשַׁמֵּעַ אֶת־הַעַם מִבְּקַעְדָּיו אוֹ לְלָבֵשׁ אֶרְגָּמָן וּלְחַגֵּר אֲבָגַט
 זָהָב: (ס) וְאִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּדוֹן לְעֵבֹר עַל־אֶחָת מֵאֵלֶּה
 וְנִשְׂא עוֹנוֹ: (י) וַיִּיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינֵי הַעַם לַעֲשֵׂת כְּדָבָר שְׁמֵעוֹן
 וְשְׁמֵעוֹן הוֹאִיל לְהִיזֹת רֹאשׁ הַכְּהֵנִים וְנָשִׂיא עַל־כָּל־קְהָל יִשְׂרָאֵל:
 (יא) וַיִּצֹו הַעַם לְחַרּוֹת אֶת־דְּבָרֵי הַכְּתָב הַזֶּה עַל לְחוֹת נְחֹשֶׁת
 וּלְחַבְרָם בְּיָצִיעַ הַבַּיִת לְעֵינֵי כָל־הָעַם: (יב) וּלְחַת אֶת מִשְׁנֵה
 הַכְּתָב אֶל־אֹצֵר הַבַּיִת וְהָיְתָה לְשְׁמֵעוֹן וּלְבָנָיו לְמִשְׁמַרְתָּהּ עוֹלָם:
 מִן (יג) וְהַמְּלֶךְ אֲנִימוֹכּוֹס כְּרַדִּימִיטְרִיוֹס שָׁלַח סָפְרִים מֵאֵי הַיָּם

אֶל־שִׁמְעוֹן הַכֹּהֵן נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל וְאֶל־כָּל־הָעָם לֵאמֹר: (א) הַמִּקְדָּשׁ
 אֲנִיּוֹכֹם לְשִׁמְעוֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְלָעָם יְהוּדָה שְׁלוֹם: (ב) הִנֵּה יָצְאוּ
 אַנְשֵׁים בְּנֵי־בְלַעַל וַיֵּאחָזוּ בְּאַחֲזוֹ בְּאַחֲזוֹת אֲבוֹתֵינוּ וְעַתָּה אָקוּם לְקַחַת אֹתָהּ
 מִיָּדְךָ וְלְהַשִּׁיבָה אֶל־מְכוּנָהּ הָרְאשׁוֹן: (ג) לָכֵן אֲסַפְתִּי־לִי מִלֵּל
 נְהַכִּינֹתֵי אֲנִיּוֹת לְצִאת לַמִּלְחָמָה לְקַרְאֲתָם וּלְהַגִּים בַּפְּשָׁעִים אֲשֶׁר
 עָלְמוּ שְׁמוֹת בְּאַרְצֵי וַיִּשְׁחִיתוּ עָרִים רַבּוֹת בְּקַרְבָּהּ: (ד) וְעַתָּה הִנֵּה
 הִנִּיחֹתִי־לָךְ כָּל־אֲשֶׁר הִנִּיחוּ הַמַּלְכִים לְפָנַי וְהַכֵּם בְּיָדְךָ לְעִשׂוֹת
 מִטְּבָעוֹת זָהָב וְכֶסֶף בְּאַרְצְךָ בְּנַפְשֶׁךָ: (ה) הָעִיר יְרוּשָׁלַם תִּהְיֶה
 קִדְשׁ וְחֻפְשִׁית וְהָעָרִים הַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר בְּנִיתָ וְכָל־כְּלֵי־קָרֵב אֲשֶׁר
 אֲסַפְתָּ יִהְיוּ תַחַת יָדְךָ: (ו) וְאֶת־אֲשֶׁר חִבַּתְּם לַמִּקְדָּשׁ וְאֵת אֲשֶׁר
 יָפוֹן לְתַת־לוֹ נְמַשְׁתִּי מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: (ז) וְהִנֵּה בָשְׂבַתִי עִלְיֶיךָ
 מַלְכוּתִי וְהַפְּלֵאתִי עוֹד אֶת־חֲסָדֵי עֲמֻךָ וְאֶת־עֲמֻךָ וְהוֹסַפְתִּי כְבוֹד
 וַיְגַדְּהָ לְהִכִּיל יְיָ וְהִיְיֹתָם לְשֵׁם וּלְתַפְאֲרַת בְּכָל־הָאָרֶץ:

(ח) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַזֹּאת וּשְׁבַע־עָרִים וְאַרְבַּע וַיֵּשֶׁב אֲנִיּוֹכֹם אֶל־הָאָרֶץ
 אֲבוֹתָיו וְכִדְ־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הִלְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־נִזְתְּרוּ עִם־טְרִיפּוֹן
 בְּדַתִּי מִתִּי מִסְפָּר: (ט) וַיִּרְדֶּף אֲנִיּוֹכֹם אַחֲרָיו וַיִּגַּם טְרִיפּוֹן אֶל־
 דָּאָר אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם כִּי רָאָה בֵּי־כַלְתָּהּ אֵלָיו הַרְעָה וְכָל־
 גְּדוּדָיו סָרוּ מֵעָלָיו: (י) וַיֵּצְאֵה אֲנִיּוֹכֹם עַל־דָּאָר וּמִסְפָּר בְּקַנְדִּיו
 מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף רַגְלִי וְסוּסִים שְׁמוֹנֶת אֲלָפִים: (יא) וַיִּקַּח בְּחִילוֹ
 אֶת־הָעִיר וְאֵת הָאֲנִיּוֹת הַקְּרִיב מִפְּאֵת הַיָּם וְנָתַח הָעִיר מִסְגֵּרַת
 אֵין יָצָא וְאֵין בָּא:

(יב) וַיְהִי בַעַת הַהִיא וַיֵּשֶׁב נוֹמִיּוֹם וְאֲשֶׁר הִלְכוּ אִתּוֹ מְרוֹמָא
 וּסְפָרִים בְּיָדָם לְכָל־הַמַּלְכִים וְלְכָל־הַמְּדִינֹת קֵאמֹר: (יג) לֹקְנֵאשׁ
 זְכוֹן אַנְשֵׁי רוֹמָא לַמִּקְדָּשׁ מִלְמֵי שְׁלוֹם:

(יד) שִׁמְעוֹן רֹאשׁ הַכֹּהֲנִים וְעַם הַיְהוּדִים בְּעַלִּי בְרִיתֵנוּ שְׁלַחוּ
 מַלְאָכִים אֵלֵינוּ לְחַדֵּשׁ אֶת־בְּרִית שְׁרוּמָם אִתְּנוּ וַיִּגְיִשׁוּ דָנוּ מִנְחָה
 מִגֶּן זָהָב אֶחָד אֵלֶּף שֶׁקֶל מִשְׁקָלוֹ: (טו) לָכֵן חֲשַׁבְנוּ דְמַשְׁפָּט לְבַתֵּב
 לְכָל־הַמַּלְכִים וּקְבַר־הָעַמִּים לְכָל־יְרֵעוּ עִם־בְּיְהוּדִים וְלֹא יָצְאוּ
 לַמִּדְבָּרָה עַל אֲרָצָם וְעָרֵיהֶם: (טז) גַּם לֹא־יָבֹאוּ לְעֹרַת אִישׁ אֲשֶׁר
 יָצָא לַמִּלְחָמָה עֲלֵיהֶם כִּי לְקַחְנוּ אֶת־מִנְחָתָם אֶת־מִגֶּן זָהָב וְזָהָב מִיָּדָם:

(יה) וכו' ונכחו אנשי רשע אליכם אשר הלעו בארצם והקננתם אתם
 ביד שמעון הכהן לפרם כמישפטם :

(ט) אלה הדברים אשר כתב למלך הימיט' יום ואתלום אריטה
 וארשקה ולכל המדינות מסביב : (י) לישבי ומשקי ואשפרתא
 הילום מנדום שיקיאן קריאה ומוש' : (יא) גם לישבי במפילה ליקנא
 הלקרנסא רודש פזילום וכו' : (יב) ולאנשי יודיש תרדון קנרתנא
 נגידום קיפרי וקורני : (יג) ואת משנה הספרים האלה שלח לשמעון
 ראש הכהנים :

(יד) ואנטיוכוס הנה על-דאר ויערך ביום השני בלי-תותח ומפץ
 לקראתה וירעש אתה בלי-חשך לבלתי תת יצא נבא ומריפון
 סגור בתוכה : (טו) ושמעון שלח לאנטיוכוס אלפים איש בחר
 לעורו ונב בסף ונהב לרב : (טז) ולא שעה אליהם אנטיוכוס ולא נבר
 את-בריתו אמו ונפן ממנו : (יז) וישלח לו אחד מקרוביו את-
 אתינוביוש לאמר לו : (יח) אתם לבדתם את-יפו ואת-גזר ואת-
 המצודה אשר בירושלים והם ערי מלכותי : (יט) את-גבולי הארץ
 השימותם ונחלתי שממתם לתרבה ועל ערי ממשלתי תשתררו :
 (כ) ועתה השיבוידי את-הערים אשר לקחתם ואת בלי-תרומות
 הערים אשר הרימותם מחוץ לגבולי יהודה : (כא) ואם לא ונתתם
 לי את-בסף מכרם חמש מאות בפר בסף בעד הערים וחמש
 מאות בעד השמות ובהתרומות : (כב) ואם תמאנו ומריתם ויצאתי
 בתרב לקראתכם :

(כג) ויהי כבא אתינוביוש אהב המלך ירושלמה וירא את-
 יקר גדת שמעון ואת-כל תפארת הנהב ובססף וכלי תשרת
 וישתומם ונגד לשמעון את אשר צוהו המלך : (כד) ויען שמעון
 ניאמר הארץ אשר שבנו לרשמה אחות אבותינו היא ואין ראש
 זר חלק ונחלה בתוכה : (כה) כי אויבינו שדרו נחלתנו נאחזי-בה
 באון ובעול ועתה פי הצליח יי את-ברכנו לקחנו את-נחלת
 אבותינו וישכנו-בה : (כו) ועל-אודות יפו ונזר אשר לכדנו ידע
 תדע פי הערים האלה תרעו לנו ולא רצנו במאד מאד : (כז) אוילם
 שקל אשקל מאת בבר בסף במחירן ולא ענה אתינוביוש אתו

דָּבָר: (לח) וַיֵּלֶךְ בְּחַרְי אֶת וַיֵּשֶׁב אֶרֶץ הַמִּלְכָּה וַיִּסְפְּרוּ אֶת־דְּבָרֵי שְׁמֵעוֹן וְאֶת־יִקְרָר הַפְּאָרֶת גְּדֻקְתּוֹ וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר רָאוּ עֵינָיו נִקְצָף הַמִּלְכָּה מְאֹד וַחֲמַתּוֹ בָּעֵרָה כּו׃

(ט) וּמְרִיפּוֹן יָרַד בְּאֵנְיָהּ וַיִּמְלֹט הַרְדָּה הַזֶּה לְאֶרְתּוֹשָׁה: (ס) וַיֵּשֶׁם הַמִּלְכָּה אֶת־קַנְדִּיבּוּשׁ לְפָקִיד עַל־כְּרִי־חֶבֶר הַזֶּה וַיִּמְן עַרְדִּיּוֹ חִיר גְּדוֹל בְּגָלִי וּפְרָשִׁים: (סא) וַיִּפְקְדֵהוּ לַחֲנוּת אֶת־צָבָאוּ עַד־גְּבוּלֵי אֶרֶץ יְהוּדָה וְלַבְּנוֹת אֶת־קִדְרוֹן וְלַחֲנוֹק אֶת־שְׁעָרֶיהָ וְלַצִּיאֹת לַמִּלְחָמָה לְקִבְרַת הָעַם וְהַמִּלְכָּה רָדָף אַחַר מְרִיפּוֹן דַּתְפָּשׁוּ: (סב) וַיְהִי כִּבְאֵר קַנְדִּיבּוּשׁ לְבִנְיָהּ וַיַּחַל לְהַצִּיק לָעַם הָאֶרֶץ וַיִּפֹּל עַל אֶרֶץ יְהוּדָה וַיַּהַרְגֵם עַם רַב וַיֵּשֶׁב מֵהֶם שְׁבִי: (סג) וַיִּבְנֶן אֶת־קִדְרוֹן וַיֵּשֶׁם מִצַּב פְּרָשִׁים וּרְגָלֵי בַתּוֹכָה לַעֲבֹר וּלְפָשׁוּט מִמֶּנָּה בְּכָל־אֲרָחוֹת הָאֶרֶץ בְּאֲשֶׁר צָוָה הַמִּלְכָּה:

מז (א) וַיַּעַל יוֹחָנָן מִגְּזֵר וַיִּסְפֹּר לְשְׁמֵעוֹן אֲבִיו אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה קַנְדִּיבּוּשׁ בְּאֶרֶץ: (ב) וַיִּקְרָא שְׁמֵעוֹן אֶל־יְהוּדָה וְאֶל־יוֹחָנָן בְּנָיו הַגְּדוֹלִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: (ג) מִנְעוּרֵינוּ גַּעַד־עַמָּה גִלְחַמְנוּ בְּשֵׁנָאֵי יִשְׂרָאֵל גַּם אֲנִי וְאֲחִי וְכָל־בֵּית־אָבִי וַיִּנְיֵן הַצִּלִּים בְּרַגְנֵנוּ לְהַצִּיל אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיָּדָם: (ד) גַּעַמָּה הִנֵּה זָקְנָתִי וְשִׁבְתִּי וְאַתֶּם צְעִירִים מִמֶּנִּי לְיָמִים לָבָן הַתְּחַזְקוּ וְהָיוּ לְאֲנָשִׁים פַּחְתִּינוּ וַצִּאוּ לֶלֶחֶם אֶת־מִלְחַמֹּתֵינוּ וְאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם יִהְיֶה עִמָּכֶם לְהוֹשִׁיעַכֶם: (ה) וַיְקוּמוּ וַיִּבְהַרּוּ עֵשָׂרִים אֶלֶף אִישׁ רְגָלֵי וּפְרָשִׁים וַיִּצְאוּ לְקִבְרַת קַנְדִּיבּוּשׁ לַמִּלְחָמָה וַיִּכְנֵנוּ הַכְּזִיָּה בְּמוֹתָעִית: (ו) וַיְהִי בַּבֶּקֶר בְּצִאתָם הַמַּעְרָכָה וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וַהֲגָה חֵיל גְּדוֹל בְּגָלִי וּפְרָשִׁים לְקִרְאָתָם וַיַּחַל תְּהִי מִכְרִדִּיל בֵּין שְׁתֵּי הַמַּחְנוֹת: (ז) וַיְהִי כִּי־הִקְרִיב יוֹחָנָן אֶת־מַחְנֵהוּ כְּלָבֶת לְקִרְאָתוֹ וַיִּרְאֵה וַהֲגָה הָעַם וַיֵּרָא לְרַדָּת אֶל־תּוֹךְ תְּבַסֵּס וַיִּרְדֵּה הוּא רֵאשִׁיטָה וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעַם אַחֲרָיו: (ח) וַיְהִי בְּעָרְכוֹ אֶת־הָעַם וַיִּצַּג אֶת־הַפְּרָשִׁים בֵּין צָבָא תְּרַגְלִים בַּתּוֹךְ כִּי פָרְשֵׁי הָאוֹיֵב הָיוּ רַבִּים מֵהֶם: (ט) וַיִּצְוּ יוֹחָנָן וַיִּתְקַעוּ בַחֲצִצְרוֹת וַיִּנְגַּף קַנְדִּיבּוּשׁ וַיָּגַם הוּא וְכָל־אֲנָשָׁיו וַיִּפְּלוּ מֵהֶם חֲלָלִים רַבִּים וְהַנִּשְׁאָרִים גָּסוּ אֶל־תּוֹךְ הַמַּבְצָר: (י) וַיִּמְחֹץ גַּם יְהוּדָה אֲחֵי יוֹחָנָן בַּמִּלְחָמָה מֵהָיָה וַיּוֹחֲתָן רָדָף אַחֲרֵיהֶם עַד קִדְרוֹן אֶל־הַמַּבְצָר אֲשֶׁר בָּנוּ: (יא) וַיָּנוּסוּ גַם אֶל־

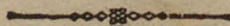
הַמַּדְלִים

המגדלים אשר על־דרךך אשרודד בישראל אתם יוחנן וימורתו כאלפים
נפש ויוחנן שב בשלום אל־ארץ יהודה :

(ב) ומלמי כן־אבובי הנה פקוד בערבות יריחו ויהי־לו זקב
ונכסף לרב והוא הנה חנן לפהן הגדול : (ג) ויהי כ־ידם לבבו
למשל בארץ ויתגבר לשלם יד בשמעון ובבניו לחמיתם : (ד) ויהי
בשנת שבע ושבעים ומאה בחדש העשתי עשר הוא חדש שבט
ניעבר שמעון בכל־ארץ יהודה לשום את־עיניו ער־הארץ :
(ה) ויבא גם יריחו ושני בניו מתניחו ויהודה עמו : (ו) ויעש כן־
אבובי בערמה ויאספם במבצר קמן אשר בנה־לו ושמו דאך ויבן
להם משתה גדול ויחב־א־שם אנשים קארוז להם : (ז) ויהי כטוב
לב־שמעון ובניו בניו ויקם תלמי נאנשיו ויקחו את־סרסם ויבאו
אל־חור־המשתה ויחרגו אתו ואת־שני בניו ומקצת עבדיו :
(ח) זאת התועבה אשר עשה תלמי בישראל בנמלו בעה פחת
מובה :

(ט) ויכתב את־הדבר אל־המקדש וישאל ממנו מיל לרשת
את־ארץ יהודה וכל־עריה : (י) ועדת מרעים שלח לגור לחפזות
את־יוחנן נפש וישלח לכל שרי החיל לבא ולהתקשר אתו
ויאמר לתת להם כסף וזקב ומתנות : (יא) ואחרים שלח ירושלמה
לתפש את־העיר ואת־הר־הבית : (יב) ויבא הפליט ויגיד ליוחנן
בגוד לאמר : הנה אביה ואחיה הוקמו בצדנה ואורבים שלחו
לקחת גם את־נפשך : (יג) וישמע יוחנן ותאחזהו פקצות ויצו
לתפש את־האנשים אשר שלחו לחמיתו ויבקש הדבר וימצא
ויצו לחמיתם :

(יד) ויתר מעשי יוחנן ואת המלחמות ואת־כל־הנדלות אשר
עשה ואת־החמות אשר בנה הלא הם כתובים על־ספר דברי
הימים לפהנים הגדולים למן־היום אשר הוקם לבתן פחת אביו
עד יום מותו :

חשמונאים ב

א (א) היהודים אשר בירושלים ובארץ יהודה לאחיהם היהודים
במצרים שלום וישע רב:

(ב) ואלהים יברך אתכם ויזכר לכם את-בריתו את-אברהם
ואת-יזחק ואת-יעקב: (ג) ויתן לכם לב-שלם ליראה אתו ולעבדו
בכל-לבבכם ובכל-נפשכם: (ד) יפתח וי לבבכם לחנות בתורתו
ולשמר מצותיו ויתן לכם ברכה ושלום: (ה) וישמע וי את-
תפלתכם וירחם עליכם ומל-צרה יפקט נפשכם: (ו) זאת תפלתנו
בעדכם כל-הימים:

(ז) בשנת השע וששים ומאה עת מלך מלך דימטריוס
פתח לנו את-כל-הצרות אשר עברו על נפשנו בנגד ישוע
ועדתו בארץ הקדשה ויפשעו במקבת יהודה: (ח) ויציתו את-
שער החרב באש וישבכו בדם-גן בארץ: (ט) ונתפלל אר-
אלהינו ויקשב לקולנו ונקרב-לו קרבן וסלת למנחה ונענה גרות
ונתן את-לחם הפנים על-שלחן וי: (י) וישאלנו מכם לחג עמנו
את-חגפת המזבח בגורח כמלו:

(יא) ויהי בשנת מאה ושמונים ושמונה וישובו ויכתבו להם את-
הדברים האלה: (יב) אנשי יהודה וירושלים ויהונתנים לאריותיהם
אמן המלך תלמי ממלחה הכהנים המשוחים וליהודים אשר
במצרים שלום וישע:

(יג) חננו מברכים את-אלהינו אשר הציל את-נפשנו מצרה
גדולה להתיצב לפני מלך אדיר ונורא: (יד) כי חוריש וי את-
אויבינו מעירנו הקדשה ופיצם בגבולי ארץ פרים: (טו) והמך
עם-חילו הגדול והעצום נהרגו בבית-נאגיה בעקבת פהגיה:
(טז) כי בבא אנמיזוכים עם זחמת מרעיו אל-בית-נאגיה ויתלוץ
לקחת אתה לו לאשה למען החזיק באוצרותיה כמחר: (יז) ויהי
כאשר הביאו פהגיה-נאגיה את האוצר והמלך ואנשיו הלכו אל-

הפית פנימה לראתו ויסקרו הפתנים את דלתו הפית מאחריהם :
 (יח) ויפתחו דלת נסתרה ויסקלו אתו וכד' אשר עמו באבנים וימותו :
 (יט) ויבחרו את ראשם ויגזרו אתם לגזרים וישליכום החוצה :
 (כ) הודות והלל לוי כירייהכרית את הירשעים מן הארץ ואינם :
 (כא) ועתה כיריש את נפשנו לחג את יום חנפת המזבח בעשרים
 וקמ'ש לחדש בסלו לא חדקנו מהודיע אתכם לחג אתו עמנו :
 (כב) וחגתם אתו כימי חגי הספות וכיום אשר מצאנו נחמיה את
 האש הקדש בשוכו לבנות את המקדש ואת המזבח ויבדק עליו
 עלות וזבחים לאלהים : (כג) כי כאשר הגלו אבותינו ארצה פנם
 לקחו הפתנים הקדשים את האש בסתר מעל המזבח ויטמנו אתה
 בשוחה עמוקה ויבשה לשמרה ולא ידע איש את מקומה :
 (כד) ויהי מקץ ימים רבים בגמזות ואת חסדו עלינו והמקדש שלח
 את נחמיה ירושלימה : (כה) ויקח מבני הפתנים אשר טמנו את
 האש וישלחם לבקשה : (כו) אולם כאשר הגד לנו לא מצאו את
 האש כראם מים קפואים מצאו פתחיה ויצו נחמיה לשאב את
 המים ולהביאם : (כז) ויהי בתקריבם את קרבן ויצו אתם לזרק
 מן המים על העצים ועל הקרבן אשר על המזבח ויעשו כן :
 (כח) אחרי כלותם והשמש יצא ער הארץ והעבים גפצו והגה אש
 אלהים מתלקחת בקרבן וישתומם כל העם מסביב : (כט) ויפלו
 הפתנים וברתעם על פניהם וישתחוו עד ביי אכל הקרבן :
 (ל) ויתפלל יונתן אלי וינחמיה וכל העם ענו אחריו ויאמרו :
 (לא) וי אלהים יוצר וברא הכל עיז ונורא צדיק ורחום אתה
 לבדך מלבנו ומושיענו : (לב) וי הצדיק הפתח ידו הרחבה לכל מי
 אלה האלהים וארון העולם הפודה את עמו ישראל מפלצותיו
 אתה בחרת באבותינו וקדשת אתם לעבודתך : (לג) רצה נא את
 הקרבן כעד עבד ישראל ושמר את נחלתך וברכת : (לד) קבץ
 את פזורי עמך ופדה אתם מיד הגוים פקח עיניך וראה את
 תורפתם כי תלעבת בראדם והמה למען ידעו הגוים כי אתה וי
 אלהינו : (לה) שפה חמתך ער צוררי עמך אשר בשרירות לבם
 השפילונו עד ארץ : (לו) תביאנו ותפוענו בהר גתלתך כאשר אמר

מִשָּׁה עֲבָדָה :

(ל) כְּבִלְוֹתָם לְהַתְּחַנֵּן וַיִּשְׁרֹו כַּפְּיָם בְּהַלֵּל וְהוֹדוֹת לֵי: (לז) וַיְהִי כִּי־אָכַל תְּקַרְבָּן וַיֵּצֵו נְחֻמְיָה לְצַקֵּת אֶת־הַמִּיִּם הַנוֹתְרִים עַל־הַרְצָפָה וַתִּלְחֶט לְהִקְהָה וַתְּבַלַּע אֹתָהּ הָאִשׁ מֵעַל־הַמִּזְבֵּחַ:

(מ) וַיִּגֵּד לְמִלְךָ פָּרֶם כִּי מִיִּם נִמְצְאוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר טָמְנוּ כַּפְּיָנוּ הַגּוֹלָה אֶת־הָאִשׁ וַיְבַעֲרוּ אִישׁ בַּקֶּרְבָּן אֲשֶׁר הִקְרִיב נְחֻמְיָה וַיִּדְרֹשׁ וַיַּחְקֵר לְדַעַת אִם כִּן־הוּא: (נ) וַיִּמְצְא כִּי אֵמֶת וְנִכּוֹן הַדָּבָר וַיִּקְדֹּשׁ אֶת־הַמָּקוֹם וַיִּגְדֵּר אֹתוֹ גֵּדֵר וַיִּתֵּן מִתְּנוּת יְקָרוֹת לְכָל־אֲשֶׁר־מִצְאוּ־חַן בְּעֵינָיו: (ס) וַיִּקְרָא נְחֻמְיָה אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַזֶּה הַמְּטָר לֵאמֹר קִדְשׁ הוּא וְאֵחָרִים קָרְאוּ־לוֹ גִּמְטָר:

ב (א) וְגַם נִמְצְאָ כְּתוּב בְּסִפְרִים כִּי יִרְמְיָהוּ הִנְבִּיא צִוָּה לְגוֹלִים לְקַחַת אֶת־הָאִשׁ וּקְטַמְנוּ בְּאֲשֶׁר אָמְרָנוּ: (ב) וְגַם גָּמַן לָהֶם אֶת־הַסֶּפֶר תּוֹרַת יְיָ לְבַל־יִשְׁכַּחוּהָ וּלְבָבָם לֹא־יִפְתָּה לְסוּר מִן־הַדָּבָר בְּרֵאתָם אֶת־פְּסִילֵי זָהָב וְכֶסֶף בְּנֵאוֹן תִּפְאַרְתָּם: (ג) וַיִּשְׁגֹּן לָהֶם דְּבָרִים רַבִּים וְנִכְוָחִים לְבַל־תִּמּוּשׁ תּוֹרַת יְיָ מִלְּבָבָם: (ד) וְגַם זֹאת נִמְצְא כְּתוּב כִּי הִגִּיד לָהֶם עַל־פִּי יְיָ לְשֹׂאת אֶתְּם אֶת אֶחָל מוֹעֵד וְאֵת הָאָרוֹן: (ה) וַיְהִי כִּבְשָׁם הַתְּהַרָה אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו מִשָּׁה לְרֵאת אֶת־הָאָרֶץ וַיִּמְצְא יִרְמְיָהוּ שֵׁם מַעְרָה וַיִּסְתַּר־בָּהּ אֶת־הָאֶחָל וְאֶת־הָאָרוֹן וְאֵת מִזְבֵּחַ הַקְּטוֹרֶת וַיִּסְתֵּם אֶת־פִּיהָ: (ו) וּמִקְצַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר חָלְכוּ אִתּוֹ בְּקִשּׁוֹ לַעֲשׂוֹת לָהֶם אוֹת וּבִלְאוֹ לִמְצֹא אֶת־הַמַּעְרָה: (ז) וַיִּשְׁמַע יִרְמְיָהוּ וַיִּנְעֲרֵבָם וַיֹּאמֶר אֶל־יְדֵבַע אִישׁ אֶת־הַמָּקוֹם עַד־אֲשֶׁר יִקְבֹּץ יְיָ אֶת־עַמּוֹ וְנִתַּן לָהֶם רַחֲמִים: (ח) אִזּוֹ יִגְדֶה יְיָ אֶת־הַמָּקוֹם וְכָבוֹד יְיָ יִפְעַע בְּעֵינָיו בְּאֲשֶׁר הָיָה בְּיַמֵּי מִשָּׁה וּבְיַמֵּי שְׁלֹמֹה בְּהַתְּחַנְּנוֹ אֶל־יְיָ לְקַדְּשׁוֹ: (ט) וַיִּסְפֵּר לָהֶם וַיִּרְמְיָהוּ אֶת־הַכְּמַת שְׁלֹמֹה וְאֵת תְּקַרְבָּנוֹת אֲשֶׁר־הִקְרִיב עַת הַנִּפְתַּת הַמִּזְבֵּחַ כְּבִלְוֹתוֹ לְתַקִּים אֶת־מִקְדָּשׁ יְיָ: (י) וְכֹאֲשֶׁר הִתְפַּלֵּל מִשָּׁה וַתִּצְאָ אִשׁ מִקַּפְּנֵי יְיָ וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הָעֵלֶה כֵּן גַּעְנָה גַם־שְׁלֹמֹה בַּתְּפִלָּתוֹ: (יא) כִּי אִשׁ יִרְדֶּה מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֶת־הָעֵלֶה וְאֵת הַזִּבְחִים: (יב) וְכֹאֲשֶׁר דְּרֹשׁ דְּרֹשׁ מִשָּׁה אֶת־שְׁעֵיר הַחַמָּאת וַתִּגַּח שַׂרְף וְלֹא אָכַל מִמֶּנּוּ אִישׁ כֵּן עֲשֵׂה שְׁלֹמֹה בְּהַקְרִיבוֹ אֶת־תְּקַרְבָּנוֹתָיו לִי שְׁמֹנֶת יָמִים:

(י) כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִמְצְאוּ בְּדִבְרֵי תַּיִמִּים הַגְּבֻתָּיִם בַּיּוֹם
 נִחְמְתָה: (י) וְכֹאֲשֶׁר דָּרַשׁ נִחְמְתָה אֶל־סִפְרֵי דוֹד וְהַמְּלָכִים
 וְהַנְּבִיאִים וְאֶת־אֲשֶׁר־כָּתְבוּ בְּדָבָר הַקְּרִבְנוֹת וַיִּאֲסָפֶם לֹאֲסֹפָה:
 (י) כִּן עָשָׂה גַם־יְהוּדָה כִּי אָסַף אֶסְף אֶת־הַסִּפְרִים אֲשֶׁר נִפְיְצוּ
 וְנִפְזְרוּ בִּשְׁעֵרוֹתֵי הַמְּלֻחָמָה בְּאַרְצָן: (י) וְהֵם לְמִשְׁמֶרֶת בְּיַד־יָנוּ
 וְאִם נִכְסַפְתֶּם לָחֵם שְׁלַחוּ־נָא אֵלֵינוּ וְשִׁלְחוּנוֹם לְכָכ: (י) וְעַתָּה
 כְּתַבְנוּ לָכֶם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְמַעַן תִּחַנְּנוּ עִמָּנוּ אֵת הַחַג
 הַזֶּה כַּאֲשֶׁר וְאוֹת לָכֶם: (י) וְהַנְּנוּ מִנְחָלִים לַיְי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר פָּדָה
 אֶת־עַמּוֹ וְהַשִּׁיב לָנוּ אֶת־נִחְלָתְנוּ וְאֶת־הַסְּמֻלָּה וְאֶת־עַבְדַּת הַכְּהֻנָּה
 כַּאֲשֶׁר תִּבְטְיִחְנוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה: (י) כִּן יִרְחַם עָלֵינוּ וַיִּקְבֹּץ
 גְּדוּחֵינוּ מִמַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם לְהַבִּיא אִתָּם אֶל־אַרְצָן קְדָשְׁנוּ כַּאֲשֶׁר
 הַחַל לְחַלֵּץ אֶתְנוּ מִמַּצּוֹקוֹתֵינוּ וַיִּשְׁהַר אֶת־בֵּית־מִקְדָּשׁוֹ:

(י) וְאֶת־מַעֲשֵׂי יְהוּדָה הַמִּכְבִּי וְאִסּוּי וְאֶת־מִהְבַּת הַמִּקְדָּשׁ
 מִטְּמֵאוֹ וְאֶת־חֲנוּפַת הַבַּיִת וְאֶת־מִלְחָמוֹת אֲנָטוּיִכּוּס הַמִּפְאָר וְכֵנוּ
 אֲאוּפְטוֹר: (י) וְאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר רָאוּ הָאֲצִילִים וְהַמְּקַנָּאִים
 לְעַדֵּת יִשְׂרָאֵל: (י) אֵיכָה גְדוּדֵי מַצְעַר הַגִּיּוֹס חֵל גְּדוֹל מִן־הַגִּוּיִם
 וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם וַיִּבְּזוּ אֶת־אַרְצָם: (י) וְאֶת־פְּדוּת קְרִבְנוֹתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה
 וְאֶת־בְּנֵי הַבַּיִת הַמִּפְאָר עַל־פְּנֵי־כָל־הָאַרְצָן: (י) וְכֹאֲשֶׁר הִקְמֵנוּ
 בְּחֶסֶד יְי עָלֵינוּ כָּל־חֻקוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר כָּמַעַט הִזְכִּירוּ בְּאַרְצָן:
 (י) אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר כָּתְבֶם יִשְׁנַע תְּסוּרֵי עַל סִפְרִים
 חֲמִשָּׁה גְּסִיתֵי לְכַלְכַּל בְּדָבָרִים מַעֲשִׂים וְלְהַעֲלוֹתָם עַל־סֵפֶר אֶחָד:
 (י) כִּי בְּרָאתִי אֶת־מִסְפַּר הַמַּעֲשִׂים בִּי־כִלּוֹל וְכִכְדוֹ הַדְּבָרִים עַל־
 חֲקִנְא בִי־רָבוּ: (י) חֲשַׁבְתִּי לְסַפְּרֵם כְּמִשְׁפָּטֶם לְבַעֲבוֹר יְרוּץ חֲקִנְא
 בָּהֶם וַיִּסַּר עָלָיו לְהַכִּינֵם וְלִשְׁמָרֶם כְּלָפוּ: (י) יָדַעְתִּי גַם יָדַעְתִּי
 כִּי בִּצְאוֹתֵי לְקַצֵּר רִבְּה וְכִפְדָּה מִמְּלֵאכָה עָלַי וְזָעַת זַאֲפִים וְלִילּוֹת
 עֻמָּל הַבִּינּוֹת־תִּי־לִי: (י) אִוְלָם בִּי־עָשָׂה אִישׁ מִשְׁתָּה גַם־עָלָיו הַכְּפָד
 הַעֲבָדָה לְהַשְׁלִים חֲפָצֵי כָל־קְרוּאָיו: (י) לָכֵן לֹא יִרְאֵתִי לְהַעֲמִים אֶת־
 הַעֲבָדָה עַל־שִׁכְמִי לְהוֹעִיל לְכָל־אֲשֶׁר יִחַפְּזָהּ: (י) וְעַנְּבִיתִי אֶת־
 הַמַּעֲשִׂים הָאֵחָדִים בְּמַתְּנֵיכֶם לְסוּפֵר דְּרֵאשׁוֹן גֵּרֶק לְקַצֵּר הַדְּבָרִים
 עִמָּלְתִּי: (י) וְכֹאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הַחֲרַשׁ בְּכַנְתּוֹ בַּיִת יִדְאָג וַיִּשְׁכִּיל עַל

יסודי הבית ותכונותיו ויעזב הטיבו ונפוחו לאיש אחר כן עשיתי
 אף-אני : (א) כי דרך כל-סופרי הקורות לדרש ולחקר לבל-עגון
 ומעשה כל-כל הדברים כמשפט ולהשתרע כחפצם : (ב) אף
 למקאר נמן חק לערף את-עצם הקורות ולהציגם לפני-מקרא
 בדרך קצרה : (ג) ואחרי קבתי זאת אפנה את-לפי לדרך
 הימים למען לא-יגדל מפמח הספר מהכן דבריו :

ג (א) יהי בהיות שלום בקריה הקדשה וחקי יי ושמרים ונעשים
 כי לבב חניו שלם עם יי אלהיו ושגא לכל-פעלי-עול : (ב) ויתאמצו
 גם-המלכים מסביב להיטיב עם-העיר ולכבדה וישלחו מתנות
 יקרות אל-היכל-יי : (ג) וגם מריקים מלך אפיא הוציא כסף מבית
 אוצרו לקנות קרננות להקריבם בבית יי : (ד) ובמים ההם היה
 שומר הבית בירושלים ושמו שמעון למטה בנימין והוא שגא לכהן
 הגדול-ען ביחשה אתו מעשת כל-רע בירושלים : (ה) ויהי כִּי-
 יהא מפניו ויגלה אל-אפלוניוס בן-מרשי נציב ארם וצור ויאמר-לו :
 (ו) הגה אוצר הבית מלא כסף וזהב אשר לא-יספר מרב גרב
 מהי-העבדה לקרננות הבית ולמלך שנה לקחתו : (ז) ויהי כבא
 אפלוניוס אל-המלך ויגדלו את-דבר-הכסף הנפקד את-
 היליודרוס אשר על-כל-מלאכת העבדה ללכת ירושקמה ולהביא
 לו את-הכסף : (ח) וימחר היליודרוס ויגלה כאיש עבר לתמו בארץ
 ארם וצור ומחשבתו היתה לעשות את-מצנת המלך : (ט) ויהי
 כבאו ירושלימה ומהפכן הגדול יצא לקראתו לשאל לשלמו ויגדלו
 היליודרוס את אשר הגד למלך על-דבר הכסף וישאלהו האמת
 הדבר אם-לא : (י) ויענהו הפכן ויאמר הגה הכסף הנפקד לפקדון
 אתנו והוא למתית אלמנות ויתומים : (יא) ומקצתו למוביה כן
 הרקנים איש ישר ותמים וכל אשר הגיד לה שמעון הקלעל שקר
 ומרמה הוא : (יב) כי לא ימצא באוצר הבית בלתי ארבע מאות
 כפר כסף ומאתים כפרי זהב : (יג) ומי יערב את-לבו לשלח-בו
 יד ולעשוק אתם אשר הפקירו את-רכושם למשמרת במקדש יי
 הנקבד והנורא על-פני-כל-הארץ : (יד) ויאמר היליודרוס סליחה-

לי לעזר את מצות המקדש הלא הוא צוני להביא לו את הכסף
ומצארו אין להשיב :

(י) ויהי כאשר בא ליום מועד אלהי הכול לראת את האצור
ולקחתו ותהום כל העיר ותבהל : (י) חפזנים נפלו על פניהם
לפני מזבח יי בקבדי השבת אשר עליהם ניתחנו אל יי אשר
הזקרים לבל ימעלו בקדש ולשמר את אשר הפקד עליהם :
(י) וכל ראוי פני חכמן הגדול נתפד לבכם בקרבם פי ראה כל
איש ברוע פניו כי נשבר וגדפה לבבו : (י) כי נכתלו כרעצמותיו
ומראה פניו ענתהו כי נפשו מרה לו מאד : (י) האנשים עזבו
את בתיהם ויקמלו לצעק אל יי בצר להם פי ראו בית יי נכון
לשרקה ולחרפת מגוים : (י) הנשים חגרות שק געו ברחובות
ותעלמות אשר לא שופתו עין התאספו אלה על פתחי ביתן ועל
החמות ואקה מציצות מן החלונות : (י) וככם פרו את כפכם
השמימה ניתחנו אל יי : (י) וימס לבב כל איש בראתו את
חברת העם ותגעפת הפהן הגדול בשועו אל יי לתשועה : (י) ויהי
בהתחננם אל יי להגן עליהן האנשים אשר הניחו למשמרה
בקדש וחילודורום עמד עם אנשיו לפני אוצר ההיכל לבצע את
מזמתו הרעה : (י) וירא כבוד יי אלהי הרוחות במזמה נורא
ותפעם רוחו ורום האנשים אשר באו עמו מחמת אלהים עליהם :
(י) כי ראו סוס חבוש בפארו ורכב איום ונורא לבוש שריון וקב
על גבו ותפוס רץ בכל כחו לקראת חילודורום ונגפהו בשתי פרסות
וגליו : (י) ושני בחורי חמד לבושי חוד והדר עמדים על שתי
צדעותיו ונפו אתו הנה ופצנע : (י) ויפל ארצה ויתעלה נתכהו
עיני מראת ונקחתו וישבהו על הכסא בשאחו החוצה : (י) ויראו
את האיש אשר בא ברכ עבדיו ושומריו אל אוצר יי חדל וחלש
וכל תקפו ונבחרתו פלו בעשן : (י) כי נגעה בו יד יי ויהי כאדם
לא יפתח פיו ואין תקנה ואין עזר לו : (י) ויתללו כל העם את
יי כי נתן כבוד למקדשו וימלא בית יי קול ששון ושמחה פחת קול
מספד ונהי כי עשה יי מופת לעיניהם :

(י) ויבאו העי חילודורום אל חנוני הפהן ויבקשו ממנו לחלות

אֶת־פָּגִי יי גְּעַד־נַפְשׁ אֲדוֹנֵיהֶם כִּי־תָקַה לְמוֹת : (א) וַיִּשְׁמַע הַכֹּהֵן
 לְקוֹלָם כִּי אָמַר פֶּן יֵאָשִׁימוּנו הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הַיְהוּדִים שָׁלְחוּ יָדָם
 בְּהַלְיוֹדוֹרוֹם וַיִּקְרַב מִגְּנָה בְּעֵדוֹ : (ב) וַיְהִי בַּהֲתַחַנְנוּ וַיֵּרָא שָׂגִי
 הַכַּחֲוִירִים שְׁנִית בְּלִבּוֹשֵׁיהֶם אֶל־הַלְיוֹדוֹרוֹם וַיֵּאמְרוּ־לוֹ פֶּן כָּמוֹד
 זַפְתָּן וַיִּכְרַהוּ כִּי־כַבְּלוּ הוֹתִירָךְ יי לַחַיִּים : (ג) וַעֲמַתָּ קוּם וּסְפֹר
 בְּגוּיִם אֶת־כְּבוֹד אֱלֹהֵינוּ כִּי יִדְּוּ מִן־הַשָּׁמַיִם וַנִּגְעֶה־בְךָ לְיִסְרָךְ :
 (ד) עוֹדָם מְדַבְּרִים וְאִינָם כִּי נֶעְלְמוּ : (ה) וַיִּקְרַב הַלְיוֹדוֹרוֹם קִרְבָּן
 לַיְי וַיִּדְרֻלוּ גֵדֵר בְּעֵבֹר הַחַיּוֹתוֹ וַיִּבְרָךְ אֶת־חוּגָיו וַיִּקַּח אֶת־חִילוֹ
 וַיִּשָּׁב אֶל־הַמֶּלֶךְ : (ו) וַיִּסְפֹּר לְכָל־הָעָם אֶת־מוֹפְתָיו יי הַגָּדוֹל אֲשֶׁר
 רָאוּ עֵינָיו : (ז) וַיְהִי כִּי־שָׁאֲלוּ הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר אֶת־מִי אֲשַׁלַּח עִמָּה
 לְקַחַת אֶת־הָאוֹצָר בִּירוּשָׁלַיִם : (ח) וַיַּעֲנֶהוּ הַלְיוֹדוֹרוֹם וַיֵּאמֶר אִם
 יֵשׁ לָךְ אוֹיֵב אוֹ־אִישׁ אֲשֶׁר שָׂאתָ לְמַלְכוּתְךָ אֹתוֹ תִּשְׁלַח כִּי שׁוֹב
 יָשׁוּב אֵלֶיךָ מִכָּה וַנִּגְנַע אִם אַף יִהְיֶה לוֹ־וַיִּפְשׁוּ לְשָׁלֹל : (ט) הִגִּיה
 אֱלֹהֵיהֶם הַשָּׁכֵן בַּשְּׁחָקִים נוֹרָא הוּא בְּמָקוֹם הַזֶּה וְלֹא־יַעֲלִים עֵינָיו
 מִפָּנָיו לְשִׁמְרוֹ וְלִהְצִילוֹ וְכָל־אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בּוֹ בְּרַמּוֹת הוּא : (י) זֶה
 הַדָּבָר אֲשֶׁר קָרָה לְהַלְיוֹדוֹרוֹם וְלֹאֹצֵר הַבַּיִת :

ד (יא) וַיִּשְׁמְעוּן אֲשֶׁר מַעַל מַעַל בְּאוֹצֵר הַהִיבֵל וּבְאֶרֶץ מוֹדַתָּו
 הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל־חוּגָיו הַכֹּהֵן לֵאמֹר : (ב) עַל־יָדוֹ נִדְּוִיתָ הָרַעֲהָ
 הַזֹּאת לְהַלְיוֹדוֹרוֹם וְכִי גַם־נִכְסְפָה נִפְשׁוֹ לְמִמְשַׁלַּת הָאָרֶץ : (ג) וְכָל־
 עֲמַל גִּפְשׁוֹ הָיָה אָף לְבַקֵּשׁ אֶת־שְׁלוֹם הָעִיר וְאֶת־שְׁלוֹם עַמּוֹ
 וְלַחֲזוֹקִים לְלָכַת בְּתוֹרַת יי : (ד) וַיְהִי כִּי־נִדְּלָה הַשְּׁנָאָה בֵּינֵיהֶם עַד־
 כִּי־רָעִי שָׁמְעוּן הַחֲלוֹ לְשָׁלֹם יָד בְּמִוִּדְעֵי חוּגָיו : (ה) וַיֵּרָא חוּגָיו כִּי
 מִן־הַמְּרוֹבָה הַזֹּאת יֵצֵא הַקָּצֵף עַל־כָּל־הָאָרֶץ כִּי גַם־תָּרַה־בּוֹ אָף־
 אֶפְלוֹגִיּוֹם נָצִיב אָרֶם וְצוֹר עַד־הַחֲזוֹקוֹ יִדְּוִי־שָׁמְעוּן וַיִּקַּם וַיִּגְדֵּל אֶל־
 הַמֶּלֶךְ : (ו) אוּלָּם לֹא הִלֵּךְ לְצַעֵק חָמַס עַל־עַמּוֹ כִּי־אִם לְמוֹבַת הָאָרֶץ
 וַיִּשְׁבְּתָהּ : (ז) כִּי אָמַר אִם לֹא יִשִּׁית הַמֶּלֶךְ אֶת־לִבּוֹ עַל־הַדָּבָר לֹא־
 תִּשְׁקַט הָאָרֶץ וְלֹא יַעֲזֹר שָׁמְעוּן מִרְשַׁעְתּוֹ :

(ח) וַיְהִי בַּעַת הַחַיָּא וַיִּמַּת סְלִיקוֹם וְהַמַּמְלָכָה עֲבָרָה לְאַנְטוֹיּוֹכוֹס
 הַמַּפָּאָר וַיִּקַּם יִשׁוּעַ אֹהֵי חוּגָיו וַיִּבְקֹשׁ אֶת־עַבְדַּת הַכְּרִנְהָ : (ט) וַיֵּאמֶר
 אֶל־הַמֶּלֶךְ אִם־תֵּתֵן רְחִימִן אֶת־מִשְׁמַרְתַּת הַכְּרִנְהָ עַל־יָדֵי וַיִּשְׁמַלְתָּ

שלוש מאות וְשָׁשִׁים בְּכַר בְּסֶפֶר בְּמִתְרָה וְעוֹד שְׁמֹנִים בְּכַר מִתְרוֹמוֹת
הָאָרֶץ: (י) וּמִלְכָּד זֹאת אוֹסִיף לָךְ עוֹד חֲמִשִּׁים וּמֵאָה בְּכַר בְּסֶפֶר
בְּתַתְּךָ לִי יָד לְהִקִּים בְּתִי־מִשְׁחָק בִּירוּשָׁלַיִם לְחַנּוּךְ בְּתוֹכָם אֶת־
הַנְּעָרִים וּמִשְׁפֵּט אֶחָד יִהְיֶה לָהֶם וְלִישְׁבֵי אֲנִימוֹכַי: (יא) וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר גָּתְרוּ־לוֹ הַמֶּלֶךְ כָּל־אֲשֶׁר שָׁאַל וְחִמְּסִשְׁלָה נְכוּנָה בְּיָדוֹ וַיָּגִיא
אֶת־לֵבָב הָעַם לְלֶבֶת גְּדֻרְכֵי הַיּוֹנִים: (יב) וַיַּכֵּר אֶת כָּל־הַחֲקִים
הַטּוֹבִים אֲשֶׁר גָּתְנוּ לָהֶם מִן־הַמִּלְכִּים לְפָנָיו עַל־יַד יוֹחָנָן אָבִי
אֲפּוֹלִימוֹס הוּא אֲפּוֹלִימוֹס אֲשֶׁר שָׁלַח לְרוֹמָא וְכִרּוֹת בְּרִית אֶת־
יַמְנִיָּה: (יג) וַיִּסַּר אֶת־חֲקֵי יְיָ וַיִּשְׁסֵם חֲקֵי תוֹעֵבוֹת תַּחְתָּם: (יד) וַיִּבֶן בֵּית־
מִשְׁחָק מִתַּחַת לְעִיר־דָּוִד בְּתַפְצוֹ וַיַּצֵּו לְכָר־בַּחוּרֵי־כַח לְשַׁחֵק בּוֹ
בְּמִטָּה עַל־פְּנֵיהֶם: (טו) וַיַּפְרְצוּ חֲקוֹת הַיּוֹנִים עַל־פְּנֵי־כָל־הָעִיר
בְּתוֹעֵבַת יִשׁוּעַ הַבְּלִיעַל אֲשֶׁר לֹא־תִּיָּהֱלוֹ מִשְׁפֵּט הַבְּהֵמָה: (טז) כִּי
גַם הַבְּהֵמִים עָזְבוּ אֶת־עֲבֹדַת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַקְּרָבָנוֹת וַיִּבְּזוּ אֶת־
הַקֹּדֶשׁ וַיַּחְפְּזוּ לְלַבֵּת אֶל־בֵּית־הַמִּשְׁחָק לְהַתְּפַלֵּל וּלְהַתְּנַגֵּחַ בְּחֵינַת
נְרוֹמַח וּלְשַׁחֵק בְּשַׁחֵק הַבַּחוּרִים: (יז) וַיַּחֲשִׁבוּ אֶת־בְּרָכֵי אֲבוֹתֵיהֶם
לְהִקְלֵל נָרִיק וּבַשָּׂאוֹ וַיְהִלְלוּ אֶת־דְּרָכֵי הַיּוֹנִים: (יח) אוֹלָם הַיּוֹשֵׁב
לְהֵם חִרְפָתָם אֶל־חִיקָם כִּי הִשְׁלִיחַ יְיָ בָּהֶם אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־נִגְנוּ
אֲחֵרֵיהֶם וַיִּתְּכּוּ לָהֶם לְאוֹיְבִים: (יט) כִּי דָבַר יְיָ לְאִישׁוֹב רִיקָם
וַיִּמְוֵל אָדָם יִשְׁלַם־לוֹ בְּאֲשֶׁר וַיִּגְדוּ־לָנוּ הַיָּמִים הַבָּאִים:

(כ) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְשָׁנוֹת הַשַּׁחֵק וְהַמִּשְׁחָקִים הַתְּאֲסָפוּ
בְּצוֹר וְגַם הַמֶּלֶךְ בְּתוֹכָם: (כא) וַיִּשְׁלַח יִשׁוּעַ הַרְשָׁע מִבַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל
בְּדֶרֶךְ יִשְׁבֵי אֲנִימוֹכַי לְצוֹר לְהַתְּבַנֵּן עַל הַשַּׁחֵק וַיִּתֵּן בָּהֶם שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת דִּרְבַּמּוֹנִים לְקִנּוֹת בָּהֶם זְבָחִים לְהִרְקוֹלָם: (כב) וַיִּרְאוּ הָאֲנָשִׁים
כִּי לֹא־נִכְוֶן לַעֲשֵׂת בָּן נִחְדְּלוֹ לְקִנּוֹת אֶת־הַזְּבָחִים: (כג) וְאַף
אֲמָנָם הִנְדָּר לְזָבְחֵי הַרְקוֹלָם גְּדָרָם קָנוּ בָּהֶם כָּל־צָרְכֵי אֲנִיּוֹת
קְאָרְצָם:

(כד) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיְהִי יוֹם קְרוּאֵי מוֹעֵד לְמַלְמֵי
פִּילוֹמִיטָר מֶלֶךְ מִצְרָיִם: (כה) וַיִּשְׁלַח אֲנִימוֹכּוֹס אֶת־אֶפְלוֹנוֹיוֹס בֶּרֶךְ
כַּנְיָסְטִי לְהַקְרוֹאֵם בְּמִצְרָיִם: (כו) וַיִּרְאָ כִּי בִנְיָר גָּחָשׁ בְּעֵינָיו
הַמַּלְמֵי וַיִּפֶן לְדַרְשׁ אֶת־שְׁלוֹם אֲרָצוֹ וַיִּלְךְ לִיָּפוֹ וּמִשָּׁם הִלְךְ יְרוּשָׁלַיִמָּה:

(כו) ויצא ישנע וכל העם לקראתו וביארו בלפידים ובתפארת גדולה אל העיר ואחריו שב עם אנשיו ארצה צור (כז) ויהי מקץ שלש שנים וישלח ישנע את מיגילאום אחי שמעון הנזכר אל המלך למען הביא לו את הסכספה ולתזכרהו וזרון דברים אשר פדשו ביניהם מקדם: (כח) וימצא מיגילאום תן געיגי המלך כי החניף אתו בחלק שפתיו וישג את הכהנה מידו: (כט) ויוסף לו עוד שלש מאות כפר בספה על הסכספה אשר נמן לו ישנע וישב ירושלימה ופקודת המלך בידו: (לא) ואפס כי לא דלה גדרכי הכהנים כי אם בדרבי העריצים ויטרף טרף בכפיר יער: (לב) ויגרש ישנע ממשמרת הכהנה באשר גרש את חונו אחיו ויגם בקלון אל ארץ בני עמון: (לג) ונתתי הכהנה למיגילאום: (לד) אך לא מצאה ידו די כספה לשלם למלך באשר דבר ונסמךמים נציב עיר דוד הנה נשהבו פי כן צדו המלך: (לה) וישלח המלך ויקרא לשיגיהם ויסירם מעל פנים: (לו) ויתן את ליוזימכום לכהן פחת מיגילאום אחיו ואת קרמים שם לפקיד על אי קפרי פחת וסמךמים:

(לז) ויהי בימים ההם ויקשרו ישבי תרשיש ומלותי קשר על המלך על אשר נתנם לאתנן ביד אנטיוכית פלגשו: (לח) ויגם המלך מהר להשקיט את מרד העם וישאר את אנדרוניקוס אחר מראי פגי המלך לפקיד אתריו: (לט) וישמע מיגילאום ויתגבל לשוב אל משמרתו ויגנב מעדוי הנהב אשר בהיכל ויתן אתם לאנדרוניקוס ויגם מבר מהם בצור ובערים מסביב: (מ) ויצד הדבר לחונו ויובח אתו והוא ישב בדפני עיר המקלט אשר לפגי אנטיוכיא: (מא) ויגלה מיגילאום בסתר אל אנדרוניקוס ויבקש ממנו לתרג את חונו: (מב) ויגלה אנדרוניקוס אל מקום מושבו ויפתחו בערמה לצאת אליו וישבעו לאומר לא תגע בך יד ויאמן לדבריו אף כי לבו חרד ויצא: (מג) ויהי בצאתו וידקר אנדרוניקוס חרב בבטנו וימת: (מד) ויחר הדבר מאד געיגי היהודים וגעיגי הגוים על אשר שלח ידו באיש ישר ותמים כמהו על לא דבר: (מה) ויהי בשוב המלך מערה קיליקיא ונתקצו ויבאו אליו היהודים ותנונים ויצעקו חמס על אנדרוניקוס על דבר הכס החני אשר שפדו: (מו) ויתעצב המלך

אֶל־לְבוּ וַיִּבֶךְ כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל תַּסְדְּרָפוּ וַעֲנִיתוּ: (טו) וַיִּסַּח אַפּוֹ בְּאַנְדְרוֹנִיקוֹס וַיֵּצֵא לְהַסִּיר אֶת־אֲדָרְתָּהּ הָאֲרָגָמָן וְכָל־בְּגָדָיו מֵעָלָיו וּלְהַעֲבִירוֹ בְּרַחֲבוֹת הַעִיר: (טז) וַיְהִי כִּבְאוֹ אֶל־הַמִּקְוֹם אֲשֶׁר שָׁלַח בּוֹ יַד רָשָׁע כְּחוֹנִיו וַיִּפְגְּעוּ־בּוֹ וַיִּמָּת: (יז) וַיִּשָּׁב־לוֹ אֱלֹהִים אֶת־קְמוּלוֹ כְּרֵאשׁוֹ:

(י) וְגַם לַיּוֹמָכּוּס מַעַל מַעַל בְּמִקְדָּשׁ יְיָ וַיִּבּוֹ אֶת־הַחֵיכַל בַּעֲצַת מִינְיָלְאוּס אֲחָיו: (יא) וַיִּקְהַלּוּ עָלָיו כָּל־הָעֵדָה כִּי כִמְעַט נִעְדָּר כָּל־כְּלִי־יָקָר מִבֵּית אֱלֹהִים: (יב) וַיֵּרָא לַיּוֹמָכּוּס אֶת־קֶצֶף הַעָם כִּי הִלֵּךְ הַלּוֹף וַנְּדַל וַיִּרַק שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּפְקֹד אִישׁ דָּמִים וְזָקֵן כְּאֶ־בְּנֵי־מִים לְפָקִיד עֲלֵיהֶם וַיַּחַל לְהַרִים יַד רָשָׁע וּלְקַצּוֹת בָּעַם: (יג) וַיֵּרָא הָעַם וַיִּרְיִמוּ אֲבָנִים וּמַטּוֹת בְּרוּל וַיִּפְגְּעוּ־בָם וְרַבִּים מָלְאוּ אֶת־הַסְּפִינָהּם אַפְרַיִם וַיִּשְׁלִיכֵהוּ בְּעֵינָיו אֲנָשָׁיו: (יד) וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים אֶרְצָה וַיִּמָּיתוּ מֵהֶם לְרַב וְהַנְּשָׂאָרִים הַנִּיָּסוּ: (טו) וְאֶת שׁוֹדֵד הַחֵיכַל תִּפְּשׂוּ סִי עַל־אוֹצַר הַחֵיכַל וַיִּוְרִידֵהוּ בְּדָם שְׂאוּלָה: (טז) וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁמוּ אֶל־לֶבָם לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט בְּמִינְיָלְאוּס הַמַּכִּית וְהַמְלִיךְ עוֹדְנֹו בְּצוֹר: (יז) וַיָּבִיאוּ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים מִשְׁלוֹחֵי הַזִּקְנִים אֶת־הַדָּבָר לְפָנָיו לְשִׁפְטוֹ: (יח) וַיְהִי כִּי־נִלְכַד מִינְיָלְאוּס בְּאַמְרֵי פִּיו וַיִּפְתַּח אֶת־תַּלְמִי כִּן־דָּוִד רִימּוֹן בְּשׂוֹחַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֵת הַמְּלִיךְ: (יט) וַיִּלְךְ תַּלְמִי אֶל־הַמְּלִיךְ בַּתְּדַר הַמְּקָרָה אֲשֶׁר הָיָה שָׁם וַיִּפְתַּח לִנְקוּתוֹ מֵאֲשַׁמוֹ: (ס) וַיִּנְקַח הַמְּלִיךְ אֶת מִינְיָלְאוּס רֵאשׁ כָּל־הַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת וַיִּשְׁפֹּט מִשְׁפָּט דָּמִים אֶת־כָּל־הַצֹּעֲקִים עַל־מִינְיָלְאוּס גַּם בִּי־גִקְיִים הָיוּ בְּעֵינָיו שׁוֹפְטֵי כְּגִי־בֵתִים: (סא) וַיְהִי־גַם כָּל־הָאֲנָשִׁים הַחַרְדִּים עַל־דָּבָר יְיָ וְעַל־דָּבָר עַמּוֹ וְהֵיכְלוֹ בְּנִקְיוֹן בְּפִיָּהֶם: (סב) וַיִּצַּר הַדָּבָר הַרַע הַזֶּה לְכָל יִשְׂרָאֵל צוֹר וַיִּצְיָאוּ בְּנִדְבַת לֶבָם כְּסָתַר כֵּב לְקַבֵּל אֶתְּם כְּכַבּוֹד: (סג) וּמִינְיָלְאוּס הִקָּם עַל מִשְׁמַרְתּוֹ הַרְאֵשׁוֹנָה בְּעֹזֶרֶת בּוֹצֵעֵי־בָצַע אֲשֶׁר יָדָם הִיִּתָּה אִתּוֹ וַיִּלְךְ הַלּוֹף וַרְצוּץ וַיִּרֶךְ אֶת־הָעַם בְּפָרָה:

ה (סד) וַיְהִי בַעֲת הַחַיָּא וַיִּשָּׁב אֲנַמְיוֹכּוּס שְׁנִית אֶל־אַרְצָן מִצָּרִים: (סה) וְאוֹרוֹת וּמוֹפְתִים נִרְאוּ בַשָּׁמַיִם לְיִשְׂרָאֵל מִסְפָּר אַרְבָּעִים יוֹם: (סו) וַיֵּרָאוּ כְדָמוֹת כְּרָשִׁים לְבוֹשֵׁי שְׂרִינְגֵי זָהָב נִשְׂאִים חֲנִיתוֹת מְעַרְבָה מִזֵּד מְעַרְבָה: (סז) וְהִגָּה פְּגָעִים אִישׁ בְּאַחָיו בְּחֲנִיתוֹתֵיהֶם

וחוסים במנגינתם ויש מהם שולפי תרב ושולחי חצים ושריונותיהם
 נוצצים ומפזים גנה בברק: (ח) ויעתירו כלם אליי לבגבור
 יהיו להם האותות האלה למזקה:

(א) ובימים ההם עבר קול שקר בארץ לאמר מת אנמיזכוס:
 (ב) וישמע ישנע ויועק באלה איש ויפל פתאם עלהעיר ואחרי
 הפתו את שומרי החסות לבד את העיר: (ג) ויגס מיגילאום אל
 המצודה וישנע הבג ולא חמל בישבי ירושלום ויעלין לבו
 בתחבולותיו כאיש גבר על אויביו ולא זכר כיעשה טבח בעמו:
 (ד) אף לא השגיח ידו לתחוק בממשלה כי בהלכדו בשחיתותיו
 גם בתרפה ובוזו שנית ארצה בגיעמו: (ה) ויאמר אחרי כן
 לבשתו בגית הסדר עליד אריטה מלך ערב ואחרי המלמו
 משם גע מעיר קעיר ויהי נתעב ונאלח בעיני כל רואיו כאיש
 אשר כרד באלהיו ובארץ מולדתו וידח מצדקתה: (ו) ובאשר
 הוריש רבים מנחלת אבותיהם להתגורר בארץ ובריה בן הדביקהו
 גם אותו הרעה בארץ ובריה: (ז) וימת בארץ לקדימו אשר
 קנה קמצא שם מרננע לבפשו וצן כי בעלי גריתו היו מלפנים:
 (ח) ובאשר הפיד חללים רבים בלי מצוא קבר וימת גם הוא בן:
 (ט) כי לא נקבר אלא אבותיו ולא התאבל איש עליו וגם בארץ
 אחרת לא מצא קבר:

(י) ויהי קשמע המלך את הדברים האלה ויחר אפו כי אמר
 עוד מעט וכל ארץ יהודה תפשע בי: (יא) וישעו מקצרים וילכד
 את ירושלים בגד חזקה: (יב) ויצו את אנשיו לאמר הנה תכו כל
 אשר יפל בידכם וגם על הממלמים את גופשם על נגות הכתים
 אל תחמלו: (יג) ויהרגו בלי רחמים גער וזקן איש ואשה גם
 בחור גם בתולה וגם על עוללים ויונקים לא חמלו: (יד) ובשלישת
 ימים השחיתו ישמונים אקף איש ארבעים אקף גהרגו ומספר
 הנמקרים במספר תהרגים: (טו) וכל זה איננו שנה לו כי גם
 הלך אל קדש הקדשים והבוגד מיגילאום הלך עמו לנחתו הדרך
 ויפשע בתורת יי ובארץ מולדתו: (טז) ויחמס אנמיזכוס בבקר ששע
 את בלי קדי הקדש וכל אשר התנדבו המלכים לפאר

את המקדש ולגהו את הכל גזל ביד־חַמָּס : (כ) ויתגאה ברום
 קבו בְּאֵן מִבֵּין כִּי הַפְּגִיעַ יִי אֶת־נִמְצֹאת תַעִיר עַל יִשְׁבִּיתָ כִּי
 בָּדָה לָבוּ דָבָא לְאַרְיָן רֵאשָׁה וְיַעֲנֶה : (כא) וְלֹאִי אֶת־יִי חֲרָה בְּעַמּוֹ
 עַל רֵב פִּשְׁעֵיו כִּי עֲתָה נִנְעָה־בּוֹ יָד יִי בְּאֲשֶׁר נִגְעָה בְּהִילִידוֹרוֹס
 בְּלָבָתוֹ עַל־פִּי מְלִיקוֹס לָבוּ אֶת אוֹצַר הַחֵיקָל : (כב) אָפֶס כִּי לֹא־
 בָּחַר יִי בְּעַמּוֹ בְּגִלְלַת הַעִיר כִּי־אִם בָּחַר בְּעִיר בְּגִלְלַת עַמּוֹ וּבְפָקֶדוֹ
 עַל־הַעַם פָּקֶד גַּם עַל־הַכְּתִיב : (כג) וּבְאֲשֶׁר עָזְבוּ יִי בָּרֵב אַפּוֹ כִּן
 הַשִּׁיבוּ עַל־תַּפְּאֲרֹתוֹ בְּמִשְׁחָה עָלָיו חֲסִדוֹ :

(כד) וּמִכַּסֶּת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר גָּזַל אֲנִימִיכּוֹס מִן־הַחֵיקָל שְׁמִנָה עֶשְׂרֵי
 כָּכָר : (כה) וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם בַּחֲפוּזִין אֶל אֲנִימִיכָא וַיְדַמָּה בְּנֵאוֹן לָבוּ
 לַחֲפָז הַיָּם לִיבִשָׁה וְתִיבִשָׁה לַיָּם : (כו) וַיִּשְׁאָר אֲנָשִׁים מְרִי־נֶפֶשׁ
 אַחֲרָיו לְפָקִידִים לַעֲנֹת אֶת־הָעַם : (כז) וַיִּפְקֶד עַל יְרוּשָׁלַיִם אֶת־
 פּוֹלִיפּוֹס מֵאַרְיָן פְּרִיגָא אֲשֶׁר הִכַּע עוֹד מֵאַדוּנִי : (כח) וְעַל הַר גְּרִיזִים
 הַפְּקִיד אֶת־אַנְדְּרוֹנִיקוֹס וְגִלְיָה אֱלִיהֶם מִיִּנְיֵלֹאֹס אֲשֶׁר הִתְנַשָּׂא
 בַּחֲמָתוֹ עַל קָהַל יִי וַיַּרְשַׁע מִכָּלֶם : (כט) וּמִגְדַל שְׁנֵאוֹתוֹ אֶת־תִּיהוּדִים
 שָׁלַח אִישׁ צוּרָר וְאוֹיֵב אֶת אֶפְלוֹנִיֹס אֶל יְרוּשָׁלַיִם וְעֹשְׂרִים וְשֹׁנִים
 אֲלֶיהָ אִישׁ עַמּוֹ : (ל) וַיַּצְוֶהוּ לְהַרְג אֶת־הָאֲנָשִׁים לְפִי־חֶרֶב וְלִמְכַר
 אֶת־הַנְּעָרִים וְאֶת־הַנָּשִׁים לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת : (לא) וַיְהִי כִּבְאוֹ
 יְרוּשָׁלַיִם וַיִּתְחַרֵּשׁ עַד יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְהִי כִּי־שָׁכַתוּ מִיְהוּדִים
 מִמְּלֹאכֶתֶם וַיֵּצֵאוּ פְתָאִם אֶת־אֲנָשָׁיו לְהַחֲלִין : (לב) וַיְהִי כִּי־יֵצֵא הָעַם
 לְרֵאת מַה־זֶּה יַעֲשֶׂה וַיִּפְּגּוּ עֲלֵיהֶם בַּחֲרָבוֹת וַיַּעֲבְרוּ בְּתוֹךְ הַעִיר
 וַיֹּסִיפוּ לַחֲבוֹת בְּעַם מְבַה רַבָּה מְאֹד : (לג) וַיִּגַּם יְהוּדָה מִכַּכְּבֵי עַם
 הַשָּׁעָה אֲנָשִׁים חֲמוּדָּה וַיֹּאכְלוּ אֶת־עֵשֶׂב הָאֲדָמָה כִּכְהִמּוֹת שָׂרָה
 לְמַעַן הַנְּזֹר מִשְׁקָן הַגּוֹיִם :

ו (לד) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אִישׁ זָקֵן מֵאַנְמִיכָא
 וַיַּצְוֶהוּ לְלַחוּץ אֶת־תִּיהוּדִים לְסוּר מִחֲקוֹת אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲזוֹב אֶת־
 הַדּוֹרֹת יִי : (לה) וְגַם לְמַמְזָא אֶת־הַמֶּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם וּלְכַנּוֹתוֹ בְּשֵׁם
 בֵּית־יוֹפִים אוֹלִימְפִיֹס וְאֶת הַמֶּקְדָּשׁ עַל הַר גְּרִיזִים בְּשֵׁם בֵּית־יוֹפִים
 קְסִינִיֹס יַעֲן כִּי יִשְׁבִּיתָ זָרִים : (לו) וַיְהִי בְּתוֹדַע הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת וַתַּצַּר
 לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד מְאֹד : (לז) וְהַגּוֹיִם זָלְלוּ וְסָבְאוּ בַּמֶּקְדָּשׁ וַיִּשְׁכְּבוּ עִם

זאת תורת האדם אשר יראתיו בלבבו. עת כי יאלצוהו לשקין את נפשו: (כ) והאנשים אשר הפקדו על התעבות האלה ידעוהו מימים רבים ויוליכו אתו במספרים ויאמרו לו: (כא) הנה נביא אליך בשר טהור וממנו תאכל ותיה בלראיך יאמרו כי מבשר הקרבן אכלת באשר צנה המלך: (כב) ויאמרו לו בדיברים האלה למען הצייל אתו ממות בירגמרו רחמיהם עליו באהבתם אתו: (כג) ויען האיש באשר יפון לשיבתו ולדרך אשר הלך בו מנעוריו לשמר את מצות יי: (כד) ויאמר הויריד נא את שיבתי שאולה: (כה) כי לא יאות לישיש כמוני לבחש ולקמה יאמרו הצעירים כמוני לימים הן אלעזר בן תשעים שנה נהפך גם הוא לעבד אלילים: (כו) ולקמה אתעה את עמי בבחשי למען האריך ימי המעשים ולשימם לחרפת שיבתי: (כז) ומה בצע בייחלין ממות נפשי האובד המלט מיד יי אסמי אנכי אומת: (כח) לכן הנני הלך למות כמו בלב באשר יאות לגון כמוני: (כט) ויהייתי לאות ולמשל לכל בני עמי להערות למנות נפשים שמחים וטובי לב על תורת יי וחקותיו: (ל) ויהי כבלתו לדבר ויחלו לענותו ותהפך אהבתם לאיבה ענה בי אמרו איש קשה ערף היא: (לא) ויהי כהפותם אתו מבות רצה ויאמרו יי אלהים לך נגלו כל מעלומות: (לב) אמה ידע פי יבלתי להנצל ממכאובי האנושים האלה אך בגפש הפצה אסבלם למען שמך הגדול ותצא רוחו נמת: (לג) ויהי במותו משל ומוסר לגער וגזקן לאהבה את יי וליראה אתו:

ז (א) וגם אשה ושבעה בניה היו אסורים בבית הספר ויפצר גם המלך לאכל מבשר החזיר ויפו אתם בשומים ובמקלות: (ב) ויאמר אליו הסבור מה תשאל ומה תבקש ממנו הנה תבחר מתוך גפשו מסור מחקות אבותינו: (ג) ויתאנה בו המלך ויצו להשים מחבת וקלחת ער האש ויעשו כן: (ד) ויצו לכוות את לשונו ולהפשים את עורו מעל בשרו ולקצץ את ידיו ואת רגליו לעיני אמו ואחיו: (ה) ויהי כיהיה משחת מאיש מראהו ויצו לתתו בקלחת לצלתו חי ויהי כהתאנה העשן ונרחיבו איש

באחיו

בְּאֶחָיו הַבְּנִים וְגַם הָאֵם לְמוֹת שָׁמַח וְמוֹבֵלֵב : (א) וַיֹּאמְרוּ יֵרָא יי
 עֲלֵינוּ וַיִּנְחַם כְּרַב תַּסְדִּיז בְּאִשֶּׁר שָׁר מִשָּׁה עֶבֶד יי וְעַל־עֲבָדָיו
 יִתְנַחֵם : (ב) הָרֵאשׁוֹן מֵת וַיִּקְחוּ אֶת־הַשְּׂנִי לְהִתְעַלֵּל־בוֹ וְאֶחָרָיו
 הַקְּשִׁיטִים אֶת־עֵוְרוֹ מַעַל־בְּשָׂרוֹ וַיִּמְרְטוּ שְׁעָרוֹת רֵאשׁוֹ וַיִּשְׁאַלוּהוּ
 לֵאמֹר : (ג) הֲתֹאכַל מִבְּשַׂר הַחַיִּיר בְּטָרִם יִפְרֹד שְׂאֲרָךְ מַעַל
 עֲצֻמוֹתֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא וַיִּקְחוּהוּ וַיַּעֲנֶהוּ בְּרֵאשׁוֹן : (ד) וַיְהִי בְּצֵאת
 בְּשָׂרוֹ וַיִּמְרֹ אֶל־הַמַּלְאָךְ אִישׁ הַדְּמִים הִנֵּה בַּשְּׂנִי בְּיָדְךָ לְקַחְתָּהּ
 אוֹלָם אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׂמִים יַעִיר אֶת־רוּחוֹ עֲלֵינוּ וְהִתְחַיֵּנוּ לְחַיֵּי־עוֹלָמִים
 עַקֵּב אִשֶּׁר מָתְנוּ בְּעֵבֹר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה : (ה) וַיְבִיאוּ גַם אֶת־
 הַשְּׂלִישִׁי וַיַּעֲיֹבְרוּ־בוֹ : (ו) וַיְהִי בְּאִשֶּׁר שְׂאֵלוֹ מִמֶּנּוּ אֶת־לְשׁוֹנוֹ
 וַיִּצְיָאָה מִפִּיו וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ וַיֹּאמֶר : (ז) יי אֱלֹהִים אֵלֶּה הֵם
 הַעֲצֻמוֹת אִשֶּׁר נִתְּתִילִי וּבְמוֹב לְבִי הִנְנִי נִתָּן אִתְּם בְּעֵבֹר הַתּוֹרָתְךָ
 הַקְּדוּשָׁה וְלִישְׁנֵעֲתֶךָ קִוִּיתִי כִּי הִשָּׁב תִּשָּׁבֵם לִי : (ח) וַיִּתְפַּלֵּא
 הַמַּלְאָךְ וַעֲבָדָיו עַל אֲמִיזֵלֵבֵב הַנָּעֵר וְהַמַּכְאוּבוֹת כְּאֵן גְּעִינִי : (ט) וַיְהִי
 אַחֲרַי מוֹתוֹ וַיַּעֲנֶה אֶת־דְּרָבִיעִי וַיִּסְרוּהוּ בְּשׁוֹטִים : (י) עוֹד נִשְׁמַתוֹ
 בְּאֵפוֹ וַיֹּאמֶר מוֹב לְחַסוֹת בֵּינִי מִכְּטַח בְּאָדָם כִּי אֵינְקֵן לְחַיֵּי עוֹלָם
 וְאִתְּהִלֵּא־תִינְקֵן : (יא) וְאַחֲרָיו הִבִּיאוּ אֶת־הַחֲמִישִׁי וַיַּעֲנֶהוּ וַיִּרָא אֶת־
 פָּנָיו אֲנִימוֹכּוֹס וַיֹּאמֶר : (יב) הִנֵּה הַכֹּהֵן בְּיָדְךָ לְהַרְשִׁיעַ כְּאִתְּךָ
 אַף כִּי־כֹן־מֹות אֵתָּה אוֹלָם אֶל־תֹּאמֶר בְּלִבְךָ כִּי־נִטַּשׁ יי אֶת־
 עַמּוֹ : (יג) עַמֵּד בְּמַעַט רָגַע וְתִרְאֶה אֶת־יָדַי־יֵי בְּאִשֶּׁר יַנְּעֶה אֶתְּךָ
 וְאֶת־בֵּיתְךָ : (יד) וַיִּקְרִיבוּ גַם אֶת־הַשְּׂשִׁי וַיְהִי בְּטָרִם יִצְאָה בְּשָׂרוֹ
 לְמוֹת וַיֹּאמֶר הַשְּׂמֵר־לָךְ פֶּן־תִּשְׁעַה בְּדַבְּרֵי שְׂקָר : (טו) הֵן כְּרִי־
 אֵלֶּה מִצְאוּנוּ יַעַן כִּי־הִרְשַׁעְנוּ לִי אֱלֹהֵינוּ וַיִּפְלִיא אֶת־מַכּוֹתֵינוּ :
 (טז) רַק בְּחִסְדְּךָ וְשִׁמְעֶךָ כִּי לֹא תִמְלֹט מִיָּד יי אֱלֹהִים אִשֶּׁר נֹאצָּת :
 (יז) אָבֵן מִי־לֹא־יִשְׁתָּאֵה לְאֲמִין לֵב הָאִשָּׁה הַזֹּאת הָרֵאוּתָהּ לְחַיִּוֹת
 לְנֶס עֲמִים : (יח) הִנֵּה רָאִתָּה שֶׁבַעַת בְּגִיָּה גִשְׁחִים לַעֲיִינֶיךָ כְּיוֹם
 אֶחָד וְתִבְלִיג עֲלֵי־יְגוֹנָה בְּתַקּוּתָהּ לִי : (יט) וְתִאֲמִין אֶת־לִבְכֶם
 בְּשִׁפְת עֲמָה וְתִדְבֹר אֵלֶיכֶם בִּיקְרֵרוֹת בְּאִישׁ־חֵלֵל לֵאמֹר : (כ) לֹא־
 יִדְעִתִּי דְרָךְ טוֹצְרָתֶם בְּכַטְנִי וְלֹא־נִפְחַתִּי נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפְכֶם
 וְגַם עֲצֻמוֹתֵיכֶם לֹא־נִצְרַתִּי : (כא) אוֹלָם יי אֱלֹהִים רֵאשׁ בְּלִי־דְבַר
 בְּרֵא

ברא תבד ויצר האדם ישיב לכם במסדו את חייכם אשר תשליכו
 מנגד על מצותיו וחקותיו: (כו) ואנטיכוס חשב בלבו כי הוילתהו
 בדבריה כי לא הבנים ונקח את החציר הנשאר מנגיה ביכר
 על לבו וישבעו לו לאמר: (כז) אם סור תסור מחקות אבותיך
 והייתי לך לאדוני חסד ורחמים ושמתיך לעשיר ולאדיר בארץ
 ואתתיך וכל מחסורך עמי: (כח) וירא כי לא יכל לפתחו ויקרא
 לאמו ויאמר אליה בדרינא את על לב בנה ופתי אתו למען תצל
 את נפשו: (כט) ויהי כאשר בלה להלאתה בדבריו ותען ותאמר
 בראעשה באשר דברת: (ל) והיא אמרה בן להתלבו ותפן אל
 בנה ותאמר לו בשפת עמה: (לא) שמע בני הנה תשעה ירחים
 ונשאתיך בבטני ושלוש שנים הינקתיך ובעמל ובעצב גדלתיך
 עד היום ועתה לוי תרחמי אף הפעם: (לב) הבטינא השמים
 והארץ וכל זכאם כי כל אלה ברא אלהים מאן וגם את בני
 האדם ידיו יצרו: (לג) לכן בני אל תירא מפני הרצח הטלה
 ומות ברצון טוב באחיה למען השב ושיבכם לו יי אלהים לעת
 רחמים: (לד) עוד היא מדברת וישא הנער את קולו ויאמר:
 (לה) עלמה תאחרו חלילה לי משמע בקול המלה בידברקה גפשי
 בתורת יי אשר נתן לאבותינו ביד משת עבדו: (לו) ואמה אויב
 וצורה תיהדים מני יי לא תנצל: (לז) אנחנו פשעינו סבלנו ואם
 אמנם געת אף יי יתרה בנו וידו קשתה עלינו עוד מעט ישוב
 וירחם עלינו: (לח) ואמה בך בלעל ואיש דמים אשר אין במוך
 בארץ אל תתפאר בעז ידך אשר תרימות על עבדי יי: (לט) כי
 לא תמלט ממשפט אל עקיון ונרא אשר לא יסתר דבר מפניו:
 (מ) ברגע קמן נשאו אחי את עברתך ועתה במסדו בצל שני
 יתלוננו: (מא) אף אמה תפקד בחרון אף יי בפי פעולתך אשר
 פעלת: (מב) ראה חרפתי למות גפשי על חקות אבותי אשר
 עשו אחי לפני וצעקתי אלי לחרמל על עמו: (מד) ותיה כי ינגע
 יי אתך נגעים גדולים ונאמנים ותתעדיה בפיך כי יי הוא האלהים
 לבדו ואפס זולתו: (מה) וחמת יי השפוכה על כל בני עמי תעצר
 בךמי וברם אחי: (מו) ויהי בשמע המלה את דבריו ויוסף עוד

לחרות אפן ויצו לענותו קשה מאד כי תרהילו מאד על-אשר
 התעללו-בו: (10) וימת גם-הוא באשיו וישם אלהים מבטחו וגם
 את-אם הבנים המיתו לאחרונה: (11) ועתה רב-לנו מקרבנות
 הגוים ומאבדויות קשות:

ח (א) ויהודה המכבי ורעיו הלכו תרש הנה והנה במזת ויקראו
 לאחיהם ולשאריו בשםם ולכל-הדבקים עוד בתורת יי ויאספו
 פששת אלפי איש: (ב) ונתפלו אל-יי אלהיהם ויאמרו אנא יי
 הביטה בעני עמך אשר יד כל-אדם במו ורחם על בית-קדשך
 אשר היה למרמס גרים: (ג) חמל-נא על-הקריה הנבוכה אשר
 התעתדה לגלים ושמע את-קול דמי המרוגים הצועקים
 אליך מן-האדמה: (ד) וזכר את-העוללים ואת-היוגקים אשר
 גשףך דםם לעינינו ונקם את-נקמת שםך הגדול אשר תרפו
 איביך:

ט (ה) ויהודה המכבי החל להצר במצער אנשיו לגוים מסביב
 ולא יכלו לעמד לפניו כי סר חרון אפי-יי מעליהם והשיב להם
 חסדו: (ו) ויפל בפתע פתאם על-הערים וסצריהן ויצת אתן באש
 ואת-דערים הנצרות תפש לשמרן ונגעו האויבים לפניו וינוסו:
 (ז) והוא ערם יערים להתגפל עליהם לילה ויהי קול-מעשיו הלוח
 ונדל בקרב הארץ: (ח) וירא פולפוס ביי-נגרה יד יהודה מיום ליום
 ובכל-אשר-יפנה יצדיח ונקתב לתלמי נציב ארם וצד לחוש
 לעזרתו ביי-נחיון דבר המלך מאד: (ט) וישלח-לו תלמי מסבסר
 ירדיו את-נקנור בן-פטרוקלי וגשירים אלף איש מעמים שונים
 שלח עמו: (י) ונגלה עליו נזרנאש איש-מלחמה וגבור חיל ויצו
 אתם להכחיד ולהשמיד את-כל-קהל-ישראל: (יא) וי' מר נקנור
 בלנו מכר אמפור כל-שבויי העברים באלפים כפר ביי-הוא
 פכשת הפסף אשר ישבח המלך לזקני רומא למס מעמים
 ימימה: (יב) והרצים יצאו רחופים על-פיהו אל-כל-הערים אשר
 על-שפת הים ויעבירו קול לאמר: (יג) מי-האיש אשר יחפוץ קנות
 תשעים יהודים ככפר פסף ילך ויבא ולא עלה על-לב נקנר פי
 חמת-יי נגד פניו: (יד) ויהי בשמע יהודה את-הדבר ויאמר לאנשיו

הגה נקנר יצא כחיל לקראתנו: (ט) ויפוצו מעליו בלתי אנשים
 אשר היה מרדך בלבבך ולא שמו באלהים כמלם ויגוסו:
 (י) והנשואים מכרו את כל אשר להם ויתתנו אליך דקרא
 דרור לאנשים אשר מכרם נקנר מרם נפשו: (י) ויאמרו אם לא
 למעננו דמענה פעל על הסג'ית אשר כרת את אבותינו ועל שמך
 הגדול שנקרא עליהם:

(י) ויהי כאשר הנעיק יהודה את אנשיו ויהיו פקודיהם
 למספרם ששית אלפים איש וידבר על לבם ויאמר: (ט) אל תגורו
 מפני הגוים ואל תפערצו מפני המונם היצאים באון ובעול לקראתנו
 לבן התחוקו והיו לאנשים: (כ) וזכרו את הסרפה אשר שמו את
 מקדש ואת הסרפה אשר עשו בקריה הקדשה וזילוח וכי
 הפרו כדחקות אבותינו: (כא) הן הקה חסים במונם וברב פחם
 נאנחנו בשם ואלהינו נגביר אשר כרגע יכלה כל היצאים
 לקראתנו ומחרונו ימוטו כל מומדי ארץ: (כב) תספר להם את
 התשועה אשר עשה וי לאבותינו בהכרתו במחנה מנחריב מאה
 ושמונים וחמשה אלה איש בלילה אחד: (כג) וכאשר הושיעם יד
 מן השמים במדחמת ככל לקראת הנגלותים: (כד) כי מספר
 היהודים היה שמונת אלפים ונלוו אליהם ארבעת אלפים מקדונים:
 (כה) ואלה לא יקמו ולא עמדו מבחוד ויהיה יודים לבדם השחיתו עשרים
 ומאה אלה איש ארצה: (כו) כי הופיע וי ממרום עליהם ויגברו
 ויעשו חיל:

(כז) ויהי ככלתו לאמין את רוחם בדברים האלה ויתעוררו
 להשליך את נפשם מנגד על תורת אלהיהם ועל ארץ אבותם:
 (כח) ויחץ את העם לארבעה ראשים וישם את אחיו את שמעון
 ואת יוסף ואת יונתן לשרי צבאות בראשם ויסלק לכל אחד אלה
 וחמש מאות איש: (כט) ויצו אתריבן את אלעזר לקרא בספר
 תורת וינשם דבר בפייהם לאמר לוי התשועה ויקום וילך למסע
 לפני הונותרים ויפגע את נקנור: (ל) וי אלהים היה משגבם וקרבן
 ישעם כי הכו תשעת אלפים איש לפי חרב נרבים מהם החלישו
 בפיצעים והשרידים הגיסו: (לא) וידלקו אחרי האנשים אשר התקבצו
 לקנותם

לקנותם לעבדים ונדבקים ויקחו את־בָּסָפָם : (ב) וישוּבוּ מִדְרֹךְ
 אַחֲרֵיהֶם כִּי־קָרַב יוֹם הַשַּׁבָּת לְבֹא : (ג) ויאֲסֹפוּ וַיִּצְבְּרוּ אֶת־כֶּלֶל
 כְּלֵי־הַמְּלָחָמָה וְאֶת־הַשְּׁלָל וְאֶחָד־יָכֹן עָשׂוּ אֶת־הַשַּׁבָּת : (ד) וַיִּהְיֶה
 וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹשִׁיעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּחַל לַעֲשׂוֹת חֶסֶד
 עִמָּהֶם : (ה) וַיְהִי בְכָלוֹת הַשַּׁבָּת וַיִּחַקְרוּ מִן־הַשְּׁלָל לְאֱלֻמְנוֹת וְלִיתוּמִים
 וּלְאֲבִיוֵגֵי תַעַם וְהַנּוֹתֵר לָקְחוּ לָהֶם וּלְבֵיתָם : (ו) וַיַּעֲתִירוּ בָּדָם אֶל־
 יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ חַנּוּן יְיָ פָּרַח רַחֲמֶיךָ וְהַשֵּׁב חֶסְדְּךָ לְעַבְדֶּיךָ עַד־עוֹלָם :
 (ז) וַיִּקְרָמוּ עוֹד מִלְחָמוֹת רַבּוֹת אֶת־טִימוֹטִיּוֹם וְאֶת־בְּכַחֲדָם
 וַיָּבוּ הַרְבֵּה מַעֲשָׂרִים אֶלְף נַפְשׁ לְפִי־חֶרֶב וַיִּלָּדוּ אֶת־עֲרֵי הַמַּכְצָר
 אֲשֶׁר לָהֶם : (ח) וַיִּחַלְקוּ אֶת־הַשְּׁלָל לְמַסְפַּר הַנְּפָשׁוֹת בִּיְגִיחָם וּבִין
 תַעֲנִיִים וְהָאֱלֻמְנוֹת וְהִיתוּמִים וְהַזְּקֵנִים : (ט) וַיֵּאָסְפוּ אֶת־כֶּלֶל־הַנְּשֻׁק
 וַיַּיְחֹסוּ בְּמִקּוֹמוֹת מוֹעֵדִים וְאֶת־יֵתֵר הַמִּלְקָח הֵבִיאוּ יְרוּשָׁלַיִמָה :
 (י) וַיַּהֲרִיגוּם אֶת־פִּילְרֶכְס אֲשֶׁר הָיָה עִם־טִימוֹטִיּוֹם אִישׁ דָּמִים וְנָבֵל
 אֲשֶׁר הָעִיר מֵאֵחַ לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל : (יא) וַיְהִי בְחַנְגָּם אֶת־יְוֹס־תְּשׁוּעַת
 יְיָ בִירוּשָׁלַיִם וַיִּמָּצְאוּ אֶת־קְרִיסְטִינֹשׁ נְהָבָא בְמַלוֹנָה וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁרָפוּ
 אֹתוֹ בְּאֵשׁ יַעַן אֲשֶׁר שָׂרַף אֶת־דַּלְתֵי הַהֵיכָל וַיִּשְׁבִּיבֵלוּ כְּמֹדֵל יָדָיו :
 (יב) וַגִּגְנֵה תִרְשָׁע אֲשֶׁר הֵבִיא אֶלְף בְּנַעֲנִים לְמַכֵּר לָהֶם אֶת־שְׂבוּיֵי
 הַיְהוּדִים : (יג) הוּא אֲשֶׁר הִכְנִיעוּ יְיָ לְפָנֵיהֶם אַחֲרֵי תִמְרוֹ אֶת־כֶּלֶל־
 עַדְיוֹ מַעֲלִיו נִם בְּאֶחָד תִּרְקִים דְּרֹךְ תָּם לְאַנְמוֹכִיָּא וַיְבֹא־שָׁם אֶבֶל
 וְנָבֵלָם כְּלֵי צָבָא : (יד) וְהוּא אֲשֶׁר הִתְבַּרַךְ בְּלִבּוֹ לְהֵבִיא אֶת־
 הַבָּסָף מִמַּמְבַּר הַשְּׂבוּיִם אֶל־הַמִּלְכָּה וּלְשַׁלְּחוֹ לְרוּמָא אֲמַר לֹא־יִנוּכַל
 קָעִם־תְּהוּחַ : (טו) כִּי אֱלֹהֵיהֶם גִּלְחַם לָהֶם עַל־אֲשֶׁר שָׁבוּ לָלֶכֶת בְּדִרְכֵי־
 מִי וַיְהִי כַעַת הֵהִיא וַיִּשָּׁב אַנְטִיּוֹכֹס בְּחֶרֶף־הָ נָבוֹז מֵאַרְצֵי פָּרַס :
 (יז) כִּי בְּנִסְעוֹ לְפָרְזִיפּוֹדִים הִבִּירָה נִשְׂאוֹ דָבָו לְבֹז אֶת־בֵּית־הָאֱלֹל
 וְלַתְּפֹשׁ אֶת־הָעִיר : (יח) וַיִּקְוֶמוּ כְּלֵי־שִׁבְיָה לְהַלְחֵם־בּוֹ וַיִּגְרָשׁוּהוּ בַלְעַג
 וּבְקָלָם מִן־הָעִיר : (יט) וַיְהִי בַהֲיוֹתוֹ בְּאַחְסָתָא הוּא אֶקְבַּתְנָא וַיִּשְׁמַע
 שָׁם אֶת אֲשֶׁר קָרָה לְקַנְזֵה וְלְטִימוֹטִיּוֹם נִיחַר אַפּוֹ : (כ) וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ
 גָּחַם אֲנַקְסִי אֶת־חֶרְפַּת מְנוּסָתִי בַיהוּדִים וַיֵּאֵץ בְּרַכְבוֹ לְחַחֵשׁ אֶת־
 דִּרְכּוֹ וּלְנַסֵּעַ יוֹמָא וְגִילָה : (כא) כִּי חֲמַת־יְיָ רָדְפוּ עֲקֵב אֲמָרוֹ בְּלִשׁוֹן
 מַדְבַּרְתָּ גְדֹלוֹת בְּבֹאֵי יְרוּשָׁלַיִמָה וְהַפְּכַתִּי אֶת־הָעִיר לְקַבְרֵי תִּיהוּדִים :

(ח) וַיַּעַשׂ יי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בּוֹ שְׁפָטִים וַיַּגִּיעַ אֹתוֹ בַּגִּיעַ סִתְרָה
 אֲשֶׁר לֹא-יֹכֵל לְהִרְפֹּא: (ח) כִּי בִדְבָרוֹ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶתְחַזֵּק
 כְּאֵב אָנוּשׁ בְּבִטְנוֹ וּבְמַעְיָו וְאִין מִרְפָּא: (ט) וַיּוֹשְׁבֵי-לוֹ גָּמְלוּ אֶל-חִיקוֹ
 יַעַן אֲשֶׁר הִפְּה אַחֲרַיִם בְּמַפּוֹת רַבּוֹת וְנִפְלְאוֹת: (י) וְאַף גַּם-בְּזֹאת
 לֹא-הִשְׁפִּיל גָּאוֹנוֹ וַחֲמַתּוֹ בְּעַרְהֶ-כּוֹ כְּאֵשׁ: (יא) וַיְהִי בְּחַפְזוֹ
 לְלַכֵּת וַיִּפֹּל מֵעַל מַרְכָּבָתּוֹ וַיִּתְפָּרְדּוּ כָּל-עַצְמוֹתָיו: (יב) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר
 נִשְׂאוֹ רוּחַ גְּאוֹנוֹ אֶל-שְׁתַּחֲוִים וַיִּדְמָה בְּנַפְשׁוֹ לְשׁוֹם לַיִם חֶקֶן וְלִשְׁקָל
 בַּפֶּלֶם אֶת-דְּרֹאשׁוֹ הַחֲרִים כְּמַעַט נָפֵל לְאַרְצָן וְהִנְהֵה-הוּא נִשְׂוֹא בַּפֶּסֶא
 מִפֶּה וְחֹלֶה וַיִּדְ-יִ גְרָא-תְהֶ-כּוֹ לְעֵין כָּל: (יג) וַיָּבֵא רָקֵב בְּבִטְנוֹ
 וּבְבִשְׁרוֹ וַיִּרַם תַּלְעִים וַיִּכְאֵשׁ עַד כִּי-נִלְאָו אַנְשׁוֹ נִשְׂוֹא: (יד) וְהַגִּבֹּר
 רַם עֵינָיִם וְשִׂאוֹ כְּשִׁמּוֹם גַּתְעֵב וַנְּאֶלֶח לְנִשְׂאוֹ כִּי עֲלֵתָה צַחַמְתּוֹ
 כְּאֶפֶס: (טו) אִזְּ שָׁחָה לְעַפְרָה נִפְשׁוֹ וַיִּשְׁתַּבַּח עָלָיו רוּחוֹ וַיִּרְא כִּי
 הִיָּתְהֶ-כּוֹ יַד יי וְכָל-לִבְכּוֹ דַּנִּי: (טז) וַיְהִי כִּי-יִגְדֵל כְּאֵשׁוֹ עַד כִּי-
 נִלְאָה נִשְׂוֹ וַיִּפְסַח אֶת-פִּיּוֹ וַיֹּאמֶר: (יז) אֲבָן לֹא-יִכֵּן לְבֶן-אָדָם
 לְהַדְמָה לְאֵל עֲלוּן וְטוֹב לוֹ לְהִכְנַע מִפְּנֵיו: (יח) וַיִּתֵּן הַגָּבֵל אֶל-
 לְבוֹ לְהַתְּפִלֵּל אֶל-יִי וְלֹא-אָבָה יי שָׁמַע לְקוֹלוֹ: (יט) וַיִּדַּר גֵּדֵר לִיִּי
 וַיֹּאמֶר לְקָרָא דְרוֹר לְעִיר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע עָלֶיהָ לְחַפּוֹךְ אֶתָּה לְקַבְּרִי
 הַיְהוּדִים: (כ) וְאֶת-הַיְהוּדִים אֲשֶׁר לֹא-יָקְרוּ בְּעֵינָיו לָתֵת לָהֶם קָבֹר
 בְּמוֹתָם וְאֲשֶׁר אָמַר עֲלֵיהֶם לָתֵתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיִּת
 הָאָרֶץ נִשְׁבַּע לְעִשְׂתָּם חֲפָשִׁים כְּאֲנָשֵׁי אַמִּינָה: (כא) וַיִּשְׁבַּע לְפָאֵר
 אֶת-הַיָּבֵל יי אֲשֶׁר גָּזַל מִתּוֹכּוֹ כָּל-חַמְדָּיו וְלַחֹסֶפֶס עוֹד-עַל-פְּלִי הַשָּׂרָת
 אֲשֶׁר הָיוּ-כּוֹ לְפָנָיִם וּלְתֵת מִכְּסָפוֹ הַיְ-הַעֲבֹדָה לְקַרְבָּנוֹת הַקְּבִיִּת: (כב)
 וְגַם נִשְׁבַּע שְׁבוּעָה לְהַתְּיַחַד וְלַעֲבֹר בְּכָל-אַרְצָן הַנּוֹשֵׁבָה לְחֹדֵיעַ
 גְּבוּרוֹת יי מִחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם: (כג) וּבְכָל-זֹאת לֹא-יִסְרוּ מִחֲלָאוֹ מִמֶּנּוּ
 כִּי כָּלָה וַנְּחַרְצָה אֵלָיו תְּרַעַה מֵאֵת יי: (כד) וַיְהִי כִּי לֹא-הָאָמִין
 עוֹד בְּחַיָּו וַיִּכְתַּב בְּלֵב גָּמוּג וַנְּדַבֵּר אֶת-הַמִּכְתָּב הַזֶּה לַיְהוּדִים: (כה)
 אֲנִימוֹכּוֹס הַמְּקָה וְהַשְׁרִישׁ לַיְהוּדִים הַיִּשְׂרָאֵלִים שְׁלוֹם וְחַיִּים וּבְרָכָה:
 (כו) אִם שְׁלוֹם לָכֶם וּלְבָנֵיכֶם וּשְׁלוֹה בְּאַתְלֵיכֶם אוּדָה אֶת-שֵׁם
 יי אֲשֶׁר בּוֹ תוֹחַלְתִּי: (כז) הִנֵּה גַחְלִיתִי מֵאֵד בְּדַרְךָ בְּשׁוּבִי מֵאַרְצָן
 פָּרָם: (כח) וְכֹאֲשֶׁר זָכַרְתִּי אֶת-חַסְדֵיכֶם וְאֶת-אֲמִתְּכֶם עַמְדִי נִתְתִּי

אֶת־לְבִי לְבַקֵּשׁ אֶת־שְׁלוֹם הָאָרֶץ וַיִּשְׁכַּחַהּ: (כ) וְגַם כִּי־לִבִּי לֹא
 יֹאמֶר נוֹאֵשׁ וְיִשְׁכַּרְתִּי לְתַשׁוּעַת יְיָ דַּהֲרַפֵּא מִחַלִּי זֶה לֹא אֲחַדֵּל
 לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִי לִפְנֵי: (י) כִּי בְּנִסְעוֹ עִם חִילוֹ לְאֶרְצוֹת
 הָעֲלִינוֹת הַקִּים מִשָּׁל תַּחֲתָיו לְדַעַת מִי הוּא אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ אִם־יִקְרָהוּ
 אָסוֹן אוֹ מַלְחָמָה וְחַמְטוֹאִים לֹא־תִתְּנָה שׁוֹבְבָה כַּן־אֲעֲשֶׂה אֶף־אֲנִי:
 (יא) כִּי רָאָה אָנֹכִי אֶת־הַמַּלְאָכִים מִסָּבִיב שׁוֹאֲפִים לְמַלְכוּתִי אִם
 תֵּאָנְחֶהֱלִי בָּעָה לִבְנֵי שְׁמַתִּי אֶת־בְּנֵי אֲנִי־וּכֹסִים לְמַלְכָּה תַּחֲתָי:
 (יב) כַּאֲשֶׁר בְּחִסְדְּכֶם קִדְּמָתֶם בְּנֵי תָמִיד בְּלִבְתִּי לְאֶרְצוֹת הָעֲלִינוֹת
 וְכַתְּבִיתִלּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּרְאוּ מִתַּחַת: (יג) וְעַתָּה הִנְנִי
 מִבְּקֵשׁ מִיְדְּכֶם עַל־כָּל־הַטּוֹב אֲשֶׁר גָּמַלְתִּי לְכָל־כֶּם וְלְכָל־אֶחָד מִכֶּם
 לְהַיּוֹת גְּאֻמָּנִים וְשְׁלֵמִים לִי וְלִבְנֵי: (יד) וְכַתְּבִיתִי־בְּכֹי כִּי הַטִּיב יִטִּיב
 עִמְכֶם בְּכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ וַיִּשְׁמַע לְקוֹלִי: (טו) וַיִּתֶּם הַרְוּצָה
 וְחַמְטוֹאִים אֱלֹהִים מִן־הָאָרֶץ כַּכָּאב אֲנוֹשׁ וְנִעְפֹּר כַּאֲשֶׁר עָבַר וְהַמִּית
 רַבִּים וַיָּמַת כַּגֹּבֵר בְּאָרֶץ נְכַרְיָה וּבְכַרְיָה הַמְדַבֵּר: (טז) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ
 פּוֹלִיפּוֹס אֲשֶׁר גָּדַל אֹתוֹ וַיִּמְרָאֵתוֹ אֶת־כַּן־אֲנִי־וּכֹסִים גַּם אֶל־תַּלְמִי
 פִּילוֹמִיטֵר מֶלֶךְ מִצְרַיִם:

י (יז) וְרוּחַ יְיָ צָלְחָה עַל יְהוּדָה הַמִּכְבִּי וְעַל אֲנָשָׁיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת־
 הָעִיר וְאֶת הַמִּקְדָּשׁ: (יח) וַיִּהְרָסוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־פְּתֵי־הַגְּלוּלִים
 אֲשֶׁר הִקִּימוּ הַגּוֹיִם בְּחֻצוֹת הָעִיר: (יט) וַיְהִי אַחֲרֵי מִתְּרָם אֶת־
 הַבַּיִת וַיַּעֲשׂוּ מִזְבֵּחַ חֲדָשׁ וַיִּצְיִאוּ אֵשׁ מִן־הָאֲבָנִים אֲשֶׁר לְקִטּוֹ
 וַיִּקְרִיבוּ אֶת־קַרְבְּנֵיהֶם לַיְיָ מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים: (כ) וַיִּקְמְרוּ וַיַּעֲרִיכוּ
 אֶת־הַנְּזוֹת וַיִּתְּנוּ אֶת־לֶחֶם הַפָּנִים עַל־שִׁלְחַן יְיָ: (כא) וְכָל־כַּת־
 אֱלֹהֵי נַפְלוֹ עַל פְּגִיעָתָם וַיִּתְחַנְּנוּ אֵל־יְיָ אֱלֹהִים לֵאמֹר: (כב) אָנָּה יְיָ
 שְׁמַרְנוּ לְגִצָּח מִצְרָה בְּזֹאת אֲשֶׁר בְּאַתְנּוּ: (כג) וְאִם־חַמְטוֹאִים קָדָּה
 יִסְרְנוּ בְּחִסְדְּךָ וְאֶל־תִּתְּנֵנוּ עוֹד בְּיַד־יָרִים הַמְחַרְפִּים אֶת־שֵׁם־קִדְּשֶׁךָ:
 (כד) וּמֵאֵת יְיָ הִיָּתָה זֹאת לְחַטָּא אֶת־הַבַּיִת בְּעֵצָם הַיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר
 מְטָאוּ אֹתוֹ הַגּוֹיִם וְהוּא יוֹם הַעֲשָׂרִים וְחַמְשָׁה לַיְרַח כְּסִלוֹ: (כה) וַיִּחַזְּנוּ
 חַג לַיְיָ שְׁמֹנֶת יָמִים בְּיָמֵי מַגְדַּשְׁפוֹת וַיִּזְכְּרוּ אֶת־הַיָּמִים מִקְדָּם בְּחַנְּנָם
 אֶת־חַג הַסְּפּוֹת בְּהָרִים וּבְכַמְעוֹת וַיִּתְּעוּ בִישִׁמוֹן כַּבְּהֵמוֹת שְׂדֵה:
 (כו) וַיִּקְחוּ עֲרֵבֵי גַחַל וּכְפּוֹת תְּמָרִים וַיִּשְׁירוּ שִׁיר שְׁבַח וְהוֹדֵיָה לַיְיָ

אֲשֶׁר גָּמַן לָהֶם עֲזוֹ וְתִשְׁעֶה לְמַהֵר אֶת־גִּיּוֹת מִקִּדְשׁוֹ : (א) וַיַּעֲבִירוּ
 קוֹל בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה לְחַג אֶת־הַחַג הַזֶּה מִדֵּי שְׁנָה בְּשְׁנָה :

(ב) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַנְמִיזוּכּוּס הַרְשָׁע וַיִּמְלֹךְ אַנְמִיזוּכּוּס אַאֲפֶטֶר
 בְּנֵי פִתְחָיו : (ג) וַעֲמֵה נִסְפֵר בְּדֶרֶךְ קִצְרָה אֶת הַקְּרוֹת בְּנִמְזֵי וְאֵת
 הַתְּלָאוֹת אֲשֶׁר מִצְאוּנוּ בְּמִלְחָמוֹת :

(ד) וַיְהִי בְּרֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ וַיִּשָּׁם אֶת־לִיזִיַּאֲשׁ נָצִיב אֲרָם וַצֹּר
 עַל בְּלִי־מְלָאכֶת עֲבֹדַת הָאָרֶץ : (ה) וְתַלְמֵי מִקְרוֹן אֲשֶׁר גַּעֲזָן מִזֶּבֶד
 עַל־תְּיֹהוּדִים הִתְאַמְּץ לְהַגֵּן בְּעַדָם עַל־יְדִבְרָה בְּלִי־הַרְעָה אֲשֶׁר גַּעֲשָׂה
 לָהֶם : (ו) וַיִּרְגְּלוּ רַעֲיוֹ בּוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ בְּשֵׁם בּוֹגֵד עַל אֲשֶׁר
 לֹא שָׁמַר אֶת־מִשְׁמֶרֶת הָאֵי קִיפְרֵי אֲשֶׁר הִפְקִיד בְּיָדוֹ מִיֹּמֵינוּ עַל יְדֵי
 נַי עֲזָבָהּ וַיִּלְךְ אֶל־אַנְמִיזוּכּוּס אָבִיו : (ז) וַיֵּרָא כִּי כָשָׁל כָּחוּ בַּפְּקוּדַת
 מִשְׁמֶרֶתוֹ וַיִּקְרַן בְּחַיָּו וַיִּשְׁתַּף מִכּוּס הַתְּרַעֲלָה וַיָּמַת : (ח) וַיּוֹשֶׁם
 גְּרִיזִיאֲשׁ לְפָקִיד פִּתְחָיו וַיִּשְׁכַּר חֵיל מִבְּגֵי־נֶכֶד וַיִּלְחֹץ אֶת־בְּגֵי־
 יִשְׂרָאֵל : (ט) וְגַם יִשְׁבִּי אֲדוּם הָיָה בְּעַכְרָם וַיִּאֲסַפּוּ אֶת־הַיְיֹהוּדִים
 אֲשֶׁר גְּרָשׁוּ מִירוּשָׁלַיִם בְּעָרֵי מִבְּצָר אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּתְחַזְּקוּ־בָם לְהִדְחֵם
 בְּיִשְׂרָאֵל : (י) וַיִּקְרָא יְהוּדָה הַמַּכְבִּי וַאֲנָשָׁיו אֶל־יָי לַעֲמֹד לִימִינָם
 וַיַּצִּירוּ עַל־מִבְּצָרֵי אֲדוּם וַיִּלְכְּדוּ אֹתָם בְּיַד הַזֹּקֵה : (יא) וַיְהִרְגוּ אֶת־
 כָּל־הַסּוֹחָמִים אֹתָם עַל־הַחֲמוֹת וּבְכָל־מְקוֹם אֲשֶׁר הִשְׁתַּיְוָה יָדָם
 וַיְבִיבוּ בְּעֵשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ לְפִי־חֶרֶב : (יב) וַיִּמְלְטוּ מִהֶם כֶּתִישַׁעַת
 אֶלְפִים אֶל־שְׁנַיִם מִגְּדָלִים גְּבוּהִים וּבְצָרִים וַחֲמִשִּׁים הָיוּ לְהַתְּנַצֵּב
 לְפָנֵי הַצָּרִים אֹתָם : (יג) וַיִּפְקֵד יְהוּדָה פְּקִידִים אֶת־שְׁמַעוֹן וְאֵת־
 יוֹסֵף וְאֵת־זִבְאִי עַל־אֲנָשֵׁי הַצָּבָא אֲשֶׁר חָלַק דָּהֶם לְשֵׁים הַמַּצּוֹר
 עַל־הַמְּגִדָּלִים וְהוּא הִלְךְ לְמַסְעָיו אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר בְּמִצּוֹק : (יד) וַאֲנָשֵׁי
 שְׁמַעוֹן הִסְפּוּ בְּמִקְח־שִׁחַד מִן־הַחַמּוֹן אֲשֶׁר בְּמִגְדָּלִים וַיִּקְחוּ מֵהֶם
 שִׁבְעִים אֶלֶף דְּרַקְמוֹנִים וַיִּתְּנוּ לָהֶם יָד לְהַמְלִט : (טו) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה
 נַי אֲסוּף אֶת־רֵאשֵׁי הַצָּבָא וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר : (טז) הָאֲנָשִׁים
 הַסּוֹחָמִים הָאֵלֶּה מְכָרוּ אֶת־אֲחֵיהֶם בְּכֶסֶף לְתַת פְּלִיטָה לְאוֹיְבֵיהֶם
 וְחָרַב בְּיָדָם לְהָרְגוּנוּ : (יז) וַיִּצְוּ לְחַרֵּג אֹתָם עַל־הַבְּגָד אֲשֶׁר בְּגָדוּ
 בְּאֲחֵיהֶם נִימָן עַל־הַמְּגִדָּלִים : (יח) וַתִּצְלַח הַמְּלָאכָה בְּיָדוֹ וַיִּלְכְּדוּ
 אֹתָם וַיָּךְ בָּהֶם בְּעֵשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ לְפִי־חֶרֶב :

(כ) וְיִמְוִמְוִיִּים אֲשֶׁר נָגַף לִפְנֵי הַיְהוּדִים זֶה יָמִים אַסְּף עִם כָּבֵד
וְעֵצוֹם מִכְּגִי-גִבֹּר וְגַם רֶכֶב וּפְרָשִׁים רַבִּים מֵאַרְצָן אַסְּיָא לְבֹא
לְקַחַת אֶת-כָּל-אַרְצָן יְהוּדָה בְּיַד חֲזָקָה: (ל) וַיְהִי כִי-יִהְיֶה קָרִיב לְבֹא
וַיִּתְפַּלֵּל יְהוּדָה וְאֲנָשָׁיו אֵלָיו וַיַּעֲלוּ עִפְרָל עַל-רֵאשִׁים וַיַּחְגְּרוּ שִׁקְיָם:
(לא) וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם לִפְנֵי מִזְבֵּחַ יְיָ וַיִּתְחַנְּנוּ אֵלָיו לֵאמֹר: (לב) יְיָ
אֱלֹהִים עֲשֵׂה-נָא עִמָּנוּ חֶסֶד כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּתוֹרַתְךָ הַקְדְּשָׁה וְאֵיבַרְתִּי
אֶת-אֹיְבֵיךָ וְצַרְתִּי אֶת-צַרְרֵיךָ: (לג) וַיְהִי כְּכֹלֹתָם לְהִתְפַּלֵּל וַיַּחְגְּרוּ
אִישׁ אֶת-חֶרְבוֹ וַיִּסְעוּ קוֹמְמוֹת מִן-הָעִיר וַיֵּלְכוּ עַד מְקוֹם חֲנוּת
הָאוֹיֵב וַיִּתְרַצְבוּ שָׁם: (לד) וְכִמוֹ הַשֹּׁמֵר עֲלֶיהָ וְהִנֵּה שְׂתֵי הַמַּחְנוֹת פָּנִים
אֶדְ-פָּנִים בְּמַעְרָכָה גַם כִּי-שׁוֹנֵת הִנֵּה בְּגִבּוֹרָתָן: (לה) כִּי אִגְּה שִׁפְרוּ
אֵלָיו אֱלֹהֵיהֶם וּבִטְחוּ בִישְׁנֵעֹתוֹ וְאֵלֶּה גִשְׁעֵנוּ עַל-רֶב חֵיקָם וְאִמְיָן
רוּחָם: (לו) וַיְהִי כִי-חֲזָקָה הַמְּלַחְמָה בִּירָא לְאוֹיְבִים דְּמוֹת חֲמֻשָּׁת
אֲנָשִׁים רַבִּים עַל-סוּסִים בְּשִׂמּוֹם וְרֶסֶן זָהָב בְּפִיהֶם חוֹלְכִים לִפְנֵי
מַחֲנֵה הַיְהוּדִים: (לז) וּשְׁנַיִם עֹמְדִים עַל-יַרְכְּתֵי יְהוּדָה וּמְנַגִּים עֲלוֹ
בְּחֶרְבוֹתֵיהֶם מִפְּלִגְנֵעַ: (לח) וַיֹּורוּ חֲצִים וּבְרָקִים עַל-הָאוֹיְבִים עַד כִּי
אִפְּלָ בָּסָה אֶת-פְּנֵיהֶם וַיָּהֶם אֶת מַעְרְכוֹתָם: (לט) וַיְהִי הַמַּתִּים
בַּיּוֹם הַהוּא עֲשָׂרִים אֵלֶּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אִישׁ רַגְלִי וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
פְּרָשִׁים: (מ) וְיִמְוִמְוִיִּים גַּם נִגְפְּשׁוּ אֶל-מִכְצָר יַעֲזֹר אֲשֶׁר הִנֵּה
בְּיַד בְּרִיאַשׁ הַפְּקִיד וַיִּצְבְּאוּ יְהוּדָה וְאֲנָשָׁיו עַל-הַמִּכְצָר יָמִים
אַרְבַּעָה: (מא) וְאֲנָשֵׁי הַמִּכְצָר הָיוּ בְּמַחִים בְּחֻזְקוֹ וַיִּמְקְלוּ אֶת-הַיְהוּדִים
יוֹם יוֹם קְלָלוֹת גְּמָרְצוֹת: (מב) וַיְהִי בַּיּוֹם תַּחֲמִישֵׁי וַתִּבְעַר חֲמַת
עֲשָׂרִים אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי יְהוּדָה עַל-קְלָלָתָם וַיַּעֲפִילוּ לְעֹלוֹת עַל-הַחוּמָה
וַיִּבּוּ אֶת-שִׁמְרֵי הַחוּמָה לְפִי-חֶרֶב: (מג) וְכֹל-הָעָם עָלוּ אַחֲרֵיהֶם
וַיִּלְחַמוּ-שָׁם וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת-הַמַּגְדָּלִים כַּאֲשׁ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת-הַמַּקְלָלִים:
(מד) וַיִּקְצְצוּ אֶת-הַדְּלָתוֹת וְכֹל-הָעָם אֲצִיטָ כְּבֹא אֶל-הַמִּכְצָר וַיִּלְכְּדוּ
אֶת-הָעִיר: (מה) וַיִּמְצְאוּ אֶת-יִמְוִמְוִיִּים גְּחָבָא בְּבוֹר וַיַּבּוּהוּ נֶפֶשׁ
וַיִּמְתּוּ גַם אֶת-בְּרִיאַשׁ אַחֲיו וְאֵת אֶפְלֹנָסָם: (מו) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
תִּפְּהַה הַמְּלַחְמָה וַיִּתְּלוּ וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת-יְיָ אֲשֶׁר הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם-עַמּוֹ
וַתַּעַז יָדָם עַל-אוֹיְבֵיהֶם:

יא (מ) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים מִסְפָּר וַיִּגַּד לְלִיזִיאַשׁ אֶת-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וְהוּא

היה

תָּהָה אֲמֵן הַמְּלֶךְ וְשָׂאָר בְּשָׂרוֹ וּפְקֻדָתוֹ עַל כָּל־עַבְדֵי הָאָרֶץ וְנִמְלֵא
 חֶמְדָּה : (ג) וַיֵּאסֹף שְׁמֹנִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלֵי וְרֹכֵב רַב וּפָרָשִׁים וַיֵּצֵא
 לְקִרְבָּת יִשְׂרָאֵל לְמִלְחָמָה : (ד) וַיֹּאמֶר כָּל־בּוֹ דְהוֹרִישֶׁם כָּל־סָם
 מִירוּשָׁלַם וְלָתֵת גּוֹיִם בְּתוֹכָהּ : (ה) וְלִהְיֶה אֶת־תְּרוּמוֹת
 הַחֵיָקֵל בְּתְרוּמוֹת הַיִּבְנֵי הַגּוֹיִם וְלָתֵת אֶת־עַבְדֵי הַהֶהָרָה בְּשֹׁכֵר
 שָׁנָה : (ו) וַיִּכְתֹּב יי לֹא עָלְתָה עַל־לִבּוֹ בִּי בְּכִלּוֹתִי גִשְׁעוֹן עַל־
 חֶמְדוֹן חֵילוֹ וּפְרָשָׁיו וְעַל־שְׁמֹנִים שְׁנַתְּכִים אֲשֶׁר אֲתוֹ : (ז) וַיְהִי כִּבְאוֹ
 אֶל־אָרֶץ יְהוּדָה וַיִּמָּן עַל־בֵּית־צוּר וַהֲעִיר וַיִּשְׁבֵּת בְּמָקוֹם צָר כַּחֲמֵשׁ
 חֻקּוֹת אָרֶץ בְּאֶבֶה יְרוּשָׁלַיִם : (ח) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה כִּי־בָאָה הָעִיר
 בְּמִצּוֹר וַיִּתְחַנְּנוּ אֵלָיוּ בְּקוֹל גְּבִי וַזְעָקָה לְשִׁלֵּם מִלְּאֲכֹו לַפְּנִיָה־ם
 דְהוֹשָׁעִים : (ט) וַיִּקָּם הוּא רֹאשׁוֹנָה וַיַּחְזֵר אֶת־מִתְּנָיו וַיִּקְרָא לְכָל אֲשֶׁר
 אֲתוֹ לְהַחֲלִץ וְלָקוּם לְתִשׁוּעַת אַחֵיהֶם : (י) וַיֵּצֵאוּ כָּל־סָם בְּיַד רָמָה מִן־
 הָעִיר וְסָרְס הַרְחִיקוּ לְלִבְת וַיֵּרָא אֲלֵיהֶם אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס לָבָן וְשָׂרִיזֵן
 זָהָב עַל־לִבּוֹ וּמְנוּפָף חֶרֶב בְּיָדוֹ : (יא) וַיְבָרְכוּ כָּל־סָם אֶת־אֱלֹהֵי הַחֶסֶד
 וְהַרְחָמִים וַיִּלְבְּשׁוּ עוֹ לְהִלָּחֵם בְּכַפְיָרֵי יַעַר וּבַחֲמוֹת בְּרוּל אִשָּׁה כִּי־בִבְנֵי
 אָדָם : (יב) וַיִּסְעוּ כָּל־סָם בְּזֹרֵעַ נְמוּיָה וְהַמְּלָאָךְ אֲשֶׁר שָׁבַח יי לַפְּנִיָה־ם
 וַיַּפְּלוּ כָּל־בָּיָא וּבְרִישׁ עַד־אֹיְבֵיהֶם וַיַּחְרִימוּ עַשְׂתֵּי־עָשָׂר אֶלֶף רַגְלֵי
 וְאֶלֶף וְשִׁשׁ מֵאוֹת רֹכְבֵי סוּסִים לְפִי־חֶרֶב וְהוֹשָׁרִיזִים הַגִּיסוֹ : (יג) וְכָל־
 הַמְּמַלְטִים אֶת־נַפְשָׁם הָיוּ פְּצוּעֵי־חֶרֶב וְגַם לִיזִיאֵשׁ גַּם בְּתַרְפָּה וּבְקִרְוֹן
 וַתְּהִי לוֹ גַּפְשׁוֹ לְשָׁלָל : (יד) וְלִיזִיאֵשׁ תָּהָה אִישׁ תַּחְבּוּלוֹת וַהֲבִי בְּרֹאֲתוֹ
 אֶת־מַגַּפַּת עַמּוֹ וְאֶת־קֶצֶר יָדוֹ לְהַכְּנִיעַ אֶת־בְּנֵי־הַיְהוּדִים יַעַן כִּי יי
 אֱלֹהִים בְּעֶזְרָם וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לָהֶם לְשָׁלוֹם : (טו) וַיֹּאמֶר תְּהִי־נָא
 אֱלֹהֵי בֵּנוֹתֵינוּ וְהִיָּיתִי לָכֶם לְמַלְיָן דְּגַנֵּי הַמְּלָךְ לְהוֹשִׁילֵם עִמָּכֶם וְלַחֲמִיב
 אֲתָכֶם : (טז) וַיֵּרָא יְהוּדָה כִּי טוֹב לוֹ הַמְּנוּחָה נִיטָב מִדְּבַר בְּעִינָיו
 וַיֵּאוֹת־לוֹ הַמְּלָךְ בְּכֹר־אֲשֶׁר בְּקֶשׁ מִנֶּד לִיזִיאֵשׁ עַל־אֲדוּת־בְּנֵי־הַיְהוּדִים :
 (יז) וְזֹאת פִּתְשָׁנָן בְּקֶתֶב אֲשֶׁר בְּסֵב לִיזִיאֵשׁ לְיְהוּדִים : (יח) לִיזִיאֵשׁ
 לָעַם יְהוּדָה שְׁלוֹם : (יט) יוֹחֲנָן וְאַבְשָׁרוֹם מִלְּאֲכִיכֶם הֵבִיאוּ לִי אֶת־
 סַפְרָם וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנִּי אֶת־בְּרֵךְ בְּרִים אֲשֶׁר נִקְבּוּ בְּתוֹכֹם : (כ) הִנֵּה
 הֵבִאתִי אֶת־מִשְׁאֵלוֹתֵיכֶם לַפְּנֵי הַמְּלָךְ וְחוּא נְשֵׂא אֶת־פְּנִיכֶם בְּכֹר־
 דְּבַר אֲשֶׁר יִישֶׁר : (כא) וְעַתָּה אִם בְּאַמְת וּבְתַמִּים תִּשְׁמְרוּ אֶת־תְּבָרִית

הזאת

הזאת היטב איטיב גם כיום מִחַר עִמְכֶם : (כא) וְצוֹתִי אֶת־מִלְאָכִי
 אֱלֹהִים וְגַם אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֵלַי לְהוֹדוֹת אֶתְכֶם אֶת־הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה וְאֲשֶׁר פָּרְשׂוּ בִּינוֹתֵינוּ וְדַעַה זֶה לָכֶם שְׁלוֹם : (כב) בְּיוֹם הַעֲשָׂרִים
 וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ דִּי־סִקְוֵי שְׁנַת מֵאָה וְאַרְבָּעָה וְשִׁמְנָה : (כג) וְזוֹאת
 הַאֲגָרָת אֲשֶׁר כָּתַב הַמֶּלֶךְ לְלוֹיִזְאֵשׁ : (כד) הַמֶּלֶךְ אֲנִי־מִי־כּוֹס נָתַן אֶת־
 בְּרַכְתּוֹ שְׁלוֹם לְאַחֵי לִי־זֵאֵשׁ : (כה) בְּהֶאֱמָה אָבִי אֶל־אֲבוֹתָיו וּמִזְשָׁבו
 בִּין מִלְאָכִי אֱלֹהִים גַּמְתִּי אֶת־לְבִי לְדַרְשׁ אֶת־שְׁלוֹם עַמִּי לְבַל־יַעֲצֹר
 אִישׁ מִיַּעֲבֹדֵת אֱלֹהָיו : (כו) וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי עַל־בְּחִיָּהוּדִים לֵאמֹר כִּי
 מֵאֲנָה נַפְשָׁם לָלֶכֶת בְּחֻקֵי הַיְּנִיגִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה עֲלֵיהֶם אָבִי לִפְנֵי
 מוֹתוֹ וּרְצוֹנָם אֲדֹ־לְדַבֵּק בְּחֻקֹת אֲבוֹתֵיהֶם : (כז) עַל־כֵּן חֲשַׁבְתִּי
 לְמִשְׁפָּט לְתֵת שְׁלוֹם גַּם לְעַם הַזֶּה וְצוֹתִי לָהֶם אֶת־בֵּית־אֱלֹהֵיהֶם
 וְיִמְשְׁרוּ בְּאַרְצָם כְּמִשְׁפָּטָם : (כח) וְעַתָּה שְׁלַח־נָא אֶת־מִלְאָכֶיךָ אֵלֵיהֶם
 לְכַרֵּת לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם לְמַעַן יִדְעוּן אֵת אֲשֶׁר עִם לְבָבִי וְיִשְׁבּוּ
 לְבִטָּח בְּאַרְצָם : (כט) וְזֶה מִשְׁנֵה הַכְּתָב אֲשֶׁר שְׁלַח הַמֶּלֶךְ לְיִהוּדִים :

(ל) הַמֶּלֶךְ אֲנִי־מִי־כּוֹס לְזִקְנֵי יְהוּדָה וְלְבַל־קָמַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם :

(לא) אִם שְׁלוֹם לָכֶם יִשְׁמַח לְבִי גַם־אֲנִי וְאֲנִי שְׁלוֹם : (לב) הַנְּהַ
 שָׁמַעְתִּי מִפִּי מִיִּגְיָלוֹס כִּי כָלְתָה נַפְשְׁכֶם לְשׁוֹב אֶל־אֲחֵיכֶם וְאַר־
 מִשְׁפַּחְתֵּיכֶם : (לג) לְכֵן הִנְנִי נָתַן אֶת־בְּרִיתִי שְׁלוֹם לְכֹל הַעֲבָרִים
 בְּאַרְצֵי קַמְרֵי־הַיּוֹם הַזֶּה עַד־יוֹם הַשְּׁלֹשִׁים לַחֹדֶשׁ הָאָבִיב : (לד) וְיִזְכְּרוּ
 לְאָכַל וּלְשִׂתוֹת כְּפִי־חֻקוֹתֶם וּמִשְׁפָּטָם וְלֹא יִרַע לָהֶם אִישׁ עַל־אֲשֶׁר
 עָבְרוּ אֶת־מִצְוֹתַי בְּשִׁנְגַת־עַד־הַיּוֹם : (לה) וְשְׁלַחְתִּי לָכֶם אֶת־מִיִּגְיָלוֹס
 לְמַעַן הוֹדִיעֲכֶם אֶת־בְּרִיתִי זֹאת וְדַעַה זֶה לָכֶם שְׁלוֹם : (לו) בְּחַמְשָׁה
 עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ הָאָבִיב שְׁנַת שְׁמֹנֶה וְאַרְבָּעִים וּמֵאָה :

(לז) וְגַם זִקְנֵי רוּמָא כָּתְבוּ סֵפֶר לְיִהוּדִים לֵאמֹר : (לח) קְנוּיִגְמוֹס

מְסִיּוֹס וּמִיטוֹס מְנַלְיוֹס שְׁלוּחֵי רוּמָא לְעַם יְהוּדָה שְׁלוֹם :

(לט) כְּלִי־הַנְּחֹת אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם דִּי־זֵאֵשׁ שְׂאֵר הַמֶּלֶךְ הַקְּרוֹב
 אֱלֹוִי יִשְׂרוּ בְּעִיגְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ־בֵּן : (מ) גַּעֲל־אֲדוֹת תְּדַבְּרִים אֲשֶׁר אָמַר
 לָכֶם לְהִבְיֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : (מא) מִחֲרֹו וְשְׁלַחוּ מִכֶּם אֶחָד אֲלֵינוּ
 לְהוֹדִיעֵנוּ אֵת אֲשֶׁר בְּבִבְכֶם לְמַעַן נִתְּבוּגַן בְּדָבָר חַסוּב הוּא אִם־
 רַע כִּי נִמְעִים אֲנִיחָנוּ כְּעַת לְאִנְטוּכְנֵא : (מב) רַק אֶל־תַּעֲצִלוּ לְהִשִּׁיב

אתנו דבר פי ירט הדרך לנגדנו והיה זה לכם שרום :
יב (א) ויהי בשנת מאה וארבעים ושמונה בחמשה עשר יום
 לחודש האביב יום אשר הוקם בו הכרית הזאת וישב ליניאש אר-
 המלך ויהודים שבו לעבד את עבדתם בשדה : (ב) ופקודי
 הארץ אשר נשארו בכל הערים מסביב והם טימוטיזים ואפלוניזים
 בן גיניאש וירוגימוס בן דימופון וגם נקנר נציב אי קיפרי לא
 נתנו להם מנוח וימרו את חיייהם : (ג) וגם ישבי יפו עשו בהם
 גבלה אשר אין פתוחם את היהודים הנדרים בתוכם לרדת
 עם נשיהם ומטמם אל האניות אשר הכינו להראתם כי אין איבה
 בינותם : (ד) ויאתו היהודים לתקום לרדת בתוכם באשר אמרו ישבי
 העיר כי לא חשבו כל מרמה : (ה) ויהי בהיותם בגלים וישקעו
 אתם במקצלה וימותו במאתים נפש : (ו) ויהי כשמע יהודה את
 התועבה הגדלה הזאת ויאסף את אנשיו ויצעקו אליהם השופט
 אדק לנקם את נקמתם : (ז) ויסעו לקראת מרצחי אחיהם ויציתו
 באישון לילה את החוף אשר לעיר באש וישרפו כל האניות וכל
 הנקלטים שמה הבו לפי חרב : (ח) וירא את העיר כי מסגרת ויעל
 מעליה ויחשוב מחשבה לשוב מהר ולהכרית כל ישביות : (ט) ויגד
 לו לאמר הנה ישבי יבנה גם הם חרשים רעה עלי היהודים אשר
 בקרבם ומזמתם לעשות במעשה אנשי יפו : (י) ויפל גם על ישבי
 יבנה לילה וישרף את החוף ואת האניות ונה לבת האש נראה
 בחצות ירושלים כרחוק ארבעים ומאתים פגרות ארץ : (יא) ויפן
 משם ויוסף עוד ללכת תשע פגרות ארץ להלחם בטימוטיזים ויפגע
 גדיד ערבים בדרך ומספרם בחמשת אלפים רגלי וחמש מאות
 פגרים : (יב) ויתגוררו ויהי המלחמה בגדה עדי מאד ותחוק יד
 יהודה ואנשיו כי יי נלחם להם : (יג) ויראו הערבים כי לא יכלו לו
 ויקראו לו לשלום ויאמרו : (יד) הא לכם מקנת צאן וקקור ואם טוב
 בעיניכם וחינו גם בעזרתכם : (טו) וירא יהודה כי בתם לב יבברו
 וישלם עמם ויתקעו כף ויפנו איש למסעיו : (טז) ויצר יהודה
 אחרי כן על עיר רחבת ידים וחמות ומעברות לה מסביב והעיר
 ברתיעם מצמים שונים ושמה קפפין : (יז) ואנשי העיר היא בטחו

על-המוותיה תבצרות ועל-מקנותיה תמלאות בר ואכל ולא-יראו
 מפני-יהודה וחילו ויחרפו וינקלו אתם: (י) וישאו אנשי יהודה את-קולם
 אל-י אל-הי צבאות אשר הרעיש והפיל את-המות ירחו בימות
 יהושע ברנון בלי-גשק ומגן: (י) וירוצו בקל-מאמצי כחם כפראי
 וער על-החמות וילכדו את-העיר: (כ) ויפו מפה רפה בישבתי
 עד פי מיה-הכרבה מסביב נהפכו קדם ולחב ה-הכרבה בשתי חלקות
 שדה: (כא) ויסעו משם הרוד ונסע שבע מאות וחמשים כפרות ארץ
 עד-לבא חרקה ותיחידים אשר בתובה נקראו בשם טובים:
 (כב) אך לא-מצאו שם את-טימוןיוס פי עלה מעל העיר בלי-עשות
 מאומה אפס פי נתן מצב חזק בעיר בצורה תקרובה לה:
 (כג) ויקומו שני ראשי טל מגדדי יהודה דונימיוס וזונימטר ויבי
 את-המשמר אשר נתן טימוןיוס בתובה לפי-הכרב ומספרם
 כעשרת אלפים איש: (כד) ויפקד יהודה אחרי-בי את-חילו ויחכם
 לנהודים ויסע לקראת טימוןיוס ואנשי צבאו ומספר פקודיהם
 הנה מאה ועשרים אלף איש רגלי ואלפים וחמש מאות רכבים
 על-סוסים: (כה) וישמע טימוןיוס פי קרב יהודה וחילו לבוא
 לקראתו וישלח את-הנשים ואת-הטף וכל-העבדה אל-עיר קרנים
 פי העיר שהיא ישבת בין הרי מצור ואין מקום לחנות עליה:
 (כו) ויהי אך ראה ראו את-פאת המחנה אשר ליהודה והנה אימה
 חשכה נפלת עליהם פי ראו מלאך יי נצב לקראתם הראה בלי-
 דבר: (כז) ויגוסו נבוכים על-פני-השדה אנה ואנה ובחפזם נפלו
 איש כחרב העהו: (כח) וירדה יהודה בזרוע גמורה אתריהם ויגב
 בהם עד השחיתו כשלשים אלף איש: (כט) וטימוןיוס נפל בידי
 דונימיוס וזונימטר ונתחנן ויבקש על-נפשו ויאמר: (ל) ראו פי רבים
 מאבותיכם ומאחיהם בידי המה ואם תמותתוני אתם מי יציל את-
 נפשם ממות: (לא) ויהי באשר התערב לשלחם כלם לתפשי וירפו
 מניו וישלחו בשלום בגל אחיהם:
 (לב) ויפן יהודה משם מול קרנים ובהתקמיון נצבא עליהן בוד
 כעשרים וחמשת אלפים איש לפי-הכרב: (לג) אחרי בלותו שם
 את-פניו מול מבצר עפרון ולויאש בתוכו עם טל כבד ועצום

מעמים שונים: (יד) והמון בחורייכם וצבים מחוץ לחמות להתנצב
נגד הצרים והעיר מלאה בלילי מקחמה: (לה) ובכל זאת נקברה
יד היהודים עליהם נולדו את העיר כי קראו ארתי אלהי אבאות
השובר בזרוע פליכת האויב ופילו עשרים וחמשה אלף איש
ארצה: (לו) משם עברו אל קרנת השיטין ורחוקה היא מירושלים
כשש מאות פברות ארין: (לז) ויאמרו היהודים אשר בקרבה
לאמר: (לח) האנשים האלה שלמים הם אפנו וגם עשו עמנו רק
טוב בקלחתאאות אשר מצאו את אחינו וניטב יהודה עמהם
ויקרו אתם: (לט) ויאמר להם היטבתם לעשת וכה תוסיפון:
(מ) וישב את אנשיו ירושלימה קח את סגרת שבועות: (מא) ויהי
פייעבר החג נקומו להלחם בגרניאש שרצבא אדום: (מב) והוא
נמע לקראתם בשלשת אלפי איש רגלי ובארבע מאות פרשים:
(מג) ויערכו אתם מלחמה ויפלו מתו מספר מאנשי יהודה: (מד) ודווימיוס
היה רכב מהיר ואיש סיל מגדוד בקינרס נופגע בגרניאש ונתפשהו
באדנתו ונרצחו בזרוע עזו לתפשו חי: (מה) וירץ רכב סקרני
לקראתו ונקצץ זרעו משכמו וישמטהו וימרט גרניאש עיר
מורשה: (מו) והאנשים מגדוד ערוון לא יחדלו להלחם עד פיי
רפתה ידם ויעפו: (מז) ויקרא יהודה אליי לעמד לימינו ולריב את
ריבו: (מח) ובלהעם גשאו את קולם קול גדול בלשון עמם וישירו
ליי: (מט) ויפלו בחתף על אנשי גרניאש ויניסום:

(ג) וי אסף יהודה אתריכו את אנשיו ויסע לעיר עדלם: (נא) ויהי
פיקרוב יום השיביעי ויתקדשו פמשפט לעשת את השבת:
(נב) ויהי ממחרת השבת ויבאו אל יהודה ויאמרו לו: (נג) גלכהנא
ונאסף את החללים לקבר אתם אל אבותם: (נד) ויהי בהפשיטם
את בגדיהם וימצאו על כל חלל מסחת למדו מפסילי גיולי יבנה
אשר חרם הם בושאל ויבע בל תעם עלימה נפלו פחרב אויביהם:
(נה) ויקברו בדם אתי השיפט בצדקה ותמוציא תעלמות לאור
ימם: (נו) ויחלו את פניו ויאמרו אנא שאנא פשעינו והסתת פניך
ממטאמינו: (נז) ויזהר יהודה את העם ויאמר השמרו מפלדבר
פשע הגה עיניכם הראות כי האנשים האלה ספו בחטאתם:

(נ) ויפקח מהם תרומה לוי אלפים דרקמונים כסף וישלח אתם
 וישלחמה להקריב מהם קרבן אשם לוי ולכפר על גפשות המיתים:
 (ס) ותחשבילו לצדקה בי דולא האמין כי געיר אללים את-רוחו
 על-בל-ישנו עפר פי-עמה תפקתו תועבה לכפר בעד המיתים:
 (ס) ובזאת הזכירם כי נצר וי את-חסדו לכל המיתים באמונתו
 ולמנחלים לחסדו ויצו להקריב אשם בעדם לנקותם מפשעם:
 יג (א) ויהי בשנת מאה וארבעים ותשע ויגד ליהודה לאמר:
 (ב) הנה אנמיזכום אאופמר יצא כחיל גדול לבוא ארץ יהודה וליזיש
 אמן המלך המשל בכל-מלאכת העבדה אתו: (א) ומקפר פקודיו
 מאה ועשרת אלפים איש רגלי וחמשת אלפים רכבי סוסים כלם
 בגיזון ועשרים ושנים שנהבים ורכב ברזל שש מאות: (ד) וגם
 מינילאום חקף אל-המלך לרפתו בשפתי חקקות לא לטובת ארצו
 פי-אם להסב אליו את-משמרת הכהנה: (ה) אולם מלך מלכי
 המלכים העיר את-רוח אנמיזכום ליסרהו כאחד הנבלים כי ליואש
 הגידלו לאמר רק ביד מינילאום געשתה גד-חשערוכה הזאת:
 (ו) וישלחהו המלך עירה ביהיאח ויצו לחמיתו כמשפט הארץ:
 (ז) כי בעיר ההיא היה מנדל גבה חמישים אמה ומראשו ועד רגלו
 מלא דשן וגלגל חלף וסובב מלמעלה: (ח) וכי שלח איש את-
 ידו בקדש או עשה בלד-בר-פישע אשר-לו משפט מנת הושיבוהו
 על-הגלגל קל-המרוץ ויבדע שם: (ט) כן בדע המנת את-כר-נגעת
 המרדות מינילאום וימת ואין קובר: (י) ויעשה-לו כמשפט בחטאתו
 אשר חמא בזופח וי אשר אש התמיד יקדת עליו ומלא דשן ותשבע
 גפשו בדשן: (יא) והמלך שפף בשמה אפו בל-חמתו על-תיהודים
 ויתן את-לבבו להרע עוד עמהם מאשר הרע להם אביו לפניו:
 (יב) וישמע יהודה ויצו לכל-העם לקרא יומם ולילה אל-י להיות
 בעזרתם באשר עשה עד היום: (יג) ולכל-יגרושו מאדמתם ולא-תופר
 תורת וי ומקדשו: (יד) ולכל-יבגיע את-העם אשר זה כמעט ששב רוחו
 מפל-העמל והנגון לתת אתם ביד צורה-הם: (טו) ויעשו כלם
 באשר צוים ויתחננו אל-י בצום ובכי ויפלו על-פניהם שלשת ימים
 ואחר-כך אזה להם להיות נכונים: (טז) ויגעץ יהודה עם-יזקגי העם

ותהי

נתתי העצה לצאת חושים לקראת המלך בטרם בואו אל הארץ
 ללמד את העיר וניי הטוב בעיניו עשה: (י) ויהי אחרי העירו את
 רוח העם להלחם בעז ותעצומות בעד התורה ובעד ביתי וארץ
 אבותם ומלכותם וישליכו את ידכם עליי יצר הכל ויסעו: (י) ונחנו
 את פני עיר מודעית וישם יהודה דבר בפיהם לקרא לוי התשנעה:
 (י) ויקם הוא ומבחר אנשיו גילה ויפלו על מחנה המלך ויפו
 כארבעת אלפי איש לפי חרב: (כ) ויהרגו את הגדול בשנהבים ואת
 כל האנשים אשר על הצרים אשר עליו ויחרדו כל העם אשר
 במחנה וישבו אל המחנה במח: (כ) את כל אלה עשו באשמרת
 המקור בחדשי עליהם: (כ) ויהי בראת המלך את אמין רוחם ויתנבל
 לקחת את עריהם בערמה: (כ) וינהג את מחנהו לפני בית צור
 מבצר היהודים אך גם שמה בשל כח: (כ) כי מלא יהודה את
 אסמיה בר ואכל ויגנה המלך לפני ישביה וחיזו היה הלוך וחסר:
 (כ) ואיש היה במחנה העברים ושמו רדוקים ויגל כל דבר
 סתר אל האויב ויךשו אחריו ויתפשוהו ויתנוהו בבור: (כ) וירא
 המלך כי גם פה נכזבה תוחלתו וישלם את אנשי בית צור ויעל
 מעליהם להלחם ביהודה לבדו ויגנה גם לפניו במערכה:
 (כ) ויגדלו לאמר הנה פולפוס אשר שמרת לנגיד באנטוכיא מרד
 בקד מרד וימג לבו ויחרד: (כ) ויפגע לבבו לחדות את פני
 יהודה להשלים אתו וישבע לתקים כל דבר במישרים ולבלתי
 עבר עוד את בריתו: (כ) ויהי אחרי השלימם ונתתי רוח אחרת
 עמו ויקרב קרבן לוי ויכבד את ההיכל וייטב עס העיר: (כ) ויבקש
 את אהבת יהודה וישימהו לפקיד ולנשיא מעבו ועד גבולי ארץ
 בני גרני: (כ) ויהי כבא המלך לעפו וילזו כל העם אליו על
 דבר הברית אשר כרת את היהודים ורצונם היה להפריה: (כ) ויקם
 לזיזאש ויחם את העם וידבר על לבם לחצדיק את המלך
 בעיניהם: (כ) ויהי אחרי השקטו את תלנות העם ויגל המלך
 וישב לאנטוכיא: (כ) וזאת היתה צאתו ובאו במלחמה תחיא:
 יד (כ) ויהי מקץ שלש שנים ויגד ליהודה לאמר: (כ) הנה
 דימטריוס קנדיקוס בא דרך תים עירה שומרון (מריפוליס)

בעם כָּגֹד וּכְאֵנוֹת רְבוֹת : (א) וְאַחֲרֵי הַכּוֹתוֹ אֶת־אֲנִיּוֹכִים וְאֶת־
 לְיוֹצֵשׁ שׁוֹר־צִבְאוֹ כְּבֹשׁ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ : (ב) וַיִּנְדַע הַדָּבָר גַּם
 לְאֱלֹקִים הוּא אֱלֹקִים אֲשֶׁר הָיָה כִּהְיוֹ גְדוֹל מִלְּפָנַיִם וַיִּפְשַׁע בַּעֲבֹדְתוֹ
 עֵת הַמְּבוּכָה בְּאָרֶץ : (ג) וַיֵּרָא פִי כְלֵמָה אֵלָיו תִּרְעַת וְלֹא יִסְפֹּחַ
 עוֹד אֶל־הַתְּהֵנָה וַיִּקָּם וַיִּלְךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ בַּשָּׁנָה מֵאָה וַחֲמִשִּׁים וְאַסַּחַת :
 (ד) וַיִּבְאֵלוּ מִנְּסַחַת עֲמֻרַת זָהָב אֶסַחַת וּכְפוֹת תְּמָרִים וְעֲנָפֵי זֵית אֲשֶׁר
 יִשְׁרְתוּכֶם בַּקֹּדֶשׁ וַיִּתְחַרַּשׁ בְּלִיַּיִם הַהוּא : (ה) וַהֲיִי בִּי־בָאָה עִתּוֹ
 קִדְּמָה וּמָכּוֹ בְּהַקְרָאוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁאַלְהוּ מִלְּמֶלֶךְ עַל־אֲדוֹת הַיְהוּדִים :
 (ו) וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר יִקְרָאוּ בְּשֵׁם חֲסִידִים וַיְהוּדָה הַמַּכְבִּי
 בְּרֹאשׁוֹם מְעוֹרְרֵי מַדְנִים הֵם וּמַכְבָּשֵׁי תוֹאֲנָה נְרִיב וְלֹאֲרֶץ לֹא־תִתְּנָה
 מְנוּסָה מִפְּנֵיהֶם : (ז) רְאֵה גַם־תִּפְאַרֶת אֲבוֹתַי שְׁדָדוּ מִמֶּנִּי וַיִּדְּחוּ
 אֹתִי מִעֲבֹדֶת הַתְּהֵנָה : (ח) וְנִעַמְתָּ בְּאֵתִי עַד־תֵּלֵם לְדָרֶשׁ בְּתַסְלֵבִי אֶת־
 טוֹבֵת אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶת שְׁלֹם אֲרֻצָּנִי : (ט) כִּי אִם־יִסְפִּים אֲנַחְנוּ לְשִׁכַּת
 בְּמַחֲוֵמָה הַזֹּאת וְתִשָּׁם כָּל־הָאָרֶץ בַּעֲבֹרֶם : (י) לָכֵן וַרְאֵנָה הַמֶּלֶךְ
 וַיִּשְׁפֹּט בְּפִי רַב חֲסִדוֹ עַל־אֲדוֹתֵינוּ כִּי כַל־עוֹד יְהוּדָה חַי לֹא־תִשְׁקַמַּ
 הָאָרֶץ : (יא) וַהֲיִי כִּבְלֹתוֹ דְּבַר־וַיִּחַר אַף כָּל־מַכְבָּשֵׁי רַעַת הָעַם
 בַּיְהוּדָה וַיִּשְׂאוּ אֶת־לֵב דִּימִימְרוֹם בּוֹ : (יב) וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לְנִקְנֹר אֲשֶׁר
 עַל הַפְּלִים וַיִּפְקֹד אֹתוֹ עַל־כָּל־אָרֶץ יְהוּדָה : (יג) וַיִּצְוָהוּ לְהַמִּית אֶת־
 יְהוּדָה וְלְהַפְּיֵץ אֶת־כָּל־עַדְתּוֹ וְלַתֵּת אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ בְּהַרְגָּה לְאֱלֹקִים :
 (יד) וַיִּתְלַקְמוּ אֶל־נִקְנֹר הַמּוֹן הַקִּים מִן־חַגּוּזִים אֲשֶׁר קָאָה אֹתָם
 הָאָרֶץ בְּבָרְחָם מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּקְוּ לְחַרֵּם קִרְגָּם בְּאֲבֹדֵן הַיְהוּדִים :
 (טו) וַיִּשְׁמַע יְהוּדָה כִּי־יָצָא נִקְנֹר בְּתַרְבַּת לְקַרְאָתוֹ וְכִי גָאִסְפוּ עָלָיו
 כָּל־חַגּוּזִים מִסָּבִיב : (טז) וַיִּצּוּ וַיִּזְרְקוּ כָּל־הָעָם עֵפֶר עַל־רֹאשָׁם
 וַיִּתְחַנְּנוּ אֵלָיוֹ אֲשֶׁר הַקִּים־תְּמִיד אֶת־עַמּוֹ וַיִּפְדָּה אֹתָם מִכָּל צָרוֹתָם
 בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים : (יז) וַהֲיִי אַחֲרַי הַתְּחַנְּנָם וַיִּצּוּ אֹתָם רֹאשׁ
 יִבְאָם לְקוּם וְלָגִסַע וַיְקוּמוּ כָּל־סוּסֵינוּ וַיִּפְגְּעוּ בַּמַּחְגָּה אֵינִיבֵיהֶם עַל־
 כַּפְּרֵי דִימוֹ : (יח) וַהֲיִי בִּי־תַחַל שְׁמַעוֹן אַחִי יְהוּדָה לְעֹרֶךְ לְקַרְאָתָם
 וַיִּשְׁתַּחֲוּם עַל־הַמַּרְאָה כִּי אֵין קוֹל נְאֻן קָשָׁב וְכִדְם גַּעְלָמוֹ מִגְּגֹד
 עֵינָיו : (יט) וְכֵה הָיָה הַדָּבָר כִּשְׁמַעֲלֵ נִקְנֹר כִּי אֲנִישֵׁי יְהוּדָה מְרִי־
 גָּפֶשׁ הֵם וַיִּתְרַפוּ גִפְשָׁם לְמוֹת עַל־אֲחֹת אֲבוֹתָם וַיִּגְרַ מִפְּנֵיהֶם

ולא

וְלֹא אָבָה לְהִלָּחֵם : (כ) וַיִּשְׁלַח אֶת־פּוֹדוֹדוֹנִים וְאֶת־טוֹדוֹמָס וְאֶת־
 מִתְתִיָהוּ אֶל־יְהוּדָה לְקַרְאֵה לֹד לְשָׁלוֹם : (כא) וַיָּבֵא יְהוּדָה אֶת־הַדְּבָר
 לְפָנֵי הָעָם וַיַּעֲצוּ יַחְדָּו וַיִּקְרְאוּ כָלֶם פֶּה־אֶחָד גַּעֲשֶׂה־נָּא שְׁלוֹם וַיִּשְׁמְעוּ
 מוֹעֵד לְהִגְעֹד־בּוֹ : (כב) וַיְהִי בִּי־בָא יוֹם הַמּוֹעֵד וַיָּכִינוּ כַּסּוֹת לְכַרְתִּי
 הַקְּרִית וַיְהוּדָה הֲצִיג מִקְצַת אַנְשָׁיו חַגְגֵי חֶרֶב בְּמָקוֹם גָּאָמָן כִּי אָמַר
 אוֹלֵי מַרְמָה בְּלִבְבֵי הָאוֹיֵב לְנַפֵּל בְּצַדִּיקָה עָלַי וְאֶחָרֶי־כֵן דִּבְרוּ אִישׁ
 אֶת־אֶחָיו לְשָׁלוֹם : (כג) וַיְהִי אַחֲרֵי אֲשֶׁר כָּפוּ הַדְּבָר וַיִּקְדּוּ נַקְנֵד
 יְרוּשָׁלַיִם וַיֵּשֶׁב שָׁם כְּלֵי עִשׂוֹת כְּל־רַע וַיִּשְׁלַח אֶת־כָּל־עַמּוֹ מֵעָלָיו :
 (כד) וַיִּמְצֵא יְהוּדָה חֵן בְּעֵינָיו וַיַּכְבֵּד אֹתוֹ גַּדְד כְּל־הָעָם וַיַּעֲצוּהוּ לְקַחַת
 אִשָּׁה וְלְהוֹלִיד בָּנִים : (כה) וַיֵּרָא יְהוּדָה בִּי־שָׁקֵמָה הָאֶרֶץ נִשְׁמַע לְקוֹלוֹ
 וַיִּקַּח אִשָּׁה וַיֵּרָא בְּטוֹב גַּפְשׁוֹ : (כז) וַיְהִי כִּרְאֵת אֱלֹהִים כִּי שְׁלוֹם בֵּין
 יְהוּדָה וּבֵין נַקְנֵד וּנְפִשׁוֹ קִשְׁוֵרָה בְּגַפְשׁוֹ וַיִּלְךְ אֶל־דִּימִטְרִיוֹס וַיֹּאמֶר :
 (כח) הִנֵּה נַקְנֵד מֵעַל בְּךָ מֵעַל וְאֶת־יְהוּדָה מִשְׂאֵף לְמַלְכוּתְךָ הַקִּים
 לְיִזְרַשׁ מַלְכוּתְךָ : (ל) וַיַּעֲבֹר בּוֹ הַמֶּלֶךְ כִּי הָאָמִין לְדַבַּת הַכְּלִיעַל
 וַיִּכְתֹּב בְּחֵרוֹן אַפּוֹ לְנַקְנֵד רֹאמֶר : (לא) הִנֵּה שְׁמַעְתִּי וַתִּרְצֵנִי בְּטִנִּי כִּי
 כִרְמֵי כְרִית שְׁלוֹם וְאַהֲבָה אֶת־יְהוּדָה לְכֵן מָהֵר וְשַׁלַּחְתִּי אֶסּוֹר בְּזֻקִים
 לְאַנְטוֹכִיָּא : (לב) וַיְהִי כִּי־הִגְעֵי דְבַר הַמֶּלֶךְ דְּנַקְנֵד וַיִּתְחַמֵּץ לְבָבוֹ וַיַּבֵּעַ
 בְּעֵינָיו לְהַפֵּר בְּרִיתוֹ אֶת־יְהוּדָה כִּי לֹא־חֲטָא־לוֹ : (לג) אוֹלָם לֹא
 עָרַב אֶת־לְבוֹ קְדוֹת אֶת־בִּי־הַמֶּלֶךְ וַיִּתְנַבֵּל לְתַפְשׂוֹ בְּעַרְמָה :
 (לד) וַיְהוּדָה רָאָה אֶת־פְּגִי־נַקְנֵד כִּי אֵינְנוֹ אֵלָיו כַּתְּמַל שְׁלֹשׁ וַיִּשְׁעַר
 בְּגַפְשׁוֹ כִּי מִתְאַנֶּה הוּא לֹד וַיִּקַּח גְּדוּד מִמְּבַחֵר אַנְשָׁיו וַיִּפְטַר מִפְּגָיו :
 (לה) וַיְהִי כִּרְאֵת נַקְנֵד כִּי הִקְדִּימוּ יְהוּדָה כַּתְּמַבּוֹלְתוֹ וַיִּקַּם וַיַּעַל אֶל־
 בֵּית־יְיָ וַיֹּאמֶר אֶל־הַכֹּהֲנִים מִמְּשֻׁרְתֵים הוֹצִיאוּ אֶת־יְהוּדָה אֵלָי : (לו) וַיְהִי
 כִּי־נִשְׁפְּעוּ כָלֶם לֹא־יָדְעֵנוֹ אֵיךְ וַיִּשְׁלַח אֶת־יְדוֹ גַּדְד מִהִיבֵל
 וַיִּשְׁבַּע וַיֹּאמֶר : (לז) אִם לֹא תִסְגִּירוּ אֶת־יְהוּדָה אֶסּוֹר בְּגִדִי וְהַפְּכִיתִי
 אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה לְמַחְפְּכַת עוֹלָם וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֶתֵּץ וְהַקִּימוֹתִי בֵּית־
 כְּבוֹס תַּחְתּוּי : (לח) וַיְהִי כֹאֲשֶׁר בָּלָה לְדַבְרֵי־וַיִּלְךְ בְּחֵרֵי־אָהִי : (לט) וְהַכֹּהֲנִים
 פָּרְשׂוּ אֶת־יְדֵיהֶם וַיִּקְרְאוּ אֶל־יְיָ אֱלֹהִים אֲשֶׁר מַעֲוֹלָם הָיָה מִגֵּן בְּעַדָם
 בְּעַת צָרָתָם וַיֹּאמְרוּ : (מ) יְיָ אֱלֹהִים גְּרַב מַחֲלֵל כָּל אִשָּׁה בִּי־לֹא־יִפְקַד
 מִמֶּךָ דְבָר רָצִיָּת בַּבַּיִת הַזֶּה לְשִׁבְתְּךָ בְּקִרְבָּנוֹ עוֹלָמִים : (מא) לְכֵן

אל תקדש ואבי כל־דקדושים חוסה־נא על־הבית הנה אשר־טהרנו
 מקרוב לבל־יטמא עוד וסגור כ־גפה עקש ופת־לול : (כ) ויגד
 לנקנר לאמר הנה איש מזגני יהודה בירושלים ושמו רציץ אשר
 נפשו דבקה בעמו והוא נכבד מאד בעיני העם ועל־כן יקראו אתו
 אבי מיהודים : (כא) ואף כי־געגה ונגע מעברי תהודים בימי צרתם
 שם נפשו ככפול ותחזיק בתמותו ותורת אלדיו : (כב) וישלח נקנר
 חמש מאות איש אחז־הרב לתפשו חי לבעבור הראות שנאתו
 את־מיהודים לעיני כל־העם : (כג) כי אמר בלבו אי־הקסר יקסר
 האיש הזה בנדי ונחציקותי קל־העם מאד : (כד) ויהי כי־קרבו אנשי
 החיל אל־הבית וניגשו לשבר הדלת ולשרפה באש נרא כי אין
 מקום לנוס ויתקע רציץ הרב בבטנו ויאמר : (כה) אומותה תפעם
 מות ישרים ויגד הרשעים האקה אל אפלה להתעלל בי אך בתרדת
 לבבו החטיא את־מפתו : (כו) ונרא פי אצו האנשים לבא בתוך
 הבית וירץ בתאם על־החמה ויתנפל מעליה על־העמדים מפחת :
 (כז) ויתפרדו האנשים מלמטה לגמזות מפניו ויפל על־בטנו ויקע :
 (כח) ויהי בעודנו חי ויתחזק בחמת אפו ויקם מנזר פדם אשר זכ
 מפכתו ונגעו כאב עליו וירץ בין העם על־אחד הסלעים :
 (כט) ויציא בשתי ידיו את־מעיניו מבטנו וישפך אתם על־אנשי־החיל
 ויקרא : (ל) יי אלהים אלהי כל־בשר ורוח אמה תשוב ותתנם לי
 כרב רחמיך וימת :

מז (א) וישמע נקנר כי נאספו יהודה ונאנשיו אל־גבול שמרון
 ויאמר הבה־נא אבא עליהם ביום השבת : (ב) ויאמרו לו מיהודים
 אשר תחזיק־בם ללכת אחריו לאמר : (ג) אל־נא תעשה גמנו הרעה
 הגדלה הזאת וחדל ממנו ותן כבוד ליום אשר בפרו אלהים ויקדשוהו :
 (ד) וישאל להם הרשע ויאמר מי־הוא־זה אשר גמן לכם את־השבת
 הישנו האל בשמים : (ה) ונגעו ויאמרו הוא האלהים אלהי השמים
 אשר גמן לנו את־יום השבת ויצונו לקדשו : (ו) ויאמר הנה אנכי
 אלהי הארץ וצויתי אתכם דהחלץ ובעשת את־מצות המלך : (ז) אך
 לא הצלחם תפצו בידו כי הוא אמר ברום לבבו עתה אכבדה
 ביהודה וכבל־עמו ויהודה שם אלהים מבטחו ויחל לחסדו להנצל

גם־הַפָּעַם : (ח) וַיֹּאמְרוּ אֶת־רוּחַ הַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיֹּאמְרוּ : (ט) אֲלֹ-
 תִירָאוּ וְאַל־תַּעֲרֹצוּ מִפְּנֵי הַגּוֹיִם הַנֹּכְעִים לְקִרְאתְכֶם : (י) זָכְרוּ תְּשׁוּעַת
 יְיָ מִימֵי־קֶדֶם אֲשֶׁר שָׁלַח לָכֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וּבִטְחוּ בִישׁוּעָתוֹ גַּם־עַתָּה :
 (יא) וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם לְחֹקֶם בְּדַבֵּר יְיָ וּבְדַבְרֵי יְהוָה וַיִּזְכְּרוּם אֵת
 הַמַּלְחָמוֹת אֲשֶׁר גִּלְחַמוּ מִקֶּדֶם וַיַּעֲזֹר אֶת־רוּחָם : (יב) וַיֹּאמְרוּ לָהֶם
 זָכְרוּ אֶת־הַמַּעַל אֲשֶׁר מָעְלוּ בְכֶם הַגּוֹיִם בְּהַפְרֵם אֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר
 כָּרְתוּ עִמָּנוּ בְּאֶלֶה וּבִשְׂבֻעָה : (יג) וַיֹּאזְנוּם חֵיל לְמַלְחָמָה לֹא כְחֵיל
 וְלֹא כַכַּח־כִּי־אֵם בְּדַבְרֵים נְכוֹחִים וּמְזִיזִים : (יד) וַיִּסְפַּר לָהֶם אֶת־
 הַמַּחֲנֶה אֲשֶׁר רָאָה בְּחִלּוּמוֹ וַיְרַהֵב גַּם־כֹּפֹו אֶת־לִבָּכֶם וַיֹּאמְרוּ :
 (טו) הִנֵּה חֲזִינוּ הַכְּהֵן הַמְּשִׁיחַ גְּרָאָה אֵלַי בְּחִלּוּמִי וְאַתֶּם כְּלִבָּם יַדְעִתֶּם
 אֶת־הָאִישׁ וְאֶת־שִׁיחוֹ : (טז) יִשְׂרָאֵל וְתָמִים מְנַחֵם בְּדַרְכָיו וַרְדֵּף צְדָקָה
 וְחֶסֶד מִנְעֻרָיו וְחֵן הַיּוֹצֵק בְּשִׁפְתָיו : (יז) וְאָרָא אִתּוֹ פֶּרֶשׁ אֶת־כַּפְּיוֹ
 אֲלֵי־וַיִּמְתַּחֲנוּ בְּעַד עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל : (יח) וְאַחֲרָיו רִאִיתִי אִישׁ גִּבְעָד
 בְּעִמְרַת שִׁיבָה עֹמֵה אֹר בְּשַׁלְמָה וְחֹד וְהִדָּר בְּפָנָיו : (יט) וַיִּפְתַּח
 חֲזִינוּ אֶת־כַּפְּיוֹ וַיֹּאמְרוּ הִנֵּן הַנִּבְּרָה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ רֹאוֹת הוּא יִרְמִיתוּ
 גְּבוּא הַאֱלֹהִים : (כ) וּבְאַהֲבָתוֹ אֶת־אֲחָיו יִבְקֹשׁ רַחֲמִים עַל־עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְעַל־הַקְּרִיָּה הַקְּדוּשָׁה : (כא) וְחָרַב זָחַב בִּימִין יִרְמִיתוּ וַיִּתְּנָהּ
 בְּיָדֵי וַיֹּאמְרוּ קַח־נָא אֶת־הַחֶרֶב בְּיָדֶךָ וְהַפִּיט־כֹּפֹו אֶת־צוּרְהָךָ :
 (כב) וַיְהִי אַחֲרֵי הַעִירוֹ אֶת־רוּחַ הַעָם וְכָל־בְּחֹרֵי־לִבָּם בְּדַבְרֵי
 הַמְּחַוִּים בְּאֶלֶה וַיִּקְרְאוּ כָּהֵם פַּה־אַחַד וַיֹּאמְרוּ : (כג) לֹא נִגְבַּל מְקוֹם
 לַמַּחֲנֶה אֵךְ נִמְעָה וְגִלְכָה חַוִּשִׁים לְקִרְאת אֹיְבֵינוּ וּנְכַסֵּם וּנְכַתֵּם עַד־
 תָּמִים : (כד) לָכֵן נְקוּמָה־נָּא וְנִלְחַמְהָ בְּעַד קִרְיָתְנוּ הַקְּדוּשָׁה וּבֵית־
 מִקְדָּשֵׁנוּ : (כה) וְלֹא שָׁמּוּ לָכֶם אֲל־גִּישָׁתָם וּמָפָס וְלֹא אֲר־אֲחִיתָם
 וַיִּשְׁאֲרוּ בְּשָׂרָם כִּי־אֵם אֶל־בֵּית יְיָ אֱלֹהֵיהֶם : (כו) וְכָל־הַנְּשָׂאָרִים בְּעִיר
 כְּחָדוּ וְחָרְדוּ לְחִיצוֹאִים לַמַּלְחָמָה : (כז) וַיְהִי כִּי־בִיקְרָה הַמַּלְחָמָה וַחֲזִילִי
 הָאוֹיְבִים גָּאֲפִים וְעֹרְכִים אֶת־מַעֲרְכוֹתָם : (כח) וְהַשְׁנֵחָפִים אִישׁ אִישׁ
 עַל־מְקוֹמוֹ וּמַפְרָשִׁים נִצְבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם וַיְהוּדָה רָאָה אֶת־מַעֲרַכַת
 הָאוֹיֵב וַשְּׁמַע אֶת־נְהַם הַחַיּוֹת : (כט) וַיִּפְרֹשׁ אֶת־כַּפְּיוֹ הַשְּׂמִימָה אֲר־
 הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה וּנְפְלֹאוֹת אֲשֶׁר לֹא־בְלִבָּם וּנְשָׂק וּנְבִיר כִּי־אֵם עֹז וְתְשׁוּעָה
 יִמָּן לְאֲשֶׁר יִקְרוּ בְּעֵינָיו וַיִּתְפַּלֵּל וַיֹּאמְרוּ : (ל) יְיָ אֱלֹהִים אַתָּה שְׁלַח־תָּ

אֶת־מְלֶאכֶךָ בְּיָמֵי חֲזָקָתוֹ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בִּיָּד בְּמַחְנֶה מִנְחָרִיב מֵאֶה
 וְשָׂמִים וְחַמְשָׁה אֲלֶף אִישׁ : (א) גַּעְתָּה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם שְׁלַח־נָא גַם־
 הַיּוֹם אֶת מְלֶאכֶךָ לְפָנֵינוּ וְהַפֵּל פַּחְדְּךָ עַל־מַחְנוֹת אוֹיְבֵינוּ : (ב) לְמַעַן
 יִחַדְדוּ לְזֶרַע עֹדָה כְּל־מְחַרְפֵי אֱלֹהִים הַנְּסָעִים לְקַרְאֲתָנוּ וְרָגְזוּ וְחָלוּ
 כַּמְּנִיָּה : (ג) וַיְהִי כִּכְרָתוֹ לְהַתְּפִלֵּל וְנִקְנַר וְחִילוֹ נֹסַע לְקַרְאָתוֹ וַיִּרְעֵנוּ
 בְּחֻצְרוֹת וַיִּרְיֵמוּ קוֹל תְּרוּעַת מַלְחָמָה וַיְהוּדָה נֶאֱנָשׁוּי וְחָלוּ לְהַתְּנַגֵּר
 בָּם : (ד) בְּפִיָּהֶם קָרְאוּ אֱלֹהֵי וּבִיָּדָם הִכּוּ אֶת־הָאוֹיֵב וּבְתַקְוָתָם אֱלֹה־
 יִשׁוּעַת יְיָ הִשְׁחִיתוּ שְׁלֹשִׁים וְחַמְשָׁה אֲלֶף אִישׁ אֲרָצָה וַיִּרְגְּזוּ לֵי עַל־
 תְּשׁוּעָתוֹ הַנִּפְלְאָה : (ה) וַיְהִי כִּי־תָמָה הַמַּלְחָמָה וְהָעַם נָסַע בְּקוֹל
 שְׁמִיחָה מִשְׂעֵה הַמַּעֲרָכָה וַיִּבְיֵרוּ אֶת־נִקְנַר בְּשָׂרְיוֹנוֹ נָפַל בֵּין הַחֲלָלִים :
 (ו) וּבָתָהֶם כְּל־הַמַּחְנֶה מִקוֹל הַמְּלָאָה וְתְרוּעָה וַיִּחַלְדוּ וַיִּשְׂבְּחוּ אֶת־
 יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת בְּלִשׁוֹן עַמָּם : (ז) וַיְהוּדָה הַמַּכְּבִּי אֲשֶׁר עֵינָיו לֹא־
 חָסוּ עַל־נַפְשׁוֹ בְּדָרְשׁוֹ אֶת־שָׂדוּם עִמּוֹ בְּשָׂמְעוֹ אֶת־הַכְּשׁוּרָה וַיִּצּוּ
 לְהַסִּיר אֶת־רֹאשׁ גִּקְנַר וּלְכַרְתּוֹ זִרְעוֹ עִם־יָדָיו וּלְחַבֵּיאֵם יְרוּשָׁלַיִם :
 (ח) וַיְהִי כִּבְבֹאוֹ אֶל־הָעִיר וַיִּיאָסֶף אֶת־כָּל־הָעַם וַיַּעֲמֵד אֶת־הַכְּהֻנִּים
 אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עַל־הַמִּצְבֹּחָה : (ט) וַיִּרְאֵם
 אֶת־רֹאשׁ גִּקְנַר וְאֶת־יָד הַמַּקְלָל אֲשֶׁר־נָטָה בְּזֶדוֹן לְכַבּוֹ נִגְדַּי הַיָּבֵל
 יְיָ : (י) וַיִּצּוּ לְכַרְתּוֹ אֶת־לִשׁוֹן הַרְשָׁע וְנִקְנֹר אֶתָּה לַגִּנְרִים וּלְתַתָּה
 מֵאֶבֶר לְעוֹפוֹת וְאֶת־זִרְעֵי הַרְשָׁע תִּקַּע נֶכַח פֶּתַח הַבַּיִת : (יא) וַיְהִלְדוּ
 כָּלָם אֶת־יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמְרוּ בְּרוּךְ יְיָ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הַמַּקְוִים
 הַזֶּה וְלֹא נָתַנוּ עוֹד בְּיַד־יָדָיו זָרִים לְחַלְלוֹ : (יב) וְאֵת רֹאשׁ נִקְנַר
 הוֹקִיעוּ מוֹל פְּגִי־הַמִּצְבֹּחָה לְאוֹת עוֹלָם כִּי הוֹשִׁיעַ יְיָ אֶת־עַמּוֹ :
 (יג) וַיִּנְקְלוּ עֲלֵיהֶם כָּלָם לִב־אֶחָד כִּי לֹא־יִשְׁכַּח הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹלָם
 וְלָחַג אֶתּוֹ בְּשִׁלְשֹׁת עֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עֶשֶׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר
 (בְּשֵׁפֶת אֲרָמִית) וְהוּא הַיּוֹם לְפָנֵי יָמֵי הַפְּזוּרִים : (יד) וּבְכָלֵת מַעֲשֵׂה
 גִּקְנַר וְהָעִיר שָׁבָה פֶתַח יַד הַיְהוּדִים אֶתָּם פַּה אֶת־הַסְּפָר :
 (טו) וְעַתָּה אִם נִרְצִיתִי בַמְּלֶאכֶתִי וְהֵנָּה נָעַם וְנַפְשִׁי וְאִם לֹא הִנֵּה
 הַשְׁלַמְתִּיהָ כְּפִי יִכְלֵת יָדִי : (טז) כִּי בְּאֲשֶׁר לֹא יִמְעַם לְחִידָה לְשִׁתּוֹת
 תָּמִיד יִין אוֹ מַיִם וְטוֹב מִמֶּנּוּ לְחַחֲדִיף אִישׁ בְּאֶחָיו בֶּן יַעֲמֹ
 דְבָרִים שׁוֹגִים לְגַפְשׁ תִּקְרָא :

אגרת ירמיהו

(א) וזאת משנה הספר אשר שלח ירמיהו לגולים אשר הגלו
 גבוכדנצר מלך בבל ויגד להם את אשר צוהו יי :

(ב) על־חטאתיכם לוי תגלו בבבלה על־ידי גבוכדנצר מלך

בבל : (ג) וישבתם שמה ימים רבים עד דור העשירי ואחרי־כן
 אוציאכם משם בשלום : (ד) והיה בשבתכם בבבל וראיתם את

ישביה ונשאים פסילי זהב וכסף על־פתכם אשר תגזים יראים

אתם : (ה) השמרו לכם מעשת כמעשיהם ומירווא את־אלהיהם :

(ו) וכי תראו את־העם הלכים לפניהם ואחריהם ומשתחיים להם

אמרו בלבבכם את־יי אלהים נעבוד : (ז) כי את־מלאכי אשלח

אתכם ודרשתי את־נפשותיכם : (ח) הנה לשון אלהיהם מעשה

ידי־חרש הוא פסלם ויחפאם זהב וכסף אך לא יתנו בגרונם :

(ט) כבתולה תעדה בליה פן יעדם עדי זהב וישם עטרה על

ראשם : (י) יש אשר כחניהם וגבים את־הכסף ואת־הזהב

מעליהם ומתענגים־בו עם נשים זנות בבית־הקדשה : (יא) גם

ילבישו אליליהם זהב וכסף ועץ פאנשים ואין לאל ידם להשמר

מחלאה ומעש : (יב) וכי ילבישום שני יקחו יעה להסיר האבק

מעל־פניהם : (יג) ויש אשר שכט בידו פשוטם אך לא יסר איש

אשר ימעל־בו מעל : (יד) גם־חרב גם־גרון בימונו ויכלת און

להתוצב במלחמה או מפני השודד : (טו) גזאת תדעון כי לא

אלהים תמה לכן אל־תיראו מפניהם :

(טז) פכדי יוצר אשר יעבד־בו האדם ונשבר ולא יועיל פן

אליליהם : (יז) כרישבו בבית משמרתם עיניהם מזאות אבק ועפר

מרגלי עבדיהם : (יח) הבהנים סגרים את־הפסל בהיכרו במסג

דלתים וכריח לבל־יונגב : (יט) פאיש אסור בבית הסתר אשר

שדח ידו במלך ונשפט עליו משפט מות : (כ) גרות רבים ידליקו

לפניהם ורבים מאשר ידליקו לנפשם ובכל־זאת לא זראו פי

בקורי הבית המה : (כא) התולעים זחלי־עפר יאכלו אתם ואת־
 לבושם

לבושם והם לא ידעו ולא יבינו־בו : (כ) ה'שך משחור תאבדם
מעשן הבית : (כא) תינשוף והעמלק וכל־עוף־כנף ירצצו על־
ראשם וגם האיים יחנו שם : (כב) דעו אפוא כי לא אלהים המה
לבן אלת־תיראו מפניהם :

(כג) הוהב אשר עליהם ליפותם לא־זחר לו ולא־הדר בלתי
הפר החלצה מעליו וכי הוצקו בכור לא הבינו־בו : (כד) כסף רב
נתן במחרם ואין רוח חיים בקרבם : (כה) בפתח יושאו כי אין
רגלים כמו לגלות הבליהם לעיני השמש ולכסות פני עבדיהם
בשבת : (כו) אם יפלו לא יקומו ואם־יעמדו לא־ינעו : (כז) אם
ישענו בקיר יעמדו כפופים ולא־ישאו את־ראשם וזבח ומנחה
ינתן לפניהם כל־פני מתים : (כח) הכהנים המאים בזבחייהם ומכרים
מהם ונשיהם מלחות אתם במלח אך דל וחולה לא יחננו מהם :
(כט) גם נשים ממאות וזבות תנענה בקדשיהם : (ל) הלא תראו
כי לא אלהים המה ולמה תיראון מפניהם :

(לא) העצבי כסף וזהב ועץ בשם אלהים יקראו אם נשים
תנחנה כל־מאכל לפניהם : (לב) או אם בנהיגהם יושבים מגלח־י
ראש וזקן ובגדיהם פרוצים בתוך היבליהם ויצעקו ויילילו לפניהם
כפעל זבחי מתים : (לג) הנה גם את־המחלצות גנבים מעליהם
וילבישו־בם את־נשיהם ואת־טפם : (לד) וכי־יעשה להם איש טוב
אודע יבצר מהם כח לשלם־לו גמולו אף כי־הקים מלך או
הסירו : (לה) לא יתנו הון ועשר ולא כסף וזהב וכי־ידר איש להם
גדר ויחל דברו לא ידרשו אתו מידו : (לז) לא יחלצו גפוש ממות
ודא יצילו עני מיד־עשקו : (לח) לא יאירו עיני עור ולא יפדו איש
מצרתו : (לט) אלמנות לא ירחמו ויתום לא יעזרו : (מ) כי בול־עין
המה נחפה בכסף ובזהב ונמשלו עם־אבנים החצובים מן־ההר
לבן יבלמו כל־אשר יסגדו להם :

(מא) איכבה יכנו בשם אלהים אם גס־הפשוים מתעללים
בם : (מב) כי אם־יפגשו באלם יחזיקו־בו ויוליכו ארוז א־ת־בעל
ויאמרו־לו : (מג) קרא־נא אלה־בעל כי יענה : (מד) וגם כי־ידעים
כי אין רוח־חיים בקרבם לא־יחלצו מלכת אחריהם : (מה) גם נשים
ישבות

יִשְׁבוּת בַּפֶּתַח עֵינַיִם חֲנוּרוֹת חָבַל וּמִקְמָרוֹת לִפְנֵיהֶם : (ט) וְכִי יַעֲבֹר אִישׁ וְנִפְשׁוּ חֲשָׁקָה בְּאַחַת טַהֲוֹן וַיִּתְרַבֶּה אֶת־שִׁבְתָּו : (ט) הִיא מִתְפַּאֲרֶת עַל־רַעוּתָהּ בְּאַמְרָה הִנֵּה אֶת־לֹא־יִקְרָתָּ בְּעֵינֵי הָאִישׁ הַהוּא לִפְתוֹת חֲנוּרְתָּךְ :

(ט) כֹּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה בְשִׁמְסֵם תוֹךְ וּמְרָמָה הוּא וְאִיךְ יִכְבְּדוּ אוֹ לְאֱלֹהִים יִחְשְׁבוּ : (י) הֲלֹא מַעֲשֶׂה יְדֵי־חֲרָשׁ וְצוּרָף הֵם וְכֹל־אֲשֶׁר יִרְצֶה הַחֲרָשׁ אוֹ הַצּוּרָף יַפְעֵל וְאִפְסֵם וּזְלָתוֹ : (יא) הֵן עֲשִׂיהֶם לֹא יֵאָרִיכוּ יָמִים אִף כִּי־הָאֱלֹהִים מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם : (יב) אִךְ פֶּשַׁע עַל־חַטָּא יוֹסִיפוּ בְּתַתֶּם מִנְקֵשׁ לְדוֹר אַחֲרוֹן לְהַזְנוֹתוֹ אַחֲרֵי הַכְּלִי־שָׂוִא וּמְדוּחִים :

(יג) כִּי־תִקְרָה מִלְחָמָה אוֹ אִסוּן בְּהֵנִיחֶם יִתְגוֹדְדוּ וַיַּעֲרִימוּ סוּד לְחַפֵּר מְקוֹם לְהַחֲבֹא שֵׁם הֵם וּפְסִילֵיהֶם : (יד) הַסֶּרֶס תִּרְאוּן כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה אִם קְצָרָה יָדָם לְהַנְצִיל מִחֲרָב וּמִרַעָה : (טו) הִירְאֶה אִישׁ פְּסִיל־עֵץ מְצַפִּים זָהָב וְכֶסֶף וְלֹא־יָבִין כִּי מַעֲשֵׂי תַעֲתוּעִים הֵם : (טז) לָכֵן עוֹד הַיּוֹם יָבֹא וְכֹל־לְאֻמִּים וּמְלִכֵי־אֶרֶץ יִרְאוּן כִּי שָׁקֵר נִסְכֶם וּמַעֲשֵׂי יְדֵי־אָדָם הֵם וְרוּח־אֱלֹהִים אֵין בָּם : (יז) וּבִמָּה יִרְעַע עוֹד כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה : (יח) לֹא יִמְלִיכוּ מֶלֶךְ עַל הָאֶרֶץ וְלֹא יִתְנוּ מִטָּר עַל־הָאֲדָמָה : (יט) לֹא־יִשְׁפְּטוּ אֶת־דִּרְיָבִי הָעָם וְלֹא יַעֲזְרוּ כָל־אֶוֶן כִּי אֲמַלְלִים הֵם מִהָעוֹרֵב אֲשֶׁר יַעֲוֶה תַחַת רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם :

(כ) כִּי־תֵצֵא אִשׁ וּמִצָּאָה אֶת־בֵּית פְּסִילֵי זָהָב וְכֶסֶף וְעֵץ הַכְּהֻנִּים נִמְהָרִים וְנִחְפְּזִים לְהַמְלִט עַל־נַפְשָׁם וְהָאִשׁ אִכְלָת אֶת־הַפְּסִילִים כִּשְׂאֵר קוֹרֵי הַבָּיִת : (כא) לֹא יִתְצַבּוּ לִפְנֵי מַלְכִים וְחִילֵי מִלְחָמָה וְאִיךְ תִּאֻמְנוּ כִּי אֱלֹהִים הֵמָּה : (כב) אִם אֱלֹהֵי מִסְכָּה אֱלֹהֵי לֹא־יִכְלוּ לְהַמְלִט מִיַּד־הַשׁוֹדֵד יַעַן כִּי חֲזָק הוּא מֵהֶם וַיְבֹז אֶתֶם וַיִּפְשִׁט אֶת־בְּגָדֵיהֶם : (כג) וַיִּקַּח אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַמַּחְלָצוֹת וְנִמְלִט בָּם וּמֵהֶם יִבְצֹר כַּח לְהַמְלִט עַל־נַפְשָׁם : (כד) הֲלֹא טוֹב מֵהֶם הָיִית מֶלֶךְ הַמִּרְאָה אֶת־גְּבוּרָתוֹ אוֹ כְּלִי־בַיִת אֲשֶׁר יִשְׁרֹת בּוֹ הָאָדָם אוֹ דָלֶת אֲשֶׁר תִּשְׁמַר אֶת־כְּלֵי־הַבָּיִת : (כה) אוֹ עַמּוּד עֵץ בְּהֵיבֵל מֶלֶךְ מִהָיִוֹת פֶּסֶל חֲדָל וְהִלֵּשׁ :

(טו) הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם הַמְאִירִים שְׁמַעִים לְקוֹל יְיָ וְעֹשִׂים רְצוֹנוֹ : (טז) יֵאָדְרוּ בְּרָקִים תִּבְלַל לְעֵינַי יִשְׁכְּבֶהָ וְהָרוּחַ נֹשֵׁב עַל פְּנֵי כָּסֵי הָאָרֶץ : (יז) הָעֵבִים יַעֲבְרוּ תַּחַת הָרָקִיעַ וְשְׁמַעִים לְקוֹל יְיָ : (יח) וְאֵשׁ אֱלֹהִים יִרְדֹּת מִשְׁחָקִים וְתֹאכֵל הָרִים וְיַעֲרִים : (יט) וְהָאֱלִילִים לֹא יִדְמוּ לָמוֹ לֹא כִּכְח וְלֹא כִּמְרֹאֶה לָּכֵן לֵאלֹהִים כָּל-תַּחֲשֹׁבוֹם כִּי לֹא יִיטִיבוּ וְלֹא יִרְעוּ : (ע) וְעַתָּה כִּי-יִדְעַתֶּם כִּי אֱלִילֵי תַחֲוֹ הֵמָּה אֶל-תִּגְדְּרוּ מִפְּנֵיהֶם :

(עב) לֹא יִתְּנוּ בְּרָכָה אֶו-קָלְלָה לַמְּלָכִים וְלֹא יִתְּנוּ אוֹתוֹת בְּשָׁמַיִם לְגוֹי הָאָרֶץ : (עג) לֹא יִזְרְחוּ בְּשָׁמַשׁ וְלֹא יִזְאִירוּ כִּוְרֵחַ : (עד) וְאֶבְחַר מִקֵּהם הַבְּהֵמוֹת חֲסֵרוֹת תְּבוּנָה כִּי בַמַּעֲרוֹת תִּבְקַשְׁשֶׁנָּה מַחֲסֵה מִזְרָם וּמִמַּטֶּר : (עה) וְעַתָּה גְלוּי וְיִדְוַע כָּבֵל כִּי הִבֵּל הֵמָּה גַם-יִחַד לָכֵן אֶל-תִּירְאוּן מִפְּנֵיהֶם :

(עו) כִּמוֹ צִלְמֵי בְּלֵהוֹת לֹא יִגְנְנוּ עַל שְׂדֵה קִשּׁוּאִים בֵּן אֱלִילֵי כֶסֶף וְזָהָב לֹא יִגְנְנוּ : (עז) כִּמְסֻכַת בֵּן אִשָּׁר צִפְרִים בַּהּ יִקְנְנוּ וּכְנֶפֶשׁ מִת טָמוּן בְּקִבְרוֹ בֵּן גְּלוּלִיָּהֶם זָהָב וְכֶסֶף וְעֵץ : (עח) וְאִף גַּם-בְּזֹאת תִּכְפִּירוּ כִּי שֶׁקֶר תִּרְמִיטֶם כִּי מְעִילֵי הַפְּרִמִּיל אִשָּׁר עֲלִיָּהֶם וּבְלוּ וְהִתְלַעַת תֹּאכְלֶם וְאֵת הָאֱלִילִים עִמָּהֶם עַד-יִתְעַדְדוּ כָּל-רְאֵי-כֶם : (עט) לָכֵן-אִשְׁרֵי הָאִישׁ הַחַדָּה תָּמִים וְלֹא יִזְנֶה אַחֲרַי הָאֱלִילִים כִּי לֹא-יִכְלֶם לְעוֹלָם וָעֶד :

חכמת שלמה

א (א) שִׁפְטֵי אֶרֶץ אֶהְבֹּו צֶדֶק. זָכְרוּ כִּי אֶד-טוֹב יְיָ. וְדַרְשׁוּ אֹתוֹ בְּתֵם לֵבָב : (ב) כִּי יִמְצֵא לְלֹא-נִסְוֵהוּ. וְיִרְאֶה לְבַטְחִים בּוֹ : (ג) מִחֲשֶׁבֶת אֹן תִּרְחַק מִמֶּנּוּ. וְאִילִים מְנַסִּים גְּבוּרָתוֹ עָבְרוּ וְנִעְנְשׂוּ : (ד) בְּלֵב עֲקֹשׁ לֹא-תִשְׁכַּן חֲכָמָה. וְלֹא-תִגְוַח בְּנֶפֶשׁ הַחַמְטָא : (ה) לֵב צַדִּיק שֵׁנָא זְרוֹת וְיִרְחַק מִמִּתְּפָכוֹת. וּמִעֲקֹשׁ דְּרָכָיו יִגְדַע : (ו) חֲחֲכָמָה תִּתְּהַב בְּעִלְיָה. וְאֵת-הַמְּחַרְחָה לֹא תִנְקֶה : (ז) כִּי יְיָ עַד עַל מִחֲשֶׁבוֹתָיו. יִבְחַן לְבוֹ וְיִשְׁמַע דְּבָרָיו : (ח) רוּחַ אֱלֹהִים מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ. וְכֹל יִכַּל יִבִּין כָּל-דְּבָר : (ט) לָכֵן הַמְּנַבֵּל בְּשִׁפְטָיו לֹא-יִסְתַּר. וּנְמוּל חַמְטָאוֹ

לא יפקד: (י) עצת רשע למשפט תבא. וקוד שפתיו עד האלהים יבא. וגמול רשעתו ישלם לו: (יא) כי אין קנא תשמע כל. ולוות שפה לא יסתיר: (יב) לכן שמרו שפתותיכם מתלוננת הבל. ולשוונכם כרגל: (יג) כי גסה החשש לא יפיל ארצה. ופי כגוב ימית נפש: (יד) עלמה תבקשו מות בכסלכם. ושחת בפעל כפיכם: (טו) לא כחר יי במות. ובשחת החיים לא יחפץ: (טז) כי ברא הבל למענהו. ויצורי תבל לברכה נבראו. וחמת מות אין כמו: (יז) השאול לא על עפר יקום. כי דרך צדקה אל מות: (יח) אך בשפתם ובמעללם בקשותו החמאים. וכרע פאח חשבוהו. ולו יצמדו ויפפו. לכן נתן למורשה למו:

ב (א) הבורעים יאמרו בלבם. ימי מגוריני עלי ארץ מעט ורעים: (ב) כי יגוע האדם יתם. וירד שאור לא ישוב: (ג) במקרה נודדנו. ונחלה בלא חיינו: (ד) רוח אפנו כעשן נדף. ודברי שפתותינו כנצוצים בלהב הפה: (ה) כי יכבו יגוע הכשר וחרוץ כשכיב באפר ידעך ויחלה: (ו) זכרנו אבד מני ארץ. ומעללינו ישכחו: (ז) ימינו כעב וכענן יחלפו. כהמים ערפל מאור השמש ומחמתו ינדה: (ח) ימינו כצד עבר ואם עברנו לא נשוב. כי חתום השאול ותשובה אין: (ט) הבה נתעננה בעוד זאל יהנו. ונשביע נפשונו בנער כחה: (י) נמלא בטנינו יין ורקח. ועת הנצנים לא נעבר. נעמרה ראשונו שושנים בטמם יבלו: (יא) ממשו בכתנו לא יעדר איש. ומשוש לבנו ינדע לכל. כי זה יתרון חלקנו: (יב) דד וצדיק נעשוקה. על אלמנה לא נחמל. ואל שערות שובה לא נשעה: (יג) כד פעל ידיו יצדק. וכל נרפה לאפס יחשב: (יד) לכה נצפנה לזקי. אך עצבת יתן וישמון הוא לנו: (טו) על עובנו התורה יוכיחנו. ודרבנו הדרך חמאים יקרא: (טז) בדעת יי ותפאר ויאמר בן גליון אנכי. וכל אשר בלבבנו יוכיח: (יז) ראות פניו ממשא לנו. כי לא כדרכי אדם דרכיו ונפשו נבדלת מנפש וזלתו: (יח) כסיגים נחשבנו בעיניו. וכמאם ברוחן ימאם במעשיו: (יט) אך פרי צדיק יאמר. ובלבבו יתפרח כי יי אכיהו: (כ) עתה נראה הנגים דבריו. כי יבחן אחיריתו: (כא) אם בן אלוהים הוא

הוא יריב לו. ומכאן עשקו יפלימוהו : (כב) בלעז ובלחין נחמרהו.
 לבעבור יודע עצם המו ותנלה ענתו : (כג) כמות נבל נרשענו
 למות. ואז נבירהו במצא שפתיו : (כד) ככה יתחכמו ויתעו. כי
 רעתם תכשילם וסוד אלוה לא יבינו : (כה) לנמוז צדיקים לא-
 יאמינו. ולתפארת ישירלב ילעינו : (כו) כי האחרית ברא יי את-
 האדם ויעשהו בדמותו כצלמו : (כז) אך בקנאות השמן המפת פרץ
 בארץ. ואשר בגורלו יתמכו בו :

ג (א) נפשות הצדיקים ביד יי הגה. ונגע לא יקרב אליהם :
 (ב) בעיני כסילים כמתים נחשבו. וצאת רוחם כפנע-רע נדמה
 למו : (ג) כקיון חרוץ פלותם ישערו. אך שאננים ושלמים כקמו :
 (ד) אם גם לעיני אדם נלחצו. תקנת אל-מות תרומם : (ה) כרנע
 קמן נדכא. אך תשבע פמוזב נפשם. כי בחנם אלהים וימצאם
 פי-קרו-לו : (ו) בזהב בעיל בחנם. וירצם כקרפן עלה : (ז) עת
 ירא יי עליהם יהירו. ועוף ינביהו כבגיר-רשף עלי-קש : (ח) ישפטו
 נזים ועל דאפים ימשלו. ויי ימלה עזימו לעולם ועד : (ט) כי
 נאמן הוא לבטחים בו. והנאמנים בחסדו בו-יידבקו. כי חסד יי
 עז-יראו ועינו על-בחירו : (י) והרשעים יסרו באשר פעלו. כי
 הצדיק הזילו. ודרכי אלוה עזבו : (יא) כד-בוז-חכמה ומוסר
 יקרו. תוחלתם אבדה. מעשיהם תהו וכל-מעללם אפם : (יב) נשיהם
 פתיות וזרעם מרעים. ארורים כד-צאצאי בטנם : (יג) אשרי
 העקרה בל-נגאלה. ונקתה מאשמת נאופים : (יד) תהי לה
 משכרתה. עת תשפמנה הנפשות : (טו) גם העקר בר-כפים. ורע
 לא-יחריש על יי. וישא ברכה מאתו. ויכד טוב מפוען קדשו :
 (טז) כי פעמת צדיק לחיים. ושרש החכמה כד-יבש קנצח :
 (יז) זרע מנאפים לא יצליח. ופרי משכב טמא יפרת : (יח) וזו שנים
 רבות יחיו. לאפם נחשכו. כי הדרת שובתם תחסר : (יט) ואם
 מהרה ינועון. איה אפוא תוחלתם ליום הפקדה. כי תרבות
 חמאים רק רע אחריתם :

ד (א) הלך עירי ביראתי נבחר מהם. כי חיי-נצח גורלה.
 ובעיני אלהים ואדם תרצה : (ב) באשר תמצא ללקח תבחר.
 ובאשר

ובאשר תחסר תבקש . כי כליל תפארת היא לנצח . ותעז
 בישר ארחותיה : (א) והמוני רשעים פירבו . אין חפץ במו . כי
 נמעי זנונים לא יעמיקו שרש . ויסודם לא יצק : (ב) אם לרננים
 ענמינו רעננים במוט שרשם ינועו ברוח ובסופה ישרשו :
 (ג) סעפיהם ישברו במרם יגדלו . ופרימו בסר לא יצלה ולא--
 יאכר : (ד) כי ירדי גאופים עת יבחנו . על פשעי אבותם יעידו :
 (ה) לא יבן הצדיק . כי אם תמות בנער נפשו . שלות נצח גורלו :
 (ו) את ישישים כבוד . אך לא ימצא ברב ימים : (ז) חכמת אדם
 היא שיבתו . וחי ישרים הדר זקנה : (ח) על תפתו יי אהבו .
 ומבין הרשעים ישאחו שמיה : (ט) יקחהו לבל תסכל הרשעה
 שכלו . והמרמה לא תצוד נפשו : (י) כי פשוטי רשעה מאפילי
 צדקה הטה . ויצר הענג יסלף לב צדיק : (יא) עדי מהרה מצא
 תכליתו . ומספר שניו השלים בצדקה : (יב) יקרה נפשו בעיני אלהים
 וימהר לקחתו ממעוני רשע : (יג) ועיני העם יראו ולא יבינו . ולא--
 ישימו על לב : (יד) כי יגבר חסד יי על יראיו . ועינו על בחיריו :
 (טו) צדיקמת ורשע רשעים חיים . ונער נאסף יאשים בוגדים מאריכי
 ימים : (טז) אחרית צדיק יראו ולא יבינו . עלמה עין יי ככה ולמה
 לקחו . יראו ועל לב לא ישימו : (יז) אך אלהים ישחק למו . כי
 יפלו למשואות . והיו לדראון עולם בקהל רפאים : (יח) בבא כשאה
 מפלתם . שפתותם תאזמנה . עד שאול תחתית יורידמו . עד
 יתגעשו וימח כל זכר למו : (יט) בזכרן עונם ימונו . כי חמאתם
 לנגדם תמיד להאשימם :

ה (א) אז יקום הצדיק ויעלו . לעיני נגשיו ובוזי מעלליו : (ב) עת
 יראהו . יחתו מגדל אשרו . אשר לא הוחילו : (ג) אז ינחמו על--
 עונם . ובמר נפשם ישוהו . הלא זה האיש אשר התלנו בו . ויהי
 לשחוק בפנינו : (ד) ככסילים אמרנו לחייו מהולל . ולמותו קיקלון :
 (ה) ועתה בבגידעליון יתחשב . וחקקו בקדשים : (ו) הלא מדרב
 האמת תעינו . אור החיים לא האיר לנו . ושמש הצדקה לא זרחה
 עלינו : (ז) דרכי תהפכות בחרנו לנו . וארחות עקלקלות הלכנו .
 ודרכי יי לא ידענו : (ח) ועתה איה גדי לבינו . וגאזה ועשר מה
 הועירו

הועילו לָנוּ : (ט) בְּצֵל חֲלָפוֹ וְעֵבְרוּ . וּבְהִנֵּה נִשְׂאוּ הָרוּחַ : (י) בְּצֵי
 עֵבֶר בֵּין גְּלִי יָם . רֵא נֹדְעוּ עֵקְבוֹתָיו . וְשִׁטְפָם הַשִּׁטְףָה : (יא) בְּעוֹף
 יְעוֹפָף תַּחַת הַרְקִיעַ . וּנְתִיבוֹתָיו נִעְלָמוּ : (יב) אַךְ צִלְצֵל בְּנִפְיוֹ יִשְׁמַע .
 בְּהַפְרִידוֹ הָרוּחַ . וּמַעֲגָלֵי אֲרֻחָתוֹ אֲבָדוּ : (יג) אוֹ בַחֲזֵן יִירָה לְמַטְרָה .
 אַחֲרֵי הַפְּרִדוֹ יֵשׁוּב הָרוּחַ לְאִיתָנוּ וְרִבְּךָ מְרוֹצָתוֹ אֵין : (יד) כֵּן
 אֲנַחְנוּ . אַחֲרֵי נוֹלְדָנוּ אֲבָדָנוּ . אוֹתוֹת צְדָקָה לֹא הִשְׁאֲרָנוּ .
 וּבַחֲטָאוֹתֵינוּ נִוָּעַנוּ : (טו) כִּי תִקַּח רִשְׁעָה כְּאֵבֶק יִדְפְּנוּ הָרוּחַ . וּבְקִצְפָה
 עַל־פְּנֵי הַמַּיִם : (טז) בְּעֵשֶׂן רָדְפוּ הָרוּחַ . וּבְהִשְׁכַּח אוֹרַח יוֹם אֶחָד :
 (יז) וְצַדִּיק לְעוֹלָם יִחְיֶה . כִּי בֵּי תַנְמוּדוֹ . וְהוּא מַחֲסוֹ וּמִגְנוֹ :
 (יח) מִמַּלְכֶת כְּבוֹד מִיָּדוֹ יִנְחַל . וְצַבִּי תַפְאֲרַת עַל רֵאשׁוֹ : (יט) יָמִין יִי
 תִסְדָּף עָלָיו . וְזֹרְעוֹ יִלְחֶם־לוֹ : (כ) יִלְבֹּשׁ קַנְאוֹה בְּשֵׁרִיוֹן . וְיִצְוִרֵי
 תֵבֵל יִחְלְצוּן . לְשֵׁלֶם חֲמָה לְצַרְיוֹ : (כא) יֵאָחֵז צְדָק בְּצַנְהָ . וּמִשְׁפָּט
 כְּכַבֵּעַ . וְהִדְרַת קֹדְשׁוֹ יֵשֵׂא כְּסוּחֶרֶה : (כב) יִלְמַשׁ בְּחָרָב אָפוֹ .
 וְתֵבֵל וּמְלֵאָה אֵתוֹ יִקְוִמוּ . לְהִלָּחֵם בְּמַרְעִים : (כג) חֲצִי בְּרַקְיוֹ נִחְתוּ
 מִשְׁחָקִים בָּמוֹ . וְלִמְטָרָם יְעוֹפוּ . כְּמִקְשֵׁת דְּרוּכָה : (כד) מִזְעָמוֹ
 יִמְאֹר אֲבָנֵי בְּרַד עֲלֵימוֹ . וְשִׁטְףָה מִיַּם יַחֲרֶה־בָּם . וְהַנְּהָרוֹת בּוֹעֵפָם
 גְּבוּלָם יַעֲבְרוּ : (כה) רוּחַ אֵיתָן יֵשֵׁב בָּמוֹ . וְהַסּוּפָה תַפְיִצְמוֹ : (כו) כִּי
 בְּעוֹל וּבַעֲוָה תִשְׁחַת הָאָרֶץ . וְכַסְאוֹת אֲדִירִים בְּחַמְסַם יִהַפְּכוּ :

ו (א) וְעַתָּה מַלְכִים הַקְּשִׁיבוּ . הֲאֻזִּינוּ שְׁפָטֵי כָל־קִצְוֵי אָרֶץ .
 וְקַחוּ לָקַח : (ב) חַמְסוֹ אֲזוּגִיכֶם הַרוּדִים בְּלֵאמִים . וּמִתְנַשְׂאִים עַל־
 עַמִּים : (ג) בְּדַבֵּר יִי מַלְכִים יִמְלִכוּ . וְהַמְשִׁל וּפְחַד מִיָּדוֹ נִתְּנוּ .
 אֶת־מַעֲשֵׂיכֶם יַחְקֹר . וּמוֹעֲצוֹתֵיכֶם יִבְקֹר : (ד) יַעַן כִּי־פָקִידֵי מַלְכוּתוֹ
 אֶתְמוּ . וְשִׁפְטֵי אֱלִיל וּמַחְקֵי אֲוֹן בְּלָכֶם . וְאֶת־חֲקֵי אֱלֹהִים לֹא
 נִצְרַתֶם : (ה) לָכֵן בַּשָּׂאָה יַחִישׁ עֲבָרְתוֹ עֲלֵיכֶם . וְלִמְשַׁפֵּט יִתָּא עִם
 רְאִשֵׁי עַמִּים : (ו) אֶת־הַשְּׁפָלִים יִרְחֶם . וּבִנְשֻׂאִים יַעֲשֶׂה שְׁפָטִים
 נוֹרָאִים : (ז) כִּי לֹא־יֵשֵׂא פְּנֵי־גִבֹר . וּגְבוּרַת אֲנוּשׁ לֹא־יִירָא . כִּי
 קָמַן וְגָדוֹל מַעֲשָׂהוּ . וְעֵינָיו עַל־כָּל־כָּלְמוֹ : (ח) לָכֵן אֶת־אֲדִירֵי אָרֶץ
 יָבֵא לְמִשְׁפָּט נוֹרָא :

(ט) וְעַל־זוֹת אֱלֵיכֶם מַלְכִים אֲדַבְּרָה . לְמַעַן תִּשְׁכִּילוּ וְלֹא
 תִבְשְׁלוּ : (י) הַנּוֹצֵר אֲמָרֵי קֹדֶשׁ . קֹדֶשׁ יִאֲמַר לוֹ . וְלִמְלִיכָתָם יִמְצָאוּ
 מַעֲנָה

בַּעֲנָה : (יא) לִבְנֵי הָאוֹיְבוֹת אִמְרָתִי . שֶׁחָרוּ מוֹסְרֵי וְחֻכְמוֹ : (יב) הַחֲכָמָה
 תֵּאָדָר בְּאוֹר לֹא־תִחַשֵּׁד . נַחֲמָה לְעֵינַי מֵאֲהֻבָּיָהּ . וְתִמְצָא
 דְּדוֹרֶשֶׁיָּהּ : (יג) כִּי כָל־מִבְקָשֶׁיהָ תִקְדָּם וְתִרְאֶה לָמוֹ : (יד) שׁוֹחֲרֶיהָ
 כִּי יִיגְעוּ לְרִיק . כִּי עַל פֶּתְחֵי בֵיתָם הִיא שֶׁקֶדֶת : (טו) רֵאשִׁית
 חֲכָמָה בִּקְשׁ חֲכָמָה . וְכָל־מִבְקָשֶׁיהָ בְּרֵיעֵמָּה יִמְצָאוּהָ : (טז) כִּי
 אִף כָּל־רוּחַ תִּשׁוּב לְבִקְשׁ מֵאֲהֻבָּיָהּ : (יז) בְּנִתְיֹבוֹתֵיהֶם תִּרְאֶה
 לָמוֹ . וְתִמִּיד עֵינֶיהָ לִקְרֹאתָם : (יח) רֵאשִׁית חֲכָמָה אֲהַבַת מוֹסֵר .
 וְתִצְאוֹת מוֹסֵר חֲסֵד : (יט) עוֹשֵׂי חֲסֵד מִצְוֹתֶיהָ יִנְצְרוּ . וְנִצְרֵי מִצְוֹתֶיהָ
 חַיֵּי־נֶצַח יִשְׁיֵנוּ : (כ) בְּאוֹר יְיָ יִתְלַכּוּן . וְכַבֹּד מַלְכִים יִנְחֲלוּ : (כא) לִבְנֵי
 הַקְּשִׁיבוּ קִצְיֵי עַמִּים כָּלְכֶם . אִם לִשְׁכַּח מִשָּׁל נִכְסְפֶתֶם . אֶת־
 הַחֲכָמָה אֲהַבוּ . וְלַעֲד תִּמְשְׁלוּ : (כב) וְעַתָּה דַרְכֵי הַחֲכָמָה אֲנִידָה לָכֶם .
 וּמֵאֵין מִקּוֹרֶהָ : (כג) לֹא אֲעֲלִים מִכֶּם סוּדָה . וּמֵרֵאשִׁית אֲדַרְשׁ מִצְּאֵהָ :
 (כד) אֹדֵי־עֵנָה אֶתְכֶם בְּמוֹ־פִי . וְהֵאֲמַת לֹא־אֶכְחַד : (כה) כִּי הֵמֶת קִנְיָה
 רְחוּקָה מִמֶּנּוּ . וְאֵין לָהּ חֵלֶק בַּחֲכָמָה : (כו) בְּרַבּוֹת חֲכָמָה תִּרְבֶּה
 תּוֹשָׁפָהּ . וּמְלֶךְ חָכֶם בְּרַבַּת עַמּוֹ : (כז) לִבְנֵי שְׁמֵעוּ לְקוֹלִי וְיִישַׁב לָכֶם :
 ז (א) בְּיָתְמוֹתֶיהָ אֲנֹכִי כָּכֵל הַחַי . מֵתוֹלְדוֹת אֲדָם הָרֵאוּן הַנּוֹצֵר
 מֵעֶפֶר : (ב) בְּבִטּוֹן אֲמִי רַקִּי לְבָשָׁר . וְאַחַר שֵׁם יְרֵחִים תִּשְׁעָה .
 שֵׁם נִקְפָּאתֵי מָדָם וְזָרַע . בַּחֲמַדַּת הַמְשַׁפֵּב : (ג) אַחֲרֵי הַזְּלִדִי
 שִׁאֲפָתֵי הָרוּחַ אֲשֶׁר לִבְלָנוּ . גַּם נִפְלָתֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לִקְחָנוּ .
 וְקוֹרֵי תֵּרֵאוּן קוֹל־כְּבִי . כָּכֵל יְלוּד אִשָּׁה : (ד) גַּם בְּדֹאֲנָה רַבָּה
 הַחֲתָלָתִי . כִּי בַּמְּלֶךְ כָּעַם רֵאשִׁית אַחַת לִבְלָנוּ . וּמִשְׁפָּט אֶחָד
 לְכָל . לְבֹא בְּאֶרֶץ וְלִצְאָת מִמֶּנָּה : (ה) לִבְנֵי לְמַדַּע הַתְּפִלָּלָתִי
 וְנִעְנֵיתִי . קִרְאתִי וְתִצְלַח עֲרֵי רוּחַ חֲכָמָה : (ו) וְתִיקַר בְּעֵינַי
 מִשְׁכַּח וּכְסֹא . וְהוֹן וְעִשָׂר לְאַפְסֵם חֲשֻׁבָתִי : (ז) כִּי לֹא־תִמְלָה
 בְּאַבְנֵי־יָקָר . וְזָהַב בַּחּוֹל וְכֶסֶף בְּרוֹמָן יִדְמוּ־לָהּ : (ח) לֹא יַעֲרַכְנָה
 יוֹפֵי וּבְרִיאַת בָּשָׂר . וְאַבְחָרָה לְגַר לֹא־יִכְבֶּה אוֹרוֹ : (ט) וְתִבְאֲנִי
 כְּ־טוֹב לְהִגָּלָה . כִּי עֶשֶׂר רַב בִּימִינָה : (י) בְּכָל־מַעֲלָלֵי חַיִּיתִי
 שָׁמַח . כִּי הַחֲכָמָה מוֹל־פָּנָי . וְלֹא יִדְעֵתִי כִּי זֶה חֲלָקָה : (יא) בְּכָ־
 לְכִי דְרֵשִׁיתֶיהָ . וּבְכָל־לְבָבִי אֶלְמֹדְנָה . וְאֶת־עֶשְׂרָה לֹא־אֶכְסֶה :
 (יב) כִּי הוֹן עֶתֶק הִיא לְבַעֲלֶיהָ . וְהִלְכִי־בָהּ אֲהוּבֵי יְיָ הַמָּה וְיִקְרְוִלוּ

כִּי תִישָׁר אֲזַרְחֹתָם : (יג) בְּלִשׁוֹן לַמוֹדִים חֲנִי אֱלֹהִים . וּבִלְבַב יְהִי תְבוּנוֹת : (יד) כִּי הוּא יִנְהַה בְּמַעְגְלֵי הַכְּמָה . וַיִּטֶּה לֵב גְּבוּנִים : (טו) נִפְשָׁנוּ וְאַרְשֵׁת שׁוֹפְתֵינוּ בִּידוֹ הִנֵּה . גַּם־הִתְבוּנָה גַּם הַכְּמָת־לֵב לְכָל־מַלְאָכָה : (טז) בְּדַעַת פְּרִי־דָבָר חֲנִי אֱלֹהִים . לְהַבִּין תְּבוּנַת תְּבִל וּמִצּוֹקֵי יְסוֹדוֹתֶיהָ : (יז) רְאִישֵׁי הַעֵת . מִחֲצִיתוֹ וְאַחֲרֵיתוֹ . כִּי־יִגְדֵל הַיּוֹם וְכִי־יִמְעַט . וְחִלְפוֹת הַעֵתִים וּמוֹעֲדִים : (יח) גַּם־תִּקּוֹפַת הַשָּׁנָה וּמִשְׁמַר הַכְּכָבִים : (יט) מִשְׁפַּט הַבְּהֵמוֹת וּפְרָאֵי יַעַר . פֶּחַ הַרוּחַ וְהַגִּיּוֹנֵי לִב־אָדָם : (כ) גַּם צְמַחֵי הָאֲדָמָה לְמִינֵיהֶם . וְכַח שְׂרָשִׁימוֹ : (כא) אֶת־הַנְּגִלָה וְאֶת־הַנְּסִתָּר יִדְעֵתִי . כִּי הַכְּמָה אֲמַנְת־כֹּל הוֹרְתָנִי : (כב) כִּי רוּחַ הַשְּׁפָל וְקֹדֶשׁ בְּקַרְבָּה . אֶחָד וְרַב־עֲנִין . חֲרוֹץ מְהִיר וְצַח־לִשׁוֹן : (כג) סֶר מִרְעֵ אֶהֱב־מֵוַג וְעֵשָׂה כְּחֶפְצוֹ : (כד) רוּח־חַן חֹק אֲמִיץ וְאִיתָן . רוּח־כֹּל יָכֹל . צוֹפֵה וְעֹבֵר בְּכָל־רוּחוֹת מִשְׁפִּילוֹת וּזְכוֹת : (כה) כִּי מְהִירָה חַכְמָה מִכֹּף . וּבְטָהֳרָתָה עֹבֶרֶת בְּכֹל : (כו) כִּי נִשְׁמַת רוּחַ אֱלֹהִים הִיא . וְנִגְהַ כְּבוֹד שְׂדֵי . וְכָל־מַטְמָאָה לֹא־תִקְרַב אֵלֶיהָ : (כז) זֹהַר אֹרֶז עוֹלָם . וְרֵאֵי וְךָ תִפְאָרַת אֱלֹהִים וְדַמּוֹת חֲסִדוֹ : (כח) לְבָדָה הִיא וְכֹל תּוֹכֵל . בְּעֵינָה תַעֲמֹד . וְתַחֲדָשׁ כְּל־דָּבָר : (כט) בְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה תִתְהַלֵּךְ . לְבַקֵּשׁ מְהֻרוֹת . וְתַעֲשֵׂם אֶהוּבִי־אֵל וְנִבְיָאִים : (ל) כִּי לֹא יֵאָהֵב יי אֶת־אִשֶׁר לֹא־יִשְׁנָה בְּאַהֲבָתָה תָּמִיד : (לא) יִקָּר אֹרְהָ מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ . וְכֹף הַמְּאוֹרוֹת לֹא־יִשׁוּב־בָּהָ : (לב) כִּי אַחֲרֵי אֹרֶז יָבֹא חֶשֶׁךְ . אֶךְ הַסְּכָלוֹת לֹא תַחֲשִׁיךְ הַחַכְמָה לְעוֹלָם :

ח (א) מְקַצֵּה הָאָרֶץ וְעַד קִצָּהּ תִּגְיַע . וּמִלְּכוּתָהּ בְּכֹל מִשְׁלָה : (ב) אֶהֱבֵת עוֹלָם אֶהֱבֵתֶיהָ . וּמִנְעַר שְׁחָרְתֶיהָ לְשׁוֹמְהָ רַעֲיָתִי . כִּי חֲשָׁקָה נִפְשִׁי בִּפְיָהּ : (ג) הִתְיַחֲשָׂה בְּמִרוּמִים . כִּי אֶצֶל יי רוּחָה . וּמְחֹלֵל כֹּף אֶהֱבָה : (ד) בְּסוּד אֱלֹהִים תִּבְאֵ נִפְשָׁה . נִתְהִי אֲמַנְתֵּ אֶצְלוֹ : (ה) הַחֲפִיץ ? אִישׁ בְּעֵשֶׂר . מִי־יַעֲשֶׂר מִהַחַכְמָה תְּחֹלֵל כֹּל . וְאִם בְּתְבוּנָה יִחַפֵּץ . מִי־יִשְׁכִּיל וַיַּעֲרִים מִכְּנָה : (ו) כִּי צִדְקָה אֶהֱבֵת . הִנֵּה מִי־שָׂרִים כְּל־מַעֲשֵׂיהָ . כִּי תֵאָקֵף שְׂכָל וּמוֹסֵר בִּינָה וְגִבּוֹרָה . דְּרוּשִׁים לְכָל־חֶפְצֵי הָאָדָם : (ז) וְאִם לְדַעַת הַרְבֵּה נִכְסְפָתָ . הֲלֹא תִדַּע מַה־הִיָּה וּמַה־יְהִיָּה : (ח) לִשׁוֹן עֲרוּמִים תְּבִין וְתִמְצָא חִידוֹת . אֹתוֹת

אותות ומופתים תגיד מראש. ותדע מה ילד יום: (א) על־ואת
 יעצתי לקשרה בגופשי. כי ידעתי אד־טוב תיעצני. ויהי נחמתי
 ביגוני ובעמלי: (ב) בעבורה אשב ראש בקהל. וזקנים יהללוני.
 גם פ־ינער אנכי: (ג) חרוץ אמצא במשפט. ואפירים עלי יתמהו:
 (ד) פ־אחר־יש ידמו למו־יעצתי. וכי־אדבר הקשב יקשבו. ואם
 אוסיפה יד לפה ישמו: (ה) בעבורה שמי לעולם יהיה. וזכרי
 ישאר לדור ודור: (ו) בעמים אמשו־ה. ולאמים למשמעתי
 יסורו: (ז) עריצי ארץ ישמעוני וירגזון. אף בקהל־עם למיטיב
 אחשב. ולגבור חיל במלחמה: (ח) בשבתי בביתי אתי תלין
 מנוחתי. כי אין עצב בחברתה. ואין תונה בסביבותיה. אף
 ששון ושמחה: (ט) ויען פזאת השבתי. ולכי אמר לי. כי חיי נצח
 בעקבותיה: (י) כי כל הודיה ענג ירויון. ותעשיר בעמל ידיה:
 (יא) כי תורת חסד על לשונה. ושמעי אמריה כבוד ינחלו:
 (יב) ארבותי אצל כל־פנה לבקשה ולאספה בקרבי: (יג) כי נער
 משפיר חיותי ורוח נכון בגופשי. ויען כי לטוב נבראתי. גם
 ממשן טהור נוקדתי. לכן בראתי כי מתת אלהים היא. ולכי
 אמר לי כי רק מחסדו תנתן. דרשתי את־י בכל לבבי. ואת־כלל
 ואמר:

ט (א) אָנָּא יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. אֵל הַחֶסֶד וְהַרְחָמִים. אֲשֶׁר
 בְּדַבְרְךָ הִכַּל כּוֹנֵנֶת: (ב) וְגַם אֶת־הָאָדָם בְּחַכְמָה בְּרָאת. לְמִשַּׁל
 בְּכִי־נַפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר יֵצֵאת: (ג) לְשֹׁפֵט תִּבְלַל בְּצַדֶּק וּבְמִישׁוֹר. וְלִדִּין
 בְּלֵב הַשֶּׁבֶל יִדְעֵת: (ד) כִּלְאֵי אֵתִי רוּחַ חֶכְמָה. הַסִּבֵּקֶת אֶת־כִּסֵּא
 כְּבוֹדֶךָ. וְאֶל־תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ: (ה) כִּי עֲבַדְךָ אָנִי כִּן־אֲמַתְךָ.
 אִישׁ חַלָּשׁ וְקֹצֵר־יָמִים. קָמוּן־דַּעַת בְּחַכְמָה וּבְמִשְׁפָּט: (ו) וְלוֹ יִמְצֵא
 תָּמִים בְּאֶרֶץ. אִם צָפַנְתָּ מַחְכְּמָה לְבָבוֹ. מַה־הוּא: (ז) אַתָּה
 בְּחַרְתָּנִי לְעֵזֶר בְּעִמְךָ. וְלִשְׁפֹט בְּגִיָּה וּבְנוֹתֶיךָ: (ח) וְתַצְנֵנִי לְבִנּוֹת
 מְקַדֵּשׁ עַד־הַר־קֹדֶשׁךָ. וּמִזִּבְחַת בְּמִקְוֹם שַׁבְּתֶךָ. פִּתְבְּנִית מִשְׁכַּן
 כְּבוֹדֶךָ. אֲשֶׁר מִלְּפָנֶיךָ תְּכִינּוֹת: (ט) וְאַתָּה תִּדְרֹן בְּחַכְמָה. יִדְעֵת
 כִּלְמַעֲשֶׂיךָ: (י) כִּי עֲמִדָה לִימִינֶךָ בְּהַכִּינּוֹתֶךָ אֶרֶץ וּמְלָאָה. וְתִדְעַ
 יִשְׂרָאֵל חֲקִיךָ וְאֶת־טוֹב בְּעִינֶיךָ: (יא) שְׁלַח־נָא אֶתָּה מִמַּעוֹן קֹדֶשְׁךָ

מִן־הַשָּׁמַיִם . וּמִכֶּסֶף כְּבוֹדָךְ . לְמַעַן תִּנְחַנְי בְּעַמְלִי . וְאֹדַע אֶת־
הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ : (י) כִּי הִיא יָדַעַת כֹּל וְתָבִין כֹּל . בְּאַמְתָּה תִּנְחַלְנִי
בְּעַבְדְּתִי . וּבְכְבוֹדָה תִּנְצָרְנִי : (י) לְמַעַן יִישְׁרוּ דַרְכֵי נִגְדְךָ . וְשִׁפְמַתִּי
עִמָּךְ בְּצַדִּיק . וְיִקְרָתִי לְשִׁבְתְּ עַל־כֶּסֶף אָבִי : (י) כִּי מִי־יָבִין עֲצַת
שְׂדֵי . וְיֹדַע עֲשׂוֹת חֲפָצָו : (י) הֲלֹא מַחְשְׁבוֹת אָנוּשׁ תְּהוּ .
וּבְמִזְמוֹתָיו יִחַלֵּל : (י) כִּי בְשֵׁר הָאָדָם תִּרְדֶּה בְרוּחוֹ . וְגִלְמוֹ תַחְמֹר
יִתְעַמֵּר בְּרַעְיוֹנֹתָיו : (י) הֲנֹן עֵינַי אֲרִיץ נִפְלְאוּ מִמֶּנּוּ . וּבְלִי־עַמְלִי
חֲפָצְנוּ לֹא־נִפְּיק . וְאִיךָ נִחְקַר אֶת אֲשֶׁר־בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל : (י) מִי־
יָבִין עֲצָתְךָ . אִם לֹא־חִלְקַתְּ־לוֹ חֲכָמָה . וְרוּחַ קִדְשְׁךָ מִמָּרוֹם :
(י) אַךְ בָּהּ יִבְּנוּ אֲרָחוֹת כָּל־יֹשְׁבֵי אֲרָץ . וְיִלְמְדוּ אֶת־הַטּוֹב
בְּעֵינֶיךָ . וְכָל־תּוֹמְכֵי־הַמַּאֲשָׁרִים :

י (א) בַּהֲבֵרָא נֹזֵר הָרֵאשׁוֹן לְאָבִי כָּל־הָאָרֶץ . הַחֲכָמָה
שְׁמַרְתָּהּ מִשָּׁחַת . וּתְחַזֵּק יָדוֹ שְׁמֵשׁ בְּכָל : (ב) אַךְ בְּנִמּוֹת אִישׁ־עוֹל
מִמֶּנָּה . וְיִלְךָ שָׁכֵב . וְיִקָּם עַל אָחִיו לְהַרְגוֹ : (ג) בַּהֲשָׁחַת הָאָרֶץ
בְּמַבּוּל בְּגִלְלוֹ . וּתְעֹז הַחֲכָמָה . וְתַמְלֵט הַצַּדִּיק עַל עֵץ קָל :

(ד) בְּפִרְוַע פְּרָעוֹת בְּעַמִּים . הַבְּדִילָה אֶת־הַצַּדִּיק . וְהִרְחַם עָלָיו
כְּרַחֵם אָב עַד־בְּנוֹ . וְתַעֲמִידֵהוּ תָמִים לְפָנָי יי : (ה) גַּם בְּאֶבְדֵּן
הַרְשָׁעִים הַמְלִיטָה אֶת הַצַּדִּיק . בְּנוֹסוּ מִפְּנֵי אִשׁ אֱלֹהִים . הַיִּרְדַּת
עַל־חַמְשַׁת הָעָרִים : (ו) עוֹד עֵשֶׁן תִּעָשֶׁן הָאָרֶץ עַל־חַמְאֹת יִשְׁבִּיָה :
כִּי עֲצִיָּה לֹא־יִבְשִׁילוֹן פְּרִימוֹ . וְנִצִּיב מִלֶּח עוֹד נִצָּב לְזִכַּר נֶפֶשׁ
סוֹרֶרֶת : (ז) כִּי זֶה חִלְקַת כָּל־בּוֹי חֲכָמָה . אֶת־הַטּוֹב לֹא־יִפְּרוּ
וְזִכַּר אוֹלָתָם צְרוּרֹת יִשְׁאִירוּ . לְמַעַן לֹא יִסְתַּר בְּפִה נִכְשָׁלוֹ :
(ח) לֹא־כֵן הַחֲכָמָה . כִּי כִל־דְּבָקִי־בָּהּ תַחֲלִץ מִצָּרְתָם :

(ט) בְּבִרְחַת אִישׁ תָּם מִפְּנֵי מִשְׁטֵמַת אָחִיו . הוֹלִיבְתָהּ בְּאֵרַח
הָאֲמֵת . וְתִרְאֶהּ מִמְּלֶכֶת שְׂדֵי וְדַרְכֵי הַקְּדוּשִׁים . וְתוֹשַׁע־לוֹ
בְּעַמְלִי יָדוֹ וְיִגְדֵל : (י) מִמַּעֲשֵׂקוֹת בְּצַע הַצִּילְתָּהּ בִּימִינָה וְתַעֲשִׂי־הָהּ :
(יא) וְתַצִּילֶהּ מִמַּבְקָשֵׁי רַעְתּוֹ וּמֵאֲרָבִים לְנַפְשׁוֹ . וְתַלְבִּישֶׁהוּ עוֹ
בְּהָאֶבְקוֹ . לְדַעַת כִּי יִרְאֵת יי שְׁגָבָה מִכָּל :

(יב) בְּהַמְכַר הַצַּדִּיק לֹא עוֹבְתָהּ . כִּי חֲשָׁבָה אֹתוֹ מִחֲמָא .
וְתִרְדַּע עִמּוֹ הַבּוֹרָה : (יג) וְגַם בְּבוֹר לֹא־פָּנְתָה מִמֶּנּוּ . וְתִשְׁתַּחֲוֶה

לארון

לְאָדוֹן בְּאַרְצֵי : וְלִמְשַׁל בְּמַתְקוֹמָיו : (י) וְתַתֵּן מִלְשִׁנּוֹ לְמַפְיָחֵי־
 כֹּבֵב . וְתִנְחַלְתֶּיהוּ תַפְאֶרֶת עוֹלָם :

(יב) מִבֶּפֶה גוֹיִם־נִגְשׁ פְּדֻתָה אֶת־נֹבַע הַקֶּדֶשׁ . הוּא עִם יי :
 (יג) וְרוּחָה צְלָחָה עַל עֶבֶד יי . לְהַתְנַצֵּב לִפְנֵי מַלְכִים אֲדִירִים
 בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים : (יד) גְּמוּלָה גְּמֻלָה לַקְדוֹשִׁים בְּעַמְלָם . וְתִנְחַם
 פְּלָאִים . יוֹמָם הִיָּתָה מַחֲסָה לָמוֹ וְלַיְלָה אֹרֶךְ כְּאוֹר כְּכֹבֵּים :
 (טו) וְתַעֲבִירָם בְּיָם סוּף . וְתִנְחַלֵּם בְּמִים עֲזִים : (טז) קְמוּיָם הַמְּבִיעָה .
 וְאַתֶּם הַעֲלֵתָה מִמְּצוּלָה . וְצַדִּיקִים בְּזוּז שְׁלַל רְשָׁעִים : (יז) אִזּוּ
 יִנְפְּרוּ לְשִׁמְךָ עֲלֵיוֹן . וַיִּהְלָלוּ פֶה־אֶחָד אֶת־יְיָ הַחֲזֹקָה : (יח) כִּי פִי־
 אֲדָמִים תַּפְתַּח הַחֲכָמָה . וְלִשׁוֹן עוֹלָלִים תַּרְגִּין :

יא (כ) בֵּיד אִישׁ נִבְיָא אֱלֹהִים . הַצְּלִיחָה כֶּךָ פַּעֲלִיָּה : (כ) בַּמֶּדְבָּר
 אִין־יִשָּׁב נִסְעוּ . וּבְאַרְצֵי לֹא־זְרוּעָה נָמוֹ אֹהֶל : (ג) וַיִּלְחַמוּ בְּאוֹיְבֵימוֹ .
 וּלְצַרִּימוֹ הִשְׁבִּיבוּ נֶקֶם : (ד) כִּי־נִחַר מִצְמָא גְרוֹנָם . לֵךְ אֱלֹהִים
 הַעֲתִירוּ . וְנִזְלִים מִסְּלַע הוֹצֵאתָ לָמוֹ . מִצּוֹר חֲלָמִישׁ הַשְׁבֵּרֶת צְמָאוֹנָם :
 (ה) בְּדִבְרֵי צַרִּימוֹ הוֹכַחוּ . הִיטְבַּת לַעֲמֹךָ בְּצַר־לָמוֹ : (ו) תַּחַת
 בְּאוֹת מִים חַיִּים . דִּם נִבְאָשׁ הַכִּינּוֹת לָמוֹ : (ז) וְחִלַּף פְּקֻדָּתָם לְרַצַּח
 יִלְדֵימוֹ בְּמִים . הַשְׁקִית עֲמֹךָ שִׁפְעַת מִים לֹא הוֹחִיזוֹ לָמוֹ :
 (ח) וּבְרוּת צְמָאוֹן עֲמֹךָ . הוֹדַעַת שְׁלֵמַת שְׁנָאִיךָ : (ט) בְּנִסּוֹתָי אֶת־
 עֲמֹךָ לִיפְרָם בְּחֶסֶד . הוֹדַעַתָּמוֹ חֲרוֹן־אַפָּי בַּמְּרָעִים : (י) אֶת־אֱלֹהֵי
 נְסִיָּת וּכְאֹב יִפְרַתְמוֹ . וְאֱלֹהֵי כְּמֹלֶךְ בּוֹעֵפּוֹ שִׁפְמַת וְתַחֲרִימָם :
 (יא) גַּם־הִרְחֹקִים וְגַם־הִקְרוּבִים כְּאַחַת נִשְׁפָּמוֹ : (יב) עוֹד כְּפִלַּת אֶת־
 שִׁבְרָם בְּהֶאֱנַחֵם עַל־זֶכֶר עוֹלָתָם : (יג) שָׁמְעוּ קִלְלָתָם לְבִרְכַת
 אוֹיְבֵיהֶם גְּהַפְּכָה . וַיִּפְּרוּ אֶת־יְיָ : (יד) רְאוּ צְמָאוֹנָם נִבְדָּל
 מִצְמָאוֹן הַצַּדִּיקִים . וַיִּשְׁתּוּמְמוּ עַל־הָאִישׁ אֲשֶׁר בְּעַמּוּדוֹ מִקֶּדֶם .
 וְהָיָה לְבוֹז בְּעֵינֵיהֶם :

(טו) חִלַּף אוֹלָתָם וּמְשׁוֹבָתָם : לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְזוֹחֲלֵי עֶפֶר
 וּלְחַיּוֹת אִין דַּעַת בָּמוֹ : (טז) הַשְׁלַחַת בָּם עָרוֹב אִין דַּעַת בּוֹ .
 לְחַנְקָם בָּמוֹ : (יז) לְכַעְבוֹר יְמִינוֹ . כִּי בְדִבְרֵי אֲשֶׁר זָדוּ בּוֹ־נִשְׁפָּמוֹ :
 (יח) הֵן לֹא יִפְלֵא מִיַּד הַחֲזֹקָה אֲשֶׁר בְּרָאָה הָאָרֶץ מֵאִין . לְפִגְעָם
 בְּהַמּוֹן דְּבָיִם וְאֲרִיּוֹת גָּאִים : (יט) אוֹ בְחִיּוֹת אֵימּוֹת מַבְרִיאַת

הַדָּשָׁה . אֲשֶׁר לְהַבֹּת בְּפִיהֶם וְעֵשֶׂן בְּאַפֵּם וְעִינֵיהֶם כְּלִפְיָדַיִם :
 (ב) אֲשֶׁר בְּפִנְעֵם יִרְמְשׁוּם . וּבַחֲמַת מְרֵאֵיהֶם יִשְׁחִיתוּם : (כא) הֲלֹא
 גַם מִבְּלִעְדֵי זֹאת בְּרוּחַ אַפְּךָ תִּבְלֵמוּ . וּבְרוּחַ נִקְמַתְךָ וְעֹדָה
 תִּפְיִצְמוּ : (כב) אַךְ בְּמִדָּה בְּמִסְפָּר וּבְמִשְׁקָל הַכֹּל הַכִּינּוּת : (כג) כִּי
 הִכַח בְּיָדְךָ . וְאִין מִיִּיעָמֹד לְזֹרַע עֹדָה : (כד) הֵן כְּלִי־הָאָרֶזִין לְפָנֶיךָ
 כְּשֶׁחַק מְאוּנִים . וּכְנִטְפָה מִדֵּבֶר־בְּקֶדֶר הַנֶּפֶל אֲרֻצָּה : (כה) אַךְ אַתָּה
 תִּרְחַם עַל כָּל . וְיִדְדָה בְּכָל מִשְׁלָה : (כו) לְפִשְׁעֵי בְנֵי־אָדָם תִּשְׂאֵא .
 לְמַעַן יִנְחַמוּ וְיִשׁוּבוּ : (כז) כִּי חִסְדְּךָ יִי עַל כָּל־מַעֲשֵׂיךָ . וְזֹאת אֲשֶׁר־
 כִּנְנוּ יָדֶיךָ לֹא תִמָּאֵם . וּבַל תִּתְעַב אֶת־אֲשֶׁר יִצְרַתְּ : (כח) אַךְ
 יָקוּם דְּבָר לֹא־תִרְצָה . וְאִיךָ יַעֲמֹד דְּבָר לֹא־תַחֲפִיץ : (כט) עֵינֶיךָ
 תַחֲמֹל עַל כָּל־מַעֲשֵׂיךָ . כִּי לָךְ הַמָּחָה . אֵל אֱלֹהֵי הַרְוּחוֹת
 דְּכָל־בִּשְׂרָה :

יב (א) רוּחְךָ רוּחַ נְצַח תִּשְׁכֵּן בְּכָל פְּעֻלֶיךָ . (ב) עַל־כֵּן בַּחֲסֵד
 תִּזְכִּיחַ כָּל־נִכְשָׁל . וְאִזּוֹן חַמָּאִים תִּגְלֶה בְּמוֹסָר לְמַעַן יִשׁוּבוּן
 מִפִּשְׁעֵם וּבָךְ יִי יִאֲמִינוּ :

(ג) גַּם עַל־קַדְמוּנֵי אֶרֶץ הַקֹּדֶשֶׁה קִצְפַתְּ . יַעַן כִּי־הִשְׁחִיתוּ
 וְהִתְעִיבוּ בְּקַסְמֵם קַסְמִים : (ד) בְּלֵב אֲכֹזְרֵי יִדְרִימוּ שְׁחָטוּ . וַיֹּאכְלוּ
 בִּשְׂרָ אָדָם וַיִּשְׁתּוּ אֶת־דָּמָם : (ה) וַיַּעֲצֵת לְבַלּוֹת בְּיַד־אֲבוֹתֵינוּ
 אֶת הָאֲבוֹת הָאֱלֹהִים . אֲשֶׁר הִמִּיתוּ בְיַדֵּיהֶם אֶת־הַנְּפֹשׁוֹת
 הַעֲזוּבוֹת : (ו) לְמַעַן תִּנְחִיל אֶת־מַבְחַר הָאֲרֻצוֹת לְעַם סִגְלֶתְךָ .
 לְהִיּוֹת נְחֻלַת כְּבוֹד לְמוֹ : (ז) אַךְ חֶסֶד כָּעַל בְּנֵי־אָדָם עָלִימוּ .
 וַתִּשְׁלַח אֶת־הַצְּרָעָה . כְּרָצִי צָבָא לְפָנֶיךָ . וּמַעַט מַעַט כִּדִּיתְמוּ :
 (ח) לֹא מִבְּלַתִּי יִכְלַת לְהַכְנִיעַ רַשְׁעִים תַּחַת צַדִּיקִים בְּמִלְחָמָה .
 אוּ לְאַבְדֵם בְּחַיּוֹת מְרֻפּוֹת . אוּ בְרוּחַ עֲזָה מִפִּיךָ : (ט) אַךְ בְּאֶרֶץ־
 אַפִּים שִׁפְטִיתְמוּ . לְתַת יָד לְמוֹ לְהִתְנַחֵם : (י) כִּי יִדְעַת אֶת יִצְרָם
 הָרַע . וְכִי נוֹלְדָה רַשְׁעָתָם אֲתָם . וַיִּכְבְּבֵם לְעַד לֹא־יִהְיֶה . כִּי זָרַע
 מְרָעִים הָיוּ מַעֲוָדָם : (יא) גַּם לֹא מִרְאֵה הָאֲרֻכָּת אַפְּךָ לְמוֹ לְבַלְתִּי
 הַכְרִיתֵם . כִּי מִי־יֹאמֶר לָךְ מַה־תַּעֲשֶׂה . אוּ מִי־יָקוּם לְמַשְׁפַּט
 אַתָּה : (יב) מִי וְרַשְׁעִיהַ בְּהִשְׁמִידָה גּוֹיִם אֲשֶׁר־יִצְרַתְּ . וּמִי יִתְעַב
 לְפָנֶיךָ לְגַסֵּם גַּמְמַת פְּעֻלֵי־אָזָן : (יג) אִם אִין אֱלוֹהִים מִבְּדַעְדֵּיךָ
 וְעֵינֶיךָ

ויענינה על כרמשיה. איך תעשה עול במשפט : (י) אין מלך ואין משל יקום לריב אתך. עי אתם אשר יסרת : (י) ויען כי צדיק אתה. תשפט הכל בצדק. כי לא יאות לגדל גבורתך. דהרשע את אשר איננו רשע : (י) כי גבורתך ראשית צדקתך היא. ויען ממשלתך על כל. תרחם על כל : (י) את גולתך תודיע לאשר בו יבכשו. ולאשר יתאמרו בכם : (י) ואתה ברב עזך. תמלך בחסד ותשפט ברחמים. כי את אשר תחפץ תוכל : (י) את עמך הורית בדרך אלה. לנהג בחסד וברחמים. ולבניך נתת תקוה. לנשא עונם כיישובון : (י) כי אם תחמל על שגאי בניך. אשר משפט מות למו. ותאריך אפה להם לשוב מעונם : (יא) מדי גדל חסדך. כיתשפט בניך. אשר הקימות ברית ושבועה לאבותימו. והבטחת כל טוב למו : (יב) אם שפמת אתנו. אלה פעמים ככה שפמת צרינו. למען נזכר גדל חסדך בהשפטנו. ולחל לרחמים כיתשפט :

(יג) את האוילים המבלים בהבל ימיהם. יסרת בפחדם אשר פחדו : (יד) כי שגו ברב אולתם. לעשת גאלהיהם את החיות אשר מאסו בם אויביהם. ויתהוללו בילדים בלא תבונה : (י) לכן גם אתה התעללת במו כמתעל בילדים אין הבין : (י) ואשר לא שבו מפסדתם. אחרי יסרתמו. הכירו את ידך החזקה : (י) כי בראתם באשר נגעו על אלהיהם. ובהפירם את אשר מקדם נברו. ויודו בפיהם כי אתה האלהים וימענה דבקתם הרעה לכחותם :

יג (א) אכן כל בני אדם הבל יהפלו. אם דעת אלהים יחסרו : (ב) בכל טוב הארץ את המטיב לא יפירו. וברב פעלותיו את הפעל יברו : (ג) על אש ורוח. על סער ותקופת המאורות. עלי מים אדירים וכבבי הרקיע יאמרו אלהים תמה המשלים בארץ : (ד) אם על יפי מראיהם התענגו וחשבו כי אלהים תמה. מדוע לא התבוננו על יוצרם. כי אבי כד יופי עשמו : (ה) אם על פחם וגבורתם תמחו. איכבה עי כח בוראם לא השפילו : (ו) היא בגבורתם וגבורת מראיהם. כבוד קונם ודע : (ז) ופרתאמרו מי

ירשיעמו

יְרַשְׁעוּמוּ . הֵן תִּעְרֹב הַחֶמֶה . אֶת־אֱלֹהִים בִּקְשׂוּ וּלְהַפְרִיז נִכְסְפוּ :
 (ח) יום יום חוזו מִפְּעֻדוֹתָיו . וּלְפִי רְאוֹת עֵינֵיהֶם שִׁפְטוּ . כִּי נִחְמְדִים
 כְּלָמוֹ : (ט) אוֹלָם בְּכָל־זוֹאת לֹא יִכְפֹּר אֲשַׁמְתֶּם . כִּי אִם־עַל־יִצְוֹרֵי תִבְל
 הוֹשִׁילוּ . מִדּוֹעַ עַל יוֹצְרֵם לֹא הִתְבּוֹנְנוּ : (י) אֵךְ חֲסֵרֵי־לֵב הַחֶמֶה
 יָחַד . וְכִסְלֵם בְּקַחַל רְפָאִים יָנוּחַ : (יא) כִּי גַם־מִעֲשֵׂי יְדֵי־אָדָם כְּשֵׁם
 אֱלֹהִים יִכְנוּ . הַזֹּהֵב וְהַכֶּסֶף וְכֹל מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב : (יב) תִּבְנֶיֶת חֵיה
 וְאֶבֶן דְּוִטָּם . אֲשֶׁר בִּימֵי־קֶדֶם פְּסֻלִים :

(יג) חֲרֹשׁ כִּי־יִכְרֹת עֵץ . יִקְצִיעָהוּ יִפְצֹלָהוּ מִסְבִּיב . וּבְחֻקְמָתוֹ
 יַעֲשֶׂה כְּלֵי לְשֶׁרֶת־בוֹ בְּבֵית : (יד) עַל־הַנּוֹפֵף יִבְשֶׁשׁ אַרוֹחָתוֹ . לְמַלְאוֹת
 נִפְשׂוֹ כִּי־יִרְעֵב : (טו) וּבְכִלְתֵּי הַכְּלֵי . יִקַּח הַנּוֹתֵר לֹא־יִצְלַח לְפָנָיו .
 כִּי מַעֲקָשׁ וּמַעֲקָל הוּא . וַיִּתְאַרְהוּ בְּתַחֲבֻלָּתוֹ לְתִבְנֵית אָדָם אוֹ־
 חֵיה רָעָה : (טז) כְּלָמוֹם יִכְסֶה . וּבְאָדָוִם וּבְכָל־צָבַע יִפְהוּ : (יז) גַּם
 מִשְׁכָּן יַעֲשֶׂה לְכַבּוֹדוֹ . וַיַּעֲמִידָהוּ אֶל־חֲקִיר . וּבְמִסְמָרִים יִחַזְקָהוּ :
 (יח) כִּי דָאֵג יִדְאֵג לְבַל־יִפֹּל . בְּיַדְעוּ כִּי בּוֹל־עֵץ הוּא . וְלֹא־יִבּוֹן אִם
 לֹא־יִשְׁעֶן : (יט) וְכִי יִתְפַּלֵּל בְּעַד נִכְסָיו . וּבְעַד אִשְׁתּוֹ וּבְנָיו . לֹא־
 יִבוֹשׁ לְדַבֵּר אֶל אֲשֶׁר רוֹחֵ־חַיִּים אֵין־בוֹ : (כ) אֶל הַחֶלֶשׁ יִתְחַנֵּן
 לְאֹמֵר רְפָאֵנִי . לְמַת יֹאמֵר הַחֲנוּנִי . וְלִתְשׁוּעָה יַעֲפֹר לֹא־כַח :
 (כא) מִנְּבִיא־דְּנָגִילִים יִבְקֹשׁ לְהַצִּילִים דְּרַבּוֹ . וְלֹאֵין אוֹנִים יִשׁוּעַ בְּעַד
 בָּצְעוּ עַבְדָּתוֹ וְחִפְצוֹ :

יֵד (א) זֶה יַעֲבֹר אַרְחוֹת יָמַיִם . וּבִסְעֶרֶת גְּלוֹי יַעֲתֵר לְעֵץ רִקָּב
 מִן־הָאֲנִיָּה אֲשֶׁר יַעֲבֹר בָּהּ : (ב) כִּי אֶהְבֵּת בְּצַע הַמְּצִיאָה . וְהַחֲרֹשׁ
 בְּחֻקְמָה הַכִּינָה : (ג) אֵךְ אֶתָּה יִי בְּעֵין חֻקְמָתְךָ תוֹלִיכָנָה . כִּי תִתֵּן
 בָּיִם דֶּרֶךְ וּבְמִים עֲזִים נְתִיבָה : (ד) לְהִרְאוֹת פֶּחַ יִשׁוּעָתְךָ בְּכָל . גַּם
 כִּי־יִרֵד אִישׁ הַיָּמָה . וְחֻקְמָתוֹ נַעֲדָרָה : (ה) וּלְמַעַן לֹא־יִהְיֶה פְּלִאֵי
 חֻקְמָתְךָ לְרִיק . הָאָדָם יִפְקִיד עַל־עֵץ קַל נִפְשׂוֹ . לְהַנְצִיל בְּמִים
 אֲדִירִים : (ו) כִּי עַת נִשְׁמְדוּ הַנְּפִילִים בִּימֵי קֶדֶם תִּקְנֵת הָאָרֶץ
 נִמְלֻטָה בְּתִבְהָ . וַיִּדְּךָ נִחְמָה לְהִשְׁאִיר שְׂאֲרֵית עַל־אָדָמָה : (ז) כִּי
 עֵץ עָשׂוּי לִפְעֻלַּת צֶדֶק בְּרוּךְ הוּא : (ח) אֵךְ אַרְוֵר הַפְּסֵל מַעֲשֵׂה
 יְדֵי־אָדָם . וּכְמַהוּ עוֹשֵׂהוּ . זֶה יַעַן עָשָׂהוּ . וְזֶה עַקֵּב כְּשֵׁם אֱלוֹהֵי
 יִבְנֶה וְאֶפְסָס הוּא : (ט) כִּי תוֹעֵבֶת יִי גַם שְׁנֵיהֶם . הַרְשָׁע וּפְעֻלַּת
 רְשָׁעוֹ

רשעתו. על־כן יחדו יאבדו. גם הפעל וגם הפעול: (י) פָּעַת פֶּל גדולי הגוים ישפטו. כי מפעשה אלוה נעשו ותועבה. למוקש נפשות. ודרשת לרגלי כסילים: (יא) כי הקם אליל תזנות. והמשפיל לעשותו ישחית נפש: (יב) מראשית לא היו. ועד אחרית לא יעמדו: (יג) כי רק בגבהות בגי־אדם נפוצו בארץ. וזכן מהרה פלה יכלו:

(יד) אב מתאבל על בנו הנאסף בלא־עתו. עשה צלם תבניתו. וישפחה לתבנית המת כמשפחה לאלהים ויכן מובח וזבח לאנשי ביתו: (טו) וברבות הימים נעשתה התועבה לחוק. ויצו גסהמלכים להשפחות לפסיליהם: (טז) והרחוקים אשר לא־ יכלו להשפחות למלך. הביאו תבניתו מרחק. לכבוד מרחוק כמקרוז: (יז) גם־הב החרש חוק את־לב האוילים בעבדה הזאת: (יח) כי לבעבור מצא חן בעיני המלך. התאמץ לעשתו שלם בדמותו כצלמו: (יט) ועם הארץ נתעה מיפי המלכה. לאלוה חשבו את אשר מקדם כבדו כאדם: (כ) בזאת פשתה המכשלה בעמים. כי למען הגות בתונתם. או לעבדת מלכם. קראו לעץ ולאבן בשם לא־יאות־לו: (כא) ותקמן בעיניהם לשנות בדת אלהים. פי גם שגו בשגעונם לקרא טוב דרע: (כב) פי זכחים את־בניהם: או כותעבים פסתר. או זלזים וסבאים בהוללות זרות: (כג) ארחותם יעקשון. וערשותם ימאון: (כד) איש את־העהו בצדיה ירג. ואת־אשת עמיתו ינאף: (כה) כל־תתועבות יחדו תמצאנה. דם ורצח. גזל ועשק. מרמה ומעל. מהומה ובגד. ולחץ פל־ישרי לב: (כו) גמול רעה תחת טובה. ושקוץ נפש. תכל תזנות נאוף ותאות נפש: (כז) כי עבדת א־נכר ראשית (סבת) ותכלית כל־דרע: (כח) בשמחתם משתגעים. ושקר מתנבאים. ודרכיהם דרכי שחת. ולשקר נשבעים: (כט) על־בטחם באלילים מתים. לא־ייראו מפניהם אם לשקר ישבעון: (ל) זכן על־שמים ישפטו. על פנותם א־ א־נכר ואת־י לא הכירו. ועל השבעם לשוא. פי בזאת נתנו דופי בכל־קדש: (לא) אבל גמול חטאתם ישלם למו. לא ביד אלה אשר פם נשבעו.

כי אם ביד־פשעם יפלו :

טו (א) ואתה יי אל ארך אפים ורב־חסד ואמת . תמשל
ברחמים על־כ־מַעֲשֵׂיךָ : (ב) אם העוֹנוֹ . לֵךְ אֲנַחְנוּ . כי ידענו
גִּדְל רחמֶיךָ . ונען בִּי־לֵךְ אֲנַחְנוּ . לא־נִחַמָא : (ג) כי דעת אֱלֹהִים .
דעת צדקה ומשפט . ודעת צדקתך . שרש אל־מות : (ד) תענועי
חרשים והבלי הצבעים לא־תִעֲנוּנוּ . כי פסל צבוע בצבעים
שונים מה־הוא : (ה) תבט פסל אין בו רוח . תאות פסילים
הוא : (ו) לכן לכל אהבי רשע . יאתה תקות רשע . לעושיהם
למבקשיהם ולעבדיהם :

(ז) וכן יצר כִּלְי־חַרְשׁ . בִּי־יִקַּח חֲמַר רַךְ . בעמל ידיו
ילושנו . לעשות כִּלְי־בֵית לְעֵרַת־בָּם : (ח) לצרף טהור ולצרף
מָמָא יכִינֵם . וכטוב בעיניו יעשמו : (ט) אחרי־כן ישחית יחבל . כִּי־
יִקְרַץ אֱלִיל רִיק מהחמר . אשר קרץ הוא ממנו ימים לא־כבירים .
ואשר ישוב מהר לעפרו . כי יפקד עליו אשמתו : (י) לא לעמלו
ידאג . ולא לקצר ימיו . כִּי־אִם לְשׁוֹת לְצִרְפֵי זָהָב וְכֶסֶף . ולחרשי
נחשת וברזל . ותהלתו במלאכת שוא ומדוחים יבקש : (יא) הן לקבו
עפר . ותקותו שפלה מעפר . והיתו נבזה מנצל : (יב) כִּי־אֵת־יִצְרוּ
לא־יִבִיר . השם נפש פעלת בקרבו . ויפח נשמת רוח חיים
באפו : (יג) חיי האדם להכיר יחשב . ומחלכו בארץ למרפלת .
רק בצע בצע חלקנו יקרא . אס־טוב ואס־רע :

(יד) כִּלְי־יִצְרֵי כִלְי־הַכֵּל . וכל־פסלי פסילים ידעים עונם :
(טו) וכל־שנאי ולחצי עמך . בערים מילדים המה : (טז) כל עצבי
הגוים לא־הים יחשובו . אף בִּי־עֵינִים לָהֶם ולא יראו . אף לָהֶם
ולא יריחון . אֲזֻנִים לָהֶם ולא ישמעון . ידים לָהֶם ולא ימשיחון .
רגלים לָהֶם ויא יחלכון : (יז) האדם יצרם . ואשר רוחו הפקד
אתו מוזלתו עשם . ואף יעשה אדם פסל פדמותו . ויאמר אֱלֹהִים
הוא : (יח) בן תמותה הוא . ובכה מעוז יעשה פסל מת : (יט) הנה
טוב הוא מאשר ישתחנה־לו . כי הוא חי ומפעלו מת : (כ) הלא
גם חיות מרפות יעבדו . וכי ימשלו עמקן . רעים המה מאלה :
(כא) כִּי־נַעֲדְרֵי יוֹפֵי הֵם . ואין חפץ במו . ובכרה לא־ישאו מאת יי :

לכן

מז (א) לִבְנֵי בְדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ בוֹ נִגְעוּ. וּבְעֶרְבַת כְּבֹד נִגְפוּ.
 (ב) וּלְעֵמֶת הַנֶּגַע הַזֶּה הַיְסוּדָה לְעִמָּה. כִּי שְׁלַחַת אֶת־הַשָּׁלוֹ לְמֹו.
 לְמֵאֵל מְעַדָן אֲשֶׁר שָׁאָלוּ: (ג) לְכַעְבוֹה אֱלֹהֵי אֲשֶׁר רָעֵכוּ. יִקְוֹצוּ
 בְכִי־אֶבֶר עַל הַנֶּגַע אֲשֶׁר פָּגַעִם. וְאֵלֶּה פְּמַעַם הַחֲלוֹ לְחִסּוֹר.
 מִמַּעֲמִים חֲדָשִׁים יֵאָכְלוּ: (ד) בְּכִלְיוֹן נֶפֶשׁ פָּנַע אֶת־לִחְצֵי־עַמּוֹ.
 לְמַעַן יִרְאֶה אֶת־שְׁלֵמַת שְׁנָאוֹ: (ה) גַּם עַל עִמָּה חֶמֶת תַּנְיָנִים
 פָּקְדָה. וּמְנַחֲשִׁים הַשָּׂרְפִים נִשְׁכּוּ: (ו) אַךְ מִהֲרָה שָׁב אַפָּךְ.
 וְלִהְיוֹהַר מַעַט הַיּוֹכְהוּ: (ז) כִּי אוֹת יִשַׁע נִתְּתָ לְמֹו. לְהוֹכִירֶם חֲקֵי
 רְצוֹנָךְ: (ח) כִּי כָל־מִבְיַטִּי אֵלָיו חָיו. לֹא עַל־הַפִּיטָם. כִּי אִם
 בְּיָדְךָ אֵל הַמּוֹשִׁיעַ. וּלְמַעַן יִדְעוּ שְׁנָאוֹנֵי. כִּי מִכָּל צָרָה תִצִּי:
 (ט) מִנְשֶׁךְ אֲרָבָה וְצָרָעָה נִגְפוּ. וְאִין תְּרוּפָה לְנַפְשׁוֹתֶם. כִּי גְמוּלָם
 הַשִּׁיבוֹתָ לְמֹו: (י) וְשֹׁנֵי תַנְיָנִים לֹא־תִרְעוּ לְעִמָּה. כִּי בְרַחֲמֶיךָ
 הוֹשִׁיעַתֶם וְתִרְפָּאֵמוּ: (יא) בְּמַעַט נִשְׁכּוּ וּרְפָאוּ. לְמַעַן יִכְרוּ דְבָרֶיךָ
 וְלֹא יִמּוּשׁוּ מִלְּבָבְכֶם. וְחִסְדְּךָ לֹא־תִמּוּט מִהֶם לְעוֹלָם: (יב) כִּי גַם־
 עֵשֶׂב גַּם־יִמּוֹזֹר לֹא יִרְפָּא. וְכִּי דְבָרְךָ יִי תִרְפָּא כָל־בְּשָׂרָה:
 (יג) הַמַּיִם וְהַמָּוֶת בְּיָדְךָ הַמָּוֶה. אֶתְּה תוֹרִיד שָׁאוֹל וְתַעַל: (יד) גַּם
 הָאָדָם יָמִית בְּחֶמְתּוֹ. אַךְ כִּי־יִצְאָ הָרוּחַ יִכְלַת אִין דְּעַצְרָהוּ אוֹ
 לְהַשִּׁיבוֹ. אֲבָל מִי־יִכַּל לְבָרַח מִפָּנֶיךָ:

(טו) בְּזֶרַע עוֹד נִפְגְּעוּ הַיּוֹדִים לֹא־יִדְעוּהָ. מִמְּטָר־סוֹחַף מִבְּרָד
 וּמִמְבּוּל. וַיְהִי לְמֵאֵלֶת אֵשׁ וְאִין מִפְּלֵט לְמֹו: (טז) בְּהַפְּיָא
 וּפְלֵא גְבַר הָאֵשׁ עַל מַיִם מְכַבִּים. כִּי כָל־הָאָרֶץ תִּתְקוּמָם לְיִשַׁע
 יִשְׂרָיִם: (יז) יֵשׁ אֲשֶׁר רָפְתָה הַלְּהָבָה. לְבַל־תֵּאָכֵל הָעֶרְבַב
 שְׁלַחַת בְּמֹו. לְמַעַן יִרְאוּ וַיִּדְעוּ כִּי יִדְיִי תִיְתֵה־בָם: (יח) וַיֵּשׁ
 אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַמַּיִם הִתְנַקְּחָה. לְבַעַר יְלִידֵי אֶרֶץ חַגְנָפָה: (יט) וּלְעֵמֶתוֹ
 בְּלָחָם אֲבִירִים בְּלִבְלָתָ עִמָּה. וְתִמְמֹר הַגֶּן שְׁמִים לְמֹו. אֲשֶׁר
 לֹא־עֲמָלוֹבוּ: (כ) וַיְהִי מְעַדָנִים לְנַפְשָׁם. וּמַעַמּוֹ כַּחֲפֵן כְּלֵאֲכָדָיו:
 (כא) כְּרִב־טוֹבָה הוֹדְעָתָ חִסְדְּךָ לְבִנְיָךְ. כִּי טַעַם הַמֶּן כְּרָצוֹן אִישׁ
 וְאִישׁ: (כב) הַשָּׁלֵג וְהַקָּרָח מִן־הָאֵשׁ לֹא נִמְסוּ. לְהִרְאֵתָם כִּי הָאֵשׁ
 הַמִּתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבְּרָד. וּבְרוֹק תִּבְרוֹק בְּמִטָּר. תֵּאָכֵל יְבוּל
 אֲרָצְמוּ: (כג) אוֹלָם לְהַשִּׁיב לֵב חֲסִידֶיךָ. כִּי הָאֵשׁ נִשְׁתָּה: (כד) כִּי

כִּלְיָצוֹר יִצְרֹת לְשָׂרְתָךְ . פֶּעַם יִגְדַל כַּחוֹ לְשִׁבְט רְשָׁעִים . וּפְעַם יִמְעַט לְהַמְיֵב עִם בְּמַחֲי־בָךְ : (כ) לִכֵּן הַמְחִיָּה מִכְּלַפְלַת כֹּל לְמַטְעָמִים שׁוֹנִים נִהְפָּכָה . וְתַמְלֵא חֲפִיץ כִּדְ-שׁוֹאֵל : (ט) לְמַעַן יִלְמְדוּ בְּנֵיךְ אֲשֶׁר אֶהְבֵּת . כִּי לֹא עַל-הַלְחָם לְבַדּוֹ יִסְתֵּה הָאָדָם . כִּי אִם מִצֵּא פִיךָ יִהְיֶה כִּדְ-הַמְאֲמִינִים בָּךְ : (י) כִּי אֵת אֲשֶׁר הָאִשׁ לֹא-הִמְסוֹ . כְּמַעַט חֵם נִקְרָן הַשְּׂמֵשׁ וְנִמָּס : (כ) לְדַעַת כִּי טוֹב לְהוֹדוֹת לָךְ בְּמָרָם יָאִיר הַשְּׂמֵשׁ . וּלְשַׁחַר פְּנֵיךָ עִם-אֹר הַבְּקָר : (כ) כִּי תִקַּת חֲנֻף תֵּאבֹד . כְּהֵמָּס הַכְּפֹר בַּבְּקָר . וְתִתְּכַלֵּעַ כַּמִּים הַנִּנְגְרִים אַרְצָה :

יז (א) גְּדוֹלִים מִשְׁפָּטֵי יי וְאִין סְפוּרוֹת לָמוֹ . עַל-כֵּן יִתְעוּ הָאוֹיְלִים : (ב) לְשַׁחַת עִם סִגְלֹתֶיךָ וְיָמוּ . וְהַרְשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ נִדְמוּ . וַיִּכְלְאוּ בְּאִסְרֵי לַיְלָה : (ג) בְּבִרְתִים פַּחַת גְּגִימוֹ הַתְּחַבָּאוּ . וְלֹהֲסִתְתָר בְּסִתָּר מַעֲוֹנָם חֲשִׁבוּ . לְהַשְׁכִּיחַם כְּתַחַת מַסְךְ חֹשֶׁךְ : (ד) אַךְ בְּעִבְרַתְךָ נִפְזָרוּ . וּמְחֻזְיוֹנוֹת אֵימוֹת נִבְעָתוּ : (ה) וְהַסְתָּר אֲשֶׁר בְּקִשְׁוֹ לָמוֹ . לֹא-נִצְרָם מִפָּחַד . כִּי קוֹל-הוֹמָה מִסְכִּיב הִבְהִיטִם . וּמְחֻזּוֹת זְרוֹת לְהַרְעִישׁם הַתְּקוּמָמוֹ : (ו) הָאִשׁ חֲדָלָה לְהָאִיר לָמוֹ . וְנִגְהַה הַכִּכְבִּים לֹא הִנִּיחַ מִשׁוֹאֵת חֹשֶׁפֶם : (ז) לְהַכּוֹת נוֹרָאוֹת נִרְאוּ לָמוֹ וַיִּתְחַלְּלוּ . וְאֵת-אֲשֶׁר לֹא רָאוּ . הַפְּחִידִם מֵאֵת אֲשֶׁר רָאוּ . (ח) תַּעֲתוּעֵי לְהַמְיָהֶם חֲדָלוּ . וְהִבֵּל חֲכָמְתָם נִהְיָתָה לְחֶרֶףָה : (ט) הַסִּתְּפָאָרִים לְהַסִּיר חֲפַת הַנְּחַלְשִׁים . גַּם-הַמָּה נִחְלָשוּ . וְתִהִי לְלַעַג אֵימָתָם : (י) גַּם אִם בְּלָחוֹת בְּאֵלָה לֹא הִרְעִישׁוּם . רִגְזוּ וְחָלוּ מִפְּנֵשׁ בְּעָרֵב . וּבַתְּנִינִים מִתְּלַחֲשִׁים . וַיִּלְאוּ לְרֹאֵת אֹר הַיּוֹם : (יא) כִּי הִרְשָׁעָה תִמְוֹנָג לֵב בְּעֵלְיָה . וְתַעֲדִי-בוֹ לְהַאֲשִׁימוֹ . וְלֵב נִמוֹג לֹא-תִחַדֵּל לְפָחַד : (יב) כִּי הָאֵימָה תִנְלָד בְּלֵב נוֹאֵשׁ . וְכַח אִין לְהַצִּיל אֶת-נַפְשׁוֹ : (יג) וְתִקְוָה כִּי-תִמְוֵשׁ מִלְּבַב הָאָדָם . פְּחִידוֹ גְּדוֹל מִשְׁבָּרוֹ :

(יד) הַיְשָׁנִים עַל-עֲרִשׁוֹתָם בְּלִילָה הַנּוֹרָא הוּא . אֲשֶׁר מִירְבִּיתִי שְׁאוֹל פֶּרִץ לָמוֹ . תַּחַת בְּדָחוֹת מוֹת הַתְּנַלְנָלוּ . וְלֹא הָאֲמִינוּ עוֹד בְּחַיִּיהֶם . כִּי פִלְצוֹת פְּתָאִם אֲחֻזָּתָמוֹ : (טו) וְכִי נָפַל אִישׁ אַרְצָה . וַיִּכְרָא כְּאִסּוֹר בַּסֵּהר וּבְרִזָּל אִין : (טז) כַּחֲרֵשׁ פְּרָעָה וּכְפֹעֵל בַּשָּׂדֶה

מִשְׁפָּט אֶחָד לְכַלְמוֹ . וּבַעֲבוֹת אֶפֶל יַחַד נִלְכְּדוּ : (י) רוּחַ-נֹשֵׁב .
 וְקוֹל-הַזְמִיר בֵּין הַעֲפָאִים . שְׁאֵן-זָרֵם . וְצוּר גַּעְתָּק מִמְקוֹמוֹ . דְּהִרּוֹת
 חֵיוֹת לֹא-דָאוּ . נְחֻמַּת הָעֶרֶב וְהַד הָרִים . הַכְּעִיתֶם וְהַחֲרִידֶם :
 (י) לְיִתֵּר יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הִיְתִיה אֹרֶה . וְכִי-אִישׁ יֵצֵא לַפְּעֹלוֹ : (י) וְאֶפֶל
 כִּסְפָה פְּגִי-אֶקֶה דְמוֹת הָאֶפֶלָה נִגְדַּד פְּגִיָּהֶם : (כ) נַפְשָׁם הִיְתִיה לְמִשְׁא
 לְמוֹ . וְתִכְבֵּד עֲלִימוֹ מִהָאֶפֶל :

יח (א) וְאוֹר אֱלֹהִים הָאִיר לְחַסִּידָיו . קוֹלְמוֹ שָׁמְעוּ הַצּוֹרְרִים
 וּפְגִימוֹ לֹא רָאוּ : (ב) אֲשֶׁרוֹ אַתֶּם . עַל-אֲשֶׁר נִמְלְמוֹ . גַּם בְּרִכּוֹ
 אַתֶּם . עַל-אֲשֶׁר לֹא-הִנְקִמוּ-בְמוֹ . וְעַל הַתְּעַלְלָם בָּם בְּקִשּׁוֹ
 סִלְיַחְתֶּם : (ג) עֲמוּד אִשׁ הַכִּינּוֹת לְעִמּוֹה לְנַחֲוֹתֶם דְּרָךְ לֹא-יֵדְעוּ .
 יִשְׂרָב וְשָׁמֵשׁ לֹא הַכּוּם בְּמַסְעָם : (ד) כְּמוֹשְׁמֵט נִעֲדַד הַמְּאוּר דְּאֵלֶה
 דְּהַבְּלָא בְּחֻשְׁבַּת לַיְלָה : (ה) יַעַן כִּי-כִלְאוּ בְּנֵיךָ . אֲשֶׁר עֲרִידֶם תִּנְתְּנוּ
 הַתּוֹרָה לְאוֹת עוֹזָם : (ו) תַּחַת הַתְּנַפְלָם לְשַׁחַת עַלְלֵי קְדוּשִׁים .
 וְאֶחָד מֵהֶם נִמְלֵט לְהוֹתֶם . נִגְפַת בְּגִימוֹ לֶרֶב . וּבְמִים עוֹזִים
 כְּלִיתְמוֹ : (ז) חֲלִיָּה מִזֶּה הַגֵּד לְאֲבוֹתֵינוּ מֶרֶם בְּאוֹ . לְאַמִּין רוּחָם .
 וְלַהֲאָמִין בְּשִׁבְעָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּעַת לְמוֹ : (ח) בְּעִינֵיהֶם רָאוּ יֵשַׁע
 יִשְׂרָיִם . וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים : (ט) כִּי בְּחַבּוּתֶךָ שְׁנֵאִינוּ . הִרְיֹמוֹת קִרְנֵנוּ
 וְהוֹדַעְתָּ כִּי קְרֵאתְנוּ-לָךְ : (י) זְכַחִי צִדֵּק זְכַחוּ בְּנֵיךָ דָּךְ בְּמַסְתָּרִים .
 וַיִּשְׁכְּעוּ כְלָמוֹ פֶּה-אֶחָד . לְקַבֵּל אֶת-הַטּוֹב וְאֶת הַרָע . וְאֲבוֹתֵינוּ
 שָׁרוּ שִׁיר תְּהִלָּתֶךָ :

יא) וְנִאֲקַת שְׁנֵאִינוּ נִדְלָה הַשְּׁמִימָה . הַלְכִים וּבּוֹכִים עַל
 בְּגִיָּהֶם : (יב) כִּי יֵד יְיָ הִיְתִיה בְּכַלְמוֹ . בְּאֵדוֹן וּבְעֶבֶד בְּפִלְךָ וּבְעַם :
 (יג) בְּמַגְפָּה אַחַת נִפְדּוּ חַלְלִים אִין-מַסְפָּר . וְלִקְבַר חַמְתִּים לֹא-
 הַשְּׁפִיקוּ חַמְיִים וּמְבַחַר תּוֹלְדוֹתֶם תָּם כְּרַנֵּעַ : (יד) בְּרֵאשִׁית לֹא-
 הֵאֱמִינוּ בְּכַד-אֵלֶה . עַל-דִּבְרֵי חַחְרָטְמִים . אֶךְ בְּרֵאשִׁית בְּכוֹרֵיהֶם
 בָּקָם פְּגִרִים מֵתִים . אִזּוּ אָמְרוּ בְּנִים אֵלֶה לִּי אֱלֹהֵיהֶם : (טו) כִּי
 בַחֲצֵי חֲלִיָּה . וְאִין קוֹל דְּמָמָה נִשְׁמַע . וַיִּרְדַּד בְּגִבּוֹר דְּבִרְךָ מִכְּסָא
 כְּבוֹדֶךָ בְּפָרוֹם . עַל הָאָרֶץ חֲרָשָׁעָה : (טז) בַּחֲרֵב חֲדָה יִרְדַּד דְּבִרְךָ .
 וַיִּשְׁחַת יָמִין וְשִׁמְאֵל . מַצְבּוֹ בְּאָרֶץ וְרֵאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם : (יז) פַּחַד
 פְּתָאם נָפַל עֲלֵימוֹ . מַחְזִיוֹנוֹת מִבְּהִילִים אֲשֶׁר רָאוּ בְּחֹלּוֹמָם :

(יח) וְהַמִּצְוָה וְהַמִּצְוָה מִפֶּה. פָּרַע שָׁכַב בְּמִתְעַלְפָּה. וַיֹּאמֶר עַל־מִטָּה כָּכָה יָמוּת : (ט) כִּי מַחְזוֹת נִזְרָאוֹת הַגִּידוּ בְּחִזּוֹמָם לָמוּ . לְמַעַן יִדְעוּ בְּמוֹתָם עַל־מִטָּה נִגְפוּ :

(צ) הֵן גַּם חֲסִידֶיךָ פָּגַעְתָּ בְּחִבְלֵי מוֹת . וְהִנָּנֶה הַחַל בְּמִדְבָּר בְּמוֹ . אֵךְ מִהֲרַת לְהָשִׁיב אֶפְסָה : (כא) כִּי אִישׁ תָּמִים עֲמַד בְּפָרְיֵי . וּמִהֲרַת בְּכָלֵי קֹדֶשׁ . בְּתַפְלָה וּבִקְטָרֶת . לְחַנּוּן וּלְכַפָּר : (כב) וְתִשְׁבֹּת הַרְעָה . וְחִמְצוּנָה נִעְצָרָה . לְדַעַת כִּי הוּא עֹבְדֶיךָ : (כג) לֹא בָכַח יִדְעוּ . וְלֹא בָכַח נִשְׁקָ גִבֹר עַל הַמְּשֻׁחִית . כִּי אִם בְּשִׁפְטָיו . בְּזִכְרוֹ אֶת־הַשְּׂבוּעָה וְאֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר פָּרַת יְיָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ : (כד) כִּי בְּנַפְלֵם חֲלָלִים חֲלָלִים . עֲמַד בֵּין חַיִּים וּבֵין מֵתִים . וַיַּעֲזַר אֶת־הַנָּנֶה מִבֹּא עַד חַיִּים : (כה) כִּי פֶּאֶר הַקּוֹדֶשׁ עַל פְּתָנָיו . וְהִדַּר הָאֲבוֹת מִפְתָּח עַל־אַרְבָּעָה טוּרֵי אָבֶן . וְהוּד הַמְצַנֶּפֶת עַל־רֵאשׁוֹ : (כו) אֶת־אַלֶּה יִרְאֵה הַמְּשֻׁחִית וַיִּרְף . כִּי בַק לְמִסָּה יֵצֵא הַקָּצֵף :

יט (א) וְחֲרוֹן־אַף יְיָ שָׁפוּךְ עַל הַרְשָׁעִים בְּלִי־חַמְלָה עַד־כְּלָה . כִּי יִדַע אֵת אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן : (ב) כִּי אַחֲרֵי שֶׁלַחֶם אַתֶּם בְּחַפְזוֹן . נִדְפְּדוּ לְבָבְכֶם וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם : (ג) עוֹדֶם מֵתֵאֲבָלִים וּנְשָׂאִים נְהִי עַל־קִבְרֵי מַתֵּימוֹ . הַשְׁתַּנְּעוּ לְרִדְףָה כְּאַחֲרֵי בְרוּחִים . אוֹתָם אֲשֶׁר לָלַכְתָּ בְּקִשּׁוֹ : (ד) אוֹלָם מֵאֵת יְיָ הִיְתָה זֹאת : (ה) אֵת הַמַּצְאוֹת אַתֶּם שָׁכַחוּ לְמַלְאֵת סֵאת עֲוֹנָם : (ו) וּלְמַעַן יִדְעוּ פְּלֹאֵי מַסְעוֹת לַעֲמִידָה . וְלֵאמֹר חֲבָלֵי מוֹת עוֹד לֹא יִדְעוּ :

(ז) כָּל־יִצְוֵרֵי אֶרֶץ לְמִינֵיהֶם . הִפְכוּ אֶת־יְדֵיכֶם לְשִׁרְתָּהּ . לְמַעַן יִשְׁמְרוּ בְּגִידֵי מַרְעֵ : (ח) הָעֵנָן כֶּסֶה פְּגִי־הַמַּחְנָה . וּמִמְצוּלָה יֵצֵאָה יְבֻשָׁה : (ט) בַּיַּם־סוּף נִמְצָא מַסְלוֹף אִין־מְכֻשׁוֹל . וְעַמְקֵי תְחוּם לְנֵאוֹת דְּשָׂא נִהְפְּכוּ : (י) עֲמִידָה רָאָה נַפְלְאוֹת פְּעֻלָּהּ וַיַּעֲבֵרוּ . כִּי יִמִּינָה יְיָ הַמְּכַתֶּם : (יא) פְּסוּם בְּמַרְעֵה צְהֵלוֹ . וּכְאֵלִים דָּלְגוּ . וַיִּשְׁוֹרוּ־לָהּ כִּי־נִגְאַלְתָּמוּ : (יב) זָכְרוּ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלַת בְּאַרְצֵי אֲשֶׁר נִזְרַדְתָּה : (יג) תַּחַת בְּהִמָּה הוֹלִידָה צָרְעָה . וְחִתָּה דָגָה שָׂרִץ הַיָּאֹר צָפְרָהע : (יד) תִּמְאָה וְהִתְאוּוּ בְּגִידָה . וְצַפְרִים חֲדָשִׁים רָאוּ עֵינֵינוּ . כִּי שָׁרְיִים עָלוּ מִזְרַבְתֵּי יָם . לְמַקְאֵת תְּאוֹתָם :

(טו) וְהַנָּנֶה לֹא־חָלוּ עַל־רֵאשׁ הַרְשָׁעִים . מִבְּלֵי קוֹל רַעַם מִקֶּדֶם

מקדם. אשר הפחידם. על־רשעתם ומעלם בגרים: (טו) כי את־
 אלה הרחיקו משבת בתוכם. בכאם ואין מנוס למו. ואתם
 אשר הקריבו. לעבודת פרה לחצו: (יז) ומלבד זאת רעה עינם
 באשר חסו עלימו. ואשר שמחו לקראתם. ויהנו את־אזרחי
 הארץ לעבדים. ויעבדו אתם בפרה: (יח) גם בעניון הכו.
 כאנשים אשר נסבו לפנים על פתח בית־צדיק. אשר הכו
 בסגורים. וילאו למצא הפתח:

(יט) כִּי־יִסֹדֵי תֵּבֵל יִחְדּוּ הַתְּבַלְלוּ. כְּמִיתְרֵי כְּנֹד מִצְלָצְלִים
 יחד ונגן ייטיבו. אף כִּי־לְכָל־יִתֵּר טַעְמוֹ וּמִשְׁפָּטוֹ. כְּנֹדַע לְמַתְבַּנֵּן
 באשר נעשה: (כ) יצורי היבשה במים נמצאו. ושכני מים
 בחרבה נראו: (כא) האש נברה במים. והמים לכבות חדלו:
 (כב) האש לא־אכלה הבהמות עברות תחיתה. ולחם השמים
 לא־נמס מחמתו. אף כִּי־כִּנְקַל יִמַס בְּפִרְחָ: (כג) יי אלהים. בכִּי־
 עת הגבלת חסדה על־עמה. כפדתו ולא־בזיתו. ותמיד עמדת
 כמו בעת צרתם:

הבעל בבבא

(א) ויהי כִּי־נִאֶסַף אֶסְתִּיאֲגֵשׁ אֶל־אֲבוֹתָיו וַתִּסֵּב הַמְּלוּכָה
 לכורש מלך פרס: (ב) ודניאל היה תמיד את־המלך והמלך
 כבדהו מפל־שריו ועבדיו: (ג) ולאנשי בבבא היה אליל ושמו
 בעל ויקריבו־לו יום יום שנים עשר בור סלת וארבעים ככשים
 וששה הין יין: (ד) והמלך גם־הוא עבד את־הבעל וילך מהי
 יום ביומו להשתחות לו ודניאל משתחה לאלהיו: (ה) ויאמר
 המלך אליו מדוע לא־תעבד גם־אתה את־הבעל: (ו) ויען
 דניאל ויאמר חלילה־לי מעבד אלילים מעשי ידי אדם: (ז) את־
 אלהים חיים אני ירא עושה שמים וארץ ואהון כל־בשר:
 (ח) ויאמר לו המלך המרס מדע כי הבעל אלהים חיים הוא הלא
 תראהו יום יום אכל ושתה: (ט) ויצחק דניאל ויאמר הנה לבבך
 יתעה אדוני המלך: (י) כי אלהיך אלה חמר הם מבית ונחשה

מחוץ

מחויז ומעודם לא--אכלו ולא--שתו : (יא) ויחר אף המלך ויקרא
 בכהני הבעל ויאמר להם : (יב) אם לא תגידו לי מיהוא האכל
 את אשר תקריבון לבעל מות תמותון : (יג) אולם אם העד
 תעידוני כי הוא האכל ימות דניאל על־חרפו את־הבעל ואתם
 נקיים : (יד) ויאמר דניאל אל המלך בן יהי כדבריה אדוני :

(טו) ומספר הכהנים המשרתים את־הבעל שבעים מלבד
 נשיהם וטפם : (טז) וילך המלך עם דניאל אל־היכל הבעל :
 (יז) ויאמרו הכהנים אל המלך הנה אנחנו יצאים מן־היכל ונתת
 בידך את־המאכל ואת־המשקה לפני הבעל וסגרת הדלת
 אחריה וחתמת אתה בטבעת המלך : (יח) והיה כיתשוב מחר
 ולא־תמצא כי אכלו הבעל הרג תהרגנו ואם־לא ימות דניאל
 על־השקר אשר דבר : (יט) והם היו בטחים בטבוא סתר אשר
 חפרו להם מתחת לשלחן ובו הם באים תמיד ואכלים את־אשר
 עד השלחן : (כ) ויהי כ־אשר יצאו מן־היכל והמלך נתן בידו את־
 המאכל לפני הבעל : (כא) ויצו דניאל את־עבדיו להביא אפר
 ולשטוח אתו על קרקע היכל לעיני המלך : (כב) ויהי אחרי צאתם
 ויסגרו את־הדלת ויחתמו אתה בטבעת המלך ויילכו :

(כג) וככהני הבעל באו כדרךם בלילה עם נשיהם ובניהם
 ויאכלו וישתו כ־אשר־על־השלחן : (כד) ויקם המלך למחרתו
 בבקר השכם ודניאל היה אתו : (כה) וישאלהו המלך לאמר הויש
 משחת בחותמי ויען דניאל ויאמר לא : (כו) ויהי בפתחם הדלת
 והמלך שם את־עיניו על־השלחן ויקרא בקול גדול ויאמר :
 (כז) הבעל רק אתה האלהים לברך ואין בך רמיה : (כח) וישחק
 דניאל ויעזר את־המלך מבא אֶל־היכל פגימה ויאמר :
 (כט) פקח־נא עיניך וראה את־מדרכי כה־דגל בשלמי הם :
 (ל) ויען המלך ויאמר שעלי רגלים אני ראה מאנשים ונשים וטף :
 (לא) ויחר אף המלך בכהני הבעל ויתפש אתם ואת נשיהם וטפם :
 (לב) ויהי בראתו את־המחרת אשר הם באים ויצאים בך לאכל
 את־אשר על השלחן : (לג) ויצו להמיתם וימסר את־הבעל ביד
 דניאל ויתן אתו ויהרס את־היכלו :

התנין בבבל.

(א) וגם תנין גדול היה בעיר בבל ויעבדו אתו אנשי בבל :
(ב) ויאמר המלך אל-דניאל הגם עדי-התנין תאמר כי מעשה
חרש נחשת הוא : (ג) הגה הוא חי וגם הוא אכל ושתה התכחש
כי הוא אלהים חיים לכה-נא ועבד אתו : (ד) וישן דניאל ויאמר
את-י אלהים אני עובד ואין אלהים חיים זולתו : (ה) ועתה
אם-טוב בעיניך אדוני המלך והרנתי את התנין בלי חרב ובלי
מקל : (ו) ויאמר המלך הגה הוא בידך : (ז) ויכה דניאל זפת וחרב
וישער ויוד אתם נזיר ויעש ממנו רקיקים : (ח) וישליכם בפני-
התנין והתבקע ממנו ויאמר דניאל אלה אלהיך אדוני המלך :

(ט) ויהי כשמע אנשי בבל את-הדבר ויחר להם מאד ויקשרו
קשר על-המלך : (י) ויאמרו המלך התנהד כי את-הפעל נתין
ואת-התנין הרג וגם את-הכהנים המית : (יא) ויקהלו על המלך
ויקראו-לו מסר את-דניאל בידנו ואם אין הגה נכרית אתך ואת-
ביתך : (יב) וירא המלך כי הצק הציקו-לו מאד ויתן את-דניאל
בידם : (יג) ויקחהו וישליכו אתו אל-בור-האריות ויהי שם ששת
ימים : (יד) ויהיו שבועה אריות בבור ויתנו להם יום יום שני אנשים
ושני כבשים למרף : (טו) אך בעת ההיא לא נתנו להם מאומה
בלתי אם-דניאל לבדו :

(טז) ובימים ההם היה נביא בארץ יהודה ושמו חבקוק :
(יז) ויהי היום ויוד חבקוק נזיר לתם בפני להביא לקצרים
בשדה : (יח) ויבא אליו מלאך יי ויאמר : (יט) הבה-נא את-
המאכל אשר בידך אל-דניאל הגה-הוא בבור האריות אשר
בבבד : (כ) וישן חבקוק ויאמר לא ראיתי בבל מימי וגם את-
בור האריות לא ידעתי : (כא) ויאתרו המלאך בציצת ראשו
וישאתו ברוח סערה בקלה ויעמידהו אצל בור האריות :
(כב) ויקרא חבקוק ויאמר דניאל דניאל קח-נא את המאכל אשר
יי אלהים שלח לך : (כג) וישן דניאל ויאמר יי אלהים אתה זכרתני
וחסדך

וְחִסְדָּךְ לֹא יַעֲזֹב אֶת מַצְהָבֶיךָ : (כד) וַיִּקַּם דְּנִיָּאל וַיֹּאכַל וַהֲמַלְאָךְ
הַשֵּׁיב אֶת־חֲבֻקוֹק לְמִקְוָמוֹ :

(כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְבִא הַמֶּלֶךְ לְסַפֵּד לְדְנִיָּאל וַיְהִי כִּי־
קָרַב אֶרֶץ־חֲבֹר לְרֵאוֹת וְהִנֵּה הוּא יוֹשֵׁב בֵּין הָאֲרָיוֹת : (כו) וַיִּקְרָא
הַמֶּלֶךְ בְּקוֹל גְּדוּף וַיֹּאמֶר אִךְ אֱלֹהֵי דְנִיָּאל גְּדוּף אֶתְּךָ וְגוֹרָא וְאִין
אֲלוֹתֶם מִבְּלַעֲדֶיךָ : (כז) וַיֵּצֵאוּ וַיְרִיצוּהוּ מִן־חֲבֹר וַיִּשְׁלִיכוּ אֵל תּוֹכוֹ כֹּל
מִבְּקָשֵׁי גִפְשׁ דְּנִיָּאל וְאֵךְ יָרְדוּ חֲבֹרָה וַיִּמְרְפוּ לְעֵינֵי הַמֶּלֶךְ :

שׁוֹשְׁנָה .

(א) אִישׁ הָיָה בְּעִיר בְּבֶל וּשְׁמוֹ יְהוּיָקִים : (ב) וַיִּקְחֵלוּ אִשָּׁה
וּשְׁמָהּ שׁוֹשְׁנָה בַת־חֲלָקְיָהוּ וְהִיא הָיְתָה יַפֵּת תַּאֲר וַיִּרְאֵת אֱלֹהִים :
(ג) כִּי אָבוֹתֶיהָ הָיוּ יִשְׁרָאֵלִים וַיְדַרְכִּיבָהּ בְּדַרְכֵי תוֹרַת מֹשֶׁה :
(ד) וַיְהוּיָקִים הָיָה עֲשִׂיר מְאֹד וַיְהִי־לוֹ כֶּרֶם חֲמֹד אֲצֵל בֵּיתוֹ וְכָל
הַיְהוּדִים הִתְאַסְּפוּ אֵלָיו כִּי נִכְבֵּד הָיָה מִכָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר : (ה) וַיְהִי
בַשְּׁנָה הַחַיִּית וַיָּקִימוּ שָׁנִים מִזְקְנֵי הָעִיר לְשַׁפְּטִים עַל הָעָם : (ו) וְהֵם
הָיוּ מִן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אָמַר יי עֲלֵיהֶם מִכָּבֶד יֵצֵאֵה הַרְעָה וּמִזְקְנֵיהָ
שַׁפְּטֵי הָעָם : (ז) וַיִּבְאוּ מִדִּי־יוֹם בַּיּוֹמוֹ אֶל־בֵּית־יְהוּיָקִים וְכִי הָיָה
לְאִישׁ דְּבָר בָּא אֲדִיָּהֶם : (ח) וַיְהִי בַּעַת הַצְּהָרִים וְכִד־אִישׁ הָרָךְ
לְדַרְכּוֹ וַתִּלְךְ שׁוֹשְׁנָה לְשׁוֹחַ בְּכֶרֶם בַּעֲלָהּ :

(ט) וַיִּרְאוּ הַזְּקֵנִים אֶת־הָאִשָּׁה מִתְחַלֶּקֶת יוֹם יוֹם בְּכֶרֶם וַיִּתְאָוּ
תַּאֲוָה : (י) וַיַּחֲפֶךְ לְבָבָם וַתַּחַת גִּשָׁא מְרוֹם עֵינֵיהֶם גִּשָׁאוֹ אֶת־
עֵינֵיהֶם אֵלֶיהָ וְלֹא זָכְרוּ תוֹרַת יי וּמִשְׁפָּטוֹ : (יא) וְגַם כִּי־חָצִי הִתְשׁוּקָה
נִחְתּוּ בְּלִבָּב שְׁגִייתָם לֹא־יָגְדוּ אֶת־אֲהַבְתָּם אִישׁ אֶל־אָחִיו כִּי
הִתְבוּשְׁשׁוּ וְכָל־אֶחָד חָשַׁב לְחַלְלָהּ : (יב) וַיִּשְׁקְדוּ יוֹם יוֹם עַל־בְּדִלְתֵי
הַכֶּרֶם לְלַקֵּת אַחֲרֶיהָ וּלְהַבִּיט אֵלֶיהָ : (יג) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
נִשׁוּבָה־נָא אֶל־בְּתִינוּ כִּי קָרְבָה הַעֵת לֵאכֹל בְּצִהָרִים : (יד) וַיְהִי
אַחֲרֵי לְקַחְתָּם וְאַחֲרֵי הַפָּרֶדֶם אִישׁ מֵעַל אָחִיו וַיִּפֵּן כָּל־אֶחָד וַיִּשָּׁב אֶל
הַכֶּרֶם וַיִּמְצְאוּ שְׁגִייתָם יַחְדָּו : (טו) וְכַאֲשֶׁר שָׁאֲלוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו
לֵאמֹר מַה־זֹּאת וַיִּתְעוּדוּ אֶת תְּשׁוּקַתְּם הַרְעָה וַיִּנְעֲצוּ יַחְדָּו וַיִּשְׁיִמוּ

מועד לארב לה בהיותה לבדה :

(ט) ויהי היום והם במארב ותבא שושנה כדרבה לרחץ
 בפרם כחם היום ושתי נערותיה אתה : (י) ואיש לא היה בפרם
 וזרתי שני הזקנים אשר התחבאו לארב לה : (יא) ותאמר שושנה
 אל נערותיה קחנה לי שמן ובורית ומגנה חפרם עד בלותי
 לרחץ : (יב) ותעשינה הנערות כאשר אמרה ותצאנה לקחת ולהביא
 לה את אשר בקשה ותסגנה הדלת בעדה : (יג) ולא ראו
 את האנשים כי התחבאו : (יד) הנה הלכו והנה שני הזקנים הגיחו
 מן המחבא וירצו אל שושנה ויאמרו : (טו) הנה חפרם נעול ואין פה
 איש לראות ונפשנו חשקה בך לכן הבה נא ונבא אליך :
 (טז) ואם מאן תמאני לשמע בקולנו העד נעיד עליך כי ראינו איש
 עמך בפרם ולכן שלחת את הנערות מאתך : (יז) ותאנח שושנה
 ותאמר אויה לי כי צר ומצוק סבבני יחד : (יח) אם אעשה את
 חפצם בתמות אנכי ואם אחד מן יצילני מידם : (יט) אפס טוב
 לי לנפל בנקיון כפי בידי אדם מחטוא לאלהים : (כ) ותשא
 שושנה את קולה ותצעק ויצעקו גם הזקנים לקראתה : (כא) וירץ
 האחד אל הדלת ויפתח : (כב) ואנשי הבית שמעו את קול
 הצעקה וירצו אל הפרם לראת מה זה נעשה : (כג) ויהי כי הוציאו
 הזקנים עליה את דבתם רעה ויתבולשו העבדים כי מיום הגדה
 לא נשמע פזאת עליה :

(כד) ויהי ממחרת בתקבץ העם בית יהויקים בעלה ויבאו
 גם שני הזקנים ויציאו עליה שם רע למען שפוט אותה משפט
 מות : (כה) ויאמרו אל העם שלחו נא ותגישו את שושנה בת
 חלקיהו אשר יהויקים אלו : (כו) וישלחו אליה להביאה ותבא
 היא ואבותיה עם בניהם וכל משפחתה : (כז) ושושנה היתה
 טובת מראה רפה וענונה : (כח) ויצאו הרשעים האלה להסיר הצעקה
 מעל פניה למען התענג עוד בהוד מראיה : (כט) וכש מודעה
 וכל הנצבים עליה כמו בכי גהזי מאד : (ל) ויקומו שני הזקנים
 ויתיצבו בקרב העם וישמו את ידיהם על ראש שושנה : (לא) והיא
 בכתה במר נפשה ותשא עיניה השמימה כייבמח לבה ביי :

ויענו

(ט) וַיַּעֲנוּ הַזְּקֵנִים וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה הִתְחַלְּכֵנוּ שְׁנֵינוּ בַּכֶּרֶם וַתְּבֹא שׁוֹשְׁנָה וּשְׁתֵּי נְעוּרוֹתֶיהָ אִתָּהּ: (ט) וְאַתְּרִיבֶן שְׁלַחָה אֶת הַנְּעוּרוֹת מִפְּנֵיהָ וְאֶת־הַכֶּרֶם סָגְרָה: (י) וַיֵּשֶׁב אֵלֶיהָ עֹלָם אֲשֶׁר נִחְמָא בְּנֵן וַיִּשְׁכַּב עִמָּה: (י) וַיְהִי כִי־רָאִינוּ בְּפִנְתַּי הַנָּן אֶת־הַנְּבִלָה הַזֹּאת וְקָרַבְנוּ אֵלֶיהָ וְהִנֵּה הִיא שֹׁכֶבֶת בַּחֲיוֹן: (י) אָפֶס לֹא הָיָה לָאֵל יָדְנוּ לַתְּפֹשׁ אֶת־הָעֹלָם כִּי חֹזֵק הָיָה מִמֶּנּוּ וַיִּפְתַּח הַדָּלֶת וַיִּפְלֹט: (י) וַיְהִי כִי הִחֲזַקְנוּ־בָהּ וּשְׁאַלְנוּהָ לֵאמֹר מִי־הוּא הָעֹלָם וַתִּמְאַן לְהָשִׁיב לָנוּ דְבָר: (י) וְעַתָּה עֲדִים אֲנַחְנוּ בַּדְּבָר הַזֶּה: (י) וַיִּאֲמֵן הָעָם אֶל דְּבָרֵי הַזְּקֵנִים הַשֹּׁפְטִים וַיִּשְׁפְּטוּ אֹתָהּ מִשֹּׁפֵט מוֹת: (י) וַתִּזְעַק שׁוֹשְׁנָה בְּצַרַת נַפְשָׁהּ וַתֹּאמֶר: (י) יְיָ אֱלֹהִים לֵךְ נָגְלוּ כֹל תַּעֲלוּמוֹת וַחֲדָשׁוֹת אִתָּהּ יָדַע בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה: (י) יָדַעְתָּ גַם יָדַעְתָּ כִּי אֵין בְּפִיהֶם נְכוֹנָה וְכִי שֶׁקֶר הֶעִידוּ עָלַי: (י) וְעַתָּה הִנְנִי הֹלֶכֶת לְמוֹת גַּם כִּי־נִקְיִיתִי מִן־הַפֶּשַׁע אֲשֶׁר בָּדוּ מִלְּבָב הַרַע: (י) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נִאֲקָתָהּ וַיַּעֲתֶר־לָהּ:

(י) הִיא מוֹצֵאת לְמוֹת וַיִּי הַעִיר אֶת־רוּחַ נְעַר בֶּן וְשֵׁמוֹ דְּנִיאֵל וַיִּשָּׂא אֶת־קוֹלֹו וַיֹּאמֶר: (י) נָקִי אֲנֹכִי מִן־הַדָּם אֲשֶׁר יִשְׁפֹּךְ: (י) וַיִּפֶן כָּל־הָעָם וַיִּשְׁאַלוּהוּ מַה־זֶּה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: (י) וַיִּתְצַב דְּנִיאֵל בְּקֶרֶב הָעָם וַיֹּאמֶר: (י) שְׁמַעוּ־נָא בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַסְּבִלְתֶּם עֲשֵׂה לְהַרְשִׁיעַ בַּת־יִשְׂרָאֵל בְּטֶרֶם תִּקְרְתֶם וּדְרֹשְׁתֶם הַדְּבָר: (י) שׁוּבוּ־נָא אֶל בֵּית־הַמִּשְׁפָּט וּרְאִיתֶם כִּי־שֶׁקֶר עֲנוּ־בָהּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וַיִּמְהָרוּ כָּל־הָעָם וַיִּשׁוּבוּ: (י) וַיֹּאמְרוּ הַזְּקֵנִים אֶל דְּנִיאֵל שְׁבִי־נָא בְּתוֹכֵנוּ וְהַשְׁכִּילְנוּ אֹתָהּ אִם שֶׁמָּה אֱלֹהִים לְאִישׁ מוֹכִיחַ וּשְׁפֹט: (י) וַיַּעֲנוּ דְנִיאֵל וַיֹּאמֶר יִפְרְדוּ־נָא שְׁנֵי הָעֲדִים אִישׁ מֵעַל אַחִיו וְאִשָּׁאֵל אִישׁ אִישׁ לְבָדוּ: (י) וַיְהִי אַחֲרֵי הַפְּרָדָם וַיִּקְרָא לְרֵאשׁוֹן וַיֹּאמֶר אֵלָיו. תִּזְקֵן בְּיָמַי וּבְפִשְׁעֵי בְּעַת יְחֻדּוֹ עַל רֵאשִׁי: (י) דַּע־נָא כִּי מִשֹּׁפֵט עוֹל שֹׁפֵט וְהַצְדִּיקָתָ אֶת־הַרְשָׁע וְהַרְשָׁעָתָ אֶת־הַצְדִּיק אִם כִּי־אָמַר אֱלֹהִים וְנָקִי וְצַדִּיק אֶל־תִּהְיֶה: (י) וְעַתָּה אִם רָאִיתָ אֶת־אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הַגְּדִידִי אֶת־שֵׁם הָעֵץ אֲשֶׁר מִצְאָתָ שְׁנֵיהֶם תַּחְתּוּ. וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ תַחַת אֵלֶּה: (י) וַיֹּאמֶר דְּנִיאֵל יִתְנֶה יְיָ קֶאֱלָה וּמִלְּאָכּוּ יִצְוֶה־לָּהּ לְהַכְרִיתָהּ: (י) וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ מֵעַל פְּנֵיו וַיֵּצֵא

וַיֵּצֵא לְהַגִּישׁ אֶת־הַשְּׂנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּרַבְּנֵינִי אַתָּה וְלֹא בֶן־יְהוּדִי :
 (ס) הֵן יָפִי הָאִשָּׁה הַשְּׂנִיאָה וְרוּחַ זְנוּנִים הִפְךָ לְפָךְ : (ס) כִּכָּה הָיוּ
 מַעֲשֵׂיכֶם כָּל־הַיָּמִים לְזוֹנוֹת אֶת־בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל וּמִירָאֵתְנָן אֶתְכֶם
 הַמִּוִּיתִם אִתָּן לְכֹר הַפְּצִיכֶם : (ס) וּזְלַתִּי בַת־יְהוּדָה הַזֹּאת אֲשֶׁר־לֹא
 שָׁמְעָה לְקוֹל תְּזוּנוֹתֶיךָ : (ס) וְעַתָּה הִגַּדְלִי אֶת־שֵׁם הָעֵץ אֲשֶׁר רָאִיתָ
 שְׁגִיחֵם תַּחְתָּיו וַיַּעַן וַיֹּאמֶר פַּחַת אֲזוּן : (ס) וַיֹּאמֶר דְּנִיאֵל הַשָּׁקֶר
 יִכְסֶה פְּגִידָה קָלוֹן רָאָה כִּי מִלֵּאדָּה יִי יִנּוּפֵף חֲרָבוֹ עֲלֶיךָ לְהַשְׁחִיתֶךָ :
 (ע) וַיִּשְׁמַע כָּל־הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־קוֹלָם לְהוֹדוֹת לַיְי הַמּוֹשִׁיעַ
 לְכָל הַמְּוִיחִים לַחֲסִדּוֹ : (ע) וַיִּקְוּמוּ כָּדָם עַל שְׁנֵי הַזִּקְנִים אֲשֶׁר
 נִלְכְּדוּ בְּאֹמְרֵי פִיהֶם עַל־יַד דְּנִיאֵל כִּי שָׁקֶר עָנּוּ בְּשׂוֹשְׁנָה :
 (ע) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם כַּמְשַׁפֵּט תּוֹרַת מֹשֶׁה וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם
 לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו : (ע) וַיַּהֲרִגוּ אֹתָם וַיִּנְצְלוּ בַּיּוֹם הַהוּא מִשְׁפָּךְ דָּם־
 נָקִי בְּיִשְׂרָאֵל : (ע) וַחֲלַקְיָהוּ וְאַשְׁתּוֹ נָתַנּוּ שִׁבְחַ וְהַלֵּל לַיְי עַד־דְּבַר
 בָּתָם כִּי לֹא נִמְצְאוּ־בָּה עֲרוֹת דְּבַר : (ע) וְכֵן עָשָׂה יְהוֹזָקִים בְּעֹלָה
 וְכַל־מִשְׁפַּחְתּוֹ : (ע) וַיְהִי דְנִיאֵל גְּדוֹל וַיִּקָּר בְּעֵינֵי הָעָם מִיּוֹם הַהוּא
 וְהִלָּאָה עַד יוֹם מוֹתוֹ :

יהודית

א (א) וַיְהִי בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם עָשְׂרָה לְמַלְכָּה נְבוּכַדְנֶצַּר אֲשֶׁר יָשַׁב
 בְּנִינְיָה עִיר הַגְּדוּלָּה לְאַלְהִים וַיִּמְלֹךְ אַרְפַּכְשָׁד מֶלֶךְ מְדִי בְּאַחְמַתָּא
 הַבְּיָרָה הִיא אֲקַבְתָּנָה : (ב) וַיִּקַּף אֶת הָעִיר חֲמוֹת אֲבַגְיִ־מַחְצָב
 שָׁלֹשׁ אַמּוֹת רַחְבּוֹן וְשֵׁשׁ אַמּוֹת קוֹמָתָן : (ג) וְקוֹמַת הַחֲמוֹת שְׁבַעַיִם
 אַמָּה וְעַבְבֵּן חֲמִשִּׁים : (ד) וּמַגְדָּלִים עָשָׂה עַל שְׁעָרֵי הָעִיר מֵאֵת
 אַמָּה גְּבָהֶם וְשִׁשִּׁים אַמָּה יְסוּדָם : (ה) וְקוֹמַת הַשְּׁעָרִים עָשָׂה
 שְׁבַעַיִם אַמָּה וְרַחְבָּם אַרְבָּעִים לְתֵת רֹחַ לְרֹב צָבָאִיו לְצֹאֵת
 וּלְעֹרֶף חֵיד הַרוֹכְבִים אֶת חֵיד הַרְבֵּלִים :

(ו) וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיַּעַשׂ נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְחָמָה אֶת אַרְפַּכְשָׁד
 בְּעָרְבָה הַגְּדוּלָּה אֲשֶׁר עַל גְּבוּלֵי רַעוּ : (ז) וְכִד יִשְׁבִּי הַהָרִים וְכָל
 הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל שְׁפַת נְהַרֵי פָרַת תִּדְקַל וַיִּנְחִיזוּ וְגַם אַרְיֹזֶךְ מֶלֶךְ
 עִילָם

עִלְמָם וְגַם רַב מִכְּנֵי גִלְעָד בָּאוּ לְעֹזְרָתוֹ :

(ח) וַיִּשְׁלַח נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְאָךְ אֲשׁוּר מְלֹאכִים לִקְרֹא לְיִשְׁבִי פָרֶס וְלִכְלֵל יִשְׁבִי מַעְרַב וְהֵם קִילִיקַיָּא וְדַמְשֶׁק וְהַלְכָנוּן וְהַפְּרָמֵל וְהַגִּלְעָד וְהַגְּלִיל וְשָׂדֵה יוֹרְעָאֵס : (ט) וְלִישְׁבִי שְׁמַרוֹן וְעַרְיָה וְאֵל הַגּוֹיִם מַעְבָּר לַיַּרְדֵּן וְעַד יְרוּשָׁלַיִם וְלִכְלֵל יִשְׁבִי גִשָׁן וְאַרְצֵן מִצְרַיִם עַד הַרִי קֶדֶר : (י) וַיִּמְאַנּוּ כְּדִגְוֵי הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה לְשָׁמַע בְּקוֹל מַלְאָךְ אֲשׁוּר וְלֹא בָאוּ לְעֹזְרָתוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא־יָרְאוּ מִפְּנֵי וַיִּשְׁיבוּ אֶת־מְלֹאכֵי בַּחֲרָפָה וְבוּז לְאַרְצָם : (יא) וַתִּבְעַר חֲמַת נְבוּכַדְנֶצַּר בְּכָל הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁבַּע בְּכִסְאוֹ וּבַמְּלָכוּתוֹ דְּהִנְקָם בְּהֵן וְלֹהֲשָׁחִית כְּדִגְוֵי קִילִיקַיָּא וְדַמְשֶׁק וְאַרְם : (יב) וְלֹהֲכוֹת דְּפִי־חֶרֶב כָּל יִשְׁבִי עֲמוֹן וּמוֹאָב וְכָל אֲרָץ יְהוּדָה וּמִצְרַיִם וְכָל אֲשֶׁר בֵּין שְׁנֵי הַיַּמִּים בְּתוֹךְ : (יג) וַיְהִי בַשָּׁנָת שְׁבַע־עֶשְׂרֵת לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּצֵא אֶת־כְּדִגְוֵי־חֵילוֹ לִקְרֹאת אֲרַפְכָּשַׁד לְמַלְחָמָה וַתְּחֻזַּק יָדוֹ וַיִּךְ אֶת־עַמּוֹ וְאֶת־רַכְבּוֹ וּפְרָשָׁיו כְּפִי־חֶרֶב : (יד) וְאַחֲרֵי כַחַתּוֹ אֶת־כָּל־הָעַרְיִים בָּא גַם לְאַחַמְטָא וַיִּכְבַּשׂ אֶת־הַמְּגִדְלִים וַיִּשָּׂם אֶת־הַחוֹצוֹת הָעִיר וְכָל תַּפְאֲרֹתֶיהָ הִפְךָ דְּחֶרֶבָה : (טו) וַיִּרְדֵּף אַחֲרֵי אֲרַפְכָּשַׁד וַיִּדְבַּק אֹתוֹ בְּהַר רְעוֹ וַיִּזְרְחוּ בַּחֲצִי וַיִּמִּיתֵהוּ : (טז) וְאַחֲרֵי־כֵן שָׁב עִם כָּל חֵילוֹ צָבָאוֹ לְנִינְוָה וַיִּשָּׁב שָׁם שְׁמַח וְטוֹב לֵב וַעֲשֵׂה לָהֶם מִשְׁתֵּה עֲשָׂרִים וּמֵאֵת יוֹם :

ב (א) וַיְהִי בַשָּׁנָת שְׁמֹנֶה־עֶשְׂרֵה לְמַלְכוּתוֹ בְּעֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם יוֹם לַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן וַיַּעֲרִימוּ סוּד בְּבֵית הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּכָל הַגּוֹיִם הָהֵם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר : (ב) וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו וַיִּגִּד לָהֶם אֶת־עֲצָתוֹ וַיִּסְפָּר לָהֶם אֶת־דְּרֹשְׁעַת כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה : (ג) וַיְהִי בְּאַמְרָם כָּלֵם דְּהַשְׁמִיד וְלֹאֲבַד אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא קְרֹאשׁ שָׂרֵי צָבָאוֹ וְלְמַשְׁנֵהוּ לְהַדְּפֹרְגֵנִשׁ וַיֹּאמֶר אֵלָיו : (ד) כֹּה אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר הַגָּדוֹל מַלְאָךְ כְּדִגְוֵי־הָאֲרָץ : (ה) מִהַר וּבַחֲרָלְלָה חֵיל רְגְלֵי גְבוּרֵי כַח שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת רַבּוּא וּפְרָשִׁים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֵלֶּף : (ו) וַיֵּצֵא לְמַלְחָמָה עַל כָּל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר מִזֶּם לְמַלְכוּתִי וְאֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ דְּקוֹלִי : (ז) וְאַמְרַת אֵלֶיְהֵם אֲרַצְכֶם וּמִיִּמְיָכֶם לִי הֵם : (ח) הֲגַה יֵצְאֵתִי בְּאֵפִי וּבְחֲמָתִי לִקְרֹאתְכֶם וּבְסִיתִי אֶת־עֵינֵי אֲרַצְכֶם בְּחַמּוֹן צָבָאוֹתֵי

וְכֵן

וְלָהֶם אֶתְנַנֶּה לְשֹׁלֵל: (ט) הַבְּקָעוֹת וְהַנְּחָלִים יִמְלֵאוּ חֲלָלִיכֶם וְהַנְּהָרוֹת יַעֲבְרוּ מִפְּנֵי מַתִּיכֶם וּנְפֹצְתֵי אֶת־הַשְּׁבוּיִם עַד־כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ: (י) אַתָּה תִּלְךָ לִפְנֵי וּפְרָצֶתָ עַל כָּל־גְּבוּלֵי אַרְצוֹתֶם וְהָיָה כִּי יִכְנְעוּ וְעָמְדוּ תַּחַת יָדֶיךָ עַד יוֹם פְּקֻדֵי עֲלֵיהֶם: (יא) וְכִי יִתְיַצְבוּ לְפָנֶיךָ וְהַחֲרַמְתָּ אֹתָם לְפִי־חֶרֶב עֵינֶיךָ לֹא־תַחֲזוּם עֲלֵיהֶם וְכֹל הָאָרֶץ תְּהִי לָבוֹ: (יב) וְעַתָּה כִּי נִשְׁבַּעְתִּי וּבְמַלְכוּתִי אִם לֹא בְיָדִי אֲעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי: (יג) לָקַן מִהֵרָ וְעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ אֵל תִּפְלֵ דְבַר מִמְצוֹתַי וְאַחַר לֹא־תֵאָחֵר:

(יד) וַיֵּצֵא הַלּוֹפְרָנֶשׁ מֵאֵת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁמַע אֶת־כָּל־שִׁירֵי הַחִיל וְכָל פְּקֻדֵי אֶרֶץ אֲרָם וַיִּפְקֹד אֶת־אֲנָשֵׁי צָבָאוּ כָּל־סָבְוֵי חֵיד כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ: (טו) וַיְהִי פְקוּדֵיהֶם לְמִסְפָּרָם שְׁנַיִם עָשָׂר רִבּוּא אִישׁ רִגְלֵי וּפְרָשִׁים נְשֹׂאֵי קֶשֶׁת שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלְפָּה: (טז) וַיַּעֲרֹךְ אֹתָם כַּמִּשְׁפָּט וַיַּעֲבְרוּ לְפָנָיו וּגְמֻדִים וְחִמּוּרִים עִמָּהֶם עַד אֵין מִסְפָּר נְשֹׂאִים אֶת־כְּלֵיהֶם וְגַם צֹאן וּבָקָר מִקְנֵה רַב מְאֹד: (יז) וְגַם בָּר וְאָכַל לַחֲחִיזוֹת כָּל הַחֶמּוֹן הַזֶּה וְכִסְפָּה וְזָהָב רַב מְאֹד: (יח) וַיִּסַּע עִם כָּל הַחִיל הַזֶּה וְסוּס וּרְכָב וּפְרָשִׁים לְפָנָיו הַמִּשְׁנָה וַיִּכְסּוּ אֶת־עֵין הָאָרֶץ וַיִּלְכוּ יַמָּה: (יט) וְגַם עָרֹב רַב נָסַע אֹתָם כַּאֲרָבָה וּבְחֹל עַי פָּנָיו הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר מֵרֹב:

(כ) וַיִּסַּע מְנִינּוֹה דְרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד עֲרֹבוֹת בְּקַתִּילֵשׁ וַיַּחַן תַּחַת הַהָר מִשְׁמָאל לְקִילִיקִיָּא: (כא) וּמִשָּׁם נָסַע עִם־כָּל מַחֲנֵהוּ וּרְכִבּוֹ וּפְרָשָׁיו עַל הַהָרִים: (כב) וַיַּהֲפֹךְ אֶת־פּוֹט וְלוֹד וַיִּשְׁחַת כָּל בְּנֵי־תַרְשִׁישׁ וְאֵת בְּנֵי־יִשְׁמַעֵאל הַיֹּשְׁבִים בְּקִצָּה הַמִּדְבָּר מִגִּבּוֹ לְחִילוֹן: (כג) וַיַּעֲבֹר אֶת־נְהַר פָּרַת וַיִּלְךָ פְּדָנָה אֲרָם וַיַּחֲרֵם כָּל עִיר־מִבְצָר מִנְּחַל אֲרָגוֹן וְעַד הַיָּם: (כד) וַיִּכְבַּשׁ אֶת־כָּל־גְּבוּלֵי קִילִיקִיָּא וְכָל הַמְּתִינָאִים לְפָנָיו הִכָּה לְפִי־חֶרֶב וַיָּבֵא עַד הַרֵי יַפֶּת אֲשֶׁר מִגִּבּוֹ לְאֶרֶץ עָרָב: (כה) וַיִּסּוּבֵב כָּל יֹשְׁבֵי מְדִין וַיֵּצֵא אִשׁ בְּאַהֲלֵיהֶם וַיִּשְׁחַת אֶת־מִגְרָשֵׁיהֶם: (כו) וַיְהִי בַּעַת הַקִּצִּיר וַיִּרְדּוּ לְדַמְשֶׁק וַיִּבְעֵר אֶת קַמַּת הָעִיר וַיַּחֲרֵם כָּל צֹאן וּבָקָר: (כז) אֶת־הָעִיר שָׁלְלוּ וַיִּבְזּוּ וְאֶת־שְׂדוֹתֶיהָ הִשְׁחִיתוּ וְכָל־אִישׁ בְּחוּר הִכּוּ לְפִי־חֶרֶב: (כח) וַתַּפֵּל אִימָתוֹ עַל כָּרֵי יֹשְׁבֵי חֲכֵל הַיָּם וְעַל יֹשְׁבֵי צֹר וְצִידוֹן וְעַקּוֹן וַיִּמְנָה: (כט) וְגַם יֹשְׁבֵי אַשְׁדּוֹד

אשדוד ואשקלון יראו וחרדו מפניו :

ג (א) וישלחו אליו מלאכים לקרא לו לשלום ויאמרו :
 (ב) עבדים אנחנו למלך האדיר נבוכדנצר : (ג) הנה נפלנו לפניך
 ארצה עשה עמנו כאשר ייטב בעיניך : (ד) כל אשר לנו לך הוא
 חותינו וערינו שדותינו ומקננו גדרותינו ואהלינו לפניך הם לעשות
 בהם כאשר נפשך : (ה) כל הערים וישביהן בידך נתנו באנא אלינו
 ורדה-כנו בטוב בעיניך :

(ו) ויהי בברכם אליו ברכים האלה וירד עסחילו מן-ההר
 אליהם אל מוד שפת תים ויתן משמר בכל עיר מבצר ואת-מיטב
 תעם בחר לאנשי צבאו : (ז) וכל הארץ מסביב יצאו לקראתו
 בחלילים ובתפים ובמחלות : (ח) והוא השחית כל-גבולי הארץ ויכרת
 את אשריהם : (ט) כי כן גמר בלבו להשמיד כל-אלהי הארצות
 לבעבור ישחתו כל-העמים לגבוכדנצר וכל לשון תקרא בשמו :
 (י) משם נסע לקראת יורעאל קרוב לדותן נכח הרי המצוד אשר
 ליהודה : (יא) ויחן את-מתנהו בין יגבהה ובין עיר השמים וישב
 שם חדיש ימים עד האסף כל-רכוש המתנות :

ד (א) ויהי כשמע בני-ישראל אשר בארץ יהודה את כל
 אשר עשה הורפגש שר-צבא ארם לכל-העמים מסביב : (ב) כי
 החריב את-בתי אלהיהם ויבז אתם וייראו במאד מאד : (ג) כי אמרו
 פן-יעשה לירושלים ולבית יי כאשר עשה לכל הגוים : (ד) כי לא
 ארכו הימים אשר שבו מן-הגולה וכי התאספו כל אנשי יהודה
 לחמא את-פלי הקודש ואת המזבח : (ה) וישלחו אנשים אל
 גבולי שמרון ואר הערים בית-חרון בלמון וריחו חובה ויעזר
 ואל עמק שלם וישמו מצב על כל-ראשי ההרים הנגבהים :
 (ו) ויבנו חמות לכל ערי תפרו ויקצרו את-קציר הארץ ויתנו אכל
 בכל הערים :

(ז) ואלקים היה כהן הגדול בעת ההיא בירושלים : (ח) וישלח
 ספרים אל ישבי בתול ובית-שמש אשר על פני יורעאל קרוב
 לערכות דותים : (ט) ויצום לשמר את מעלות ההרים אשר על
 דרך יהודה : (י) כי אמר אם שמר תשמרו את-ההרים ההם
 ועצרתם

וַעֲצַרְתֶּם בְּמַחֵי מַעַט אֶת־הָאוֹיֵב מִבְּקַעַע בְּאַרְצָן כִּי צַר הַדֶּרֶךְ לַשְּׂנִי
 אֲנָשִׁים עֹבֹר יַחַד : (יא) וַיַּעֲשׂוּ בְּגִי־יִשְׂרָאֵל כָּל־כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם
 אֱלֹהִים וְזָקְנֵי הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם :

(יב) וְכָל־הָעָם צָעְקוּ אֵל יי בְּכָל לִבָּבָם וַיַּעֲזֹבוּ אֶת־נִפְשׁוֹתָם הֵם
 וְנָשִׂיהֶם וּמָפֶס וְאֶת־נַפְשׁ בְּהַסְתָּם : (יג) מִשְׁכִּיר וְעַד בֶּן־גֶּבֶר וְעַד־
 עֶבֶד־אִישׁ מִקֶּנֶת כָּסֶף חֲגָרוּ שֶׁק־עַל־מַתְנִיָּהֶם : (יד) כָּל־יִשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם
 אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְיָמָּה נָפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם לִפְנֵי הַיָּבֵל יי וַיִּזְרְקוּ אֶפְרַר עַל
 רֹאשָׁם וַיִּפְרְשׂוּ שֶׁק עַל הַמִּזְבֵּחַ : (טו) וַיִּתְחַנְּנוּ אֶד־יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיֹּאמְרוּ אֲנָּה יי אֵל תִּתֵּן אֶת־נַשְׁיֵנוּ וּמָפֶסֶנוּ לְשָׂלַל אֶת־עֵרֵי נַחֲלָתֵנוּ
 לְשִׁמְחָה וְאֵת מִקְדָּשְׁךָ לְטִמְאָה וּלְשִׁמְצָה לְשִׁמְחָה בָּם גּוֹיִם : (טז) וַיִּרְאֵ יי
 אֶת עֲנָיִם וַיִּשְׁמַע אֶת צַעֲקָתָם :

(יז) וְכִי אֲנָשִׁי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם לֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ יָמִים רַבִּים :
 (יח) וְגַם אֱלֹהִים הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכָל־הַכֹּהֲנִים הַמְשַׁרְתִּים אֶת־פְּנֵי יי
 לְבוּשֵׁי־שֶׁק נֹאפְר עַל רֹאשָׁם הִקְרִיבוּ עֲלֹת וּזְבָחִים וְאֶת־נִדְרֵי הָעָם
 וְאֶת־נִדְבוֹתֵיהֶם וַיִּתְפַּלְלוּ לַיי אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :
 ה (ט) וַיַּגִּד לְהוֹדוּתָנְשׁ שַׁד צָבָא אֲשׁוּר לְאֹמֶר : (י) הֵן בְּגִי־יִשְׂרָאֵל
 אֶסְפּוּ חֵיל וְחַמוּשִׁים הֵם לְהַתִּיצֵב לִפְנֵיהֶּ : (יא) וְגַם שְׁמוֹ מִצָּב עַל
 רֹאשֵׁי הַהָרִים לְשַׁמְנֶה בְּדֶרֶךְ וּמוֹקְשִׁים שָׁתוּ עֲלֵי־נְתִיבוֹת : (יב) וַיַּחַד
 אִפּוּ וַיִּקְרָא לְשָׂרֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב וְלְכָל הַפְּקִידִים אֲשֶׁר עַל חֻבַּל הָיִם
 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם : (יג) הַיְדוּדֵי־לִי אֲנָשִׁי כִנְעַן מִי־הָעָם הַזֶּה הַיֹּשֵׁב בְּהָרִים
 מְהֻעָרֵיהֶם וּמְהֻכְחָם מִי־מַלְכָם וּמְהֻחֵלָם וּמִי־הֵתָם רֹאשֵׁי צָבָאָם :
 (יד) עַל־מָה פָּנּוּ עֲרָף כִּי לֹא־בָאוּ לְקִרְאתִי מִפְּנֵי־יִשְׁבֵי חֻבַּל הָיִם :

(טו) וַיַּעַן אַכְיֹר רֹאשׁ צָבָא בְּגִי־עַמּוֹן וַיֹּאמֶר : (טז) יִשְׁמַע־נָא אֲדוֹנֵי
 אֶת־דְּבָרֵי עֲבָדוֹ וְהַגְדַת־יִקְרָה אֶת־מִשְׁפַּט הָעָם הַזֶּה הַיֹּשֵׁב בֵּין
 הַהָרִים וְדַבַּר שְׂגֹר לֹא־יֵצֵא מִפִּי־עֲבָדְךָ : (יז) הִנֵּה הָעָם הַזֶּה יֵצֵא
 מֵאַרְצָן בְּשָׂדִים וַיִּלְכוּ לְגוֹר בְּפִדְרָאָרְם יַעַן כִּי יֵא אָבוּ לְעַבְדֹת אֶת־
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם בְּאַרְצָן בְּשָׂדִים : (יח) וַיַּעֲזֹבוּ אֶת־חֻקֹּת אֲבוֹתֵיהֶם
 לְלַכֵּת לְעַבְדֹת אֶת־יי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר הִכִּירוּ וַיַּעַן כִּי־יִגְרָשׁוּ מִשָּׁם
 גַּמְלָטוּ פִדְוָה אֲרָם וַיַּגְדוּ־שָׁם יָמִים רַבִּים : (יט) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהֵיהֶם
 אֹתָם לְצֹאת מֵאַרְצָן מְגוּרֵיהֶם לְלַכֵּת אֶרְצָה כִנְעַן וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם וַיְהִי
 לָהֶם

לָהֶם רְכוּשׁ רַב בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבְמִקְנֵה : (י) וַיְהִי כִּי־חָזַק הָרָעַב
 בְּאֶרֶץ יוּדָהוּ מִצָּרִימָה וַיִּרְבוּ וַיַּעֲזְמוּ־שָׁם בְּמֵאד מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא
 יִסְפְּרוּ מֶרֶב : (י) וַיְהִי כִּי־הִכְפִּיד מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת־עֹלֹזוֹ עַל הָעָם
 הַזֶּה וַיַּחֲכִמְסֵהוּ לַעֲשׂוֹתָם לַעֲבָדִים : (י) וַיִּצְעֲקוּ אֵל יי אֱלֹהֵיהֶם
 וַיִּנְנַע אֶת־כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם נְגַעִים גְּדוֹלִים אֲשֶׁר לֹא־יָכְלוּ לְחַרְפָּא
 וַיִּגְרְשׁוּ הַמִּצְרַיִם אֹתָם : (יא) וַיִּי הוֹכִישׁ אֶת־מִי־יָם־סוּף לַפְּנֵיהֶם
 וַיּוֹדִיבֵם אֵל הַר סִינַי וּלְקַדֵּשׁ בְּרַנְנַע וַיּוֹרֵשׁ אֶת־כָּל יִשְׂרָאֵל הַמִּדְבָּר
 לַפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי וַיַּחֲרִימוּ כָּל־בְּגֵי־הַשְּׂבֹון : (יב) אַחֲרֵי
 כֵן עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיִּירְשׁוּ אֶת־כָּל־אֶרֶץ הַחֵר וַיִּגְרְשׁוּ אֶת־כָּל
 יִשְׂרָאֵל כְּנַעַן וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הַגְּרָגְשִׁי וְכָל יִשְׂרָאֵל
 שָׂכֵם וַיֵּשְׁבוּ־שָׁם יָמִים רַבִּים : (יג) וְכִּי־עָתָּה אֲשֶׁר לֹא־חָטְאוּ
 לְאֱלֹהֵיהֶם הַיָּטִב הַיָּטִיב עִמָּהֶם כִּי יי שָׂנֵא כָּל־עֹלֵל הִוָּה בְּעֹרֶם :
 (יד) וַיְהִי כִּי־סָרוּ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם לָלֶכֶת בָּהּ
 וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּי הַשְּׁלִיךְ אֹתָם אֵל אֶרֶץ אַחֲרֵת וַיְהִי
 לַעֲבָדִים : (טו) מִקְדֵּשׁ אֱלֹהֵיהֶם הוֹרֵד לְאֶרֶץ וְכָל־עֲרִיבָם נָפְלוּ בְיַד
 אוֹיְבֵיהֶם : (טז) אַךְ עָתָה כִּי־שָׁבוּ אֵל יי אֱלֹהֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ גַם מֵאֶרֶץ
 שָׂכֵם אֵל עִיר קְדֻשֵׁיהֶם אֵל יְרוּשָׁלַיִם וַיִּירְשׁוּ אֶת־אֶרֶץ הַחֵר אֲשֶׁר
 הִיטָה־שָׁמַיְמָה מֵאִין יֵשֵׁב : (יז) לָכֵן יִדְרֵשׁ נָא אֲדוֹנִי לָעַם הַזֶּה
 דַּעַת אִם יֵשְׁבוּ עוֹן . כִּי אִם־חָטְאוּ לְאֱלֹהֵיו עַל־הַנְּעֻדָה וְנוֹכַח
 דָּתָם : (יח) אוֹלָם אִם לֹא־חָטְאוּ־לוֹ עָבַר יַעֲבֹר אֲדוֹנִי כִּי־יי אֱלֹהֵיהֶם
 יִדְחֵם לָהֶם וְהִינּוּ לְחַרְפָּה לְכָל־הָאֶרֶץ :

ו (א) וַיְהִי כִּי־אֲשֶׁר בָּלָה אַכְזֹר לְדַבֵּר וַתִּבְעַר־בו חַמַּת כָּל־
 הַנְּצָבִים מִסָּבִיב דָּאֵהֶל : (ב) וַיִּשְׂרִי נְבוּכַדְנֶצַּר וְרָאִשֵׁי מוֹאָב וַיִּשְׂרָאֵל
 הָיִם בְּקִשׁוֹ לְשַׁלַּח יָדָם בּוֹ לְהַמִּיתוֹ וַיֹּאמְרוּ : (ג) הִירָא נִירָא לַעֲשׂוֹת
 אֵל כְּגֵי־יִשְׂרָאֵל וּלְהַלְחֵם בָּם וְאִם יֵשׁ בָּהּ וּגְבוּרָה בָהֶם לַעֲרֹךְ
 מַעֲרָכָה דְקָרְאָתָנוּ : (ד) לָכֵן עָלָה נְעֻדָה אֱלֵיהֶם אֲדוֹנִי הַלּוֹפְרָגֵשׁ
 וְכִי הָעָם יְהִיָּה לָנוּ לְשַׁלַּל :

(ה) וַיְהִי כִּי שָׁקְטָה תְלוּגַת כָּל־הַנְּצָבִים וַיֹּאמֶר הַלּוֹפְרָגֵשׁ רֹאשׁ
 צָבָא אֲשׁוּר לְעִינֵי פְקִידֵי מוֹאָב וּלְעִינֵי כָּל־בְּגֵי־נְכַר לְאַכְזֹר לֵאמֹר :
 (ו) מִי־אַתָּה אַכְזֹר שְׂכִיר אֲפָרַיִם לְהַתְנַבֵּא לָעַם יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר

כִּי לֹא־נוֹכַח לָהֶם וְכִי אֱלֹהֵיהֶם נָלַחַם לְמוֹ הַיּוֹשׁ אֱלֹהֵי בְלַתִּי
 נְבוּכַדְנֶצַּר : (ו) הוּא יִשְׁלַח אֶת־חֵילוֹ עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁמִידֵם מֵעַל־פְּנֵי־
 הָאָדָמָה וְאֱלֹהֵיהֶם לֹא יִצִּילֵם מִיַּדִּינוּ : (ח) וַאֲנַחְנוּ עִבְדֵי נְבוּכַדְנֶצַּר
 נָכַלְם כָּלֶם כְּאִישׁ אֶחָד וְלֹא־יִתְּצִבּוּ לִפְנֵי (רוֹכְבֵי) שְׁעֵמֶת הַסּוּסִים
 אֲשֶׁר נִשְׁלַח לְבוֹא עֲלֵיהֶם : (ט) כָּל־הַרְרִיחַם נִשְׁפִּיר מַדָּם וְכִר־
 שְׂדֵמוֹתֵיהֶם יִמְלֹאוּ פְּגָרֵי מֵתֵיהֶם כִּי לֹא יַעֲמִדוּ לְפָנֵינוּ וְכָל־הָעַם
 כָּלָה יִכָּלֶה : (י) כִּי כֹה אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֶל־יִפְל
 דְּבָר מִכָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי : (יא) וְאַתָּה אֲכִיּוֹר שְׁכִיר עֲפוּנֵי יַעַן כִּי
 הִתְנַבְּאתָ הַיּוֹם קִבְשָׁתְךָ לֹא תִרְאֶה פָּנָי עַד יוֹם הַנִּקְמִי בְּגִרְשֵׁי
 מִצְרַיִם : (יב) וְהָיָה בְּשׁוּבֵי מַרְדָּךְ אַחֲרֵיהֶם וְנִפְלַת בְּתוֹךְ חַלְלֵיהֶם
 בְּמִדְקָרוֹת חֶרֶב צָבָאֵי : (יג) וְעַתָּה אֲצַוֶּה אֶת־עִבְדֵי לְהִבְיֹאךָ אֶל
 אֶחָד הַמְּקוֹמֹת עַל הַהָרִים אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה שָׁמָּה : (יד) וְאִם תֹּאמַר
 בְּקִבְכָךְ כִּי לֹא־יִפְלוּ תַחַת יָדֵי גַם פְּגִיחָה לֹא־יִפּוֹלוּן כִּי לֹא־תִמּוֹת
 כִּי אִם עֲמַתָּם : (טו) כֹּה דִבַּרְתִּי אֶף־אֲנִי וּדְבַרְכִי לֹא יִשׁוּבוּ רִיקָם :
 (טז) וַיְצִו הַלּוֹפְרָנֶשׁ אֶת־עִבְדָּיו אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּאֵהָרָה לְתוֹשׁ אֶת־
 אֲכִיּוֹר וְלְהִבְיֹאֵהוּ אֶל־בְּתוּל לְתֵת אִתּוֹ בְּיַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (יז) וַיֵּאחָזוּ
 אִתּוֹ וַיּוֹלִיכֵהוּ מִחוּץ לַפְּחָנָה וַיַּעֲלוּהוּ מִן־הָעֵרְבָה אֶל אֶחָד הַהָרִים
 מְקוּם בְּאֵרוֹת מַיִם מִתַּחַת לְבְּתוּל : (יח) וַיְהִי כִּרְאֵת אֲנָשֵׁי הָעִיר
 אֲתָם מֵרֹאשׁ הַהָר וַיֵּצְאוּ מִן־הָעִיר וּקְלָעִים בְּיָדָם וַיִּקְלְעוּ בְּאַבְנֵים
 לְעֵצָרָם מֵעֲלוֹת אֱלֹהֵיהֶם : (יט) וַיִּרְאוּ אֲנָשֵׁי הַלּוֹפְרָנֶשׁ וַיִּרְדּוּ מִן־הַהָר
 וַיֵּאָסְרוּ אֶת־אֲכִיּוֹר בְּחַבְלִים וַיִּשְׁלִיכֵהוּ לְרֵגֶל הַהָר וַיִּשׁוּבוּ לְאֲדוּגֵיהֶם :
 (כ) וַיִּרְדּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלָיו מִן־הָהָר וַיִּפְתְּחוּ אֶת־מַסְרוֹתָיו וַיְבִיאוּהוּ
 הָעִירָה וַיַּעֲמִידוּהוּ לִפְנֵי רֹאשֵׁי הָעִיר :

(כא) וְרֹאשֵׁי בְּתוּל הָיוּ בָּעֵת הַהִיא עוֹזִיָּה בֶן־מִיכָה לְמַטֵּה
 שִׁמְעוֹן וְכַבְרִי בֶן־שֶׁתְּנִיאֵל וְכַרְמִי בֶן־מִלְכִּיאֵל : (כב) וַיִּקְרְאוּ לְכָל
 זִקְנֵי הָעִיר וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל־אֲנָשֵׁי הָעִיר אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף וַיַּעֲמִידוּ
 אֶת־אֲכִיּוֹר בְּקֶרֶב כָּל־הָעָם : (כג) וַיִּשְׁאַלְהוּ עוֹזִיָּה לֵאמֹר מַה־זֹּאת
 וְעַל־מַה־זֹּאת : (כד) וַיִּסְפַּר לָהֶם אֲכִיּוֹר כֹּל אֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּי
 הַלּוֹפְרָנֶשׁ וְאֲנָשֵׁי סוּדוֹ וְאֵת אֲשֶׁר דִּבַּר בְּצֹאֵר שָׂתֵק נֶגֶד כָּל־בְּיַת־
 יִשְׂרָאֵל : (כה) וַיְהִי כְּכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר וַיִּפְּסוּ כָל־הָעָם עַל פְּגִיעָתָם וַיִּתְפַּלְלוּ

אֵל יִי וַיֹּאמְרוּ: (ט) אָנָּה יי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת גְּאוֹן
הָעַם הַלְוֵה וְרַחֵם עַד שִׁפְלַת עַמּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לָהּ הַתְּמַקְדָּשׁ:
(י) וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְרוּ עַל לֵב אֲכִיזֹר וַיִּתְּלֹוּ אֹתוֹ וַעֲזִיזָה אֶסַף אֹתוֹ
אֵל בֵּיתוֹ וַעֲשֵׂה מִשְׁתָּה לּוֹ וְלִזְקֵנֵי הָעָם: (כ) וְכָל הַלְוִיָּהּ הַהוּא
הַתְּפַלְלוּ אֵל יִי לְתֵת לָהֶם יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

ז (א) וַיְהִי מִמַּחְרַת וַיֵּצֵאוּ הַלּוֹפְרָנִישׁ אֶת־אֲנָשֵׁי צְבָאוֹ וְאֶת כָּל־
הַחֵיל אֲשֶׁר בָּא לְעִזְרָתוֹ לְלִבְדֹּד אֶת־מַעֲשֵׂוֹת הַהָרִים וְלַעֲלוֹת
לְקִרְאֵת בְּתוֹל לְמַלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיְהִיו פְּקוּדֵיהֶם מֵאָה
וּשְׁבַעִים אָלֶף אִישׁ רַגְלֵי וּפְרָשִׁים שְׁנַיִם עָשָׂר אָלֶף מִלְּבַד
עָרֵב רַב עַד אֵין מִסְפָּר: (ג) וַיִּסְעוּ בָקָם וַיַּחֲנוּ בַשִּׁפְלָה קְרוֹבָה
לְבֵתוֹז אֵצֶל בְּאֵרוֹת הַמַּיִם וְרוּחַב מַחְנֵיהֶם מִדּוּתָן וְעַד בְּלִמָּה
וְהָאֲרֶךְ מִבְּתוֹל עַד־בְּאֶרֶץ כִּימֹנָה מֹול יוֹדֵעָא: (ד) וַיְהִי כִרְאוֹת בְּגִיר
יִשְׂרָאֵל אֶת הַחֵיל הַנּוֹרָא הַזֶּה וַיִּבְהֻלוּ מְאֹד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו:
(ה) הִנֵּה הָעָם הַזֶּה יִכְסֶה אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וְכָל־הַהָרִים וְהַנְּבָעוֹת
וְהַשִּׁפְלוֹת לֹא יוֹכְרוּ מִלֵּט מִשָּׂאֵם: (ו) וַיַּחֲזְרוּ אִישׁ אִישׁ אֶת־חֲרָבוֹ
וַיְשִׁימוּ אֵשׁ עַד הַמְּגִדָּיִם לְהָאִיר וַיְהִיו כְּצוֹפִים כָּל הַלְוִיָּהּ הַהוּא:
(ז) וַיְהִי מִמַּחְרַת וַיֵּצְאוּ־הַלּוֹפְרָנִישׁ אֶת־כָּל פְּרָשָׁיו לְעִינֵי אֲנָשֵׁי
בְּתוֹל וַיִּלְךְ לְתוֹר אֶת־מְבוֹאֵי הָעִיר: (ח) וַיִּפְגַּע בְּבְאֵרוֹת הַמַּיִם
וַיִּקְחֵם וַיִּשֶׂם עֲלֵיהֶם מִשְׁמֵר מֵאֲנָשֵׁי מַלְחָמָתוֹ וַיֵּשֶׁב אֵל הַמַּחְנֶה:
(ט) וַיִּקְרְבוּ אֲדָוִי גַם נְצִיבֵי אֲדוֹם וּמוֹאָב וַיִּשְׁבִּי חָכָל הַיָּם וַיֹּאמְרוּ:
(י) כִּי יִשְׁמַע אֲדוֹנֵי אֶת־דִּבְרֵי עַבְדֵּי וְהוֹסֵר כָּל־מְכֻשׁוֹר מֵאֲנָשֵׁי
צְבָאוֹ: (יא) לֹא עַל חַגִּית וְרוּמַח יִבְטַחוּ בְּגִי יִשְׂרָאֵל בְּמַלְחָמָה כִּי־
אִם עַל־הַהָרִים הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר הֵם וַיִּשְׁבִּים עֲלֵיהֶם כִּי מִי־יַעֲלֶה
אֲלֵיהֶם עַד רְאִשֵׁי הַצּוּרִים הָהֵם: (יב) וַעֲתָה אֲדוֹנֵי אֵל־תַּעֲרֹךְ
מִעֲרֻכָה לְקִרְאֵתָם וְאִישׁ לֹא יִפֹּל מִפָּנָיו כִּי כָּסֶם יַעֲמִדוּ תַחְתֵּיהֶם וְלֹא
יֵצְאוּ מִן־הַמַּחְנֶה: (יג) בַּק צֹו אֶת־אֲנָשֵׁיךְ לְלִבְדֹּד אֶת־מִימֵי בְּאֵרוֹתָם
אֲשֶׁר יִזְלוּ לָהֶם מִרְגְּלֵי הַהָרִים: (יד) כִּי הַבְּאֵרוֹת הָהֵם יִשְׁקוּ אֶת־
כָּל יִשְׁבֵּי בְּתוֹל וְהָיָה כִּי יִבְלָאוּ מִימֵיהֶם אִז כָּל־הָעָם יִגּוּעַ בְּצִמָּא
אוּ יִתְנוּ אֶת־הָעִיר בְּיָדָנוּ: (טו) וְאִנְחָנוּ נַעֲלָה וְנִירֵשׁ אֶת הַהָרִים
וְהַקְּרוֹבִים לַחֲנוּת עַל הָעִיר לְבִלְיֵצָא אִישׁ מִמֶּנָּה וְכָל יִשְׁבֵּיהָ כָּלָה
יָכֹלוּ

יכלו ברעב עם גשיהם וטפסם : (טו) כי במרס הקרב חרב אליהם
 יפלו בביתם וברחבות העיר ואתה אדוני תנקם בהם על מרים
 ועל ערפם תקשה : (י) ויטב הדבר בעיני היופרגש ובעיני כל
 עבדיו ויעשו כן :

(י"א) ותצא מחנה מואב וחמשת אלפים מבני אשור ויפוצו
 על-פני השפלה לשמר את-עינות המים ואת-בארות בני ישראל :
 (י"ב) ואנשי אדום ומואב עלו על-ההרים ויחנו מנגד לדותן ומהם
 נפוצו נגפה ומזרחה מזר רבלה ער-נהר מכמור קרוב לחושי :
 (י"ג) ומחנה אשור שמו בערבה ויכפו את-כל-הארץ ולרב אהליהם
 ומקניהם אין-מספר : (י"ד) ותצד לבני ישראל מאד מאד ויקראו
 אל יי אלהיהם כי האויבים הקיפו את-כל-העיר מסביב ואין מקום
 להפלט על גפשותם : (י"ה) והמוני אשור לבדם חנו מסביב דרך
 שלשים וארבעה יום עם חיר רגלי רכב ופרשים אשר להם :

(י"ו) והמים היו הלוך והסור לישבי בתול כי אזלו מכל-בור
 וכלי ולא-גותרו להם לרות צמאונם עוד יום אחד וימדו את-המים
 במשורה : (י"ז) והנשים והילדים שכבו עלפי צמא בחוצות
 ובפתחי השערים כי לא-עצרו פח לעמד על-רגליהם : (י"ח) ויתקבצו
 כל-העם מנער ועד זקן אל-עוניה ראש העיר ויקראו בקול גדול
 באוני הזקנים ויאמרו : (י"ט) ישפט יי בנינו וביניכם כי הבאתם
 עלינו את הצרה הזאת יען כי מאנתם לדבר אל-אנשי אשור
 לשלום : (כ) ראו כי עתה אפסה כל-עזרה מפנו ויי הסגירנו בידם
 למות ברעב ובמגפה לעיניהם : (כ"א) תבה קראו להם עוד עתה
 ותנו את העיר ביד הלופרגש ואנשיו לבז אתה : (כ"ב) כי טוב לנו היות
 להם לשלף ולעבדים ונחיה ממותנו בצמא : (כ"ג) ולמה נראה ברע
 אשר ימצא את-נשינו וטפנו כי ימקו לעינינו : (כ"ד) העידונו בכם
 היום את השמים ואת הארץ ואת יי אלהי אבותינו אשר ידו
 קשתה עלינו על-עינינו ועונות אבותינו כי לא-כדת עשיתם לנו
 כיום הזה : (כ"ה) וישאו כל-העם את-קולם ויכפו בכי גדול ויצעקו
 אל יי : (כ"ו) ויקם עוניה ויאמר הרגעו אחי ועמדו עוד חמשת
 ימים אולי יעשה יי חסד לנו ולא לנצח יעזבנו : (כ"ז) והיה כיי-עברו

חמשת

חמשת ימים וכל עזרה נדחה מפני ועשיתי כאשר דברתם ועתה
 לכו לשלום: (ח) וישבו עליהם ואלה המגדלים ואת נשיהם
 ואת טפם שלחו הביתה ותהי צרה גדולה בקרב העיר:

ח (א) ואשה אלמנה היתה בימים ההם בעיר בתול ושמה
 יהודית בת-מררי בן עיז בן-יוסף בן-עוזיאל בן-חלקיהו בן-חנניה
 בן-נדעון בן-רפאל בן-אחיסוב בן-עלי בן אהליאב בן-נתנאל בן-
 שמואל בן-שאתיאל: (ב) ושם בעלה מנשה והוא היה ממשפחתה
 ומבית אביה וימת בימי קציר שעורים: (ג) כי בהיותו בשדה עם
 הקוצרים הפתו השמש ויפל למשכב ויחל וימת בכתול ויקבר
 בשדה בין דותן ובין בלמה: (ד) ותשארה יהודית לבדה ותשב
 בימי אלמנותה שלש שנים וארבעה ירחים: (ה) ותעש לה חדר
 קטן בעלית ביתה ותשב שם חגורת שוק ותצם יום יום בבגדי
 אלמנותה מלבד שפתות יי ומלבד ראשי החדשים ומועדי בגדי-
 ישראל: (ו) והיא היתה יפת-תאר ויפת-מראה ובעלה השאיר
 לה כסף וזהב ועבדים ושפחות וצאן ובהמה ועבדה רבה: (ז) ותלך
 בדרך יי ולא מצא בה איש ערות דבר:

ח (ח) ויהי כשמע יהודית את-דברי העם מתאווננים רע באזני
 עזויה על-דבר המים אשר חסרו להם: (ט) ואת אשר נשבע להם
 עזויה לאמר כי בעוד חמשת ימים תנתן העיר ביד-אשור:
 (י) ותשלח את-אמתה המשלח בכל אשר זה לקרא לעזויה
 ולזקני העיר לכבדו ולכרמי ויבאו אליה: (יא) ותאמר אליהם
 שמעו-נא ראשי בתול לא כן הדבר אשר דברתם היום אלהי-עם
 וכי נשבעתם לתת את-העיר ביד האויב אם יי לא-יעמד לנו בעוד
 חמשת ימים: (יב) מי-אתם ביהתנסו את-יי התחת אלהים אתם
 לשפט בנינו ובין העם: (יג) הן חקרי לב האדם לא תבינו והגיונותיו
 לא-נגלו לכם ואיך תמצאו חקר בורא כל ואת אשר יעין עלינו:
 (יד) אל-נא אחי תרעו ואל תקציפו את-יי: (טו) כי אם לא יושענו
 בימים חמשה היבצר מפניו להצילנו ביום יבחר או לכלותנו לעיני
 צרינו: (טז) לכן אלהי-תנועצו עד-צפוני שדי כי לא כן-אדם הוא
 להקהל או לבא במשפט אתו: (יז) הלא גבע פי אין בנו שקט א-

מִשְׁפָּחָה או עיר אֲשֶׁר לְבָבְכֶם פּוֹנֶה הַיּוֹם מֵעַם יִי אֱלֹהֵינוּ דָּדַקְתְּ
 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ בַּיּוֹם־
 קָדָם וַיִּפְּלּוּ בְּחָרֶב אוֹיְבֵינוּ וַיְהִיו לְבוֹ וּלְמַשְׁפָּה בְּגוֹיִם : (יח) אֲנַחְנוּ
 יָדַעְנוּ כִּלְנוּ כִּי אֵין אֱלֹהִים זִוְלָתוֹ לָכֵן לֹא־דָבָדוּ נִחַל כִּי בּוּז לֹא
 יְבוּז לָנוּ וְלִזְרַעְנוּ : (יט) כִּי אִם־נִלְפָדְנוּ לֹא־יִזְכָּר עוֹד יְהוּדָה וּמִקְדָּשֵׁנוּ
 יִהְיֶה לְבוֹז וַיִּי יִדְרֹשׁ טַמְאָתוֹ מִיָּדְנוּ : (כ) צָרַת אַחֲינוּ וּשְׁבִיַת אֲרָצְנוּ
 וְהַרְסַת נַחֲלָתְנוּ בְּיַד אוֹיְבֵינוּ יִשִּׁיב יִי עַל רֵאשֵׁנוּ בְּאֶרֶץ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
 נַעֲבָד : (כא) כִּי לְבוֹז וְלַחֲרָפָה נִהְיֶה לְכָל אֲשֶׁר יִרְדּוּ בָנוּ : (כב) וְלֹא
 דְּטוֹב־לָנוּ תַחֲשֹׁב שְׁפֹלוּתְנוּ כִּי־אִם לְמַשָּׁל וּלְשִׁנְיָה :

(כג) לָכֵן אַחֵי נְהִינָא לָנֶס מִתְנוּסָס בְּקָרֶב אַחֲינוּ כִּי רוּחַם נִשְׁעַן
 עֲלֵינוּ עַל־בֵּית יִי וְעַל־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ : (כד) וּנְתַנָּה תּוֹדָה
 לְאֱלֹהִים בְּנִסּוֹתוֹ אֲתָנוּ כַּאֲשֶׁר נָסָה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ אֶת־אֲבָרְתָם וְאֶת־
 יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב בְּפָדֵן אֶרֶם בְּשִׁמְרוֹ אֶת־צֹאן לָכֵן אַחֵי אִמּוֹ :
 (כה) כִּי כְמוֹ־בָאֵשׁ בְּחָנֶם יִי לְדַעַת חֲקָרֵי לְבָבְכֶם וְכֵן יִנְסָה אוֹתְנוּ
 לֹא לְבָלוֹת כִּי־אִם לְהוֹכִיחַ אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב :

(כו) וַיַּעַן עֲזֻיָּה וַיֹּאמֶר בְּנִים דְּבָרְיָךְ וְאֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקְשׁ :
 (כז) נָם לֹא מִיּוֹם אוֹ מִיּוֹמִים נוֹדַעַה חֲכַמְתָּךְ כִּי־אִם מִיּוֹם הַיְדֻדָּךְ
 נִפְלְאוֹת בִּישְׁעִירִים וּלְבַבְךָ שָׁלֵם עִם יִי : (כח) אַךְ כִּלְ־הָעַם צַחַח־צָמָא
 נִקְהִלוּ עָלַי וַיִּפְצְרוּ־בִי דַעַשַׁת כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי וְגַם נִשְׁבַּעְנוּ לְהַם
 וְאֶת שְׁבוּעַתְנוּ לֹא נִפָּר : (כט) וְעַתָּה יַעַן כִּי אִשָּׁה יִרְאֵת אֱלֹהִים
 אֶת הַעֲתִירִי אֲלֵי־יִי בַּעֲדֵנוּ וַיִּתֵּן לָנוּ מִמֶּר לְמַדְאוֹת אֶת־בוֹרוֹתֵינוּ מִיּוֹם
 וְלֹא נִגְוַע בַּצָּמָא ז' : (ל) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית שְׁמַעוּנִי אַחֵי הִנֵּה יוֹמְתִי
 לַעֲשׂוֹת דְּבָר אֲשֶׁר לֹא יִסּוּף זְכָרוֹ דְּדוֹר דְּדוֹר : (לא) עֲמַדוּ הַלְיָדָה
 פְּתַח שַׁעַר הָעִיר וְאִנִּי אֵצֵא עִם הָעוֹמְדֵת לִפְנֵי וַיִּי אֱלֹהִים פָּקַד
 יִפְקַד אֶתְנוּ בְיָדִי בְּעוֹד טוֹעֵד אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְמַסּוֹר אֶת־הָעִיר :
 (לב) כִּס אֲלִי־תַחֲקְרוּ לְדַעַת אֶת אֲשֶׁר עִם־לִבִּי כִּי לֹא אֶעֱנֶה אֶתְכֶם
 דְּבָר עַד אֲשֶׁר־אִם־עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר יַעֲצִיתִי לַעֲשׂוֹת : (לג) וַיַּעַן
 עֲזֻיָּה וְזִקְנֵי הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לְכִי לְשָׁלוֹם וַיִּי אֱלֹהִים יִלְךָ לִפְנֵיךְ לַעֲשׂוֹת
 נִקְמָה בְּאוֹיְבֵינוּ : (לד) וַיֵּצֵאוּ מִבֵּיתָהּ וַיִּפְּנוּ לְאַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה :

ס וַיְהִי בַּעַת הַקְּרִיב אֶת־מִנְחַת הָעָרֶב בְּיוֹשְׁלִים וַתִּשָּׂם

יהודית

יהודית את־שָׁקָה על בִּשְׂרָה וּתְזַרְק אֶפְרַעַל רֵאשָׁה וּתְפַל על
 פְּנֵיהָ לִפְנֵי יְיָ וּתְתַחַנֵּן וּתֹאמֶר : (א) אֵל אֱלֹהֵי אָבִי שְׁמְעוּן אֶתְּהָ
 נְתַתְּ חֶרֶב בְּיַדוֹ לְהִנָּקֵם בְּבִגְדֵי־גִבּוֹר על אֲשֶׁר חָלְלוּ אֶת־אֲחוֹתָיו
 הַבְּתוּלָה : (ב) וְעַל־כֵּן הִמַּתָּה שְׂרִייהֶם מִתְּבוֹסָסִים בְּדָם על עַרְשָׁם
 וּפְקַדְתָּ עֵינֵי הַיְשָׁרִים על עֲבֹדֵיהֶם : (ג) רֵאשִׁייהֶם הִוְרַדְתָּ מִכְּמָאֵם
 וּנְשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם נְתַתְּ לְשָׁבִי וּזְבֻזָּה בְּיַד עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּת יַעַן
 כִּי־קָרָאוּ לְךָ לְנָקֵם אֶת נִקְמַת הַרְפָּתָם : (ד) שְׁמַע־נָא גַם־עִתָּה
 אֶת־אֲמַתְךָ הַאֲלֻמָּה : (ה) הֵן קָדָם וְאַחֹר מִיַּדְךָ הִפְּהָ וְעַתָּה הִזְאת
 וְעַתָּה הַעֲתִיד לְךָ נְגִלוֹת כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ יִפְּנֹו וְכִי־תִגְדֹר אִמְרֵי וּיקוּם־
 לְךָ : (ו) וְעַתָּה הַשְׁקִיפָה־נָּא וּרְאֵה אֶת־הַמוֹנֵי אֲשֶׁר הִמַּתְּפָאִרִים
 עַל־רִכְבָּם וְעַל־פְּרִשֵׁיהֶם וּבִטְחֵיהֶם בְּכַח חֵיל הַרְגָלִים אֲשֶׁר לָהֶם :
 (ז) הַנְּשַׁעְנִים עַל־חַנִּית וְחֵץ עַל־קֶשֶׁת וְעַל־קַלְעֵי וְלֹא יִכִּירוּ כִּי אֶתְּהָ
 לְבַדְךָ תִּשְׁבִּית מִדְּחַמּוֹת וַיִּי שְׁמָה : (ח) שְׁבַר־נָא אֶת גְּאוֹן עֵזֶם
 בְּכַחֲךָ הַגְּדוֹל וְנַפְּץ עֲצֻמוֹתֶם בְּזַעַם אַפֶּיךָ : (ט) כִּי־בָאוּ לְחַלֵּל אֶת־
 מִקְדָּשְׁךָ וּלְטַמֵּא אֶת־מִשְׁבֵּן כְּבוֹדְךָ וְהִנְחִין אֶת־קַרְנוֹת מִזְבִּיחֶךָ :
 (י) רְאֵה־נָּא אֶת־נִאֲוָתָם וּשְׁפֹךְ חַמַּתְךָ על קַדְקַדְתָּם הִרְהִב בְּנַפְשֵׁי
 הַרוּחַ אֲשֶׁר לְבִשְׁתָּנֵי : (יא) הֵן מִרְמָה בִּלְשׁוֹנִי לְסַפֵּר עֲצַת עַבְדְּךָ
 אֶל־אֲדוֹנָיו וְעֲצַת אֲדוֹן אֶל־עַבְדָּיו וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹתֶם בְּיַד אִשָּׁה : (יב) הֵן
 לֹא בָרַב הַמוֹן תִּגְבֹּר וְלֹא בְּיַד כְּבִירִים תַּעֲזֹ : (יג) כִּי אֶתְּהָ יְיָ
 פוֹדֶה עַנְוִים וְעִוְזֵי דָלִים זֹקֵף כְּפוּפִים וְסוֹמֵךְ נַפְלִים : (יד) וְעַתָּה
 יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ יִצְרֵר הַיָּמִים וּמִלְּךָ כָּל הַיּוֹצֵרִים
 שְׁמַע דְּקוֹל תַּחֲנִנִי : (טו) תְּהִי־נָא מִלְּתִי לָהֶם לְפוֹקָה לְמוֹקֵשׁ וּלְגָנֹעַ
 עַל־הַרְעֵ אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשֹׂת לָעַם בְּרִיתְךָ וְעַל בֵּית קְדוֹשְׁךָ וְעַל
 הַר־צִיּוֹן נַחֲלַת בְּנֵיךָ : (טז) הִרְאֵה לַעֲיֹנֵי עַמְּךָ וּלְעֵינֵי כָּל־מִשְׁפַּחַת
 הָאָדָמָה כִּי לְךָ יְיָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה וְכִי אֵין צָר זֹלַתִּי אֲדֹהֵינוּ :
 י (א) וַיְהִי כְּכַלּוֹתָהּ לְהִתְחַנֵּן וּתְקַם וּתְקָרָא לְאֲמַתָּהּ וּתְרַד אֶל־
 בֵּיתָהּ אֲשֶׁר יֹשְׁבָה שָׁם בֵּימֵי שְׁבַת וּמוֹעֵד וּתְסַר אֶת־שָׁקָה וְאֶת־
 בְּגָדֵי אֲלֻמָּנוּתָהּ מֵעַלֶיהָ : (ב) וּתְרַחֵץ אֶת בִּשְׂרָהּ בַּיָּמִים וּתְסַךְ
 בַּפֶּשֶׁה בַּשָּׁמֶן וּתִיטֹב אֶת־רֵאשָׁהּ : (ג) וּתְשֵׁם צְנִיפָהּ על רֵאשָׁהּ
 וּתִלְבֵּשׁ בְּגָדֵי חַמוּדוֹת כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה בֵּימֵי מִנְשָׁה בַּעֲלָהּ : (ד) וּתְשֵׁם
 נְעִלִים

נעלים ברגליה וצמידים וסבעות על ידיה וגזמים באזניה ותעד
 כל-עדיה למען מצוא חן בעיני כד-רואיה: (ח) ותקח נאד יין וכד
 שמן ושק קמח ולחם ולחם ותתן לאמתה ותלכנה מול שער
 העיר: (י) ותמצא את-עוניה ואת-הזקנים עמדים בשער: (י) ויהי
 בראתם את תאר פניה ואת בגדיה החמודות וישתוממו עליה
 ויאמרו לה: (ח) יתן יי אלהי אבותינו את-חנה בעיני רואיה וצליה
 את-דרבך לכבוד ישראל וירושלים וישתחוו לוי: (ט) ותאמר
 פתח-לי את-שער העיר לצאת ולעשות כאשר דבנתי אליכם:
 (י) ויצו את השומרים לפתוח את-השער ויעשו-כן: (יא) ותצא
 יהודית עם-אמתה ואנשי העיר הביטו אחריה עד רדתה מן-החור
 אליה שפלה ולא יספו עוד לראותה:

(יב) ויהי בלכתה בשפלה ותפגע בנציבי אשור הראשונים
 וישאלוה ויאמרו לה למי את אי-מזה באת ואנה תלכי: (יג) ותען
 ותאמר עברית אנכי וברחתי כי ראה אנכי את-כל העם נפל
 תחת ידיכם: (יד) ואמרתי אל-הלופרגש שר-צבא אשור
 לדבר אקיו דברי אמת: (טו) והוריתי אתו את-הדרך אשר ילך
 בה לרשת מחר את-כל ארץ ההר ולא יפל מפל-מחנהו איש
 אחד: (טז) ויהי בשמעם את-הדברים האלה וישמו את-עניניהם
 עליה וישתוממו על-יפיה ויאמרו אליה: (יז) הנה הצלת את-
 נפשך פי מחרת לבא אל-אדונינו ועתה באי-נא ונשלחה אנשים
 אתך לחביאך לפניו: (יח) והיה כי תעמדי לפניו אל-תיראי ואמרי-
 לו כאשר עם דבבך ויטיב לך: (יט) ויבחרו מאה איש לשלח
 אתה ואת-אמתה ויביאוה לפני אהל הלופרגש: (כ) ויהי בהודע
 הדבר ויתקצו מפל-המחנה ויקיפוה לראותה במרם תבא האהלה
 וישתאו כלם על-יפיה ועל בגי ישראל: (כא) ויאמרו איש אל-
 אחיו לא-יכון הוא לבוזת את-העם הזה כי נשים יפות להם:
 (כב) אך לא יותר מהם איש כי אם-ישארו והזנו את-כל-הארץ:
 (כג) ויבאו מאנשי הלופרגש וסריסו ויוליכוה פתח האהל: (כד) והוא
 סרוח עוד על-ערשו במכסה ארנמן וזהב מעולפת כל-אבגי יקר
 ויבא לקראתה ולפידים בגד הסריסים להאיר: (כה) ויהי

בעמדה

בְּעֵמְדָה לְפָנָיו וַיִּתְפַּלְאוּ כָלֶם עַל־יָפִי מְרֹאָה וְהִיא נִפְלָה עַל־פְּנֵיהָ
וַתִּשְׁתַּחֲוּ :

יא (א) וַיֵּצְאוּ הַלּוֹפְרֵנֶשׁ לְהִקִּים אֹתָהּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַתְּחַזְּקִי בְּתִי וְאַל
תִּירְאִי : (ב) כִּי לֹא הִרְעוּתִי לְאִישׁ אֲשֶׁר נִשְׂאוּ לְבוֹ לְעַבְדְּךָ אֵת
נְבֻכַדְנֶצַּר אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ : (ג) וְלֹדֵא לְבוֹ חַיִּיתִי בְּעֵינֵי עַמְּךָ
הַיֹּשֵׁב בְּהָרִים כִּי עָתָה לֹא הִרְמוּתִי אֶת־חַרְבִי עֲלֵיהֶם וְעָתָה אֶת־
עֵינֵי מַרְדֵּם יִשְׂאוּ : (ד) וְעָתָה הַגִּידִילִי עַל־מַה בְּרַחַת וּמִדּוּעַ כָּאתָ
אֵלֵינוּ הֲלֹא לְמוֹזֵב לָךְ עָשִׂיתָ זֹאת : (ה) לָכֵן אֶל־תִּירְאִי כִּי לֹא־
תְמוּתִי לֹא־הִלְוִיָּה וְלֹא־דִעוּלָם : (ו) לֹא יִרְעֶלְךָ אִישׁ וְהָיִיתָ אֶף
שְׂמִיחָה כָּכֵל עַבְדֵי מַמְלָךְ : (ז) וַתַּעַן יְהוּדִית וַתֹּאמֶר הַסִּבְתָּ וּשְׁמַע
אֶת־דְּבָרֵי שְׂפָחַתְךָ כִּי לֹא אֶכְזָב וְכִי־תַעֲשֶׂה בְּאֲשֶׁר אֵי עֲצָה יִצְלִיחַ
אֱלֹהִים בְּרַכָּה וְלֹא תַחֲטֹא : (ח) כִּי חַי הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר בְּהַכְמָתוֹ
אֲשֶׁר בָּחַר־בְּךָ לַעֲשֵׂת מִשְׁפָּטִים בְּעַמֵּי הָאָרֶץ אִם לֹא בִידְךָ נִסִּי
הַבְּהֻמוֹת וְהַחַיּוֹת וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם יִסְרוּ לְמִשְׁמַעְתּוֹ וּלְמִשְׁמַעַת כָּל
בְּיָתוֹ : (ט) יִדְעֵנוּ כִּי אִישׁ אֶתָּה אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְהַכְמָתְךָ נוֹדַעַת בְּכָל־
הָאָרֶץ כִּי קָה עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה וְגַם פֶּחַ וְגַבְוִרָה בְּמַלְחָמָה : (י) גַּם
שָׁמַעְנוּ אֶת־אֲשֶׁר הַגִּיד־לָךְ אַכְיֹור כִּי אֶסְפְּהוּ אֹתוֹ אֲנִישׁ בְּתוֹל וְיִסְפֹּר
קָהִם אֶת־כָּל אֲשֶׁר דְּבַר־תְּךָ : (יא) לָכֵן אֲדוֹנֵי הַיָּשָׁר אֶל־תִּשְׁלִיךְ
דְּבָרֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי נְכוֹנִים הֵמָּה : (יב) לֹא יֵאָנֹה לְעַמְּנוּ כֹּל רַע וְכִי־
כְּלֵי וַיִּצַר עֲלֵיהֶם לֹא־יִצְלַח אִם לֹא־תַחֲטֹאוּ לְאֱלֹהֵיהֶם : (יג) וְעָתָה
פְּנִיתוּם לְרִיק כַּחַךְ דַּע כִּי הַמָּוֶת בְּעַקְבָּם וּבְחַבְלֵי חַטָּאתָם יִתְמַכּוּ :
(יד) כִּי יִכְעִסוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וּמַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא יַעֲשׂוּ יִהְיוּ בְלִבְבָם :
(טו) הֵן אֶפְסָה לָהֶם כָּל־צָדָה וּמִים אֵין לָהֶם לְשִׁמּוֹת וְעָתָה הֵם
חֹשְׁבִים לְשַׁלַּח יָד בְּכָל בְּהֵמָה וּלְאָכֵל כָּל־דְּבַר אֲשֶׁר לֹא־יֵאָכֵל :
(טז) גַּם שָׁלְחוּ מִלְּאָכִים לְזִקְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וַיִּבְקְשׂוּ מֵהֶם לִתֵּת לָמוֹ יָד
לְאָכֵל אֶת־רֵאשִׁית פְּרֵי הָאָדָמָה וּמַעֲשְׂרוֹת תִּירוּשׁ וַיִּזְהַר אֲשֶׁר
קוֹדֵשׁ הֵם לְכַהֲנִים בִּירוּשָׁלַיִם הַמְּשֻׁרְתִים אֶת־פְּנֵי יְיָ : (יז) וְאֲשֶׁר
צִוּוּ עֲלֵיהֶם לְבַד־תַּעֲבֹבוּ יָד וְגַם יִשְׁבִּי יְרוּשָׁלַיִם עֲשׂוּ כֵן : (יח) וְהָיָה
כִּי יַחֲטֹאוּ וַיַּעֲבְרוּ אֶת־מִצְוֹת יְיָ וַנִּתְּנוּ בִידְךָ לְבַדְתֶּם כָּלָה וַנִּחַלְצָה
בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה : (יט) וְאֵי שְׂפָחַתְךָ כִּי־יִדְעֵתִי זֹאת נִמְלֶטְתִּי וְיִזְ

שְׁלַחְנִי

שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֵתֶּךָ דְּבַר אֲשֶׁר תְּהוּם כָּל־הָאָרֶץ עָלָיו : (ב) אִמְנָם
 אַף כִּי־בָאתִי אֵלֶיךָ עִתָּה אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יִרְאֶה וְאֶת־חַקּוֹתָיו
 אֲשַׁמֵּר יוֹמָם וּלְיָלֵה : (ג) וְאֲנִי אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ לְתַתִּי לְצִאת כָּר לִדְהַ
 וְלִקְדָה מִן־הַמַּחְנֶה אֶל־הָעֶרְבָה דְּהַשְׁתַּחֲוֹת לִי : (ד) וְהָיָה כִּי־יִגְדֶה־
 לִי עַת פִּשְׁעָם וּבָאתִי וְהִגַּדְתִּי־ךָ וְיִצְאָתָ עִם כָּל־הַמַּחְנֶה וְלֹא
 יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנַי : (ה) וְאֶנְחָךְ דְּרָךְ אָרֶץ יְהוּדָה עַ־ בְּאֶף יְרוּשָׁלַיִם
 וְאֵת כִּסְאֶךָ אֲקִים בְּקֶרֶב הָעִיר : (ו) וְלִכְדֶּתָ אֶת־כָּל הָעָם כְּצֹאן
 אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוּעָה וְלֹא יִחַרְצֵן לָךְ בְּלֵב לְשׁוֹנוֹ : (ז) אֵלֶּה הַדְּבָרִים
 אֲשֶׁר נֹדַעְו לִי וְאֲנִי בָאתִי דְּחַגִּיד לָךְ :

(ח) וַיִּיטְבוּ דְבָרֶיהָ בְּעֵינַי הַלּוֹפְרָגִשׁ וּבְעֵינַי עֲבָדָיו וַיִּתְמַהוּ עַל־
 שֹׁכֵל מְלִיָּה וַיֹּאמְרוּ : (ט) אֲכֵן אֵין כְּמוֹתָ אִשָּׁה מְקַצֶּה הָאָרֶץ וְעַד
 קִצָּה נִם בְּחֻכְמָה וְנִם כִּיּוֹפִי : (י) וַיֹּאמֶר הַלּוֹפְרָגִשׁ מֵאֵת יְיָ הֵיחָה
 זֹאת כִּי שְׁחַדָּה לְפָנַי הָעָם לְתַת כַּח בְּיַדִּי לְאֲבֹד וְלְהַשְׁחִית אֶת־אֹיְבָיו
 אֲדוּנִי : (יא) הִנֵּה יַפֵּת תֹּאֵר וְאִשֶּׁת שֹׁכֵר אֵת וְכִי תַעֲשֵׂי כַּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ
 וְהָיָה יְיָ לִי לְאֱלֹהִים : (יב) וְאֵת תִּשְׁבֵּי בֵית הַמֶּלֶךְ וְשֹׁמְדֵי יְהוּדָה בְּכָל
 הָאָרֶץ :

יב (א) וַיֵּצֵא לְהַבִּיאָהּ בַּחֲדָר מִשְׁמֶרֶת כְּלֵי כֶסֶף לְשִׁבְתָ שָׁם וּלְתַת
 לָהּ לְאָכֵל וּלְשִׁתוֹת מֵעַל שְׁחַתְנוֹ : (ב) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אֶל־נָא אֲדוּנִי
 כִּי אִם אֲכַר מַלְחָמָה וְחַמָּאתִי לְאֱלֹהִים הִנֵּה הִבָּאתִי אֶת־דְּחַמִּי
 אֵתִי : (ג) וַיֹּאמֶר הַלּוֹפְרָגִשׁ וְאִם כְּלִיתָ לְאָכֵל אֵת אֲשֶׁר בְּיַדְךָ מֵאֵין
 תִּקְחִי כִּי אֵין אִישׁ מֵעַמְּךָ אֲתֵנוּ בַּמַּחְנֶה : (ד) וַתַּעַן יְהוּדִית וַתֹּאמֶר
 חַי גַּפְשֶׁךָ אֲדוּנִי אִם לֹא יִבְצַע יְיָ אֶת־מַעֲשָׂהוּ בְּמֶרְס כְּלִיתִי לְאָכֵל
 אֶת־אֲשֶׁר בְּיַדִּי : (ה) וַיְבִיאוּ אֲנָשֵׁי הַלּוֹפְרָגִשׁ אֶתֶּה חֲדָרָה וַתִּשְׁכַּב
 וַתִּישֵׁן עַד תְּצִי תְלִילָה : (ו) וַתִּקֶּם וַתִּשְׁלַח אֶל הַלּוֹפְרָגִשׁ לְצוֹת אֶת־
 אֲנָשָׁיו לְתַתָּה לְצִאתָ עִם אֲמָתָה מִחוּץ לַמַּחְנֶה דְּהַשְׁתַּחֲוֹת לִי :
 (ז) וַיֵּצֵא אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר אֵל תַּעֲצְרוּ אֶתֶּה לְצִאתָ וַתִּשְׁכַּב שְׁדִשֶׁת
 יָמִים בַּמַּחְנֶה : (ח) וַתִּצָּא כָּל דְּלִילָה וּלְיָלֵה אֶל הָעֶרְבָה אֲשֶׁר לְפָנַי בְּתוֹל
 וַתַּרְחֵץ וַתִּתְפַּלֵּל אֵל יְיָ דְּהַצְלִים דְּרַכָּהּ וּלְפָדוֹת אֶת־עַמָּהּ וְאַחֲרֵיהֶם
 כֵּן שָׁכָה הָאֵחָלָה וַתִּצָּם עַד הָעֶרֶב :

(ט) וַהֲיָ בַיּוֹם הַרְבִּיעִי וַיַּעַשׂ הַלּוֹפְרָגִשׁ מִשְׁתָּה לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ וְאֵל
 פְּקִיד

פְּקִידֵי הַצָּבָא לֹא־תִקְרָא וַיֹּאמֶר אֶל בְּנוֹא סְרִיסוֹ לֵאמֹר: (י) לְךָ־נָא
 אֵד הָאִשָּׁה הָעֵבְרִיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ וּפְתַח אֶתָּה לְבֹא אֶל־הַמְּשֻׁתָּה
 אֲשֶׁר עָשִׂיתִי: (יא) כִּי חֲרָפָה הִיא לָנוּ לְשֹׁבֵת עִם־אִשָּׁה יָפָה מִבְּלִי
 דַּעַת אִישׁ אֶתָּה הֲלֹא נְהִיָּה לְשֹׁחֵק בְּעֵינֶיהָ: (יב) וַיֵּצֵא בְּנוֹא מֵאֵת
 פְּנֵי הוֹלְפָרְגִישׁ וַיִּבֹא אֶלֶיהָ וַיֹּאמֶר: (יג) הֲיָפָה בְּנָשִׁים אֲר־נָא תִמְנְעֵי
 מִבֹּא אֶל־אֲדוֹנֵי כָּאֵכֶל וְלִשְׁתּוֹת עִמּוֹ וְלְהִיטִיב אֶת־לִבְכֶּךָ: (יד) כִּי
 לְכַבְּדְךָ הוּא מִבְּקִשׁ כְּאֵחֵת הַשָּׂרוֹת אֲשֶׁר בְּבֵית נְבוּכַדְנֶצַּר:
 (טו) וַתַּעַן יְהוּדִית וַתֹּאמֶר מִי אֲנֹכִי לְמִרוֹת אֶת־פִּי אֲדוֹנֵי אֶת־הַטּוֹב
 בְּעֵינָיו אֲעֲשֶׂה וְהִנֵּה לִי לְכָבוֹד וְלִתְפָאֶרֶת עַד־יוֹם מוֹתִי: (טז) וַתִּקַּם
 וַתִּלְבַּשׁ אֶת־בְּגָדֵיהָ הַחֲמֹדוֹת וַתִּשֶׂם כָּל עֲדִיָּה עָלֶיהָ וַתֵּלֶךְ:
 (יז) וְאִמְתָּהּ הִלְכָה לִפְנֵיהָ לִפְרוֹשׁ אֶת־הַפָּרִים אֲשֶׁר נָתַן לָהּ בְּנוֹא
 לְשֹׁבֵת עָלֵיהֶם: (יח) וַיְהִי בְשֹׁבְתָהּ וַתִּבְעַר־בוֹ אִשׁ הַתְּאֵוָה וַנִּפְשׁוּ
 שְׂוִקְקָה כִּי חִשְׁק־בָּהּ מִיּוֹם בָּאָה אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֶלֶיהָ שְׂתִי־
 נָא בְּתִי וְהִיטִיבִי לְךָ: (יט) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אֲשַׁתָּה כַּדְּבַרְךָ כִּי
 מִיּוֹם הַיְלָדִי לֹא־נִכְבַּדְתִּי כְּזֹאת וַתֹּאכַל וַתִּשְׁתֵּן אֶת אֲשֶׁר הִכִּינָה־
 לָהּ אִמְתָּהּ: (כ) וַיִּשְׂמַח הוֹלְפָרְגִישׁ לִקְרֹאתָהּ וְהוּא שׂוֹתָה שְׂכוֹר
 כְּאֲשֶׁר לֹא־שָׁתָה כְּדִימִיו:

יג (א) וַיְהִי בְּאִישׁוֹן לִילָהּ וַיִּפְּנוּ עֵבְדָיו אִישׁ אִישׁ לְאַהֲלוֹ וְלַחֲדָר
 מִשְׁכָּבוֹ: (ב) כִּי עֹפִים הָיוּ מְרַב הַמְּשֻׁתָּה וּבְנוֹא סָגַר אֶת־הַדְּלֶת
 מֵאֲחֵרָיו וַיֵּצֵא: (ג) וַתִּשְׁאָר יְהוּדִית לְבַדָּהּ בְּאֵהֶל עִם־הוֹלְפָרְגִישׁ וְהוּא
 שְׂכוֹר מִיּוֹן וַיִּפֹּל עַל מַסְתּוֹ וַיִּרְדָּם: (ד) וַתֹּאמֶר יְהוּדִית אֶל אִמְתָּהּ
 שְׂבִי־לְךָ פֹה מַחוּץ דָּאֵהֶל עַד בֹּאִי אֵלַיךָ לְצֵאת וְלִהְתַּפְּקֵל כְּאֲשֶׁר
 הִסְבַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת: (ה) וְגַם לְבְנוֹא אָמְרָה כִּי תֵצֵא נִס־הַלְיָהּ:
 (ו) וַיְהִי כִי־יֵצֵאוּ כֻלָּם וְלֹא נִשְׁאָר אִישׁ בְּאֵהֶל לְמַקְטָן וְעַד גְּדוֹל
 וַתִּגַּשׁ אֶל הַמַּסָּה אֲשֶׁר הוּא שָׁכַב עָלֶיהָ וַתִּתְפַּלֵּל בְּדָבָר וַתֹּאמֶר:
 (ז) אֵל אֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּיָדְךָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה הַבְּטֻחָה־נָא וַרְאֵה אֶת־
 מַעֲשֵׂה יָדַי שְׁפַחְתְּךָ דְּהָרִם קַרְן יְרוּשָׁלַיִם: (ח) הִנֵּה מְרַבָּה עַת
 פְּדוֹת עִם־גַּחְקֶתְךָ כִּי תוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ דְּתַת נִקְמָה בְּגוֹיִם אֲשֶׁר
 קָמוּ עָלֵינוּ: (ט) וַתִּגַּשׁ אֶל הַעַמּוּד אֲשֶׁר בְּרֹאשׁ הַמַּסָּה וַתִּקַּח אֶת־
 חֶרֶב הוֹלְפָרְגִישׁ מֵעַלְיוֹ: (י) וַתִּשְׁלַח אֶת־יָדָהּ וַתִּקְחֶהּ וַתְּצִיצַת רֹאשׁוֹ
 וַתֹּאמֶר

ותאמר יי אלהים חזקני נא ואמציני אך הפעם (א) ותקח בחזקה פעמים על צוארו ותכרת את ראשו ותגד נבלתו מעל המטה ותקח היריעה מעל העמוד ותצא: (ב) ותתן את ראש הלופרנש לאמתה ותצוה לתתו אל השק: (ג) ותצאן שתיהן מן המחנה בדרךן לצאת להתפלל ותעברנה את הערבת ותעלינה ההרה ותבאנה לפני שערי בתוג: (ד) ותקרא יהודית מרחוק אל שמרי השער לאמר (ה) פתחו פתח לי את השער כי יי אלהינו אתנו לתראות לישראל את ידו ולצריו את זרועו כאשר החל לעשת ביום הזה:

(ו) ויהי כשמע אנשי העיר את קולה ויגהרו אל פתח השער ויקראו לזקני העיר: (ז) וקמן וגדול התאספו לראתה כי כפלא היתה בעיניהם ויפתחו את השער ויאספה העירה: (ח) וידיקו אש להאיר וכי העם הקיפו אתה מסביב: (ט) ותשא יהודית את קולה ותאמר: (י) הודו ליי והללו לשמו כי לא הסיר חסדו מעד בית ישראל ומחץ פאת צרינו בידי הגילה: (יא) ותקח את ראש הלופרנש מן השק ובראהו את העם ותאמר: (בב) הגה זה ראש הלופרנש שר צבא אשור וזאת היריעה אשר שכב אחריה והוא שבור ובגד אשה הגנו אלהים: (בג) חי יי אשר הצליח דרכי כי רק במראי המייתי את לבבו וידו לא ינגעה בי לרעה: (כד) ויחרד כל העם על המראה ויקדו וישתחוו ליי: (כה) ויאמרו ברוך יי אשר מגן צרנו בידנו ביום הזה: (כו) ועוויה אמר אל יהודית ברוכה את בתי ליי אל עליון וברוך מעמד מפל בגות הארץ: (כז) ברוך יי אלהים עשה שמים וארץ אשר ידו היתה אתך לכרת ראש שנאנו: (כח) לא ישבח חסדך לנצח מלבב כדמתללים חסדי יי: (כט) ויי יזכר אתך למוכה כי בנפשך פדית את עמו מיד מבקשי נפשם וברכה תמים עם יי: (ל) ויאמר כל העם אמן ואמן:

יד (א) ותאמר יהודית אל זקני העיר שמעוני אחי קחו את ראש הנה והזקיעו אתו עיראש החמה: (ב) והיה באור הבקר והשמש יצא על הארץ ויצאתם כלכם חגורים מן העיר ושרי החיל בראשכם כמו לרדת מן החר אל מחנה אשור אך ירד אל תכדו:

(ג) וְהָיָה כִּי-יֵרְאוּ אֲנָשֵׁי אֲשׁוּר יַחְגְּרוּ אֶת-חַרְבָּם וַיִּרְצוּ אֶל-הַמַּחֲנֶה לְהַעִיר אֶת-שָׂרֵיהֶם מִשֵּׁנָתָם: (ד) וְכִי יָבֹאוּ שָׂרֵי הַצָּבָא אֶל אֹהֶל הַלּוֹפְרָנֶשׁ וַיִּמְצְאוּהוּ מֵת יְמוֹג לֶבֶם בְּקֶרֶבם וַיָּנוּסוּ לְפָנֵיהֶם: (ה) אִזְ תִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אַפְיָקֵי הָאָרֶץ וְהִפְיִתֶם אֹתָם לְפָנֵי-חָרֹב: (ו) אַךְ בְּמָרָם תַּעֲשׂוּ זֹאת קְרָאוּ-לִי לְאֲכֹיֹר הַעֲמוּנִי לְמַעַן יֵרְאֶה בְּעֵינָיו אֶת-מַחֲרָף יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁלַחוּ לְשַׁחֲתֵנוּ: (ז) וַיְהִי כִּי הִבִּיאוּ אֹתוֹ מִבֵּית עֻזִּיהָ וַיֵּרָא אֶת-יְרֵאֵשׁ הַלּוֹפְרָנֶשׁ בְּיַד אִישׁ מִן-הַנְּצֻבִים וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו וַיִּתְעַלֶּף: (ח) וַיְהִי כִּי הִקְיִמוּהוּ וַרְחוּוּ שָׁב אֵלָיו וַיִּפֹּל שֵׁנִית לְרַגְלָי יְהוּדִית וַיֹּאמֶר: (ט) בְּרוּכָה אַתְּ בְּכָל-יְמֵי יְהוּדָה וּבְכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת-שִׁמְעֶךָ: (י) וְעַתָּה סִפְרִינָא לִי אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ בְּיָמַי שִׁבְתֶּךָ עִמָּהֶם: (יא) וְתִסְפְּרֵלוּ יְהוּדִית אֶת-כָּל הַנְּעֻשָׁה מִיּוֹם צִאתָהּ עַד עַתָּה בְּדַבְּרָה אֵלָיו: (יב) וַיִּשְׁמַע הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת-קוֹלָם וַיִּרְנוּ בְּקֶרֶב כָּל הָעִיר: (יג) וַיֵּרָא אֲכֹיֹר אֶת-אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ לְיִשְׂרָאֵל וַיֵּאֱמֶן בְּיָי וַיִּמַּל אֶת-בְּשׂוֹר עֶרְקָתוֹ וַיָּבֵא בְּקֶהֱל יִשְׂרָאֵל הוּא וַיִּרְעוּ אַחֲרָיו עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

(יד) וַיְהִי בַּאֲשֶׁמּוֹרֶת הַבֶּקֶר וַיּוֹקִיעוּ אֶת-יְרֵאֵשׁ הַלּוֹפְרָנֶשׁ עַל הַחֹמָה וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת-חַרְבּוֹ וַיִּצְאוּ מִן הָעִיר אֶל מוֹרֵד הַחֵר: (טו) וַיֵּרְאוּ אֲנָשֵׁי אֲשׁוּר וַיִּגִּידוּ לְפִקְדֵיהֶם וְהַפְּקִידִים קְרָאוּ לְכָל-יְרֵאֵשֵׁי הַצָּבָא וַיָּקֻכוּ אֶל-אֹהֶל הַלּוֹפְרָנֶשׁ: (טז) וַיֹּאמְרוּ לְבֶן-מִשְׁק בֵּיתוֹ מַהֵר וְהַעֵר אֶת-אֲדוֹנָיו כִּי הָעֵבְרִים הֵאֱלָה עָרְבוּ אֶת-לֶבָם לְרַדֹּת לְקְרָאתָנוּ וְעַתָּה נִבְרָם כְּאִישׁ אֶחָד: (יז) וַיִּגַּשׁ בְּנוֹא אֶל-דִּדְתָה הָאֵהָר וַיִּדְפַּק כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ הִגָּה יְהוּדִית עִמּוֹ בְּחֹדֶר: (יח) וַיֵּרָא כִּי אֵין קוֹד וְאֵין קָשָׁב וַיִּפְתַּח הַדִּלְתָה וַיָּבֵא הַחֹדֶרָה: (יט) וַיְהִי כִּי-סָר לְרֵאוֹת וַיִּמְצְאוּהוּ מֵת עַל-קֶרֶע הָאֹהֶל וַרְאֵשׁוֹ כְּרוּת וַיִּזְעַק וַעֲקָה גְדוּלָה וּמָרָה וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו: (כ) וַיָּבֵא בְּחֹדֶר יְהוּדִית לְרֵאוֹת וַאֲיִנְגָה וַיִּרְץ אֶף הָעָם חַחוּצָה וַיִּקְרָא: (כא) הִגָּה הָעֵבְרִים הָאֵלָה הַתַּלְתָּ הַתְּלוּ בָנוּ וְאִשָּׁה עֵבְרִית אַחַת נָתְנָה אֶת-כָּל-בֵּית נְבוּכַדְנֶצַּר לְשִׁמְעָה: (כב) חָגָה הַלּוֹפְרָנֶשׁ נָפַל מֵת אַרְצָה וַרְאֵשׁוֹ אֵין: (כג) וַיִּשְׁמְעוּ שָׂרֵי אֲשׁוּר וַיִּקְרְעוּ אֶת-בְּגָדֵיהֶם וּלְבָם חָרַד: (כד) וַיְהִי קוֹל הַמַּלְתָּ גְדוּלָה בְּכָל הַמַּחֲנֶה וַיַּעַר עַד-לֵב הַשָּׁמַיִם:

מזו (א) וגם האנשים אשר היו עוד באהליהם שמעו את־הדבר ותפעם רוחם וימת לבם בקרבם: (ב) וירצו נבוכים הנה והנה בקר ובשפלה ולא ידעו איש את־אחיו והחונים על החרים מפניב לבתול נסו לנפשם כי אנשי ישראל בערפם: (ג) ועווה שלח מצאבים לכל־ערי ישראל הנקורבים להודיעם את־כף אשר געשה ולצות עליהם לרדף אחרי אויביהם ולכדותם: (ד) ויהי כשמעם ויקומו כלם ויפלו עליהם וירדפום עד חזקה: (ה) וגם ישבי ירושלים ונגלעד והגלדי וכל ישבי ההר בשמעם את־הדבר נקהלו ויבו בהם מכה רבה וידלקו אחריהם עד־גבולי דמשק: (ו) והנותרים בבתור יצאו וישמו את־מחנה אשר וימצאו שלל רב מאד: (ז) ויהי כִּי־ישבו בני־ישראל מן־המלחמה ויקחו את־יתר הפליטה ואת־המלוכות אשר בכל הערים והחות בקר ובשפלה ויאספו שלל עד־אין־מספר:

(ח) ויבא יהויקים הבחן הגדול וקני בני־ישראל מירושלים לראת את־כל־הטוב אשר עשה יי־ישראל וישחר את־פני־יהודית ולברכה: (ט) ויהי בבאם אליה ויהללו ויברכו אתה פה אחד ויאמרו אליה: (י) צבית תפארת ירושלים את גברת ישראל וצפירת תפארה לכל־עמנו: (יא) כי גדולות פעלת בגיה לטובת עמך ישראל ורוח אלהים צלחה עליך: (יב) ברוכה את ליי לדור רדור ויאמר כל העם אמן:

(יג) והעם מקבצים עוד את־השלל ויהיו שלשים יום מאמפים אותו: (יד) ויהנו ליהודית את־אהל הלזפרגש ואת־כל־כלי־כסף ואת־מפתו ואת־כל־כלי־ביתו ותשם בענלות ועל־הפדרים: (טו) וכל־נשי־בני־ישראל אשר באו לראתה יצאו לקראתה בשירים ובמחלות לתללה ולברכה: (טז) ותקח יהודית ענפי זיתים ותחבקם לנשים אשר אתה ותעשינה מהם עמרות לראשה וקראש רעותה: (יז) ותלך במחול לפני הנשים וכל אנשי ישראל חנוני חרב ועמוני ענפים תלכו אחריהן הלכים והגנים בשירים ובקמירות:

מזו (א) ותשר יהודית את־השירה הזאת לעד בבני ישראל

וכל

וְכָל הָעָם עִנּוּ אַחֲרֶיהָ :

(ב) פָּצְחוּ רִנָּה לְאֵלוֹהַּ וּתְנֹנוּ תָהָ. וּמְרִדְלוּ בְּנִבְלָה וּכְנֹדָה . הַדּוּד
 לִי קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ : (ג) יִי אֲדֹנָיִנוּ מִשְׁבִּית קְרָבוֹת . בְּקָרֵב עָרְיוּ תְכִין
 תַּחְנוּת . וּמִכְפִּימוּ הַיָּצִיר שֶׁפָּתַח עִמּוֹ : (ד) מְהֵרֵי צָפוֹן יָרֵד אֲשׁוּר .
 הַמִּזְנֵי חָלְיוֹ עַד־אֵין מִסְפָּר . גְּבוּרָיו הוֹכִישׁוּ נְחָלֵי מַיִם . פָּרְשִׁיו
 כִּסּוּ הַר וּבִקְעָה : (ה) אָמַר צוּרֵר אֲצִית אֲרָצִים . מִכְּחַר בַּחֲזוֹרֵיהֶם
 תֵּאבֵל חֲרָבֵי . עוֹלָל וַיִּזְנֵק אֲנַפֵּץ אֲרָצָה . עֲלָמוֹת וּבַתּוֹלוֹת אָקַח
 מִלְּקוּחַ : (ו) לֹא־יַעֲזֵץ בְּכָה קִנְיַת שְׂדֵי . בְּיַד אִשָּׁה רָעָץ קָמְיוֹ :
 (ז) לֹא־נָפַל אֲדִיר בְּיַד כְּבִיר . לֹא־פָּנְעוּ אִישׁ רוּם־קוֹמָה . בַּת־
 מְרִירֵי הַרְגָתָהוּ . בִּיפֵי מְרֵאָה נָפַל שְׂדוּד : (ח) שְׁמֵלַת אֲבָל פֶּשְׁטָה .
 לְהַקִּים אֲמִלְלֵי יִשְׂרָאֵל : (ט) סָכָה פָּנִיהַ תְּמֻרוּקִים . שְׁעָרָה הַעֲמֵתָה
 בְּשִׁבְכָה . וּתְלַבֵּשׁ בּוּץ דְּעַקְבוֹ : (י) עֵינָיו עוֹרָה בְּנִעְלִיהָ .
 וּתְלַבֵּשׁ בִּיפִיָּה לְבָבוֹ . וּבְשִׁרְחַח קָצְצָה רֵאשׁוֹ : (יא) פָּרַם חָרַד עַל
 רוּחָה . וּמְדֵי רִגְזוּ עַל פָּחָה . וּחֲלוּשֵׁי עַמִּי הִרְעִי תְרוּעָה : (יב) נִעְרִים
 וְעַלְמוֹת כְּלִיֹּתֶם דָּקְרוּ . וּחֲרָבִים הִפִּיעָה חֲלָלִים בְּנוֹסִם . בַּחֲרָב עִם
 שְׂדֵי נָפְלוּ כְלָמוֹ : (יג) אֲשִׁירָה לִי כִי גָאָה גָאָה . נֶאֱדָר בְּפֶתַח וּנְאָדָר
 בְּגִבּוֹרָה : (יד) לוֹ יִכְרַע כָּל־בָּרֶךְ . הוּא צִנְהָ וַיַּעֲמֹד . שְׁלַח רוּחוֹ
 וַיְהִי . מִי נִגְדָּו יָקוּם יִתְצַב : (טו) הָרִים וּגְהָרִים מִפָּנָיו יִרְעִשׁוּן . צוּרִים
 וּכְפִים כְּהוֹנֵג יִמְסוּן . וּלְיֹדְעָיו יִמְשֹׁךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים : (טז) לֹא בַעֲזוֹלוֹת
 מַחִים וּחֲלָב מְרִיאִים אֵךְ בִּירְאֵת יִי יִרְצָה אִישׁ : (יז) אוּי־לֶךְ גּוֹי־נִבְלָה .
 כִּי־תַעֲשֶׂק אֶת־עַמִּי . גְּמוּלָהּ יִשְׁלֵם . כִּי יִבְקַע יוֹם־נִקְם : (יח) בְּשִׁרְךָ
 יִנְעַע בְּחֲרוּר . וּכְלִיֹּתֶיךָ תֵּאבֵר רַמָּה . וְנִצַּח עֵינֶיךָ יִדְמַעוּן :

(יט) וַיְהִי כִּבְאֵם יְרוּשָׁלַיִם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לִי וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיִּקְרִיבוּ עֹלוֹת
 וּזְבָחִים כַּאֲשֶׁר נִדְרוּ : (כ) וַיְהוּדִית לָקַחָה כָּל־כִּפְיֵי הַלֹּוּפְרָנֵשׁ אֲשֶׁר
 נָתְנוּ לָהּ וְאֵת־יְרִיעַת מַסָּתוֹ וּתְחַרִּימֶם לִי : (כא) וַיִּשְׁמַחוּ כָל־הָעָם
 לִפְנֵי יִי בִירוּשָׁכִים שֶׁרָשָׁה חֲדָשִׁים וַיְהוּדִית עִמָּהֶם : (כב) וְאַחֲרָיִ־
 כֵּן פָּנָה כָל־הָעָם אִישׁ אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיְהוּדִית שָׁבָה אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּגְדַּל
 שְׁמָהּ כַּכֶּה־הָאָרֶץ : (כג) וְרָבִים הָיוּ הַמְּבַקְשִׁים אֶתָּה לְאִשָּׁה וְתִמְאֵן
 וְלֹא הָיְתָה עוֹד לְאִישׁ אַחֲרֵי מוֹת מְנַשֶּׁה בַעֲלָהּ : (כד) וַתִּשָּׁב בְּבֵיתָהּ
 עַד עַתָּה וּקְנָתָה וַיְהִי שְׁנֵי חֲמִישֵׁי חֲמִישׁ שָׁנִים וּמֵאֵת שָׁנָה : (כה) וְאֵת־

אמתה

אֲמַתָּה שְׁלַחָה לַחֲפָשִׁי וְתָמַת בְּבַתּוּל וְתִקְבֵר בְּקִבְר מְנַשָּׁה בְּעֵלְיָה :
 (ט) וַיִּכְבְּדוּ אֹתָהּ כְּלִי-יִשְׂרָאֵל שְׂכַעַת יָמִים וַתַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר-
 קָדָה לְגִלְיָתָהּ וּלְגִלְיָהּ אִישָׁהּ : (י) וְחָרַב לֹא-עָקְרָה עוֹד בְּאַרְצָךְ כָּל-
 יְמֵי-חַיֶּיךָ וְגַם שָׁנִים רַבּוֹת אַחֲרֵי מוֹתָה :

יהושע בן סירא

א (א) הַחֲכֵמָה מֵאֵת יי היא וְעַמּוֹ תִשְׁכַּן לְנֶצַח : (ב) מִי-מָנָה
 חוֹל הַיָּם וְנִמְכָּי הַמַּטֵּר וּמִי-שָׁם צָבָא לִימֵי תַבַּי : (ג) מִי מַדְד גְּבֵהָ
 שָׁמַיִם וְרִמַּח הָאָרֶץ וְעַמֵּק הַיָּם וּמִי-חָקַר חֲכֵמַת שְׂדֵי : (ד) הַחֲכֵמָה
 בְּמַרְם כָּל-דְּבָר וְהַתְּבוּנָה מִקִּדְּם וּמִי-תַבַּל : (ה) עֲדוּת יי מְקוֹר חֲכֵמָה
 וּמִצּוֹתָיו הֵם אֲרֻחוֹתֶיהָ : (ו) לְמִי נִגְדוּ שְׂרָשֵׁי הַחֲכֵמָה וּמִי-יָבִין עַמְקֵי
 מִזּוֹתֶיהָ : (ז) תּוֹרַת הַחֲכֵמָה לְמִי נוֹדְעָה וּמִי-יִחְקַר מִצְּפוּנֵי דְרָכֶיהָ :
 (ח) הָאֶחָד הַמְּלִיךְ הָאֲדִיר וְהַנּוֹרָא הִישָׁב עַל פְּסָאוֹ : (ט) הוּא בְּרָאָה
 הוּא דָּאָה וַיִּסְפְּרָה : (י) עַל כָּל יְצוּרָיו שִׁפְכָה בְּכָל-בֶּשֶׂר נִמְעָה
 בְּחַסְדּוֹ וּפְלֵג אֹתָהּ לִירְאָיו : (יא) יִרְאֵת יי כְּבוֹד וְהִדְר שְׂמִיחָה וְעַמְרַת
 תַּפְאֲרַת : (יב) יִרְאֵת יי תִּשְׁמַח לֵב בְּנִתְיֹבוֹתֶיהָ שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה וְאֶרֶךְ
 יָמִים : (יג) יִרְאֵת יי יִרְאָה טוֹב בְּאַחֲרִיתוֹ וּבַיּוֹם מוֹתוֹ יִמְצָא חֶסֶד :
 (יד) רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאֵת יי בְּקִמּוֹן אִמָּם נוֹלְדָה לִירְאָיו : (טו) בְּאֲדָם
 הַכִּינָה שְׂבֵתָהּ עוֹלָמִים וַיִּנְחִילָהּ לְזֶרְעוֹ לִירוּשָׁת עוֹלָם : (טז) יִרְאֵת יי
 שִׁבְעַת שְׂמֵחוֹת וְאַכְלֵי פְרִיָה יִרְוִיחַ דִּשְׁוֹן : (יז) בְּרֻכּוֹתֶיהָ תִּמְלֵאֲנָהּ
 חַבִּית וְאוֹצְרוֹתֶיהָ כָּל-חֲדָרָיו כִּי מִתַּת אֱלֹהִים הִמָּה לְשִׁשׁוֹם :
 (יח) יִרְאֵת יי עֲטַרַת חֲכֵמָה מִצְּאֵיָהּ מִצְּאֵו חַיִּים וְשִׁשׁוֹם וְכָל
 מְאֻהְבֵיהָ כְּבוֹד יִנְחִלוּ : (יט) הַחֲכֵמָה תּוֹלֵד דַּעַת בְּמַטֵּר וּתְרוֹמָם
 תַּפְאֲרַת בְּעֵלְיָה : (כ) יִרְאֵת יי שְׂרָשֵׁי חֲכֵמָה וְצִאָצְאֵיהָ חַיִּים יוֹסִיפוּ :
 (כא) יִרְאֵת יי תִּבְחַק פֶּשַׁע וּמִתְהַקֵּד-בָּהּ יָשִׁיב אֵף : (כב) אִישׁ-חֲכֵמָה
 לֹא-יִצְדַק וּמִשׁוֹבֵת רוּחוֹ תִּתְרַגְּמוּ : (כג) וְאִישׁ עָנוּ יַחֲבֵה עַד-בְּאֵ-
 עַתּוֹ וְנִמְלֹדוּ יִשְׁלַם-לוֹ : (כד) יַחֲרִישׁ יִתְאַפֵּק עַד כִּי-יִרְוַח-לוֹ וְכָל-
 לְשׁוֹן תִּחַלֵּל חֲכֵמָתוֹ : (כה) עֲדוּת יי תוֹעֵבַת מַרְעַ וּבְמִטְמוּנֵי חֲכֵמָה
 מוֹשְׁלֵי דַעַת : (כו) כִּי-תִבְקַשׁ חֲכֵמָה שְׂמוֹר אֲמַרְיָהּ וַיִּי יַחֲלֻקְנָה-לָהּ :

יראת

(כ) יראת יי חכמה ומוסר אמונה וענוה תישרנה בעיניו : (כא) בצר-
 לה אל-יורה לכה ואל-תפן אליו בלב וקב : (כב) אל תהי חנה
 ביראתה נצור לשונך ושפתי פיה : (כג) אל תתרום בלבך פן-
 תגוש ותפלם : (כד) כי יגלה יי היתה וחרפתה תגלה בקהל :
 (כה) יען כי יראתה פסל ובטנה תבין מרמה :

ב (א) בני אם הכינות ליי לכה תבון נפשך למסות :
 (ב) השמר-לך והיה תמים ובגעת צרה אל-תבהל ברוחה :
 (ג) החוק בתמותה ואר-תמוש ותחליף כח ותתחוק : (ד) אל פל-משא
 בלבב לכה וקבל ברצון כל-דעה : (ה) כי הזהב באש יפתן
 וידידי-אל בכור העני : (ו) גל אל יי ברכה ובטח עליו והוא
 יעשה : (ז) יראי יי הוחילו לחסדו ואל תמושו פן-תפלו : (ח) דומו
 ליי והתחולל-לו כי יש שכר לפעלתכם : (ט) יראי יי חבו לתשועתו
 ותפיקו חסד ורחמים וחי עולם : (י) שאדו-נא לדור ראשון
 והתבוננו מי-הוא בוטח אבד : (יא) מי החזיק ביראתו ונמוט מי-
 קרא אליו ונעזב : (יב) כי אל רחום וחנון יי נושא עון ופושע
 ומכר צרה יפגט :

(יג) אוי לרפה-לב לא-אומין-בו אוי לרפה-יד ולמרע
 פוסח על שתי סעפים : (יד) אוי ללב-נמס אין-אמונה-בו כי רחם
 לא-יירחם : (טו) אוי ללא-מתחזק בתמותו כי מה-יעשה לזים
 פקודה : (טז) יראי יי יאמינו בהכריו ואהביו יצרו עדותיו :
 (יז) יראי יי יבקשו רצונו ויודעיו ישתעשעו בתורתו : (יח) יראי
 יי יכינו לבכם יכניעו רוחם ויאמרו : (יט) טוב לנפל ביד יי מנפל
 בידי אדם כי רב רחמיו ברב גדלו :

ג (א) תקשיבו בני לקול אביכם שמרו מצותיו וייטב לכם :
 (ב) כבוד אביך וכבוד אמה מצות יי גם-שתיתן : (ג) מכבד
 אביו נשוא-פשע ומוקיר אמו יאצר אוצר : (ד) מכבד אביו
 יגיל בבניו ובשועו לרחמים יושע : (ה) מכבד אביו יאריך
 ימים ושמר מצוה ישמח אמו : (ו) ירא יי יהדר אבותיו וכעבד
 את-אדוניו ייראם : (ז) כפה ולב כבד הוריה ותחל ברכותם על
 ראשך : (ח) ברכת אב בנתה בית וקללת אם תהרסנו :

למומי

(ט) למומי אביה אל-תלעג בי לא לכבוד הוא לך: (י) כבוד אביה הוא כבודך וקרונ-אם קלוניך: (יא) כלכל בני שויבת אביה וימי חייו אל-תעצב: (יב) שאהו כו-פג מעמו והשמר פן-תבזהו: (יג) גמל חסד את-אביו לא ישבח גמולו לעד לעולם: (יד) גם פשעך יקפר ובוים צרה תחלץ: (טו) וכדמס קרח לפני השמש בן ימסו עוניך: (טז) עיב אביו כמקלל אלהים ועקר אמו תבאהו קללה: (יז) בני הכן בעונה כל-מעשיה ויקרת בעיני אנשים יקרים: (יח) ברבות שיאה השפל רוחה ותמצא חן בעיני יי: (יט) נכפרי ארץ רבים הפיה אף את-עננים סודו: (כ) גדול כבוד יי מאד ודכאי-רוח עוד יגדלו כבודו: (כא) כנפלא ממה בל-תדרש ובמקסה ממה בל-תחקר רב-לך באשר חלק קה יי אלהיה: (כב) מה-כצע לחקר נסתרות ולרדוף זרות אם את-אשר-הראת גלאת הבין: (כג) רעיוני רוח תולכנה שולל והניזנות זרות אף דמוקש: (כד) חסר בת-עין לא יראה אור וחסר דעת לא יאמר ראיתי אור: (כה) רדף תהפכות משחית נפשו ומקשה לבו יפל ברעה: (כו) לב עקש ישבע עצב ואויר חומא יוסף חמא על פשע: (כז) לשבר גבה-רוח אין מרפא פי שרש אולתו בחיקו יגוח: (כח) גב נבון יבקש לקח וכך חפצו און שומעת: (כט) מים מכבים אש וצדקה תמחה חמאה: (ל) גומל חסד ימצא תגמוד ובמוט רגליו יתמכו אשריו:

ד (א) בני אל-תעזוב נפש דד ואר תעלם מאביון עיניך.
 (ב) נפש רעבה אל-תבזה ואל-תעציב עני בעניו: (ג) אל-תוסיף שבר על שבר-רוח ומעני לא-תקפץ ידך: (ד) לשועת דל אל-תאמס אונגה ולבבך אל-תקשים לאביון: (ה) אל-תסתמר מעשוק פניה פן יצעק עליך אל יי: (ו) ויי יקשיב לנאקתו אם כפידו דו ישוע:

(ז) התרצה בעיני העדה וכף ראשה לנשיא: (ח) הט אונגה לאיש מחסור ויערב עליו שיחה: (ט) הצל עשוק מיד עשקו ואל תתרפה לריב את-ריבו: (י) היה כאב ציתום וכבעל לאפו: (יא) והיית בן לאל עליון ומאהבת אם יאהבה:

(יב) החקמה תרומם בניה ותמצא לדרשיה: (יג) אהביה

אָהָבוּ מִיָּמִים וְשׁוֹחֲרֵיהֶּ יִשְׁבְּעוּ שְׂמֵחָה : (י) מַחֲזִיקֶיהָ כְּבוֹד וְנִחְלוּ
 וּבְמִשְׁלַח יְדֵיהֶם יִצְלִיחוּ : (י) עֶבֶד לַחֲכָמָה עֶבֶד לְיוֹצְרוֹ וְכָל
 מַאֲהָבֶיהָ אֶהְיֶי יְיָ : (י) שָׁמַע לְקוֹלָהּ יִשְׁפֹּט לְאֲמִים וְשׁוֹנֶה
 בְּאַהֲבָתָהּ יִשְׁפֵּן בְּמַח : (י) בּוֹטַח בָּהּ יִשְׁיַנֶּנֶה וְיִנְחִילָנָה לְזִרְעוֹ
 אַחֲרָיו : (י) הֵן בְּרֵאשִׁיתָהּ תִּגְתַּגְּהוּ בְּכַבְדּוֹת וּתְמַלְאֶהוּ פֶחַד וְרַעַד :
 (י) גַּם בְּמִסּוֹת תִּפְחִידֶהוּ עַד כִּי־דַבְּקָה בְּנַפְשׁוֹ : (י) אֵךְ אִזּוֹ
 תִקְדְּמוֹ בְּשׁוֹבָה וְנָחַת תַּחֲדֶהוּ בְשִׂמְחוֹת וּבְסָתוּם חֲכָמָה
 תּוֹדִיעֶהוּ : (י) אוֹלָם כִּי־יִתְעַה עֹזֵב תַּעֲזֹבְהוּ וּתְשַׁלְּחוּ בְּיָד פִּשְׁעוֹ :
 (כ) בְּנֵי נִצּוֹר עֲתִידָהּ וְהַשְּׁמֵר מֵאֲנֹן וְלֹא־תְבוֹשׁ מִתַּת תּוֹדָה :
 (כ) כִּי יֵשׁ בּוֹשֵׁה לְחַטָּאת תִּמְנֶנֶה וְיֵשׁ בּוֹשֵׁה לְצַדִּיקָה תִחַשֵּׁב :
 (כ) לֹא־תִשָּׂא פְּגִי־אִישׁ לְבִשְׁתָּהּ וְלֹא תְבוֹשׁ כִּי־נִפְלְתָה : (כ) אֶל־
 תִּסְגֵּר אֶת־פִּיהָ לְתִשְׁוֹעַת עֲמִיתָהּ וְחֲכָמָתָהּ לֹא־תִכְסֶּה לְהִתְחַסֵּד :
 (כ) כִּי חֲכָמַת אִישׁ בְּיַד הַלְשׁוֹן וּמוֹסֵר בְּפִי־צַדִּיק : (כ) הַשְּׁמֵר
 מִפְּשׁוּעַ בְּאֵמַת וְהַכְּלֵם אִם בְּלִי־דַעַת שְׁגִיתָ : (כ) הַכֵּר חַטָּאתָהּ
 אֶרְ־תְבוֹשׁ וְאֶרְ־תַעֲצֹר זֶרֶם בְּמַרוֹצְתוֹ : (כ) אֵל תְּהִי יָדָהּ עִם
 סֶכֶל בְּסִכְלוֹתוֹ וְלֹא־תִשָּׂא פְּגִי־נֶכֶד : (ל) בְּנַפְשָׁהּ הִלְחֵם בְּעַד
 הָאֵמַת וְיֵי יִלְחֵם בְּעַדָּהּ : (ל) אֶל־תִּבְהַל עַל פִּיהָ וְאֶל־תַּעֲצֹל
 בְּמַזְאֲכָתָהּ : (ל) אֶרְ־תְּהִי לִישׁ בְּבִיתָהּ וְאֶכְזֹר לְעַבְדֶּיהָ : (ל) אֶל־
 תְּהִי יָדָהּ פְּתוּחָהּ לְקַבֵּץ וּקְפוּצָה מִפּוֹר :

ה (א) אֶל־חִילָהּ אֶל־תִּשְׁעֵן וְאֶל־תֹּאמֵר הַרְבִּיתִי הוֹן וּרְבִי־לִי :
 (ב) בְּשִׁרְיֹרוֹת לִבָּהּ אֶרְ־תִּלְךָ וְאֶל־תַּעֲשׂ פִּיִצֵּר רוּחָהּ : (ב) אֶל־תֹּאמֵר
 מִי־עֲצֹרֵנִי כִּי אֶל־מִנְאָ נָקָם וְנָקָם : (ג) אֶל־תֹּאמֵר חַטָּאתִי וְלֹא
 קָרַנִי רָעָה כִּי אֶרְךָ אַפִּים יֵי וְנִקָּה לֹא יִנְקָה : (ג) אֶרְ־יִבְטִיחָהּ לְבִבְךָ
 אֶרְ־שְׁלוֹת לְסַפּוֹת חַטָּא עַד־פִּשְׁעֵ : (ו) וְגַם אֶל־תֹּאמֵר אֶרְ־רַחוּם יֵי
 וְלִרְב פִּשְׁעֵי יִסְלַח : (ו) כִּי בְּחַסְדּוֹ בְּנִי־עֲבַרְתּוֹ וְעַל־קִדְקוֹד רִשְׁעֵ
 יְהוֹל וְעָמּוֹ : (ח) אֶל־תֹּאחֲר לְרִצּוֹתוֹ וְאֶל־תִּתְמַהֲמַהּ מִיּוֹם אֶל־יּוֹם :
 (ט) כִּי כִשְׂאָה יִבֵּא אַפּוֹ וּבִיּוֹם נָקָם תִּכְחַד : (י) אֶל־תִּבְטַח עַל־הוֹן
 מְעַל כִּי בְיּוֹם עֲבָרָה לֹא־יִוָּעֵר :

(יא) אֶל־תִּלְךָ אֶל־כָּל־רוּחַ וְאֶל־תִּסּוֹב אֶל־כָּל־מִסְלָה כִּי זֶה
 דְּרָךְ הַפְּסָקָה : (יב) הָיָה מוּצָק בְּרוּחָהּ וְכִלְבָּכָהּ בְּן פִּיהָ : (יג) תִּיָּה
 מְהִיר

מְהִיר לְשִׁמְעוּ הַמִּזְבֵּחַ וְלֹאֲהֵב הָאֵמֶת וּדְבָרֶיהָ יִהְיוּ בְּנִחַת נִשְׁמָעִים :
 (י) אִם חֲכָמָה תֵּן מַעֲנֶה וְאִם אֵין שִׁים יָדָה לְמוֹ-פִיָּה : (י) כִּי
 כְבוֹד וְקָלוֹן בְּיַד הַקְּשׁוֹן וְכַסִּי בְּשַׁפְּתָיו יִגְקֹשׁ : (י) אֶל-תִּהְיֶה
 מִפּוֹתֵי-שְׁפָתַיִם וּבִלְשׁוֹנָה אֶל-תִּרְגַּל : (י) בּוֹז יִבּוּז לְנֹכַח כִּי-יִגְנֹב
 וְנִבְזָה מִמֶּנּוּ הוֹדָה רַכִּיב : (י) אֵל יִקַּל בְּעֵינָיָה כֹּל-דְּבָר אִם גָּדוֹל
 וְאִם קָטָן :

ו (א) אֵל תִּתְהַפֵּךְ מֵאוֹהֵב לְשֹׂנֵא כִּי בִשֵׁת וְקָלוֹן יִכְפוּ פְּגִי
 הַפְּכָפְקָה : (ב) אֵל תִּתְנַשֵּׂא בְּתַחבֻּלוֹת לְבָבָה וְלֹא תִאֲמֹץ פֶּשֶׁר כְּחָה :
 (ג) לָמָּה יִבּוּלוֹן עֲלֶיךָ וּפְרִיָּה יִשְׁחַת וּנְשֹׂאֲרָתָה כְּעֵץ יָבֵשׁ : (ד) אִישׁ
 אֲוֹן יִשְׁחִית בְּפִשׁוֹ וּמִשְׁנֵאֵיו יִרְעוּ עֲלָיו : (ה) מִתֵּק שְׁפָתַיִם יִרְבֶּה
 אֲהָבִים וְלִשׁוֹן לְמוֹדִים תִּזְרָה אֲמָרֵי נַעִם : (ו) עֵם כֹּל-אָדָם תִּתְרוֹעַע
 וּבְאָחֵד מֵאֲלֹהִים כֹּל-תִּבְמַח : (ז) אֶל-תִּשְׁעֵן עַל רַעָה אִם לֹא-בְחַנְתּוֹ
 בְּעַת צָרָה : (ח) כִּי רַבִּים יִחַלוּ פְּגִי נְדִיב וּבְעַת רָעָה יִתְעַלְמוּ :
 (ט) גַּם יֵשׁ אוֹהֵב לְשֹׂנֵא יִהְפֵּךְ וְקָלוֹנָה יִגְלֶה בְּקִהָה : (י) אוֹכְלֵי
 שְׁלֹחַנָה כְּאוֹהֵבִים יִסְבְּבוּהוּ וּבְיוֹם סוּפָה יִזְנַחוּהוּ : (יא) בְּאֲשֶׁרָה יִהְיוּ
 כְּמוֹהָ גַם עַל בְּגִי-בֵיתָה יִצּוּ : (יב) וּבְצַר-לָהּ יִחַד עֲלֶיךָ יִתְמַלְאוּן
 וַיִּפְנוּ קָה עֶרְפָּה : (יג) לָהּ מִנְּגֵד לְאִישׁ מִשְׁנֵאֵהָ וְגַם מִפְּגִי אֲהָבֶיהָ
 הַשָּׂמֵר : (יד) אֲהֵב נֶאֱמָן מִבְּמַח עֵז מִצָּאוּ מִצָּא מִמֶּמּוֹן : (טו) רַע
 תָּמִים אֵין בְּעֶרְפוֹ וְלֹא יִשְׁקֵד כְּסָף מְחִירוֹ : (טז) אֲהֵב נֶאֱמָן מִרְפָּא
 לְנַפְשׁ יִרָא יִי מִצָּאָהוּ : (יז) יִרָא יִי נֶאֱמָן בְּאֲהָבָתוֹ וּכְמוֹהוּ כֵן רַעֵיו :
 (יח) בְּגִי הֵט מְנוּעַר לְבָבָה לְמוֹסֵר וּשְׁבַעֵת חֲכָמָה כִּי-זִקְנָתָה :
 (יט) וְהֵייתָ כְּחוֹרֵשׁ וּכְזוֹרֵעַ וְתִקְצַר תִּבּוֹאֲתָה בְּעַתּוֹ : (כ) מַעֲטֵי מוֹעֵר
 תַּעֲמִל בְּעִבּוּרָהּ וּמְהֵרָה תִּתְעַנֵּג מִפְּרִיָּה : (כא) מְרָה הִיא לְאִישׁ בְּעַר
 וְכֵב כְּסִיל לֹא-יִשְׁגָּה-בָּהּ : (כב) כְּפֶאֱבֹן תִּכְבֵּד עֲקִיו וְלֹא יֵאָחֵז
 לְהַשְׁלִיכָנָה : (כג) כִּי בִשְׂמֹה כֵן הִיא רַק מַעֲטִים יוֹדְעִיהָ : (כד) לָכֵן
 בְּגִי תִקְשֹׁב לְאֲמָרֵי וְאֵל תִּבּוּז לְעַצְתִּי : (כה) תֵּן רִגְלוֹהָ בְּנַחֲשֵׁתֶיהָ
 וְצוּאֲרָהּ בְּעֵלָהּ : (כו) הֵט שְׂכָמָה לְסִבְלוֹתָהּ וּמוֹסְרוֹתֶיהָ אֶל-תִּנְתַּק :
 (כז) כָּכֵל בְּנִפְשָׁה חֲבָקָה וְאֲשֶׁר בְּאֲרַחוֹתֶיהָ קָבָה : (כח) דִּרְשׁ וְחַקֵּר
 נְתִיבוֹתֶיהָ וְתִמְצָא-קָה וְכִי מִצָּאֲתָה אֶל-תִּעֲזֹבָנָה : (כט) כִּי בְּאֲחֵרִית
 תִּמְצָא מְרִנוּעַ וְתַחַת עֲמַל חֲדוּהָ תוֹלֵד : (ל) כְּבָרִיָּה יִהְיוּ
 קָה

לך מִגֹּן וְחִבְלֵיהָ מֵעֵמָד תִּהְיֶה : (יא) לְבוּשֵׁיהָ פִּאֲרֵי זָהָב וְזָקִיָּה
 פִּאֲרֵי שֶׁהֶם : (יב) בְּגָדֵי חֲפֵשׁ תִּלְבָּיֶשֶׁךָ וְעַד רֵאשִׁיךָ כְּלִילַת יוֹפִי :
 (יג) לָכֵן אִם לָלַקַח נִכְסֶפֶת הַטָּ לְבָבְךָ אֱלֹהֶיךָ וְתִחַכְּם : (יד) כִּי־
 תִקְשִׁיב תִּזְעָרִים וְכִי־תִטְפֶּה אֲזַן תִּשְׁכָּחֵל : (טו) הִתְחַבֵּר עִם חֵבְרַת
 יִשְׁיִשִׁים וְאֶל־כָּל־נְבוֹן הַטָּ לִפְּךָ : (טז) הִשְׁתַּעֲשַׁע תָּמִיד בְּתוֹרַת
 אֲדֹנָי וְהֶאֱזַן לְמִשְׁלֵי נְבוֹנִים : (יז) חַוִּית אִישׁ־תְּבוֹנוֹת שֶׁחַר פְּנָיו
 וּפְקֹד נִוְהוּ יוֹם יוֹם : (יח) הִנֵּה תָּמִיד בְּחֻקֹּת יְיָ וְשֹׁמֵר בְּכָל־עֵצַת
 מִצְוֹתָיו : (יט) וְהוּא יֵאֱמָר לְכָךָ וַיִּשְׁפִּילְךָ כִּפְצֹת :
 ז (א) סוֹר מֵרַע וְרַעֲה לֹא־תִקְרַב אֵלֶיךָ : (ב) שֹׁמֵר מֵאֲוִן וְעוֹן
 יִרְחַק מִמֶּךָ : (ג) בְּנֵי אֵל־תִּזְבַּע שֶׁהֵהֱאִוּ פֶּן תִּקְצֹר עִמָּל שְׁבַעֲתִים :
 (ד) אֲרִי־תִבְקַשׁ מִשְׁרָה מִיָּי וְשִׁטְמוֹן אֶל־תִּבְקַשׁ מִמֶּלֶךְ : (ה) לִפְנֵי
 אֱלֹהִים אֲרִי־תִצְמַדֵּק וּלְפָנֵי מֶלֶךְ אֲרִי־תִתְחַכֵּם : (ו) אֶל־תִּתְנַשֵּׂא
 לְשׁוֹפֵט כִּי חִסְרַת כַּח לַעֲצֹר בַּעֲוֹנָי : (ז) פֶּן תִּהְדָּר פְּגִי־גְדוּל
 וּמִשְׁפָּטֶיךָ סָלַף : (ח) הִשְׁמַר מִחֲמָא בְּהַמּוֹן קָרַת וְעַם שׁוֹנִים אֶל־
 תִּתְעַרֵּב : (ט) לִפְנֵי תִכְפַּל אֲשַׁמְתֶּךָ אִם גַּם־מֵאֲחַת לֹא־תִנָּקֶה :
 (י) אֶל־תֵּאמַר אֲרָצָה לִי בְּזִבְחָ וְעַד־פֶּשַׁע יִרַח מִנְחָה :

(יא) בְּתִפְלֹתֶיךָ אֲרִי־יִרְךָ לְכָךָ וְלֹא־תִחַדְדֵי עֲשׂוֹת צָדִיקָה :
 (יב) אֶל־מֵר־נֶפֶשׁ לֹא־תִלְעַג כִּי יֵשׁ מִשְׁפִּיל וּמְרִים : (יג) לֹא תִחַרֵּשׁ
 עַל־רַעְךָ רַעֲה וְלֹא תִשְׁקַר בְּעַמִּיתְךָ : (יד) נִצּוֹר לְשׁוֹנֵה מִפְּחַשׁ
 כִּי מִזְקֵשׁ הוּא לְךָ : (טו) בְּמִשֵּׁב זִקְנִים אֶל־תִּרְבֶּה שִׁיחַ וּבְרַב
 דְּבָרִים לֹא־תִלְאֶה אֱלֹהֶיךָ : (טז) אֶל־תִּקְוֶן בְּעַמְל יְדֶיךָ כִּי עֲבַדַת
 הַשָּׂדֶה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא : (יז) עַם נַעֲלָמִים לֹא־תֵשֵׁב כִּי לְפִתַח
 חַטָּאת רַבִּין : (יח) מָאֵד מָאֵד הַשְׁפֵּל נִפְשֶׁךָ כִּי אַחֲרִית אֲנֹשׁ
 עֵשׂ וְרַמָּה :

(יט) לֹא תִחַדְדֵי רַעְךָ בְּמַחִיר וְלֹא תָמִיר אַחִיךָ בְּזָהָב אוֹפִיר :
 (כ) מֵאֲשֶׁה מִזְבֵּחַ וּמִשְׁפָּלַת אֵל־תִּפְרֹד כִּי יִקַּר מִכְתָּם חֲזָה : (כא) עֲבֹד
 גֵּאֲמֹן אֶל־תִּתְחַזֵּן וְלֹא תוֹנֶה שְׂכִיר תִּנְתֵּן לְךָ כַּחוֹ : (כב) אֶהָב עֲבָדְךָ
 כְּמוֹהוּ וְאֵל תִּמְנַע רַגְעֵי חֲפֵשׁ מִמֶּנּוּ : (כג) שִׁים עֵינֶיךָ עַל בְּהֵמָתְךָ
 וְכִי־תַעֲבֹד בָּהּ שְׁמֵרָה : (כד) אִם בָּנִים לְךָ תִּנְוֶה אוֹתָם וּמְנוֹעַר חַם
 שְׂכָמָם לְסַבּוֹד : (כה) בָּנוֹת לְךָ שְׁמַר גַּפְשׁוֹתָן וְאֵל תִּיטִיב לְהֵן
 פְּנִיךָ

פְּנִיָּה : (כו) תֵּן בְּתוֹךְ לְבַעַל וְטוֹב־לָךְ אַךְ לְאִישׁ מִשְׁכִּיב הַשְּׂוֹאֵנָה :
(כז) מִצְאָתָ אִשָּׁה כְּנַפְשָׁךְ אֶל־תִּפְרֹד מִמֶּנָּה וְאִם לֹא כִּדְבַרְךָ
הִיא שְׁעָה מִמֶּנָּה וְחָדָר :

(כח) בְּכָל לִבְכָה כְּבֹד אֲבִיךָ וְאֵל תִּשְׁבַּח אֶת־אֲשֶׁר חִבְּבָה
יְלֻדְתָּךְ : (כט) זָכַר כִּי מֵהֶם נוֹדַדְתָּ וּמֵה־תְּשׁוּב גָּמוּל לָמוֹ : (ל) יֵרָא
יְי בְּכָל נַפְשָׁךְ וְהוֹדַדְתָּ פָּנֶי כוֹהֲנָיו : (לא) כִּי תִירָא בְּרֹאֵךְ בְּכָל־לִבְכָךְ
אֶת־מִשְׁרְתֵי יְי בַל־תַּעֲזֹב וְתִתֵּן חֵלְקֶם לָמוֹ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ :
(לב) רֵאשִׁית פְּרִיָּךְ אֲשֶׁם וְתִנוּפָה וְקֹדֶשִׁי יְי לָהֶם לְמִנָּה : (לג) פֹּרֵשׁ
לְעֵנִי כַּפָּךְ לְמַעַן תִּבְרָךְ בְּמִשְׁלַח יְדֶיךָ : (לד) הִפְקֵר רְצוֹן לִבְךָ חֵי
וְאֵף לַפְתִּים תַּעֲשֶׂה חֶסֶד : (לה) הִנֵּה מִנְחָם לְמוֹרִיָּדֵי דְמַעְהָ וְעַם
אֲבָלִים הִתְאַבֵּל : (לו) אִי יִקְשֶׁה בְּעֵינֶיךָ לִפְקֹד חוֹלָה עַל עֲרֵעוֹ כִּי
בְּגַל אֵדָה תִּמְצָא חֶסֶד : (לז) בְּכֹל מַעֲשֶׂיךָ זָכַר אַחֲרֵיתוֹ וְלַעֲד לֹא־
תַחֲמָא :

ח (א) עִם תַּקִּיף מִמֶּךָ בַל־תִּתְחַר פְּרִי־תַפְל בִּידוֹ : (ב) עַם
עָשִׂיר אֶל־תִּרְיֹב כִּי תִקַּל בְּמִשְׁקָלוֹ : (ג) הִרוּגֵי זָהָב עֲצָמוֹ מִסִּפְּר
וְגַם לֵב נְגִידִים יִמָּה : (ד) בְּפוֹשֵׁק שִׁפְתִּים בַּל־תִּתְנַר כִּי תִרְבֶּה פִתָּח
לְנַחְלָיו : (ה) אֶת־נַעֲוָה־לֵב אֶל־תִּשְׁחַק כִּי גַם־בְּאֲבוֹתֶיךָ יֵשִׁים תְּהַלֶּה :
(ו) שָׁב מִחַמְטָיו אֶל־תִּזְכֹּר עֲוֹנוֹ כִּי חַמְטָיִם פָּקְדוּ : (ז) אִל־
תִּלְעַג לְזֹקֵן כִּי גִזְקוֹ גַם אֲנַחְנוּ : (ח) כְּמוֹת אוֹיְבֶךָ אֶל־תִּשְׂמַח כִּי
בְּגִי־מֹות פָּלְגוּ : (ט) בְּדַבְּרֵי נְבוֹנִים אֶל־תִּקְוֶינָה שִׁים אֲמַרְיָתָם
בְּלִבְכָךְ : (י) כִּי מֵהֶם תִּקַּח לְקַח לְהִתְנַצֵּב לְפָנֶי גְדוֹלִים :
(יא) מֵאֲמָרֵי יִשְׁיִשִׁים אֶל־תִּסּוֹר כִּי גַם־הֵם לְחַקֵּר אֲבוֹתָם יִפְוּנוּ :
(יב) קַח לְקַח מִפִּיהֶם לְתֵת מַעֲנֶה בְּעֵתוֹ :

(יג) אִי אִי תִפְיִים גַּחְלֵת עוֹד פְּרִי־תִפְוָה בְּאֵשׁ עוֹלָתוֹ : (יד) אֶת־
אִישׁ־תַּעֲלוּלִים בְּרִי־תִתְנַר כִּי יִסְלַף דְּבָרֵי פִיךָ : (טו) אֶת־תַּתְּקִיף
מִמֶּךָ לֹא־תִלְוָה וְכִי הִקְוִיתוֹ יְהִי כְּאֲבֹד בְּעֵינֶיךָ : (טז) אֵל תַּעֲרֹב
לְרַעְיָה מַעַל לְהוֹנֶה וְכִי עֲרִבְתָּ שְׁלָם : (יז) אֵל תְּדִין עִם הַשׁוֹפֵט כִּי
כִּתְּפֹצוּ יִמָּה תִפְּשֹׁט : (יח) אֵל תְּהִי חֶבֶר לְאִישׁ־מִשְׁחִית כִּי לְמִשְׁא
יְהִי־חֶלֶךְ : (יט) הוּא יַעֲשֶׂה כִּתְּפֹצוּ וְאֵתָה בְּדוֹן לְבוֹ תִסְפָּה : (כ) אֶת
בַּעַל־אָף אֶל־תִּתַּעֲשֵׁק וְאֶל־תִּלַּךְ בְּדַרְךָ אֵתוֹ : (כא) כִּי תִרְצַח

כַּאֲפֹס בְּעֵינָיו וּבְאֵין מוֹשִׁיעַ יִהְיֶה: (כ) עִם פְּתֵי אֵל-תִּתְנַעֵץ כִּי
לְחַשׁוֹת בְּרִי-יָדַע: (כא) הָעֵלֶם מִזֶּר סוּדָה אוֹרֵי נְכִלִים בְּלִבָּו:
(כב) לִבָּהּ לְאַחַר אֵל תִּגַּל פֶּן רָעָה יִמְלֶה:

ט (א) אֵל-תִּקְנֵה אֶת-אִשֶׁת חֵיקָה פֶּן תִּאֲלַפֶּה דָבָר דְּבִשְׁתָּהּ:
(ב) אֵל-תִּגְלֶה לְבִבָּהּ אֵלֶיהָ פֶּן-תִּכְבֵּד יְדָה עָלֶיהָ: (ג) הִרְחַק רִגְלֶיהָ
מֵאִשָּׁה זֹנֶה פֶּן-תִּלְכֵד בְּמַצוֹדָתָה: (ד) אֵל-תִּמְאֹזֵן לְקוֹל מִשְׁרָת
פֶּן-תִּדְיִתָּהּ בְּנִכְלִיהָ: (ה) אֵל-תִּתְבּוֹגֵן אֵל-בְּתוּלָה פֶּן-יִשָּׁט לְבִבָּהּ
אֲחֵרֶיהָ: (ו) אֵל-תִּתֵּן לְקִדְשׁוֹת נִפְשָׁהּ כִּי תִבְזֶה מִהַר חֵיקָה:
(ז) אֵל-תִּתְאַרֵב אֶל כָּל-פְּנֵה וְאֵל-תְּשׁוּמֵט בְּחֻצוֹת גְּלַמּוּדוֹת:
(ח) הָעֵלֶם עֵינֶיהָ מֵאִשֶׁת חָן וְאֵל-תִּבְיֵט לִיפֵי זָרָה: (ט) כִּי יִפְתֹּת-אֶרֶץ
הַפִּילָה רַבִּים וְאֵהֱבֵתָהּ כְּאִשׁ צָרָתָה: (י) שְׂאוֹל וְאֵבְדוֹן שָׁבַת אֶת-
אִשֶׁת אִישׁ וְלִחְבֵּק חֵיק נִכְרִיהָ: (יא) אֵל-תִּשְׁתֵּן וְאֵל-תִּתְשַׁכֵּר עִמָּה
פֶּן תִּצְוֹד נִפְשָׁהּ וְתִרְדַּר שְׁחַת:

(יב) אוֹהֵב יֵשֶׁן מִפְּנֵי חֲדָשׁ אֵל-תוֹצִיא כִּי הֲחֲדָשׁ לֹא יַעֲרְכֵנוּ:
(יג) אוֹהֵב מִקְרוֹב פְּנֵין חֲדָשׁ לֹא יַעֲרֵב לְנֶפֶשׁ עַד כִּי-נוֹשֵׁן: (יד) אֵל-
תִּקְנֵה בְּעוֹד כִּי-יִגְדֵל כִּי לֹא-תִדַּע אֲחֵרִיתוֹ: (טו) אֵל יִהִי חֵלְקָה עִם
פְּעֵדֵי-אָזֵן כִּי עַד-תִּפְתָּהּ לֹא יִשׁוּבוּן: (טז) לָהּ מִנְגֵד לְשֵׁלִיט בְּנִפְשָׁהּ
וְאִימַת מוֹת לֹא תִבְעֵתָהּ: (יז) וְכִי קִרְבַּת אֵלֶיהָ הִשְׁמַר מֵאִשׁוֹם כִּי
בְּמַרְם תִּדַּע נִגְזָרָתָהּ: (יח) וְדַע כִּי רֵשֶׁת פְּרוּשָׁה לְרִגְלֶיהָ וְעַד-שׁוֹבְכָה
תִּתְחַלֵּהּ: (יט) חֵקֵר רָעָה בְּכָל-חֵיקָה וְכִי תִבְקֵשׁ עֲצָה עִם-נְכוֹן
הוֹעֵץ: (כ) עִם-נְבוֹנִים תִּהְיֶה שִׁיחַתָּהּ וְכָל שְׁעֵשְׁעֵיהָ בְּתוֹרַת אֱלוֹת:
(כא) אֲכָלִי שְׁלֵחֲנָהּ יִהְיוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵת יְיָ כִּל תִּהְלֶתָהּ:

י (א) לְפִי מַעֲשֵׂהוּ יִהְלֵל חֲרָשׁ וּמִשָּׁל חָכֵם לְפִי אֲמַרְיוֹ:
(ב) בְּפִשַׁע שְׁפָתַיִם מִחַמַּת קִרְיָה וּנְמָהֵר בְּשִׁפְתָיו יִשְׁנֵא: (ג) מִשָּׁל
חָכֵם יוֹרָה עִמּוֹ וּמִמְלֶכֶת נְכוֹן נְכוֹנָה: (ד) כְּמוֹשֵׁל בְּנִי-שׁוֹמְרֵיו
וְכִרְאִשֵׁי עִיר בְּנִי-יִשְׁבִּיהָ: (ה) מְלֶה חֲסֵר-תְּבוּנוֹת אֲבָדֵן עִמּוֹ וְקִרְיַת
חָכֵם רַבְתִּי עִם: (ו) מְמַשֶּׁלֶת אֶרֶץ בְּיַד אֱלֹהִים וּמִשָּׁל חָכֵם מִתַּת
שָׁדִי: (ז) בְּדַבָּר יְיָ יִצְלִיחַ אִישׁ וּמֵהוֹדוֹ יֵאָצֵל לְאֲנָשֵׁי מַדַּע: (ח) אֵל
תִּתְאַנֶּף בְּאִישׁ אֲשֶׁר חָמָא-לָהּ וְאֵל-תִּהְיֶה נִבְהָר לְנִקְמָה: (ט) נִתְעַב
הִרְהֵב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם וּבְעֵינֵי שְׁנֵיהֶם לְעוֹל יִחָשֵׁב: (י) בְּאָזֵן
בַּעֲשָׂק

בְּעֵשֶׂק וּבְהוֹן שֶׁקֶר תִּפְסֹב הַמְּשֻׁרָה מְנוּי אֶל־נְוִי : (יא) אֵין נִמְאָם
מֵאֵתֵב בְּצַע כִּי גִסְתָּת־נִפְשׁוֹ יִמְכֹר : (יב) יְמֵי עָרִיץ לֹא יֵאָרִיכוּן
אִם־מִמְשֻׁךְ מִחֲלָהוּ עֵמֶל יַעֲמַל הַרוּפֵא : (יג) וְכִי יִקָּצֵר יְמֵי חַדְוֵי הַנּוֹ
יִמְשֵׁל הַיּוֹם וּמִחֵר מֵת : (יד) לָכֵן בְּמָה יִתְנַאֵה הָאָדָם וְהוּא עֶפְר
וְאִפְר : (טו) כְּמַעֲט תִצָּא רוּחוֹ יְרוֹם תּוֹלְעִים וְיִבְאָשׁ :

(טז) רֵאשִׁית גָּאוֹן מֵרַד בְּאֱלֹהִים וְסוּר אָדָם מִיּוֹצְרוֹ :
(יז) רֵאשִׁית גָּאֵה עוֹן וּפְשָׁע וְכֹל בְּאֵיהֶ יוֹרוּ עֵמֶל וְאָוֹן : (יח) לָכֵן
יַעֲשֶׂה בָהֶם יְיָ שְׁפָמִים נוֹרָאִים וְיִכְחֲדֵם לְגִנְצָה : (יט) כִּי בְנֵי־אֲנוֹת
עָרִיצִים יוֹרִידִם מִכְּמֵאָם וְיִקִּים עֲנֻיִם תַּחְתָּם : (כ) בְּרַחֵב גּוֹיִם יִשְׂרֹשׁ
שְׂרָשָׁם וְיִקִּים נִדְבָאִים תַּחְתָּם : (כא) אֲרֻצוֹת גּוֹיִם יִהְפְּדוּ לְמִשְׁאֵה
וְיִשְׁחִיתֵם עַד־הַיְסוּד בְּהוֹן : (כב) תִּמּוֹ נִצְמְתוּ עַד־כִּי־תִכְרִית מֵאָרֶץ
זָכָרָם : (כג) כִּי גָאֵה וְגָאוֹן שָׁנֵא אֵל אֶף כִּי חֲמַת יִלּוֹד אִשָּׁה :
(כד) מִמַּע אֵיתָן בְּאָרֶץ הַיְרָא אֶת־דְּבַר יְיָ וְאֵהָבִיו גְּמֻעֵי שַׁעֲשְׁעִים :
(כה) זָרַע רַע בְּאָרֶץ הַמְּמֹרָה אֶת־פִּי יְיָ : (כו) רֵאשׁ אַחִים יִכְבְּדוּ
מֵאֲחֵיו וְיִרְאֵ יְיָ יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ : (כז) בְּיִרְאֵת יְיָ הַמַּמְלָכָה נִכּוֹנָה וּבְנֵי־אֲנוֹה
נְכוֹן תִּתְרַם : (כח) תִּפְאָרַת עֲשִׂיר וְרֵשׁ נִשְׂאָ וּשְׁפָר יִרְאֵת יְיָ :

(כט) בּוֹז דְּרֵד־צִדִּיק וּכְבוֹד לְעֲשִׂיר־דְּשָׁע תּוֹעֵבָה הֵם גִּסְ־
שְׁנִיהֶם : (ל) נְגִידִים שָׂרִים וּמַלְכִים נִכְבְּדִים בְּעֵינֵי אָדָם וְיִרְאֵ־יְיָ
עֲקָה עַל כָּלָם : (לא) עֶבֶד מִשְׁכֹּבֵל יִמְשַׁל בְּכֹן־חֶפֶשׁ וְכֹל חֶכֶם־לֵב
לֹא־יִנְאֵץ קַחַת לָקַח : (לב) בְּעֶבְדָּהּ עֲבַדְתָּה אֶל־תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר
וּבַעַת מַחְסוֹר אֶר־תִּתְרוּמָם : (לג) כִּי מוֹב עֵמֶל וּמִצְלִיחַ מִמִּתְנַאֵה
וְחֹסֵר חֶחֶם : (לד) בְּנֵי אִשָּׁר בְּדִרְהָ עֲנוּת לָבָה וּכְבֹדָהּ כְּפִי
עֲרַבָה : (לה) מַעַל בְּנִפְשׁוֹ מִי־יִצְדִיקֵנוּ וּבּוֹזָה נִפְשׁוֹ מִי־יִכְבְּדֵנוּ :
(לו) כְּבוֹד מִסְּבָן חֲכָמָתוֹ וּכְבוֹד עֲשִׂיר עֲשָׂרוֹ : (לז) נֵאֻוֹה חֲכָמָה לְדָל
אֶף כִּי־לְעֲשִׂיר : (לח) וְעֲשִׂיר כִּי־יִכְבְּדוּ בְּעֲשָׂרוֹ מִי־יִכְבְּדוּהוּ בְּעֵינֵי :
יא (א) חֲכָמַת מִסְּבָן תְּרוּמָמְנָהוּ לְהוֹשִׁיבוֹ עִם נְגִידִים :
(ב) אֶל־תִּתְהַלֵּל אִישׁ עַל יָפְיוֹ וְאֶל־תְּבוֹז אִישׁ עַל מְרָאָהוּ : (ג) הֵן
עוֹף מִצְעֵר הַדְּבוּרָה וּפְרִיָה מְלֵאָ מִתֵּק : (ד) בְּהַדְר לְבוּשָׁה אֶל־
הַתְּפָאָר וּבְכְבוּדָהּ אֶל־תִּתְהַלֵּל : (ה) הֲלֹא נִפְלְאִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהִים
וּכְבוֹד יְיָ הַסֵּתֵר דְּכָבֵר : (ו) נְגִידִים עַד־יִ־אָרֶץ הַשְּׁפָלוֹ וְרֵאשׁ לֹא־

ידעת נשא גזר : (ח) נכבדי ארץ ירדו מטה ומלכים אדירים בידי
 זרים נפלו : (ה) אל תרשיע בטמם חקרת דרש היטב ואחרי
 כן תשפט : (ט) טרם שמעת אר-תענה ואר-תפריע איש מכלכל
 דבריו : (י) בריב לא-לקה אל תתערב ועם שופמי עול לא-תשב :
 (יא) בני אר-תשנה בדרבים שונים כי אם-עשרת לא-ישרת
 ואם-עמלת לא-גדלת גם-אם-תנוס לא-תמקט : (יב) רבים יגעים
 ועמלים וכל-עמלם אף למחסור : (יג) ורבים עטופי-לב באין
 עוזר וכח אין עד-כי-דלו מאד : (יד) וי יופיע ממרום עלימו
 וממזוקותיהם יחלצם : (טו) בשפלותם ירים ראשם וכל רואיהם
 יתפלאון : (טז) הטוב והרע החיים והמות העשר והעני מיד יי
 הפה : (יז) ממנו חכמה ודעת עצה ותושיה חן חסד ושכל טוב :
 (יח) דרכי כסילים אף-משנה ואפל ואהבי-חמס יקנינו-בו : (יט) אלהים
 יצפון לישרים תושיה וחסדו לא-ימוש מהם לנצח : (כ) יש עמל
 ורעב ויעשר וזה חלקו מכל-עמלו : (כא) וכי-יאמר עתה אשקוטה
 ואראה טוב בכל-עמלי : (כב) לא ידע כי יבא יומו ויעזב לאחרים
 חיו : (כג) בני ער-משמרתה עמוד ועד זקנה בר תגיחה :
 (כד) אל-תפן לדרכי נפילים בטח בני ועשה מעשה כי לא-יפלא
 ממנו להעשיר דל : (כה) ברבת יי על יראיו ובעוד לילה תציץ
 תפריח : (כו) אל תאמר מה-בצע כי-איחל ומה יתרון בכל-
 עמלי : (כז) וגם אל-תאמר רבלי איככה אחר : (כח) בטוב-
 לה זכור הרע ובצר-קה זכור הטוב : (כט) כי גם-במות ישלם יי
 דאיש כמעשהו : (ל) רגזו רגע תשכיח ענג רב ובמות אנוש
 נודע חיהו : (לא) לכן אר תאשר איש בטמם קצו ושיחו בבניו
 יודע : (לב) לא-תדין בליוד בביתה כי לב-נוכל מרא תוככים :
 (לג) פלוט נאסף בכדיב בן לב-נוכל לצוד נפשה אף יארב :
 (לד) כמרגל יתור מעשיה את-הטוב יהפה דרע ובכל תושיה
 ישום תהלה : (לה) ניצוץ נפח יעלה מדורה ולב עקש יארב
 דדם : (לו) העלה מעליו כי לצלע נכון ולחרפת עולם ישמיה :
 (לז) השפן זר בביתה וכל-יד עמל תבאה גם מכל אשר-לה
 יפחה :

יב (א) כִּי תִגְמַל חֶסֶד דַּע אֵת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ וּבִרְכָה תִהְיֶה קֶדֶד :
 (ב) עֲשֵׂה חֶסֶד עִם תְּמִימֵי־לֵב וְתִהְיֶה מִשְׁכַּרְתְּךָ שְׁלֵמָה וְאִם לֹא־מֵהֶם
 מֵאֵת יְיָ תִבְאֶךָ : (ג) מִחֻזִּיק בְּרִשְׁעוֹתוֹ לֹא־יִצְלִיחַ וְכֵן קִפְזִין מֵאֲכַרְיוֹן
 יָדוֹ : (ד) פֶּתַח יָדְךָ לְיִשְׁרָיִלֵב וְלִחְוִמָא לֹא־תַעְזוֹר : (ה) הַיְטִיבָה לְדַכְּאֵי־
 רוּחַ וּמִיַּעוּמֵי יְיָ חֲשׂוּדָה יָדְךָ : (ו) לָמָּה תִתֵּן לְרִשָּׁע לְחֻמָּה כִּי תִסְעַדְנֻוּ
 לְהַגְדִּי עֲלֶיךָ עֶקֶב וְלִגְמוּל טוֹבֶתְךָ יִגְמְלֶךָ רַע בְּפִלִים : (ז) יְיָ יִתְעַב
 כָּל פְּעֻרֵי־אָזְנוֹן וּבָיוֹם נֶגְסָם יֵשִׁיב גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם : (ח) לֵכֵן הַיְטִיבָה
 לְטוֹבִים וְהִסְתֵּר פְּנֵיךָ מִרִשָּׁעִים : (ט) בִּימֵי אֲשֶׁר לֹא־יִנְכַר הָאוֹהֵב
 וּבִימֵי עֲנִי לֹא־יִתְנַכֵּר הָאוֹיֵב : (י) אֲשֶׁר אָדָם רָגַז שְׂנֵאוֹ וּבָיוֹם
 רָעָה גַם הָאוֹהֵב יִפְרֹד : (יא) הַשְׁמֵר מִשְׁמַנִּי נִפְשֶׁךָ כִּי־כִבְרוֹל יַעֲלֶה
 חֲלָאָה בְּן הַשְּׂנֵא מִעֲלֶה אָף : (יב) גַּם כִּי־יִדְכָּה יִשׁוּחַ לְפָנֶיךָ שְׁמוֹד
 נִפְשֶׁךָ וְאֶל־תִּבְטָח : (יג) כִּרְאֵי מִלְטָשׁ תִּהְיֶה־דְדוֹ אֲשֶׁר הוֹסֵר
 הַחֲקָאָה מִעֲלוֹי : (יד) אֵל תִּמְשָׁכְהוּ אַחֲרֶיךָ פֶּן־יִהְדַּפֶּךָ וַיְקוּם תַּחַתְּךָ
 וְאֵל תוֹשִׁיבְהוּ לִימִינֶךָ פֶּן־יִבְקֶשׁ גַּם בְּסָאָךָ : (טו) לָמָּה תִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל
 עֲצָתִי עַת כִּי תִנְהַם בְּאַחֲרִיתְךָ : (טז) מִי־יִרְחַם עַל־הַמְּנַחֵשׁ כִּי־
 יִנְשֶׂךָ גַּעֲלֵת־הַקָּרֵב אֶל־פְּרָאֵי־יַעַר כִּי־יִפְרֹץ : (יז) בֵּן הוֹלֵךְ אַחֲרֵי
 פִּשְׁעִים לֹא־יִנְקָה מִפִּשְׁעָם : (יח) כִּרְ־עוֹד תַּעֲמוֹד יַעֲמוֹד אִתְּךָ
 וּבְמוֹט רִגְלֶךָ אֵינְנוּ : (יט) נִפְתַּת הַטּוֹפְנָה שְׁפֹתוֹתָיו וּבִקְרָבוֹ מִתְנַכֵּל
 לְהַשְׁחִיתְךָ : (כ) עֵינָיו תִּרְדְּנָה דְמַעְהָ וְכִי־מִצְאָה יָדוֹ לֹא־יִרְוּהָ
 דְמָדָה : (כא) כִּי יִקְרָךְ אָסוֹן יִקְדָּם רֹאשׁוֹן פְּנֵיךָ כְּעוֹזֵר וְתַחַת עוֹזֵר
 יִשׁוּפֶךָ עֶקֶב : (כב) יִגִּיד רֹאשׁוֹ וַיִּסְפַּק בְּפָיו יִפְמִיר בְּשִׁפְהָ וַיִּשְׁנֶה
 פְּנָיו :

יג (א) אִחֻז בְּזַפַּת מַמְנָה יָדוֹ וּמִתְחַבֵּר לְגִבְהַיִלֵב יִאחֻז דְּרָכּוֹ :
 (ב) אֵל תִּתְרַע אֶת־נְגִיד וְעֲשִׂיר כִּי תַעֲמַם עַל לֹא־תִכְיֵד עַל
 שְׂכַמְךָ : (ג) מַה לְסִיר חָרָשׁ אֶת־הַנְּחֹשֶׁת כִּי־נִפְגְּשׁוּ זֶה יִשְׁכַּר וְזֶה
 יִשְׁכַּר : (ד) עֲשִׂיר יַעוֹל וְעוֹד יִגְבֵּל וְעֲנִי יַעֲנֶה וְעוֹד יַחֲלֶה : (ה) מִדֵּי
 תִסְפְּנוּ־לוֹ יִקְרִיבֶךָ וְכִי מֵמָה יָדְךָ יִרְחִיקֶךָ : (ו) אִם יִשְׁלֶךְ יֵאָבֵל
 אִתְּךָ עַד־פְּלוֹתְךָ וְעַבְדְּךָ לֹא־יַעֲבֹד : (ז) בְּבִקְשׁוֹ דְּכָר יַחֲלִיק לְשׁוֹנוֹ
 לְפִתּוֹתָהּ וְכִד־טוֹב יִבְטִיחֶךָ וּבְשִׁפְתַי חֲלֻקוֹת יֵאמֵר לָךְ הָאוֹכֵל
 עֲבָדְךָ : (ח) גַּם פְּעַמִּים וְשָׁלַשׁ לְמִשְׁתַּחֲוִי תִקְרָא וּמִרְבַּ מִמְעֻסָּיו
 תַּתְּבוּשׁ

תתבושש: (ט) אחרי כן תתרושש והוא ילעג לך: (י) מדי ראתו
 פניך יעזבך ויגיד ראשו לך: (יא) לכן השמר פתשנה ברעיוני
 לך ובעמלתך תלמד: (יב) כי יקריבך משל אל תפתח ללכת
 אחריו כי בלעוד תמאן דרש ודרשך: (יג) אל תחפז לדבק בו
 פן אחור יסיגך גם אר תרחק ממנו פן תשכח: (יד) אל תיגע
 לדבר אליו ועל רב דבריו אל תתקח כי למען נסותך ודבור
 לך ימתיק שפתיו: (טו) בלי חמלה יחל דברו ותחת חלקלקות
 שפטים וכלא: (טז) הסבת ושמע כל דבריו כי בנפשך הוא:
 (יז) כל מין ידבק במינו ובן אדם ברעהו: (יח) פתיה לחיה פן
 האדם לאדם: (יט) אף כחברת זאב עם כבש פן חברת צדיק עם
 רשע: (כ) בשלום שחר עם קלב פן שלום עשיר עם רש:
 (כא) כמרח אריה פראי מדבר פן הדד מרעה לעשיר: (כב) בנשא
 מואם בשפד פן העשיר בידל: (כג) במוט העשיר רעו יקימנהו
 ובגפד העני רעו יכפישנהו: (כד) עשיר בשל רבים מושיעיו חמא
 בשפתיו עוד יכששו לו: (כה) רש בשל רבים מריביו נכבדות
 ידבר ומקשיב און: (כו) עשיר ידבר כלל פה יחשה ועד מרום
 ישאו שיחו: (כז) עני ידבר יאמרו מי זה וחמא במקמא ילבט:
 (כח) עשיר בלא עשק אד מוב וריש בפי רשעה דק רע:
 (כט) תאר אדם יתאר לבבו אם מוב ואם רע: (ל) לב שמח ייטיב
 פנים והגינותיו תוצאות משלים:

יד (א) אשרי הגבר לא יפשל בלשונו ודכבו לא יחת
 מפשעיו: (ב) אשרי אדם לא ירשיענהו רוחו וכסרו לא יקוט:
 (ג) לא נאווה לכיפי עשיר והון לרע עין: (ד) מרבה הונו לחסר
 נפשו יאסף דורים מאבדי חילו: (ה) עבר נפשו איה ייטיב
 דולתו אם גם במלאת ספקו יצרו לו: (ו) מחסר מפוכה נפשו
 רע ירוע ורעתו אל חיקו תשוב: (ז) גם פני ייטיב לבו בל עמו
 ובאחריתו יכיר אזלתו: (ח) רע עין פניו נועפים עיניו שחוחות
 וכוז יבוז לכל אדם: (ט) בוצע בצע לא תשבע עינו ורשעתו
 תשלח רזון בנפשו: (י) רע עין בחלה נפשו בלחמו וגם על
 שדחנו ירעב: (יא) בני אם יש לך היטב לך וגם לעליון שלם
 נדריך

גְּדֻרְיָהּ : (י) זָכַר בִּי הַמּוֹתָה לֹא־תֵאָחֵר וְאֵין לָךְ בְּרִית אֶת־
מֹות : (יג) לָכֵן הִיטִיבָה לְאַחִיךָ בְּמָרֶם תְּמוֹת וּמִשׁוּךְ חֲסִדָּךְ כְּפִי־
מִסַּת יָדְךָ : (יד) וְגַם אֶל־תִּמְנַע מִפְּזוּבָה נִפְשֶׁךָ בְּעַתּוֹ קָמָה תִּמְאֵן
יָדְךָ מִחֵשִׁיג חֲלָקָה : (טו) הֲלֹא תַעֲזוֹב לְאַחֵרִים חִילְךָ וַיִּגְעַת
כְּפִיךָ לְיִזְרָשִׁים : (טז) קִבְּץ וּפְזוֹר וְהִישָׁר וְדִרְכָּךְ בִּי אִם־לִקְבֹר
תֻּבַּל אֲכַלֶּת בִּידְךָ : (יז) כִּי־כִשֶׁר כִּבְּגֵד יִבְדֶּה כֵּן הִיָּה וְכֵן הִיָּה
וּמִיַּד שְׂאוֹר אֵין מִצִּיל : (יח) כְּעֵלִים בְּעֵץ רַעֲנָן אֵלֶּה נִבְלִים וְאֵלֶּה
יִצְיֹו כֵּן תִּזְדָּדוֹת בְּגִי אָדָם אֵלֶּה מֵתִים וְאֵלֶּה נוֹלָדִים : (יט) כִּי־
מַעֲשֵׂה כְלָיוֹן כְּלָה יִבְדֶּה וְגַם עוֹשֵׂהוּ כְּלָה יִכְּהָה : (כ) אִשְׁרֵי
אִישׁ יִהְיֶה כְּחֻמָּה וּבְמוֹסָר וְתוֹרַת יְיָ עִד־שִׁפְתָיו : (כא) מִתְּבוֹנָן
וּמִשְׁכִּיל בְּכָל־דְּרָכֶיהָ וּכְל־סוֹדוֹתֶיהָ יַחְקֹר : (כב) כְּפְּאוֹרֵב יֵאָרֵב
לְעֻקְבוֹתֶיהָ מִצִּיץ כְּחִלּוּגֵי בֵיתָהּ וְשִׁקְדַּת עַל דְּלֹתוֹתֶיהָ : (כג) נִמְּהָ
אֵלֶּהוּ קָרוֹב לְזוּבֻלָּהּ וּבְסִבִּיבוֹתֶיהָ יָקִים סִפְתּוֹ : (כד) הוּא יִשְׁכֵּן
בְּמַעוֹן יִשְׂרָיִם וְאֶת־בְּנָיו יִשְׁכֵּן בְּצֶל קוֹרְתָהּ : (כה) לֹא יִכְּנֹו שָׂרֵב
וְשִׁמְשׁ וּמִשְׁכֵּן כְּבוֹד תִּהְיֶה מְנוּחָתוֹ :

מִן (א) יֵרֵא־יְיָ יַעֲשֵׂה זֹאת וְנוֹצֵר עֲדוֹתָיו יִשְׁנֹנָה : (ב) כְּאִם
בְּנַחַת תִּקְדְּמוֹנוּ וּכְאִשֶׁת נְעוּרִים תִּאֲסָפְהוּ : (ג) תִּשְׁכַּבְיֵעְהוּ כְּחֵם
חֻמָּה וּמִי־תְבוֹנָה תִּשְׁקָהוּ : (ד) תַּחֲזוּקְהוּ לְנֹצַח וַיַּעֲמֵד יִשְׁעוֹן
עֲלֶיהָ וְלֹא־יָמוּט : (ה) עַל־כָּל־רַעֲיוֹ תְרוּמָמְנוּ וּבְקַהֲרָ עִם תִּפְתַּח
פִּיהוּ : (ו) תַּעֲפֹרְהוּ שְׂמֹחָה וְגִיל וְשֵׁם עוֹלָם תַּנְחִיֶּהוּ : (ז) לֵב אֲוִיל
לֹא־יָבִין בְּרַכָּה וְעֵין חוֹמָא לֹא־תִשׁוּרְנָה : (ח) רַחֲוֹקָה הִיא
מֵאֲנָשִׁי רַחֵב וְשָׁמַי־כָּזָב לֹא־יִשְׁעוּ לָהּ : (ט) לֹא נִאֲוָה לְנִבְּל
שִׁפְתַּת תִּהְיֶה כִּי לֹא־נִתְּנָה לוֹ מֵאֵת אֱלֹהִים : (י) כִּי תִתְהַלֵּךְ
תְּבוֹאֵת חֻמָּה וַיְיָ הַפָּה אֶלֶיהָ חֶסֶד : (יא) אֶל־תֵּאָמֵר יְיָ הִסִּיר
חֲסִדוֹ מִמֶּנּוּ וְנִכְשַׁרְתִּי קָמָה עֲשִׂית אֶת־אֲשֶׁר שָׁנֵא יְיָ : (יב) וְאֶל־
תֵּאָמֵר יְיָ הִכְשִׁיחֵנִי כִּי לֹא־יַחְפוֹץ יְיָ בְּעֹלָל : (יג) הֲלֹא שָׁנֵא
תִּהְפְּכוֹת הוּא וְכִי־יֵרֵאֵיו יִקְוֹצוֹן כְּהֻמָּה : (יד) אֱלֹהִים בְּרֵא אֶת־הָאָדָם
מִרֹאשׁ וַיִּתְּנֵהוּ בְיַד יִצְרוֹ : (טו) אִם־תֵּאָבֶה תִצְוֹר עֲדוֹתָיו וְאֵת הַיִּשָּׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֵׂה : (טז) אִשׁ וּמִים נָתַן לְפָנֶיהָ שִׁלַּח יָדְךָ אֶל־אֲשֶׁר
תִּשְׁלַח : (יז) תַּחֲיִים וְחַיֹּת עֲרוּכִים לְפָנֶיהָ אֵת אֲשֶׁר תִּבְחַר נָתַן
לָךְ

קָה: (יח) פִּי גָדוֹל יִי וּרְב־כַּח לְתַבְנֵתוֹ אֵין חֶקֶר וְעֵינָיו עַל־כָּל: (יט)
 עֵינָיו יִי אֶדְ-יִרְאוּ וְכָל־מַעֲשֵׂי אָדָם נִגְלוּ לְפָנָיו: (כ) לֹא־פָקֵד עַד
 הָאָדָם לְחַטָּא וְרִשְׁיוֹן לֹא־נָתַן לְעוֹל:

טז (א) אֶל־תִּבְקַשׁ הַמּוֹן בְּנִים רִיקִים וְאֶל־תִּתְפָּאֵר בָּם כִּי־
 רָבוּ אִם נְלוּזִים הֵם וְיִרְאֵת יִי אֵין: (ב) אֶל־תִּאֱמִין בְּחַיִּיבָם
 וְאֶל־תִּבְטַח עַל רַבָּם: (ג) טוֹב בֵּן אֶחָד וְתַמִּים מֵאֲלֶף בְּנִים
 מְרַעִים: (ד) וְטוֹב הַלֵּךְ עֵרִירִי מְרַב בְּנִים מִשְׁחִיתִים: (ה) כִּי
 בֶן־חָכָם אֶחָד נוֹשֶׁבֶה קָרִיָּה וְתִרְבוּת חַטָּאִים נִכְרְתָה: (ו) כְּהַנְהִי
 רַבּוֹת רְאֵתָה עֵינָי וְעוֹד רַבּוֹת שְׂמֵעָה אֲזוּנִי: (ז) אִישׁ יִי בְּעַר
 בְּעַדְתָּם וּמַחֲמַת שְׂדֵי גוֹים נִצְמַתוּ: (ח) לֹא נִשְׂא פְנִים לְקַהֵל
 רַפָּאִים אֲשֶׁר בְּדוֹן רוּחַם מְרַדּוּ־בוּ: (ט) לֹא־חָמַל עַל־שִׁנְאֵי לוּמָּ
 וְיִשְׁחִיתֵם עַד־רַחֲבָם: (י) וְלֹא חָס עַל־גּוֹי־נִבְּל אֲשֶׁר בְּפִשְׁעָם
 הִתְנָאוּ: (יא) הֲלֹא שְׂשִׁים רַבּוּא רְגִלִי עַל־מְרַדָּם נִכְרְתוּ:
 (יב) פַּעַם נִגְעוּ וּפַעַם רָחַמוּ וּפַעַם הִכּוּ וּפַעַם נִרְפְּאוּ וַיִּמְלְטוּ
 בְּחַסְדּוֹ וְאִיךָ יִמְלֹט אֶחָד בְּמִרְיוֹ: (יג) הֵן רַחֲמִים וְרוּגוּ עִמּוֹ נִשְׂא
 חַטָּא וּפָקֵד עוֹן: (יד) כָּרַב חַסְדּוֹ בֵּן תִּגְרָתוֹ יִשְׁלַם לְאִישׁ
 כְּמַעֲשָׂהוּ: (טו) לֹא־יִמְלֹט רִשְׁעַ בְּחַמְסוֹ וְתִקְנַת צַדִּיק לֹא־תִאֲחַר:
 (טז) לְבוֹ יִחַל לְחַסֵּד אֱלוֹהִי כִּי פַעַר אִישׁ יִשְׁלַם־לוֹ: (יז) אֵל תִּאֲמַר
 מִפְּנֵי יִי אֲסַתֵּר הָאֵם יִזְכְּרֵנִי בְּרוּם שְׁחֻקָיו: (יח) בְּהַמּוֹן צְבָאוֹ
 דְּאֶפְסָם נְחַשְׁבְּתֵי וּבִיצוּרָיו אֵין־מִסְפָּר לְאֵין דְּמִיתֵי: (יט) הֵן הַשְּׁמַיִם
 וְשָׁמַי הַשְּׁמַיִם יְרוּפְפוֹן מִנְעֻרְתּוֹ וַיִּם וַיִּבְשַׁת מִפְּנֵי יִתְגַּעֲשׂוּן:
 (כ) הָרִים וּגְבָעוֹת וּמוֹסְדֵי אֶרֶץ מִתְחַלְלִים בְּאִפּוֹ וְעֵינָי כְּגִי־אָדָם
 יִרְאוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ: (כא) רוּחַ אֲנוּשׁ לֹא־יִכִּיל עֲצָתוֹ וְנִסְתָּרָה דְּרַבּוּ
 לְעֵינָיו כְּסַעַר לֹא שְׁזַפְתּוֹ עֵין: (כב) מִי יִגִּיד לָנוּ מִשְׁפָּטוֹ וּמִי־
 יִבִּין עֲצָתוֹ: (כג) כִּי מִשְׁטְרוֹ רַחוּק מִמֶּנּוּ וּרְקַ בְּאַחֲרִיתוֹ וַיִּדַע
 תְּכַלִּיתוֹ: (כד) לֵב עָנוּ וַיִּשְׁפִּיל וַיִּבִּין וְלֵב גְּבוּב יִתְגַּעַה בְּמִכּוּכָה:
 (כה) לָבוֹן בְּנֵי קַח קָח וְשִׁים אֲמַרִי בְּלִבְבָהּ: (כו) כִּי קָח מוֹסֵר
 חוֹבְעִיתִיהָ אֶלְפִיתִיהָ עֲצָה וְדַעַת: (כז) כָּל יִצּוּרֵי שְׂדֵי בְּחֻכְמָהָ
 נוֹסְדוּ וְדִבְרֵי־אֶחָד חָלַק חֻקּוֹ מִיּוֹם הַנּוֹסְדוֹ: (כח) לְעַד לְעוֹלָם
 שָׁפַר תִּאָּרֶם וְאִישׁ עַד מִשְׁמֵרְתּוֹ עִמָּד מְדוֹר לְדוֹר: (כט) אִישׁ

בִּאחִיו

בְּאֶחָיו לֹא יִפְגְּעוּ יִשְׁלִים חֶקְוֹ וְלֹא יַעֲבֹר : (ז) וַיִּבְטַח עַל־יַד תִּבְלֵ
אֲרָצוֹ וַיִּמְלֵאנָה כְּדָמוֹב אֵין סִפְרוֹת לָמוֹ : (ח) וַיִּצְרַר כָּל־נַפְשׁ
חַיָּה מֵעַפְרֹן וְכֻלָּם אֶל־עַפְרָם יִשׁוּבוּן :

יז (א) וְגַם אֶת־הָאָדָם בְּרָא אֱלֹהִים מֵעַפְרֹן וְאֶל עַפְרֹן
יִשְׁיֹבֵנו : (ב) צָבָא חֶלְקֵי־וֹ עַל־יֶאֱרִין וּבְכָל־יְקוּם הַקִּים מִמְּשִׁלְתוֹ :
(ג) בְּדַמּוֹתָו בְּצִלְמוֹ בְּרָאוֹ וַיֵּאֱמִין בְּפִתְחֵי זְרוּעוֹ : (ד) מוֹרָאוֹ גִּתְנָן עַל־
כָּל־בְּשָׂר וּבְחַיּוֹת וּבַעֲוֹפוֹת הַמְּשִׁילָהוּ : (ה) שִׁבְלֵי וְלִשׁוֹן חֶלֶק לָמוֹ
עֵין וְאֵזֵן וְרֵב לְהַשְׁכִּיל : (ו) חֶכְמָה וְתְבוּנָה הִנְחִי־לָמוֹ לְהַבְדִּיל בֵּין
טוֹב לָרַע : (ז) עֵין חֶכְמָתוֹ נָטַע בְּלִבְכֶם לְהִרְאוֹתֶם תְּפֹאֶרֶת
מִלְּאֲכֵתוֹ : (ח) חֶק וּמִשְׁפָּט גִּתְנָן לָמוֹ לְהַתְּהַקֵּךְ בְּאֶרְץ חַחִים :
(ט) בְּרִית עוֹלָם פָּרַת לָמוֹ וַיּוֹדִיעֵם חֶקוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו : (י) עֵין בְּעֵין
רָאוּ תְּפֹאֶרֶתוֹ וְדִבְרַת קֹדְשׁוֹ אֲזַנְיָהֶם שָׁמְעוּ : (יא) הַשְּׁמֵרוּ לְכֶם פֶּן־
תִּחַטְּאוּ וּשְׁפָטֶם צָדֵק בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ : (יב) דֹּא־יִגְרַע עֵינָיו
מִדְּרָכֵימוֹ וּכְל־תַּעֲדוּמָה לוֹ נוֹדְעָה : (יג) לְכָל לְאָמִים הַקִּים מִשָּׁל
וְעַל־יִשְׂרָאֵל הוּא שֵׁם מִמְּשִׁלְתוֹ : (יד) בְּשִׁמּוֹשׁ נִגְלוּ־לוֹ אוֹרְחוֹתֶם
וְעַפְרָפְיוֹ יִבְחֲנוּ כָּל־מַעֲשֵׂימוֹ : (טו) גַּם־רַעְתֶּם גַּם־אֲשַׁמְתֶּם לוֹ נִגְדְּוֹ :
(טז) צָדֵקֶת אֲנוֹשׁ בְּחוֹתֶם יִשְׁמַר וּפְעַל טוֹב בְּכַבְּת־עֵין : (יז) כַּעֲת
יִתְעוֹרֵר לְיוֹם שְׁלוֹמִים וַיִּשׁוּב גְּבוּרָה עַל רֹאשׁ וּרְאשׁ : (יח) קוֹי יִי
יִחְלִיפוּ כַח וּלְפִשְׁעִים יִתֵּן יָד לְהַתְּנַחֵם : (יט) לִכְן שׁוּבוּ אֶל־יִי וּסְרוּ
מִרַע חֲלוֹ פָּנָיו וְאֶל־תְּמִדּוֹ : (כ) שׁוּבוּ אֶל־יִי וְשׁוּבוּ מֵאֲוֶן וְכִל־
עוֹלָתְהָ שֶׁקֶץ תִּשְׁקֹצוּ : (כא) בְּשִׂאוֹל מִי־יֹדֵה חֲסִדֵי יִי אֵךְ נִשְׁמַת
חַיִּים תִּשְׁבַּחֵהוּ : (כב) שׁוּבְנֵי דוּמָה יִדּוּמוּ בְּלֹא־הֵיוּ וְתִהְלֵת יִי בְּפִי־
חַיִּים וּשְׁלָמִים : (כג) מַח־גָּדְלוֹ חֲסִדֵי יִי מַח־גָּדְלוֹ רַחֲמָיו לְשָׂבִים
אֲדָיו : (כד) לֹא־גִתְנָן חֶבֶל בִּיַּדִּי בֶן־אָדָם כִּי־הוּא בְּיָד־חַדְסוֹת : (כה) מַח־
בְּהִיר מִשְׁמֹשׁ וּבְכֹהַ יִכְלֵה אֵף כִּי־יִצְרַר אֲנוֹשׁ רַמָּה וְהוּא רַק רַע :
(כו) גָּבְהֵי שָׁמַיִם יִחַקֵּר גָּבֵר וְהוּא אֵךְ־עַפְרֹן וְאֵפֶר :

יח (א) כָּל־יִצְוֵי תִבְלֵ אֵל עוֹלָם גְּבָרָאוֹ וְרַק הוּא לְבָחוֹ
צַדִּיק בְּכָל־דְּרָכָיו : (ב) אֵי־זָה פֶה יִסְפֵּר עֲלֵי־זוֹתָיו וּמִי־יִחַקֵּר פְּלִאִי
מַעֲשָׂיו : (ג) גְּבוּרַת אֱלֹהִים מִי־יֹדֵעַ וּמִי־יִסְפֵּר רֵב רַחֲמָיו : (ד) מִי־
יֹסֵף עֲלֵימוֹ וּמִי־יִגְרַע מֵהֶם וְיִחַקֵּר פְּלִאִיו מִי־מִצָּא : (ה) אָדָם כִּי־
כֹלָה

כָּלָה לַחֲקֹר כַּמְעַט הַחַל וְכִי־יִחְדַּל בְּאַפְלָה יִמְשַׁשׁ : (ו) מָה אָנוּשׁ
 כִּי־יִסְכֹּן וְכִי־יַפְעַל מִה־יַעֲשֶׂה אִם־טוֹב וְאִם־רָע : (ז) אִם מִסְפָּר
 שְׁנוֹתָיו מֵאָה מִה־הוּא וּמִי־יֵדַע קֶצֶף אֵין־אָחָד : (ח) אֵלֶּף שָׁנִים
 כְּנִטְף בְּיָם הַיָּם וּכְנִרְגִיר בְּחוּל נְחֻשְׁבוּ לַעֲמַת חַיִּי־עוֹלָמִים :
 (ט) עַל־כֵּן יִאֲרֶיךָ יְיָ אִפּוֹ וַיִּתֵּן רַחֲמָיו עַל־כָּר־מַעֲשָׂיו : (י) בְּיַדְעוּ
 יִצְרָם הָרַע הַרְבֵּה וְהַגְדִּיר רַחֲמָיו עֲלֵימוֹ : (יא) חֶסֶד אָדָם רַק עַל
 רַעוּ וְחֶסְדֵי יְיָ עַל־כָּר־בְּשָׂר : (יב) מִי־כִמּוֹהוּ מוֹכִיחַ וּמְיַסֵּר מוֹרָה
 וּמְבַרְרֵר בְּרוּעָה עֲדָרוֹ : (יג) חֲנוּן הוּא לְמַבְקָשֵׁי לֶקַח וּבְרוּחַם
 לְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו :

(יד) בְּנֵי הַיִּטְבֹּת לְאַחִיךָ אַל־תִּמְרָר נַפְשׁוֹ וְאַל־תַּעֲנֶהוּ קִשּׁוֹת :
 (טו) כִּי כְּצִנֹּת מַלְ עַל־יֶהֱרֹב כֵּן אִמְרֵיךָ עַל־יִמְתָּן : (טז) מִתֵּק שְׂפָה
 טוֹב מִמְתָּן וְאִישׁ לִבָּב בְּשִׁתִּיהֶם יוֹדַע : (יז) כֵּן־מִבִּישׁ יִדְבַר עֲתָק
 וּמִתַּת רַעֲיוֹן כְּלִיּוֹן עֵינָיו :

(יח) בְּטָרָם תִּלְמַד לְמוֹד וּבְטָרָם תִּבְרַא הַרְפָּא : (יט) הַנּוֹכַח
 בְּטָרָם תּוֹכִיחַ וּבַיּוֹם פְּקוּדָה תִּפְקֹד : (כ) בְּטָרָם חֲלִית הַזְּהָר וּבִקְעַת
 עֵזוֹן הַבְּדֵל מֵאֵזוֹן : (כא) אַל־תִּתְאַחֵר לְשֵׁלֶם נְדָרֶיךָ לְמָה תִּתְמַחֲמָה
 עַד־כִּי חֲבָלִי שְׂאוֹל יִקְדְּמוּךָ : (כב) הֵכֵן לְבָבְךָ בְּטָרָם נְדָרְתָּ וְאַל־
 תִּנְסָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֶיךָ : (כג) זָכַר אַף־יְיָ בְּטָרָם תִּמְוֹת וְאֶת־יוֹם־נֶקֶם
 כִּי־יִסְתִּיר פְּנֵיו מִמֶּךָ : (כד) שְׁבַעַת לֶחֶם זָכוֹר הָרַעַב שְׁבַעַת עֵשֶׂר
 זָכוֹר הָעֵזִי : (כה) מִבְּקָר לְעֶרֶב יִתְחַפְּכוּ עֵתֶיךָ כִּי יְיָ יַחִישׁ מַעֲשָׂהוּ :
 (כו) לֵב חָכָם מִפְּחַד תִּמְיֹד וּבִימֵי עֵזוֹן יִשְׁתַּמֵּר מֵאֵזוֹן וְלֵב כְּסִיל
 מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ : (כז) לֵב נָכוֹן אֲהַב חֲכָמָה וּמוֹסֵר מִצָּאֵם יִקְנֶה
 תְּהִלָּה : (כח) פִּי־חָכָם יוֹרֶה דַּעַת וּבְנִפְשׁ חֲפָצָה יִבִּיעַ לֶקַח : (כט) שֵׁים
 מַעֲצוֹר לְרוּחֶךָ וּבְמֵאוּזֵי לְבָבְךָ אִם־תִּלְלֶךָ : (ל) הוֹלֵךְ בִּיצֹר לְבָבוֹ
 שׁוֹנְאָיו יִרְעוּ עָלָיו אֵף כִּי־קָנָא וּקְנָאוּ־בּוֹ : (לא) אַל־תִּתְעַנֵּג בְּמַעֲדָנִים
 וְאִם תִּחְמוֹד חֲבֵרַת זוֹלָדִים : (לב) לְמָה תוֹרֵשׁ בְּתַעֲנוּגֵי מִשְׁתָּה וְתִקַּח
 בְּנִשְׁף כִּי־אָפֶם כְּסָפָה וּמִשְׁחִית נַפְשָׁה תִקְרָא :

יט (א) פִּגְעַל סָבָא לֹא־יַעֲשֶׂר וּכְזוֹ לְמַצְעֵר הַלֵּךְ וְרֵשׁ :
 (ב) בִּיּוֹן וּנְשִׁים נְבוֹזִים נִסְכְּלוּ וְרוּעֵי זוֹנוֹת הִלְכוּ שׁוֹלָל : (ג) רַמְתָּ
 וְתוֹלַעַת מְנַת חֲלָקָם וַיִּבְשּׁוּ עֲצָמוֹתֵיהֶם לְמִשְׁשׁ וּלְשִׁנֵּיהֶם : (ד) נִמְקָר
 לַהֲאָמִין

לְהֵאֱמִין חֶסֶר תְּבוּנָה וְחֵטְא יַחְטִיא אֶת־בְּשָׂרוֹ : (ח) אֲהֵב חֲמָס
 יִשְׁחִית נַפְשׁוֹ וְסָר מִתַּעֲנוּג כְּבוֹד יַעֲמֶרְהוּ : (י) שׁוֹמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ
 גַּם עִם־קִשְׁה־רֵב יִתְרַעַע וְעוֹצֵר בְּמַלִּים שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ :
 (י) שְׂמוּעָה שְׁמַעְתָּ אֵל תִּפְיֵן חוּצָה וְלֹא יִתֵּן אִישׁ בְּךָ דוֹפִי : (ח) גַּם
 לְאֲהֵב גַּם לְשִׁנְאָה אֵל תִּגְלֶה אִם לֹא־תִמְעַל בְּיִשְׂרָאֵל לְבָדָּה : (ט) כִּי
 אֲזַן קִשְׁבֹת תִּשְׁמַר הַקוֹל וְחִשְׁבָּה לֹא־תֵאָחֵר : (י) שְׁמַעְתָּ דְבַר
 קְבָרָה בְּכַתְּנָה וְאִל־תִּירָא כִּי לֹא־תִבְקַע : (יא) הוֹלֵךְ רִכְוִי תִצְיַקְהוּ
 בְּמַטְוֵי כְּעוֹל פְּרִיץ רַחֵם אִמּוֹ : (יב) שְׂמוּעָה בְּלֵב סִכְלָה פִּחֵץ תִּקְוַע
 בְּיָרֵךְ : (יג) דְּבַר אֶל־רַעְיָה אוֹלִי לֹא־שִׁנְיָה וְאִם־שִׁנְיָה לְבַל יִשְׁנֶה :
 (יד) הַזֹּהֵר עֲמִיתְךָ לְבַל־יִרְגֹל וְאִם־רָגַל לְבַל־יִוְסִיף : (טו) הַעֵד בְּאֶחָיְךָ
 לְבַל־יֵאֱמִין לְכַל־דָּבָר כִּי טוֹפְלֵי שָׁקֵר עֲצִמוֹ מִסִּפְּרָה : (טז) גַּם יֵשׁ
 בּוֹטֵא לְתַמּוֹ וְעוֹדָה אִין בְּלִבְבוֹ כִּי מִי־לֹא־חֲטָא בְּשִׁפְתָיו : (יז) לֶכֶן
 הַזֹּהֵר בְּמַרְסֵם תִּנְעַר אֲזוֹ תַתּוּם וְתִשְׁמַר מִצְוֹתַי : (יח) כִּי תִחַתֵּת
 חֲכָמָה שְׂמֵר מִצְוֹתָיו וְהִיא אֲהוּבָה מֵאֵתַי :

(יט) אִין בְּמַרְמָה חֲכָמָה וְאִין בְּנִבְלָיִם־תְּבוּנָה : (כ) אַךְ זֵרוֹת
 וְתַהֲפֹכּוֹת הַמָּה וּבְלִב־נְלוֹז לֹא־תִשְׁכַּן חֲכָמָה : (כא) טוֹב מַעֲט
 חֲכָמָה בְּיָרֵאתַי יִי מֵרַב דַּעַת וְיִרְאָה אִין : (כב) יֵשׁ עֲרֻמָּה מְלֵאָה
 מְרֻמָּה וְיֵשׁ מְשֻׁפֵּט וְהוּא מְשֻׁפֵּט : (כג) גַּם יֵשׁ שׁוֹפֵט בְּרִי־עוֹן וְהוּא
 גְּבוּן : (כד) יֵשׁ עָרוֹם יָפֵף רֵאשׁוֹ וּפְנָיו זַעֲפִים וְקָרְבוֹ מְלֵא תוֹכְכִים :
 (כה) שָׁחָה לְעַפְרָה נַפְשׁוֹ וְהוּא כְּחֶרֶשׁ וְאִם לֹא־נִשְׁמַרְתָּ יַעֲבֹר עָלֶיךָ
 לְהִשְׁחִיתְךָ : (כו) בְּאֶפְסֵם כַּח יַעֲלִים רִשְׁעָתוֹ וְכִי־יִבֵּא עֵתוֹ עֹקֵב
 יַעֲקֹבְךָ : (כז) מְשֻׁפֵּט אָדָם תֵּאָר פְּנָיו וְנִבּוֹן בְּתֵאָרוֹ יִדְעַ : (כח) גַּם
 בְּרַב־יָשׁוּ בְּשִׁחְקוֹ וּבְמַהֲלָכוֹ יִנְבֵר נְבֵר :

כ (א) מוֹכִיחַ בְּלֹא־עֵתוֹ לֹא־טוֹב לוֹ הַחֲרִישׁ חֲכָם יִחְשֹׁב :
 (ב) טוֹב תּוֹכַחַת מְגֹלָה מִשְׁנֵאָה נִסְתָּרָה וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרוּחָם :
 (ג) שׁוֹפֵט מַעֲזוֹל בְּמִשְׁפָּט כְּשׁוֹמֵר בְּתוֹלָה וּמְחַלְלָה : (ד) אֲוִיל
 מוֹחֲרִישׁ חֲכָם יִחְשֹׁב וְאֲוִיר שְׁפָתַיִם יִלְבֵּט : (ה) יֵשׁ מַחֲשֶׁה כִּי אִין־
 מַעֲנָה וְיֵשׁ מַחֲשֶׁה כִּי עֵת לַחֲשׁוֹת : (ו) חֲכָם יַחֲרִישׁ עַד בֹּא עֵתוֹ
 וְלִץ נִמְחָר לֹא־יִתְאַפֵּק : (ז) פּוֹשֵׁק שְׁפָתָיו מַחֲתֵת רַעְיוֹ וּמְרִים נַפְשׁוֹ
 וְיִשְׁבַע קָלוֹן : (ח) דְּרָךְ רִשְׁעִים צְלָחָה וּבְמֵלֵאת מִסְּקָם יִסְפוּ :

(ט) יש מפורז ותנמול און ויש מפורז ותנמול כפלים: (י) יש שחד
עינים ויורם ויש רום-עינים ויש: (יא) עת קנות במעט מוצר
ועת ישלם שבועתים:

(יב) חכם במתק שפתיו ורצה ושפתי כסיל געל-נפש:
(יג) מתת כסיל לא-יסכן פי לגמול שבועתים תשאף עינו:
(יד) במתן מוצר גער ויגער ובקורא בשוק פיהו יפער: (טו) היום
נשה ומחר נגש זה דהך גלוז ועקש: (טז) רע רע יצעק פתי
חסרתי רעים הרביתי טובה ותנמול און גם אכלי לחמי ילעיגו-
לי: (יז) אף יום יום ילעיגו-לו פי מפורז בלי-השקר כלא-מפורז
מעני: (יח) וטוב לנפל מרום קורה מנפל ביד לשונו פי פתע
יפל: (יט) איש חסר-חן כדבר בלא-עתו אשר בפיי-אילים ימצא:
(כ) גם ביינגידים ידבר להקבל נחשבו פי לא-בעתו ידבר: (כא) יש
רש מחזיק בתמתו פי לא הציקתהו רוחו: (כב) ויש טרף נפשו
על-עקב בשתו למצאת חן בעיני כסילים: (כג) מקטית טובה
להעוהו מפני פשת יקנה שגא על לא-דבר: (כד) תבואת פזב בוז
וקלון ורק בפיי-אוויל ימצא: (כה) טוב גנב ממפיח פזב ורגלי שניהם
דרע ירוצון: (כו) הובר שקר מרים קלון וקלוננו לא-יסור מפנינו עד-
עולם: (כז) לשון חכם תרוטמנהו ולפני נגידים תנחהו: (כח) עבד
אדמתו יצבר ערמה ונקבד בין נגידים פי ישמר מפשע: (כט) שוחד
ואשקר יעורו פקחים כי רסן בפיהם תהמות משפט: (ל) חכמה
גסתרה ואוצר טמון לא-יועילו גם שניהם: (לא) טוב אויל מכסה
אולתו מחכם חכמתו:

כא (א) חטאת בני חדול ובקש רחמים עלי-פשעיה:
(ב) סור מרע במפני-פתן למה תנשה ביי-תפגענו: (ג) שון-העון
כשן-הלביא כל-הקרב ימות נפשו: (ד) חדה חמאה כחרב פיות
ואון מרפא למכתה: (ה) מצה וריב ירוששו ובית-גאים יסח יי:
(ו) אנקת דל תקשב אוננו ועברתו תחוש פסופה (ז) פורע מוסר
הולך בדרך חטאים ואהב תוכחות ירא יי: (ח) איש שפתים ישמע
מרחוק ואיש תבונות יראה ביי-כשל:

(ט) בונה ביתו בהון אחרים פונם אכנים לתקים קברו:
לחקת

(י) לַחֲקַת פְּשָׁעִים בְּנִעוֹרַת פְּשָׁתָהּ בְּהַרְיָחָה אִשׁ תֵּאָכֵל . (יא) עַל רִצְפַת שִׁישׁ יִתְהַקֵּךְ רָשָׁע וְאַחֲרִיתָהּ שַׁחַת וְאַבְדּוֹן : (יב) נֹזֵר תּוֹרָה מִשָּׁל בְּרוּחוֹ וִירֵאת יי תְּבוֹאת חֲכָמָה : (יג) בְּאֵין עֲרֻמָּה נִדְחָה תּוֹשִׁיָה אֶךְ יֵשׁ עֲרֻמָּה מִלֵּאָה מִרְמָה : (יד) אֲמָרִי חֲכָם כִּפְּלֵג מַיִם וְעֵצַת שְׁפָתָיו בְּמִקּוֹר חַיִּים : (טו) יָב כָּסִיל בְּפָרֹר נָקוּב וְכָל לֶקַח זֹב יִזוּב : (טז) יָב חֲכָם שְׁמַע חֲכָמָה וְשִׁלְכָנָה וְלֹא יוֹסִיף : (יז) שִׁיחַת פְּתִי כְּגִמְלַל בְּדַרְךְ וְאֲמָרֵי יִשָּׁר מִה־נִּמְרָצוּ : (יח) פִּי־חֲכָם יִבְקֹשׁ בְּקֶהֱל וְכִי־אִישׁ יֵאֱזִין וְיִקְשִׁיב : (יט) וְחֲכָמַת כָּסִיף כְּבֵית הָרוּם וְעֵצַת שְׁפָתָיו נִפְתָּלָה : (כ) מוֹסֵר לְאֹיִב כָּסֵד לְרִגְלוֹ וּבְכַבֵּל לִמְיֵנוּ : (כא) מוֹסֵר לְחֲכָם כְּמַבְעַת פֶּזַ וְכִאֲצַעְדָּה עַל־זֵרוּעוֹ : (כב) סָכָל יִמְלֵא שַׁחֲוֶק פִּיהוּ וְנִבּוֹן כְּמַעֵט יִפְצֶה שְׁפָתָיו : (כג) רוּץ יְרוּץ פְּתִי אֲר־כֵּיִת רַעְהוּ וְחֲכָם כְּמַעֵט יִשְׁקֹף מִתְּבוֹשֵׁשׁ : (כד) פְּתִי מְצִיץ בְּחִלוֹן רַעְהוּ וְחֲכָם בְּחִוִץ יַעֲמֵד : (כה) כָּסִיף מִמָּה אֲזוּנו אֶל דִּלַת רַעְהוּ וּבִעֵינָי חֲכָם אֹרְתָהּ הִיא וּכְלָמָה : (כו) אֲנִישֵׁי שְׁפָתַיִם הִכְרִ יַחְמוּיִן וְנִבּוֹן יִפְלֵם בְּפִלְסִם אֲמָרָיו : (כז) יָב סָכַר בְּפִיו וּפִי נִבּוֹן בְּלִבּוֹ : (כח) רָשָׁע מְקַלֵּל אֶת־הַמְּשֻׁחִית אֶת־נַפְשׁוֹ יִקְלַל : (כט) הוֹלֵךְ רַכִּיל מִשְׁחִית נַפְשׁוֹ וְעַל פְּלִי־כָנָה יִכְסֶה קַלּוֹן :

כב (א) אִישׁ נִרְפָּה כְּאֶבֶן בְּגִלְלַל פְּלִי־עֵבֶר יִלְעַג לְמָרִימוֹ : (ב) אִישׁ עֲצֵר כְּאֶבֶן בְּגִלְלִצְאָה מָרִימוֹ יִנְעֵר יָדָיו : (ג) כַּעֵם לְאֶבִיו בֶּן כְּעֵר וּבֵת מְבִישָׁה לְבוֹשָׁה נֹזֵלָה : (ד) בֵּית־מִשְׁפָּלַת סִגְלַת בְּעֵלָה וּבֵת סָרְרַת תּוֹנֵגַת יוֹלְדִיָּה : (ה) בֵּית־שׁוֹבְכָה קַלּוֹן אֶבִיָּהּ וּבְעֵקֶהּ וּמִשְׁגִּיחֶם תִּשְׁנֵא : (ו) שִׁיחָה כִּלְא־עֵתָהּ כְּשִׁיר כְּלָב וְעָף מוֹסֵר וְלֶקַח יָפִים בְּעֵתָם : (ז) כְּנָיִם יִשְׂרָיִם יִכְסּוּ שְׁפָלוֹת אֲבוֹתָם וּכְנָיִם שׁוֹבְכִים יִפְשִׁטוּ תִפְאֳרַת אֲבוֹתָם : (ח) מוֹרָה לְבִי־סָכָל כְּמַדְבֵּק גְּזוּרֵי חֶרֶשׁ וּכְמַעוֹרֵר נִרְדָּם מִשְׁנָתוֹ : (ט) מְדַבֵּר אֶל־פְּתִי כְּמַדְבֵּר לְאִישׁ יֵשֵׁן אַחֲרֵי כִדּוּתָךְ יֵאמֵר מַה־זֶּה מַה־זֶּה : (י) כִּכָּה לִמַּת פִּי־חֲשֵׁךְ אֹורוֹ וּכְכָה לְכַעַר פִּי־חֲשֵׁךְ שְׁכָלוֹ : (יא) הַמַּעֵט דִּמְעָה עַל־מַת יַעַן פִּי־מִצָּא מְנוּחַ וְהַרְגָּה דִמְעָה עַל־סָכָל כִּי מוֹתוֹ מִחַיָּיו נִבְחַר : (יב) אֶבֶל לִמַּת שְׁהֵגַת יָמוּם וְאֶבֶל לְסָכָל פְּלִי־מִיּוֹ : (יג) אֲדִי־תִרְבֶּה שִׁיחַ עִם־סָכָל

וְאֵל תִּתְחַבֵּר עִם־אִישׁ־בָּעַר : (י) פָּרְעָהוּ פְּן־יִכְבֵּד עָלוּ עֲלֶיךָ
 וּבִתְפִלָּתוֹ יִמְנָפֶךָ : (יא) הַבְּדֵל מֵעָלְיוֹ וְתַנּוּחַ וְאוֹלָתוֹ לֹא־תִכְעִימֶךָ :
 (יב) מִחֶ־כִּבְדֵּךָ מֵעוֹפְרַת בְּלִתי אִישׁ אֲשֶׁר סָכַל שְׁמוֹ : (יג) נִקְרָה נִשְׂא־
 גִּטְל־חֹרֵף מִלַּח וּבִרְזוֹל מִנִּשְׂא אֹיִל בְּאוֹלָתוֹ : (יד) פִּקִּיר בְּמַחְבְּרַת
 עֵץ לֹא־הַמוֹט מִזְוָעָה כִּן לֵב נָבוֹן יִצּוֹק בַּל־יִמוּט לְעוֹלָם : (טו) בְּמִיתַח
 סוּד עֲלִי־קִיר כִּן הַחֲכָמָה בְּלֵב מוֹצֵק : (טז) כְּעֹמֵד עַל הַר־תִּלְוֹל
 דֹּא־יִתְיַצֵּב לְפָנַי סָעַר כִּן לֹא־יִעֲמֵד לְפָנַי פֶּחַד לֵב נָמוֹג בְּאִישׁ
 בָּעַר :

(כא) מִיֵּץ עֵינַיִם מוֹצִיא דְמָעָה וּמִיֵּץ לֵב מוֹצִיא הַגְּיוֹנוֹת :
 (כב) קוֹלַע אָבֵן בְּצַפְרִים יִשְׁיֵבֵן וּמִכְלִים רַעֲיוֹ יַפְרִידֵם : (כג) שֶׁרֶף
 חָרַב עַל־רַעְיָה וְתִקְוָתָהּ לֹא־אֲבָדָה הַסֵּפֶן־נָא עִמּוֹ וְשָׁלֵם : (כד) נִזְקֶשֶׁת
 בְּאִמְרֵי־פִיהָ אֶל־תִּירָא הַתְרַפֵּס וְרַחֵב רַעְיָה : (כה) כָּל מַעֲנוֹת לְתַלְמֵן
 זוֹרְתִי לַעֲג וְקִלּוֹן גְּלוֹת־סוּד וּמִרְמָה כָּל־אֵלֶּה יִרְחִיקוּ הָרַע כְּנֻצָּח :
 (כו) הִיָּה נֶאֱמָן לְאֶחִיָּה בְיָמָי עֲנִיו לְמַעַן תִּגִּיד עִמּוֹ בְיָמָי
 אֲשֶׁרוֹ : (כז) הַחֲזֹק־בוֹ בְּצַר־לוֹ וְעַרְבָה־לָּהּ שְׂמַחְתּוֹ : (כח) קִיּוֹר וְעֵשֶׂן
 לְפָנַי לֶחֶב וְרִיב וּמִצָּה לְפָנַי רֻצָּח : (כט) לָמָּה תִבּוֹשׁ לְעֹמֵד לְיָמִין
 אֶחִיָּה וְלָמָּה תִסְתִּיר מִמֶּנּוּ פָּנָיָהּ : (ל) הֲלֹא אִסִּיגְמַקְהָ רַע כְּ־
 שְׂמַעֲיוֹ יִרְחֶקוּ מִמֶּנּוּ :

כג (א) מִי־יִתֵּן וְאִשִּׁים מִנְעוּל לְפִי וְחוֹתֵם עַל שִׁפְתַי לְבַל־
 אֲבִשָּׁל בְּלִשׁוֹנִי וְאֲבִדְתִּי : (ב) אֱלֹהֵי אָבִי וְאֲדוֹן חַיִּי שְׂמֵרָה נַפְשִׁי
 מִיּוֹעֲצֵי רַע לְבַל־אֲוָקֵשׁ : (ג) מִי־יִתֵּן וְאֲשִׁמְרָה מַחֲסוֹם לְרַעֲיוֹנִי
 וְשֹׁבֵט מוֹסֵר לְלִבִּי לְמַעַן אֲוִסֵּר בִּי־נִבְרוּ פִשְׁעֵי וְלֹא־אֶפּוֹס בְּיַד
 מִבְּקָשֵׁי רַעְתִּי וְיִלְעִיגוּ לִי : (ד) אֱלֹהֵי אָבִי וְאֲדוֹן חַיִּי פִקְדָה נַפְשִׁי
 מִעֵינַיִם רְמוֹת וּגְדֵל לְבָב הַרְחַק מִמֶּנּוּ : (ה) שְׂמֵרֵנִי מִכָּד תּוֹחַלַת
 הַבֵּל וְתַאֲוֹת לֵב לְמַעַן אֲשִׁמֵּר פִּקּוּדֶיהָ תָּמִיד : (ו) אֶל־תִּבְאֲנִי
 תַאֲוֹת מַעֲדָנִים וְחֻמְדַת נָשִׁים וְאֶל־תִּסְגִּירֵנִי בְיַד מְרָעִים :
 (ז) שְׂמַעוּ בָנִי לְתוֹרָתִי וְכָל־נוֹצְרִיָּה לֹא־יִכְשְׁלוּ בְּלִשׁוֹנֵם : (ח) אֶהְיֶה־
 פִּשְׁעִים וְרַחֲבִים יִקְשׁוּ־בָהּ וְתִרְבּוֹת כָּל־פְּעֲלֵי־אֶן : (ט) כִּנְעַת פִּיָּה
 מֵאֲדָה וּמִשְׂאֵת־בָּהּ אֶת־שֵׁם אֶהְיֶיהָ : (י) כְּשֹׁבֵט עַל־גּוֹעֲבֵד מַעֲלָה
 פְּצָעִים כִּן נִמְחָר לְאֵלֶּה מְרָבָה פִּשְׁעִים : (יא) נִמְחָר לְשִׁבּוּעָה נִמְחָר
 לַפִּשׁוּעַ

לִפְשׁוֹעַ וְאֵלֶּה לֹא־תִמְוֹשׁ מֵאַהֲלוֹ: (יב) מַעַל מַעַל הַמָּאוּ יִשָּׂא מַעַל
 בְּדוֹרֵן הַמָּא כַפְלִים: (יג) נִשְׁבַּע לִשְׂוֹא לֹא־יִנְקָה וְנָגַע לֹא־יִסוֹר
 מִבֵּי זֵו: (יד) זָכַר בִּי חֲמַא־מִוֹת עַל־שִׁפְתוֹתַיךְ לֹא תִפְקַד מִכָּל־בֵּית
 יַעֲקֹב: (טו) יִרְא יִי יִשְׁמַר נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִתְבּוֹסַס בְּיוֹן הַמָּאָה: (טז) לָבָן
 נִצּוֹר בִּיךְ מֵאַהֲלָה בִּי מִקּוֹרֶה חֲמַא וּפְשַׁע:

(יז) אִם בֵּין נְגִידִים מוֹשֶׁבֶךְ אֶת־יוֹלְדֶיךָ אֶל־תִּשְׁכַּח וְגַם מִמֶּה
 לֹא־תִשְׁכַּח: (יח) אִל יִקְחֶךָ לְבָבְךָ לְאִמֵּר לֹא לֹא־נִוְדַדְתִּי וְיִאֲבֹד יוֹם
 אֲיִלְד־בּוֹ: (יט) בִּי מִלְּמַד לְשׁוֹנוֹ לְחַרֵּף לֹא־יִשְׁיֵג אַרְחוֹת חַיִּים לְנִצַּח:
 (כ) שְׁנַיִם הֵם חֲמַאֵי נַפְשָׁם וְשִׁלְשָׁה לֹא־יִנְקוּ מִפְּשָׁעַם:

(כא) אִישׁ־חֲמָה כְּאִשׁ יוֹקֶדֶת לֹא־יִנּוּחַ עַד כִּי־אֵכֶל בְּשָׂרוֹ: (כב) רוּחַ
 זְנוּנִים לֹא־יִשְׁקַט עַד כִּי־יִבְעִיר בְּעֶרְה: (כג) כָּל־קָחַם יִנְעַם־לוֹ עַד
 כִּי־כֹלָה יִכְרֶה: (כד) וְאִישׁ מְחַלֵּל יִצּוֹעוּ בְּאִמְרוֹ מִי־רְאֵנִי: (כה) הֵן
 חֲשֶׁךְ יִשׁוּפְנֵי וְקוֹרוֹת בֵּיתִי מִסְתָּר לִי: (כו) לֹא תִשׁוּרְנֵי עֵין מִמִּי

אֶפְחַד וְיִי רֹא־יִשְׁלִים עַל־בְּבוֹ: (כז) וְהוּא עֵינֵי בְנֵי־אָדָם יִרְא וְלֹא
 יִחְשַׁב בִּי עֵינֵי יִי בְּהִירוֹת מִשְׁמֵשׁ: (כח) צוֹפּוֹת כָּל־מַעֲשֵׂי אָנוּשׁ
 וְכֹל־סְתֵר גָּלוּי לְפָנָיו: (כט) עֲצִידוֹתָיו נָגְלוּ בְּמַרְס נוֹלְדוֹ אֶף כִּי־

אֲחֵרֵי הוֹלְדָם: (ל) אָכַן בְּשַׁעַר יִשָּׂא פִשְׁעוֹ וּבְמַרְס יִבִּין יִלְכַּד:
 (לא) וְכֵן דְּרָךְ אִשָּׁה כִּי־תִשְׁמָה וְיִלְדֵי נְאוּפִים תִּלְדַּד לְבַעֲרָה: (לב) בִּי
 בְּתוֹרַת יִי בְּגִדָה וּמְעֵלָה מַעַל בְּבַעֲלָה: (לג) בְּזִמָּה וּבְתִזְנוּת
 הַמָּמָאָה וּזְרַע מִנְאָף הוֹלִידָה: (לד) בְּתוֹךְ קַהֵל וְעַדָה יוֹצִיאוּהָ וְדִין

וּמִשְׁפָּט עַל־בְּנֵיהָ: (לה) יִלְדֶיהָ לֹא־יַעֲמִיקוּ שְׂרָשָׁם וְסַעֲפֵיהֶם לֹא־
 יִנּוּבּוֹן: (לו) זָכְרָה יִשָּׂאֵר לְמֵאֲרָה וְחַרְפְּתָהּ לֹא תִמְחָה: (לז) לְמַעַן
 בַּעַת דוֹר אַחֲרוֹן בִּי אֵין־טוֹב מִרְאֵת יִי וְאֵין־נְעִים מִנְצוֹר עֲדוֹתָיו:
 (א) הַחֲכָמָה תִּהְלֵל נַפְשָׁהּ וּבִקְהָל עִם תִּתְפָּאֵר:

(ב) בַּעַדַת אֵל תִּרְוַם קוֹלָהּ וּבִכְבוֹד עֲזוֹ תִתְהַלֵּל: (ג) פְּתַחַה פִּיהָ
 וּתֵאמֵר מִמִּי אֵל עֲלִיוֹן יִצְאֵתִי וּכְעַרְפֵּל כְּפִיתִי פְּנֵי־תַבְּלָל: (ד) שִׁבְתִּי
 בְּמִרוּמִים וּבְסֵאֵי עֲמוּדֵי שְׁחָקִים: (ה) גְּבוּלֵי רְקִיעַ סְבוּתֵי וּכְעַמְקֵי
 תְּהוֹמוֹת יַרְדֵּיתִי: (ו) בְּמִצִּיּוֹת וּבְאַרְצוֹת שָׁם אָנִי רַחֲמֵתִי עַל־גּוֹיִם
 וְלֹא־מִיִּם: (ז) בְּכָל־אֵלֶּה בְּקִשְׁתִּי מַעוֹן לְהִתְלוֹנֵן בְּצַל גְּבוּלָם:

(ח) וַיִּצְנְנֵי אֲדוֹן כָּל וְצוֹר הִצְבֵּיתִי הִגֵּה כַּח מְקוֹם לְמִנוּחַתֶּךָ:
 בַּעַדַת

(ט) בעדת יעקב תשכונני בְּיִשְׂרָאֵל חֶבֶל נִחַלְתָּךְ: (י) מִקְדְּמֵי אֶרֶץ
 חוֹלְלֹתַי וְלַעֲלֻמֵּי־עַד תִּשְׁאָר בְּרַכְתִּי: (יא) בְּאוֹהֶל קִדְשׁוֹ שָׁם
 מִשְׁמַרְתִּי וְיִבְלִינִי צִיּוֹן זְבוּל מְנוּחָתִי: (יב) בְּקַרְיַת אֱהוּבָה הַכִּין
 מִשְׁכְּנִי וְעַל־יְרוּשָׁלַם הַקַּיִם מִמִּשְׁפְּחָתִי: (יג) בְּעַם סְגֻלָּתוֹ דְּשִׁירֵישׁ
 שְׂרָשִׁי בְּעַם בְּחַר לְחַלְקַת נִחַלְתּוֹ: (יד) כְּאַרְזֵי קִבְנוֹן שָׁם גִּדְלֹתַי
 כְּבְרוּשִׁים עַל־חֶרְמוֹן הַר יי: (טו) רוּמְמַתִּי כְּתֹמֵר עַל־יְנֵהוּר וְכִשׁוֹשְׁנָה
 כְּבִקְעַת יְרִיחוֹ: (טז) כְּזֹת רַעְנָן בְּנְאוֹת דְּשָׂא וְכַעֲרֵמוֹן שְׂתוּל עַל־
 פְּלָגֵי מַיִם: (יז) רִיחִי בְשֵׁם כְּקִנְמוֹן כְּבִשְׂמִים רֹאשׁ וּמֵר דְּרוּר:
 (יח) כְּלָבוֹנָה חֲלָבָנָה וְאַהֲלִים כְּקַמְרַת כְּמִקְדֵּשׁ יי: (יט) יוֹנְקוֹתַי
 הַרְבִּיתִי כְּאֵלֶּה וְכָל־כַּפּוֹתַי רַעֲנָנִים: (כ) כְּגִפְן פֹּרְיָהּ רִיחִי נִיחוּחַ
 וְצִיצֵי יַגְמוֹלוֹן שִׁפְעַת פְּרִי: (כא) גְּשׁוּ־נָא וְקָרְבוּ מִבְּקִשֵׁי אֶהְבְּתִי
 הַתְּעַנְנֵנוּ מַעֲנֵנֵי פְרִי: (כב) כִּי מֵתוֹק מִצּוּף לְקַחִי וְעַרְב מְנוּפֶת
 שִׁיחָתִי: (כג) אוֹכְלֵי לֶאֱ־יִשְׁלַבְעוּן וְשׂוֹתֵי לֶאֱ־יִרְוּוּן: (כד) שְׂמַע־לִי
 דְּא־יְבוּשׁ וְשׁוֹנֶה־כִּי לֶאֱ־יִכְשֹׁר: (כה) כִּי זֶה סֶפֶד בְּרִית יי תוֹרַה צְנוּה
 לָנוּ מוֹשֶׁה מוֹרֶשֶׁה קִהַרְתָּ יַעֲקֹב: (כו) כְּפִישׁוֹן בְּאֵיתָנוּ מְלֵאָה חֲכֻמָּה
 וּכְמִימֵי חֲדָקָל בְּעַת הָאָכִיב: (כז) תְּזוּל בִּינָה כְּשִׁפְעַת פֶּרֶת וּכְגוֹזְלֵי
 יַרְדֵּן בִּימֵי קְצִיר: (כח) כְּמִימֵי יְאוּר תְּבִיעַ לְקַח וּכְגִיחוֹן בְּעַת
 הַקְּצִיר: (כט) הַרְאֵשׁוּנִים לֶאֱ־יִדְעוּ עֲרָפָה וְהַאֲחֻרָנִים לֶאֱ־יִדְעוּ
 תְּכַלִּיתָהּ: (ל) כִּי־שָׁגְבוּ מִנִּי־יָם אֲמַרְיָה וְעַמּוּקָה מִתְּהוֹם רַעֲיוֹנָה:
 (לא) וְאֲנִי שְׁלַחְתִּי בְּגַגִּים תַּעֲלוֹתַי כְּפֶלֶג מַיִם אֶל־גִּנַּת יֶרֶק: (לב) שָׁם
 הִשְׁקִיתִי פְרָדְסֵי שָׁם הַרְוִיתִי נְאוֹת חֲשָׁקִי: (לג) וּפְלָגֵי פֶרֶץ לְנֶהַר
 וְנֶהַרֵי לַמַּיִם אֲדִירִים: (לד) כְּעַפְעַפֵּי שְׁחַר יְהִל אוּרִי וּמִמְרַחֵק תַּחֲנוּנוֹ
 כְּ־עָנוּ: (לה) רוּחַ נְבוּאָה אֲנַעַר מִחִיקֵי לְדוֹר וְדוֹר נֶצֶב סֶלָה:
 (לו) בָּאוּ וּרְאוּ כִּי לֹא־לִי עֲמַתִּי בִּי־אִם קִבֵּל שׁוֹחֲרֵיהָ:

כה (א) שָׁלַשׁ הִנֵּה אֶהְבָּה נַפְשִׁי וּבְעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם
 תִּרְצִינָה: (ב) שִׁבְתָּ אַחִים גַּם־יַחַד וּשְׂכָנִים יִשְׁכְּוּן וְאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ
 בְּנַחַת יְנוּחוּ: (ג) שָׁלַשׁ הִנֵּה שְׁנֵאָה נַפְשִׁי וְעַל דְּרָכָם עֲנֻמָּה רוּחִי:
 (ד) דַּל־גְּאָה וְעֹשִׂיר מִכְּחַשׁ וְזָקֵן מִנְּאוֹף כִּי־כִשְׁעוֹן יִנְהַג: (ה) אִם
 בְּנוֹעַר לֹא־תִאָּגֵר אָנָּה תִמְצָא כִּי־שִׁבְתָּ: (ו) נְאוּה מִשְׁפָּט לְשִׁיבָה
 וְעֶזְרָה לְשִׁישׁ וְשֹׁכֵל טוֹב לְזָקֵנִים: (ז) עֲמַרְתָּ וְזָקֵנִים חֲכֻמָּה וְתַפְאֶרֶת
 נְגִידִים

נגידים השפל ודעת ויראת יי הדרת כלם: (ח) תשע הנח עלו
 על-לפי כי יקרו לנפשי ועשר לא אבחר בלשוני: (ט) וגר נפשו
 בקניו וראה בפיד משנאיו: (י) בער אשת שבע ואיש לא-ירע
 בשפתיו: (יא) דא יברע לבן-בלעל ואיש מלאו רוח חקמה:
 (יב) אשרי מצא רע נאמן מפיק תבונה ער און קשבת ואיש
 מצא דבר-חקמה: (יג) אך לא-ישוג את-ירא יי פי וראת יי עולה
 עד בקמו: (יד) אשרי אדם יחזיק ביה מה-שפרה נחלתו פי-
 מצאה: (טו) יראת יי ראשית אהבתו ודבק בו תחנת אמונה:
 (טז) אין עצב מעצבת לב ואין איבה מאיבת אשה: (יז) אין
 לעג מלעג שגא ואין נקמה מנקמת אויב: (יח) אין רע מראש
 נחש ואין חמה מחמת אשה: (יט) טוב שבת עם פפיר ותנין
 משבת עם-אשה רעה: (כ) בשצף קצף תשנה תארה ופניה
 קודרים בלבוש שק: (כא) בעלה נאנח בחברת רעיו ובהזכר שמה
 ידאב לבבו: (כב) אין רשעה פרשעתה ולו תהי חקקת רשע:
 (כג) אשה הומיה לאיש שגו כמעשה חול לרגלי וקן: (כד) אל
 תחמד יפיה בלבבך ואהבתה אל-תבקש: (כה) אשה מעשרת
 בעלה אין-קין וזרון מדון ובזיון: (כו) תבואת אשה רעה דאבון נפש
 ופנים נזעמים שקר-רוח ורפיון ידים וברבים בושלות ושמה
 און: (כז) מיד אשה יצאה הרעה ובגלה בקנו נוענו: (כח) כפומר
 מים בן נשא פנים לאשה רעה: (כט) אם לא-תשמע לך תן-לה
 ספר בריות ושלחנה לנפשה:

כו (א) אשרי בער אשת מישרים פי מספר ימיו כפלים:
 (ב) אשת חיל חדות בעלה פי יבקה שנותיו פנעמים: (ג) אשה
 טובה מתנה טובה ירא אלהים ומצאנה: (ד) אם דל איש ואם-
 שוע פי-שליון יעלוץ רבם לפני יי: (ה) תחת שלש תרגו במני
 ותחת ארבע נפשי תשתוחח: (ו) קשר בעיר ומרד בעם ושומ
 לשון מרים ממות: (ז) ומר מהנה אשה צוררת רעותה ומבאשת
 ריחה בעיני כד-אדם: (ח) אשה רעה בבית בעלה פצמד בקר
 קשה-ערה מצאה מצא עקרב: (ט) אשה משתפרת נגע ממאר
 פי הסתר קלונה בלתי-וכר: (י) שית זונה בעזות מצחה ומשקרת

עֵינֶיהָ תִּנְדַע : (יא) בְּתֶדָה מִבִּישָׁה שִׁים עֵינֶיהָ עֲקִיָה לְבַל־תִּשְׁמָה
 אִם־לֹא־תִשְׁמָר : (יב) שְׁמֹר־נָא עֵינֶיהָ נֹאפֹת לְבַל־תִּתְּפֹקָא כִּי־
 שְׂמִית : (יג) כְּצַחַח צִמָּא בְּצִיָה כִּי־יִמְצָא עֵין בֶּן תִּעְרַג נִפְשָׁה :
 (יד) כֹּל מַיִם תִּשְׁתֶּה עַל כְּדִעְעִין תִּשְׁעֵן וְאִרְכֵּל חִין תִּפְעֹר אִשְׁפֹּתָה :
 (טו) אִשְׁת־חֵן מְשׁוּשׁ בְּעֵלָה וְחֻכְמָתָה תְּדַשֵּׁן עֲצֻמוֹתָיו : (טז) מְצָא
 אִשְׁת־חֵיל וְשִׁלְוָה מִתַּת אֱלֹהִים מְצָא וְאִין עֲרֵךְ לְחִין עֲרֹכָה :
 (יז) אִשָּׁה נְאֻמְנָה בְּהַצְנַע לָכֶת כְּד־חֲפִץ לֹא־יִשְׁוֶה־בָּהּ : (יח) כְּהִדְרַת
 שְׁמֵשׁ בְּמֵרוּמֵי שְׁחַק בֶּן אִשְׁת־חֵיל תְּדַרַת בֵּיתָה : (יט) כְּעֻמוּדֵי־
 פֹּז עַל־אֲדָנֵי כֶסֶף בֶּן יִפְת־רַגְלִים צוֹפִיָה הִלִּיכוֹת בֵּיתָה :
 (כ) שְׁתִּים הִנָּה תוּגִיוֹן נִפְשֵׁי וְעַל שְׁלֵשׁ נִשְׁכָּר לְבִי : (כא) אִישׁ־
 חֵיל כִּי־יִחְסַר לֶחֶם וּנְכוּן־לֵב כִּי־יִקַּל כְּבוֹדוֹ וְאִישׁ יָשׁוּב מֵאוֹב
 דָּרַע הָרַב יִי תִשְׁיַגְנוּ : (כב) סוּחַר לֹא־יִנְקָה מִרְמִיָה כְּרוּכַל
 מְעוּל :

כז (א) בְּעוֹן כְּצַע רַבִּים יִחְטָאוּן וְאִין לְהַעֲשִׂיר מְעֵלִים
 עֵינָיו : (ב) בְּיַתֵּד תִּקְוַע בֵּין אֲבָנֵי קִיר בֶּן הָעוּל בֵּין מִקְנֶה
 וּמְמָר : (ג) אִישׁ אִין יִרְאֵת יִי בְּלִכְבוֹ תְּדַרְס נְהוּ פְתָאם :
 (ד) מִנִּיף בְּנִפְהָ יַעֲזֹר רַגְבִּים וְרַעֲיוּגֵי־לֵב יַעֲזָרוּ חֲטָאִים :
 (ה) כְּלִי־חֶרֶשׁ בְּכַבְשָׁן יִפְחוּ וְהָאֲדָם בְּיַצֵּר לְכָבוֹ : (ו) עֵין נְטוּעַ
 בְּפִרְיוֹ יוֹדַע וְלֵב גָּבֵר בְּמוֹצָא שְׁפָתָיו : (ז) אֶל־תִּהְלֵל אִישׁ
 בְּטָרָם שְׁמַעְתּוֹ כִּי בְּנִיב־שְׁפָתָיו יִנְכַר גָּבֵר : (ח) צֶדֶק צֶדֶק
 תְּרַדֵּף וְתִמְצָאָהוּ וְכִמְעִיל חֲמֵד תִּעְמָנוּ : (ט) כְּעוֹף יִדְבֵק לְמִינוֹ
 בֶּן הָאֲמַת לְמִבְקִשָׁיהּ : (י) כְּאֶרְוֶה יִאָרֵב לְטָרֵף בֶּן הָעוּל
 לְנִכְכֵּי : (יא) כִּי צְדִיק יִגּוֹב חֲכָמָה וְפִי אֲוִיל שׁוֹנֶה כִּירַח :
 (יב) כְּמוֹשֵׁב לְצִים נְצוֹר עֲתֵדָה וּפְקוֹד תְּמִיד נְהַד־נְבוּנִים : (יג) שִׁיחַ
 פְּתָאִים נָלוּז וְעַקֵּשׁ וּשְׁחוֹק פִּיהֶם לְצוֹן פִּשְׁע :

(יד) מְרוֹב אֱלוֹתֶם יִסְמַר שְׁעָר וּמְגִדוֹפִיהֶם תִּצְלִינָה אֲזוּנִים :
 (טו) בְּמֵרִיבֵי רַהֲבִים בַּל־יִחְשָׁף דָּם וְחַתַּת נְעֻרְתָם מְדִיבַת נִפְשׁ :
 (טז) גּוֹלָה סוּד אֲבָדָה אֲמוּנָתוֹ יִבְקֵשׁ אוֹהֵב וְלֹא יִמְצָאָנוּ :
 (יז) בְּרוּחַ נְכוּן אֲהַב רַעְדָה כִּי־גִלִּית מְצַפְנֵנוּ לְשׂוֹא תִשְׁכְּנוּ :
 (יח) כִּי בְּאֲשֶׁר יִשְׁחִית אִישׁ אֶת־נִפְשׁ עֲרֵיו בֶּן יִשְׁחִית אֶת־

דודי רעיו: (ט) בצפור נמלט מפח יקוּש בן הרע בהפרדו
לא ישוב אלך: (כ) גם ביי תדלק אחריו בר תדביקהו פי
בעפר מרשית נמלט על נפשו: (כא) כד כבאב לחבש וכל
עון לכפר ולגודה סוד אין תרופה: (כב) קרץ בעיניו תהפכות
בדבו וכל יודעיו ירחקו מקונו: (כג) בראת פניך ימתיק
שפתיו ועל כל דבריך ישתומם ובפנות שבמך יתפך ובכל
דבריך יתן דפי: (כד) רבות רעות שנאתי ועד כדם איש
כמוהו גם נתעב הוא בעיני יי:

(כה) זורק אבן שמימה על ראש בעליו תשוב ומכה רע
בסתר ישחית נפשו: (כו) כרה שחת בה יפל ופרש רשת
בה ילכד: (כז) חרש רעה אל תחיקו תשוב ותבאהו שאה
ראי ידע: (כח) אנשי ירהב חמדו לצון ונקם יארב לטו באריה
במסתר: (כט) שמח באידי נקי בפחים יתמך וצירים יאחזוהו
במטרם ימות: (ל) גם פעם ורגו שפטים המה ורשעים
יפקדו כמו:

כח (א) נקם ונוטר יי ונקם בו ואת חטאתו ישמר:
(ב) שא נא לפשע אחיך וכי תעתיר אל יי ישא לפשעיך:
(ג) אדם פקד עון רעהו ומי יבקש חסד: (ד) על עמיתו
לא ירחם ומשדי יבקש רחמים: (ה) בן אדם תולעה יטור
איבה ואיך אשמתו תכפר: (ו) זכר אחריתך ונמשת כל
איבה: (ז) אי תחרש רעה ומות על רעה ושמרת את
מצות יי: (ח) וכי תשמר מצותיו לא תשנא אחיך וסלחת
לכל נפש שוננת: (ט) תרחק ממדון נפשך וירחקו חטאים
ממך כי איש מדון יחרחר ריב ומצה: (י) איש נרגן יסכסך
רעים ובין אחים יגרה מדון: (יא) כפי העץ בן האש וכפי
הריב בן תקצף: (יב) כפי רוח אדם בן תקצפו גם ברב עשר
רב קצף וברב קצף רב אש: (יג) נמחר להצות יבעיר
בערה ונמחר לקצף ישפך דם: (יד) ניצוץ נפח מעלה
שלחבת ורוק פיך יכבנה ושניהם מפיה יצאו: (טו) ארור
נרגן ואיש תהפכות ביי כלו אחים ורעים: (טז) בלוט לשון
רבים

רבים אָבְדוּ וּמַעַם לַעַם הִתְגַּלְגְּלוּ : (י) פִּי־הַפִּכְכָּה יִחַר־
מִבְּצָר וּבֵית־נְגִידִים יַעֲקֹר : (יח) יִגְרַשׁ אִשָּׁה מִחֵיק בְּעֵלְהָ
וּמִפְּרֵי יָדֶיהָ נִגְזָה : (יט) כָּל־דְּבָרֵי לֹא־יִגְוָחוּ וְשִׁלְוָה אֵין
בְּמִשְׁכְּנוֹתָם : (כ) שׁוֹט נָגַשׁ מֵעֵלְהָ פְּצָעִים וְשׁוֹט לְשׁוֹן יִגְרַם
עֲצָמוֹת : (כא) חֲלָלִים רַבִּים הִפִּילָה הַחֶרֶב וּרְפִים מֵהֶם לְשׁוֹן
רְמִיָּה : (כב) אֲשֶׁרֵי הִגְבֵּר נִמְלַט מִיָּדָה וְלֹא־נִפְקַד מִשְׁכֵּם
פְּשָׁעָה : (כג) לֹא־שָׁם שְׁכֵמוֹ בְּעֵלְהָ וְלֹא־נִתְמַד בְּחֻבְלֵי
עֹקְתָהּ : (כד) כִּי עָלָה עַל בְּרוּל וּנְחֲשָׁתָה תִּכְבֵּיד : (כה) תִּהְלֵאֶיהָ
תַּחֲלָאֵי מוֹת וְרַעִים מִשְׁחַת וְאִבְדוּן : (כו) יֵרָא יִי לֹא־יִשְׁשֵׁר
בָּהּ וּמִיִּקְרָה לֹא־יִוָּקַד : (כז) נִכְוָה הִיא לְשִׁכְחֵי־אֵל וּבְאִשׁ
לֹא־תִכְבֶּה יָפוֹ : (כח) כְּנֹמֵר וְלוֹשׁ תִּשְׁלַח בְּמוֹ עַד כִּי־תִמּוֹ
נִצְמְתוּ : (כט) הֵן כְּרִמָּה בְּסִירִים תִּגְדֵּר גְּדֵר פִּיהָ כְּדֹלֵת
וּכְרִיחַ : (ל) כְּסָף וְזָהָב בְּצֹרֵר תִּצְרֹר מִדּוֹעַ אֵת פִּיהָ לֹא־
תִּצּוֹר : (לא) הַשְּׁמֵר בְּנֵי מִפְּשָׁע בְּלִשְׁוֹנָה כִּי יֵאָרֵב הָאוֹרֵב
כְּן־תִּפְלֵ בְּיָדוֹ :

כט (א) מְלוּחַ רַעְהוֹ גִּמְלַ חֶסֶד וּגְדִיב לֵב שׁוֹמֵר מִצְוָה :
(ב) הִשָּׁה כְּרַעְהָ לָּעַת מַחֲסוֹר וּכִי־נִשְׁיֵת הַשִּׁיבְהוֹ לְיוֹם מוֹעֵד :
(ג) מוֹצֵא שְׁפָתֶיהָ תִּשְׁמֵר וְעִשִׂיתָ וְתִמְצֵא מִשְׁעֵן בְּעַת צָרָה :
(ד) יֵשׁ לֹהֵה יֹאמֵר הָאֵחַ מִצְּאֵתִי מִמְּמוֹן וּנְפִשׁ עוֹזְרוֹ יִדְאִיב :
(ה) יִשְׁק יָדוֹ עַד־הַשִּׁיגוֹ וְעַל־הוֹן רַעְהוֹ יִקַּד יִשְׁתַּחֲוֶה :
(ו) וּלְעַת הִשָּׁב אַחֵר יֵאָחֵר עוֹד קִשׁוֹת יַעֲנֶה וְעַד־צוּק הַעֲתִים
יַעֲקֹר : (ז) גַּם כִּי־מִצְּאָה יָדוֹ יִשְׁלֵם מַחְצִיתוֹ וּכְכַתֵּן יִחְשְׁבֶהוּ־
לוֹ : (ח) וְאִם יִכְלֵת אֵין כְּלָה אֶת־הוֹן רַעְהוֹ וּקְנָה אוֹיֵב עַל
לֹא־דָכַר : (ט) עוֹד נָעַר יִגְעַר לְבַעֲבוֹר תִּרְעִימוֹ וְחֻלְף מוֹכֶה
יִגְמַל רַעְהָ : (י) יֵשׁ מוֹנֵעַ טוֹב מִבְּעַלְיוֹ לֹא מְרֹעַ לְכַבּוֹ כִּי־
אִם מְרַמֶּה וְתִרְמִית יִרָא : (יא) אָפֶם אֵל־תִּקְשִׁים מֵאֲבִיוֹן
לְפָהּ וּכִי־יִבְקֵשׁ אֵל־הָאֲחֵר : (יב) פִּתַח יָדָה לְאֲבִיוֹן יַעַן כִּי־
צוּק יִי אֲשֶׁרֵיהָ וְאֵל־הַשִּׁיב פְּנֵיו רִיקָם : (יג) טוֹב תֵּת כְּסָפְךָ
לְאֲחִיךָ מִהִטְמִינוֹ תַחַת אֶבֶן לְהַשְׁחִת : (יד) אֲצוֹר לְךָ אוֹצָר
כְּתוֹרֵת יִי כִּי יִקֹּר הוּא מִפּוֹ וּמִחֲרוֹץ : (טו) הַנַּח אוֹצְרָךָ בְּמָקוֹם

נֹאכֵן

גִּאֲזֵן וּמִכָּל רָעָה יִחְלָצֶךָ : (טו) כִּי בְּקַמִּים עָלֶיךָ יִלְחֶם וַיִּיטֹב־
 לְךָ מִפְּגַן וְרִמָּח :

(יז) עֹרֵב עֲרֵפֶה בְּעַד רֵעֵהוּ אִישׁ חָסִיד וְרַק עֲזִי־מִצַּח
 יִזְנַחְהוּ : (יח) גְּמוּלָה עֲרֵבְךָ בְּרִי־תִשְׁכַּח כִּי־נִפְשׁוּ תִקַּע בְּעֵדְךָ :
 (יט) רָשָׁע לֹא יִדְאָג ? הוֹן מִתְעַרֵּב כִּי בְּעַקְשׁוֹת לְבוֹ יָנוּם וְאֶת־
 גֹּאֲלֵי נַפְשׁוֹ יִשְׁחִית יִחְבֹּל : (כ) בְּעֲרֵפֶה רַבִּים רָשָׁשׁוּ וּכְנֻדִי־
 יָם הִתְגַּלְגְּלוּ : (כא) עֲשִׂירִים הִדְרִישָׁה מִזְבוּלָם וַיִּלְכוּ נְדוּדִים
 בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה : (כב) עֲזוּבֵי מִצּוֹת יִי בְּיַד עֲרֵפֶה יִפּוּרוֹן וְרִדְף
 זְרוֹת יִקְשַׁב בָּהֶן : (כג) הוֹשִׁיעַ אַחֲוֶיךָ מִסַּת נִדְבַת יְדֶךָ אַף אֶת־
 נַפְשֶׁךָ שְׂמוֹר לְבַל־תִּכְשַׁל : (כד) לָחֶם וּמַיִם בַּיִת וְשִׁמְרָה
 דְּכַסּוֹת מִעֲרַמְתָּ דַּיִם לְחַיֵּי הָאָדָם : (כה) טוֹב אֲרוּחַת מִסְכָּן
 בְּצַל קוֹרְתוֹ מִמְטַעֲמִים בְּבַיִת גִּכְרִי : (כו) אִם רַב וְאִם מְעַט־
 לְךָ תִּרְגֵּעַ וְלֹא־תִשְׁמַע קִלְלַת עוֹבְרֵי אֶרֶץ : (כז) נוֹדֵד מִמְקוֹם
 דְּמִקּוֹם עֵנִין רַע הוּא וּבִאֲשֶׁר יִלִּין בְּאֵלִים יִהְיֶה לֹא־יִפְתַּח
 פִּיו : (כח) בְּמִרְ־נַפְשׁ תֹּאכַל וְתִשְׁתַּה וְעוֹד קִשּׁוֹת תִּשְׁמַעְנָה
 אֲזוּנֶיךָ : (כט) אֲוִרִים עֲרוּף תִּשְׁלַחַן יִאֲמַר־לְךָ וְהִאֲכִילֵנִי אִתָּךְ :
 (ל) אוֹ צֵא צֵא אֲוִרִים כִּי לְאִישׁ נִכְבֵּד פְּנֵי־הַבַּיִת : (לא) דְּבָרִים
 מְרִים אֱלֹהֵי לְכָל בְּעַל־נַפְשׁ כִּי יִשְׁבַּע קִלּוֹן עַל לִין דְּיִלְהָ
 אַחַת :

ל (א) אוֹהֵב בְּנוֹ שִׁחְרוֹ מוֹסֵר לְמַעַן יִגְלֶ־בוּ בְּאַחֲרִיתוֹ :
 (ב) יִסֵּר בְּנֵה וְתִיטִיב לְנַפְשֶׁךָ כִּי בְּקִרְבֵי רַעִים תִּתְהַלֵּל־בוֹ :
 (ג) כִּי תִלְמַדְהוּ חֲכָמָה אוֹיְבֶךָ יִרְאֶה וְכַעַס וְאַתָּה בֵּין רַעִים
 תִּהְלַל : (ד) בְּמוֹת הָאֵב כְּלֹא־מֵת יִחְשֹׁב כִּי כְמוֹהוּ הַשְּׂאִיר
 אַחֲרָיו : (ה) בְּחֵייוֹ רְאֶה וְשִׂמְחָה וּבְמוֹתוֹ לֹא יִתְעַצֵּב : (ו) כִּי
 לְצַדִּיק הַשְּׂאִיר נָקָם וְגִמְלָה טוֹב לְרַעִיו : (ז) מִיִּסֵּר בְּנוֹ יִחְבֹּשׁ
 עֲצָבוֹתָיו אַף כִּי־יִהְיֶה מַעֲיוֹ כִּי־יִצְעַק : (ח) גַּעַר מִפְּנֵי יִלְךָ
 שׁוֹכֵב בְּעִיר פָּרָא : (ט) כִּי תִשְׁתַּעֲשַׂע אִתּוֹ יִכְהִיֶךָ וְחַלְתָּ
 שְׂעִשׁוּעִים תַּעֲתוּעִים : (י) אִש־תִּשְׁחַק אִתּוֹ פֶּן־יִצְחַק לְךָ וְשִׁנִּיךָ
 תִקְהִינָה : (יא) אִל־תִּפְחַח לוֹ בְּיִלְדוֹתוֹ וְאִל־תִּשְׂאֵל לְאֻנְלוֹתוֹ :
 (יב) עוֹדֵנֵי רַךְ כַּף רֹאשׁוֹ וּבְנֵעוּרָיו הֵט שְׁכֻמוֹ פֶּן־יִקְשֶׁה עֲרֵפוֹ
 וּכְנַד

וּבְגֵד יִבְגַד-בָּךְ : (י) יִסַּר בְּנֶךָ וְעִמּוּל-בּוֹ לְבַר-יִכְשֵׁל לְבִשְׁתָּךְ :
 (יד) מִזֹּב מִסִּכָּן בְּכַרְיָאֵת בְּשָׂר מְאִישׁ עֲשִׂיר וְחֹזֶה :
 (טו) חַיֵּי-בָשָׂרִים נִבְחָרִים מִזֶּהָב וּנְפִשׁ בְּרִיאָה מֵהוֹן עֵתָק :
 (טז) אֵין עֲשָׂר בְּחַיִּים בְּרִיאִים וְאֵין מְשׁוּשׁ כְּמְשׁוּשׁ דְּב וּמִזֹּב
 הַמָּוֶת מַחֲיֵי תַחְלָאִים : (יז) מְעַדְנִים לְפָה-סְתוּם כְּמֵאֶכֶל עַל-
 קֶבֶר מֵתִים : (יח) מַה לְּבוּל-עֵץ אֶת-הַזֹּבַח פִּי לֹא-יֵאכֵל
 וְלֹא-יָרִים : (יט) כֵּן אִישׁ נִרְדָּף מִחַמַּת שְׂדֵי : (כ) עֵינָיו רֵאוּת
 וּנְפִשׁוֹ כְלָתָה וְתַתִּיפֹחַ בְּסָרִים בְּחִיק נַעֲרָה : (כא) אַל-תִּתֵּן
 תְּהוּנָה נְפִשְׁךָ וְאַל-תִּכְאִיב לְבַבְךָ בְּרַעְיוֹנֵי הַכֹּל : (כב) פִּי חַיֵּי
 הָאָדָם לֵב שְׂמֵחַ וְתִכּוּאֵת שְׂמֵחָה אֶרֶץ יָמִים : (כג) לָכֵן אָהָב
 נְפִשְׁךָ וְחַיִּיב לְפָךְ וְכַל-תְּהוּנָה הִרְחַק מֵעֲקִידָה : (כד) פִּי חַלְלֵי
 תוּנָה רַבִּים וְתוֹעֵלֵת אֵין : (כה) קִנְיָה וְכַעַס מְקַצְרִים יְמֵי-
 אָדָם וְכִבְ-דוּאָג בְּלֹא-יִוְמוֹ יִזְקִין : (כו) לֵב שְׂמֵחַ יִמְיֵב נֶהְהָה
 וְיִחַמּוֹ לְחַם אֲבִירִים :

לא (א) אֵין-שְׁנָה לְעֲשָׂר רוּזִן לְנַפְשׁ וְתַנּוּמָה אֵין בְּעַפְעָפֵי
 דוּאָג : (ב) יֵשֵׁב וְדוּאָג נִגְזָלָה שְׁנָתוֹ וְהַשְׁנָה תִּגְהָה מַחְלָה
 עֲזָה : (ג) עֲשִׂיר יַעֲמַל לְאֶצוּר אוֹצָר וְכִי-הִשִּׁיג אִזּוֹ יִתְעַדֵּן :
 (ד) עֵנִי יַעֲמַל אֶךְ לְמַחְסוֹר וְכִי-יִחַדוֹר עוֹד יִחַסֵּר : (ה) אוֹהֵב
 כְּסָף לֹא-יִנְקָה וְרוּדָף הַכֹּל יִחַבֵּל : (ו) בְּצַע כְּסָף מוֹקֵשׁ בְּעֲדָיו
 וּבְעֵינָיִהֶם יִרְאוּ כִּי כֹלָה יִכְרֶה : (ז) אֶהְבֵּת בְּצַע כְּסָף בְּאֶבֶן נִגְף
 וְכַל-רוּדְפֵיהָ כָּה נוֹקֵשׁוֹ : (ח) אֲשֵׁרֵי עֲשִׂיר נְקִי-כַפַּיִם וְלִבּוֹ
 לֹא-יִהְיֶה אַחֲרֵי חֲבָצַע : (ט) אִיָּה הַנֶּבֶר וְנִתְלַלְנָהוּ בְּשַׁעַר כִּי
 גְדֻלוֹת עֲשָׂה בְּעַמּוֹ : (י) מִי-זֶה נָסָה בְּזֶהָב וַיִּשְׁלַם כִּי לוֹ-
 יֵאָתֶה תְּהַלָּה : (יא) מִי-זֶה מְצַאָה יְדוֹ לְחַמָּא וְלֹא חַמָּא לְהַרְע
 וְלֹא הִרְע : (יב) עֵד לְעוֹדָם יָקוּם חִילוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ תִּשְׁפַח
 בְּקִקְל :

(יג) כִּי-תֵשֵׁב לְלַחוּם אֶת-עֲשִׂיר אַל-תִּפְעַר לְבַלִּי-חֹק
 לוֹעִידָה : (יד) אַל-תִּתְאֶמֶר הָאֵחָ אֵין קִין לְמִטְעַפִּים זְכוּר כִּי אֵין
 רַע מִרַע-עֵין וְעַל-כֵּן דְּכִמְעַ יְדַמַּע : (טו) אַל תִּשְׁלַח
 יַדְךָ אֶרֶץ-אֲשֶׁר תְּבִיט עֵינֶיךָ וְאַל תִּפְגַּשׁ אֶתוֹ בְּקַעֲרָה : (טז) הַשְּׁפֵל
 על

על-לכו פֶּעַל דְּבַבְךָ וְהָבֵן בְּחֻמְךָ וְדַבְּרָה: (ח) אֲכֹל בְּנֶחֱת
 אֶת-הַנֶּחֱתוֹן לִפְנֵיךָ וְאֶל-תִּבְלַע דְּבַל-תִּבְלָאִים: (י) כֹּלָה רֵאשׁוֹן
 דְּאֲכַל בְּנִכּוֹן וְאֶל-תִּשְׁאֵף בְּאִישׁ לֹא-יִשְׁבַּע פֶּן-יִמְקוּ וְיִדְבְּרוּ
 בָּךְ: (יב) בְּחֻבְרַת רְעִים אֶל-תִּשְׁלַח יָדְךָ רֵאשׁוּנָה לְאֲכַל
 וְלִשְׁתּוֹת: (יג) אִישׁ טוֹב-טַעַם יֹאכֵל מִטַּעַם עַל-פִּי לֹא-כִהָה
 רוּחוֹ עַל-מַטָּו: (יד) אֲכַל בְּמִדָּה עֲרִבָה שְׁנָתוֹ וְזֹאֵר בְּקָר
 יָקוּם שְׁמִיח: (טו) וְאֲכַל לְצַבּוֹת-בָּטָן נִדְדָה שְׁנָתוֹ וְהוֹבַח
 בְּמִכָּאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ: (טז) וְכִי-יִפְצְרוּ-בְּךָ לְאֲכַל קוֹם צֵא
 וְהִקָּא וְיִגַּח-לָךְ:

(יז) בְּנֵי שְׂמַע לְקוּלִי וְאֶל-תִּבּוּזוּ לְעִצְתִּי וּמִצַּאתִי כִּי כָל-
 דְּבָרֵי אָמַת: (יח) כָּל מַעֲשֵׂיךָ הִיָּה מְהִיר וּמְחֻזָּה לֹא-תִקְרַב
 אֵלֶיךָ: (יט) פָּרַם לַחֲמוֹ לְרַעֲב יִהְיֶה בְּקַהֲל וְעִנְתָּה-בוֹ צַדִּיקְתּוֹ:
 (כ) וְרוּחַ-כִּיָּלִי יִקְדֵּשׁ בְּקַהֲל וְעִנְתָּה-בוֹ רִשְׁעָתוֹ: (כא) בְּמִכָּאִי
 יִין אֵל יְהִי חִלְקֶךָ כִּי עֲצוּמִים כָּל-הָרוּגִיו: (כב) חֹזֵק הַבְּרוּל
 בְּכַבֵּשׁן יִפְחוֹן וְלֵב נִפְתָּל בְּדַם חֲמָר: (כג) הַיֵּן יִחִיָּה נִפְשׁ
 הָאָדָם אִם בְּמִשׁוּרָה יִשְׁתָּה אֶךְ הַלּוּמִי יִין מֵה-חַיִּיהֶם:
 (כד) יִין יִשְׂמַח לֵבֵב אֲנוּשׁ אִם בְּעֵתוֹ וּבְמִשׁוּרָה יִשְׁתָּה:
 (כה) אוּלָם מְרִבָּה לְשִׁתּוֹת מְרִבָּה מְרוּרוֹת וְזֶדוֹן וּמִצָּה יִגְרָה:
 (כו) כִּי מִשְׁתוֹדֵל וּמִשְׁתַּנַּע עַד-כְּלוֹת כַּחוֹ וּשְׁאָרוֹ וְגַו לְמַהֲמֹת
 יִקְרָא: (כז) אֶל-תּוֹכִיחַ רַעְךָ עַת מִשְׁתַּהוֹ וְאַל תִּרִיב אִתּוֹ
 בְּשִׂמְחָתוֹ: (כח) אֶל-תִּדְבַר אֵלָיו קִשּׁוֹת וְאֶל-תִּגְעַר-בוֹ כִּי-
 תִפְגַּעֲנּוּ:

לב (א) אִם לְרֵאשׁ (הַקְּרוּאִים) גִּשְׂמַת אַרְי-תִּתְנַשֵּׂא בְּקַרְב
 רַעִיךָ כִּי בְמוֹתֶם כְּמוֹךָ: (ב) וּבְמָרַם כְּלִית עַבְדְּתֶךָ אֶל-תִּשָּׁב
 עִפְתֶּם: (ג) לְמַעַן יִגִּילוּ וְיִשְׁמְחוּ-בְּךָ וְאִישׁ-חַמּוּדוֹת תִּקְרָא:
 (ד) אִם שִׁבְתָּ שִׁיחַ כִּי לְשִׁיכָה יֵאָתֶה שִׁיחָה אֶךְ קוֹל הַשִּׁיר
 בַּל-תִּפָּר: (ה) כִּי בְּאֵין-קִשְׁבַּ אֵין-שִׁיחַ וְלָמָּה תִתְחַכֵּם בְּלֹא-
 עַת: (ו) כְּחוֹתֶם בְּרַקַּת בְּמִשְׁבָּצוֹת זָהָב בֵּן קוֹרֵ הַשִּׁיר
 בְּמִשְׁתָּה וְשִׂמְחָה: (ז) כְּחוֹתֶם נִפְךָ בְּחִלִּי-כֶתֶם בֵּן הַזְמָר
 בְּמִשְׁתָּה יִין: (ח) אִם גַּעַר אִתָּה דְּבַר אִם-נִדְרָשְׁתָּ אֶךְ פְּעַמִּים

הִדְרֵשׁ בְּמִקְרָם תִּדְבֵּר : (א) הַשְּׁפֵל תִּשְׁכֹּל עַל דְּבָרֶיךָ וְאָמַר
 הֲרֵגָה בְּמַלְיָם מִצֶּעֶר : (י) אִם חֲכָמָתְךָ חֲכָמָתְךָ כִּי מֵהֶ־
 טוֹב הַחֲרֹשׁ וְהִתְאַפֵּק : (יא) בְּעֵצַת גְּדוּלִים אֲרֵ־תִשְׁתַּנֶּה לְמוֹ
 וְכִי־יִשְׁיחוּ שִׁים־יִיךָ לְמוֹ־פִיךָ : (יב) לִפְנֵי בַעַם בָּרַק וּלְפָנֵי
 כְּבוֹד עֲנֹה : (יג) בְּמוֹשֵׁב רַעִים קוּם רֵאשׁוֹנָה וְאַל־תִּהְיֶה מִמְּאַחֲרֵי
 שָׁבֶת : (יד) חוֹשֶׁה הַבַּיִתָּה וְעֹשֶׂה חֲפָצָה אֶךְ הַשְּׁמֵר מִחֲטָא
 בְּשִׁפְתֵי פִיךָ : (טו) וְאַחֲרֵי אֲכָלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבִרְבֶּכֶת־אֵת יי אֲלֹהֶיךָ
 עַל־כֹּרֶ־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַתְּךָ :

(טז) יֵרָא יי אֹהֶב מוֹסֵר וּמְשַׁבִּים לְשַׁחְרוּ יִפִּיק רִצּוֹן :
 (יז) שׁוֹחֵר תּוֹרָה לְשָׁבַע יִמְצָאָנָה וְסוּגֵ־לֵב יִכְשַׁל־בָּהּ : (יח) יֵרָא
 יי יִמְצָא תַנְמוּל וְצִדְקָתוֹ תֵּאִיר כְּאוֹר נֹגַהּ : (יט) לֵב־עַקֵּשׁ
 פּוֹרַע מוֹסֵר וּבְאַחֲרֵי נוֹאֵשׁ יִתְחַטָּא : (כ) לֵב־מְשַׁבִּיר לֹא־
 יָבוֹז לְעֵצָה וְזֶד יִהוּר לֹא־יִחוּשׁ אִם בְּלִי־דַעַת יִנְהַג : (כא) בְּמִקְרָם
 תִּפְעַל הַיַּעֲזִיז וְלֹא־תִנְחַם בְּאַחֲרֵיתוֹ : (כב) בְּדַרְךָ פֶּשֶׁל אֲלֵ־
 תִלְךָ פֶן־תִּגּוֹף בְּאֶבֶן בְּגִלְךָ : (כג) בְּאַרְחַ מִדּוֹר אֲלֵ־תִבְטַח
 וְגַם מִיּוֹצְאֵי חֲקֻצֵיךָ הַשְּׁמֵר : (כד) בְּכִרְ־דְרָכֶיךָ הִיָּה תָמִים
 וְשִׁמְרַת אֶת־מִצּוֹת יי : (כה) בְּטַח לְבוֹ בְּיִ יִנְצוֹר עַדְחֻתוֹ
 וְגוֹדֵר עָלָיו דְּרָכּוֹ לֹא יִמוֹט לְעוֹלָם :

לג (א) לֹא יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל רַע וְכִי־יִמְעַד אֲשׁוּרוֹ יִמְצָא
 מִפְּלֹט : (ב) לֵב־חָכָם יֵאָהֵב תּוֹרַת יי וְלֵב־חֲנֹף כְּצִי בָנִים
 נִגְרָשׁ : (ג) לֵב־צַדִּיק יִדְבֵּק בְּתוֹרַת יי וְהִיא תִדְבֵּק בּוֹ :
 (ד) הַשְּׁפֵל עַל־דְּבַר בְּמִקְרָם תִּדְבֵּר וְכִי הַשְּׁפֵלְתָּ תֵּן מַעֲנֶה :
 (ה) לֵב־סָכַל כְּנִלְנֵל עֲנֵה וּמְחַשְׁבֵּתוֹ כְּאוֹפֵן מִרְכָּבָה : (ו) כְּסוּס
 צוּחַל אֶךְ כָּל־רוֹכֵב בֵּן הַלֵּץ מִתְלוֹצֵץ עַל כָּל־דְּבַר : (ז) מֵה
 יוֹם מִיּוֹמִים יֵאָמַר הֲלֹא כָלְמוֹ מִן־הַשְּׁמֵשׁ יֵאוּרוֹ : (ח) אוֹלָם
 בְּתִבּוֹנָתוֹ הַבְּדִילָם יי לְמוֹעֲדִים וְלִתְקוּפַת הַשָּׁנָה : (ט) מֵהֶם
 בְּחַר וּקְדֵשׁ וּמֵהֶם מִקֵּא יְמֵי הַשָּׁנָה : (י) הֲרֵא כָל־בְּנֵי־חַיִּוֹן
 מִחֲמַר כְּרִצּוֹ וְגַם אֶדָם מִעֶפֶר נוֹצֵר : (יא) וּבְחֲכָמָתוֹ הַפְּרִידֵם
 יי וַיִּפְלֶה דְרָכֵימוֹ : (יב) מֵהֶם בְּרַךְ וּקְדֵשׁ וְהַגְדִּיל לְשָׂרוֹ
 מֵהֶם קָלֵל וְהַשְּׁפִיל וְהַפִּיר לְחַרְפוֹת : (יג) כְּחֲמַר בְּיַד הַיּוֹצֵר
 לֵבֵל

לְכֹל אִשְׁרֵי-יַחְפִּין וַיִּטְנוּ בֵּן הָאָדָם בְּיַד עוֹשֶׂהוּ לְכֹל-אִישׁ חֵלֶק
 כְּרָצוֹנוֹ: (י) אֵת הַטּוֹב כָּרָא לְעֵמֶת הָרַע וְאֵת הַחַיִּים לְעֵמֶת
 הַמּוֹת: (יא) וְכֵן הִצְדִּיק מֵאִם בְּרִשָׁע וְהִרְשָׁע בְּצַדִּיק: (יב) לְכוּ
 וְחֹזוּ מַפְעֻלוֹת עֲלִיּוֹן שְׁנַיִם שְׁנַיִם זֶה לְעֵמֶת זֶה נִכְרְאוּ:
 (יג) וְאַנְכִי בְּאַחֲרוֹנָה הִתְעוֹרַרְתִּי כְּעוֹלָל בְּבָצִיר: (יד) בְּרַכְתִּי יי
 מְלֵאתִי וְנַחַת יִקְבִי מְלֵא תְנוּכָה: (טו) בָּאוּ וְרָאוּ כִּי לֹא לְמַעְנֵי
 עֲמַלְתִּי כִּי-אִם לְמִבְקָשִׁי לְקַח:

(כ) שָׁמְעוּנִי רוֹזְנִים וְנִסִּיכֵי לְאֻמִּים וְשִׁימוּ עַל-לִבְבְּכֶם:
 (כא) אֶל-תִּמְשָׁל כֶּה אִישׁ בַּחֲיִה לֹא-בֶן וְלֹא-אִשָּׁה לֹא-אֶח
 וְלֹא-רַע: (כב) אֶל-תַּעֲזוֹב לְאַחֵר חִילָה פֶּן-תִּנָּחַם וְהָיִיתׁ כְּעֵנִי
 בַּפֶּתַח: (כג) בְּעוֹד נִשְׁמָה בְּאִפֶּיהָ כְּבוֹדָה לְאַחֵר לֹא-תֵתֵן:
 (כד) טוֹב בְּנִיָּה יִבְקָשׁוּ מִיָּדָה מִבְּקָשׁ אֶתָּה מִיָּדָם: (כה) הָוֶח
 גְּבִיר לְקִנְיָנָהּ וּבְכַבּוּדָה לֹא-תֵתֵן דַּפִּי: (כו) בְּאַחֲרֵיתָהּ כִּי-
 קָרְבוּ יִטֶּה לְמוֹת הַנְּחִילִים נַחֲלָתָהּ:

(כז) מִסָּפָא מִשָּׂא וּמִקָּד לְחִמּוֹר וְלָחֶם וּמוֹסֵר וְעִבּוּדָה
 לְעֶבֶד: (כח) הַעֲבֵד עֲבָדָה וְתִנּוּחַ פִּנְקֵא-אֲתוּ וְיִטּוֹב אֶר-כָּל-
 רוּחַ: (כט) כְּעַל וְחָבַל לְשִׁכְּכֶם בֵּן מִקָּל וְשִׁכַּט לְעֶבֶד בֶּן-מֵרִי:
 (ל) שְׁלַח אֲתוּ לְפַעֲלוֹ פֶּן-יִרְפָּה כִּי תִבּוֹאֵת רַפְיוֹן חֲטָאֵת.
 (לא) חֲכַבֵּד עָלוּ כִּפִּי-כַחוּ וְאִם-יִמְרָה עוֹד-תִּקְשָׁה: (לב) אֶה
 אֶל-תַּעֲמִים עָלָיו לְמַרְבָּה כִּי מִדָּה וְקָצַב לְכִלְיָדָבָר: (לג) עֶבֶד
 גְּאָמָן שָׁמֵר בְּנִפְשָׁהּ כִּי נִפְשָׁהּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ: (לד) כִּשְׂאֵר
 בְּשָׂרָהּ יִהְיֶה לָּהּ וְאֶתְחַבֵּת לֹא כְמוֹתָהּ: (לה) כִּי אִם-בְּפִרְהָ תִרְדָּנָה
 וְיִמְלִט אִיהָ אִיפּוֹא תִבְקָשׁנוּ:

לד (א) תִּקְוֹת כְּסִילִים מִפַּח גִּפְשׁ וּבְחִלּוּמֵם יִדְאוּ עַל-
 כְּנָפֵי רוּחַ: (ב) בְּטַח בְּחִלוּם כְּמַחְזִיק בְּצַל צוֹפְנָהוּ צַפֵּן רוּחַ:
 (ג) חֲזִיוֹן לַיִל תִּמּוֹנֵת הֶקֶל כְּמִים הַתְּנִים אֶל-כְּנִים: (ד) מִי-
 יֵתֵן טְהוֹר מִטְמָא וְאִמְת מִשְׁקֵר אִין-אֶחָד: (ה) חֲזִיוֹנוֹת נִבּוֹאוֹת
 וְחִלּוּמוֹת הֶבֶר הַטָּה גַם-יִחַד וְשׁוֹנֵה-בָּם בְּחִבְלִים יִחְבַּל
 כְּאִשְׁת לְדָה: (ו) אֶל-תִּשֶׁת לְבָהּ אֲלִימוּ אִם יי לֹא-שִׁלְחָם
 לְנַסּוֹתָהּ: (ז) כִּי חִלּוּמוֹת אָדָם סָבְלוּ רַבִּים וּבְמִשְׁאוֹת שָׂא
 וּמְדוּחִים

ומדווחים נפלו: (ה) לא--בבגוב ארח חיים פי תורת חכמה
על שפתת אמת:

(ט) לב חכם מלא דעת ונסה במסות נגידים ידבר:
(י) באין מסה מעט חכמה וברב מסות חכמה וגם ערמח:
(יא) ברב מסות הרביתי דעת ורבות ידעתי מאשר הגדתי:
(יב) מוקשי מות אפפוני סביב ומיד אלה נצלת ונמלטתי:
(יג) רוח צדיק לעד יהיה פי ביראת יי מבטחו: (יד) ירא יי
לא--יירא ולא--יחת פי הוא משגבו וצור ישעתו: (טו) אשרי
הגבר ירא יי מה--ירב משענתו ומעוזו: (טז) עיני יי עדי--
בחיריו והוא מחסם ומגנם: (יז) מחסה משרב ומסתר מזלעפה
תומך פשלים וסומך נופלים: (יח) משיב נפש ומאיר עינים
נותן חיים וברכה עד--עולם סלה:

(יט) זבח רשעים תועבה ולקרבן לא--ירצה: (כ) אין
חפץ ליי בעלות רשע פי בעלה לא--יכפר עולה: (כא) זבח
זבח מחיל דלים פשוטט בן לעיני אביו: (כב) דחם עני מחית
נפשו וגולו שפך דמו: (כג) חמם מחות רעהו לנפשו יארב
ועצר פעלת שקיר הרג והרגהו: (כד) מה--לבונה פי--יבנה
ואחר יהרם * בן כתפול ואחר יקלל הישמע יי צעקתו:
(כה) רחין למת ושב ונגע איך ימחר: (כו) בן צם על--חמאו
ומוסוף חמאו תפלתו מי--ישמע וצומו מה--יועיר:

לה (א) נצור תורה זבח צדק ושמור מצנה קרבן רצון:
(ב) נמל טובה מגיש מנחה ועשה חסד מקריב תודה: (ג) סור--
מרע עבודת יי וחדל--פשע קרבן אשם: (ד) אל--תראה ריקם
את--פני יי פי בן צוית: (ה) עלת צדיק תרשן המזבח וריחו
ניחוח לפני יי * (ו) מנחת תמים ערבה--לו ואזכרתה לא--
תשכח: (ז) בעין טובה כבוד אלהיה וראשית פרו--אדמתך ברו--
תגדע: (ח) הגש מנחתך בקרב שמח ומעשרותיך בגנפש
חפצה: (ט) תבה ליי מסת ברכתו וברצון--טוב את--מתנת
ידך: (י) פי אל--נמל יי וגמולו ישלם שבעתים: (יא) קרבן
משחת וזבח תועבה לא--תקריב פי לא רצון יהיה דך:

(יג) כי יי שפמ צדק ולא ישא פנים במשפט: (יד) לא יביר שוע לפגי דל וצעקת דלים ישמע יי: (טו) אנקת אלמנה ותום לא יבזה ועני כיי שפך שוחו לא ישקן: (טז) דמעות אלמנה תרדנה על גחיה ונעקתה על ראש מזרין: (יז) עבד יי ברצון ירצה ותפלתו תגיע לשחקים: (יח) אנקת דפא תבקע עבים ורא תדום עד כיי שמע אר: (יט) עד כיי ירא יי וישפט ואת ריבו יריב: (כ) כי לא יאחר יי לשלם לשנאיו ולא ישוב עד כיי נפץ עצמותם: (כא) גם מגזים לא יסור אפו עד השמדם ושבט עריצים שבר ישבר: (כב) כי בוחן לבות וכליות אלהים ומשלם לאיש כמעשהו: (כג) גם את נקמת עמו יקום יי ובגדל רחמי ישמחם: (כד) כמסר ישרף כחבונני קוץ בן יקדמונו רחמי לעלות בצרה:

לו (א) אלוהי אדון כל נוצר רחם עלינו וראה בענינו: (ב) שפך חמתה על הגוים אשר לא ידעו והרם ידה עלימו למען ידעו עו גבורתה: (ג) הראם כבוד תפארתה לעינינו כאשר הקדשת שמך בנו לעיניהם: (ד) למען יכירו וידעו כמונו כי אין אלוה מבלעדיך: (ה) חדש נא אותותיך והפלא כל גפלותיך הרם ימינה וזרע ענה למען יספרו רב מופתיה: (ו) הער אפה ושפוך ועמך להשבית אויב ומתנגם: (ז) החישה עת ישועתך וזכור בריתך למען נספר פלאי מעשיה: (ח) אש אפה תבלע פלטימו וזוררי עמך פרת יפרתון: (ט) הפר עצת ראשי אויבינו האמרים האח ידנו רמה: (י) קבץ נפוצי שבמי יעקב למען יהיו עם נחלתך ככראשונה: (יא) רחם יי על עמך אשר נקרא שמך עליו על ישראל בנה בכורה: (יב) רחם על ירושלים עיר קדשך על ציון משכן כבודך: (יג) מלא ציון רוח משפטך ועל עמך הופע הבר כבודה: (יד) חדש בריתך לעם סגלתך והגם נביאיך בקדם: (טו) השב גמול למיחלים לך ויאמנו דברי חזונה: (טז) שמע יי דקול עבדיך וברך את עמך בכרבת אהרן כהנה: (יז) למען ידעו כיי ישרי ארץ כי אמה יי אלהים עד עולם סלה:

(יח) פל אכל ירד הכסו: אך אכל מאכל יערב: (יט) בחיך
 יבחו ציד בן לב-הכם יבין שפת שקר: (כ) לב עקש יורה עמל
 ויב נכון עובר במח: (כא) פל נקבה לזכר תולד אך נקבה
 מנקבה נבחרה: (כב) יפת תאר תשמח לב ואין חפץ דומה
 לה: (כג) שפת-חן וטובת-לב אין-ערוה דאשר בעלה:
 (כד) אישה טובה קנין טוב עור פגגהו ומשען למנוחתו:
 (כה) נחיה ונדר אין הבוק תבוק ובעד ואשה אין הבוק יבוה:
 (כו) פגגב מתגגב מעיר לעיר בן נודד מפלון לפלון וקן אין לו:
 (כז) רעי רעי פרי-פה מצפצפה ואין רע זוכתי בפה:
 (כח) אכן רעים נהפכו למרעים מרים הטה ממות: (כט) הוי מכמן
 מי פרצה המכשלה ותכס את-עין פל הארץ: (ל) בטוב הרע
 פל-איש מתרועע וכי-תקרה איד פל-איש מתנודד: (לא) למלאות
 בטנם יכחשו-לו ובעד אויב יתפשו מנן דהגן בעדו: (לב) אל
 תשבח הרע בלבבך וכי מצאה ידך זכרהו: (לג) פל יועץ מרים
 עצתו ויש יועץ אך טובת נפשו: (לד) לכן השמר מיועץ בטרים
 בחנתו פון-ייעצה לחכשילה: (לה) היטבת בעשות יאמר-ך
 ומנגד יעמד לראות מה יקרה: (לו) את איש עוון אתך אל-
 תועץ ולאיש-קנאה לא-תנלה סודה: (לז) פי פנועץ את אשה
 על-צרתה ורף-לב על-מחמת בן הוא: (לח) התשאל פנועני
 על-מחירך וקנה על-ערה מרפלתך: (לח) התתועץ את-פידי
 על-תגמול את-אכור על-חמקה ואת-עצל על-עבדה: (לח) התקח
 עצה משכיר ענה רכמות מלאכה או מעבד נרפה עלי-יניעה:
 (לח) את פל-אנה לא-תועץ פיאם שית לבך דברי-לב ואשר
 יראת יי בלבבם: (לח) אשר דבבם בלבבך ובצרתך להם צר:
 (לח) את-דבבך תועץ פי אין-נאמן ממנו וטובה עצתו
 שבעתים מעצת צופים על-ראש הפסגה: (לח) ובכל-זאת קרא
 אך יי אלהיה לבעבור יורה בדרך תבחר: (לח) בטרם תחל דבר
 תועץ פי לפני מעשה עצה: (לח) תפרת פנים אות היא על
 תמורת מחשבות הלב: (לח) ואחת מארבע תולד אד-טוב ואם-
 רע אם-חיים ואם-מות וארבעתם ביד הלשון: (כח) יש ערום

יֹדְכִים רַבִּים וְלֹא יוֹעִיל לְנַפְשׁוֹ כִּי אֵדָה בְּשִׁפְתָיו יִתְחַכֵּם : (כ) בּוֹז
 יְבוֹזוּ--לוֹ וְאֵת--לָחֶם חֶקְוֹ יִחְסֹר : (כא) כִּי יִי צָפֵן מִשִּׁכְּלֵל לִבְבוֹ
 וְחֻכְמָה בְּטוֹחוֹת אָזֵן : (כב) אֵדָה יֵשׁ חֶכֶם יִחְכֵּם לְנַפְשׁוֹ וּפְרִי
 שִׁפְתָיו יִסְלַסְלוּהוּ : (כג) פִּי נִבּוֹן יִזְרֹת דַּעַת וְלוֹ עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה :
 (כד) בְּרַכּוֹת יַחֲלוּ עַל רֹאשׁוֹ וְכָל רוֹאֵיו יִהְלָלוּהוּ :

(כה) מִסְפָּר שְׁנוֹת אָנוּשׁ חֲצִצּוֹ וְלִימֵי יִשְׂרָאֵל אֵין סְפוּרוֹת :
 (כז) אִישׁ תְּבוֹנָת יִהְלַל בְּקָהֶל וְזָכְרוּ לֹא--סוּף לְנִצַּח : (ל) בְּנֵי
 הַשָּׁפֵל כָּל--חֲדָדָה עֲלִיָּה וְאִם עוֹדָה בְּלִבְבָּהּ הִרְחִיקָהּ : (לא) לֹא כָד--
 דָּבָר יִבּוֹן לְכָל--אָדָם וְלֹא כָל--נַפְשׁ יִסְכֵּן לְכָל--חַפְּזֵן : (לב) אֵל תַּעֲגֹג
 רַב--דָּשָׁן נַפְשָׁהּ וְאֵל תִּלְעִיט בְּמַנְהָ מַעֲדָנִים : (לג) כִּי בָרַב--אֲכָל
 רַב מִכָּאֹב וְתִבּוֹאֵת זוֹלָל כָּאֹב בְּמֶן : (לד) הַרוּגֵי זוֹלָלוֹת עֲצוּמִים
 וּמִכְּלָל אַרְוַחְתוּ יִאֲרִיךְ יָמִים :

לח (א) הַדָּר פְּגִירוּפָא וּבְכִדְהוּ כִּי יָקוּם לָךְ בְּגַעַת צָרָה :
 (ב) הַרוּפָא וְחַמְרָפָא יִצְרֵם יִי וּמִזְכִּים יִבְכְּדוּהוּ : (ג) חֻכְמַת רוּפָא
 תִּרְוּמָמְנוּ וּנְגִידִים עֲלִיו יִתְמָהוּ : (ד) סְמִים הַצְּמִים יִי מִן--הָאֲדָמָה
 וְנִבּוֹן לֹא--יָקוּץ כְּמוֹ : (ה) הֵלֵא הַמְּתִיק כְּמוֹ מִים הַמְּרִים לְהוֹדִיעַ
 כִּחֶם לְבַגְי־אָדָם : (ו) וְחֻכְמָה אֲצֵל לִילוּדֵי אִשָּׁה לְהִתְפָּאֵר בָּרַב
 נַפְּאוֹתָיו : (ז) לְמַרְקַחַת יִרְקַחֶם הַרוּקַח אֵדָה קֶצֶרָה יָדוּ לְרַפְּאֵת
 אִם יִי לֹא יִתֵּן חַיִּים עַל--פְּנֵי הָאָרֶץ : (ח) לָכֵן כִּי--חֲלִית בְּנֵי הַעֲתִיר
 מִחֵר אֵל יִי וְהוּא יִרְפָּאָהּ : (ט) סוּר מֵרַע וְהִרְחַק מֵאֹן בְּפָהּ וְהוֹבּוֹת
 לְפָהּ אֵל--יִי : (י) תִקְמַר קַמְרַת לְאֹזְפָרָה וְהִקְרַב סִקַּת לְמַנְחָה וְהִסְדָּה
 נִסְדָּה שִׁכְר לִי כְּמַתְחָסָא : (יא) וְאֵזוּ הַפְּקָד בְּיַד הַרוּפָא נַפְשָׁהּ כִּי
 מָאֵת יִי הוּא וְלֹא תִשְׁחַנּוּ עַד כִּי--נִרְפָּאֵת : (יב) יֵשׁ רוּפָא אֲשֶׁר
 תַּעֲלֶה לָךְ עַד יָדוֹ אַרְוֹכָה כִּי--יִקְרָא אֵל יִי לְעוֹרוֹ לְמַעַן הַחַיּוֹת
 נַפְשָׁהּ : (יג) הַחוּמָא גְּאֹלְהִים יִפֵּל בְּיַדֵי רוּפָא :

(יד) הוֹרֵד דְּמַעָה לְמַת בְּנֵי וּסְפֹד עֲלִיו כְּעַל חוֹת נַפְשָׁהּ :
 (טו) בְּסָה נְגוּתוֹ בְּשִׁמְלָה כְּעַרְבוֹ וְהַשִּׁיבָהוּ בְּכָבוֹד לְאֲדָמְתוֹ :
 (טז) אֵדָה יוֹם אוֹ--יוֹמִים תֵּרֵם קוֹלְךָ בְּכָכִי וּבְמִסְפָּד כְּנִבּוֹן לְבַד יְלוֹנוּ
 עֲלִיָּה : (יז) וְאַחַר הַנְּחָם מִתּוֹנְתָהּ כִּי תִבּוֹאֵת תּוֹנָה מוֹת וְכָל--
 כָּאֹב--לֵב יִחְלִישׁ וְיָמִית : (יח) בְּהוֹמְרוֹ מִפְּגִיָּה תִסּוּר תִּתּוֹנָה כִּי

חיי קשה-יום ברוחו ילינו: (ט) אז תתן לדאנה נפשך הסירה
 וזכר אחריתה: (כ) כי מירבתי שאול איך-השב תונתך לא-
 דהועיר-לו ואתה תבע לנפשך: (כא) פמות רעה בן מותך
 היום קרתהו ומחר תקרה: (כב) בנחו על-משכבו ינוח זכרונו
 וכייצאה נפשו הנחם על-נפשך:

(כג) הונה בדת-אל לא-יעמל במלאכה ושוחרי תורה לא-
 ייגעו בכפם: (כד) חורש בכקר איך-יחקר ונוהג בפלמד איך-
 ילמד: (כה) בעמל ופרך יבלה שנותיו ותמיד שיחתו את-
 פרים: (כו) הניונו רבבו לשדד אדמתו וקבלול דבקריו בקר
 וערב: (כז) חרשי גין ואבן יומם ולילה לא-ישבותו:
 (כח) ומפתחי פתוחים על-משמרתם ישקודון לתאר ולשנות
 מעשימו בהשכל: (כט) חרש ברזל על-פעלתו יחרש ועיפה
 נפשו מעשן האש ומהלמות פעם: (ל) בעניו יחקר אל-תכדית
 כלי ומקול הפטיש תצדינה אוניו וכל-הפצו אה קלמש ולהיטיב
 ולהישיר פעלו: (לא) יוצר חרש על האבנים יעמל ברגלו יגלל
 נדירו ועניו על-מדה וערה יביטו: (לב) פעם יוצר הפלי בידו
 ופעם ירבה הטוט ברגלו: (לג) אחר יחשב לישן הכבשן
 וקטוח הפלי במים: (לד) כל-אלה יבחו בעמ ידיו ואר-
 כל-תכלית יחקור: (לה) בכל-עיר ועיר לא-יפקד מושבם
 ובתפקדם לא-ילין בהן איש ולא-ידור בהן אדם: (לו) אפם כי
 לעצה לא-יבוגו ובקהל-עם לא ירמו: (לז) על כסא משפט
 לא ישבו כי לא-ידעו דת ודין: (לח) נבער לבם מדעת לעשות
 משפט ומליצה אין בפיהם: (לט) אבל כל-צרכי ארץ בידם
 יבוגו לכן תחת משאם יום וזילה ירצון:

למ (א) לא-כן שם קבו לתורת יי בשבת תחכמוני
 מושבו ובנביאי אל יתבונן: (ב) דברי אנשי-שם ידרש
 ובעמקי משליהם ירד: (ג) על העיומותיהם ישכיל דחקר
 פל-חידה ומליצה: (ד) לו יאות משמרת שרים ומחלה בין
 נגידים: (ה) הוא יעבר ארצות נזים ואת-הטוב ואת-הרע
 יביר: (ו) בקר ישחר פגיו-יוצרו ולפגי אלהים ישפך שידו:
 שפתותיו

(ח) שפֿתוֹתַי תִּפְעֵנָה תְּהַלֵּה לִי וְעַל חַטֹּאתַי יִבְקֶשׁ רַחֲמִים :
 (ט) אִם בְּעֵינַי אֵל עֲלִיּוֹן יִרְצֶה יוֹפִיעַ עָלַי אֹר חַכְמָתוֹ : (ט) יַעֲרֶף
 לִקְחוּ בַמַּטֶּר וְעַל־שִׁפְתָיו הַלֵּל וְתוֹדָה לִי : (י) כִּלְּמִחֻשְׁבוֹתַי
 יִכּוֹנוּ לְהִכִּין מִצְפוּנַי חַכְמָתוֹ : (יא) תּוֹכַחַת מוֹסֵר יִגְלֶה בְּשִׁעַר
 וְתוֹרַת יי כִּלְּתִּהְקֶתוּ : (יב) רַבִּים יִשְׁבַּחוּ חַכְמָתָהּ וְהִיא תִקְוֶם
 לְעוֹלָם וָעֶד : (יג) זְכֵרוּ יִשְׁאָר לְנִצַּח וְשִׁמוֹ יִנּוֹן לְדוֹר וָדוֹר :
 (יד) גּוֹיִם וְלֹאֲמִים יִסְפְּרוּ תְהַקְתּוּ וּבַמִּקְהֵלוֹת יִרְמֶם : (טו) בְּתַיִי
 יִבְרַךְ שְׁמוֹ מֵאֲלֶף וּבַמּוֹתוֹ אֵיךְ־קֵץ ? וְזָכֹר :
 (טז) עוֹד מְלִים מְקַאֲתִי וְרוּחִי בְּקַרְבִּי כִּפְתֵר בְּמֵלֶאֱוֹ :
 (יז) שְׁמַעוּנִי בְּנֵי קְדוּשֵׁי אֵל וְתִפְרָחוּ בְּשׁוֹשְׁנָה עַד יִבְלִי־מַיִם :
 (יח) רִיחַ גִּיחֻחְכֶּם כְּרִיחַ לְבוֹנָה כַּחֲבַצְלֵת תִּצְיִצוּ וְתוֹלוּ בְשֵׁם :
 (יט) זַמְרוּ תְהַלֵּה לְאֵדְהֵינוּ הַלְלוּהוּ עַד רַב נִפְלְאוֹתַי : (כ) הִבּוּ
 לִי כְבוֹד שְׁמוֹ שִׁירוּ תְהַלְלוּ בְּפִהּ וּבְכִנּוֹר : (כא) אָמְרוּ לִי כִי־
 טוֹבִים כִּלְּמַעֲשֵׂיוּ וּלְכִי־דְבָרָיו עַתּ וּמֵאֲעַד : (כב) מִי־יֹאמֵר
 מַה־זֶּה וְעַל־מָה זֶה כִּי כִדְמוּ נְחֻמְדִּים בְּעֵתָם : (כג) בְּדַבְּרוּ
 נִצְבּוּ כְמוֹ־גֵד נוֹזְלִים וּזְהוּמוֹת קָפְאוּ בְּלִבֵּי־ם : (כד) הוּא יִצְוֶה
 וּבְחֻסְדּוֹ יִקּוּם כִּלְּדָבָר מִי־יֹאמֵר אֵלָיו מַה־תַּעֲשֶׂה : (כה) דִּלְפָּנָיו
 נִגְלוּ מַפְעָלָיו כִּלְּבֶשֶׁר וְתַעֲלוּמָה אֵין מִנְגֵד עֵינָיו : (כו) כִּי
 מֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם יִשׁוּרוּ וְדָבָר לֹא־נִכְחַד מִמֶּנּוּ : (כז) מִי־זֶה
 יֹאמֵר לְמַה־זֹּאת כִּי יֵשׁ תְּכָלִית לְכֹל נוֹצֵר : (כח) בְּרִכְתּוֹ
 תִּזַּל כְּמוֹ־יָרֵם וְהָאָרֶץ רוּתָה חֹשֶׁרֶת מַיִם : (כט) אוֹלָם בְּתַנְתְּ
 יָדוֹ יִפְנַע גּוֹיִם כַּהֶפֶד אָרֶץ פְּרִי ? מִלְּחָה : (ל) מַעַז לַהֵם דִּרְךָ
 יי וּמַחֲתָה דְּפַעְלֵי אָנוּ : (לא) מִרְאִשִׁית הַטּוֹבוֹת דְּטוֹבִים נִבְרָאוּ
 וְהָרַעוֹת לְרַעִים הוּכְנוּ : (לב) כִּלְּחֻפְצֵי אָדָם לְחִים הֵם אֲשׁ וּמִים
 בְּרוּל מֶלַח וְקֹמַח דְּבִשׁ וְחֵלֶב תִּירוֹשׁ יִצְהָר וְשִׁמְלָה : (לג) כִּלְּאֵדָה
 מִטּוֹבִים לְטוֹבִים וְרַעִים דְּרַעָה יִהְפְּכוּן : (לד) גַּם הָרוּחַ לְשִׁבְט נִבְרָא
 וּבְעֵז אִפּוֹ יִשְׁחִית יִחְבֵּל : (לה) בְּשִׁצְף קִצָּף יִשְׁתַּעַר וְהִיָּה לְבָעַר
 כִּי בְּעֵבֶר יי יַעֲבֹר : (לו) גַּם אֲשׁ וּבְרַד כְּפֶן וּמֵית לְשִׁפְטִים
 נִבְרָאוּ : (לז) שׁוֹן־בְּהֵמוֹת נַחֵשׁ וְעַקְרָב וְשִׁלַּח דְּשִׁבְט בּוֹגְדִים
 נִכּוֹנוּ : (לח) וּבְדַבְּרוֹ כִּלְּמוֹ שְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְכִי יִקְרָאוּ

לפקד

לפקד את הארץ לא יאחרון ולא יפקדון : (ט) על כל-זאת
 מראש השפלותי ונתתי את-לבי להעלותם על ספר : (ט) כל
 מעשי יה אף טובים וכלמו יפים בעתם : (ט) אז תאמר זה
 נופך מזה כי לעת נכון נבוחים כלמו : (ט) לכן בקרב וכליות
 הגלוהו וברכו שם יי לעולם סלה :

מ (א) חיי בגיי-אדם עמל סלאו ועל כבוד על-שכמם
 ישאו : (ב) מגוחם מרחם אמם עד שובם אר-האדמה אס
 כר-חי דאנה ופחד תוחלת ומות מנת חלקמו : (ג) ממלה
 יושב על-כסאו עד-שחה לעפר נפשו מנשא נזר ואבני יקר
 עד חגור-שק : (ד) אף קצף קנאה ושמנה ריב אסון ומדון
 וצרת-עין : (ה) גם על-משכבו בליזות רעיוני רוח יבעתוהו :
 (ו) במעט שנתו לא-יגוח ומחויוני אימים יבהל בצופה על-
 ראש ההר : (ז) בהקיצו עת יראה כי שוא תמורתו כפלים
 משנה הרגה ינפש : (ח) בן דרך כל-כשר מאדם ועד-בהמה
 ועוד שבעתים לחומא : (ט) דם והרג ריב והרב אסון ורעב נגע
 ושחת נצפנו לרשעים וגם המכור היה בגדלים :

(י) כל יד-עפר לעפר ישוב כמים שבים אל-הים :
 (יא) שוחד ועור יאבדו ואמת לעולם עומדת : (יב) הון רשע
 כנחל ייבש ויעבר כרעם כמטר : (יג) ברבות חילו ישמח-בו
 ואחריתו עדי-אבד : (יד) צאצאי רשע לא ינובון כי שרשם
 נטע בצחית סלע : (טו) אס-גם מיבלי מים ירטבו לפני כל-
 חציר ייבשו : (טז) גמול חסד כגון בעדן וצדקה תעמד לנצח :
 (יז) אשרי איש שמח בחלקו ואכל לחמו ביגיע כפיו טוב ממצא
 שלף רב :

(יח) בגנים ובגן-עיר מקימי-שם המה ומוב משניהם אישה
 תמוסה : (יט) יין ושיר משמחים הלב ואהבת חכמה עלתה
 עד-שניהם : (כ) חליל וכנור ינעמו לאון ומשניהם אמרי-שפר :
 (כא) הן ויופי נחמדים לעין ונאות דשא נבחר משניהם : (כב) מזב
 כו-ידבק איש באחיו ומוב מנהם איש ואשתו : (כג) אה ועוזר
 טובים בצרה וגמול חסד מוב משניהם : (כד) כסף וזהב ירקמו

לב דְּבַר וְיִרְאֵת יי טוֹבָה מְשַׁנֵּיהֶם : (כה) הוּן וְעֵשֶׁר יַעֲדִידוּ מִצְעָדֵי
 אִישׁ וְעֵצָה טוֹבָה נִבְחָרָה מֵהֶם : (כו) יִרְאֵת יי לֹא תִחְסַר
 דְּבַר וְלֹא תִשָּׁאֵל מֵאֵין יָבֹא עֹזֵר : (כז) יִרְאֵת יי כְּנִפְּן פּוֹרְיָה
 וְתִפְאַרְתָּהּ עַד כָּל רִמְמָה :

(כח) בְּנֵי מִנְע רִגְלָהּ מִנְדִּד לֶלְחֶם כִּי טוֹב הַמּוֹת מִחַי
 נְדוּדִים : (כט) חַיִּי אִישׁ שׁוֹקֵד עַל שְׁלַחַן אַחֲרִים אֵינֶם חַיִּים :
 (ל) אוֹבֵל פֶּת־זָרִים גִּפְשׁוּ יִשְׁפִּיל וְרַחֲב־לֵב יִקְוֶין בְּלֶחֶם
 הַקְּלָקֵל : (לא) לֶחֶם עֵנִי יִנְעֵם לִי אֵדַע בִּשְׁת אֶף אֵשׁ אִכְלֵת
 הוּא בְּכַמְנוּ :

מא (א) מֵר הַמּוֹת לְאִישׁ שְׁלֹו וְכָל־טוֹב תּוֹעֲפוֹת לוֹ :
 (ב) לְחַדֵּל עִמָּךְ וְיָדוּ תַצְלִיחַ וְאֶכֶל עוֹד יִיעֲרֵב לְחַכּוֹ : (ג) מִתּוֹק
 הַמּוֹת לְקִשְׁה־יּוֹם וְלֹאִישׁ חֲלָשׁ וְזָקֵן עֵת דָּאֵג יִדְאֵג וְתוֹחֶלֶת
 אָיִן : (ד) אֵת־הַמּוֹת אֶל־תִּירָא כִּי חֵק אֱלֹהִים הוּא עַד כִּלְי־
 בְּשׂוֹר גַּם לְקַדְמוֹנִים וְגַם לְאַחֲרוֹנִים : (ה) הַתּוֹכֵל לְמִרוֹת אֵת־פִּי
 יי אִם עֵשֶׁר אִם מֵאָה וְאִם אֶלֶף שְׁנַיִם תַּחֲתָה מִיֵּד שְׂאוֹל אֵין
 מִצִּיל :

(ו) זֶרַע פִּשְׁעִים וְדִבְקֵי־כֶם בְּנִים מִשְׁחִיתִים הֵם : (ז) נַחֲלַת
 יְלָדֵי־פִשַׁע תֵּאבֵד וְצִאֲצֵאֵיהֶם קָרוֹן יִנְחִלוּ : (ח) עַד־אֵב בְּדִיעַל
 יִזְעַף לְכֶם כִּי בַעֲבוּרֹו גַם־הַמָּה לְשִׁמְצָה : (ט) אוֹי לַפִּשְׁעִים
 עוֹזְבֵי מִצּוֹת יי : (י) כִּי אִם־יִשְׁרְצוּ לֹא יִפְרְצוּ וְאִשֶּׁר יוֹכִידוּ יֵאבְדוּ
 וּבְמוֹתֵם תִּקְלַל חֲלֻקְתֶּם : (יא) יוֹצֵאֵי עֵפֶר גְּעֵפֶר יִשׁוּבוּן וְרִשְׁע
 יִהְיֶה מִקְלָלָהּ לְאֶבְדוֹן : (יב) מִסְפַּד אָדָם עַד בְּשָׂרוֹ וְשֵׁם רִשְׁע
 לְעַד יִכְרֵת : (יג) לָכֵן בְּנֵי הַזֶּהֱר בְּשֵׁם טוֹב כִּי יִקֵּר הוּא מֵאֶלְפֵי
 זָהָב וְכֶסֶף : (יד) לְחַיִּים טוֹבִים יֵשׁ קֶץ וְאֵין קֶץ לְשֵׁם טוֹב :

(טו) שְׁמַעוּ בְּנֵי לְקוֹל תּוֹכְחָתִי וְשְׁלוֹם לְכֶם : (טז) חֲכָמָה מִסְתַּרָּה
 וּמִטְמוֹן טְמוֹן מֵה יוֹעִילוּ גַם שְׁנֵיהֶם : (יז) טוֹב אֲוִיל מְכַסֶּה אֲנִיתָו
 מִחֶכֶם מִסְתִּיר חֲכָמְתוֹ : (יח) וְעֵתָה קָמְדוּ בִשְׁת מִדְּבָרֵי כִּי לֹא
 כִּלְי־עַת הַבוֹשָׁה נְכוֹנָה וְלֹא הִיא עַד תִּמִּיד עַד הָאֲמַת : (יט) אֵב
 וְאִם בּוֹשׁ מִנְאוּץ וּמִשְׁר־עַם בּוֹשׁ מִכְחָשׁ : (כ) בּוֹשׁוּ שׁוֹפֵם וְנִשְׂיָא
 מִחַמּוֹת מִשְׁפָּט וְעַם הָאָרֶץ מִפְּרִי : (כא) בּוֹשׁ רַע מִבְּנִד בְּרַעְךָ וְשִׁבּוֹן
 בּוֹשׁ

בוש כגול : (כ) התבושש ממעול בתורת יי ומתקל לחם
 מאכל כי תשען עליו בזרועה : (כ"א) בוש מתת ומקחת שחד
 ומתעלים עינה מדרשי שלומה : (כ"ב) בוש מהביט פני-זונה
 ומתסתיר פניה משאר בשרה : (כ"ג) התבושש מקחת אחות רעה
 ומחמד אשת עמיתה : (כ"ד) מהתאות אמתו ולארכ אר-
 משפכה : (כ"ה) בוש מהקלים פני-אחיה כפי-פתחת-לו ידה :
 (כ"ו) התבושש מהניד כל אשר-שמעת ומנזות סוד רעה :
 (כ"ז) אם מאלה תבש אשדיה כי תמצא הן בעיני כל-אדם :
כ"ח (א) אך מאלה לא-תבוש ולא-תשא פני-גבר כפי-
 יחמיאה : (ב) משמר את-מצות יי ומתרשיע רשע בהשפטו :
 (ג) מלכת במישור את-אחיה ואת-הנכרי ומתנחיל לאיש
 נחלתו : (ד) מהזהר במדה ובמשקל אם-רב ואם-מעט :
 (ה) מהיות תמים במקנה ובמספר משחר בניה במוסר ומיסר
 עבד מרי בשבט : (ו) מסגר הכל במסגר אם-רעה אשתה
 ויודים רבות תסובבה : (ז) מתת כל-דבר במדה ובמספר
 ומהעלות על-ספר את-אשר-תקח ותתן : (ח) מתת לפתאים
 לקח וגם לשישיים כפי-יתחרו בצעירים : (ט) אז יישירו דרכיה
 וכל-פה יחלל צדקתה :

(י) בת לא-ארשה תמוגג לב אביה ומפחדה נדדה שנתו :
 (יא) אם-צעירה פן-תעגן ואם-תנשא פן-תשגא : (י"ב) אם-
 בתולה פן-תפתה ותהר בבית אביה ואם-בעולה פן-תשטה
 או תהי עקרה : (י"ג) שמר בתה משרפת דרכיה לבל יביטו-בה
 שורריה : (י"ד) פן ירחיבו פיהם עליה ופניה יכלמו בשער :
 (י"ה) אל-תביט אל-יפה-תאר איש ואל-תושב בחברת נשים :
 (י"ו) כי מבגד יצא עש ומאשה תצא רעה : (י"ז) טוב שקבת עם
 נבל משקבת עם אשה יפה-פיה כי בשת וקלון תכסה :

(י"ח) ועתה אזכרה מעשי-יה ואל-אשר ראיתי אספרה במו-פי :
 (י"ט) שמשו תזרח ותגיה הכל ואור יפעתה הדרת כבודו : (כ) מי
 מקדושים יספר פלאיו בחולו ארץ ותבל כי הכל מלא תפארתו :
 (כ"א) עיניו תשורגנה עמקי תהומות עפעפיו ובחנו פלויות ולב :
 לפניו

(כב) לִפְנֵי נָגְלוּ תַעְלוּמֵי לֵב וּכְלֵי־מַדַּע הוּא יִדַּע צוֹפֵה וּמַבִּיט עַד סוֹף הַדּוֹרוֹת : (כג) רֵאשִׁית וְאַחֲרִית גְּלוֹיֹת לִפְנֵי אֵין־נִסְתַּר וְנִעְלַם מִגֵּר עֵינָיו : (כד) רַעֲיוֹנֵי דָבָב וְנִיב שִׁפְהָ דֵּא נִפְרָאוּ מִכְּנֹו : (כה) נִפְרָאוּתוֹ מִלְּאוֹת חַן וְהִדָּר וּמַעֲוֹתָם עַד־עוֹלָם בְּלִי־תוֹסֶפֶת בְּלִי־מִנְרַעַת : (כו) מִי יוֹרֵהוּ עֲצָה וְדַעַת : (כז) מִפְּעֻלֵי שְׂדֵי נַחֲמָדִים בְּלִמּוֹ עַד־נִיצוּץ יִנּוּצֵץ לְמַרְאֵה עֵינָיִם : (כח) חַיִּים בְּלִמּוֹ נִצַּח יַעֲמֹדוּ וּכְלָם לְמַשְׁמַעְתּוֹ יִסּוּרוּ : (כט) שְׁנַיִם שְׁנַיִם נִבְרָאוּ אַחַד לְעַמֵּת אַחַד וּמִשְׁנֵה אֵין־כְּמוֹ : (ל) בְּמוֹכֵם יִשְׁדִּימוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְעַיִן דֵּא־תִשְׁבַּע תִּפְאַרְתָּם :

מג (א) זֶהר גְּבַהֵי שְׁחָקִים וּגְאוּנו רְקוּע בְּרִקַּע מִחֲמַדֵּי לֵב וְעַיִן הַפֹּה : (ב) הַשְּׁמֶשׁ יֵצֵא וְהַגֵּה אֹרֶךְ פְּלֵא אֱלוֹהַ תְּמִימֵי־דַעַיִם : (ג) בְּחַם צְהָרִים יִבְשֶׁה הָאָרֶץ מִי יִכַּר לַעֲמֹד לִפְנֵי : (ד) עוֹנֵה חֲמַתוֹ כְּגִי כְּבֹשֶׁן שְׁלִשְׁתַּיִם לְהִבְהוֹ תִלְהַט הָרִים וְאוֹרוֹ יַעֲזֹר עֵינָיִם : (ה) כְּבָרַק יְרוּץ לְרוּץ אֶרְחוּ מִה־גְּדוּל (ו) וּמִחֲלָל עוֹשֶׂהוּ : (ז) יִרַח עֲשֶׂה לְעַת וּמוֹעֵד לְאוֹת עוֹתָם לְיָמִים וּלְשָׁנִים : (ח) מוֹעֲדֵי יְיָ עֲלִיּוֹ נוֹסְדוֹ וְנִגְהוֹ הוֹלֵךְ וְחִסּוֹר : (ט) שְׂמוֹ יִרַח כִּי יַעֲשֶׂה יִרְחִים וּבְהַפְּלֵא וּפְלֵא יִרְבֶּה וְיִמְעַט : (י) בְּגַם בְּמַחְנֵה הוּא בְּמֵרוּמִים תְּמַאִיר לְצִבְאֵי שָׁמַיִם : (יא) גְּדוּדֵי כּוֹכְבִים שְׁפֹה עֲרוּכִים וְאוֹרָם יֵהַל בְּכַל־הַרְקוּע : (יב) עִיר־פִּי יְיָ יִלְכוּ בְּסִדְרִים לֹא־יִיַעֲפוּן וְלֹא־יִיַנְעוּן : (יג) הָרִם עֵינֶךָ לְקִשְׁתַּת בְּעַנְוֹן וְהִדָּר עוֹשֶׂהוּ כִּי יַפְיֵץ נִגְהוֹ בְּהוֹר וְהִדָּר : (יד) כְּחוּג יַחוּג בְּגִי שָׁמַיִם וְיִדְיֵי עוֹשֶׂהוּ וְיִרְקוּעֵהוּ : (טו) הוּא צוֹה וְיִשְׁלַג וְיִשְׁלַג שְׁלַג וּבְדָבְרוֹ בְּרִקַּים יַפּוּצוּ חוּצָה : (טז) יִפְתַּח אוּצְרוֹ וְעֵנָיִם יַפְרוּצוּ וְכַעוֹף יַעֲפוּ עַל־כַּנְפֵי רוּח : (יז) בְּעֵזוֹ יִצְבֹּר עֲנֵי שְׁחָק וְאִבְנֵי בְרָד נִתְכוּ אֶרְצָה : (יח) הַמַּבִּיט לְהָרִים וְיִתְפַּלְצוּן וּמְקוֹל רַעֲמוֹ תִנוּט אֶרֶץ : (יט) בְּדָבְרוֹ נִשְׁבַּ תִּימָן וְצִפּוֹן וְשְׁלַג יַעִיף בְּעוֹף מְעוֹפֵף וְיִצְבְּרֵהוּ בְּאַרְבֶּה לְחֲמָרִים : (כ) לְכַנַּת מְרָאֵהוּ תִשְׁמַח עֵינָיִם וְעַד מְמַרְתַּת עֵזוֹ יִשְׁתַּמֵּחַ בְּדֵ־לֵב : (כא) כְּפֹרֵד בְּמִלַּח יַפּוּר אֶרְצָה וּמִים יִקְפִּיא לְחֲצִים שְׁנוּנִים : (כב) מְצִפּוֹן יִשְׁבַּ רוּחוֹ וְנוֹזְלִים מְפָאוּ עַל־מְקוֹה מוּם יִכְסֶה קִרַח וְיִלְבִּישֵׁם שְׂרִיוֹן : (כג) בְּאַפּוֹ יִפְרַק הָרִים יִשִּׁימוּן יִשִּׁים לְבָעַר וְצִמְחֵי יַעַר יִבְעֹר כְּאֵשׁ אִכְלֵת : וּלְהַשְׁקִימָ

(כג) וְלֹהֵשְׁקִיט אֱלֹהַ אֵד יַעֲלֶה וּמֵל יִרְדַּ וּמַחֲדֵשׁ פְּנֵי־אֲדָמָה :
 (כד) בְּדִבְרֵי יִשְׁבִּיחַ דְּכִיּוּיִם שֵׁם אֵיזִם נִמְעֻז הַנָּה וְהַנָּה : (כה) יוֹרְדֵי־
 יָם יִסְפְּרוּ מוֹרָאֵת וְאַנְחֵנו שְׁמַעְנוּ וְנִפְעַמְנו : (כו) הִמְהָ יִרְאוּ מַעֲשֵׂי־
 יְהוָה כִּי בֵין־חַיּוֹת שׁוֹנוֹת וְתַנִּינִים יַעֲבוּרוּן : (כז) הַכֹּל פֶּעַר אֵל
 לְמַעַנּוּ וּבְרוּחַ פִּיּוּ הַכֹּל נוֹצֵר : (כח) וְלִמְהָ אוֹסִיף עוֹד לְסַפֵּר אִם
 אֵין סִפְרוֹת לָמוֹ : (כט) סוּף דְּבַר רוּחַ יִי בְּכַל : (ל) כִּי אִסְרוּ־מִמְנוּהוּ
 מָה הוּא וְהוּא רָם עַל־רָמִים : (לא) גְּדוֹל יִי וְנוֹרָא מְאֹד וְלִגְדֻלְתּוֹ
 אֵין חֶקֶר : (לב) רוּמְמוֹהוּ בְּעֻז וְתַעֲצוּמוֹת וְאַל־תַּחְדוּלוֹ וְלֹא
 תִשְׁנִינּוּהוּ : (לג) אֵי־זָה עֵין שׁוֹפְתוֹ וְאֵי־זָה פִּה יְהַלֵּל מִתְּלָלוֹ כְּרַב
 גְּדָלוֹ : (לד) וְאַפְסֵם קָצָה פְּלִאֵיוּ נִשׁוּרָה וְרַבִּם מִמְנוּ נִפְלְאוּ : (לה) כִּי
 יִי יוֹצֵר הַכֹּל וּמַחְכְּמָתוֹ אֶצֶל לִירְאָיו :

מד (א) וְאַף תִּהְיֶה אֲנִשֵׁי־שֵׁם וְיִקַּר אֲבוֹתֵינוּ אֲזִיכִירָה אִישׁ
 אִישׁ בְּדוֹרוֹ : (ב) הַגִּדִיד יִי לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהַ וּמִרְאֵשׁ הוֹדִיעַ גְּבוּרָתוֹ
 בְּמוֹ : (ג) אֱלֹהַ מְשִׁרוֹ בְּתַבּוּנָה בְּאַרְצָם וְאֱלֹהַ עָשׂוֹ גְּדוּלוֹת בְּעַמִּים
 וְנַעֲזָה וּנְבוּאָה עַל־שִׁפְתָם : (ד) בְּחֻכְמָה שִׁפְמוּ אֶת־הָעַם וַיִּלְמְדוּם
 תּוֹרַת חַיִּים : (ה) מוֹסְרֵם מְלֵא אִמְרֵי בִינָה שִׁיר וְזִמְרַ חֲקָרֵי לְבוֹתָם
 וְתַהֲלוֹת יִי הַעֲלוּ עַד־סִפֵּר : (ו) אוֹן וְהוֹן תּוֹעֲפוֹת לָמוֹ וְהִשְׁקִט וּבְחַטָּח
 בְּמִשְׁבְּנוֹתָם : (ז) בְּדוֹרוֹתָם כְּבוֹד נָחֲלוּ לְמִרְחֹק יֵצֵא שְׁמַעִם וְזִכְרָם
 נִשְׁאָר לְבִרְכָה : (ח) וְאַחֲרֵים בְּאֵי־כְבוֹד נִנְעוּ וְאֵין־שֵׁם וְאֵין שְׁאֲרִית
 לָמוֹ : (ט) חֵתָם כְּלֵא־הֵיְתָה וְתוֹלְדוֹתָם כְּמוֹתָם : (י) אֲמָנָם צְדָקַת
 יִשְׂרָיִם עוֹמְדַת לְעַד וְזִכְרָם לֹא־יִסוּף לְעוֹלָם : (יא) זֶרַעִם יִשְׁאָר
 לְנַחֲלָה וּבְבִרִית יִי יַעֲמִדוּ כְּלָמוֹ הֵם וְנִינָם וְנִכְדָּם : (יב) צְאֲצְאֵיהֶם
 יֵצִיעוּ לְנֶצַח וְזִכְרָם לְעוֹלָם לֹא־יִמָּחֶה : (יג) עֲצוּמוֹתָם בְּקִבְרֵ יְנוּחֻ
 וְשִׁמְם יְחִיהֵ דְדוֹר וְדוֹר : (יד) דְּאָמִים יִשְׁבְּחוּ חֻכְמָתָם וְתַהֲלִתָּם
 יִרְנְנוּ בְּקִהֵל :

(טו) בְּהִתְהַלֵּךְ חַנוּךְ אֶת־אֱלֹהִים וְאֵינְנוּ כִּי לִקְחוּ אֱלֹהִים
 וַיִּצְיִנְהוּ לְמִשְׁלַ עַמִּים : (טז) נֹחַ הָיָה אִישׁ תָּמִים וְלָעַת קָצַף מִצָּא
 כֶּפֶר : (יז) בְּשִׁטָּף מִבּוֹל נִשְׁאָר לְפִלִיטָה וַיִּי פָּרַת בְּרִיתוֹ אֶתוֹ לְבִקְתֵי
 הַשְּׁחַת עוֹד כְּלֵ־בְשָׁר : (יח) אֲבָרְתָם הָיָה אֵב הַמּוֹן גּוֹיִם וְאֵין
 כְּמוֹהוּ יִקַּר בְּאַרְץ : (יט) בְּשִׁמְרוֹ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יִי וַיִּשֶׁם בְּרִיתוֹ
 בְּבִשְׂרוֹ

בְּשֵׁרוֹ כִּי מָצָא בַּמָּסָה לְבָבוֹ נֶאֱמָן : (א) וַיִּשְׁבַּע־לוֹ כִּי־יִתְּבַרְכוּ
 בְּזֵרְעוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ וְלִהְרַבּוֹת אֹתוֹ כְּחוֹד הַיָּם : (כא) דְּהִקְיָמוּ עַד־
 כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם וְלִהְנַחִילוֹ נִחְזָה מִיַּם עַד־יָם וּמִנְהַר עַד־אֶפְסֵי אָרֶץ :
 (כב) אֵת בְּרִיתוֹ הִקִּים אֶת־יִצְחָק בְּעֵבֹר אֲבָרָהִם אֲבִיו וַיִּתְּנֶהוּ
 לְבִרְכָה בְּאָרֶץ : (כג) וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק וַיְבָרְכֶהוּ דְרָשַׁת נַחֲלָה
 וַיְבַדִּילָהּ לְשָׁנַיִם עֶשְׂרֵי שָׁבַט :

מה (א) מִמֶּנּוּ יֵצֵא מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ נִשְׂאֵ־חֹן בְּעֵינֵי אֱלֹהִים
 וְאָדָם יִגּוֹן שָׁמוֹ דְּעוֹלָם : (ב) כְּפָאוֹת הַקְּדוּשִׁים הָרִימוּ אֵל וַיִּתְּנֶהוּ
 מְגוֹר דְּמִשְׁנָאֵיו וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים שָׁם בְּפִיהוּ : (ג) נִגְדַּד מַלְכִים
 כְּבָדָהוּ יְיָ וַיִּתֵּן בְּיָדוֹ חֲקִים יִשְׂרָאֵל לַעֲמוֹ וַעֲיִנוֹ רָאוּ כְבוֹד אֱלֹהִים :
 (ד) עַל־אֲמוּנָתוֹ וַעֲנֹת לְבוֹ הַקְּדִישׁוֹ יְיָ וַיְבַחֲרֵ־בּוֹ מִכָּל־אָדָם :
 (ה) אֶת־קוֹדְשׁוֹ הִשְׁמִיעוּ אֱלֹהִים וַעֲרַפְּרָ שָׁם סִתְרוּ : (ו) פָּנִים אֶל־
 פָּנִים הוֹדִיעָהוּ חֲקִיו גַּם־תּוֹרַת חַיִּים וְחֻקְמָה לְלַמֵּד גְּדוֹת לְיִשְׂרָאֵל
 וּמִשְׁפָּט לְיַעֲקֹב : (ז) אֹתוֹ כְּמוֹהוּ הָרִים וְהַקְּדִישׁ אֶתְרֹן אֲחִיהוּ
 וַיְבַחֲרֵ־בּוֹ מִשְׁבַּט לְוִי : (ח) בְּרִית כְּהֵנָה כָּרַת אֹתוֹ לְמִשְׁמֶרֶת עוֹלָם
 וַיִּבְרָשׁוּ בְּגַדֵי תַפְאֶרֶת : (ט) מַעֲמָה כְבוֹד עֲמָרְהוּ מִכְּנָסִים מְעִיל
 וְאֶפֶוד בְּעֵבְתוֹת זָהָב : (י) פְּעֻמוֹנֵי זָהָב סָבִיב לְמַעֲלֹ וּנְשֻׁמַּע
 קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶרֶץ־הַקּוֹדֶשׁ לְזַבְרוֹן לְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (יא) וּבְגַדֵי הַקֹּדֶשׁ
 מַעֲשֵׂי רָקִים זָהָב וְאַרְגָּמָן וְאַבְנֵי־שֹׁהַם וְחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט בָּאוּרִים
 וְתוֹמִים : (יב) וְחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב וְהָאֲבָנִים מִסְבּוֹת מִשְׁבַּצוֹת
 זָהָב וּפְתוּחֵי חוֹתָם עַל מִסְפַּר שְׁבָטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (יג) וְצִיץ זָהָב
 עַל הַמִּצְנֶפֶת וּבוֹ חֲרוֹת קוֹדֶשׁ לַיְיָ : (יד) מִלְּבוּשֵׁי כְבוֹד וְתַפְאֶרֶת
 הַיּוֹדֵוֹ וּבְקִים נְחֻמְדִים לְעֵין : (טו) כְּפֹאֶה דֹא־נִרְאוּ לְפָנִים וְכֹל־
 זָר לֹא לָבַשׁ כְּמוֹהֶם כִּי בְּגַדֵי קוֹדֶשׁ הֵם יוֹ וְלוֹזְרְעוֹ אַחֲרָיו :
 (טז) פְּעֻמִּים בְּיוֹם הַקְּרִיב עוֹלָה וּמֹשֶׁה מִלֵּא אֶת־יָדָיו וַיִּמְשַׁחֵהוּ
 בְּשֵׁמֶן הַקּוֹדֶשׁ : (יז) בְּרִית עוֹקֵם הוּא לוֹ וְלוֹזְרְעוֹ עַד־עוֹקֵם לְכַתֵּן
 בְּקוֹדֶשׁ וּלְבִרְךְ הָעָם בְּשֵׁם יְיָ : (יח) מִכָּל־אָדָם הַבְּדִילוֹ אֱלֹהִים
 דְּהִסְפֵּךְ וְלִהְקַמִּיר וּלְכַפֵּר עַל־עֲמוֹ : (יט) מִשְׁמֶרֶת פְּקוּדָתוֹ הַפְּקִיד
 עַד־יָדָיו לְתֵת מִשְׁפָּט בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל : (כ) בְּקוֹם עֲקִיו
 אֲנָשֵׁי־מְרִי בַּמִּדְבָּר וַיִּתְּגוּדְרוּ בְּקַנְאַתָם לְמַרְוֹת כְּבוֹדוֹ עֲדַת קִרַח

והתן

וּדְתָן וְאֶבְרִים: (כא) וַיֵּרָא יְיָ וַיִּנְאֹץ וַתִּבְלַעַם הָאֲדָמָה בַּחֲרוֹן אַפָּי
 (כב) מוֹפֶת נֹרָא שָׁם בְּמוֹ לְבַלְּם בְּאֵשׁ עֲבָרְתוֹ: (כג) וַיִּי הַרִים
 עוֹד כְּבוֹד אֶהְרֶן וַיִּנְחַל לוֹ נַחֲלָה: (כד) מֵרֵאשִׁית כָּל־פְּרִי וּמִקְדָּשֵׁי
 יְיָ הַמְרִיף־לוֹ לַחֲמוֹ לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו: (כה) כִּי אִין כּוֹ חֵלֶק בְּאֶרֶץ
 וַיִּי חֶקֶל נַחֲלָתוֹ: (כו) פִּינְחָם בֶּן־אֶלְעָזָר הַשְּׁלִישִׁי בִּיקְרוֹ כִּי־קָנָא
 אֶת קְנָאת אֱלֹהֵיו: (כז) בְּמֶרְדֵּ הָעַם הִתְעוֹרֵר רוּחַ צְדָקְתוֹ וַיִּשָּׁב
 הַמֵּת יְיָ מִיִּשְׂרָאֵל: (כח) וַיִּי פָרַת אֶתּוֹ בְּרִית כְּהֵנַת עוֹלָם לְשֵׁרֵת
 בְּקִדְשׁוֹ וּלְכַפֵּר עַל־עֲמוֹ: (כט) וּכְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְדָוִד בֶּן־יִשִׁי לְבִלְתִּי
 הִסֵּר שְׁבֹט מִיְהוּדָה בֶּן הַנְּחִיל מִשְׁמֶרֶת הַכְּהֵנָה לְאַהֲרֹן וּלְזָרְעוֹ
 לְשִׁפְטֵי אֶת־הָעָם וּלְלַמְּדוֹ דַּעַת: (ל) לְמַעַן יִשְׁאָר כְּבוֹדָם לְעוֹלָם
 וַתִּפְאַרְתֶּם לֹא־תִסּוּר מִזְרַעֲם:

כו (א) אַחֲרֵי מִשָּׁה קָם יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹנִן אִישׁ חֵיל וְנָבִיא יְיָ:
 (ב) בְּשֵׁמוֹ בֶּן הוּא כִּי הוֹשִׁיעַ הוֹשִׁיעַ אֶת־בְּחִירֵי־אֵל נֶקֶם הַשִּׁיב
 לְצִרְיוֹ וּלְעַמּוֹ הַנְּחִירֵי נַחֲלָה: (ג) בְּנִמּוֹת יָדוֹ עָשָׂה חֵיךְ וּבַהֲנֵף יָדוֹ
 כִּבֵּשׁ עָרִים: (ד) מִי־כְמוֹהוֹ גָּבוּר בְּמִלְחָמָה בְּקָחְמוֹ אֶת־שֵׁנֵי
 אֲזוּזָה: (ה) הֵלֵא עַל־פִּיהוֹ דָּמָם הַשָּׁמֶשׁ וַיּוּם נַחֲשִׁבוּ יוֹמָם: (ו) בְּמִצּוֹר
 מִצִּירָיו פִּלֵּל לֵאמֹר וַיַּעֲתֵר־לוֹ יְיָ וַיִּמָּטֵר אֲבָנֵי־בָרָד עָלֵימוֹ: (ז) הָרַעִים
 כָּרַעַם מִמָּרוֹם עֲרִימוֹ וַיִּבְכְּם עַד־פִּקְהָ לְמַעַן יִפְרִיז חֲצֵי שְׂדֵי אֲשֶׁר
 הָיוּ בְּעוֹזְרוֹיו: (ח) הוּא וְכָלֶב בֶּן־יִפְנָה עָשׂוּ גְדוּלוֹת בִּימֵי מִשָּׁה כִּי
 עָמְדוּ בְּפָרֶץ הָעָם וַיִּשְׁקִימוֹ אֶת־תְּרוּנוֹתָם: (ט) לִבֵּן מִשְׁשִׁים רַבּוּא
 לְבָדָם נִשְׂאָרוֹ לְרֵשֶׁת נַחֲלָה בְּאֶרֶץ זֹבֵת חֵלֶב וּדְבָשׁ: (י) הַגְּדִיל
 יְיָ כַּח כָּלֶב עַד־וּקְנָה לְעֵבֵר בְּאֶרֶץ הָרִים לְרֵשֶׁתָּהּ: (יא) לְמַעַן דַּעַת
 כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל מַה־מוֹזֵב לָכֵת בְּדַרְכֵי יְיָ: (יב) וְגַם הַשׁוֹפְמִים אִישׁ
 אִישׁ בְּשֵׁמוֹ אֲשֶׁר לֹא־סָרוּ מֵאַחֲרָיו יְיָ וְלֹא זָנוּ אַחֲרָיו לְבָבָם כְּרוּף
 זָכָרָם: (יג) עֲצָמוֹתָם יִנּוּכוּן בְּמִשְׁכַּבְּתוֹתָם בְּזֹרַעֲם יְכַרְךָ זָכָרָם כִּי־יִנְחִילוּ
 כְּבוֹדָם לְמוֹ:

(יד) שְׂמוֹאֵג הַנְּבִיא יָדִיד יְיָ הַקִּים מִשְׁרָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְשַׁח
 גְּמִיכִים לְעַמּוֹ: (טו) בְּדַתִּי אֱלֹהִים שִׁפְטֵי אֶת־הָעָם וַיִּי פָקַד אֶת־
 יַעֲקֹב: (טז) עַד־מּוֹתוֹ נִמְצָא רָבּוֹ נֶאֱמָן וְאַמּוֹנָתוֹ עֲנַתְהִיכוּ כִּי חוּזָה
 אֶמֶת הוּא: (יז) כִּי הִקְיִפְהוּ אוֹיְבָיו הַקָּרִיב טָדָה לְעֵלָה וַיִּי עֲנָהוּ
 בַּהֲרַעִימוֹ

בְּהַרְעִימוּ מִמְרוּמִים וּמִשָּׁמַיִם נָתַן קוֹלוֹ קוֹל עֹז : (יח) שְׁרִי צַר רַעַץ
 אֲרֻצָּה וַיִּקְרַקֵּר כָּל־סַרְנֵי פְּרִשֶׁת : (יט) נָגַד יי וּמְשִׁיחוּ הַעֵיד בְּמוֹתוֹ
 כִּי־נִקְתָּה יְדוֹ מִשֶּׁחַד מִחוּמֵי וְעַד שְׂרוּף בַּעַל וְצַדִּיקְתוֹ עֲנֵתָה־בוֹ :
 (כ) וְאַף אַחֲרֵי מוֹתוֹ נָבֵא לְמִדָּה אַחֲרֵיתוֹ וּמַעֲפָר הַשָּׁמַיִעַ קוֹלוֹ כִּי
 חֲטָאת מוֹשֵׁר הַעֵם תִּמְחָה :

מז (א) אַחֲרָיו קָם נָתַן הַנְּבִיא בִּימֵי־דָוִד : (ב) בְּאֲשֶׁר יוֹרֵם
 חֶלֶב מִזְבַּח בֶּן דָּוִד מִבֵּית יִשְׂרָאֵל : (ג) שָׁפַע הָאֲרִיָּה כִּשְׁפַע נְדִי
 וְדוֹב הָרֶגַב כִּכְבֹּשׁ : (ד) עוֹדוֹ עֲלֵם הִכָּה אֶת־אִישׁ הַבְּיָנִים וַיִּנְדֵּ אֶת־
 חֶרְפַת עֲמוֹ מֵעָלָיו : (ה) יְדוֹ לְקַמָּה אֶכֶן מִלְּקוּט וּנְלֹגוּדַת נְדִיַת הַפִּיל
 אֲרֻצָּה : (ו) הָעֵתִיר לְאֵל לְנַחוֹת יִמִּינוֹ וַתִּצְמַת גְּבוּר אֲזוּר חֵיל דְּהָרֵם
 קָרַן יִשְׂרָאֵל : (ז) עָלָיו עֲנוּ בְּשִׁירִים הִכָּה דָוִד בְּרִכְבוֹתָיו וַיִּי בְּרִכּוֹ
 וַיַּעֲטֹרְהוּ עֲטֹרַת תְּפָאֲרַת : (ח) קָמְיוֹ הִכְנִיעַ מִסְּכִיב וַיִּרְעַץ פְּלִשְׁתִּים
 צוּרְדָיו וַקְרַנֵם גְּדַע עַד־הַיּוֹם : (ט) עַד כָּל־פֶּעַל נָתַן תּוֹדָה וַיִּשְׂר
 שִׁיר לְאֵל הַקְדוּשׁ כִּי אָהֵב יי עוֹשֵׂהוּ : (י) שָׁרִים הָקִים עַד־מִזְבַּח יי
 לְזִמְרָה יוֹם וַיּוֹם גַּעֲמִי וּמִירוֹתָיו : (יא) בְּהִדָּר חֲנֹגַג וּמוֹעֵד דְּחֵלֶל
 לְשִׁמוֹ הַגְּדוֹל וּלְזִמְרָה בְּהִיכְלוֹ כְּבָקָרִים : (יב) וַיִּי הַעֲבִיר פְּשַׁעֵיו וַיִּרֵם
 קָרְנוֹ לְנֻצַח : (יג) גַּם בָּרַת בְּרִיתוֹ אִתּוֹ לְחָקִים כְּסֹאוֹ בְּיִשְׂרָאֵל :

(יד) וְאַחֲרָיו קָם שְׂרָמָה בְּנוֹ אִישׁ חָכֵם וְנָבוֹן וַיִּמְלֵךְ תַּחֲתָיו
 בְּהַשְׁקֵט וּבְמִחָה : (טו) כִּי יי הַנִּיחֵלוֹ מִסְּכִיב לְמַעַן בְּנוֹת בֵּית לְשִׁמוֹ
 וַהֲיִכֵל יי לְדָרוֹת עוֹלָם : (טז) מֵהַחֲכֵמַת שְׂרָמָה בְּנַעֲוִירָה מְלֵאֲתָה
 בְּנִדָּר שֶׁכֶר וְדַעַת : (יז) מֵהַדְּנַעֲמַת בְּמִשְׁלַל וּמְלִיצָה רֹחַ חֲכֵמַתָּה
 מְלֵאָה כִּי־הָאֲרִץ : (יח) בְּאִיִּים וּמְרַחֲקִים שָׁמְעוּ שְׁמֵעָה וַעֲנַן כִּי־
 שְׁלוֹת יִקְרַת בְּעֵיִן כָּל : (יט) בְּכָל הָאֲרָצוֹת שָׁמְעוּ בֶן־תִּמְחָהוּ עַל־
 זְמִירוֹתֶיהָ וּמְלִיצוֹתֶיהָ עַל־מְשַׁלֵּיהָ וּמְשַׁמְטֶיהָ : (כ) בְּשֵׁם אֱלוֹהֵי קְדוּשָׁה
 יִשְׂרָאֵל אֲצַרְתָּ וְהָב בְּכַדִּיִל וּכְסָף בְּעַפְרַת : (כא) אֵךְ עַד־נִשְׁיִם
 גִּפְתָּה לְבָבָהּ וּנְפִשָׁהּ וּבְכַבּוּדָהּ נִתְתָּ דַפִּי : (כב) בְּמִשְׁפַּחְתָּה שְׂמַת
 תִּהְיֶה כִּי הַעִירוֹתָ כֹּהַ חֲמַת־יְי וַתִּשְׂאָ עוֹן אֲשַׁמְתָּה : (כג) לְשִׁתִּים
 נִחְצַתָה מִלְכוּתָהּ וּשְׁבַט רִשְׁעַת פָּרַח מֵאֲפָרִים : (כד) וּבְכַל־זוֹאת לֹא־סָר
 מַעֲמָךְ חֶסֶד יי וְלֹא אָבַת הַשְׁנוּיָתָה : (כה) זָרַע בְּחִירוֹ לֹא־הָאֲבִיד וְצִאֲצֵאֵי
 יְדִידוֹ לֹא־הִכְרִית : (כו) וַיִּשְׂאָר שְׁרִיד מִיַּעֲקֹב וְשָׂרֵשׁ מִדָּוִד בֶּן־יִשְׂרָאֵל :

(יב) בְּהֶאֱמַר שְׁלֹמֹה אֶל־אֲבוֹתָיו הַשְּׂאִיר רַחֲבָעִם מִנְעוּ לְחַטָּאת
כִּי נִבְעַר מִדַּעַת הַפְּרִיעַ אֶת־הָעַם : (יג) וַיִּרְבְּעִם בְּיָנֶכֶם הַחֲמִיא
אֶת־יִשְׂרָאֵל וַטִּבַּע אֶת־אֲפָרַיִם בֵּינָן חַטָּאה : (יד) שִׁנְיָה חַטָּאתָם
עַד הִגְדּוּ מֵאֲדַמְתָּם וַיִּרַב פְּשָׁעִם עַד בְּעָרָה בָּם אִשׁ רִשְׁעִים :

מח (א) כָּאִשׁ מִתְּלַקַּחַת פְּרִיץ אֲלֵיהּוּ הַנְּבִיא וּדְבָרָיו כְּלַפִּידִים
בַּזְעִירִים : (ב) הַפְּקִיד עָלֵימוּ רָעַב וּבִקְנָאתוֹ לֵאלֹהֵיו הַמְעִיטִים :
(ג) בְּדָבָר יִי עֲצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְשִׁלַּשׁ פְּעָמִים הוֹרִיד אִשׁ מִנְהֶם :
(ד) מִה־גִּדְלֹת אֲלֵיהּוּ בְּמוֹפְתִים וּמִי־יִדְמָה־לָּהּ בִּיקָר : (ה) בְּרוּחַ יִי
מֵת חַיִּית וּמִירְכָתֵי שְׁאוֹר הַעֲלִיתָהּוּ : (ו) מְקָבִים וְנִסְכִּים הוֹרִדְתָּ
מִכְּסֹאוֹתָם וּמִשְׁפָּמֵי יִי יִדְעַת מִפִּינִי וּמִחוּרְבִי : (ז) נִסְכַּת מְלָכִים
לְרֹדוֹת בָּעַם וּנְבִיאִים הַקִּימוֹת תַּחְתֵּיהֶן : (ח) בַּסַּעַר עֲלִית שְׁמִימָה
וּבְרָכָב אִשׁ נִשְׂאָת מְרוֹם : (ט) כָּעַת הוֹכַנְתָּ לַעֲשׂוֹת שְׁפָמִים וּלְהִשָּׁיב
אֶפֶס יִי מְרוֹם הַתְּכוֹ : (י) וְהִשִּׁיבוֹת שְׁבָמֵי בְנֵי יַעֲקֹב וְיִבְנִים עִיר־
אֲבוֹתָם : (יא) אֲשֶׁרֵי כָר־רוֹאֵה וְאֲשֶׁר נָמוּ בְּאֵהֲבַתְךָ שְׁנָתָם כִּי
חַיָּה נַחִיה כְּנָנוּ :

(יב) בְּהֶקְחָךְ אֲלֵיהּוּ בַּסַּעַר צִלְחָה רוּחַ יִי עַל אֲלִישָׁע :
(יג) מִיָּמָיו לֹא־נִשְׂא פְּנֵי־מִשֶׁר וְאִישׁ לֹא־מִשֶׁר בְּרוּחוֹ : (יד) לְבוֹ
יָצוּק בְּרִימוֹט וְעוֹד בְּקָבְרוֹ רוּחוֹ מִתְנַבֵּא : (טו) בְּחַיָּיו נָתַן מוֹפְתִים
וְעוֹד בְּמוֹתוֹ הַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת : (טז) עוֹד לֹא־שָׁב הָעַם מִדְּרָפוֹ וְלֹא־סָר
מִפְּשָׁעוֹ עַד־הִגְלוֹ מַעַל אֲדַמְתָּם וְעַל כָּל־פְּגִי־הָאָרֶץ נַפּוּצוֹ : (יז) אֶהָ
שְׂרִיד נִשְׂאָר וְנִשְׂאֵי מִזְרַע דָּוִד וַיִּלְכוּ אֵתָהּ בְּמוֹב וְאֵלָה בְּקָרֵי :

(יח) חֲזָקָהּוּ הַחֲזִיק חֲמוֹת הַקְּרִיָּה וַיִּבְכְּלָל אֶתָהּ בְּמִים : (יט) בְּקַע
בְּצוֹר תַּעֲרָה וַיִּבֵּא מִיָּמָיו הַעִירָה : (כ) בְּיָמָיו עָלָה סִנְחַרִּיב וַיִּשְׁלַח
אֶת־דְּבִשְׁקָה מְקַכֵּישׁ : (כא) וַיִּתְאַמֵּר בְּנֵאוֹן לְכַבּוֹ וַיִּנְהַף עַל־צִיּוֹן יְדוֹ :
(כב) וַתִּרְפָּה יַד וּלְכַב הָעַם וְרִטַּט הַחֲזִיקָם כְּמוֹ־אִשָּׁה בְּצִירֵיהָ :
(כג) וַיִּצְעֲקוּ אֵל יִי אֲלֹהֵי הַרְחָמִים וַיִּשְׁמָחוּ אֵלָיו בְּפִימוֹ וַיִּשְׁמַע יִי
וַיִּצִיֵּם בְּרִד יִשְׁעֵיהּוּ : (כד) וַיִּהְיֶה מִכָּה בְּמַתְנֵה אֲשׁוּר וּמִצָּדָה יִי
הַשְׁחִיתָם : (כה) כִּי מֵלֵא חֲזָקָהּוּ אַחֲרֵי יִי וַיִּלְךְ בְּדַרְכֵי דָוִד אָבִיו
כְּאֲשֶׁר צָוָהוּ וַיִּשְׁעֵיהּוּ נְבִיא גְדוֹל וַיִּקָּר : (כו) בְּיָמָיו שָׁב הַשְּׁמַשׁ
אַחֲרֵינִית וַיְמִי הַמְּזִיָּה עַל־פִּיהּוּ נוֹסְפוֹ : (כז) בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ רָאָה קִזְן

כִּדְבַר וַיִּנְחַם אֲבֵלֵי צִיּוֹן : (כ) אוֹתוֹ הִגִּיד עַד סוֹף הַיָּמִים וְתַעֲלָמוֹת
סֵפֶר בְּמַרְם צָמְחוּ :

מִמָּו (א) כְּקִטְרֵת סַמִּים מַעֲשֵׂה רֶקַח כֵּן שֵׁם יֹאשִׁיָּהוּ :
(ב) כְּצוֹף רִבֵּשׁ מִחוֹק לְחִיךְ וּבְזֶמֶר נְעִים עַל־כּוֹס יַיִן : (ג) נִכּוֹן לְבוֹ
בְּמוֹחַ בְּיַי הַסּוּר הַשְׁקוֹצִים מִקְרֵב תַּעֲם : (ד) חֲפָתָה נִפְשׁוּ לְאַלְהֵיו
וּבַעַת־סָרָה הִשָּׁיב הַתּוֹרָה : (ה) זוֹלָתִי דָוִד חִזְקִיהוּ וַיֹּאשִׁיָּהוּ סָרוּ
כְּלָמוֹ וַיַּעֲזְבוּ אֶת־בְּרִית יְיָ : (ו) עֲזָבוּ לְאַחֲרִים חִיָּסִים וְתַפְאֲרָתָם לַעֲם
נִקְרִי : (ז) וַיִּצְיִתוּ אֵשׁ בְּצִיּוֹן וְחִצּוֹתֶיהָ נִשְׁמָו כְּדַבֵּר יִרְמְיָהוּ אֲשֶׁר בּוֹ־
בַּעֲמוֹ : (ח) אֵף בִּי־נִקְדַּשׁ מִרְחַם אָמֹו לְנַתֵּשׁ וְדַנְתִּיךָ לְהָרִם לְבָנוֹת
וְלִנְטוֹעַ :

(ט) יְחֻקָּאֵל תְּהֵה מִחוּת שְׂבִי וַיִּי הִרְאָהוּ כְּבוֹדוֹ בְּמַרְכָּבָה :
(י) בְּדַמְיוֹן גְּשֵׁם־שֶׁמֶף תְּהֵה עַד־חֻזְוִי־שׁוֹא וְלֹהוֹלְבִי בְּתַמִּים בְּשֶׁר
תַּנְחוּמִים :

(יא) וְאֵף שְׁנַיִם־עֶשְׂרֵה הִנְבִּיאִים עוֹד עֲצֻמוֹתָם תַּפְרִחְנָה בְּקִבְרֵה
וְזִכְרָם לְבִרְכָה : (יב) כִּי נִחְמוּ בֵּית־יַעֲקֹב וַיִּבְשְׂרוּ תְּשׁוּעוֹת לָמוֹ :
(יג) מִי־סֵפֶר תַּהֲלֵת זֶרְבָבֶדֶד וְהוּא כְּחוֹתָם עַד־יַד יָמִין : (יד) וְעַל־
יָדוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹזָבָד כִּי שְׁגִימוֹ כָּנוּ בֵּית לַאלֹהִים וַיְקִימוּ הַיִּכָּל
לְתַפְאֲרַת נְצַח : (טו) וּבֵין הַבְּחִירִים יִנּוֹן שֵׁם נְחֻמְיָה לְעוֹלָם : (טז) הוּא
הַקִּים חַמוֹת הַנְּפֹלוֹת הוּא הַכִּין דְּרֵת וּבְרִית לָמוֹ וַיִּבֶן בְּתִים
לְשִׁבְתָּ : (יז) אֶבֶן אֵין־עֶרוֹף לְחִנוּף אֲשֶׁר לָקַחוּ אֱלֹהִים וְאֵין־מִי
יִשְׁנֶה לְיוֹסֵף נְזִיר אֲחִיו וּמִשְׁעַן עַמּוֹ אֲשֶׁר הִעֲלוּ אֶת־עֲצֻמוֹתָיו :
(יח) וְאֵף לְשֵׁם וְאֵף לְשֵׁת כְּבוֹד וְהָרַר בְּבִגְדֵי־אָדָם : (יט) אֵף כְּלִיל
תַּפְאֲרַת לְרֹאשׁ אָדָם הִרְאִשׁוֹן רֹאשׁ כְּרִי־בְשֶׁר :

ג (א) שְׁמַעוֹן בְּרִחְוִיָּו כִּהֵן הַגְּדוֹל תּוֹק בְּיָמָיו אֶת־בְּרַחְמֵי חַבְּתִית
וְאֶת־הַיִּכָּל יְיָ : (ב) כְּפֹלִים הִגְבִּיָּה יִסּוּדָם וְאֶת־הַהִיכָל הַקָּדוֹף יִצְיַע
בָּבֶלָה : (ג) צְנוּרֵי־הַמַּיִם הַמְעִימוּ מִימֵיהֶם וַיַּעֲלֵם נַחֲשֵׁת וַיִּזְלוּ
שְׁלִשְׁתָּיִם : (ד) כְּנִבְרַע עַמֵּד בְּפָרְץ עַמּוֹ וַנְּגַד הַפּוֹרֵץ בְּצַר הַקֶּרֶת :
(ה) מַחֲטָוִב מִרְאֵהוּ בְּעִיגֵי הַקֶּהֶל בְּצִאתוֹ מִבֵּית לְפָרוּכָת : (ו) כְּהִלֵּל
כֶּן־שַׁחַר מַצִּיץ מַעֲנֵן וּכְיֹרֵחַ בְּמִלְאֵת תַּפְאֲרָתוֹ : (ז) בְּשִׁמְשׁ זֶרַח
עַל־הַיִּכָּל יְיָ וּבְקִשְׁתַּת עַם־הַדְּרַת צָבָעָיו בְּמָרוֹם : (ח) כְּשׁוֹשְׁנָה בְּיָמֵי
הָאֵבִיב

האביב בחבצלת על-אפיקי מים ובארזי לקנון בקיץ : (א) פרייה
 לבונה במחנה וככל-יִקָּר מוסב פז סחרת : (י) בחדר זית פוריה
 וכברוש רענן רס-הקומח : (יא) בלכתו למזבח קבוש מעילו ופארי
 הקודש מסביב וימלא הפית תפארתו : (יב) בקחתו חלקי הזבח מפה
 אחיו ובקטרו על-אש המזבח הקיפחו הבחנים פארו לקנון מזבח
 תמרים : (יג) קלמו בגי-אהרן לבושי הדר וכתו יי בכפימו לעיני
 כל-עדת בני-ישראל : (יד) ולכחות עבדת המזבח בהקריבו את-
 אשיו יי ששח נקסה ידו להספה הסענב פריח נוחח ליי מלה כל-
 הארץ : (טו) ובני אהרן נשאו את-קולם ויריעו בחבצלות תרועות
 וזכרון לפני יי : (טז) וכר העם נפשו על-פניהם וישתחוו ליי אל
 עליון : (יז) השירים פצחו בשיר פיהם והפית מלא געים זמירות :
 (יח) ויודו כל-העם את-חסדי יי ויתחננו-לו עד כלות כל-העבודה :
 (יט) והבהן בצאתו נשאו את-ידו אל כל-קהל ישראל ויברכם
 ויברכת יי : (כ) וישתחוו כל-העם שנית לפני יי ויאמרו : (כא) הודו
 ליי פי-טוב פי לעולם חסדו : (כב) הגדיף יי געשות עפנו מיום
 צאתנו מרחם עד-היום וכה יוסף געשות עפנו פחסדו : (כג) הן
 לנו לב שמח וחדש ימינו בשלום בפרדם : (כד) יהי-נא חסדה עלינו
 ופדנו לעת רצון פיקא מועד :

(כה) שגני נזים שנאה נפשי ושלשה לא-בגזים יתחשבו :
 (כו) ישגי חרש-מרון ועם פלשת ועם-סבל בשכם :
 (כז) אלה דברי יהושע בן-סירא איש ירושלים דברי דעת
 חכמת ומוסר ואדה מורשי לבבו : (כח) אשרי הנקבר יהנה בם
 משים על-לבבו יחכם : (כט) כל הולכי בם יפוונו כי באור יי יתלבון
 ומחכמתו יתן ליראיו : (ל) ברוך יי לעולם אמן ואמן :

תפלת יהושע בן סירא

נא (א) ארומקה אלהי המלה ואגדלה שמך צורי ונואלי :
 (ב) פי תיית מחסו ומגני והצלת משחת נפשי : (ג) מלעגי שפה
 ומפופגי שקר חלצתני הושעתני מפל צוררי : (ד) ברב חמסך
 פדית

פְּדִית אֶתִּי מִיַּד מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי וּמֵאֲזָרָבַיִם לְדָמִי וּמִמּוֹקְשׁוֹת שְׁתוֹרֹת־
 לִי סֵלָה : (ח) לְהִבִּי אֵשׁ הַקִּיפוּנִי וְנִמְלַמְתִּי וּמִפְעֻמְקִי שְׂאוּל דִּלְתַנִּי
 יָדָה : (ו) כִּי מָטָה לְמֹת נַפְשִׁי וְחִי לְשְׂאוּל הַנִּיעוּ וְאַתָּה הַצִּלְתַּנִּי
 מִלְשׁוֹן רַמְיָה וּמִמְלִשְׁנֵי לְמֹלָה : (ז) הַקִּיפוּנִי מִסְּבִיב וְאִין־עוֹזֵר
 פְּנִיתִי לְמוֹשִׁיעַ וְאִין : (ח) וְאִזְכְּרָה רַחֲמֶיךָ יְיָ כִּי מַעֲוֹלָם הִפְּהָה וּכְד־
 קוּיָה לֹא־יִבוֹשׁוּ וְתוֹשׁוּעִנִי יְמִינְךָ מִכַּף צוֹרְרֵי : (ט) מִפְּעֻמְקִים קְרֵאתִיךָ
 יְיָ דְחַלַּץ מִמֹּת נַפְשִׁי וְיָהּ אֵלֵהִי אָבִי שׁוּעָתִי לְהַצִּילֵנִי בְּעַת צָרָה :
 (י) כִּי עֲבַת עֲרִיצִים בְּקָשׁוּ נַפְשִׁי וּכְד־עוֹרָה רַחוּמָה מִמֶּנִּי : (יא) וְאַתָּה
 יְיָ שְׁמַעְתָּ דְקוּל שׁוּעָתִי וְחֲכַצְתָּ מִמֹּת נַפְשִׁי סְבוֹת לְרֵאשֵׁי בְּיּוֹם
 גְּזָק : (יב) לָבֵן בְּכִדְיוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַחֲלִלָה שְׁמֶךָ דְעוֹלָם וְעַד :
 (יג) עוֹדְנִי גַעַר וּבְמַרְם תְּעִיתִי בְּקִשְׁתִּי חֲכָמָה בְּתַפְלִיתִי :
 (יד) בְּבֵית יְיָ שְׁחֲרִיתֶךָ וּכְעַל בְּפוּרֵי עֲנָבִים שְׁשַׁתִּי לְקֵרְאָתָהּ וְעוֹד
 נִשְׁמַתִּי כִּי לֹא אֶעֱזֹבְנָה : (טו) בְּהָ עֲלִץ לִבִּי וּבְאֲרַחֲתֵי דְרִכָּה רְגְלִי
 וּמִנְעוּרֵי הַלִּבְתִּי בְּנִתִּיבוֹתֶיהָ : (טז) לֵה נְטִיתוּ אֲזִנִּי וְדִקְוֵלָה הַאֲוֹנֵתִי
 וְאֲרָאָה כִּי חֲכָמְתִּי : (יז) עַל־כֵּן אֲוֹדֶה דְעוֹלָם יְיָ כִּי הִשְׁפִּילְתַּנִּי
 בְּחֲכָמְתֶךָ : (יח) וְנָתַתִּי אֶת־לִבִּי דְהַשְׁפִּיר וְלֵהִיטִיב לְמַעַן לֹא־אֲבוֹשׁ
 כִּי בְכִדְ־לִבִּי דְרִשְׁתִּיהָ : (יט) רְאִיתִי כִּי־בַעַר אֲנִכִּי וְשִׁמַּחְתִּי כַּפִּי
 הַשְׁמִימָה וְתוֹפֵעַ עָלַי אֲוֹרָה בְּהוֹד טַחְרָה : (כ) וּמֵאֲזָר דְּבִקָּה נַפְשִׁי בְּהָ
 וְלֹא אֲפָרֵד מִמֶּנָּה נְצַח : (כא) וַיַּעַן כִּי עָרְנָה דְּהָ נַפְשִׁי שְׁפָרָה עָלַי
 נִחְלַתָּה : (כב) וַיִּי נָתַן לִי לְשׁוֹן לְטוֹדִים וּבְהָ אֶהֱלִלְנֹו לְעוֹכֵם סֵלָה :
 (כג) לָבֵן הַתְּקַבְּצוּ אֵלַי כָּל־בוֹעֲרֵי עִם וְשִׁקְדוּ עַל־דִּלְתִּי
 הַחֲכָמָה : (כד) עַל־מָה תֵּאֲחָרוּ וּמַה־תִּתְחִילוּ אִם נַפְשְׁכֶם צְמֵאָה :
 (כה) רְאוּ כִּי פְתַחְתִּי שְׁפָתֵי בֵּאוּ וְקַחוּ וְלֹא־בְכֶסֶף : (כו) הִבִּיאוּ
 צְוֹאֲרִיכֶם־בְּעֵלָה לְקַחַת לְקַחָה וְתִמְצְאוּהָ כִּי־קְרוּבָה הִיא : (כז) פְּנֹו
 אֵלַי וְרְאוּ אֵךְ מַעֲט מַעֲט עֲמַלְתִּי וּמְרַגְעָה רַבָּה מִצְאָתִי : (כח) תִּנְנוּ
 כֶּסֶף לְקִנּוּתָהּ וְתִמְצְאוּ זָהָב בְּמַחֲרָה : (כט) וְתִגְלֵל לְבַבְכֶם בְּחִסְדֵי יְיָ
 וְלֹא־תִבוֹשׁוּ מִסִּפְּר תִּהְלְתוּ : (ל) שְׁמְרוּ מִצְוֹתַי בְּעוֹד עֵת לְשִׁמּוֹר
 וְתִמְצְאוּ לְעִתּוֹ שְׂכָר פְּעֻלַּתְכֶם :

ברוך

א (א) אלה דברי הספר אשר כתב ברוך בן-נריה גד
מחסידי בן-צדקיהו בן-חלקיהו בעיר בבל : (ב) בשנה החמישית
בשבעה לחדש עת לכו תפשימו את-ירושלים וישרפה באש :
(ג) ויקרא ברוך את-הספר הזה באוגי יבנה בן-יהויקים מלך
יהודה ובאוגי תקהל אשר התאספו אתו : (ד) וישמעו אתו גם
השירים ובגני-המלכים והכהנים למגדול ועד-קמון הישבים בבבל
על-גנהר זור : (ה) וכל-העם יבכו בביגדול ויצומו ויתפללו אל-
י' : (ו) ויתגדבו כל-איש אשר מצאה ידו נדבה לוי לשלחה
ירושלמה אל-יהויקים בן-חלקיהו בירושלים ככהן ואל-הכהנים
והעם אשר נשארו אתו בירושלים : (ז) וישלח גם את-כרי-השורת
לעבדת בית-י' אשר נתנו-לו ואשר לקחו מן-היכל בעשירי
לחדש סיון אשר התגדב צדקיהו בן-יאשיהו מלך יהודה :
(ח) אחרי הגלות נבוכדנצר מלך בבל את-יבנה ואת-שירי
הגולה ואת אילי הארץ וכל-העם מירושלים ויוליכם בבבל :
(ט) ויקתבו להם את-הדברים האלה :

(י) הנה אנחנו שלחים לכם פסח וקניהם בו עלות
נאשמים וקטרת ומנחה לתקריבם על-מזבח י' אלהינו :
(יא) והתחננו בעד חיי נבוכדנצר מלך בבל ובלשצר בנו למען
יאריכון ימיהם בימי השמים ער-הארץ : (יב) ויני יגדיל פחנו
ויאיר עינינו לחיות בצל נבוכדנצר מלך בבל ובלשצר בנו
ועבדנו אתם כל-ימי חיינו ומצאנו חן בעיניהם : (יג) התפללו
גם אל-י' אלהים בעדנו כי תטאנו-לו וחקתנו לא-סרה מפנינו
עד-חיים : (יד) קראו בספר הזה כי שלחנחה אליכם למען תקראו-

בו בשבתות ובמועדי השנה: (ט) ואמרו לה יי מצדקה ולנו בושט
הפנים: (י) גם לישבי יהודה וירושלים גם למלכינו ושרינו וגם
לכהנינו ולגביאינו: (יא) ען פי חמאנו--לו ולא הקשבנו לקולו
לשמר את מצותיו וחקותיו אשר צוה אתנו: (יב) כי דמן היום
אשר הוציא את אבותינו מצרים עד היום הזה ממים היינו
עם יי ומרינו את פיהו: (יג) על כן מצאנו כל האלות והקללות
הכתובות בספר תורת יי על ידי משה עבדו: (יד) כי הוציא יי
את אבותינו מצרים לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש ואנחנו לא
שמענו בקולו ובקול הנביאים אשר שלח לנו: (טו) כי כדאיש
הלך בשירות לבו העבד ובעבד אלהים אחרים ויעש הרע
גענו יי להקעיםו:

ב (טז) ויקם יי את דברו אשר דבר לנו ולשמיינו
למלכינו ולשרינו גם לישראל וגם ליהודה: (יז) ונפלא את--
מכותינו ואת מפות ירושלים אשר כמותן לא נהיו פתח כל--
השמים: (יח) ככתוב בספר תורת משה ואבלת פרי כמנה
בשר כנה ובנותיה: (יט) ויתן אתנו לעבדים בכל הממכות
מסביב ולחרפה ולשמחה בגוים אשר הפיצנו--בם: (כ) הן
נפלו בלנו בלינו בלנו על סמאתינו ועל רוע מעללינו נגד יי כי
לא הקשבנו לקולו: (כא) יי אלהינו הוא הצדיק ואנחנו ואבותינו
נשאים את כל מנתנו ביום הזה: (כב) כי נתכה עלינו כל הרעה
אשר דבר יי לעשות לעמו: (כג) גם לא חלינו את--פני יי
אלהינו לשוב מעווננו ומיצר לבנו הרע: (כד) וישקד יי על הרעה
ויביאה עלינו כי צדיק הוא בכל דרכיו: (כה) ואנחנו לא האזנו
למצותיו ולא שמרנו את חקותיו אשר נתן לנו: (כו) ועתה יי
אלהי ישראל אשר הוצאת את--עמך מארץ מצרים ביד--
תוקה ובזרע נטויה ובאותות ובמופתים ותעש לה שם כיום
הזה: (כז) חמאנו והרשענו ומרינו את--פיה בכל אשר צויתנו:
(כח) הקרנא אפה וחמטה מעלינו כי בלוננו מאד בגוים אשר
הפיצתנו--בם: (כט) הקשיבה לקול פתנונינו ודושיענו למען שמך
והמצא לנו חסד געגי שובינו: (ל) למען ידעו כל יישיבי תבל

כי אָתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְשִׁמְךָ נִקְרָא עַל־בְּלִיַּזְרַע יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ :
 (ט) הַשְׂקִיפָה מִמַּעַן קְדֻשָּׁתְךָ וְזָכַר לָנוּ כְּמִסְכָּה : (י) הִפְתָּ אֹנְיָה
 וְשָׁמַע פֶּקֶח עֵינֶיךָ וַרְאֵת בִּי אֵינן בְּפִנֵּת זָכְרֶךָ בְּשִׁאוֹל מִי־יִזְכֶּה
 צְדָקָתְךָ וְיִבְרָתְךָ : (י"א) אֵף נִפְשׁ בַּעֲנָה עַל־צַרְתָּהּ הוֹלְכֵי שְׁחוֹת
 בְּעֵצִים פְּלוֹת וְנִפְשׁ הַעֲבָה הַמֵּת יְרוּמָמוּ צְדָקָתְךָ מְלָה : (י"ב) וְעַתָּה
 יי אֱלֹהֵינוּ לֹא עַל־צְדָקַת אֲבוֹתֵינוּ וּמִקְבֵּינוּ אָנַחְנוּ מִפִּידִים
 פִּתְחוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים : (י"ג) כִּי שָׁפַקְתָּ חַרוֹן אַפֶּיךָ
 וְחָמַתְךָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל־יְדֵי־עֲבָדֶיךָ הַגִּבֹּיִים לֵאמֹר :
 (י"ד) כֹּה אָמַר יי הִבִּיאוּ אֶת־צִוְּאוֹתֵיכֶם בְּעַל מְלָךְ בְּבָל וְעַבְדוֹ אִתּוֹ
 וְעַמּוֹ וְחֵיו בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי לְאֲבוֹתֵיכֶם : (י"ה) וְאִם לֹא־
 תִשְׁמָעוּ בְּקוֹל יי לְהִכְנֹעַ פִּתַּח מְלָךְ בְּבָל וְהַשְׁבַּתִּי מִעַרְי הַיְהוּדָה
 וּמַחֲצוֹת יְרוּשָׁלַיִם קוֹל שִׁשּׁוֹן וְקוֹל שְׂמִיחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל בְּלָה :
 (י"ו) כִּי לְחִרְבָּה תִהְיֶה הָאֶרֶץ מֵאִין יֵשֵׁב : (י"ז) וַיַּעַן לֹא שָׁמְעֵנוּ
 לְקוֹלְךָ לְהִכְנֹעַ פִּתַּח יְד מְלָךְ בְּבָל הַקִּימוֹת אֶת־דְּבָרְךָ בְּיַד
 עֲבָדֶיךָ הַגִּבֹּיִים לְהוֹצִיא אֶת־עֲצָמוֹת מִלְבֵי הַיְהוּדָה וְאֶת־עֲצָמוֹת
 אֲבוֹתֵינוּ מִקְבְּרֵיהֶם : (י"ח) וְעַתָּה הִנֵּם גְּפוּזִים וְשִׁמוֹתֵיכֶם לְחִוְרַב
 בַּיּוֹם וּלְקַבֵּת בְּלִילָה בַּיַּמָּתוֹ בְּרַעַב בְּחִרְבַּב וּבִשְׁבָה : (י"ט) וּכְמִסְאוֹת
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל וְהַיְהוּדָה הַחֲבִרְתָּ אֶת־בֵּיתְךָ אֲשֶׁר קָרְאוּ־כּוּ בְּשִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַזֶּה : (כ) וּבְכָל־זוֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ כְּרַב רַחֲמֶיךָ
 וְחַסְדֶּךָ : (כ"א) כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ בְּיַד מֹשֶׁה עֲבָדֶיךָ יוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתָ
 אִתּוֹ לְבַהֵב אֶת־סֶסֶר תוֹרַתְךָ לְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר : (כ"ב) וְאִם
 לֹא תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְהַפִּיצֵתִי אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְגַשְׁאֲרַתֶּם בְּמַתִּי
 מִעַט פִּתַּח אֲשֶׁר הָיִיתֶם כְּכַבְדִּי הַשָּׁמַיִם לָרַב : (כ"ג) יַדְעֵתִי כִּי
 לֹא־יִשְׁמָעוּן לְקוֹלִי כִּי עִם קִשְׁה־עֲרָף הוּא אֵף עוֹד יֵשׁוּבוּ
 מִדְּרָכָם תִּרְעַה בְּאֶרֶץ שׁוֹבֵיהֶם : (כ"ד) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יי אֱלֹהֵיהֶם
 וְגַמְתִּי לָהֶם לֵב לְהִבִּין וְאֲנֹנִים לְשִׁמְעַ : (כ"ה) וַיִּבְרְכוּ אֹתִי בְּאֶרֶץ
 שְׁבָיִם וְזָכְרוּ בְּשִׁמִּי וְלֹא יָקָשׁוּ עוֹד אֶת־עֲרָפָם וַיֵּשׁוּבוּ מֵעוֹגָם :
 (כ"ו) כִּי זָכַר יִזְכְּרוּ אֶת אֲשֶׁר־קָרָה אֶת־אֲבוֹתָם בְּחַטָּאָם לְפָנַי
 יי : (כ"ז) וְהַשִּׁיבוֹתִים אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר גִּשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתָם
 לְאֲבָרְתָם וַיִּצְחַק וַיִּלְעָקֵב לִרְשַׁת אִמָּה וְהַרְבִּיתִי אִתָּם וְלֹא

אמעיטם

אֲמַעֲיִטִם עוֹד : (א) וְתִקְיֹמוּתֵי לָהֶם כְּרִית עוֹלָם לִהְיוֹת רָחֵם
 כְּאֱלֹהִים וְהֵם יְהִיוּ לִי לְעַם וְלֹא אֹרִיִּשׁם עוֹד מִן־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 נָתַתִּי לָהֶם לְנַחֲלָה :

ג (א) לָךְ יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל תִּשְׁמַע נַפְשֵׁנוּ הַאֲמַלְלָה שְׁמַעֲנוּ
 כִּי־תִטְאוּ־לָךְ כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה : (ב) אַתָּה מִשַּׁל
 דְּעוֹקְמֵי עַד וְאַנְחֵנוּ מִקְּנוֹ לַגּוֹעַ : (ג) אָנָּה יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמַע
 אֶת־קוֹל דְּמֵי הַהַרְוִיגִים הַצְּעָקִים אֵלֶיךָ וְאֶרְתַּחַת בְּגִיחֵם אֲשֶׁר
 תִּטְאוּ־לָךְ וְלֹא־שְׁמַעוּ לְקוֹלְךָ וְתִדְבַקְם תְּרַעַה : (ד) אֱלֹהֵי־זִכְרֵנוּ
 עֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ אֵךְ יִדְךָ תַחְנוּקָה זָכַר וְאֶת־שִׁמְךָ תַּגְדוֹל כִּי אַתָּה
 יי אֱלֹהֵינוּ וְלָךְ כִּבְרֵךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים : (ה) הֲלֹא גִמְעַת יִרְאַתְךָ
 כִּלְבַּבְנוּ לְבָרֵךְ אֶת־שֵׁם קְדוֹשְׁךָ וְעַתָּה נוֹדֵה־לָךְ בְּאָרֶץ שְׁבֻנוּ
 וְנִפְשָׁנוּ תֹאכַל עַל־פְּשָׁעֵי אֲבוֹתֵינוּ : (ו) רָאֵה כִּי גִדְחִים אֲנַחְנוּ
 בְּגוֹלָה וְהִינּוּ לְחַרְפָּה לְאַלְתָּה וְלוֹעֲנָה בְּגוֹיִם עַל־חַטָּאת אֲבוֹתֵינוּ
 אֲשֶׁר סָרוּ מֵאַחֲרַי יי אֱלֹהֵיהֶם :

(ז) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע תוֹכַחַת תַּיִם הַט אֲזוּנְךָ וּבְחָכְם :
 (ח) הַגְדִּילִי בַיִת יִשְׂרָאֵל עַל־מַח בְּלִתְהָ רוּחְךָ בְּאֲדַמַּת יְרֵים
 וְתִקַּת בְּאָרֶץ נְכַרְיָה : (ט) מַדּוּעַ נִמְאָתָ בְּסִמְאָת מַתִּים
 וְנִמְשַׁלְתָּ עִם יְרֵדֵי בּוֹר : (י) עַל־כִּי־נִשְׁפַּת מַעֲיָנִי הַחֲכָמָה לוֹ
 שְׁמִרַת דְּרָבִי יי וְשִׁבְתָּ בְּטַח : (יא) וְעַתָּה תִקְשִׁיבָה לְדַרְכֵי
 הַחֲכָמָה וְתִתְבַּיְנֶנָּה וְתִצְדָּקָה וְתִדַּע דְּרָךְ מִצְאֵ־חַיִּים וּבְרָבָה שְׁלוֹם
 וּמְאֹד עֵינַיִם : (יב) אֵךְ אֵיךְ אִפּוּא זְבוּלָה וּכְמִי־זָהָ כָּא בַיִת־
 אוֹצְרָה : (יג) אוֹלֵי רוּגֵי הַנְּגִים תִּפְחָה הַשְּׁלֵטִים עַל־סִיתוֹ אָרֶץ :
 (יד) אוֹ הַמְּשַׁחֲקִים בְּצַבְרֵי שָׁמַיִם אוֹ הַצְּבָרִים בְּסָף וְזָהָ לְמוֹ :
 (טו) הַבְּסָחִים עַל־חִיקֵם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְיִרְכְּשׁוּ רְכוּשׁ לְלֹא־יוֹעִיל :
 (טז) אֲשֶׁר בְּכֶסֶף עֲמַלְם וְדַרְבָּם בְּמַחְשָׁפִים : (יז) כָּל־אֵיךְ סָפוּ
 תַמּוֹ לְמֵאֵבֶל שְׂאוֹל וְאַחֲרִים כְּמוֹתֵם כְּאֹ פַחַתִּימוֹ : (יח) גַּם
 צְאֵצְאֵיהֶם רָאוּ אֹר הַשֶּׁמֶשׁ גַּם־הֵם חָיו עַל־אָרֶץ : (יט) אֵךְ
 דְּרָכֵי הַחֲכָמָה לֹא יִדְעוּ וּבְאֶרְחוֹתֶיהָ לֹא תִלְכוּ : (כ) גַּם בְּגִיחֵם
 אַחֲרֵיהֶם לֹא יִדְעוּ וְכִלְמוֹ תַעֲזוּ מִגְּמִיבוֹתֶיהָ : (כא) לֹא־נִשְׁמַע
 קוֹלָהּ בְּכַעֲזוֹ וְעַן לֹא רָאִתָּה בְּחֵימָן : (כב) בְּגִי־דָבָר חַפְשׂוֹהָ גַם

רָכְלִי תִימָן וּמִירוֹן כִּי מַעֲמֹקַי עֲצָה הָמָּה אֲךָ לֹא־דָרְכוּ בְּעַקְבוֹתַיִךְ :
 (כ) מִה־גְּדוֹל מְעוֹן אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִה־גְּדוֹל מְשָׁפָן זְבוּלוֹ :
 (כז) אִין תִּקַּר לְמַרְחֲבוֹ וְאִין קִין לְגִבּוּלוֹ : (כח) רַפְּאִים שְׁבִנְיֹבוֹ
 מְלַפְּנִים אֲנִישֵׁי־קוֹמָה וּגְבוּרֵי־חַיִל : (כט) וְלֹא בָחַר יְיָ כְּמוֹ לְהוֹרֹתָם
 מִעֲגָלֵי תַחֲבֻמָּה : (ל) וּבְתַקְדָּה אֹרְזָה סָפוּ בְּאֹלְתָם : (לא) אוֹלָם
 מִי־עֲלָה שְׁמִימָה וּנְקַסְתָּ מִי־הוֹרִידָה מִעַרְפְּלֵי שָׁחַק : (לב) מִי־עֲבַר
 אֲרָחוֹת יָמָיו וַיִּמְצָאָהּ וּמִי־בָחַר־בָּהּ מִסְרוּץ : (לג) לֹא יָדַע אֲנוּשׁ
 מְקוֹמָהּ וְלֹא יִתְבּוֹנֵן אִישׁ בְּגַתִּיבוֹתַיִךְ : (לד) אֲמָנָם הָאֶחָד מִיָּדַע
 הַכֹּל הוּא יָדְעָה בְּתַבּוּגָתוֹ : (לה) הוּא הִכִּין תִּבְּל בַּל־תַּמוּז
 וַיִּמְלֹאָהּ גִּפְשׁ תְּהָה : (לו) הָאֶמֶר לַחֲרָם וַיִּזְרַח וַיִּסּוֹר לְמַשְׁמַעְתּוֹ
 כִּי־יִקְרָא : (לז) עַל מַשְׁמְרוֹתָם וַאֲיוֹרוֹ הַכְּבָבִים וְכִי־יִקְרָא יִאֲמְרוּ
 הֲגִנוּ וַיִּזְהִירוּ בְּצַחְצַחוֹת לְכַבוֹד יִצְרָם : (לח) הוּא אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
 אִין עֲרוּךְ דוֹ וְהוּא אָבִי כָל־חֻקָּמָה : (לט) וַיִּתְּנָה לְיַעֲקֹב עֶבְדוֹ וְלִי־יִשְׂרָאֵל
 בְּחִירוֹ : (ל) וַתַּזְרַח עַל־אֲדָמָה וַתִּשְׁכַּן בֵּין יִשְׂרָאֵל :

ד (א) תַּחֲבֻמָּה תִמְצָא בְּתוֹרַת יְיָ וּבְמִצְוֹתָיו כִּי לְעוֹלָם תִּהְיֶה :
 (ב) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתָּן הָאָדָם וְחֵי בָהֶן וְכַל־עוֹנְבֵיהֶן מוֹת יִמּוֹתוּן :
 (ג) שׁוֹבָה שׁוֹבָה יַעֲקֹב וַתִּחְזַק אֶת־יָדָהּ בְּהֵן הַתְּבַלְּךָ לְאוֹר תִּמְאִיר לָהּ :
 (ד) לָמָּה תִתֵּן לְזֹר חִילָה וְצַפּוֹנָה לְאִישׁ גְּכָרִי : (ה) אֲשֶׁר־יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר־יִהְיֶה כִּי נִגְלָה לָהּ חִפְזָן יְיָ : (ו) הַנְּחַם עִם יְיָ הַנְּחַמִּי שְׂאֵרֵית
 יִשְׂרָאֵל : (ז) גַּמְבְּרַת לְזָרִים אֲךָ לֹא לְצַמִּיתוֹת גַּמְסַרְתָּ לְצָרִים כִּי
 תִקְצַפְתָּ אֱלֹהֶיךָ : (ח) נֹאצַּת יוֹצֵרָה כִּי נִבְחַתָּ לְשֹׁעִירִים : (ט) שְׂבַחְתָּ
 אֲבִיךָ זֶה יִלְכֶּה וְעַכְרַת יְרוּשָׁכִים אֲמַנְתָּה הַתְּמִימָה : (י) בְּרָאתָ חֲסֶמֶת
 אֵל שְׂפוּכָה עֲלֶיךָ וַתִּנְבֵּב בְּמַרְגַּפְשָׁה וַתֹּאמֶר : (יא) שְׁמַעוּ שְׁמַעוּ
 שְׁבִגִי צִיּוֹן חֲסֶמֶת אֱלֹהִים מְזַאֲרֵי נִלְאֲתֵי נִשְׂאָה : (יב) שְׂבִית בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי רְאוּ עֵינֵי אֹיְהִדְלֵי גִידֵי עֲשֵׂתָה זֹאת : (יג) בְּחֻדוֹת וּגִיל
 טַפְחָתִים בְּבָבִי נִגְהִי שְׂמַחְתִּים : (יד) אֵל תַּעֲלוּזוּ כִּי הֵייתִי לְאֶלְמָנָה
 וְכִי עֲזַבְנִי כְלָמוֹ אָהֳתָה שׁוֹמְמָה נִהְיִיתִי עַל־פְּשָׁעֵי יְלִדֵי בְטָנִי :
 (טו) מִמִּצּוֹת יְיָ סָרוּ מִשְׁפָּטָיו לֹא הִכִּירוּ לֹא הִלְכוּ בְּדַרְבְּיוֹ וַחֲקוֹתָיו
 לֹא שָׁמְרוּ : (טז) בָּאוּ שְׂבִגִי צִיּוֹן בָּאוּ וְרָאוּ שְׂבִית בְּנֵי וּבְנוֹתֵי גִיד יְיָ :
 עֲשֵׂתָה זֹאת : (יז) גּוֹי מְרַחוֹק הַשְּׁלִיחַ בָּמוֹ גּוֹי עוֹד־פָּנִים וְלֹא־יִשְׁמַע

לְשׁוֹנוֹ : (יח) לֹא יִשָּׂא פְּגָמִים לְגִזְיוֹן וְעוֹלָל לֹא יִחַזֵּן : (יט) חֲסָפוֹ הַנְּעִימִים
 סַחֲקֵי אִמּוֹתָם וְשִׁכְלוֹ הַעֲזוּבָה מִבְּנוֹתֶיהָ : (כ) וְאֵנִי אֵיכָבֶדָה אוֹשִׁיעֶכֶם :
 (כא) אֵךְ מִבֵּיא הַשָּׂבָר יִצְיָלְכֶם מִפֶּה צָרֵיכֶם : (כב) סְעוּ-נָא וּלְכוּ
 יְלְדֵי שְׁעֵשׂוּעֵי וְאֵנִי שְׂכוּלָה וְנִקְמֹדָה : (כג) הַפְּשִׁמְתִי עַד־י תַּפְאֲרֹתִי
 וְעִמִּיתִי אֶבֶל וְקוֹלִי אֶל-שָׂרֵי אֲנַעֲק גָצַח :

(כד) הִתְעוֹרְרוּ בְּנֵי וְהָרִימוּ אֲרֻשָׁי קוֹלְכֶם וַיִּגְאֲלֶכֶם מִכַּף
 צוֹרְרֵיכֶם : (כה) קוֹתָהּ בַּפִּי לְיִשַׁע אֱלֹהֵי וְתַעֲלֹנָה כְּלוּזִי בְּרַב
 חֲסָדוֹ כִּי-יִחַיֶּשׁ יְיָ עֲזָרְתוֹ : (כו) בְּדַמְעָה וּבִקְיִנָה שָׁלַחְתִּיכֶם וּבִשְׂמִיחָה
 וְרִנָּה יִשְׁבְּכֶם : (כז) שִׁבְגֵי צִיּוֹן הִבִּישׁוּ גְלוֹתְכֶם וְעוֹד מַעֲט יִבִּישׁוּ
 גְּאֻלְתְּכֶם כִּי יִחַיֶּשׁ יִשְׁעוֹ בָּעוֹ וְתַפְאֲרֹת : (כח) שָׂאוּ פְּרִנֵּעַ חֲמַת
 שָׂרֵי אִם תִּדְפְּקֵה הַצָּר מִבְּמוֹתֶיהָ עַד-אֲרִגְעָה תִּרְאֶה מִפְּלֹתוֹ וְאַתָּה
 עַל-בְּמוֹתָיו תִּרְדֹּף : (כט) עַל אֲרָחוֹת עַקְלָקְלוֹת עֲנִינֵי גְדוֹד הַיְדַחֲו
 בְּצִאֵן נְפוֹצִים מֵעֵדֶר : (ל) הִתְעוֹרְרוּ וְקִרְאוּ לְאֵל הַמּוֹשִׁיעַ הַמּוֹלִיכְכֶם
 בְּשִׁבְי יִזְכֹּר אֶתְכֶם : (לא) אִם חֲשַׁתֶּם לְסוֹר מִעֲלוֹי חוֹשׁוּ עוֹשׂו
 לְבַקְשׁוּ : (לב) אִם יִסַּר אֶתְכֶם בְּשִׁבְט עֲבָרְתוֹ יִשׁוּב וְיִשְׁפַח אֶתְכֶם
 בְּחֲסָדוֹ גָצַח :

(לג) תִּנְחַמֵי בַת-צִיּוֹן וְהוּא יִנְחַמְךָ אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמוֹ עֲלֶיךָ :
 (לד) כָּל-צוֹרְרֶיהָ יִבוֹשׁוּ וְכָל-שִׂמְחֵי רַעְתָּךְ יִפְלֹמוּ : (לה) אֵוִי לְעָרִים
 אֲשֶׁר הִעֲבִידוּ בְּנֵיהָ אוֹי לְאֲשֶׁר כָּרְאוּם בְּבִלְא : (לו) בְּאֲשֶׁר שִׁשָּׁה
 כָּל-עִיר עַל-שִׁבְרָהּ בֶּן תִּדְאָן וְתַעֲצֵב עַל-מִפְּלֹתָהּ : (לז) הַבּוֹק
 תִּבּוֹק מִהַמּוֹנָה אֲשֶׁר תִּתְפָּאֵר עָלָיו וְהִפְכַּתִּי גְּאוֹנָה לְמִסְפָּלָה :
 (לח) כִּי אֲשֶׁ אֱלֹהִים תִּדְד בָּהּ יָמִים רַבִּים וְצִיּוֹם וְשַׁעֲרִים יִרְגִיעוּ-
 בָּהּ : (לט) הִסְבִּי עֵינֶיךָ קִדְמָה בַת-צִיּוֹן וּרְאִי כִי יִשִּׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ :
 (מ) הִבִּישׁוּ אִסִּירֵי בְּנֵיהָ שָׂבִים מִיָּם וּמִקְדָּם וּלְשׁוֹנָם תִּרְגֵּן בְּבוֹד יְיָ :
 ה (מא) הִסִּירִי בְּגֵדֵי אֶבֶלְךָ יְרוּשָׁלַיִם וּלְבָשִׁי הַדְּרַת עוֹלָם
 גְּאוֹן אֱלֹהֶיךָ : (מב) עֲמִי מַעֲמָה צְדָקַת אֱלֹהִם וְשִׁימִי עֲסָרַת תַּפְאֲרֹתוֹ
 עַל-רֵאשִׁיךָ : (מג) הִנֵּה יִגְלֶה הַדֶּרֶךְ מִסַּת כָּל-הַשָּׂמַיִם וְשִׂמְךָ יִקְרָא
 עַד-עוֹלָם שְׁלוֹם-צְדָקָה וְנִמּוּלִי-יִשָּׁר : (מד) קוּמִי יְרוּשָׁלַיִם נַעֲלִי עַל-
 בְּמֹתֵי אֲרָץ : (מה) הִסְבִּי עֵינֶיךָ הַדְּמָה וּרְאִי קְבוּצֶיךָ מִמּוֹרֶחַ שְׂמִישׁ
 עַד-מִבְּאוֹ עַל-פִּי יְיָ : (מו) יִרְגֵּנוּ וַיַּעֲלוּ כִּי גְּאֻסִים יְיָ : (מז) בְּמוֹט רִגְלָם

הַצַּר וְדַפְמוֹ וְקוֹמָמוֹת יִשְׁיבֵם יי בְּרוּזֵי אֶרֶץ: (ח) כִּי כָל־הַר יִשְׁפַל
וְהָיָה הַעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרִבְסִים לְבִקְעָה נָאִם יי לְמַעַן יֵלְכוּ בְּדַרְכֵךָ
סְלוּלָה לְהוֹדוֹת לְשִׁמּוֹ: (ט) וְכָל־יַעַר רִיח־גִּיחוֹם וְכָל־עֵיזִבְעָן בְּשָׂנֵה
יִתְּנוּ צֶלֶם לְכַבוֹד עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּדַבְרֵי־יי: (י) כִּי יָשׁוּב יי אֶת־שְׁבוֹת
עַמּוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן בְּרַב רַחֲמָיו וּבְחַסְדָּיו:

טוֹבִיָּה

א (א) אִישׁ הָיָה מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְשִׁמּוֹ טוֹבִיָּה וּמוֹשָׁבוֹ בְּעִיר
אֶחָת מִגְּלִיל הָעַלְיוֹן מִמַּעַל לְאַשׁוּר וּמִשְׁמַאל לְשַׁפְתַּי הַיָּם: (ב) וְהוּא
הָיָה מִן־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלָה שְׁלֹמֹנָאֶסֶר מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְאַף כִּי־נִשְׁבְּתָה
בֵּין הַגּוֹיִם לֹא־סָר מִתּוֹרַת אֱלֹהָיו וּמַחְקוֹתָיו: (ג) וַיְהִי תָמִיד
מַעֲזוֹ לְדָל וַיִּתֵּן מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְאַחָיו וּלְקָרוֹבָיו אֲשֶׁר אָתּוֹ
בְּשִׁבְיָה: (ד) וְאַף־אִמְנָם הָיָה הַצַּעִיר מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי לֹא־תָעָה
מִדַּרְךְ הַטּוֹב וּתְנַשֵּׁר בְּעֵינָיו יי: (ה) וְכִי־רָאָה אֶת־הַעַם עֹבְדִים
אֶת־עֲגוּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה יְרַבְּעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל קָצָה נִפְשׁוֹ
בְּתוֹעֲבוֹתֵיהֶם: (ו) וַיַּעַר מְנַמִּים יְמִימָה אֶל־בֵּית־יְיָ בִירוּשָׁלַיִם
וַיַּעֲבֹד אֶת־יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחֲוֶי־לוֹ: (ז) וַיָּבֵא שֵׁם אֶת־
רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמְתוֹ וּמַעֲשֵׂר מִכָּל אֲשֶׁר־לוֹ: (ח) וּלְתַקּוּפַת
הַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית נָתַן אֶת־מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתוֹ לַגֵּר לְיִתּוֹם וּלְאַלְמָנָה:
(ט) כָּכָה הָיָה מִשְׁפַּט הָאִישׁ וּכְיִגְיָהוּ כָל־תְּקִימִים: (י) וַיְהִי כִי־
גָּדַל טוֹבִיָּה וַיִּקַּח אִשָּׁה מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וַשְׂמָהּ תָּנָה וַיּוֹלֵד בָּן וַיִּקְרָא
אֹתוֹ בְּשִׁמּוֹ טוֹבִיָּה: (יא) וַיּוֹרְהוּ אֶת־דַּרְכָּיו יי מִנְעוּרָיו לְיָרְאָה
אֹתוֹ וּלְסוּר מִרַע: (יב) וַיְהִי אַחֲרֵי הַגְּלוּתוֹ עִם־אִשְׁתּוֹ וּבָנָו וְעַם
כָּל־שְׁכֵמוֹ בְּתוֹךְ יְתֵר בְּנֵי־הַגּוֹלָה לְנִינְיָה וַיֵּרָא אֶת־הַעַם אֹכְלִים
מִמַּאֲכָלֵי הַגּוֹיִם וַתַּגַּעַל נַפְשׁוֹ בָּהֶם וַיִּשְׁמַר מִגִּנְעֵי־בָם: (יג) וַעַן
כִּי־יֵרָא אֶת־יְיָ נִכְלַל־לָבוֹ וַיֵּט יי אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חַנּוּ בְּעֵינָיו
שְׁלֹמֹנָאֶסֶר

שֶׁלֹמֶן אֶסְרָר מֶלֶךְ אֲשׁוּר׃ (י) וְהַמֶּלֶךְ לֹא־מָנַע מִמֶּנּוּ לְצֵאת וּלְבֹא כְּטוֹב בְּעֵינָיו וְלַעֲשׂוֹת כְּפִי־אֲנֹת בְּפִשׁוֹ׃ (יא) וַיֵּלֶךְ אֶל־כָּל־אֲסִירֵי הַנּוּלָה וַיִּנְחַם אֹתָם וַיְדַבֵּר עִל־לֵבָם׃ (יב) וַיָּבֹא גַם עִירָה רְגוּשׁ בְּאֶרֶץ מְדִי וַיָּבִיאוּ אֶשְׁכָּה בְּכָרִי כֶסֶף אֲשֶׁר גָּמְלוּ הַמֶּלֶךְ לְמָנָה׃ (יג) וַיָּרָא בְתוֹךְ אֲסִירֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד וְשֵׁמוֹ נָבָל וְהֵנָּה הוּא כִּי מָאֹד וַיִּלְחֹדוּ אֶת־הַכֶּסֶף וַיִּקַּח בְּתָבוֹ מִדָּו׃

(ט) וַיְהִי בִּרְבוֹת תַּיִמִּים וַיָּמָת שֶׁלֹמֶן אֶסְרָר וַיִּמְלֹךְ סְנַחְרִיב בְּנֵו פִתְחָיו וְהוּא שֵׁנָא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמָאֹד מָאֹד׃ (י) וּטוֹבִיָּה הֵלֶךְ בְּדַרְכּוֹ יוֹם יוֹם אֶל־הַשְּׂבוּיִם וַיִּנְחַם אֹתָם וַיִּתֵּן לְכָל־אִישׁ כְּפִי אֲשֶׁר מְצָאָה יָדוֹ׃ (יא) מִלְחָמוֹ גָּמַן לְרַעֲבִים וַיִּלְבַּשׂ אֶת־הָעֲרוֹמִים וַיִּקְבֹּר אֶת־הַתְּחִלִּים וְאֵת הַמָּתִים׃ (יב) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיָּגַם סְנַחְרִיב מֶאֶרֶץ יְהוּדָה יַעַן כִּי־נִגְנְפוּ אֱלֹהִים עַל־חַרְפָּתוֹ אֲשֶׁר חָרְפָּהוּ׃ (יג) וַיְהִי בְּשׁוּבוֹ אֶל־אֶרְצוֹ וַיִּשְׁפֹּךְ חַמְתּוֹ עַל־הַיְהוּדִים וַיַּהַרְגוּ מֵהֶם רַבִּים וַיִּקְבֹּר אֹתָם טוֹבִיָּה׃ (יד) וַיִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ וַיִּצְוֶה לְחַמְתּוֹ וַיִּקַּח אֶת־כָּל־רְכוּשׁוֹ מִדָּו׃ (טו) וַיִּקַּח טוֹבִיָּה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָו וַיִּבְרַח מִפְּנֵי וַיִּגַּר בְּהַחֲבֵא עִם־קְרוּבִי׃ (טז) וַיְהִי לַיָּמִים עוֹד חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה וַיִּשְׁקָחוּ בְנֵי־הַמֶּלֶךְ אֶת־יָדָם בְּאִבְיָהֶם וַיַּכּוּהוּ וַנָּפֵשׁ׃ (יז) וַיָּגֵד לְטוֹבִיָּה וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתוֹ וַיּוֹשֶׁב־לוֹ כָּל־רְכוּשׁוֹ וְכָל־הַזֶּהוּן בֵּיתוֹ׃

ב (א) וַיְהִי בַיּוֹם סָג הַשְּׂבוּעוֹת וַיַּעַשׂ טוֹבִיָּה מִשְׁתָּה׃ (ב) וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָו לֵךְ־נָא בְּנִי וּקְרָא אֶת־כָּל־יִרְאֵי אֱלֹהִים מִמִּשְׁפַּחְתָּנוּ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ אִתָּנוּ׃ (ג) וַיְהִי בְּצֵאתוֹ וַיָּשָׁב מִהַר וַיָּגֵד לְאָבִיו לֵאמֹר הִנֵּה רָאִיתִי אִישׁ בַּחוּץ נֹפֵל מֵת אֶרְצָה׃ (ד) וַיִּמְהַר טוֹבִיָּה וַיִּרְץ מְחוּצָה וַיִּשָּׂא אֶת־הַמָּת בַּפֶּתַח אֶל־בֵּיתוֹ לְקַבֵּר אֹתוֹ בַּלַּיְלָה׃ (ה) וְאַחֲרֵי הַמָּתִירוֹ שָׁב אֶל־קְרוּבֵי הַמִּשְׁתָּה וַיֹּאבֵל אֶת־לְחָמוֹ בְּדַאֲבוֹן נֶפֶשׁ׃ (ו) וַיּוֹפֵר אֶת־יְדָבְרֵי יְיָ בְּגֵד עָמוֹס הַנְּבִיא וְהַפְּכֵתִי תַיִיכֶם לְאַבֵּל׃ (ז) וַיְהִי כִּבְּאֵ הַשָּׁמַיִם וַיָּקָם טוֹבִיָּה וַיִּקְבֹּר אֶת־מָתוֹ׃ (ח) וַיּוֹיַחֲחוּ רַעְיוֹ אֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה זֶה יָמִים וְהַמֶּלֶךְ צָוָה לְחַמְיָתְךָ וְתַמְלִט וְעַתָּה מָשׁוּב לְקַבֵּר אֶת־הַמָּתִים׃ (ט) וּטוֹבִיָּה יָרָא אֶת־יְדָבְרֵי יְיָ וַיִּתֵּר

מְדַבֵּר

מדבר המלך ויאסף בסתר את החללים אשר ביתו ויקבר אתם בגולה :

(י) ויהי היום כשבו מקבר את המתים והוא עיף נישב על־יד קיר הבית וישן : (יא) ויקר מקרה והנה עטף אחד הריק צאתו מקנו ותפל בעודנה חמה על־פניו ותעור את־עיניו : (יב) ויִי הביא עליו את־הרעה הזאת לנפוטו ולמען יקמדו עגנים ברכו באשר עשה לעבדו לאיוב : (יג) ומראתו את־יִי כנעוריו ומדבקו במצותיו לא־נעף לבו על־יִי ואין בפיו תלונה כפפוטו בענרון את־עיניו : (יד) ויחזק עוד בתמתו ויברך את־יִי כל־ימיו : (טו) ויהתלו־בו רעיו באשר התלו הרעים באיוב ויאמרו־לו : (טז) אנה איפוא תקותך כִּי־פרסת לרעב לחמה וקברת את־המתים : (יז) ויזכיתם טוביה ויאמר : (יח) אל־נא אחי בן תדברו כי בני־קדושים אנחנו המנחלים למי עולם : (יט) ויִי ינחילם לכִּי־הנאמנים בבריתו ומחזיקים באמונתו :

(כ) ותנה אשתו תמכה פלה בידה ותכלכל את־בעלה בפעל בפיה : (כא) ויהי היום ותבא בשכרה גדי עזים הביתה : (כב) וישמע טוביה את־קול הגדי ויאמר מה קול הגדי הנה באוני לכו וראו אולי גנוב הוא אמי : (כג) ואם בן הוא השיבו אתו לבעליו כי לא־נכון הוא להם לחם גזול ולנעו־בו : (כד) ותקצף אשתו על־דבריו ותאמר : (כה) תלא תראה כי תחלתך נגובה וכל־צדקתך לתהו : (כו) והיא לא חדלה להרעימו בברכה אליו יום יום בדיברים האלה :

ג (א) ויהי כִּי־מרה־לו נפשו וישא טוביה את־קולו ויבך ותחטן אל־יִי ויאמר : (ב) צדיק אמה יִי וישר משפטיו וחסד ואמת יקדמו פניה : (ג) ועמה יִי חגני־נא ואל־תנקם כי בחטאי : (ד) חטאות געורי ופשעי אבותי הסר מנגד עיניך : (ה) עקב עזבנו את־מצותיך נתתנו ביד אויבינו לרדות בנו בחמס ובחטב ובשכיה והננו לבנו ולחרפה בעיני אשר הבחנתנו־בם : (ו) שפטים גדולים ונוראים עשית־בנו עקב אשר־עברנו את־בריתך ולא הלכנו בדרך האמת לפניך :

ועתה

(ח) וְעַתָּה עֲשֵׂה־נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְחַסְדֵּיךָ אֶת־גִּשְׁמָתִי בְּשָׁלוֹם
 כִּי טוֹב מוֹתֵי מַחְיֵי :

(ח) וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַהֲנִיחָה אִשָּׁה בְּרַגְשׁ אֲשֶׁר בְּאַרְצֵן
 מְדֵי וַיִּשְׁמָה שָׂרָה בַת־רְעוּאֵל וַתִּקַּח בְּעֵינֶי שִׁפְחַת אַבְיָה :
 (ט) כִּי אֲרָשָׁה לְשִׁבְעַת אַנְשִׁים זֶה אַחַר זֶה וּבְמִתְרָם קָנַב אִישׁ
 אֵלֶיהָ בְּיַעַתְתָּם רוּחַ רָעָה וַיָּמוּתוּ : (י) וַיְהִי הַיּוֹם וַהֲיָא מִתְנַפְחַת
 עִמָּה וַתֹּאמֶר מִשְׁפָּחָה אֵלֶיהָ בַת מִרְצַחַת אַנְשִׁים אֶתָּה : (יא) מִי־
 יִתֵּן וְלֹא־יִרְאָה מִמֶּנּוּ פְּרִי־בְטָן עַד־עוֹלָם אִם־בָּן אִם־בַּת :
 (יב) הַלְהִרְגֵנִי אֶתָּה אִמְרַת בְּאֲשֶׁר הִרְגִּית אֶת־שִׁבְעָה בְּעַלְיָךְ :
 (יג) וַיְהִי כִשְׁמִיעָה אֶת־הַגְּדוּפִים הָאֵלֶּה וַתַּעַל בְּצַר רוּחָה הַסְּדִרָה
 אֶל־הַעֲלִיָּה וַתִּשָּׁב שְׁמָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּיָלָה וַיּוֹם : (יד) לֶחֶם
 לֹא־אָכְלָה וַיָּמוּת לֹא־שָׁתְתָה וַתִּבְכֶּה וַתִּתְחַנֵּן אֶל־יְיָ לְאַסְף אֶת־
 חַרְפָּתָה : (טו) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אַחֲרֵי כַּוְנָה לְהִתְחַנֵּן וַתִּתְחַלֵּל
 אֶת־יְיָ וַתֹּאמֶר : (טז) מִהֲקֵל שָׁמַךְ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי גַּם
 בְּאַסְף מַעֲשֵׂה חֶסֶד וַתִּסְלַח לְעוֹגֵינוּ בְּעַת צָרָה בְּקִרְאָנוּ אֵלֶיךָ :
 (יז) לָךְ יְיָ אִשָּׁא פָּנָי וְעֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתְךָ נָצַח : (יח) וְעַתָּה
 יְיָ הַסֵּר־נָא אֶת־חַרְפָּתִי מֵעָלַי וּפְדֵנִי מִצָּרוֹתַי וְאִם־אֵין
 הַשְּׁבִי־נָא רוּחִי אֶקְיָךְ : (יט) גְּלוּי וַיְדוּעוּ לְפָנֶיךָ כִּי לֹא־שָׁאֲלַתִּי־
 לִי אִישׁ וְגִשְׁמַרְתִּי מִכָּל חַפְזֵי כָּע : (כ) עַם לְצִים לֹא־הָיָה
 חֲלָקִי וְלֹא לְקַחְתִּי אִישׁ מֵעוֹנָג כִּי־אִם גִּירָאָה אֶת־שָׁמַךְ :
 (כא) וְעַתָּה לֹא־יִדְעַתִּי אִם אָנֹכִי לֹא־יִקְרָתִי לָהֶם אוֹ אִם־הֵם
 לֹא־יִקְרוּ לִי וְאַתָּה שְׁמַרְתֵּנִי לְאִישׁ אַחַר כִּי מַחְשְׁבוֹתֶיךָ לֹא־
 כַּמַּחְשְׁבַת אָדָם : (כב) אֲמַנֵם בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטַחַת כִּי תִרְחַם עָלַי־
 וַיִּרְאֶךָ וַתִּפְדֶּה מִצָּרוֹת גַּפְשִׁים : (כג) וְאֶת אֲשֶׁר־תִּתְּאָהֵב תּוֹכִיחַ
 כִּי לֹא אֵל חַפְזֵי שַׁחַת אֶתָּה : (כד) הֲלֹא עַל־פִּיךָ הַשָּׁמַשׁ תִּגְרַח
 אַחֲרֵי הָרַעַם בֵּן תִּתְּחַף אֲבִלְנוּ לְשִׁמְחָה וּלְשִׁשׁוֹן : (כה) יְהִי
 שָׁמַךְ יְיָ מִבְּרַךְ מַעֲמָה וְעַד־עוֹלָם : (כו) וַיַּעֲתֵר יְיָ לְשִׁגְיָהֶם
 בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִישְׁלַח אֶת־מַלְאָכּוֹ אֶת־רַפָּאֵל לְרַפְּאוֹתָם
 מִשְׁבְּרֵיהֶם כִּי עָלְתָה שׁוּעָתָם כְּאֶחַת הַשָּׁמַיִם :

ד (א) וַיְבַרְכֵהָ אָמֵר בְּרַבּוֹ כִּי שָׁמַע יְיָ אֶת־תַּפְּלָתוֹ וַיְבִי

קִרְבו

קָרְבוּ יָמָיו לְמוֹת: (ג) וַיִּקְרָא אֶל־בְּנָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: (ד) שְׁמַע
 בְּנֵי אִמְרֵי אָבִיךָ וְשִׂימָם בְּתוֹךְ לִבְךָ: (ה) בְּקִמְתָּ אֱלֹהִים אֶת־
 גִּפְשִׁי וְקִבַּרְתָּ אֶת־עֲצוֹמוֹתַי: (ו) כִּבְדָּד אֶת־אִמְךָ כָּל־יָמַי
 חַיִּיהָ וְזָכַר אֶת־אֲשֶׁר חָבְלָה בְּשֵׁאתָהּ אִתְּךָ בְּכַמְטָהּ: (ז) וְתַנְה
 בְּאֲשֶׁר תָּמוּת גַּם־חַיָּא וְקִבַּרְתָּהּ בְּקִבּוּרָתִי: (ח) שְׁוֹה יִי לְגִנְדְּךָ
 תָּמִיד וְהִשְׁמַר מַעֲוֹן וּמַעֲבֹר אֶת־פִּי יִי: (ט) תָּן מַחֲוֹנָה לְעֵנִי
 וְאַל תַּעֲלֵם עֵינַיךָ מִסָּנֹן וַיְבָרְכֶךָ יִי אֱלֹהֵיךָ: (י) סְחֹק יְדֵי
 אֲבִיוֹן כְּפִי־אֲשֶׁר־תִּשְׁגֶּיךָ יְדֶךָ: (יא) אִם־רִבִּיתְךָ תָּן תִּרְבֶּה וְאִם
 מְעַט תִּתְּלוּ בְּעֵין טוֹב כִּי רַב־יָמִים תִּמְצָאֲנֹו בְּעַת צָרָה:
 (יב) צְדָקָה תַּצִּיר מִחַמָּא וּמִמְנוּת וּבִיּוֹם רָעָה אֶל־תִּמְוִינִיתְךָ:
 (יג) מַלְוָה יִי חַנּוּן דָּל וְגַמּוּלוֹ יִשְׁלַם לוֹ: (יד) אֶל־תִּתֵּן לְקַבְּשָׁה
 חִילְךָ שְׂמֵחָה מַעֲלִיתָ וְדַבַּק בְּאִשְׁתְּ חִיקְךָ: (טו) דְּסַר גֹּאֲחָ
 סְלִבְךָ וּמִשְׁפָּתֵי פִיךָ כִּי הִיא רֵאשִׁית כְּלִי־רַעָה: (טז) תָּן
 לְשִׁכְרִי פְּעֻלוֹ וְלֹא־תִלְוֵן פְּעֻלְתוֹ עַד־בִּקְרָה: (יז) אֶת־הַשְּׂנוּא
 לֶךָ אֶל־תַּעֲשֶׂה לְעַמִּיתְךָ: (יח) פָּרַם לְרַעֵב לֶחֶמְךָ וְכִי־רֵאִיתָ
 עָרוֹם וּכְסִיתוֹ: (יט) בְּתַקְבֵּר אִישׁ צַדִּיק תָּן מִיַּיִנְךָ וּמִלֶּחֶמְךָ
 וְעַם אֲנָשֵׁי רָשָׁע אַרְ תִּלְחֶם: (כ) כִּי־תִבְקַשׁ עֲצָה לֶךָ וְתוֹנֵץ
 אֶת־אִישׁ גָּבוֹן: (כא) בְּרַךְ אֱלֹהִים בְּכָל־עַתָּה וּבְקִשְׁהוֹ לְתִישִׁיר
 דְּרָבִיךָ:

(כב) וְעַתָּה דַּע בְּנֵי כִי בְהִיוֹתְךָ עוֹד בְּךָ בְּשָׁנִים הַלְלוּתִי עֲשֶׂהָ
 כְּפָרִי כִסֵּף לְגִבְעָל הַיָּשֵׁב בְּרֹגֶשׁ בְּאַרְצֵן מְדֵי וּכְתָבוּ בְּיָדִי: (כג) וְעַתָּה
 לְכֹה־נָא וְאֲשַׁלְחֶךָ אֵלָיו לְבַקֵּשׁ אֶת־הַכֶּסֶף מִיָּדוֹ וְלֶהֱשִׁיב־לוֹ אֶת־
 כְּתָבוֹ: (כד) וְאַל־תַּעֲצֹב בְּנֵי עַל־כִּי־דָלוּנוּ מְאֹד כִּי עוֹד יִיטִיב אֱלֹהִים
 לָנוּ אִם יֵרָא גִירָא אֲתוֹ וְנַעֲשֶׂה אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינָיו:

ה (כ) וַעֲנֵן טוֹבִיָּה אֶת־אֲבִיו וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי
 אֲעֲשֶׂה: (ב) אֲךָ לֹא יָדַעְתִּי אֵיכָה אֲבַקֵּשׁ אֶת־הַכֶּסֶף הַזֶּה לֹא יִבְרִיגֵי
 הָאִישׁ וְגַם אֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּיו: (ג) מָה הָאוֹת אֲשֶׁר אֲתִן־לוֹ אִם
 לֹא־יֵאֱמִין לְדַבְּרֵי וְגַם אֶת־הַדְּרָךְ לֹא יָדַעְתִּי: (ד) וַעֲנֵן אֲבִיו וַיֹּאמֶר
 הִנֵּה כְּתָבוּ בְּיָדִי וְאֲךָ תִּרְאֶהוּ לוֹ וְלֹא יִמְנַע אֶת־הַכֶּסֶף מִסָּךְ:
 (ה) וְעַתָּה לֶךָ בְּנֵי וּבַקֵּשׁ לֶךָ סִבְר גֹּאֲמָן אֲשֶׁר יִלְךָ בְּשִׁכְרֵי אִתְּךָ
 לַמַּעַן

לַמֶּעַן הַשִּׁג אֶת־הַבְּקָרָה בְּעוֹדָי חַי : (י) וַיֵּצֵא מוֹבִיָּה מִחוּצָה וְהִנֵּה
 עֲלָם יִפְהַתְּאֵר לִקְרֹאתוֹ וּמִתְגַּוֵּי חֲנוּרִים וְנִכְּוֹן לְשׁוֹם לְבָרֶךְ פְּעָמָיו :
 (י) וּמוֹבִיָּה לֹא־יָדַע בִּי מִלֵּאָדָּה אֱלֹהִים הוּא וַיִּשְׁאַלְהוּ לְשִׁלּוֹם וַיֹּאמֶר
 מִי־אַתָּה יְדִידִי : (י) וַיַּעֲהוּ הָעֲלָם וַיֹּאמֶר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִכִּי :
 (י) וַיֹּאמֶר מוֹבִיָּה אֵלָיו הִדַּעַת אֶת־הַבְּרֶכֶךְ לְאַרְצָן מְדִי וַיֹּאמֶר
 יָדַעְתִּי : (י) כִּי זֶה פְּעָמִים וְשָׁלֹשׁ עֲבָרְתִי בְּאַרְצָן וְנֶאֱמַרְתִּי אֶל־בֵּית
 גְּבָאֵל אֲחֻנּוּ בְּעִיר רְגוּשׁ הַיּוֹשֶׁבֶת עַל־הַרִי אַחְמַמָּא בְּאַרְצָן מְדִי :
 (י) וַיֹּאמֶר מוֹבִיָּה אֶל־הָעֲלָם הוּא־נָא וְעַמּוּד עַד־אַנְלָה אֶת־אֲוֹן
 אָבִי : (י) וַיִּכְרַךְ מוֹבִיָּה נֶגֶד לְאָבִיו וְהוּא מִשְׁתַּאֲה וַיִּקְרָא אֶת־
 הָעֲלָם : (י) וַיְהִי בְּגִשְׁתּוֹ אֶל־הַנְּקוֹן וַיִּכְרַךְ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר יִתֵּן לָךְ
 אֱלֹהִים לֵב שֹׁמֵם : (י) וַעַן מוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר מַה־לִּי וְלֹשְׁמַחַה הִנֵּה
 עֵינֵי חֲשָׁכוֹ מִרְאוֹת וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִחַל לִי : (י) וַיַּעֲהוּ הָעֲלָם
 וַיֹּאמֶר מִנְּה לִי וַיִּזְעַק־לָךְ : (י) וַיֹּאמֶר מוֹבִיָּה אִם יֵשׁ אֶת־נִפְשָׁךְ
 לְלֶבֶת עִם בְּנֵי לְרִגּוּשׁ בְּאַרְצָן מְדִי אֶל־גְּבָאֵל מוֹדְעִי וְנִתְתִּי לָךְ אֶת־
 עִקְרָךְ בְּשִׁבְתָּךְ אֹתוֹ : (י) וַעַן הַמִּלְאָדָּה וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֹתוֹ עַל־יְדֵי
 אֲנִכִּי אוֹלִיבְהוּ וְאִשִּׁיבְנוּ אֵלֶיךָ בְּשָׁלוֹם : (י) וַיֹּאמֶר מוֹבִיָּה בִּי־
 אֲדוּגִי הוֹדִיעַנִי־נָא אֶת־מִשְׁפַּחְתָּךְ וְאֶת־יְשָׁם שִׁבְתָּךְ : (י) וַיֹּאמֶר
 הַמִּלְאָדָּה אֵלָיו רַב־לָךְ כִּי מִצְאָתָּ חֶבֶר לְבִנְךָ וְלִמְחֵ־זָה תִשְׁאַל
 לְמִשְׁפַּחְתִּי : (י) אוֹלָם לְמַעַן לֹא־תִדְאָג לְבִנְךָ דַּע בִּי שְׁמִי עוֹרְיָה
 בְּיַחְזְנִיָּה : (י) וַיֹּאמֶר מוֹבִיָּה אָכֵן מִמִּשְׁפַּחַת אֲנִשִּׁי־יְשָׁם אַתָּה אֵל
 נְאֻ־תִּקְצָף כִּי שְׁאַלְתָּךְ : (י) וַיֹּאמֶר הַמִּלְאָדָּה הִשָּׁב אֲשִׁיב אֶת־
 בְּנֵךְ אֵלֶיךָ בְּרִיא וְשָׁלֵם וְהִצַּנְתִּיו לְפָנֶיךָ : (י) וַעַן מוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר
 לְכוּ לְשִׁלּוֹם וַיִּי־יִשְׁלַח מִלְאָכֵי לְפָנֶיכֶם לְשִׁמְרָכֶם בְּדַרְךָ : (י) וַיִּבְּן
 מוֹבִיָּה אֶת־בַּר־מַחְסוּרוֹ לְבַרְךָ וַיִּשַׁק לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ וַיִּלְכוּ :
 (י) וַתִּשָּׂא אִמּוֹ אֶת־קוֹלָהּ וַתִּבְכֶּךְ וַתֹּאמֶר לְבַעֲלָהּ רְאֵה אֶת־
 מִשְׁעַנְתִּי שִׁיבְתָנוּ לְקַחְתָּ מִמֶּנּוּ וַתִּשְׁחַדְנוּ : (י) לוֹ הָיָה דָךְ בְּסָף
 כִּי עָתָה לֹא־שָׁלַחְתָּ אֶת־בְּנֵךְ אֶת־יַחְזִיךָ מֵאַמְנֵנוּ : (י) הֲאִם לֹא־
 שָׁקַמְנוּ בְּעֵגְנֵנוּ וְאִם לֹא־נִבְחַרְ־לָנוּ בְּנֵנוּ זֶה מַחֲזֵן וְעֶשֶׂר :
 (י) וַיִּנְחַם מוֹבִיָּה אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר : (י) תְּדַלִּי מִבְּכוֹת עַל־בְּנֵךְ
 כִּי יִי־יִשְׁמַר צְאָתוֹ וּבִאוּ וְעֵינֶיךָ תַחְזִינָה אֹתוֹ בְּשָׁלוֹם :

(ל) כי במחתי בניי כיי־ישלח את־מלאכיו אתו לנחותו בדרך וּלְהַצִּילִים
את־דרכו וְגַם שׁוֹב יָשׁוּב בְּשׁוֹבָה וְנַחַת : (לא) וַתִּשְׁקַט אִשְׁתּוֹ וַתָּדֹם :
ו (א) וַיֵּשֶׂא טוֹבִיָּה אֶת־דַּגָּיו וַיִּלְךָ וּכְלָבוּ רֵץ אִתּוֹ וַיָּבֵא
בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן עַד נָהַר חֲדָקִי : (ב) וַיִּלְךָ אֶל הַנָּהָר לַרְחֵץ אֶת־
רַגְלָיו וְהָגָה דָּג גְּדוֹל לִקְרָאתוֹ פֶּתַח פִּיּוֹ לִבְלָעוֹ : (ג) וַיַּחֲדֵר טוֹבִיָּה
בַּחֲרָה גְדוּלָּה וַיִּקְרָא בְּקוֹל גְּדוֹל וַיֹּאמֶר אֵהָה אֲדוּנִי כִי אֲבָלַע :
(ד) וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֵלָיו שְׂחַח־נָא יָדְךָ וְאַחֲזוּ בְּסַנְפִּירָיו וּמִשְׁכְּהוּ
חִיבְשָׁה : (ה) וַיִּמְשְׁכְּהוּ חִיבְשָׁה וְהָגָה הַדָּג מִפִּיּוֹ דַּרְגָּלָיו : (ו) וַיֹּאמֶר
הַמַּלְאָךְ אֵלָיו בִּתֵּר אֹתוֹ בַּתְּוֶךְ וְקַח־לְךָ אֶת־הַדָּב וְאֵת הַמַּרְרָה
וְאֵת הַכֶּבֶד כִּי טוֹבִים הֵם לְרַפּוּאָה וַיַּעַשׂ כֵּן : (ז) וַיִּצְלַח מִבְּתָרֵי
הַדָּג וַיֵּאכְלוּ וְהַנּוֹתֵר מָלְחוּ בַּמֶּלַח וַיִּצְטִידוּ־בּו עַל־הַדֶּרֶךְ עַד לְבֵא
רְגֵשָׁה : (ח) וַיֵּשֶׂא טוֹבִיָּה אֶת־הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר עֲזוּרָה אַחִי הַזֵּדִיעֲנִי
נָא אֶת־פֶּתַח הַקְּרָבִים אֲשֶׁר שִׁמְתָ לְבִדְנָה : (ט) וַיַּעֲנֶהוּ הַמַּלְאָךְ
וַיֹּאמֶר בַּתְּתֶךָ מִן־הַלֵּב עַל גַּחְלֵי אִשׁ עַד־עֲלוֹת הַעֲשָׁן הַנְּדִיף תִּנְדִּיף
עֲשֵׂנוּ כִּי־רוּחַ רָעָה מְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה וְלֹא תוֹסִיף לְהִרְעוֹ עוֹד :
(י) וְהַמַּרְרָה תַּעֲלֶה אֲרוּכָה לְאֲשֶׁר יִשְׁלַח תִּבְלָלוּ בְּעֵינָיו בְּמִשְׁחָחוּ־
בָּה אֶת־הַעֲנִיּוֹם : (יא) וַיֹּסֶף טוֹבִיָּה לְשָׂאֵל וַיֹּאמֶר אַנְּה נְסוּר הַלִּילָה :
(יב) וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר הִגַּד־כֹּה אִישׁ וְשִׁמוֹ רַעוּאֵל וְהוּא מִשְׁאַרֵי
בְּשָׂרְךָ : (יג) וְלֹ בַת־יְחִידָה וְשִׁמָּה שָׂרָה וְאִין לְאִישׁ עוֹד כְּנִים
זוֹלָתָה : (יד) וְהִיָּה בְּקַחְתֶּךָ אֶת־בֵּיתוֹ לְאִשָּׁה וַיִּרְשֶׁתָּ אֶת כָּל־נַחְתּוֹ :
(טו) לָכֵן בִּקַּשׁ אֹתָהּ מִיָּדוֹ וְהוּא יִתְּנֶנָּה לְךָ : (טז) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה הִגַּה
שְׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר כִּי־זָה שְׁבַע פְּעָמִים אֲרִשָּׁה לְשִׁבְעַת אַנְשִׁים
וַיָּמוּתוּ כָּלֶם בְּרוּחַ רָעָה : (יז) וַעֲתָה פֶן־יִקְרַח־לִי כְּמִקְרִיָּהֶם וְהוֹדִתִּי
אֶת־שִׁיבַת אֲבוֹתַי כִּיגוֹן שְׂאוּכָה כִּי כִן־יְחִידִם אֲנִכִּי : (יח) וַיַּעַן
הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר שְׁמַע בְּנִי וְהַגְּדִתִּי לְךָ בְּמִי־תִמְשַׁל הַרוּחַ הַרָעָה :
(יט) כָּל־כַּל הַבּוֹזִים אֶת־דְּבַר יי בְּקַחְתֶּם אִשָּׁה מֵרוּחַ זְנוּנִים וּבְכִי־דַעַת
כְּסוּם כְּפָרֵד בַּמֶּדְבָּר : (כ) וְאַתָּה אִם־אָרַשׁ תֵּאָרֵשׁ אֹתָהּ וְהַלְבַּתָּ
בַּחֲדָר מִשְׁכְּבָהּ וְתִגּוֹר מִמֶּנָּה שְׁלֹשַׁת יָמִים לְהַתְּפַלֵּל אֶל יי :
(כא) וְהִיָּה בְּלִילָה תְּרֵאשׁוֹן בְּהַשְׁלִיכָה אֶת־כְּבֵד הַדָּג עַל־הַנְּחָלִים
תִּסּוּר רוּחַ דְּרָעָה : (כב) וּבְלִילָה הַשְּׁנִי תִקְרַב אֵלֶיךָ כָּלֵב טָהוֹר
כַּאֲבוֹתַי נו

בְּאֲבוֹתֵינוּ הַקְדָּשִׁים: (כ) וּבְלִיקָה הַשְּׁלִישִׁי תִבְרָךְ לְהוֹלִיד בָּנִים
 יְשָׁרִים: (כד) וּמֵאֵז וְהִלָּאָה תָבֵא אֵלֶיהָ בִּירְאֵת יי וְלֹא מְעוֹנָג
 וְתִשְׁוֹקָה: (כה) לְמַעַן הָבִיא יי עַל־זֶרְעָךְ אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר־דִּבַּר
 לְאַבְרָהָם אָבִיךָ:

ז (א) וַיְסוּרוּ אֵל בֵּית רְעוּאֵל וַיֹּאסְפֶם בְּכַבּוּד הַכְּפֹתָה:
 (ב) וַיֵּרָא רְעוּאֵל אֶת־פְּנֵי טוֹבִיָּה וַיֹּאמֶר אֵל חֲנָה אִשְׁתּוֹ רְאֵי אֶת־
 פְּנֵי הָעֶלְם הַזֶּה בְּרָאוֹת פְּנֵי בֶן־אָחוּתִי: (ג) וַיֹּאמֶר מֵאֵין אַתָּם אָחִי
 וַיֹּאמְרוּ מִכַּמְטָה נִפְתְּלִי וּמֵאִסְרֵי נִינְנָה אֲנַחְנוּ: (ד) וַיִּשְׁאַר לָהֶם
 רְעוּאֵל וַיֹּאמֶר הִידְעַתֶּם אֶת־טוֹבִיָּה שְׂאֵר בְּשָׂרֵי וַיֹּאמְרוּ יִדְעֵנוּ:
 (ה) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר סָפֵר לָהֶם אֶת־כָּל־הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עָשָׂה טוֹבִיָּה
 עִמּוֹ וַיֹּאמֶר הַמְּלֹאךְ אֵלָיו הָאִישׁ אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ עָלָיו הוּא אָבִי הָעֶלְם
 הַזֶּה: (ו) וַיִּקֶּם רְעוּאֵל וַיַּפֵּל עַל־צוּאָרֵי טוֹבִיָּה וַיִּשְׁקֶדְיוּ וַיִּבְרַךְ עַל
 צוּאָרָיו עוֹד: (ז) וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַתָּה לַי בְּנֵי כִי בֶן־יִשְׂרָאֵל וְתַמִּים
 אַתָּה: (ח) וְגַם הִנֵּה אִשְׁתּוֹ וְשָׂרָה בִתּוֹ שָׁמְעוּ אֶת־הַדְּבָר וַתִּבְכְּנָה:
 (ט) וַיֵּצֵא רְעוּאֵל לְמִבְּחַ טָבַח וּלְהַכִּין מִשְׁתָּה: (י) וַיְהִי בְשֹׁבְתֶם
 אֵל הַשְּׂדֵחַן וַיִּפְצַר־בָּם רְעוּאֵל לֵאמֹר: (יא) וַיֹּאמֶר טוֹבִיָּה
 לֹא־אֵכֵל וְלֹא־אִשְׁתָּה עוֹד־אֲשֶׁר־אִם־עָשִׂיתָ אֶת־שְׂאֵרְתִּי
 לְתַת־לִי אֶת־שָׂרָה בִתְךָ לְאִשָּׁה: (יב) וַיִּשְׁמַע רְעוּאֵל וַיִּפְּנֵ
 לָבוֹ כִּי־זָכַר אֶת אֲשֶׁר־קָרָה לְשֹׁבַעַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיהָ
 וַיֵּרָא פֶן יִקְרַה־לוֹ בְּמַקְרֵיהֶם:

(יג) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר אַחַר לַעֲנוֹת וַיֹּאמֶר הַמְּלֹאךְ אֵלָיו אַל־תִּירָא
 מִתַּת־לוֹ אֶת־בִּתְךָ כִּי לְאִישׁ יֵרָא־אֱלֹהִים הוּא וְצַפְנָה וְעַד־כֵּן לֹא־
 הָיְתָה לְאִישׁ אַחַר: (יד) וַיֹּאמֶר רְעוּאֵל עָתָה יִדְעִיתִי כִי־שָׁמַע יי
 אֶת־תְּחִנָּתִי וְלֹא הִחְרִישׁ אֵל דְּמַעוֹתַי: (טו) וְכִי שָׁלַח אֶתְכֶם לִפְנֵי
 קֶתֶת אֶת־בִּתִּי לְאִישׁ מִמִּשְׁפַּחְתִּי כַּאֲשֶׁר צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה וְעָתָה לֹא
 אֲחַשֶׂךָ אַתָּה מִמֶּךָ: (טז) וַיִּנְחַח אֶת־יָמִין בִּתּוֹ וַיִּתְקַעָה בְּכַף טוֹבִיָּה
 וַיֹּאמֶר: (יז) יי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב יְהִי עִמָּכֶם:
 (יח) יְהִי חֶלְקְכֶם בְּרוּךְ וַיִּי אֱלֹהִים יִצְוֶה אֶת־בְּרַכְתּוֹ עֲלֵיכֶם:
 (יט) וַיִּבְרַכְבוּ אֶת־הַדְּבָרִים לְעַד עַל סֵפֶר וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּבְרַכְבוּ אֶת־
 יי: (כ) וַיִּקְרָא רְעוּאֵל אֶל־אִשְׁתּוֹ וַיִּצְוֶה לְהַכִּין לָהֶם חֶדֶר: (כא) וַיְהִי
 בְּהוֹלִיכוֹ

בְּהוֹלִיכּוֹ אֶת־שֵׁרָה בְּתוֹ אֶל קַפְתָּהּ וַתִּתֵּן אֶת־קוֹלָהּ בְּכַבִּי :
 (כג) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲרָגְעִי בְּתִי כִּי יִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם יִהְיֶה אֶת־
 הַקְּלָלָה לְכַרְכָּה :

ה (א) וַיְהִי אַחֲרֵי קוּמָם מִן־הַמִּשְׁתָּה וַיּוֹלִיכּוּ אֶת־הָעַלְמַס
 אֶל־כְּלֵתוֹ הַקָּבֵה : (ב) וַיּוֹזֵר מוֹכְבֵּיהָ אֶת־דְּכָרֵי הַמַּלְאָכָה וַיִּקַּח
 כְּאִמְתַּחְתּוֹ אֶת־הַלֵּב וְאֶת־הַכֶּבֶד וַיִּשְׁלַךְ אֹתָם עַל־נַחְלֵי אֵשׁ :
 (ג) וַיִּקַּח רַפְּאֵל אֶת־רוּחַ הַמִּשְׁחִית וַיִּגְדְּהוּ הַמַּדְבָּרָה בְּמַצְרִים :
 (ד) וַיֹּאמֶר מוֹכְבֵּיהָ אֶל כְּלֵתוֹ קוּמִי־נָא שֵׁרָה וְנִעְמַר אֵל יִי שְׁלֹשֶׁת
 יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם לְתַת־לָנוּ רַחֲמִים וְאַחֲרֵי־כֵן אָבֵא אֵלֶיךָ : (ה) כִּי
 בְנֵי־קְדוּשִׁים אָנַחְנוּ וְלֹא נַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשֶׂה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
 אֶת־יִי : (ו) וַיְקוּמוּ וַיִּתְפַּלְלוּ אֵל יִי לְשִׁמְרָם מִכָּל פְּנֵעַ רַע : (ז) וַיִּתְחַנֵּן
 מוֹכְבֵּיהָ אֵל יִי וַיֹּאמֶר יִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי כָּל־מַעֲשֶׂיךָ יִתְלַלֶּךְ
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ הַמַּיִם וְהַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּם : (ח) אַתָּה יִצְרָתָ אֶת־
 הָאָדָם מִן הָאָדָמָה וַתִּתֵּן־לּוֹ אֶת־חַיָּה אֲשֶׁר לְהִיּוֹת עֹזֵר כְּנִגְדּוֹ :
 (ט) וְאַתָּה יִי יָדַע כִּי לֹא לְעוֹנֵג לְקַחְתִּי אֶת־הָעֲלֻמָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה
 כִּי־אִם לְהוֹלִיד בְּנִים הַקְּרֵאִים בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל : (י) וְשֵׁרָה אָמְרָה
 בְּתַפְלָתָהּ חָנּוּ יִי וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהַחֲנוּנוּ כְּשָׁלוֹם עַד־עֵת זְקִנָּה
 וַיִּשְׁבָּה :

(יא) וַיְהִי בַחֲצֵי חֲלִילָה וַיִּקְרָא רַעוּאֵל אֶל־עַבְדָּיו וַיִּלְךָ עִמָּהֶם
 לְכַרוֹת קָבֵר : (יב) כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ אֲוִלֵי יִקְרָה גַם לְמוֹכְבֵּיהָ מְקַרָּה
 שִׁבְעַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיהָ : (יג) וַיְהִי בְּכַלּוֹתוֹ לַחֲפוּר מְקַבֵּר
 וַיָּבֵא אֶל־אִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ : (יד) שְׁלַח־נָא אֶת־אִמְתְּךָ לְרֵאוֹת
 אִם מֵת מוֹכְבֵּיהָ וְאִם בֵּן הוּא וַקְּבֹרֵנוּ אֹתוֹ בְּמָרְסָם עֲלוֹת הַשֶּׁחַר :
 (טו) וַתִּשְׁלַח אֶת־אִמְתָּהּ הַחֲדָרָה וַתִּמְצָאֵם חַיִּים וְשְׁלָמִים שְׂכָבִים
 עַל מַטָּתָם : (טז) וַתָּשָׁב וַתָּבֵא אֶת־הַבְּשׂוּרָה אֵלֵיהֶם וַיִּתְלַלוּ אֶת־
 יִי וַיֹּאמְרוּ הוֹדוֹת וְהַלֵּל לָךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אֲשֶׁר לֹא עָשִׂיתָ
 כַּאֲשֶׁר יִרְאֵנוּ : (יז) כִּי רַחֲמֵתְנוּ כַּחֲסִדְךָ וְהַשְׁבַּתָּ אֶת־צוּרְךָ נַפְשֵׁנוּ
 וְחַמְלַתָּ עַל שְׁנֵי בְנֵיךָ אֵלֹהֵי : (יח) וְעַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ תֵּן לָהֶם לֵב
 שְׁלֵם לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְלַהוֹדוֹת אֶת־חֲסִדְךָ לְמַעַן יָדְעוּ כָּלֶם כִּי
 אַתָּה יִי לְבַדְּךָ בְּכָל־הָאָרֶץ וְאִין בְּלַתְּךָ : (יט) וַיְצִו רַעוּאֵל אֶת־
 עַבְדָּיו

עבדיו למלאות את הקבר עפר מרם יאיר היום: (ב) ואת אשתו
 צנה לעשות משתה ויום טוב ולהכין להם כל מחסורם בדרך:
 (א) וישחט ממיטב הפרים שנים וארבעה כבשים ויקרא לכל
 שכניו וכל אחביו אל המשתה אשר הכין: (ג) ויהי כי הקיפו
 ימי המשתה וישבע רעואל את חתנו וישבת אתו שני שבועות
 ימים: (ד) ויסין רעואל את כל קנינו ויתן מחציתו לטוביה וכתבו
 נתן בידו על הנותר אחרי מותו:

ט (א) ויקרא טוביה אל המלאך אשר חשבו לאיש
 ויאמר אליו עזריה אחי לו תשמע קולי: (ב) הן הגדלת
 את חסדך עמדי עד היום הזה ואם גם אתה יהי לך לעבד
 עולם לא השבתי לך פגמול ידיך: (ג) ועתה זה חסדך עוד
 אשר תעשה עמדי: (ד) קחנא מן העבדים ומן הגמלים
 ולך אל גבאל ברגש בארץ מדי והשב לו את כתבו לקחת
 את הפסגה מידו וקרא אתו אל המשתה אשר אעשה: (ה) הנה
 נא ידעתי כי יספר אבי את ימי התממהתי ואם אוחר עוד
 מן המועד אשר יעד לי וקצרה נפשו למות: (ו) גם ידעת
 כי השבע השביעני חותני לשבת אתו עוד ימים אחדים ולא
 יכלתי להשיב את פניו: (ז) ויקח המלאך ארבעה עבדים
 מעבדי רעואל ושני גמלים ויך רגשה: (ח) וימצא את
 גבאל וישב לו את כתבו ויקח את הפסגה מידו: (ט) ויספר
 לו את כל הקרות אשר קרו אתו בן טוביה ויקרא אתו
 אל המשתה: (י) ויהי כיוון שניהם אל בית רעואל
 וירא אתם טוביה וירין לקראתם: (יא) וישקו איש את
 אחיו וגבאל בכה על צוארי טוביה ויהגל אתו ויאמר:
 (יב) יברכה יי אלהי ישראל כי בן איש ישר ותמים אתה
 אשר לא חשד מדל ידו: (יג) ברוכה אשתך ליי וגם
 אבותיך ברוכים יהיו: (יד) יתנכם אלהים לראת בנים ובני
 בנים גם שלשים וגם רבעים וכל זרעכם ברוכים יהיו מאת
 יי אלהי ישראל מפני מעורם ועד העולם ויאמרו כלם
 אמן: (טו) וישבו לאכל ולשתות ותהי שמחתם שלמה לפני יי:
 ויהי

י (א) ויהי פי אחר טוביה לשוב אל בית אבותיו על-
 דבר התנתו וידאגו--15 אביו ויאמר: (ב) מדוע בושש בני
 לשוב ומה יעצרהו: (ג) האם מת גבאל ואין שם איש
 דהשיב--15 אתי הפסוק: (ד) ויתעצבו שניהם אך לפם האיש
 ואשתו פי לא--שב בנם ליום מועד: (ה) ותבך האשה
 ותמאן להנחם ותקרא בני בני אור עינינו ומשען שיתנו
 נחמת חיינו ותקנת משפחתנו למה שלחנוד אר--ארץ נכריה:
 (ו) הלא מצאנו--בך הון יקר אם לא שלחנוד: (ז) ויאמר
 טוביה אליה החרישי ואר תעצבי פי חי בגד ולבב רעהו
 נאמן: (ח) ותמאן להתנחם ותצא יום יום ותשב בפתח
 עינים על הדרך פי אמרה אולי אביט אתו מרחוק:

(ט) ויוסף עוד רעואל לפצור בפתנו ויאמר שברנא עוד
 אתנו ואשלח מלאך אל אבותיך להגיד להם פי שלום לך:
 (י) ויען טוביה ויאמר ידעתי פי--ארכו ימי לכתי לאבי ויאמי
 וידאגו לנפשי לבן אל תעצרני מדבת: (יא) ויהי פי--הציק--
 15 רעואל בדבריו והוא לא--שמע להם ויפקד את--שרה
 בתו על ידו: (יב) ויתן--לו מחצת פל--דכושו בעבדים
 ובשפחות בצאן בפקד ובנמלים וגם פסוק רב מאד וישלחהו
 בשלום ויאמר: (יג) יי אלהים ישלח מלאכו לפניך לשמרך
 בדרך ומצאת את--אבותיך חיים ושלמים: (יד) רו יעשה
 יי עמדי עוד את--החסד לראות את--זרעכם בטרם אמת:
 (טו) ויפלו על--צוארי בתם וישקו--לה ויאמרו בשדחם--בתה
 מאתם: (טז) בפדי בתי את--אבות בעלך ואהבת את--אישך
 ככר--נפשך: (יז) שימי עיניך ולבך על--בני הבית ולכי תמיד
 בארחות הצנועות:

יא (א) ויהי ביום עשתי--עשר יום לנסעם ויבאו חרנה
 והעיר הקיא פחצי הדרך בין רגוש ובין ניגה: (ב) ויאמר
 המלאך אל טוביה אמה ידעת את--לב אבותיך בלכתך
 מאתם: (ג) ועתה אם--טוב בעיניך עבר נעבר לפני כד--
 היקום אשר רבגינו: (ד) ואשתך תתנהל לאמה דרגל
 העברה

הַעֲבֹדָה וְלִקְנֹל הַמִּקְנָה אֲשֶׁר לִפְנֵיהָ : (ח) וַיִּטֵּב הַדָּבָר בְּעֵינֵי טוֹבִיָּה : (י) וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֵלָיו קַח אֶת־מִרְבַּת הַדָּג אִתְּךָ לְבַר־תַּפְקֹד מִמֶּנּוּ וַיִּקַּח טוֹבִיָּה אֶת־הַמִּרְבָּה וַיַּעֲבֹרוּ :

(י) וַחֲנָה אָמְרוּ יִשְׁבֹּת יוֹם יוֹם עַל הַמִּצְפָּה בַּדָּרֶךְ וַתִּשְׂא אֶת־עֵינֶיהָ לְהַבִּיט אֶל בְּנָהּ : (ח) וַיְהִי בְּהַבִּיטָהּ וַתֵּרֶא אֶת־וַיִּמְרָא וַתִּפְרָח וַתִּרְצַן וַתִּגַּד לְבַעֲזָהּ הַגָּה בְּנָהּ בְּאֵן מִן־הַדָּרֶךְ לְקִרְאָתָהּ :

(ט) וְהַמַּלְאָךְ אָמַר אֶל טוֹבִיָּה בְּשׁוֹבֶךָ אֵל בֵּיתְךָ וְקִרְאָתְךָ אֵל יְיָ וּבִרְכַתְךָ אֹתוֹ וְאַחַר תֵּלֵךְ לְחַבֵּק אֶת־אֲבִיךָ : (י) וּמִשְׁחַתְךָ אֶת־עֵינָיו בְּמִרְרַת הַדָּג אֲשֶׁר בְּיָדְךָ וּנְפָקָחוּ עֵינָיו לְרֵאת וּרְאֵךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ :

(יא) וְהַכֹּלֵב אֲשֶׁר לָקָחוּ אִתָּם עָבַר לִפְנֵיהֶם הַבַּיְתָה כַּמִּבְשָׁר בְּשׂוֹרָה וַיַּחֲפוּ וַנְּכוּ וַיִּרְקַדּוּ וַיִּפְּזוּ סָבִיב : (יב) וַיִּשְׁמַע אָבִיו הָעוֹר וַיָּקָם וַיְהִי כִּי־נִחַפוּ לְלֶקֶת וַיִּפֹּל וַיִּגָּנֶף : (יג) וַיִּקְרָא לְאַחַד מֵעַבְדָּיו לְהַנְחִיחוֹ בְּיָדוֹ לְקַנְיָת בָּנוּ : (יד) וַתִּרְצַן גַּם אָמְרוּ לְקִרְאָתוֹ וַיִּשְׁקֹדְלוּ וַיִּבְכּוּ מִחֲדוֹת לְבָבָם : (טו) וַיְהִי אַחֲרֵי הַתַּפְקָם לֵי וַיִּודְדוּלוּ חֲסֹדוֹ וַיִּשְׁבּוּ יַחְדָּו : (טז) וַיִּקַּח טוֹבִיָּה אֶת־הַמִּרְבָּה וַיִּמְשַׁח־בָּהּ אֶת־עֵינֵי אָבִיו וַיְהִי כַּחֲצֵי שָׁעָה וְהִגָּה עוֹר לָבָן נִרְאָה בְּעֵינָיו כְּעוֹר בֵּיצָה : (יז) וַתִּפְּשׁ טוֹבִיָּה אֶת־הָעוֹר וַיַּעֲבִירוּ מֵעַל־עֵינָיו וַתַּפְקֶנָהּ : (יח) וַיִּבְרְכוּ אֶת־שֵׁם יְיָ הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל קְרוֹבָיו : (יט) וְטוֹבִיָּה אָמַר בְּתַפְקָתוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה יִסְרַתְנִי וַתִּרְפָּאֵנִי וַעֲתָה אוֹדָה אֶת־שִׁמְךָ עַל־חֲסֹדְךָ כִּי הִרְאִיתָנִי אֶת־בְּנֵי טוֹבִיָּה :

(כ) וַיְהִי לַיָּמִים עוֹד שָׁבָעָה וַתִּבְאֵ אַם שָׂרָה כִּלְתוֹ עִם כָּל־הָעֲבָדָה וְהַמִּקְנָה וְהַגְּמֻלִים אֲשֶׁר אַתָּה : (כא) וְגַם כֶּסֶף רַב הַבִּיאָה מִלְּבַד הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הִשִּׁיב נְבָאֵל לְבַעֲלָהּ : (כב) וַיִּסְפַּר טוֹבִיָּה לְאָבִיו וּלְאָמּוֹ אֶת־כָּל־הַחֲסֹד אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ עִמּוֹ בְּיַד הָעֹלָם אֲשֶׁר נָחָהוּ בַּדָּרֶךְ : (כג) וַיָּבֹאוּ גַם־אֲבִיזוֹר וְנִבּוֹת דּוֹדָיו וַיִּשְׁמְחוּ לְקִרְאָתוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ עִמּוֹ וַיַּעֲשׂוּ מִשְׁתָּה שְׁבַעַת יָמִים וַיְהִיו אֵךְ שְׂמֵחִים : וַיְהִי

יב (א) ויהי כִּי־מָלְאוּ יְמֵי־הַמִּשְׁתָּה וַיִּקְרָא טוֹבִיָּה אֶת־
 בְּנוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו : (ב) מָה הַשֵּׁכֶר אֲשֶׁר אַתָּן לְאִישׁ הַנֹּכְדִד
 אֲשֶׁר הוֹלִיכֶךָ בְּכָל הַדֶּרֶךְ : (ג) וַיַּעַן טוֹבִיָּה אֶת־אָבִיו וַיֹּאמֶר
 הַנּוֹכֵד שְׁלֹם־לּוֹ נְמוּלוֹ כְּכָל־הַטּוֹב וְהַחֲסֵד אֲשֶׁר עֲשֵׂה עִמָּדִי :
 (ד) הֲלֹא הוֹצִיאֲנִי וַיְבִיאֲנִי בְּשָׁלוֹם וְהוּא הִלְךָ אֵל גִּבְעָל לְקַחַת
 אֶת־הַכֶּסֶף מִיָּדוֹ : (ה) עַל־יָדוֹ נִשְׂאתִי אֶת־הָאִשָּׁה הַזֹּאת
 וְלִמְשֹׁשׁ אֲבוֹתַיָּה הַסִּיר אֶת־רוּחַ הַרְעָה מֵעָלַיָּה : (ו) גַּם הִצִּילֵנִי
 מִפִּי הַדָּג אֲשֶׁר הָיָה קְרוֹב לְבִלְעָנִי וְגַם אֶת־עֵינָי הָאִיר וְאִיךָ
 נִשְׁלַם־לּוֹ כְּפִי־אֲמָתוֹ וְחֲסָדוֹ : (ז) לָכֵן אָבִי חִלָּה־נָא אֶת־
 פְּנֵי אֱלֹהֵי תִיקֹר נַפְשֵׁנוּ בְּעֵינָיו לְקַחַת מַחְצַת קַנְיָנִי וְרִכּוּשֵׁי אֲשֶׁר
 הִבֵּאתִי אֵתִי : (ח) וַיִּקְרְאוּ־לּוֹ וַיֹּאמְרוּ אִם־נָא מִצְאָנוּ חֵן
 בְּעֵינֶיךָ וְקָחָתָּ אֶת־הַחֲצִי מִכָּל אֲשֶׁר־לָנוּ בַשֵּׁכָרָךְ : (ט) וַיַּעַן
 הַמְּדַבֵּר וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּלֹט הוֹדוּ וְהִלְלוּ לִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם לְעֵינֵי
 כָּל־יְשִׁי עַל רֹב רַחֲמָיו וְחֲסָדָיו אֲשֶׁר עֲשֵׂה עִמָּכֶם :

(י) עֲצַת מַלְכִים וּמִצְפּוּנֵיהֶם לְהַסְתֵּר וְחֲסָדָיו וּפְעֻלוֹתָיו
 לְהַגְלוֹת : (יא) טוֹב תַּפְּחָה וְצַדִּיקָה וְצוֹם מֵהוֹן וְאוֹצֵר רָב : (יב) צַדִּיקָה
 תַּצִּיל מִמּוֹת וּמָתָן בַּמַּתֵּר יִכְפֹּה אָף : (יג) בְּיָדָם תּוֹצִיאוֹת חַיִּים
 וּפְעֻלֵי־אָזָן שְׂנְאֵי נַפְשָׁם : (יד) וְעַתָּה אָמֵת יְהִיָּה חֲכִי וּמִצְפּוּנֵי
 אֲרוּחַ לֹא אֲכַהֵד : (טו) כַּאֲשֶׁר הִתְפַּלֵּלְתָּ בְּבִכֵי אֵף יְיָ וְתִקֵּם
 מִשְׁדַּחְנֶךָ לְאַסֵּף אֶת־הַמֵּתִים וְתַסְתִּירֵם בְּבֵיתְךָ לְקַבְּרָם בְּיַדְּךָ
 הַבֵּאתִי אֶת־תְּפִלָּתְךָ לְפָנַי מְרוֹם קִדְשׁוֹ : (טז) וַיַּעַן כִּי־יִקְרָם
 בְּעֵינָיו יִסְרָף אֱלֹהִים לְבַעֲבוֹר תִּבְחֵן צַדִּיקְךָ : (יז) וְעַתָּה שְׁלַחֲנִי
 אֱלֹהִים דְּרַפְּאֲתְךָ וְלְהַסִּיר אֶת־הַרוּחַ אֲשֶׁר בָּעַת אֶת־שָׂרָה בְּלִתְךָ :
 (יח) הִנֵּה אֲנִכִּי רַפְּאֵל מִלְּאֵךְ אֱלֹהִים וְאַחַד מִשְׁבַּעַת הַמַּלְאָכִים
 הַמְּשִׁרְתִּים אֶת־פָּנָי יְיָ :

(יט) וַיְהִי כַשְּׁמַעִם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיְהִי לְבָבָם אוֹתָם
 וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶרְצָה : (כ) וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֱלֹהִים שְׁלוֹם לָכֶם
 אִם־תִּירְאוּ כִּי עַל־פִּי יְיָ דִּוְיָתִי עִמָּכֶם לָכֵן הִלְלוּ לִי וּבְרַכּוּ שְׁמוֹ :
 (כא) הִנֵּה נְדַמְיָתִי אוֹכֵל וְשׂוֹתָה עִמָּכֶם אוֹלָם אֲשַׁבְּעָה לָחֶם שְׁמִים
 הַנְּשָׁלֶם מֵעֵינֵי כָל־יְחִי : (כב) וְעַתָּה קְרוּבָה הַעַת לְשׁוֹב לְאֲשֶׁר

שלחני

שְׁלַחְנִי וְאַתֶּם הוֹדוּ לַיְיָ חֲסִדוֹ וְהַגִּידוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו : (ג) וַיְהִי כְּכַוְנוֹתוֹ לְדַבֵּר בַּיַּתְעֶקֶם וְלֹא יִסְפוּ עוֹד לְרֹאאוֹתוֹ : (ד) וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ שִׁשָּׁשׁ שָׁעוֹת לַיְיָ : (ה) וַיְהִי בַקּוֹמָם וַיִּסְפְּחוּ בְּקֹהֵל אֶת־פְּעֻלוֹתַי וַיִּתְּנֵנִי לְאִשְׁרֵי עֲשֵׂה :

יג (א) וַיִּפְתַּח טוֹבִיָּה הַזֶּה אֶת־פִּיו לְהוֹדוֹת לַיְיָ וַיֹּאמֶר : (ב) וַיְיָ אֱלֹהִים מַה־אֲדִיר שְׁמֶךָ מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עוֹלָמִים : (ג) אַמֵּה תִכְאִיב וְתִחַבֵּשׁ תוֹרִיד שְׂאוֹל וְתַעַל וְאִין מִדָּךְ מִצִּיל : (ד) וְאַתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוֹדוּ לַיְיָ חֲסִדוֹ וּבְקֶרֶב גּוֹיִם הִלְלוּהוּ : (ה) כִּי נִפְזַרְתֶּם בְּגוֹיִם לֹא־יִדְעוּהוּ לְשִׁיחַ כְּכֹד־נִפְלְאוֹתָיו וְלִמְעַן יִדְעוּ כֻלָּם כִּי אִין אֱלֹהִים זולָתוֹ : (ו) הוּא יִפְרְנוּ כִי־חֲטָאוּ וַיִּוֹשִׁיעֵנּוּ בְּרַב חֲסִדָיו : (ז) רְאוּ מַה־פָּעַל שְׂדֵי בְנוֹ וְשִׁפְחוּ כִּי־רָאָה מִפְּעֻלוֹ : (ח) הִלְלוּ לְמֶלֶךְ עוֹלָמִים בְּאִשְׁרֵי אֶהְלֵכְנוּ בְּאֶרֶץ שְׁבִינּוּ כִּי הַגִּידִל חֲסִדוֹ עִם־עַם־מְרִי וְחוֹמָא : (ט) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹכְבִים וְעֲשׂוּ מִשְׁפָּט וַצְדָקָה וּבְמַחֲוֹ בְּרַב חֲסִדָיו : (י) שׁוּשׁ אֲשִׁישׁ בְּיִי וְתַגַּל נַפְשִׁי בְּאַלְטִי : (יא) הִלְלוּהוּ בְּחִירֵי יְיָ הוֹדוּ וְרַנְּנוּ לְשִׁמּוֹ :

(יב) וְאַתֶּן יְרוּשָׁלַם קְרִית אֵל הוּא פֶקֶד בְּשִׁבְט פִּשְׁעָךְ וְהוּא יֵשׁוּב וַיִּרְחַמֶךָ : (יג) הִלְלִי לַיְיָ חֲסִדוֹ וְשִׁבְחִי שֵׁם עֲלִיוֹן : (יד) כִּי יָקִים סִבְתְּךָ וְאַת־שִׁבְתְּךָ יֵשׁוּב וְשִׁמַּחַת עוֹשֶׂם עַל רֹאשְׁךָ : (טו) כְּאוֹר בְּהִיר תִּזְהִירִי וְתִפְכְּדִי בְכֹד־בְּנֹפֹת אֶרֶץ : (טז) מִמְּדַחֵק יִנְהַרֵוּ גוֹיִם אֲלֶיךָ וַיִּוְבִיחוּ־לְךָ שִׁי : (יז) בְּקֶרֶבְךָ יִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ וְקִרְיָה תִקְדוּשָׁה תִקְרָאִי : (יח) אֲרוּרִים בּוֹצֵרֶךָ וְשִׁמְדוֹ חוֹרְפִיךָ וּבְרוּכֵי־אֵל כֹּד־בוֹנֶיךָ : (יט) עוֹד תִּתְעַלְלוּ עַל זִרְעֶךָ כִּי כָל־הַשְּׂבִיבִים בְּרוּכֵי־יְיָ הֵם : (כ) אֲשִׁרֵי מֵאֲהַבֶיךָ וְשִׁמְחִים בְּשִׁלּוּמֶךָ : (כא) בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ כִּי יִפְדֶּה יְרוּשָׁלַם מִעֲנִיָּה : (כב) אֲשִׁרֵי כִּי יִחַהֵר זִרְעֵי הוֹד תִּפְאַרְתְּךָ : (כג) שְׁעָרֶיךָ בַת־צִיּוֹן סִפִּיר וְנִפְּךָ יִבְנוּ וְחַמּוֹתֶיךָ אֲבַנֶי־חֲפִץ : (כד) רִצְפַת חוֹצוֹתֶיךָ שִׁישׁ וּבְרַחֲבוֹתֶיךָ יִרְנְנוּ הִלְלוּיָהּ : (כה) בְּרוּךְ יְיָ כִּי תִקְיָמָךְ וּמַלְכוּתוֹ תִקּוּם עֲלֶיךָ לְעוֹלָם וָעַד אָמֵן :

יד (א) וַיְהִי עוֹד טוֹבִיָּה אַחֲרֵי נִפְקַחוּ עֵינָיו אַרְבַּעַיִם וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיֵּרָא בָנִים וּבְנֵי־בָנִים : (ב) וַיְהִי כִלְיָמִי־טוֹבִיָּה

מָאָה שָׁנָה וּשְׁתַּיִם שָׁנִים וַיָּמָת וַיִּקְבֵּר בְּגִינֹהָ : (א) כִּי בָנָן־
 חֲמִשִּׁים וְשֵׁשׁ הָיָה כְּאֲשֶׁר עֹוְרוּ עֵינָיו וּבִשְׁנַת הַשִּׁשִּׁים נִפְקְחוּ :
 (ב) וַיְבַל אֶת־שָׂאֵר יָמָיו בְּטוֹב וַיִּקְדֵּךְ הַלֹּדֶךְ וַגְּדַל בְּיָרְאֵת יִי וַיֵּאָסֶף
 בְּשֵׁלֶזֶם אֶל עַמּוּי : (ג) וַיְהִי לִפְנֵי מוֹתוֹ וַיִּקְרָא לְבָנָיו לְטוֹבִיָּה
 וּלְשִׁבְעַת בְּנֵי־בָנָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם : (ד) הִנֵּה אִיד גִּינֹה קְרוֹב לְבֵא
 כִּי דָבַר יִי לֹא יִפֹּל אֶרְצָה וּכְל־הַנְּדָחִים מֵאֶרֶץ יְהוּדָה יִקְבְּצוּ וַיֵּשׁוּבוּ :
 (ה) כִּי אֶרְצָנוּ הַשְׂוֹמְמָה תִּהְיֶה נוֹשְׁבֶת וּבֵית־יִי הַשְּׂרָף יָשׁוּב וַיִּבְנֶה
 וַנְּהָרוּ אֵלָיו כֹּר יִרְאִי יִי : (ו) וְגַם הַגּוֹיִם יַעֲזִבוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וּבָאוּ
 יְרוּשָׁלַיִם לְשִׁבְתָּ בְּתוֹכָהּ : (ז) גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם יַעֲלִצוּ וַיִּשְׁמְחוּ בָהּ
 וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֵל יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : (ח) וְעַתָּה בְּנֵי שְׁמַעוּ מִוֹסֵר
 אָבִיכֶם : (ט) עֲבֹדוּ אֶת־יִי בְּאֵמֶת וַעֲשׂוּ אֶת־הַטוֹב בְּעֵינָיו :
 (י) וְגַם אֶת בְּנֵיכֶם תִּלְמְדוּ לְהַתְּהַלֵּךְ בְּתָמִים לְחֹנֵן דְּלִים
 וּלְאַחֲכָה אֶת־יִי בְּכָל־לִבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : (יא) וְעַתָּה שְׁמַעוּ
 לְקוֹלִי וְאֵל תַּעֲמְדוּ בְּגִינֹה כִּי־אִם בַּיּוֹם אֲשֶׁר קִבַּרְתֶּם אֶת־
 אֲמֹתְכֶם בְּקִבְרֵי קוֹמָיו וּסְעוּ מִזֶּה : (יב) כִּי רָאָה אָנֹכִי אֶת־הָעִיר
 כִּי כָלְתָה בַחֲטָאִיהָ :

(יג) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אָמִי וַיֵּצֵא טוֹבִיָּה עִם־אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנֵי־
 בָּנָיו מִגִּינֹה וַיִּסַּע לְאֶרֶץ מְדֵי אֶל חוֹתָנוּ וּשְׂאֵרֵי אִשְׁתּוֹ :
 (יד) וַיִּמְצְאוּם בְּשִׁיבָה טוֹבָה בְּרִיאִים וּשְׁלֵמִים וַיְבַקְּלוּ אֹתָם
 עַד יוֹם מוֹתָם וַיִּשֶׁת יָדוֹ עַל עֵינֵיהֶם : (טו) וַיִּירֶשׁ אֶת־כָּל־
 רְכוּשׁ רְעוּאֵל וַיִּרְאֵ בָנִים וּבְנֵי־בָנִים עַד דוֹר הַחֲמִישִׁי :
 (טז) וַיְהִי בְּשְׁנַת תְּשַׁעִים וְתֵשַׁע לַחַיִּי טוֹבִיָּה וַיָּנֹעַ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרוּ
 אֹתוֹ קְרוֹבָיו : (יז) וְכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ הִלְכוּ בְּתוֹרַת יִי וַיַּעֲשׂוּ הַטוֹב
 וַהֲיָשָׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם :

חלום מרדכי וספרי אהשוורוש

א (א) ויהי בשנה הרביעית למלך תלמי וקלאופטרה המלכה
 ויבא דיונימוש אשר התנחש לכהן מפתח דיו ותלמי בנו את--
 ספרי הפורים האלה : (ב) ויאמרו כי העתיקם דיונימוס בן--
 תלמי בירושלים :

(ג) ויהי בשנה השנית למלך אחשוורוש בראשון לחדש ניסן
 ויחלם מרדכי בן-יאיר בן-שמעי בן-קיש איש ימיני חלום
 בשושן הבירה : (ד) והוא היה מן-הגולה אשר-הגלה
 נבוכדנצר מלך בבל מירושלים עם יכניה מלך יהודה :
 (ה) והאיש ההוא היה גדול ונכבד ונחצר המלך : (ו) ויחלם
 והנה קול סאון ורעש בשמים וקול רעם ורעד בארץ :
 (ז) וברעש שגיו תנינים אימים נלחמים איש באחיו וקולם קול
 נזרא : (ח) ומקולם התקוממו כד-גויי ארץ להקחם בעם קדוש :
 (ט) ויהי יום אימה והתחלה וחשך אפלה בכל הארץ :
 (י) וחמת אלהים על-עם יי כי יראו וחרדו לנפשם : (יא) וירימו
 קולם והנה זרם בכיר נובע מבאר מצער : (יב) ויזרח השמש
 ותופע אור ויאמצו האמללים מן-הגאונים : (יג) וייקץ מרדכי
 ויאמר אכן מיי יצא חלומי נישמר אתו בלבבו ויתבונן בו כל
 היום לדעת פתרונו :

ב (א) ויאמר מרדכי בדברי בן הוא כי בנתן לפי אל חלומי
 עשה יי לנו באשר חלמתי : (ב) הנה הבאר היה לזרם
 והשמש יצא היא אסתר אשר לקחה המלך לאשתו וימליכה
 למלכה : (ג) ואני והמן הם הפנינים עם קהל הגוים אשר
 התאספו להכרית שם יהודה : (ד) ויהי כיי-קרא עמי ישראל
 אך יי ויחצצם מצרתם פיום תזה כי הפליא לעשות באשר דא--
 בעשה בגוים עד-הנה : (ה) ויפל פורים שנים פור אחד
 פעמו ופור אחד לגוים ויהי כי בא עתו ויזכר את-עמו ויבחהם
 על

על-נחלתו : (ו) והימים האלה נזכרים ונעשים בארבעה עשר
 ובחמשה עשר כחודש אדר והם ימי משתה ושמחה בקהל
 ישראל וזכרם לא-יסוף מזרעם עד-עולם :

ג (א) ויהי בשבת מרדכי בשער המלך עם בגתן ותירש שני
 מריסים משומרי הסף וישמע את-מופתם הרשעה לשלח
 יד בגנפש המלך ויגיד למלך : (ב) ויבקש הדבר וימצא ויתלו
 שניהם על-עץ ויפתח בספר דברי-הימים לפני המלך :
 (ג) וגם מרדכי כתב את-הדבר לזכרון : (ד) ויצו המלך את-
 מרדכי לשרת בחצר המלך וינשאהו ויתן-לו מתנות על
 הדבר הזה : (ה) ותמן בן-המדתא האנגי היה גדול בעיני
 המלך ויחרש רעה על מרדכי ועל-עמו בגלל שני הסריסים :
 (ו) וזאת משנה הספר אשר כתב המלך לכל-שרי המדינות
 לאמר :

ד (א) אחשוורוש הגדול המלך מהודו ועד כוש לשבעה
 ועשרים ומאה פחות המדינות ולכל שרי ועבדיו שלום :
 (ב) אף פי-לכדתי גוים רבים וכל הארץ תחת ידי לא-
 גבה רוחי בכחי ונתתי את-לבי למלך בחסד וברחמים ולדרש
 את-שכום ארצותי וישביתן : (ג) למען ינוח איש איש
 במשקנו ובביתו וישקוד על-עבדתו ויצא ויבא בשלום :
 (ד) ויהי פי-נועצתי עם שרי מלכותי על הדבר הזה ויגיד לי
 המן ראש היועצים איש טוב וישר ונאמן ומשנה במלכותי
 לאמר : (ה) ישנו עם אחד מפזר ומפחד בין העמים בכל
 מדינות מלכותך ודתיהם שנות מפל-עם ואת-דתי המלך
 אינם עושים ולמלך אין שוה להניחם : (ו) יהי בשמעי
 פי עם אחד משה-ערה ידבק בארחותי ויקוץ בחקותי לשחת
 ארצי ומשביתים את-שלום עמי : (ז) ונתתי דת לכל שמרי
 משמרת עבדתי אשר יבא אליהם כתב המן נאמן ביתי
 להשמיד להרוג ולאבד את-כל-העם הזה אנשים ונשים וטף
 ועון לא תחום עליהם : (ח) ודתי זאת תעשה ביום ארבעה-
 עשר כחודש אדר הוא החודש שנים-עשר בשנה הזאת :
 למען

(א) למען השמד ישמדו הרשעים האלה ביום אחד ותהי שלום ושלחה בארצי:

(י) ומרדכי שפך שיחו לפני יי ויזכר את כל הנפלאותיו אשר עשה ויאמר: (יא) יי מלכי ואלהי בידך הכח והגבורה ואם יש בלבבך להושיע את עמך ישראל מי יעמד לפניך: (יב) אתה יצרת השמים והארץ וכל אשר בם כי אתה לבדך אדון כל המעשים ואין מידך מציל: (יג) לא יסתור דבר מפניך ואתה ידע כי לא בקשה ערך ומגבות ללב מאנתי להשתחות לפני חמון: (יד) כי מי יתן והיה למובת ישראל עמך כי עתה נשקתי גם את הנגזיו: (טו) אפס כי נמנעתי להרים כבוד אדם על כבודך כי לך לבדך אני משתחוה: (טז) ועתה יי אדוני האדונים רחם נא על ישראל עמך כי אויבנו ארבים לנפשנו למען השמידנו מעל פני האדמה: (יז) שמע קול תחנוני וחוסה עלי עם נחלתך: (יח) הפך אבלינו לששון למען נחיה ונודה את שמך ואל תסגר שפתי משבחך: (יט) וגם כל קהל ישראל קראו בכיל לבם אל יי להושיעם מצרותם כי המות לנגדם:

ה (א) וגם אסתר המלכה נשאה נפשה אל יי בצר לה: (ב) ותסר את בגדיה החמודות מעליה ותלבש בגדי אבל: (ג) ותחת תמרוקי הנשים זרקה עפר על ראשה ותענה את נפשה: (ד) ותמרט שער ראשה מרומ והשלה בכל מקום אשר היתה צחלה ושמחה מקדם: (ה) ותתחנן אל יי ותאמר: (ו) יי אלהים אתה לבדך מלכנו הושיעני נא כי אין מושיע בלתיך וראה בצרתי כי קרובה היא: (ז) הנה שמעתי בעודני בבית אבי כי פחרת את ישראל מכל העמים להיות לך עם נחלה וגם הקימות בריתך את אבותינו: (ח) וכאשר תמאנו לפניך ועבדנו את אלהי העמים הסגרתנו ביד אויבינו כי ישר אתה במשפטך: (ט) ועתה לא די להם כי העבדו אתנו כי גם נשבעו באלהיהם למחות את שמנו ודחפר בריתך אתנו: (י) הן מחרסי ביתך ומזבחיך יסגרו שפתי משבחך ויפערו פיהם לרגן עז שקוציהם ומלכם בשר ודם: (יא) אָנָּה יי אֱלֹהֵי

תתן

תתן שְׁכֵם מַלְכוּתָךְ לְבָנִי הַקָּל לְלַעַג לְעֵינָיו פִּי־אִם הַשֵּׁב לָהֶם
 גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם וְאֶת־אֲבֵי־הַמְּכַשְׁלָה הַזֹּאת שׁוֹם מְשַׁלֵּךְ בְּגוֹיִם :
 (י) וְזָרְנוּ יִי בְעֵינָיו וְאֶמֶץ אֶת־לִבִּי הוֹרְנִי לְדַבֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ
 וְהַפֶּךְ אֶת־לִבָּבו לְשָׂנֵא אֶת־שִׂנְאָנוּ וְלַחֲכִרְתּוֹ עִם כָּר־עֲדוּתוֹ :
 (יא) הַחֵשׁ מִפְּלֹט לָנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו כִּי אֵין מוֹשִׁיעַ מִפְּקַעְדֶיךָ : (יב) לֵךְ
 יִי נִגְדּו כְּל־תַּעְלוּמוֹת וְאִתָּה יִדַע כִּי קִצְתִּי בְּכָבוֹד אֲשֶׁר בְּכַדוֹנִי
 אֲנִשִּׁי רָשַׁע וְנַפְשִׁי גַעְלָה בְּחִבּוֹק נִכְרִי וְלֹא נִכְחַד מִמֶּךָ כִּי־
 נִנְחַצְתִּי : (יג) אַף מִצְנִנְפֶת רֹאשִׁי לְמִשְׁאָ וְלַתְּכַרְיֹךְ בּוֹ חֲשַׁבְתִּיהָ
 וְלֹא צִנְפִתִיהָ בְּשִׁבְתִּי בְּדָד : (יד) עִם הַמֶּן לֹא אֶכְלֵתִי וּבְמִשְׁתָּה
 הַמֶּלֶךְ לֹא שְׁמַחְתִּי גַם לֹא שְׁתִּיתִי מִיַּיִן נִסְכָּם : (טו) וּמֵאֵז חֲבֹאתִי
 פֹה נִאֲסָפָה כָּל־שְׁמִיחָה וְגִיל מִגֵּב אִמְתָּךְ וְכִךְ כִּךְ יִי אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם
 שְׁמַחְתִּי : (טז) אָנֹא יִי הָאֵל הַגְּבוּר הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל תְּעוּבָה הַצִּיֵּרְנוּ
 מִמִּבְקָשֵׁי רַעָה וּפְדֵנוּ מִכָּל צְרוּחֵינוּ :

ו (א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כְּכַלּוֹתָהּ לְהַתְּפַלֵּל וּתְסַר אֶת־בְּגָדֵי
 אֲבָלָה מֵעֲלֵיהָ וּתְלַבֵּשׁ מַלְכוּת : (ב) וַיְהִי כִּי־שָׁתָה כָּל־עֲדוּתָהּ עֲרִיבָה
 וּתְוֹסֶפֶת עוֹד לְהַתְּחַנֵּן אֵל יִי אֲשֶׁר עֵינָיו צְפוּת בְּכָל : (ג) וּתְקַח אֶת־
 שְׁתֵּי גַעְרוֹתֶיהָ וּתְשַׁעֵן עַל הָאֶחָת וְהָאֶחָת נִשְׁאַה אֶת־סִרְחָה
 לְבוֹשָׁה : (ד) וּתּוֹפֵעַ אֹר יִפֶּיהָ עַל־פְּנֵיהָ לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֵי כָּל־
 אָדָם וּתְצַפֵּן אִימָתָה בְּקִרְבָּה : (ה) וּתְפַתַח אֶת־דִּדְתִי אֲרָמוֹן
 הַמֶּלֶךְ וּתְצַעֵד לְקִרְבַּת הַמֶּלֶךְ וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ וּפְנֵי
 גְּזַעְמִים : (ו) וַיְהִי בְּשִׁאת הַמֶּלֶךְ אֶת עֵינָיו וַיִּבֶט אֵלֶיהָ בּוֹעֵמוֹ
 וַיַּחֲרוּ פְּנֵיהָ וּתְתַעַקֶּה וּתַנַּח אֶת־רֹאשָׁה עַל־אֶחָת הַגַּעְרוֹת :
 (ז) וַיַּהֲפֶךְ יִי אֶת־רֵגַב הַמֶּלֶךְ קְטוֹב וַיִּבְהַל וַיִּקַּם פְּתָאִם מִכִּסְאוֹ
 וַיִּקְחָה בְּרֹעוּתָיו עַד הַשֵּׁב רוּחָה : (ח) וַיִּדְבֵּר עַל־לִבָּה וַיֹּאמֶר מַה־
 לָךְ אֶסְתֵּר כִּי נִבְהַלְתָּ הֲלֹא אִישׁךָ אָנֹכִי : (ט) אֶל־תִּירְאִי כִּי לֹא־
 תָמוּתִי כִּי הַחֹזֵק בְּךָ לְחַמּוֹן־עִם הוּא וְעִתָּה גְּשִׁינָא : (י) וַיּוֹשֵׁט קָה
 הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׂרָבִיט הַזָּהָב וַיַּנֵּעַ אֶל־שִׁכְמָהּ וַיִּשְׁקָלָהּ וַיִּדְבֵּר אֵלֶיהָ :
 (יא) וַתַּעַן וּתְאָמַר בְּרֹאמוֹתֵי פְּנֵיהָ בְּרֹאוֹת פְּנֵי־מֵרְאֵי אֱלֹהִים נִבְהַלְתִּי
 מִרְאֵתְךָ עָלַי : (יב) כִּי אִפְךָ יִהְיֶה אִימָה וְהוֹד וְהִדָּר עַל־פְּנֵיךָ :
 (יג) עוֹד הוּא מִדְּבָרְתָּ וּתְתַעַקֶּה שְׁנִית וּתַפֵּל אֲרָצָה : (יד) וַיִּמַּס קִבֵּב

הַמֶּלֶךְ

הַמֶּלֶךְ וְלֵב כָּל־עַבְדָּיו וַיְדַבֵּר עַל לִבָּהּ לַנְּחֻמָּה :
 ז (א) אַחְשֵׁרֹשׁ הַגָּדוֹשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהוֹדוֹ וְעַד כּוֹשׁ לַשִּׁבְעָה
 וְעֲשָׂרִים וּמֵאָה פַּחוֹת הַמְּדִינֹת וְלִכְלֵ־שָׁרָיו וְעַבְדָּיו שְׁלוֹם :

(ב) רַבִּים הֵם הַעַבְדִּים הַבְּנֵדִים בְּחֶסֶד אֲדוֹנֵיהֶם וּמִתְנַשְּׂאִים
 בְּלִבָּבָם עַל־הַכְּבוֹד אֲשֶׁר יִנְחִיזוּ אוֹתָם : (ג) וְתִקְמֵן בְּעֵינֵיהֶם
 דְּעֲנֹת אֶת־הֵעָם כִּי יִגְדִּילוּ גַם עַקֵּב עַל אֲדוֹנֵיהֶם הַמְּנַשְּׂאִים אֹתָם :
 (ד) וְעַל־שִׁכְחָם זָכַר כִּרְגֻמוֹל טוֹבָה בְּלִבָּם עוֹד יוֹסִיפוּ סָרְהָ בְּאִמְרָם
 כִּי לֹא יוֹכִיחַ יי אֶת־פְּשָׁעָם אִף כִּי־עֵינָיו עַל־כֹּף : (ה) וַיַּעַן כִּי
 תִהְפְּכוֹת כָּאֱלֹה בְּקִרְבָּם יִרְמוּ אֶת אֲדוֹנֵיהֶם הַבּוֹטְחִים בָּם בְּדַבְרֵי־
 שְׂקָר וַיִּטּוּ אֹתָם לְשִׁפְף־דַּם־נָקִי וְלַעֲשׂוֹת רָעוֹת אֲשֶׁר אֵין לְהִשָּׁיב :
 (ו) כִּי מִלֵּבֵד זָכְרוֹן הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשׂוּ יוֹעֲצֵי־רָשָׁע מִיָּמִים קְדָמוֹנִים
 אִף גַּם־עֵינֵינוּ הִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוֹן לַפְּגִינוּ וְאֲשֶׁר נִשְׂאוּ וְאֵין
 מוֹעִיל בָּמוֹ : (ז) וְעַתָּה בְּאֲשֶׁר יִכּוֹן קִנּוּ לְשִׁקֹּד עַל־מִשְׁמַרְת־הַשְּׁלוֹם
 לַיָּמִים הַבָּאִים שִׁפְמָנוּ אֶרְגִּבוֹן לְשָׁנוֹת אֶת־דַּתְנוּ וְלִשְׁפֹט לְמִרְאֵה
 עֵינֵינוּ לְלַבֵּת בְּמִישׁוֹר וּבִתְמִים :

(ח) הִנֵּה אִישׁ אוֹרַח בְּקִרְבָּנוּ וְשִׁמוֹ הֵמָּן בֶּן־הַמֶּדְתָּא הַמִּקְדוֹנִי
 אֲשֶׁר לֹא מוֹרַע פָּרַם הוּא וְלִבּוֹ רְחוּק מִמּוֹנוּ : (ט) וְאִף כִּי־עֲשִׂיתִי
 עִמּוֹ רַק טוֹב כַּאֲשֶׁר הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת דְּכֵר־בֶּן־נֶכֶד וְקָרָאתִי־יָדוֹ אָבִי
 וְנִכְבֵּד מִכָּל הָעָם בְּמִשְׁנֵה בְּמֶלֶךְ נִשְׂאוּ לִבּוֹ דְּהִדִּיחֵנִי מֵעַל כִּפְסֵא
 מַלְכוּתִי וְלִקְחַת אֶת־נַפְשִׁי : (י) גַּם הֵעִז אֶת פָּנָיו לְרַגֵּד בְּמַרְדְּכִי
 אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־נַפְשִׁי מִמָּוֶת וְלִהְיוֹצִיא אֶת־דַּבְּרוֹ רָעָה עַל אֶסְתֵּר
 הַמֶּלֶכָּה וְעַד עַמְּהָ לִבְעִבּוֹר הַשְּׂמִידָם מֵעַד־פְּגִי־הָאֲדָמָה : (יא) כִּי
 אָמַר בְּלִבּוֹ אִם נִעֲזֹבְתִי מִשְׁמֵרֵי נַפְשִׁי נִקְל־הוּא לְתַפְשָׁנִי וְלִהְסֵב
 אֶת־מַמְלַכְת־פָּרַם אֶל הַמִּקְדוֹנִים :

(יב) וְעַתָּה כִּי מִצְאֵתִי אֶת־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר חָשַׁב הַנְּבִל הַזֶּה
 לְאַבְדֵם נְקִיִּים מִכָּל־עוֹלָה וְחִקוּתֵיהֶם אֶדְ־טוֹבִים : (יג) וְגַם בָּנִים הֵם
 בְּי אֱלֹהֵיהֶם אֵל חַי וְאֵל עֲדִיוֹן אֲשֶׁר הִנְחִיֵד לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת־
 הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת : (יד) קִבְּנוּ אֵל תִּשְׁעוּ אֵל דְּכַרֵּי הַסְּפָרִים אֲשֶׁר
 שְׁלַח לָכֶם הֵמָּן בֶּן־הַמֶּדְתָּא : (טו) כִּי בְגַלֵּל תִּדְבַר תְּהֵה תְלוּ אֹתוֹ
 וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ אֵל פְּתַח שַׁעַר שׁוֹשָׁן הַבִּירָה וְאֱלֹהִים הִשָּׁיב־

לו גמולו בראשו : (ט) ואת משנה כתב הזה תעבירו בכל ערי
 ארצנו לתת תקופה לכל היהודים לשמר ולעשת את חקותם
 במשפטם : (י) וכי יודון מבקשי רעתם לשלח בהם יד בשלשה
 עשר לחודש אדר וקמתם לעזרתם : (יא) כי אלהים הפך את
 היום אשר הוכן להשמיד את עם סגלתו לששון ולשמחה :
 (יב) ומלבד שאר מועדי השנה תחנו גם אתם את היום הזה למען
 ייטיב יי לנו ולכל השלמים עם בני פרס מעתה ועד עולם :
 (יג) והיום הזה יהיה לזכר עולם לכל מבקשי רעתנו לבד יודון עוד :
 (יד) וכל מדינה ומדינה וכל עיר ועיר אשר לא תשמד את
 פקדתי זאת בחרב ובאש תחרב ולא ישפך בה אדם אויבהמה
 או עוף :

תפלת מנשה מלך יהודה

בהיותו אסור בבבל

(א) יי אל שדי אלהי אברהם יצחק ויעקב וכל זרעם עשה
 שמים וארץ וכל תפארתם : (ב) בדברך שמת לים חקו וחתמת
 בעד מעיני התהום בכח שמך הגדול והנורא : (ג) מפניך ייראו
 כל ישבי תבל ומגבורתך יפחד לבם : (ד) כי מי יעמוד לפני הדר
 הודך ומי יקום לפני עז אפך בעשי עולה : (ה) אולם אין חקר
 לחסדך הגדול כי אל עליון אתה ארך אפים ורב חסד ועל בני
 אדם התנתחם : (ו) ואמרת ברב רחמך כי לא תחפץ במות תפת
 כיראם בשובו מדרך וחי : (ז) לך יי הצדקה כי לא את
 אבותינו אברהם יצחק ויעקב צוית לשוב אליך כי לא חטאו לך :
 (ח) אך אותי צוית כירשעתי ועונותי רבו מחול הים עד כיר
 קלותי משאת עיני מרום : (ט) עלי זאת שחה לארץ נפשי באסור
 בזקי ברזל ולא אוכל לחרים ראשי וכל מרגעה אבדה מפני :
 (י) כי העירותי את חמתך ועשיתי את הרע בעיניך את
 פקודיך לא שמרתי ורק עולה ותעבה עשיתי : (יא) על כן יכרעון
 ברכי

בְּרַבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים אֶתְחַנּוּן : (א) חַעֲוִיתִי וְהִרְשַׁעְתִּי
 לְפָנֶיךָ וְרַב חַטָּאתִי לִגְגֹד עֵינַי תָּמִיד : (ב) אָנָּה יְיָ שְׂאֵנָּה לְפִשְׁעֵי
 עַבְדֶּךָ וּסְלַח (וּמַחֵר) קָל־עֲוֹנוֹתַי לְבַל־אֶסְפָּה כָּרַב חַטָּאִי וְחַמְטָה
 לֹא־תִקּוּם עָלַי קְעוֹזִים וְעַד : (ג) הִסְרֵנָּה פֶּעֶסֶק מִעָלַי וְאֶרְתּוּרֵי־דָנִי
 לְבָאֵר שָׁחַת כִּי אֶתָּה יְיָ בַּעַל הַרְחָמִים לְכַרְשֵׁי פִשָּׁע : (ד) וְעַתָּה
 יְיָ הוֹדִיעֵנִי חֶסֶדְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי כְּרֹב רַחֲמֶיךָ אֶת־כִּי־נִתְעַב וּנְאֻלָּח אָנֹכִי :
 (ה) וְאוֹדָה אֶת־שִׁמְךָ לְעוֹלָם וְעַד כִּי־אֲשֶׁר כָּל־צְבָא־הַשָּׁמַיִם יוֹדוּךָ :
 (ו) כִּי־יִקְרָה לְבָדְךָ הַגָּדֹלָה וְחַתְּפָאֶרֶת לְעוֹלָמֵי עַד אָמֵן :

תפלת עזריה בתוך הכבשן

א (א) וַיְהִי חָם הַלַּיְכִים בְּלַבַּת הָאֵשׁ מְהִלָּלִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת־יְיָ
 וַיִּפְתַּח עֲזַרְיָה אֶת־פִּיו וַיִּתְפַּלֵּר וַיֹּאמֶר : (ב) בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי
 וְאֵלֹהֵי אֲבוֹתַי וּמְהַלְלֵי שֵׁם קְדוֹשְׁךָ לְעוֹלָם וְעַד : (ג) צַדִּיק אַתָּה יְיָ
 בְּכָרִי־מַעֲשֶׂיךָ וּבְרִי־דַרְכֶיךָ יִשְׂרָאֵל וּמְשַׁפֵּטֶיךָ אֱמֶת וְצֶדֶק : (ד) אַתָּה
 כִּפְחָאִינוּ עֲשִׂיתָ לָנוּ כִּי פָקַדְתָּ אֶת־עוֹנֵינוּ וְאֶת־עֵוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר
 קְדוֹשְׁךָ וְתִגְמַל עֲלֵינוּ בְּצַדִּיק כִּי־אֲשֶׁר גְּמַלְנוּךָ : (ה) הַעֲוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ כִּי־
 סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וְעֲשִׂינוּ בַק אֶת־הַרְעָה בְּעֵינֶיךָ : (ו) לֹא שָׁמַעְנוּ לְקוֹלְךָ
 וְחִקְוִיתֶיךָ לֹא שָׁמְרָנוּ : (ז) לָּו הִקְשַׁכְנוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וּטוֹב־לָנוּ כִּי־
 הִימָמִים : (ח) אָמַנְנוּ בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט פָּקַדְתָּ עָלֵינוּ אֶת־עֵוֹן פִּשְׁעֵנוּ :
 (ט) כִּי מִסְרַתְנוּ בְיָד אוֹיְבֵינוּ בְיָדֵי אֲנָשֵׁי־רָשָׁע וּבְכַף־מֶלֶךְ מַעֲנֵה וְחַמֵּץ :
 (י) נִאֻלְמָנוּ וְאֵין בָּנוּ פִּצְחָה־פָּה וּבְאִנְחָנוּ עַבְדֶיךָ וַיִּרְאֵי שִׁמְךָ הִיִּינוּ
 לְחַרְפָּה וּלְשִׁמְצָה בְּגוֹיִם : (יא) אָנָּה אֱלֹהֵי־תוֹנִיתָנוּ נִצַּח לְמַעַן שִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל וְאֶרְתַּפֵּר בְּרִיתְךָ אֶתְנוּ : (יב) אֵל תָּסִיר רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ בַעֲבוּר
 אֲבֹתָם יְדִידֶךָ וַיִּצְחַק עַבְדֶּךָ וְיִשְׂרָאֵל קְדוֹשְׁךָ : (יג) הֲלֹא הִבְטַחְתָּ
 דָּהָם לְחַרְפוֹת וְרַעַם כְּבוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכֹחַל עַל־שֵׁפֶת הַיָּם :
 (יד) וְעַתָּה בְּלוֹנוּ מִכָּל־צוּרֵי הָאָרֶץ וּנְמַאֲסָנוּ מִכָּל־מִשְׁפַּחֹת
 הָאֲדָמָה : (טו) כִּי אֵין לָנוּ לֹא־נִשְׂיָא וְלֹא־נִבְיָא וּמוֹרָה לֹא־אִשְׁתָּה
 וְלֹא־תָמִיד לֹא־מִנְחָה וְלֹא־קִמְרַת : (טז) אֶת־חֶסְרָנוּ מִקּוּם לְהַקְרִיב

קָרְבַּן רֵאשִׁית לְחַמּוֹת חֶסֶדְךָ אֵלֵינוּ: (י) לָכֵן בָּלֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבֶךְ
 וְנִקְדְּמָה פְּנִיךָ בַּמָּקוֹם עֲלוֹת אֵילִים וּבְקָרִים וּבְכַבָּשִׁים מְרִיא
 לְאֵלִפִּים: (י"א) אֲחֵלִי יִבּוֹנוּ קָרְבָּנוֹתֵינוּ אֵלֶּה לְפָנֶיךָ כִּי לֹא יִבּוֹשׁ
 בְּרִי-קִוְיָךְ יי: (י"ב) וְאִנְחָנוּ בְּאֵמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם קָרְבָּנוּ אֵלֶיךָ וּנְבַקְשׁ
 בְּרֵאשִׁית פְּנִיךָ: (י"ג) לָכֵן יי אֲלֹהֵי-תְבִישָׁנוּ וְעֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּחֶסֶדְךָ
 וּמִרְחַמֶּיךָ הַרְבִּים: (י"ד) הִצִּילֵנוּ פָּרֵב נִפְלְאוֹתֶיךָ וְתֵן כְּבוֹד לְשִׁמְךָ
 הַגְּדוֹל: (י"ה) עַד וּפְלִמוּ כָל-צָרֵי עַבְדֶּיךָ וְיִחַפְּרוּ מִפָּנֵי עֵז גְּבוּרַתְךָ
 וְנִאֲזִין עִם יִשְׁבֵּר: (י"ו) קָמְעֵן יִפְירוּ וְיִדְעוּ כִּי אַתָּה יי לְבַדְךָ נוֹרָא
 עַל כָּל-פְּנֵי-הָאָרֶץ:

(י"ז) וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי הַשְּׁלִיכָם אֶת-שְׁלֹשָׁה הָאֲנָשִׁים בְּרוּךְ
 הַכֹּבֶשֶׁן לֹא חָדְלוּ לְהַרְבּוֹת גִּפְר וּזְפַת וּנְעוּרַת גַּעֲזֵן יָבֵשׁ לְהַגְדִּיל
 אֶת-הַלֶּהֶב: (י"ח) עַד כִּי-עָלְתָה לְשׁוֹן הָאֵשׁ מִחוּץ לְכַבָּשֵׁן
 פְּאָרְבָּעִים וְתִשַׁע אַמּוֹת וְתִלְחַט מִסָּבִיב וְתֹאכַל אֶת חֲפְשָׁדִים
 אֲשֶׁר לְפָנֵי הַכַּבָּשָׁן: (י"ט) וּמִלֵּאךְ אֲדָחִים יָרַד עִם עֲזוּרָה וְרַעֲוִי
 בְּתוֹךְ הַכַּבָּשָׁן וַיִּסַּר אֶת-לֶהֶב הָאֵשׁ אַחֲוָנִית: (כ) וַיֵּשֶׁב בְּסֵם רוּחַ
 קָדַר כְּפִטֵל וְלֹא-בְעֵרֶה-בָּם הָאֵשׁ וְלֹא תִרְעַה לָּהֶם:

שִׁיר שְׁרִישַׁת הָאֲנָשִׁים בְּתוֹךְ הַכַּבָּשָׁן

- (א) וַיִּפְתַּחוּ שְׁלֹשָׁה הָאֲנָשִׁים אֶת-פִּיהֶם לְשִׁיר אֶת-הַשִּׁירָה
 הַזֹּאת וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר:
- (ב) מִהֲלֵל שְׁמֶךָ יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרוּךְ וּמְבָרֵךְ לְדוֹר וָדוֹר:
- (ג) יְהִי שֵׁם תְּפָאֲרֶתְךָ מְכֻבָּד. לְנֶצַח יִשְׁבַּח שֵׁם קְדֻשָּׁתְךָ:
- (ד) בְּרוּךְ אַתָּה בְּמַעֲוֵן קְדֻשָּׁתְךָ. בְּרוּךְ וּמְפָאֵר לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים:
- (ה) יֵשֶׁב הַכְּרֻבִים וְצַפָּה מִעַמֻּקִּים. יִשְׁבַּח שְׁמֶךָ לְנֶצַח וְצַדִּיקִים:
- (ו) בְּרוּךְ אַתָּה עַל-יִפְסֵא מַלְכוּתְךָ. יְרוּמָם שְׁמֶךָ דְּעוֹלָם וָעַד:
- (ז) בְּרִקְיַע שָׁמַיִם יִקְדֹּשׁ שְׁמֶךָ. וַיִּשָּׂא וַיִּפְאֵר דְּרוֹת עוֹלָמִים:
- (ח) תִּדְרֹו בְּיִ פְלִמְעִשׂוֹ. תְּבוּ תְּמִיד כְּבוֹד לְשִׁמּוֹ:
- (ט) הִלְלוּ בְּיִ כָּל-מְלָאכָיו. הִלְלוּהוּ מְעוֹלָם עַד-עוֹלָם:
- (י) שִׁבְחוּ שְׁמִים כְּבוֹד יי. הִלְלוּהוּ עַד-אַפְסֵי שָׁמַיִם:

(יא) מימי מרומים ברכו את-י . השמיעו תהלתו עד-עולמי
עד :

- (יב) גדלוהו כל-צבאי יי . רוממו לנצח תהלתו ;
(יג) תללוהו שמש וירח . רוממוהו כד-ימית-כל ;
(יד) פוכבי שמים שבחוהו . רננו גדלתו פליתימים .
(טו) טר וכטר הודו ליי . תנו נצח תהלה לאלהינו ;
(טז) רוחות השמים שירו ליי . הכו ליי כבוד ועז ;
(יז) הם ואש ברכו את-יי . ספרו כל-יעת תהלתו ;
(יח) קור וחס גדלו זיי . זכרו תמיד נפלאותיו ;
(יט) כפר וקרח הודו ליי . פי תבונתו אין חקר ;
(כ) יום וגילה ברכו את-יי . הללו לשמו יומם ולילה ;
(כא) אור וחשך זמרו לשמו . שבחוהו פלימי עולמים ;
(כב) קפאון ושלג רוממו אלהינו . רוממוהו פלימי השמים ;
(כג) עבים וברקים הללו זיי . הללוהו עד-עולם סלה ;
(כד) הללו זיי פליהארץ . עד-ימי השמים על הארץ ;
(כה) הרים ונגעות שירו לאלהינו . רוממוהו עד בקידי ;
(כו) צמחי האדמה שבחו אלהינו . הודו שם קדשו לנצח ;
(כז) מעיגי מים פצחו רנה . בשרו תהלתו מאין הפוגות ;
(כח) מים וימים קלסו אדונינו . רננו כד-יחשך גדלתו ;
(כט) תניגי ושרצי מים רוממו אלהינו . פי תהלתו עומדת לעד ;
(ל) צפריי השמים הללו-יה . זמרו לבלי-חק גדלתו ;
(לא) חיתו יער ובתמות שבחו אלהינו . שבחו תהלתו תמיד ;
(לב) פני אדם ברכו את-יי . ברכוהו פלימי חייכם ;
(לג) בית ישראל הודו ליי . ברכו כד-עת את-שם קדשו ;
(לד) פתגי יי הללו ליי . רוממוהו לדורי דורות ;
(לה) עבדי יי שירו זיי . תמיד תהלתו בפיהם ;
(לו) רוחות ונשמות צדיקים הללו-יה . גדלוהו לנצח נצחים ;
(לז) קדושים ועגני-לב הללו-יה . זמרו עד אין קץ תפארתו ;
(לח) חנניה מישאל ועזריה נברכה את-יי . נרוממו עד-עולם
סלה :

- (א) מִנְרֵבְתִי שְׂאוֹל הַצִּילָנוּ . וּמִפְּנֵי חֶלֶץ נַפְשֵׁנוּ :
(ב) מֵאֵשׁ הַכְּבֶשֶׁן מִלֵּט אֲתָנוּ . וּמִשְׁלֵחַת טֹרָף נֶאֱלָנוּ
(ג) חֹדְרוֹ לֵי כִי-טוֹב . כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :
(ד) תֹּדוֹ כִּי כָּל יְרֵאָה יִי . כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :

2011262206